

Bevoegdheid te beslissen over aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder te Steenbergen, Provincie Noord-Brabant

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

- gelet op de Provinciewet, de Elektriciteitswet 1998, de Wet ruimtelijke ordening, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelingen;

overwegende dat:

- de provincie coördinerend bevoegd gezag is voor de besluitvorming over een productie-installatie voor de opwekking van duurzame elektriciteit, met behulp van windenergie met een capaciteit van tenminste 5 en ten hoogste 100 MW;
- de beslissingsbevoegdheid om over windprojecten van 5 – 100 MW te besluiten nadrukkelijk bij provincies is gelegd teneinde een voortvarende besluitvorming over dit soort installaties te bewerkstelligen;
- de besluitvorming over de aangevraagde omgevingsvergunning voor het Windpark Karolinapolder door de gemeente Steenbergen telkenmale is opgeschort waardoor de wettelijke termijn van 26 weken ruimschoots is overschreden;
- de provincie diverse keren uitstel heeft gegeven aan de gemeente Steenbergen om alsnog tot een gedragen besluit te komen;
- dat de gemeente telkens geen gevolg heeft gegeven aan de daartoe gemaakte afspraken en termijnen;
- dat er daarom niet langer wordt voldaan aan de voorwaarde uit de Elektriciteitswet 1998 waaronder de provincie kan afzien van haar bevoegdheid om te beslissen over windprojecten;

Besluiten:

- tot intrekking van het besluit van 9 januari 2018 (nummer C2219707/4297612), waardoor de bevoegdheid om te beslissen over de aanvraag omgevingsvergunning voor het Windpark Karolinapolder te Steenbergen niet langer berust bij het college van burgemeester en wethouders van die gemeente maar bij Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant;
- alle op de aanvraag betrekking hebbende stukken die de gemeente tot haar beschikking heeft, bij de besluitvorming over de omgevingsvergunning voor het Windpark Karolinapolder te betrekken, waaronder de ingediende aanvraag voor omgevingsvergunning inclusief alle bijlagen, de door het college van B&W vastgestelde en ter visie gelegde ontwerp beschikking, de door de raad afgegeven ontwerp verklaring van geen bedenkingen, de bij het college ingekomen zienswijzen en alle andere.

's-Hertogenbosch, 10 september 2019

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

de secretaris,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Ingekomen

09 OKT 2019

Provincie Noord-Brabant



ons kenmerk : UM1906669

zaaknummer :

uw kenmerk : C2250573/4573369

uw brief van : 10 september 2019

afdeling : Bestuur & Concernondersteuning

contactpersoon :

telefoonnr. : 14 0167

bijlage(n) : diverse

Provincie Noord-Brabant

t.a.v. het college van Gedputeerde Staten

Postbus 90151

5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

onderwerp : Advies ex artikel 6.1, eerste lid Bor over de aanvraag
omgevingsvergunning windpark Karolinapolder te
Steenbergen

Steenbergen, 8 oktober 2019

Geacht college,

Op 10 september 2019 heeft u besloten het besluit van 9 januari 2018 (om de bevoegdheid om te besluiten over de opschaling van windpark Karolinadijk aan ons over te dragen) in te trekken. U geeft aan dat wij niet langer bevoegd zijn om te beslissen over de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder. Ook heeft u besloten om de procedure voor Windpark Karolinapolder over te nemen.

U stelt ons in de gelegenheid uiterlijk 9 oktober 2019 te adviseren over deze aanvraag op grond van artikel 6.1, eerste lid Bor. Met deze brief en bijbehorende bijlagen brengen wij ons advies uit over deze aanvraag. Als onderdeel hiervan gaan wij in op uw besluit van 10 september 2019 en uw voorgenomen besluitvorming in relatie tot Windpark Karolinapolder (waaronder uw statenvoorstel met bijbehorende bijlagen). Ten slotte gaan wij ook nog in op uw brieven van 24 juni 2019 en 30 augustus 2019. Onze reactie op deze brieven is namelijk van belang in relatie tot uw onderbouwing van het besluit van 10 september 2019 en uw voornemen om een vergunning te verlenen aan innogy voor Windpark Karolinapolder.

Wij verzoeken u om in het kader van de behandeling van ons advies onderbouwd in te gaan op alle opgenomen onderdelen uit ons advies, zowel uit deze brief als uit de bijbehorende bijlagen. Dit is van groot belang voor een zorgvuldige behandeling van dit dossier, zowel vanuit juridisch, maatschappelijk, procesmatig en bestuurlijk oogpunt.



4587802

DIV_STAN

ROW

1. Inhoudsopgave

Ons advies is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 2: Inleiding en achtergrond

Hoofdstuk 3: Raadsbesluit d.d. 26 september 2019

Hoofdstuk 4: Windpark Karolinapolder is geen opschaling, past niet binnen het door u geaccepteerde regiobod en is dan ook geen onderdeel van de provinciale doelstelling en de door u gemaakte afspraken met het Rijk.

4.1 Windpark Karolinapolder is geen opschaling, maar vernieuwing

4.2 Regiobod voor de realisatie van windenergie

4.3 Rijksdoelstelling wind op land 2020 in relatie tot de opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord

4.4 Sneller voldoen aan de realisatie van de rijksopgave wind op land 2020

4.5 De omvang van de nog resterende opgave van de gemeente Steenbergen

Hoofdstuk 5: Reactie op ontwerp omgevingsvergunning GS

5.1 Activiteit 'Bouwen'

5.2 Activiteit 'Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening'

5.3 Activiteit 'Omgevingsvergunning beperkte milieutoets'

5.4 Activiteit 'Werk of werkzaamheden uitvoeren'

Hoofdstuk 6: Wet natuurbescherming

Hoofdstuk 7: Procedurele aspecten

7.1 De behandeling van de ingediende zienswijzen

7.2 Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

7.3 Het provinciale bestuursakkoord 2019-2023 'Kiezen voor Kwaliteit. Voor de Brabanders van nu en van de toekomst'.

Hoofdstuk 8: Conclusie

Per onderdeel gaan wij globaal in op de belangrijkste onderwerpen van ons advies. Eveneens geven wij aan waar u de nadere onderbouwing kunt vinden.

De inhoud van de volgende documenten maken in zijn geheel onderdeel uit van ons advies. De stukken zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wij verwachten dan ook op de inhoud van alle bijlagen een inhoudelijke reactie.

- **Bijlage 1:** procesverloop (kenmerk B1900169);
- **Bijlage 2:** aanvullende argumentatie ten aanzien van regiobod (kenmerk B1900170);
- **Bijlage 3:** aanvullende argumentatie provinciaal belang (kenmerk B1900171);
- **Bijlage 4:** aanvullende argumentatie ten aanzien van Wet natuurbescherming (kenmerk B1900172);
- **Bijlage 5:** aanvullende argumentatie zorgvuldigheid (kenmerk B1900173);

- **Bijlage 6:** een reactie op uw brieven van 24 juni 2019 en 30 augustus 2019, een nadere reactie op uw brieven van 10 september 2019 en een reactie op uw statenvoorstel met bijbehorende stukken (kenmerk B1900174);
- **Bijlage 7:** het besluit van de gemeenteraad van 26 september 2019 (kenmerk BM1904222) met bijbehorende amendement (kenmerk 1903542);
- **Bijlage 8:** het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) met onderbouwing waarom de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening;
- **Bijlage 9:** de 'Nota van beantwoording zienswijzen, Windpark Karolinapolder nabij Dinteloord Gemeente Steenberg, versie 9 juli 2019 (BBM1900814)';
- **Bijlage 10:** de door het college van burgemeester en wethouders verzonden brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322) aan Gedeputeerde Staten;
- **Bijlage 11:** e-mail van innogy aan de gemeente van 15 augustus 2017;
- **Bijlage 12:** e-mail van innogy aan de gemeente van 1 september 2017;
- **Bijlage 13:** aanvullende argumentatie ten aanzien van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant.

2. Inleiding en achtergrond

De gemeente heeft vele stappen gezet om het besluitvormingstraject zo zorgvuldig en zo snel als mogelijk te doorlopen. Hiervan hebben wij u ook steeds op de hoogte gehouden. Wij vinden het van belang om u hierbij een overzicht te geven van de belangrijkste stappen die zijn gezet. Het overzicht is opgenomen in het procesverloop (**bijlage 1**).

Bij al deze processtappen zijn eveneens vele acties verricht. Zo zijn er zeer veel overleggen gevoerd met onder andere: innogy, de voormalige klankbordgroep, de voormalige regiegroep, Dinteloord tegen MEGAmolens, de Dorpsraad Dinteloord en Prinsenland, onze adviseur voor sociale randvoorwaarden, andere adviseurs van de gemeente (contra-expertise), een mediator, de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, de Omgevingsdienst Noord-Brabant, de provincie, de Commissie ruimtelijke kwaliteit, Stichting Sirene en andere ontwikkelaars voor het realiseren van een alternatief voor Windpark Karolinapolder. Er zijn meerdere informatieavonden voor inwoners georganiseerd. De bevolking heeft de mogelijkheid gekregen om haar mening te geven. Ook heeft de gemeenteraad het onderwerp in diverse raadsvergaderingen besproken (informatief, beeldvormend, opiniërend, oordeelsvormend en besluitvormend). Wij vinden het jammer dat de provincie niet heeft deelgenomen aan de beeldvormende raadsvergadering. Ook heeft u gedurende het gehele proces op geen enkel moment gesproken met onze gemeenteraad.

Uit het bovenstaande blijkt dat de gemeente een zeer zorgvuldig proces en besluitvormingstraject heeft doorlopen. Een democratisch verantwoord proces dat nu eenmaal tijd nodig heeft. Daarnaast zijn er vele andere componenten waarom het besluitvormingstraject zijn tijd nodig heeft gehad.

Dit begon al bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy van 5 februari 2018. innogy dient zelfstandig een aanvraag omgevingsvergunning in, niet voor een lijnopstelling langs het Volkerak, maar voor een clusteropstelling dicht tegen de kern Dinteloord aan. innogy is op de hoogte van het regiobod en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. Het gemeentelijk kader biedt ruimte voor opschaling, niet voor vernieuwing.

In de aanvraag omgevingsvergunning wordt door innogy een minimale tiphoogte opgenomen van 180 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter.

Relevante natuuronderzoeken en andere onderzoeken moesten nog worden verricht door innogy. Gedurende het proces moest blijken of een m.e.r.-beoordelingsbesluit inderdaad kon volstaan.

U bent bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming. Wij hadden uw input en besluitvorming nodig om het onderwerp natuur ruimtelijk goed te kunnen onderbouwen. Tot op heden is dit besluit nog steeds niet genomen.

Het risico van het bovenstaande moet bij de ontwikkelaar liggen en niet bij de inwoners en omwonenden van Dinteloord en bij andere belanghebbenden.

De tijdsfactor is voor u een belangrijk argument geweest om uw besluit van 10 september 2019 te nemen. U schernt met afspraken die wij niet zijn nagekomen en met de rijksdoelstelling voor wind op land 2020. Echter, innogy was er vanaf het begin af aan een voorstander van dat de provincie bevoegd gezag zou zijn. Dit heeft de provincie niet gefaciliteerd. Dit uitgangspunt heeft niet bijgedragen aan het tijdig kunnen halen van de doelstelling wind op land in 2020.

Ook moet er nu snel een besluit worden genomen, omdat naar verwachting in 2020 de SDE++ subsidie met 20 % gaat afnemen (het argument van de forse subsidiedaling is door innogy en u ook al in 2018 aangevoerd, later bleek dat de SDE+ subsidie voor 2019 hetzelfde bleef). Dit zijn voor u belangrijke argumenten om het besluit van 10 september 2019 en uw voorgenomen besluitvorming te rechtvaardigen. In dit advies gaan wij uitvoerig in op uw argumenten.

Voor de gemeente weegt zorgvuldigheid zwaarder dan snelheid. Voor de gemeente wegen de belangen van onze inwoners, welke tevens uw inwoners zijn, veel zwaarder dan de belangen van een ontwikkelaar die bewust risico's neemt. Een ontwikkelaar die geen oog heeft voor de omgeving waarbinnen zij een plan wil realiseren.

Als gevolg van uw besluit komt u naar onze mening de afspraken met het Rijk, de regio en ons niet na. Er zijn afspraken gemaakt over de opschaling van bestaande windturbines aan de Karolinadijk. Het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder is geen opschaling.

Uw besluit schaadt, naar onze mening, de belangen van indieners van zienswijzen en andere belanghebbenden. De gemeente kan op grond van haar structuurvisie de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder weigeren, omdat er bij dit plan geen sprake is van opschaling. Kunt u ons garanderen dat u onze inwoners dezelfde rechtsbescherming kan bieden?

Het proces rondom uw besluitvorming van 10 september 2019 is naar onze mening niet in lijn met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur doorlopen. Ook uw voornemen om medewerking te verlenen aan de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder (een ruitopstelling van vier windturbines dicht tegen de kern Dinteloord met een

tiphoogte van ongeveer 210 meter) is niet in lijn met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur voorbereid.

Daarnaast is het plan Windpark Karolinapolder naar onze mening in strijd met een goede ruimtelijke ordening, niet in lijn met relevante wet en regelgeving en in strijd met het door u geaccepteerde regiobod en uw afspraken met het Rijk. Naast het bovenstaande ontbreekt ook elk maatschappelijk draagvlak voor het plan van innogy.

In dit advies en de bijbehorende bijlagen onderbouwen wij onze mening op alle relevante punten. Gezien de geschiedenis van dit dossier, uw recente en uw voorgenomen besluitvorming hebben wij ervoor gekozen om ons advies, binnen de zeer beperkte tijd die u ons heeft gegeven, toch nu al zo uitvoerig als mogelijk te geven. U heeft uw besluit van 10 september 2019 verzonden op 12 september 2019. Wij hebben dit besluit per post op 13 september 2019 ontvangen. U verlangt een advies zo spoedig mogelijk doch uiterlijk 9 oktober 2019. Gezien de grote belangen voor onze inwoners, de indieners van zienswijzen en andere belanghebbende partijen is de termijn voor het geven van advies van ongeveer vier weken naar onze mening te kort. Deze termijn draagt niet bij aan het doorlopen van zorgvuldige besluitvormingstraject.

Wij behouden ons het recht voor om ons advies ook na 9 oktober 2019 nog aan te vullen.

Voor een zorgvuldige behandeling van het dossier vinden wij het van groot belang dat u op alle onderdelen van ons advies onderbouwd ingaat. Dit is eveneens van groot belang voor de vereiste besluitvorming door Provinciale Staten van Noord-Brabant over de verklaring van geen bedenkingen. Wij sturen ons advies aan u eveneens door naar Provinciale Staten van Noord-Brabant.

Mocht u, ondanks ons advies, toch besluiten om een vergunning te verlenen voor Windpark Karolinapolder, dan wordt het instellen van beroep tegen dit besluit niet geschuwd.

3. Raadsbesluit van 26 september 2019 over Windpark Karolinapolder (kenmerk BM1904222)

Op 26 september 2019 heeft de gemeenteraad het volgende besloten:

1. dat naar mening van de gemeenteraad de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, het door de provincie geaccepteerde regiobod voor de realisatie van windenergie, de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie en het raadsakkoord van 16 mei 2019;
2. draagt het college van burgemeester en wethouders op om gebruik te maken van het adviesrecht ex. artikel 6.1, eerste lid Bor voor de besluitvorming van Gedeputeerde Staten over Windpark Karolinapolder;
3. in te stemmen met de aangeboden basisinhoud voor het advies ex artikel 6.1, eerste lid Bor door het college van burgemeester en wethouders aan Gedeputeerde Staten. De basisinhoud bestaat uit de volgende onderdelen:
 - o de argumentatie uit het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) die onderbouwt waarom de aanvraag

- omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening;
- o de opgenomen argumentatie in het document 'Nota van beantwoording zienswijzen, Windpark Karolinapolder nabij Dinteloord Gemeente Steenbergen, versie 9 juli 2019 (BBM1900814)';
 - o de inhoudelijke argumentatie van de door het college van burgemeester en wethouders verzonden brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322) aan Gedeputeerde Staten.
4. het college van burgemeester en wethouders de ruimte bieden om het advies ex. artikel 6.1, eerste lid Bor naar eigen inzicht aan te vullen.
- Eveneens is er door de voltallige gemeenteraad het amendement Onderzoek woningwaardecompensatie Karolinapolder (kenmerk 1903542) aangenomen. Hierdoor zijn de volgende punten toegevoegd aan het raadsbesluit van 26 september 2019:
- 5. Het college onderzoekt in overleg met omwonenden en via een onafhankelijk adviseur welke werkelijke woningwaardedaling waarschijnlijk is, in acht nemende de unieke omstandigheden omtrent windpark Karolinapolder;
 - 6. Het college onderzoekt de mogelijkheden om particulieren rondom de nieuw te bouwen windturbines Karolinapolder te compenseren voor hun woningwaardedaling en komt na definitieve vaststelling van het bestemmingsplan met een voorstel daaromtrent naar de gemeenteraad.

Dit raadsbesluit maakt integraal onderdeel uit van dit advies

4. Windpark Karolinapolder is geen opschaling, past niet binnen het door u geaccepteerde regiobod en is dan ook geen onderdeel van de provinciale doelstelling en de door u gemaakte afspraken met het Rijk

De gemeente Steenbergen maakt onderdeel uit van het regiobod voor de realisatie van windenergie in West-Brabant. Door Steenbergen is naast de realisatie van windenergie op het Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland ook de ruimte geboden voor de opschaling van de vier bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord. Het regiobod heeft u geaccepteerd, maakt onderdeel uit van uw doelstelling en is onderdeel van de door u gemaakte afspraken met het Rijk. Aangezien Windpark Karolinapolder geen opschaling is en dan ook geen onderdeel uitmaakt van de gemaakte afspraken, dient u de aanvraag omgevingsvergunning van innogy te weigeren. Hieronder gaan wij in op de relevante onderwerpen.

4.1 Windpark Karolinapolder is geen opschaling, maar vernieuwing

In dit advies en de bijbehorende stukken wordt uitvoerig onderbouwd waarom Windpark Karolinapolder naar onze mening geen opschaling maar vernieuwing is. Dit standpunt is ingenomen en beargumenteerd door zowel de gemeenteraad als het college van burgemeester en wethouders. De indieners van zienswijzen zijn deze mening ook toebedeeld.

innogy heeft een aanvraag omgevingsvergunning ingediend om de vier bestaande windturbines die in een lijnopstelling langs het Volkerak aan de Karolinadijk te Dinteloord staan te saneren en in een clusteropstelling niet aan de Karolinadijk, maar in de Karolinapolder veel dichterbij de kern Dinteloord vier nieuwe windturbines te realiseren (Windpark Karolinapolder).

Op dit moment staan er aan de Karolinadijk te Dinteloord 4 windturbines in een lijnopstelling. De windturbines hebben een tiphoogte van ongeveer 80 meter. De bestaande windturbines zijn geplaatst op of dicht tegen de waterkering langs het Volkerak. De afstand van de windturbines tot de kern Dinteloord bedraagt ongeveer minimaal 1200 meter.

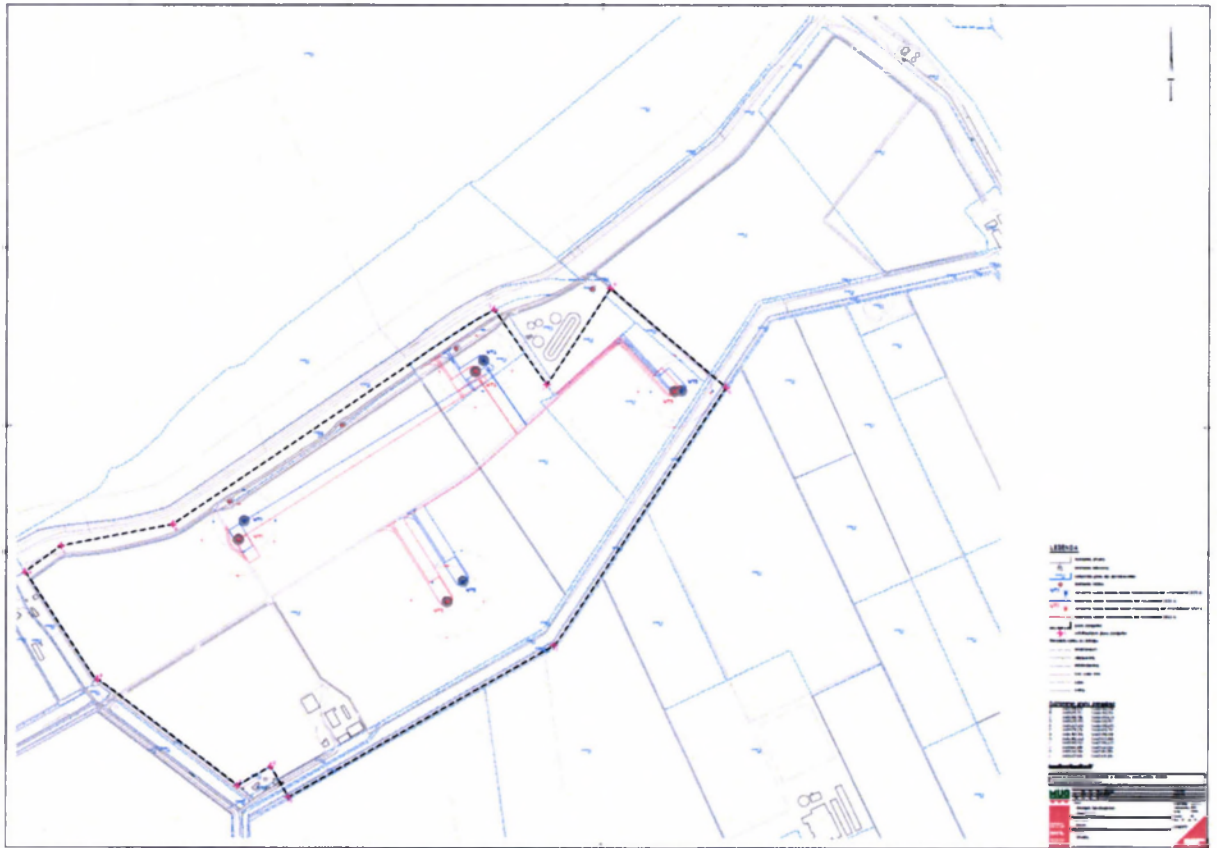


Bestaande situatie met de huidige locatie windturbines met een blauwe stip aangegeven.



Luchtfoto van de bestaande situatie.

innogy heeft in haar aanvraag omgevingsvergunning van 5 februari 2018 een clusteropstelling van vier windturbines opgenomen. De vier bestaande windturbines op of nabij de waterkering langs het Volkerak moeten worden gesaneerd en de vier nieuw te realiseren windturbines zijn op een andere locatie in een clusteropstelling in de Karolinapolder gepositioneerd. De windturbines zijn door innogy veel dichterbij de kern gepositioneerd. De minimale afstand tot de kern Dinteloord bedraagt minder dan 800 meter.



Indicatie clusteropstelling van de nieuwe windturbines.

Uit het bovenstaande blijkt al dat er geen sprake is van opschaling in de zin van de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. Het bestaande windpark aan de Karolinadijk en het aangevraagde Windpark Karolinapolder staan ruimtelijk gezien op twee verschillende locaties. Er is ruimtelijk gezien geen sprake van opschaling maar van vernieuwing.

In het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (**bijlage 8**) is op blz. 9 t/m 14 beargumenteerd waarom het plan van innogy in strijd is met de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie en waarom er geen sprake is van opschaling.

Het onderwerp 'geen opschaling, maar vernieuwing' is juridisch, ruimtelijk en bestuurlijk gezien van groot belang. Zowel voor de beoordeling van de door u genomen besluitvorming van 10 september 2019, de beoordeling van uw besluit om het statenvoorstel aan te bieden, de nog komende behandeling van uw voorstel door Provinciale Staten van Noord-Brabant, uw vervolgbesluiten en het bieden van een goede rechtsbescherming aan uw Brabantse inwoners uit Dinteloord.

4.2 Regiobod voor de realisatie van windenergie

In dit hoofdstuk gaan wij in het kort in op dit onderwerp. In onze brief van 19 september 2019 (**bijlage 10**) en onze aanvullende argumentatie ten aanzien van het regiobod (**bijlage 2**) gaan wij dieper in op dit onderwerp.

In tegenstelling tot uw mening komen wij tot de conclusie dat uw besluit niet in lijn, maar juist in strijd is, met het door u geaccepteerde regiobod voor de realisatie van windenergie (uw brief van 1 november 2011, verzonden op 8 november 2011 met uw kenmerk C2050782/2823533) en daarmee ook met de afspraken die u heeft gemaakt

met het Rijk. Het Rijk heeft het regiobod met open armen ontvangen en geprezen. In alle relevante stukken waar u naar verwijst wordt gesproken over opschaling.

In het regiobod van 13 oktober 2011 is voor de gemeente Steenberghe letterlijk de volgende tekst en het volgende aanbod opgenomen:

'Gemeente Steenberghe

Op het AFC NP gaat de provincie in haar overzicht uit van de realisatie van maximaal 20 MW windenergie (met 8 windturbines). De locatie biedt ruimte voor het realiseren van meer vermogen windenergie.

Het provinciale inpassingsplan voor het AFC NP biedt de ruimte aan maximaal 8 windturbines. Het wijzigingsplan dat nu door Gedeputeerde Staten wordt opgesteld gaat uit van de realisatie van 7 turbines. Het inpassingsplan biedt Gedeputeerde Staten de ruimte voor het realiseren van een extra windturbine.

Er wordt bij het wijzigingsplan tevens gesproken over de realisatie van 3 Windturbines op het AFC NP. Naar mening van Steenberghe moet er in Noord-Brabant gestreefd worden naar het realiseren van zoveel mogelijk vermogen windenergie in MW's met zo weinig mogelijk windturbines. Mogelijk kunnen er op het AFC NP windturbines met een hoger vermogen worden gerealiseerd.

De benodigde afstand tussen de turbines in relatie tot het vermogen beperkt de extra inzet op het AFC NP op dit moment waarschijnlijk tot 7 i.p.v. 8 windturbines met een vermogen tot maximaal 3,4 MW per turbine.

*De gemeente is, indien noodzakelijk voor het behalen van de provinciale doelstelling, onder voorbehoud van instemming door de gemeenteraad, bereid om medewerking te verlenen aan de **opschaling van de vier bestaande turbines aan de Karolinadijk te Dinteloord** van 0,6 MW naar maximaal 6 MW per windturbine. Deze turbines maken onderdeel uit van het bestaande park langs de Volkeraksluizen. Door de **opschaling** neemt het aantal turbines in de gemeente Steenberghe niet toe, maar het te leveren vermogen windenergie neemt wel toe.'*

De gemeente Steenberghe heeft in het regiobod een ruim aanbod gedaan. De gemeente heeft haar verantwoordelijkheid genomen, daar waar andere gemeentes niets of veel minder hebben aangeboden. De 7 windturbines op het Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland (AFCNP) zijn gerealiseerd.

Ook in het regiobod wordt dus duidelijk gesproken over opschaling van de vier bestaande turbines aan de Karolinadijk te Dinteloord.

4.3 Rijksdoelstelling wind op land 2020 in relatie tot de opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord

De provincie Noord-Brabant heeft haar realisatienorm van 470,5 MW opgesteld vermogen in 2020 nog niet gehaald. U geeft aan dat de opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk voor 9,6 MW meetelt in de opgave van 470,5 MW. Een belangrijke onderbouwing voor uw besluit van 10 september 2019 is het tijdig of snel kunnen halen van deze doelstelling.

Mocht u snel medewerking verlenen aan een ruimtelijk onverantwoord Windpark Karolinapolder om zo snel als mogelijk een bijdrage te kunnen leveren aan de rijksopgave voor wind op land voor 2020, dan zal er door vele partijen beroep en indien nodig hoger beroep worden ingesteld. Vele belanghebbende partijen zijn van mening dat een vergunning voor Windpark Karolinapolder juridisch gezien

niet in stand kan blijven. Mocht u overgaan tot vergunningverlening voor dit windpark, dan draagt deze vergunning niet bij tot het tijdig of snel halen van de rijksdoelstelling wind op land 2020. Sterker nog de realisatie van windenergie in Steenberg en zal nog langer op zich laten wachten.

In dit advies en de bijbehorende stukken hebben wij reeds beargumenteerd dat Windpark Karolinapolder geen opschaling, maar vernieuwing is. Hierdoor voldoet het plan van innogy niet aan het door u geaccepteerde regiobod, de afspraken met het Rijk en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. Ook hebben wij u uitgelegd dat innogy het plan voor Windpark Karolinapolder zelfstandig heeft ontwikkeld. innogy heeft bewust een risico genomen. Gezien het bovenstaande kunt u uw argument van het tijdig of snel halen van de afspraken met het Rijk niet tegen ons gebruiken.

Daarnaast hebben wij uw ambtelijke organisatie verzocht om inzicht te geven in de tussentijdse status van uw realisatienorm van 470,5 MW wind op land in 2020. Hierop is verwezen naar de Monitor Wind op Land 2018 (30 april 2019).

De opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk maakt voor 9,6 MW onderdeel uit van de opgave van 470,5 MW. Uit de monitor blijkt dat de provinciale opgave niet tijdig wordt gerealiseerd. Er is 216,4 MW gerealiseerd en er wordt 184,8 MW gebouwd of de bouw hiervan is in voorbereiding. Het inpassingsplan voor de A16 maakt hier onderdeel van uit. Ook blijkt dat er nog meerdere plannen in de vergunningenprocedure, ruimtelijke procedure en het voortraject zitten. Hierbij gaat het om een totaal vermogen van 204,3 MW. De opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk (9,6 MW) maakt hier qua omvang voor ongeveer 5% onderdeel van uit. Uit het bovenstaande blijkt ook dat er een mogelijke overcapaciteit is van 135 MW ten opzichte van de doelstelling van 470,5 MW. Uit de monitor blijkt tevens dat er meerdere projecten uit het regiobod niet tijdig gereed zullen zijn. Wij hebben geen zicht op de afspraken die u met andere regio's heeft gemaakt. Het project in Steenberg (de opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk) is één van meerdere projecten die niet in 2020 gereed zijn. De gemeente is altijd bereid geweest om medewerking te verlenen aan het opschalen van de windturbines aan de Karolinadijk. Wij zijn echter niet bereid om medewerking te verlenen aan een Windpark Karolinapolder dat geen opschaling, maar vernieuwing is. Het Windpark Karolinapolder maakt dan ook geen onderdeel uit van het regiobod en van uw bod naar het Rijk.

Uw besluit van 10 september 2019 is in strijd met de gemaakte afspraken en is niet in lijn met de beginselen van behoorlijk bestuur. Uw besluit van 10 september 2019 met de bijbehorende vervolgbesluiten moeten zeer zorgvuldig worden voorbereid en moeten een ultimatum remedium zijn. Naar onze mening is uw (voorgenomen) besluitvorming (gezien de gemaakte afspraken, de Monitor Wind op Land 2018 van 30 april 2019 en gezien de overige inhoud van dit advies) onzorgvuldig voorbereid en zijn de gevolgen onevenredig zwaar. Er is naar onze mening geen enkele reden voor u om nu in te grijpen.

4.4 Sneller voldoen aan de realisatie van de rijksopgave wind op land 2020

In uw besluitvorming geeft u aan het van belang te vinden dat u zo snel als mogelijk invulling kunt geven aan de rijksopgave wind op land 2020. Dit heeft u, naar onze mening, niet gefaciliteerd.

innogy was al vanaf het begin af aan er een voorstander van dat de provincie bevoegd gezag zou zijn. Dit heeft de provincie niet gefaciliteerd. Dit uitgangspunt heeft niet bijgedragen aan het tijdig kunnen halen van de doelstelling wind op land in 2020. Zie de bijgesloten e-mails van innogy van 15 augustus 2017 en 1 september 2017. **(bijlagen 11 en 12)**

Uit de e-mail van innogy van 1 september 2019 **(bijlage 12)** blijkt eveneens dat de provincie richting innogy heeft aangegeven enkel een inpassingsplan als procedure optie te hebben. Met andere woorden, voor u is een procedure met een omgevingsvergunning met een afwijking van het bestemmingsplan geen optie. Nu opeens kunt en wilt u het ruimtelijk onverantwoorde Windpark Karolinapolder wel afronden met een procedure die voor u eerst geen optie was.

Tot op heden is er nog steeds geen vergunning Wet natuurbescherming verleend. Hiervoor bent u bevoegd gezag.

Het college van burgemeester en wethouders heeft er alles aan gedaan om in lijn met het regiobod en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie medewerking te verlenen aan de opschaling van de vier bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord en later aan de uitvoering van het raadsakkoord van 16 mei 2019. De gemeente heeft uitvoerig beargumenteerd waarom het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening, het door u geaccepteerde regiobod en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie is. Besluitvorming dient juridisch zorgvuldig te worden voorbereid. Het genomen besluit van 10 september 2019 en het nu door u voorgenomen besluit zijn niet in lijn met de beginselen van behoorlijk bestuur. Ook ontbreekt elk maatschappelijke draagvlak voor het plan van innogy.

4.5 De omvang van de nog resterende opgave van de gemeente Steenbergse

In uw besluiten hanteert u voor ons meerdere malen een verschillende omvang van de nog openstaande Steenbergse bijdrage aan het regiobod.

U heeft in uw besluit van 10 september 2019 (uw kenmerk C2250573/4573630) opgenomen dat de opschaling van het bestaande Windpark Karolinadijk voor 9,6 MW (12 MW min de huidige 2,4 MW) bijdraagt aan de met het Rijk in IPO-verband gemaakte afspraak in Noord-Brabant, namelijk om 470,5 MW aan vermogen windenergie gerealiseerd te hebben op 31 december 2020. U geeft aan eraan te hechten om deze afspraken na te komen en daarvoor binnen uw mogelijkheden ook alles in het werk te stellen om daaraan te voldoen.

In uw besluit van 9 januari 2019 (uw kenmerk C2219707/4297612) houdt u ons aan een opgenomen opschaling tot 12 MW. Dit is minder dan 12 MW. Twee besluiten en twee verschillende doelstellingen.

Uw statenvoorstel is vervolgens niet in lijn met de door u aan ons bekendgemaakte besluiten. In uw statenvoorstel heeft u de volgende zin

opgenomen: *'In de afspraak met het rijk is door ons college rekening gehouden met een minimum van 9,6 MW extra, uitgaande van meer gangbare turbines van 3 MW.'*

Gezien het door u genomen besluit van 9 januari 2018 dient u af te zien van uw voornemen om medewerking te verlenen aan het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder. In uw besluit gaat u uit van een opgesteld vermogen tot 12 MW. De aanvraag omgevingsvergunning gaat uit van minimaal 12 MW.

Gezien het door u genomen besluit van 10 september 2019, welke in strijd is met uw besluit van 9 januari 2018, dient u eveneens af te zien van uw voornemen tot het verlenen van medewerking aan het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder. 12 MW opgesteld vermogen kan met gemak worden gehaald met drie of vier lagere (waaronder windturbines met een tiphoogte lager dan 150 meter), in lijn langs het Volkerak te plaatsen en daarmee wel goed landschappelijk in te passen windturbines.

Uw voornemen om vier windturbines van ongeveer 210 meter tiphoogte in een clusteropstelling dichtbij de kern Dinteloord te plaatsen, vanwege 'goede sociale randvoorwaarden' is niet in lijn met de opgave van 12 MW uit uw besluit van 10 september 2019. Vier windturbines met een tiphoogte van ongeveer 210 meter zullen namelijk een opgesteld vermogen hebben van meer dan 12 MW. Ook zijn wij van mening dat de hoogte van windturbines ruimtelijk moeten worden onderbouwd en niet moeten worden beïnvloed door bovenwettelijke sociale randvoorwaarden. Ook dit wordt uitvoerig onderbouwd in dit advies.

Gaat u in strijd met uw eigen besluiten van 9 januari 2018 en 10 september 2019 toch door met het verlenen van een omgevingsvergunning voor het ruimtelijk onverantwoorde Windpark Karolinapolder, een windpark dat mede in strijd is met het door u geaccepteerde regiobod, dan dient u op grond van uw besluit van 10 september 2019 toch op zijn minst de vergunning te koppelen aan precies 12 MW opgesteld vermogen. Nogmaals, in dit geval is er geen ruimte voor de door u voorgenomen windturbines van 210 meter tiphoogte.

5. Reactie op uw ontwerp omgevingsvergunning GS (zaaknummer 19081513)

5.1 Activiteit 'Bouwen'

Ten aanzien van de activiteit 'Bouwen' dient er getoetst te worden aan de weigeringsgronden van artikel 2.10 eerste lid van de Wabo, te weten het bestemmingsplan, redelijke eisen van welstand, Bouwbesluit en Bouwverordening.

De aanvraag voldoet niet aan het bestemmingsplan. Om die reden is een omgevingsvergunning 'Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening' benodigd om tot verlening van de activiteit 'Bouwen' over te kunnen gaan.

Wij zijn van oordeel dat een omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening niet verleend kan worden, waardoor ook voor de activiteit 'Bouwen' geen omgevingsvergunning verleend kan worden. Onze argumentatie met betrekking tot het niet kunnen verlenen van de activiteit 'Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening' treft u hieronder in paragraaf 5.2 aan.

5.2 Activiteit 'Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening'

Naar onze mening is de aanvraag omgevingsvergunning van Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Dit is eveneens door de gemeenteraad besloten op 26 september 2019 (**bijlage 7**). Een verklaring van geen bedenkingen en de vergunning moet naar onze mening dan ook worden geweigerd in het belang van een goede ruimtelijke ordening.

Onze argumentatie waarom de aanvraag in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, kunt u vinden in de volgende bijlagen:

- de ruimtelijke argumentatie uit het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (**bijlage 8**);
- de behandeling van de ingediende zienswijzen (**bijlage 9**).

Aanvullend op bovenstaande stukken, willen wij nog de volgende punten onder uw aandacht brengen.

De ruimtelijke argumentatie uit het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (bijlage 8)

In het raadsvoorstel van 9 juli 2019 is uitvoerig onderbouwd waarom wij van mening zijn dat er bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening. Voor de ruimtelijke afweging wordt verwezen naar de inhoud van onderdeel '5. De aanvraag omgevingsvergunning van innogy is in strijd met een goede ruimtelijke ordening' (blz. 8 t/m 24 van **bijlage 8**). De gemeenteraad heeft de inhoud van dit raadsvoorstel onderschreven middels haar besluit van 26 september 2019 (**bijlage 7**).

In het raadsvoorstel wordt voor de onderbouwing ingegaan op de volgende onderwerpen:

- A. Strijd met de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie;
- B. Onaanvaardbare/onevenredige aantasting van het landschap, woon- en leefklimaat en/of leefbaarheid;
- C. Overig.

Binnen deze categorieën wordt uitvoerig ingegaan op de relevante ruimtelijke argumenten, waaronder strijd met uw Verordening ruimte.

De aanvraag omgevingsvergunning en bijbehorende bijlagen (waaronder de ruimtelijke onderbouwing) zijn door innogy en haar experts opgesteld en aangeleverd. De gemeente onderschrijft de opgenomen conclusies niet en concludeert dat er bij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Wij verzoeken u om in het kader van de behandeling van ons advies onderbouwd in te gaan op alle opgenomen onderdelen uit het raadsvoorstel.

Strijd met uw Verordening ruimte en met de ter vaststelling aangeboden Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

In dit advies zij wij reeds in ingegaan op de strijdigheid van Windpark Karolinapolder met uw Verordening ruimte (**bijlage 8**). Wij zijn eveneens van mening dat de aanvraag omgevingsvergunning van innogy in strijd is met de ter vaststelling aangeboden Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (**bijlage 13**).

De economische uitvoerbaarheid is onvoldoende geborgd

U verwijst naar een anterieure overeenkomst tussen innogy en de gemeente. U bent bevoegd gezag. U dient er zorg voor te dragen dat de economische uitvoerbaarheid van het plan van innogy geborgd is. U dient hierover afspraken te maken met innogy. Het gaat hierbij onder andere over: planschade, voorkomen van en anders vergoeden van schade aan de eigendommen van derden, voorkomen van en anders vergoeden van schade aan de openbare voorzieningen en de borging van de afspraken voor de vereiste kwaliteitsverbetering van het landschap.

Nu dit niet is gedaan is, heeft u de economische uitvoerbaarheid van het plan van innogy niet geborgd. Dit is in strijd met een goede ruimtelijke ordening en de belangen van vele partijen.

Sociale randvoorwaarden

In dit hoofdstuk gaan wij in het kort in op dit onderwerp. In ons raadsvoorstel van 9 juli 2019 (**bijlage 8**) en in onze brief van 19 september 2019 (**bijlage 10**) gaan wij dieper in op dit onderwerp.

In het door u voorgenomen besluit laat u bovenwettelijke sociale randvoorwaarden de ruimtelijk relevante hoogte van de windturbines bepalen. Dit is voor ons onacceptabel. Dit is de omgekeerde wereld. De (ruimtelijke) opgave (het aantal MW opgesteld vermogen en het daarbij behorende ruimtelijk verantwoorde aantal windturbines) moet de hoogte van de windturbines bepalen.

U geeft aan een voorstander te zijn van windturbines met een tiphoogte van ongeveer 210 meter, dit wordt primair beargumenteerd vanuit de hoogte van de sociale randvoorwaarden en niet vanuit ruimtelijke argumenten. Windpark Karolinapolder is gepositioneerd in een ruitopstelling dicht tegen de kern Dinteloord. Geen opschaling, maar vernieuwing. innogy heeft in de oordeelsvormende vergadering van 13 maart 2019 aangegeven dat er nergens in Nederland zo dichtbij een dorp/woonkern windturbines met een tiphoogte van minimaal 210 meter staan. Uit recent onderzoek van het Planbureau voor de

Leefomgeving blijkt dat er meer aandacht moet zijn voor de ruimtelijke inpassing van windturbines. Er moet bij windenergieprojecten ook (voldoende) aandacht zijn voor de leefomgeving. Deze mening wordt ook gedeeld door de Rijksadviseurs landschap.

In het door u aangeboden statenvoorstel (opgesteld vermogen van minimaal 12 MW) laat u de bovenwettelijke sociale randvoorwaarden de ruimtelijk relevante norm van het opgestelde vermogen beïnvloeden. U wijkt bewust af van de door u aan ons bekendgemaakte besluiten van 9 januari 2018 (opgesteld vermogen tot 12 MW) en 10 september 2019 (opgesteld vermogen van 12 MW). Vier windturbines met een tiphoogte van ongeveer 210 meter hebben een groter opgesteld vermogen dan 12 MW.

U geeft aan dat het college van burgemeester en wethouders en innogy overeenstemming hebben bereikt over de sociale randvoorwaarden. Dit is niet het geval. Wij achten de aangeboden sociale randvoorwaarden in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Sociale randvoorwaarden worden 'judaspenningen' genoemd in Dinteloord. Er is geen maatschappelijk draagvlak voor de sociale randvoorwaarden. U bent bevoegd gezag, u bent aan zet. Onderdeel hiervan is samen met innogy het participatietraject met de omgeving vormgeven. Ga naar Dinteloord en praat met haar inwoners, omwonenden en andere belanghebbenden voordat u een besluit neemt vanuit 's-Hertogenbosch.

In de raadsvergadering van 26 september 2019 is er door de voltallige gemeenteraad het amendement Onderzoek woningwaardecompensatie Karolinapolder (kenmerk 1903542) aangenomen. Hierdoor zijn de volgende punten toegevoegd aan het raadsbesluit van 26 september 2019:

5. Het college onderzoekt in overleg met omwonenden en via een onafhankelijk adviseur welke werkelijke woningwaardedaling waarschijnlijk is, in acht nemende de unieke omstandigheden omtrent windpark Karolinapolder;
6. Het college onderzoekt de mogelijkheden om particulieren rondom de nieuw te bouwen windturbines Karolinapolder te compenseren voor hun woningwaardedaling en komt na definitieve vaststelling van het bestemmingsplan met een voorstel daaromtrent naar de gemeenteraad.

Het is algemeen bekend dat planschade niet de gehele vermogensschade van de omwonenden van een windpark dekt. De waardedaling van een woning is hoger dan de planschadevergoeding. Mocht u, in afwijking van ons advies, toch doorgaan met Windpark Karolinapolder, dan verzoeken wij u als bevoegd gezag om een regeling toe te passen die de gehele vermogensschade aan een woning als gevolg van het Windpark Karolinapolder dekt. Wij verzoeken u dringend om hierover in overleg te gaan met innogy. Dit is des te belangrijker, omdat innogy in het kader van haar planschadeanalyse ook al uit gaat van een normaal maatschappelijk risico van 3%. Dit percentage is hoger dan gebruikelijk.

U kunt dit verzoek afkomstig uit het aangenomen amendement niet gebruiken als een rechtvaardiging om, in strijd met dit advies, alsnog medewerking te verlenen aan het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder. Evenmin kunt u dit naar onze mening gebruiken om te pleiten voor hogere windturbines.

Bij de stukken aangeboden aan Provinciale Staten is door u geen samenwerkings-overeenkomst bijgesloten voor de borging van de afspraken over de sociale

randvoorwaarden tussen innogy en u. Wel baseert u een voorgenomen ruimtelijk besluit op deze bovenwettelijke sociale randvoorwaarden.

Is er wel sprake van een provinciaal belang bij Windpark Karolinapolder?

U stelt dat Windpark Karolinapolder een project van provinciaal belang is. Ook vraagt u Provinciale Staten van Noord-Brabant om dit te besluiten. Deze mening vinden wij opmerkelijk. Eveneens beargumenteren wij waarom wij Windpark Karolinapolder geen project van provinciaal belang vinden. Eerst wilt u namelijk uw gezag niet uitoefenen en nu opeens als dat beter uitkomt voor u is er wel sprake van een provinciaal belang. Onze aanvullende argumentatie ten aanzien van het provinciaal belang treft u aan in **bijlage 3**.

M.e.r.-beoordeling

Tenslotte zijn wij van oordeel dat voor de toetsing van de activiteit 'Handelen in strijd met ruimtelijke ordening' van belang is dat wij niet langer achter ons M.e.r.-beoordelingsbesluit d.d. 30 januari 2018 staan en dat er een nieuwe m.e.r.-beoordeling dient plaats te vinden. De verdere argumentatie ten aanzien van dit punt vindt u hieronder onder paragraaf 5.3.

5.3 Activiteit 'Omgevingsvergunning beperkte milieutoets

U dient het besluitvormingstraject zorgvuldig te doorlopen. U dient in het kader van het definitieve besluit over de aanvraag omgevingsvergunning en de omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) alsnog te beoordelen (op grond van de criteria uit bijlage III bij de M.e.r.-richtlijn) of er in dit geval al dan niet een MER moet worden gemaakt. U kunt zich, omdat wij niet langer het bevoegde gezag zijn, niet of in ieder geval niet zonder meer baseren op ons besluit van 30 januari 2018. Ingevolge artikel 5.13b, lid 1 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) wordt die OBM geweigerd indien het bevoegd gezag op grond van artikel 7.17, eerste lid, van de Wet milieubeheer (Wm) heeft beslist dat een milieueffectrapport (MER) moet worden gemaakt. Bij uw definitieve besluit zult u als bevoegd gezag ons advies moeten betrekken. In dit advies met bijlagen hebben wij al uitvoerig beargumenteerd dat wij als gevolg van de ingediende zienswijzen, nader onderzoek en een goede ruimtelijke ordening de conclusies uit het m.e.r.-beoordelingsbesluit van 30 januari 2018 niet langer onderschrijven en/of dat de conclusies inmiddels achterhaald c.q. onjuist zijn en niet meer als basis kunnen dienen voor het definitieve besluit op de aanvraag voor de OBM. Door ons wordt geconcludeerd dat er bij Windpark Karolinapolder wel sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu en een goede ruimtelijke ordening. De toetsing aan de criteria bijlage III van de M.e.r.-richtlijn leiden naar onze mening tot de conclusie dat er (alsnog) een MER gemaakt moet worden en de OBM dus geweigerd moet worden. Naar onze mening kan een m.e.r.-beoordeling niet volstaan voor Windpark Karolinapolder. Ons besluit van 30 januari 2018 kan niet als basis dienen voor uw besluitvorming.

Recent heeft Stichting Sirene, naar aanleiding van uw besluit van 10 september 2019 en uw voorgenomen besluitvorming over Windpark Karolinapolder, een brief gestuurd naar Provinciale Staten van Noord-Brabant. In deze brief van 19 september 2019 wordt eveneens onderbouwd dat een milieueffectrapport moet worden opgesteld en dat de bijbehorende procedure doorlopen dient te worden.

Gelet op de PAS-uitspraken van de Raad van State van 29 mei 2019, staat naar onze mening niet op voorhand vast dat er geen significant negatieve gevolgen voor Natura

2000-gebieden zullen zijn. Daarom zal alsnog een passende beoordeling moeten worden uitgevoerd. Dit is mede een reden om alsnog een MER te maken, zodat alle mogelijke gevolgen van het project integraal en in onderlinge samenhang beoordeeld kunnen worden.

In het kader van de OBM kunnen met een MER tevens de voors en tegens van verschillende alternatieven in beeld worden gebracht. 12 MW opgesteld vermogen kan met gemak worden gehaald met drie of vier lagere (waaronder windturbines met een tiphoogte lager dan 150 meter), in lijn langs het Volkerak te plaatsen en daarmee wel goed landschappelijk in te passen windturbines.

5.4 Activiteit 'Werk of werkzaamheden uitvoeren'

Ten aanzien van de activiteit 'werk of werkzaamheden uitvoeren' hebben wij geen inhoudelijk advies.

6. Wet natuurbescherming

In dit hoofdstuk gaan wij in het kort in op dit onderwerp. In ons raadsvoorstel van 9 juli 2019 (**bijlage 8**) en in de aanvullende argumentatie ten aanzien van de Wet Natuurbescherming (**bijlage 4**) gaan wij dieper in op dit onderwerp.

U bent al vanaf het begin van de procedure het bevoegde gezag voor de vereiste toestemmingen op grond van de Wet natuurbescherming. Wij hebben altijd aangegeven dat het voor de besluitvorming over de ruimtelijke afweging van belang is om te weten dat u als bevoegd gezag de vereiste toestemmingen (onthefing en/of vergunning) heeft afgegeven. Dit onderwerp is ook op dit moment, nog niet afgerond. U neemt het ons kwalijk dat wij niet snel genoeg besluiten, echter uw input voor deze besluitvorming is nog steeds niet gereed. Dit heeft ons besluitvormingstraject gedurende het gehele proces nadelig beïnvloed.

Voor zover bij ons bekend en conform uw statenvoorstel is er nog geen steeds geen vergunning verleend voor de wel vereiste vergunning op grond van de Wet natuurbescherming. Evenmin hebben wij een ontwerpbesluit voorbij zien komen.

De (onherroepelijke) vergunbaarheid van Windpark Karolinapolder op grond van de Wet natuurbescherming is naar onze mening niet gegarandeerd. Zonder deze vergunning kan het windpark niet worden gerealiseerd. Kunt u ons, mede gezien de recente uitspraken van de Raad van State over de PAS, garanderen dat u een (onherroepelijke) vergunning kunt verlenen? Voor zover bij ons bekend is er als gevolg van Windpark Karolinapolder sprake van een toename van stikstof op het naastgelegen natura 2000-gebied Krammer-Volkerak. Kunnen significant negatieve effecten wel in lijn met de wet- regelgeving naar behoren worden uitgesloten? Ook is er voor zover bij ons bekend geen passende beoordeling opgesteld. Daarnaast vragen wij ons af of u gezien uw besluit van 3 september 2019 over dit onderwerp de vergunningaanvraag van innogy wel in behandeling kunt nemen.

Wij achten het juridisch, ruimtelijk, maatschappelijk en bestuurlijk gezien dan ook onbehoorlijk om nu een besluit te (laten) nemen over de verklaring van geen bedenkingen door Provinciale Staten. Hetzelfde geldt voor een eventueel besluit van u om de vergunning voor Windpark Karolinapolder te verlenen.

7. Procedurele aspecten ten aanzien van uw ontwerp omgevingsvergunning (zaaknummer 19081513)

7.1 De behandeling van de ingediende zienswijzen

Naar mening van de gemeente Steenbergen dient u 41 van de 43 zienswijzen gegrond te verklaren. Windpark Karolinapolder is naar onze mening in strijd met een goede ruimtelijke ordening en wet- en regelgeving.

De actuele versie van de nota van beantwoording van zienswijzen vanuit de gemeente Steenbergen is de versie van 9 juli 2019 (**bijlage 9**). Deze versie is als bijlage bijgesloten bij het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (**bijlage 8**). Wij hebben u hierover in juli 2019 al geïnformeerd. In de door u aan Provinciale Staten aangeboden stukken verwijst u niet naar de goede versie van de nota van beantwoording van zienswijzen. Hiermee wekt u een verkeerde indruk en wordt er onzorgvuldig gehandeld.

U heeft in het statenvoorstel de volgende tekst opgenomen:

'2.4. De eerder bij gemeente ingediende zienswijzen op de ontwerp-vvgb en ontwerp-omgevingsvergunning geven geen aanleiding voor de provincie om de vergunning te weigeren. De Nota van zienswijzen opgesteld door de gemeente is als bijlage 8 bij dit Statenvoorstel gevoegd. Bij besluitvorming door GS over de omgevingsvergunning zal een aangepaste Nota van zienswijzen zijn opgesteld waarin specifiek ingegaan wordt op zienswijzen en relatie met provinciaal beleid.'

Vervolgens heeft u in bijlage 8 bij het statenvoorstel over de nota van zienswijzen de volgende tekst opgenomen:

'Deze concept Nota van Zienswijzen is de Nota van Zienswijzen van de gemeente Steenbergen op grond van de inspraakprocedure van de ontwerp-omgevingsvergunning Windpark Karolinapolder, zoals de gemeente die heeft gevoerd. Ter besluitvorming door GS over de omgevingsvergunning zal een aangepaste Nota van Zienswijzen worden opgesteld waarin door GS specifiek ingegaan wordt op de ingebrachte zienswijzen op de ontwerp-omgevingsvergunning in relatie tot provinciaal beleid.'

In onze brief van 19 september 2019 (**bijlage 10**) hebben wij u reeds gewezen op deze fout. Wek niet de indruk dat wij de aanvraag omgevingsvergunning van innogy acceptabel vinden en in lijn met een goede ruimtelijke ordening en de vereiste wet- en regelgeving achten. Wij zijn juist van mening dat de vergunning geweigerd dient te worden en dat de ingediende zienswijzen gegrond zijn. Het bovenstaande is bekrachtigd door de gemeenteraad middels haar besluit van 26 september 2019 (**bijlage 7**).

U bent bevoegd gezag voor de besluitvorming over Windpark Karolinapolder. U bent verantwoordelijk voor de juridische behandeling van de ingediende zienswijzen. Wij hebben op uw verzoek op 20 september 2019 de relevante stukken (inclusief de ingediende zienswijzen) aan u verstuurd. U had uw nota van beantwoording van zienswijzen al moeten opstellen en bijsluiten bij uw aangeboden statenvoorstel. U had de inhoud van de ingediende zienswijzen al moeten meewegen bij uw besluit van 10 september 2019. U heeft dit niet gedaan. Hierdoor handelt u niet in lijn met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Evenmin getuigt dit van een goede

belangenafweging en een goede voorbereiding van uw voorgenomen besluit om medewerking te gaan verlenen aan Windpark Karolinapolder.

7.2 Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

U heeft gehandeld in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur; door uw handelwijze zijn onder andere het vertrouwens-, zorgvuldigheids- en evenredigheidsbeginsel geschonden. Wij hebben dit standpunt verder uitgewerkt in **bijlagen 5 en 6**.

Het zorgvuldigheidsbeginsel willen wij specifiek in dit advies benoemen, omdat wij van mening zijn dat zorgvuldigheid boven snelheid dient te gaan.

U neemt het de gemeente kwalijk dat we niet snel medewerking hebben verleend aan de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder van innogy. Voor de gemeente is het niet van belang om snel te besluiten, maar om zorgvuldig te handelen en te besluiten. Zowel uit juridisch, maatschappelijk als bestuurlijk oogpunt. Uit de inhoud van dit advies en uit de inhoud van het gehele dossier blijkt dat de door u gedane aannames, die de basis vormen voor het nu snel door u genomen besluit en uw voorgenomen besluit niet kloppen. Wij benadrukken dat wij al onze keuzes juridisch, maatschappelijk en/of bestuurlijk kunnen beargumenteren.

U handelt in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel gelet op het razende tempo waarin u besluitvorming wenst te bewerkstelligen.

Gelet op de grote belangen in het onderhavige dossier en de gevoeligheid/ingrijpendheid die het met zich meebrengt, heeft de gemeente gedurende het proces zorgvuldigheid en transparantie altijd voor laten gaan op snelheid. In tegenstelling tot ons, lijkt u juist snelheid voorop te zetten. Dit heeft als gevolg dat er geen zorgvuldige besluitvorming tot stand kan komen. U bent gehouden de nodige kennis te vergaren omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen. Vanuit onze – inmiddels jarenlange – ervaring met dit dossier kunnen wij met zekerheid stellen dat het besluit dat u eind oktober 2019 wenst te nemen onmogelijk met de vereiste zorgvuldigheid tot stand kan komen.

In **bijlage 5** vindt u nog een nadere argumentatie met betrekking tot het zorgvuldigheidsbeginsel.

In **bijlage 6** vindt u nog nadere argumentatie ten aanzien van de overige algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Daarnaast vindt u in deze bijlage een reactie op uw brieven van 24 juni 2019 en 30 augustus 2019, een nadere reactie op uw brieven van 10 september 2019 en een reactie op uw statenvoorstel met bijbehorende stukken.

7.3 Het provinciale bestuursakkoord 2019 – 2023 'Kiezen voor Kwaliteit. Voor de Brabanders van nu en van de toekomst.'

In uw bestuursakkoord gaat u uitvoerig in op de energietransitie. Hieronder hebben wij meerdere relevante passages uit uw bestuursakkoord opgenomen.

- *'We zien de energietransitie als een gedeelde opgave waarvoor draagvlak en draagkracht van groot belang zijn. Als provincie willen we Brabant in beweging brengen om te handelen vanuit de kansen van de energietransitie.'*
- *'We verbinden daarnaast partijen met elkaar en initiëren complexe projecten.'*
- *'Als provinciebestuur wegen we alle energiebronnen af op basis van inhoudelijke argumenten als CO2-reductie, kosteneffectiviteit, inpasbaarheid in het energiesysteem, neveneffecten, draagvlak, en de aansluiting bij het ecosysteem van kennisinstellingen en bedrijven.'*
- **HELPEDE HAND EN VERBINDEN OPGAVEN**
Met ons netwerk van overheden, betrokken inwoners, maatschappelijke organisatie, kennisinstellingen en bedrijven, willen wij in de komende periode een rol spelen in de energieopgave. We zien onszelf als een verbindende schakel tussen het Rijk, de regio's en gemeenten. Daarbij richten wij ons op het creëren en benutten van kansen en het wegnemen van belemmeringen. We laten de verantwoordelijkheid daar waar die hoort en reiken waar nodig een helpende hand aan. Met gemeenten die vragen om onze steun voor potentiële locaties voor windenergie, gaan we als gelijkwaardige partners aan de slag. Zoals we dat ook bij de A16 hebben gedaan. De bestaande afspraken 'Wind op land' uit het Energieakkoord en de elektriciteitswet voeren we uit.'
- *'We geven op een Brabantse wijze invulling aan onze afspraken met het Rijk. We omarmen de keuzes die in de regio's worden gemaakt. Onze rol binnen de RES'en is positief stimulerend: we laten zien hoe we gezamenlijk de doelen kunnen bereiken en daarmee een positieve bijdrage kunnen leveren aan onze toekomst.'*
- **VERGROTEN DRAAGVLAK EN DRAAGKRACHT**
We willen Brabant verduurzamen. En we willen rendement genereren dat we kunnen inzetten om Brabanders mee te laten doen met de energietransitie. We zijn ervan overtuigd dat de energietransitie de beste kans van slagen heeft als er maatschappelijk draagvlak is. Dat lezen we onder meer af aan de grote hoeveelheid energiecoöperaties in Brabant. Als provincie willen we de komende periode verder bevorderen dat onze inwoners kansen zien, eigen verantwoordelijkheid nemen, dat zij meedenken, meepraten en/of meebeslissen. Dit doen we in een tempo dat bij Brabant past. We stimuleren daarom een brede, gedifferentieerde aanpak met maatwerk voor verschillende groepen in de samenleving. Dit betekent dat we de transitie productief maken, met het oog op sociale inclusie. Daar waar mogelijk vloeien de opbrengsten van energieopwekkende voorzieningen terug naar de omliggende gemeenschap. Zo beogen we het mede-eigenaarschap, draagvlak en de draagkracht te vergroten.'

Wij moeten constateren dat uw bestuursakkoord niet wordt toegepast bij uw besluitvorming van 10 september 2019 en uw voorgenomen besluitvorming over Windpark Karolinapolder. Aan draagvlak en draagkracht wordt niet getoetst. Kansen voor de energietransitie worden niet benut. Er is geen sprake van het verbinden van partijen. U werkt niet als een verbindende schakel. U richt zich niet op het creëren en benutten van kansen en het wegnemen van belemmeringen. U laat de verantwoordelijkheid niet daar waar die hoort en reikt evenmin de helpende hand aan. U behandelt ons niet als een gelijkwaardige partner. U omarmt de keuze die in

het verleden is gemaakt in de regio niet. U gaat niet voor maatschappelijk draagvlak. Er is geen ruimte voor meedenken, meepraten en/of meebeslissen. U hanteert bij dit besluitvormingstraject geen tempo dat bij Brabant past. Mogelijk wilt u zich beroepen op de zin *'De bestaande afspraken 'Wind op land' uit het Energieakkoord en de elektriciteitswet voeren we uit.'* Echter, ook dit onderdeel wordt in uw besluitvormingstraject niet goed uitgevoerd. Windpark Karolinapolder is immers geen opschaling.

8 Conclusie

De gemeente heeft vele stappen gezet om het besluitvormingstraject zo zorgvuldig mogelijk en zo snel als mogelijk te doorlopen. Hiervan hebben wij u ook steeds op de hoogte gehouden. In ons advies zijn wij ook ingegaan op uw rol in relatie tot het tot nu toe doorlopen besluitvormingstraject.

Voor een zorgvuldige behandeling van dit dossier vinden wij het van groot belang dat u op alle onderdelen van ons advies onderbouwd ingaat.

Op 26 september 2019 heeft de gemeenteraad besloten (**bijlage 7**) dat de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, het door de provincie geaccepteerde regiobod voor de realisatie van windenergie, de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie en het raadsakkoord van 16 mei 2019. De gemeenteraad heeft ook ingestemd met de ruimtelijke argumentatie uit het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (**bijlage 8**), de nota van beantwoording zienswijzen, versie 9 juli 2019 (**bijlage 9**) en de inhoud van onze brief aan u van 19 september 2019, waarin wij een eerste reactie geven op uw besluit van 10 september 2019 (**bijlage 10**). Het college van burgemeester en wethouders heeft verder de ruimte gekregen om dit advies naar eigen inzicht aan te vullen. Eveneens is door de voltallige gemeenteraad het amendement Onderzoek woningwaardecompensatie Karolinapolder aangenomen. Mocht u in strijd met ons advies toch een vergunning gaan verlenen aan innogy voor Windpark Karolinapolder, dan vinden wij het van groot belang dat u als bevoegd gezag uw verantwoordelijkheid neemt en de woningwaardedaling als gevolg van Windpark Karolinapolder in zijn geheel compenseert en/of laat compenseren door innogy.

Windpark Karolinapolder is geen opschaling, past daarom niet binnen het door u geaccepteerde regiobod en is dan ook geen onderdeel van de provinciale doelstelling en de door u gemaakte afspraken met het Rijk.

Een belangrijke reden voor uw besluit van 10 september 2019 is het tijdig of snel kunnen halen van uw doelstelling voor wind op land als onderdeel van de rijksdoelstelling. Wij hebben uitvoerig beargumenteerd waarom uw ingenomen standpunt niet correct is, uw recente besluitvorming en uw voorgenomen besluitvorming onzorgvuldig is voorbereid en de gevolgen hiervan onevenredig zwaar zijn.

In uw recente besluitvorming en uw statenvoorstel wordt tegenstrijdige informatie opgenomen over de nog openstaande Steenbergse bijdrage aan het regiobod. U hanteert in drie documenten (uw brief van 9 januari 2018, uw brief van 10 september 2019 en uw statenvoorstel), drie keer een verschillende opgave voor de gemeente. Dit is onzorgvuldig. (Tot) 12 MW opgesteld vermogen kan met gemak worden gehaald met drie of vier lagere (waaronder windturbines met een tiphoogte lager dan 150

meter), in lijn langs het Volkerak te plaatsen en daarmee wel goed landschappelijk in te passen windturbines. Naast dat het plan van innogy niet voldoet aan het regiobod en in strijd met de gemeentelijke structuurvisie is, is uw voorgenomen besluitvorming over Windpark Karolinapolder ook niet in lijn met de door u aan ons verzonden besluiten.

Wij zijn van oordeel dat een omgevingsvergunning voor het handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening niet verleend kan worden, waardoor er ook voor de activiteit 'Bouwen' geen omgevingsvergunning kan worden verleend.

Wij hebben uitvoerig beargumenteerd waarom de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Een verklaring van geen bedenkingen moet naar onze mening dan ook worden geweigerd in het belang van een goede ruimtelijke ordening. Wij constateren ook dat de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder in strijd is met uw Verordening ruimte en de ter vaststelling aangeboden Interim omgevingsverordening Noord-Brabant.

Naar onze mening laat u door uw voorgenomen besluitvorming bovenwettelijke sociale randvoorwaarden de ruimtelijk relevante hoogte van, het aantal en het opgesteld vermogen van de windturbines bepalen. U geeft aan een voorstander te zijn van windturbines van ongeveer 210 meter tiphoogte, dit wordt beargumenteerd vanuit de hoogte van de sociale randvoorwaarden en niet vanuit ruimtelijke argumenten. Windpark Karolinapolder is gepositioneerd in een ruitopstelling dicht tegen de kern Dinteloord. Geen opschaling, maar vernieuwing. Er is in Dinteloord en bij de omwonenden geen draagvlak voor Windpark Karolinapolder. Uw sociale randvoorwaarden veranderen dit standpunt niet. De sociale randvoorwaarden worden in Dinteloord 'judaspenningen' genoemd.

Wij zijn van mening dat Windpark Karolinapolder geen project van provinciaal belang is. Ook vinden wij uw standpunt opmerkelijk. Eerst wilt u het gezag niet uitoefenen. Nu opeens als dat beter uitkomt voor u, is er naar uw mening sprake van een provinciaal belang.

Wij hebben geconcludeerd dat wij niet langer achter ons m.e.r.-beoordelingsbesluit van 30 januari 2018 kunnen staan. Dit is uitvoerig onderbouwd. Naar onze mening is er voor de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder alsnog een MER nodig. U dient dit als bevoegd gezag te beoordelen en indien nodig uit te voeren.

U bent al vanaf het begin af aan bevoegd gezag voor de vereiste vergunning op grond van de Wet natuurbescherming. Windpark Karolinapolder is gepositioneerd nabij het natura 2000-gebied Krammer-Volkerak. Tot op heden is dit ruimtelijk relevante onderwerp nog steeds niet afgerond. Dit heeft ons besluitvormingstraject gedurende het gehele proces nadelig beïnvloed. Ook vinden wij het van groot belang dat u, voor de behandeling door Provinciale Staten, duidelijkheid geeft over de vergunbaarheid van Windpark Karolinapolder op grond van de Wet natuurbescherming. Wij verzoeken u om hierbij ook in te gaan op de door ons gestelde vragen.

Wij zijn van mening dat u 41 van de 43 ingediende zienswijzen gegrond dient te verklaren. Windpark Karolinapolder is naar onze mening in strijd met een goede ruimtelijke ordening en wet- en regelgeving. In uw statenvoorstel gaat u uit van foute

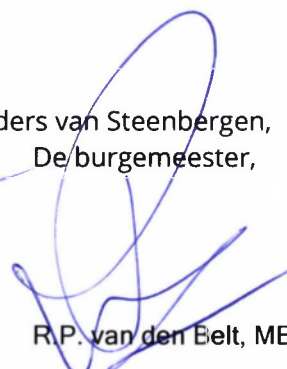
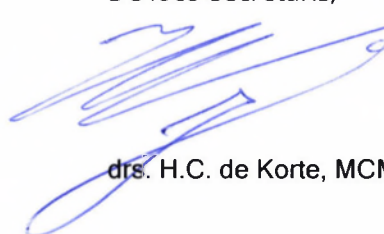
gegevens. Hierdoor handelt u niet in lijn met de beginselen van behoorlijk bestuur. U dient te verwijzen naar de correcte versie van onze nota van zienswijzen. Dit is de versie van 9 juli 2019 (**bijlage 9**). De goede versie is op 26 september 2019 door de gemeenteraad bekrachtigd.

Wij hebben moeten constateren dat uw besluitvorming en voorgenomen besluitvorming over de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder niet in lijn is met de beginselen van behoorlijk bestuur. Wij zijn van mening dat onder andere het vertrouwens-, zorgvuldigheids- en evenredigheidsbeginsel zijn geschonden. Dit hebben wij in ons advies uitvoerig beargumenteerd.

Naar onze mening is uw bestuursakkoord 2019 – 2023 'Kiezen voor Kwaliteit. Voor de Brabanders van nu en van de toekomst.' niet toegepast bij uw besluitvorming van 10 september 2019 en uw voorgenomen besluitvorming over Windpark Karolinapolder. Wij vragen u om dit wel te doen en voldoende oog te hebben voor uw inwoners uit Dinteloord.

Gezien het bovenstaande adviseren wij u om de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder te weigeren.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Steenbergen,
De loco-secretaris, De burgemeester,



drs. H.C. de Korte, MCM R.P. van den Belt, MBA

Bijlage 1: Procesverloop

Globaal overzicht van genomen stappen in het besluitvormingstraject

- Regiobod voor de realisatie van windenergie van 13 oktober 2011;
- bij raadsbesluit van 31 mei 2012 is de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie vastgesteld;
- op 22 september 2016 heeft de gemeenteraad de sociale randvoorwaarden voor duurzame energieprojecten vastgesteld;
- middels een brief van 28 november 2017 heeft innogy een principeverzoek ingediend (kenmerk 1704874);
- raadsmededeling van 19 december 2017 over de windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord (kenmerk BM1704536). Als bijlage is de intentieovereenkomst bijgesloten (kenmerk 1704998);
- het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant heeft op 9 januari 2018 besloten om haar beslissingsbevoegdheid over te dragen aan het college van burgemeester en wethouders;
- het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenbergen heeft op 30 januari 2018 besloten dat door innogy geen milieueffectrapportage hoeft te worden opgesteld;
- op 2 februari 2018 heeft innogy een ontheffing Wet Natuurbescherming aangevraagd bij de provincie. Voor dit onderdeel is de provincie bevoegd gezag;
- op 5 februari 2018 heeft innogy een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor de realisatie van Windpark Karolinapolder;
- raadsbesluit van 31 mei 2018 en bijbehorend raadsvoorstel om een ontwerp verklaring van geen bedenkingen af te geven (kenmerken BM1801306 en BM1801305);
- op 7 juni 2018 is de zienswijzenprocedure gestart. Tegen de ontwerpbesluiten (ontwerp-omgevingsvergunning en ontwerp verklaring van geen bedenkingen) zijn meerdere (43 zelfstandige) zienswijzen ingediend;
- collegebesluit van 14 augustus 2018 om geen raadsvoorstel aan te bieden voor de raadsbehandeling in september 2018 (raadsmededeling kenmerk BM1803448);
- brief van het college van burgemeester en wethouders aan de provincie van 25 september 2018 waarin de te doorlopen processtappen en inhoudelijke stappen zijn opgenomen (kenmerk UM180717);
- beeldvormende raadsvergadering van 29 oktober 2018 (kenmerk verslag RD1800051);
- opiniërende behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 3 december (kenmerk BM1805382);
- raadsmededeling van 15 januari 2019 (kenmerk BM1900162);
- oordeelsvormende behandeling op 13 maart 2019 van het raadsvoorstel van 26 februari 2019 (kenmerk BM1900642);
- raadsbrief van 21 maart 2019 (kenmerk UM1901923);
- besluit van het presidium van 21 maart 2019 om het raadsvoorstel van 26 februari 2019 terug te sturen naar het college van burgemeester en wethouders (kenmerk RD1900013);
- raadsmededeling van 16 april 2019 over Windpark Karolinapolder (kenmerk BM1901592);
- coalitieakkoord 2019 – 2022 'Aan de slag!' van 8 mei 2019 en het raadsakkoord van 16 mei 2019;
- het college van burgemeester en wethouders heeft de provincie middels een brief van 21 mei 2019 (kenmerk UM1903690) op de hoogte gebracht van het raadsakkoord. In een brief van 24 juni 2019 heeft de provincie gereageerd (ons kenmerk 1902427 / uw kenmerk C2233384/4541641);
- raadsmededeling van 3 juli 2019 over de stand van zaken over het dossier Windpark Karolinapolder en de uitvoering van het raadsakkoord (kenmerk BM1903082);
- Raadsvoorstel met relevante bijlagen van 9 juli 2019 over de aanvraag omgevingsvergunning Windpark Karolinapolder (BM1903088);
- Nota van beantwoording zienswijzen, Windpark Karolinapolder nabij Dinteloord Gemeente Steenbergen, versie 9 juli 2019 (BBM1900814);
- door de gemeente opgesteld verslag van het bestuurlijk overleg tussen de provincie, innogy, Green Trust en de gemeente op 9 juli 2019 (BBM1900948);

- raadsmededeling van 10 juli 2019 over de stand van zaken over het dossier Windpark Karolinapolder en de uitvoering van het raadsakkoord (kenmerk BM1903241);
- door de gemeente opgesteld verslag van het bestuurlijk overleg tussen de provincie, Green Trust en de gemeente op 14 augustus 2019 (BM1903874);
- door de gemeente opgesteld verslag van het telefonisch overleg tussen gedeputeerde mevrouw Spierings en wethouder mevrouw Baartmans op 23 augustus 2019;
- raadsmededeling 27 augustus 2019 over de stand van zaken over het dossier Windpark Karolinapolder en de uitvoering van het raadsakkoord (BM1903878);
- e-mail van gedeputeerde mevrouw Spierings aan wethouder mevrouw Baartmans van 27 augustus 2019. Op 28 augustus is de inhoud van de mail telefonisch besproken;
- brief van de provincie van 30 augustus 2019, ontvangen op 2 september 2019 waarin wordt ingegaan op een aantal verschillende opties/alternatieven ten aanzien van de ontwikkeling van wind en zon langs het Volkerak (C2250573/4571555);
- dinsdagochtend 10 september 2019 heeft er een telefoongesprek plaatsgevonden tussen gedeputeerde mevrouw Spierings en wethouder mevrouw Baartmans. De wethouder heeft in de collegevergadering een terugkoppeling gegeven over dit telefoongesprek (zie de bijlage Aandachtspunten B&W-vergadering d.d. 10 september 2019);
- e-mail van wethouder Baartmans aan gedeputeerde mevrouw Spierings van 10 september 2019;
- brieven van de provincie van 10 september 2019, verzonden 12 september 2019, over het intrekken van de bevoegdheid en het overnemen van de procedure;
- raadsmededeling van 12 september 2019 over Windpark Karolinapolder van 12 september 2019 (BM1904100);
- brief van het college van burgemeester en wethouders van 19 september 2019 met bijlagen aan Gedeputeerde Staten (kenmerk UM1906322). Deze brief is eveneens aangeboden aan Provinciale Staten (kenmerk UM1906326). In de bijbehorende bijlagen zijn diverse relevante verslagen van de bestuurlijke gesprekken, e-mails en andere stukken opgenomen;
- raadsmededeling 19 september 2019 over het besluit van de provincie tot het intrekken van de beslissingsbevoegdheid van de gemeente voor Windpark Karolinapolder (kenmerk BM1904193);
- raadsbesluit van 26 september 2019 (kenmerk BM1904222). Inhoud van het besluit:
 1. dat naar mening van de gemeenteraad de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, het door de provincie geaccepteerde regiobod voor de realisatie van windenergie, de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie en het raadsakkoord van 16 mei 2019;
 2. draagt het college van burgemeester en wethouders op om gebruik te maken van het adviesrecht ex. artikel 6.1, eerste lid Bor voor de besluitvorming van Gedeputeerde Staten over Windpark Karolinapolder;
 3. in te stemmen met de aangeboden basisinhoud voor het advies ex artikel 6.1, eerste lid Bor door het college van burgemeester en wethouders aan Gedeputeerde Staten. De basisinhoud bestaat uit de volgende onderdelen:
 - o de argumentatie uit het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) die onderbouwt waarom de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening;
 - o de opgenomen argumentatie in het document 'Nota van beantwoording zienswijzen, Windpark Karolinapolder nabij Dinteloord Gemeente Steenberghe, versie 9 juli 2019 (BBM1900814);
 - o de inhoudelijke argumentatie van de door het college van burgemeester en wethouders verzonden brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322) aan Gedeputeerde Staten.
 4. het college van burgemeester en wethouders de ruimte bieden om het advies ex. artikel 6.1, eerste lid Bor naar eigen inzicht aan te vullen.

Eveneens is er door de voltallige gemeenteraad het amendement Onderzoek woningwaardecompensatie Karolinapolder (kenmerk 1903542) aangenomen. Hierdoor zijn de volgende punten toegevoegd aan het raadsbesluit van 26 september 2019:

5. Het college onderzoekt in overleg met omwonenden en via een onafhankelijk adviseur welke werkelijke woningwaardedaling waarschijnlijk is, in acht nemende de unieke omstandigheden omtrent windpark Karolinapolder;
6. Het college onderzoekt de mogelijkheden om particulieren rondom de nieuw te bouwen windturbines Karolinapolder te compenseren voor hun woningwaardedaling en komt na definitieve vaststelling van het bestemmingsplan met een voorstel daaromtrent naar de gemeenteraad.

Bijlage 2: Aanvullende argumentatie ten aanzien van het regiobod

- De aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder is in strijd met het regiobod voor de realisatie van windenergie. Het plan is geen opschaling maar vernieuwing. Dit is zowel beargumenteerd in de brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322) als in het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088);
- in onze brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322) hebben wij reeds enkele passages opgenomen uit het regiobod van 13 oktober 2011. Zoals u kunt zien heeft de gemeente Steenbergen een genereus aanbod gedaan voor de energietransitie. Een aanbod dat groter is dan het aanbod van veel andere gemeenten. U ontnemt ons de beslissingsbevoegdheid over Windpark Karolinapolder, terwijl andere gemeenten niet hun verantwoordelijkheid hebben genomen en/of niet hun afspraken met u zijn nagekomen voor de realisatie van de doelstelling 2020.
- de oorspronkelijke gedachte vanuit het regiobod was dat alle winturbines van RWE zowel op Steenbergs als Moerdijks grondgebied langs het Volkerak opgeschaald zouden gaan worden. Gedurende het proces heeft innogy ervoor gekozen om niet verder te gaan in Moerdijk. Steenbergen wilde wel doorgaan binnen de kaders van het regiobod en de gemeentelijke structuurvisie (opschaling, geen vernieuwing);
- u weet dat de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord zijn vergund op 9 juni 1998. Gezien de normale levensduur van windturbines is het dan ook niet logisch om te veronderstellen dat deze windmolens, die nog steeds inkomsten genereren voor innogy, al vervangen zouden zijn in 2020. innogy heeft na het ondertekenen van het regiobod jarenlang geen haast gehad met het opstarten van een procedure voor het opschalen van de vier bestaande windturbines aan de Karolinadijk. Pas eind juli 2017 is innogy concreet met de gemeente in overleg gegaan om de verschillende planologische procedures in beeld te brengen. Eind 2017 is er door innogy gestart met het opstellen van stukken en het doen van onderzoek. Op 5 februari 2018 wordt er een aanvraag ingediend voor Windpark Karolinapolder (geen opschaling, maar vernieuwing);
- de gemeente heeft zich ingespannen om uitvoering te geven aan het regiobod (opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk). innogy heeft zelfstandig een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor een windpark in een ruitopstelling waarbij geen sprake is van opschaling, maar van vernieuwing. innogy heeft haar aanvraag gedurende het proces niet ingetrokken en aangepast. Het verlenen van een omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder is niet in lijn met het door u geaccepteerde regiobod. Ook is het een onacceptabele beloning van een ontwikkelaar die geen oog heeft voor het regiobod, de gemeentelijke structuurvisie, de omgeving en de opgave van de energietransitie;
- de gemeente zet zich vol in voor een ruimtelijk verantwoorde energietransitie (opgave RES 2030). De gemeente Steenbergen heeft een aanmerkelijke bijdrage willen leveren in het regiobod uit 2011. Dit aanbod is groter dan van andere gemeentes. Ondanks deze handreiking praat u tijdens het besluitvormingstraject van de gemeente toch over een verdubbeling van de opgave voor de gemeente Steenbergen. Dit is voor ons onacceptabel. Dit draagt niet bij aan de grote opgave waar we met elkaar voor staan;
- in uw stukken wekt u de indruk dat Steenbergen in het kader van het regiobod zich heeft verbonden aan Windpark Karolinapolder. Ook wekt u de indruk dat Windpark Karolinapolder onderdeel uitmaakt van uw opgave van 470,5 MW opgesteld vermogen windenergie in 2020.

In uw statenvoorstel is het volgende opgenomen:

'Op 13 oktober 2011 heeft de Regio West-Brabant een bod windenergie aan de provincie uitgebracht. O.a. de gemeente Steenbergen heeft hierin locaties aangegeven voor windenergie, waarbij de gemeente heeft aangegeven via deze locaties medewerking te gaan verlenen aan het behalen van dit bod. En daarmee ook een bijdrage te leveren aan de afspraak die de provincie met het Rijk heeft om uiterlijk 2020 te zorgen voor 470,5 MW geïnstalleerd vermogen wind op land. Eén van deze locaties betreft het opschalen van het bestaande windpark Karolinapolder van 2,4 MW. In het bod heeft de gemeente aangegeven zich in te willen zetten voor maximaal 21,4 MW extra aan windenergie op deze locatie, uitgaande van turbines van 6 MW. In de afspraak met het rijk is door ons college rekening gehouden met een minimum van 9,6 MW extra, uitgaande van meer gangbare turbines van 3 MW.'

In uw statenvoorstel is eveneens het volgende opgenomen:

'1.2. Doordat het project Karolinapolder deel uitmaakt van de afspraken die wij met het Rijk hebben gemaakt, is het provinciaal belang gegeven.'

Dit is onjuist. In het door u geaccepteerde regiobod en in de gemeentelijke structuurvisie wordt duidelijk gesproken over de opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk. innogy heeft een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor Windpark Karolinapolder. Een plan dat ruimtelijk gezien geen opschaling, maar vernieuwing is en daarmee ook in strijd met het regiobod en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie is. Gezien het bovenstaande handelt u naar onze mening dan ook niet in lijn met de beginselen van behoorlijk bestuur.

Bijlage 3: Aanvullende argumentatie ten aanzien van provinciaal belang

- De opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk is onderdeel van het door u geaccepteerde regiobod en is daarmee onderdeel van uw bijdrage van 470,5 MW richting het rijk. Dit is al zo sinds 2011. Windpark Karolinapolder is geen opschaling en is daarmee geen onderdeel van, maar juist in strijd met de provinciale opgave voor de afspraken met het Rijk voor de doelstelling wind op land in 2020. Dit hebben wij uitvoerig beargumenteerd in dit advies. Er is dan ook geen sprake van een provinciaal belang. Evenmin is er een reden om de beslissingsbevoegdheid van de gemeente in te trekken;
- het regiobod is van 13 oktober 2011. Niet al 8 jaar geleden of de afgelopen jaren, maar nu opeens is er plotseling sprake van een provinciaal belang;
- eerder heeft u uw beslissingsbevoegdheid overgedragen aan de gemeente, hiermee heeft u al aangegeven het project primair van gemeentelijk belang te vinden en niet van provinciaal belang;
- innogy heeft een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor Windpark Karolinapolder. Hierbij is geen sprake van opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk, maar van vernieuwing. Het plan voor Windpark Karolinapolder voldoet niet aan het door u geaccepteerde regiobod en niet aan de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. innogy heeft haar plan gedurende het besluitvormingstraject niet willen aanpassen. Evenmin voldoet het plan van innogy aan het door de gemeenteraad vastgestelde raadsakkoord (16 mei 2019). U stelt dat het door beperkingen in het raadsakkoord gezien het huidige en nieuwe SDE-regime onaannemelijk is dat er binnen deze raadsperiode windturbines in Steenbergen worden geplaatst.

Allereerst vinden wij het van belang om nogmaals te melden dat de gemeente een voorstander is van de energietransitie en lokaal en regionaal haar bijdrage levert. Met de uitvoering van ons raadsakkoord (vastgesteld door de gemeenteraad op 16 mei 2019) bieden wij in één keer de ruimte om de gemeentelijke doelstelling voor 2030 te kunnen realiseren. Hierbij is zowel ruimte voor de realisatie van windenergie als zonne-energie. Tevens leveren wij onze bijdrage aan de regionale energiestrategie 2030. Wij vinden het van groot belang dat de energietransitie ruimtelijk verantwoord wordt gerealiseerd met maatschappelijk draagvlak. Zorgvuldigheid boven snelheid. De energietransitie is een marathon en geen sprint, waarbij Steenbergen al haar inwoners en bedrijven nodig heeft. Het raadsakkoord biedt een ruimhartig en ruimtelijk verantwoord alternatief voor het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder. Een plan dat beter is voor de inwoners van Dinteloord, op meer draagvlak kan rekenen en een veel grotere bijdrage levert aan de energietransitie.

In uw brief van 30 augustus 2019 gaat u eveneens in op alternatieven voor Windpark Karolinapolder. Net voordat we één van deze door u opgenomen alternatieven (het enige door u aangeboden alternatief dat kan voldoen aan ons raadsakkoord) met u, Green Trust en innogy willen gaan onderzoeken (dit is onderwerp van gesprek geweest in de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019 en dit is ook daarna besproken met gedeputeerde Spierings), besluit u zelfstandig om de stekker eruit te trekken. Uit de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019 blijkt dat Green Trust ook ruimte ziet voor dit alternatief;

- innogy was al vanaf het begin af aan er een voorstander van dat de provincie bevoegd gezag zou zijn. Dit heeft de provincie niet gefaciliteerd. Dit uitgangspunt heeft niet bijgedragen aan het tijdig kunnen halen van de doelstelling wind op land in 2020. Zie de bijgesloten e-mails van innogy van 15 augustus 2017 en 1 september 2017. Uit de e-mail van innogy van 1 september 2019 blijkt eveneens dat de provincie richting innogy heeft aangegeven enkel een inpassingsplan als procedure optie te hebben. Met andere woorden voor u is een procedure met een omgevingsvergunning met een afwijking van het bestemmingsplan geen optie. Nu opeens kunt en wilt u het ruimtelijk onverantwoorde Windpark Karolinapolder wel afronden met een procedure die voor u eerst geen opties was;
- u heeft uw beslissingsbevoegdheid over de opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk overgedragen aan het college van burgemeester en wethouders. Middels uw besluit van 10 september 2019 trekt u, net voordat wij een besluit nemen, de beslissingsbevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders in voor de aanvraag omgevingsvergunning van Windpark Karolinapolder. Nu opeens is er sprake van een provinciaal belang. Echter, het gaat

over een project van vier windturbines, enkel gelegen binnen de gemeente Steenbergen, dat naar onze mening in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, de gemeentelijke structuurvisie en het door u geaccepteerde regiobod. Mogen wij van u enkel beslissingsbevoegd zijn als wij medewerking verlenen aan Windpark Karolinapolder?;

- u heeft ons / de gemeenteraad niet gehoord over uw voornemen om Windpark Karolinapolder aan te gaan duiden als project van provinciaal belang;
- u geeft in uw statenvoorstel aan dat innogy u heeft verzocht om de beslissingsbevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders in te trekken. U heeft ons niet op de hoogte gesteld van dit verzoek van innogy. In uw besluit van 10 september 2019 heeft u dit evenmin aangegeven;
- wij krijgen de indruk dat u het begrip 'provinciaal belang' mede gebruikt om uw genomen besluit van 10 september 2019 te proberen te rechtvaardigen.

Bijlage 4: Aanvullende argumentatie ten aanzien van de Wet natuurbescherming

- In uw statenvoorstel geeft u onder 2.3 aan dat er aandachtspunten zijn vanuit de Wet natuurbescherming. U geeft aan dat er momenteel onderzoek wordt gedaan of een vergunning op grond van de wet vereist is. Dit vinden wij op zijn minst opmerkelijk. In uw ontheffing van 1 maart 2019 voor het onderdeel soortenbescherming van de Wet natuurbescherming heeft u aangegeven dat een vergunning vereist is voor het onderdeel gevolgen voor Natura 2000-gebieden.
De volgende zinnen zijn opgenomen in het besluit van 1 maart 2019: *'Gezien de aard en omvang van de aangevraagde activiteiten en de afstand (ca. 60-100 meter) tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Krammer-Volkerak', onderschrijft ODBN niet dat effecten op dit gebied op voorhand zijn uit te sluiten.'* en *'Er is sprake van vergunningplicht voor het onderdeel Natura 2000-gebieden. Een vergunning voor het onderdeel Natura 2000-gebieden is niet aangevraagd. Onderhavig besluit ziet uitdrukkelijk niet toe op mogelijk significante effecten op Natura 2000-gebieden.'*
Hierover is uitvoerig overleg geweest tussen de Omgevingsdienst Brabant Noord, innogy en de gemeente. De Omgevingsdienst Brabant Noord heeft dit onderwerp eveneens besproken met de destijds verantwoordelijk gedeputeerde. De conclusie was helder, er is een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming vereist;
- op 12 juni 2019 is er door innogy alsnog een vergunning aangevraagd bij de provincie op grond van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Hierdoor is er sprake van een procedurele fout, die niet adequaat kan worden gerepareerd. In de ingediende zienswijzen is ook ingegaan op dit onderwerp. Wordt er beroep ingesteld op dit onderwerp, dan is deze beroepsgrond naar verwachting gegrond en kunnen in het beste geval de rechtsgevolgen van het besluit in stand blijven. Kortom een besluit in strijd met de wet. De Omgevingsdienst Brabant Noord heeft dit eerder ook al aangegeven;
- op 12 juni 2019 is er door innogy alsnog een vergunning aangevraagd bij de provincie op grond van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Voor zover bij ons bekend, dit blijkt ook uit uw statenvoorstel, is er door u (of door de Omgevingsdienst Noord Brabant namens u) nog geen vergunning verleend voor dit onderwerp. Evenmin is ons bekend dat het ontwerpbesluit voor een vergunning ter inzage heeft gelegen (zienswijzenprocedure). Wij achten het ruimtelijk onverantwoord om nu al een besluit te nemen over de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder zonder te beschikken over een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming. Hetzelfde geldt voor de behandeling van de verklaring van geen bedenkingen door Provinciale Staten. Voor de ruimtelijke aanvaardbaarheid van een plan is het van groot belang om duidelijkheid te hebben over het onderwerp natuur;
- op 12 juni 2019 is er door innogy alsnog een vergunning aangevraagd bij de provincie op grond van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Als gevolg van Windpark Karolinapolder is er, voor zover bij ons bekend, een toename van stikstof op een Natura 2000-gebied (in ieder geval in de aanlegfase). Windpark Karolinapark ligt dicht tegen een Natura 2000-gebied (Krammer-Volkerak) aan. Kunt u (of de Omgevingsdienst Noord Brabant namens u), gezien de recente uitspraken van de Raad van State over de programmatische aanpak stikstof (PAS) op grond van de Wet natuurbescherming wel een vergunning verlenen en kan er juridisch worden onderbouwd dat dit acceptabel is? Voor zover bij ons bekend heeft innogy evenmin een passende beoordeling opgesteld;
- recent heeft u het volgende besluit openbaar gemaakt:
'Op 3 september hebben Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Brabant besloten om op 1 oktober te starten met het verlenen van vergunningen op basis van de Wet natuurbescherming voor initiatieven die geen (extra) uitstoot van stikstofverbindingen opleveren. Wat betekent dit besluit voor nieuwe aanvragen en reeds aangevraagde vergunningen?

- Vanaf 1 oktober start de provincie Noord-Brabant weer met vergunningverlening op basis van de Wet natuurbescherming.
- Het gaat daarbij uitsluitend om initiatieven waarvan aangetoond kan worden dat deze een effect van 0,00 mol N/ha/jr of lager hebben op voor stikstof gevoelige Natura2000-gebieden.

2. Reeds aangevraagde vergunningen

De vergunningverlening ligt in heel Nederland stil naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State over het PAS. De provincie Noord-Brabant heeft besloten de reeds ingediende aanvragen op te pakken.

- *De provincie neemt schriftelijk contact op met de huidige aanvragers.*
- *Het advies is om de vergunningsaanvraag aan te passen, zodat het initiatief een effect van 0,00 mol N/ha/jr of lager heeft op voor stikstof gevoelige Natura2000-gebieden.*
- *Kan dat niet? Dan is het advies om de vergunningaanvragen in te trekken, totdat er een alternatief is om voor het initiatief een vergunbare aanvraag in te dienen.*
- *Als de aanvrager kiest voor intrekking, dan betaalt de provincie de betaalde leges voor de eerste vergunningsaanvraag terug.*
- *Als een Verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) wordt ingetrokken, voordat een (ontwerp) Vvgb is afgegeven, belast de provincie de kosten voor de Vvgb niet door aan de gemeente.*
- *De provincie verlengt de indieningstermijn voor een aanvraag Wet natuurbescherming, die gesteld is naar aanleiding van toezicht op de Wet natuurbescherming, tot 1 april 2020.*
- *De provincie weigert vergunningen of laat aanvragen buiten behandeling op het moment dat ze niet worden ingetrokken of aangepast indien sprake is van een toename van stikstofdepositie.*

Met deze aanpak wil de provincie voorkomen dat, waar mogelijk, initiatieven onnodig lang moeten wachten op vergunningverlening.'

Kunt u gezien uw besluit van 3 september 2019 de aanvraag van innogy voor de vergunning Wet natuurbescherming wel verder in behandeling nemen?;

- de provincie is al vanaf het begin af aan bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming. Bijna twee jaar later is er nog steeds geen duidelijkheid over dit onderwerp. Een onderwerp dat ruimtelijk relevant is. Kan Windpark Karolinapolder nu wel of niet doorgaan op grond van de Wet natuurbescherming? Dit aspect is nog steeds niet afgerond door u. Voor de gemeentelijke ruimtelijke afweging en de beoordeling van de ingediende zienswijzen is dit altijd een zeer belangrijk ruimtelijk onderwerp geweest. Een onderwerp wat altijd vragen bleef opwerpen. Er is in maart 2019 gebleken dat dit onderwerp vanaf het begin niet goed behandeld is. Dit heeft het besluitvormingstraject binnen de gemeente Steenberghe beïnvloed en vertraagd. De gemeente wilde altijd duidelijkheid hebben over dit onderwerp alvorens een beslissing te nemen. Dit is voor ons een onderdeel van de juridisch zorgvuldige behandeling. De uitoefening van uw taak heeft ons besluitvormingstraject nadelig beïnvloed. Vervolgens neemt u het ons kwalijk dat we niet snel een besluit nemen en zegt u dat het aan ons ligt dat de opschaling van de windmolens aan de Karolinadijk niet tijdig gerealiseerd is voor de doelstelling wind op land 2020.

Bijlage 5: Aanvullende argumentatie ten aanzien van het zorgvuldigheidsbeginsel

- In uw besluit tot het intrekken van de gemeentelijke beslissingsbevoegdheid geeft u aan dat wij onze afspraken niet nakomen en dat wij het besluitvormingstraject niet snel genoeg doorlopen. Allereerst vinden wij het van groot belang om te melden dat vele onderzoeken niet tijdig en goed opgeleverd zijn. Voor de toetsing van de diverse onderzoeken hebben wij gebruik gemaakt van de expertise van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Ook is er overleg geweest met de Omgevingsdienst Noord-Brabant. Het laatste natuuronderzoek dat wij hebben ontvangen is van 18 januari 2019 (ons kenmerk BEM1900548). De laatste versie van het onderzoek geluid en slagschaduw is van 30 januari 2019 (ons kenmerk BBM1900229). De versie van de risicoanalyse planschade is van januari 2019 (ons kenmerk BBM1900227). De aangeleverde versie van het addendum op de ruimtelijke onderbouwing is van 18 februari 2019 (ons kenmerk BBM1900220). Uit het bovenstaande blijkt al dat het eerste streven van het afronden van de besluitvorming door de gemeente voor 2 oktober 2018 juridisch gezien onverantwoord en irreëel was. Echter, u neemt het ons kwalijk dat wij augustus 2018 hebben besloten om geen raadsvoorstel aan te bieden voor besluitvorming over Windpark Karolinapolder voor de raadsvergadering van september 2018. In de raadsmededeling van 14 augustus 2018 (kenmerk BM1803448) hebben wij dit eveneens beargumenteerd. Vervolgens neemt u ons het kwalijk dat er niet voor de raadsvergadering van februari 2019, maar een maand later in de raadsvergadering van maart 2019 een raadsvoorstel is aangeboden. Wij hebben ervoor gekozen om een mediator in te schakelen voor dit dossier. Samen met de bemiddelaar en innogy is er veel werk verzet. In gezamenlijk overleg is er gekozen voor het aanbieden van een raadsvoorstel voor een behandeling in maart 2019. In de oordeelsvormende vergadering van 13 maart 2019 is dit voorstel besproken. Wij zijn ook op dit punt van mening dat uw argumentatie niet correct is. U geeft aan dat het college van burgemeester en wethouders de gemeenteraad de mogelijkheid heeft ontnomen om te kunnen besluiten. Het college heeft de gemeenteraad volledig gefaciliteerd om het dossier te bespreken en een besluit te kunnen nemen. Op 21 maart 2019 heeft het presidium besloten om het raadsvoorstel terug te sturen naar het college van burgemeester en wethouders. Wederom ook met betrekking tot dit punt zijn wij van mening dat uw argumentatie niet klopt;
- u bent bevoegd gezag voor de ontheffing voor flora en fauna en de vergunning voor het onderdeel gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van de Wet natuurbescherming. Op 1 maart 2019 heeft u een ontheffing verleend. Hierbij heeft u aangegeven dat er eveneens een vergunning voor het onderdeel gevolgen voor Natura 2000-gebieden vereist is. Ook voor dit onderdeel bent u bevoegd gezag. Tot op heden is er nog steeds geen duidelijkheid over de vergunning. Uw besluitvormingstraject heeft eveneens zijn invloed gehad op het besluitvormingstraject bij de gemeente. Dit moet u uzelf aanrekenen, niet de gemeente. Dit onderwerp is voor de ruimtelijke afweging van groot belang;
- omdat u bij het verlenen van de ontheffing (besluit van 1 maart 2019) heeft aangegeven dat er ook een Wnb-vergunning nodig is die op dat moment (nog) niet afzonderlijk was aangevraagd, was er sprake van aanhaken in de zin van artikel 2.2aa Bor juncto artikel 2.1, lid 1, aanhef en onder i Wabo. Daartoe had de aanvraag in zoverre aangevuld moeten worden en was er alsnog een vvgb van u nodig geweest. Dit werd mogelijk anders, toen innogy op 12 juni 2019 alsnog een afzonderlijke Wnb-vergunning aanvraag. Een en ander betekent echter wel dat wij in elk geval nooit eerder dan 12 juni 2019 op de aanvraag hadden kunnen beslissen;
- u gebruikt meerdere onderdelen om uw besluit van 10 september 2019 te rechtvaardigen en te onderbouwen. De door ons nu aangeboden onderbouwing was al bekend bij u, toch kiest u ervoor om naar onze mening niet de correcte context te schetsen. Hiermee schetst u een verkeerd beeld van het zorgvuldige besluitvormingstraject dat wij hebben doorlopen;
- innogy was al vanaf het begin af aan er een voorstander van dat de provincie bevoegd gezag zou zijn. Dit heeft de provincie niet gefaciliteerd. Dit uitgangspunt heeft niet bijgedragen aan het tijdig kunnen halen van de doelstelling wind op land in 2020. Zie de bijgesloten e-mails van innogy van 15 augustus 2017 en 1 september 2017;
- uit de e-mail van innogy van 1 september 2019 blijkt eveneens dat de provincie richting innogy heeft aangegeven enkel een inpassingsplan als procedure optie te hebben. Met

andere woorden voor u is een procedure met een omgevingsvergunning met een afwijking van het bestemmingsplan geen optie. Nu opeens kunt en wilt u het ruimtelijk onverantwoorde Windpark Karolinapolder wel afronden met een procedure die voor u eerst geen opties was;

- het college van burgemeester en wethouders heeft er alles aan gedaan om in lijn met het regiobod en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie op een zorgvuldige wijze medewerking te verlenen aan de opschaling van de vier bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord en later aan de uitvoering van het raadsakkoord van 16 mei 2019. De gemeente heeft uitvoerig beargumenteerd waarom het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening, het door u geaccepteerde regiobod en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie is. Daarnaast ontbreekt het maatschappelijke draagvlak voor het plan van innogy;
- u geeft in uw statenvoorstel aan dat innogy u heeft verzocht om de beslissingsbevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders in te trekken. U heeft ons niet op de hoogte gesteld van dit verzoek van innogy. U heeft ons niet in de gelegenheid gesteld om vooraf te reageren op uw voorgenomen besluit tot het intrekken van de beslissingsbevoegdheid, zodat u onze reactie kon meewegen in uw afweging over uw besluitvorming. In uw besluit van 10 september 2019 heeft evenmin aangegeven dat innogy u dit heeft verzocht. Wij verzoeken u om ons alsnog een afschrift van het verzoek van innogy toe te sturen. Wanneer heeft u dit verzoek ontvangen? Hoe verhoudt zich dit tot alle bestuurlijk gevoerde gesprekken en het juridisch onderbouwde en bij u bekende raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088)? Waarom heeft u ons niet op de hoogte gesteld van dit verzoek? Waarom heeft u ons niet in de gelegenheid gesteld om voorafgaand aan uw besluit te kunnen reageren?;
- u geeft aan de sociale randvoorwaarden van groot belang te vinden voor de omgeving en het draagvlak voor Windpark Karolinapolder. Besluitvorming moet volgens u, vanwege deze ruimtelijk irrelevante sociale randvoorwaarden, snel plaatsvinden omdat naar verwachting de SDE+ subsidie volgend jaar met 20 % gaat afnemen. Wederom snelheid boven zorgvuldigheid;
- mocht u nu snel medewerking verlenen aan Windpark Karolinapolder dan heeft dit nadelige gevolgen voor de energietransitie in Steenbergen. Het raadsakkoord kan niet worden uitgevoerd, waardoor wij onze lokale en regionale bijdrage aan de energietransitie anders moeten invullen. Eerder is al aangegeven dat het raadsakkoord in één keer een basis biedt voor het halen van de doelstelling 2030. Ten einde als Steenbergen energieneutraal te worden zijn er in de toekomst nog meer windturbines nodig.

Windpark Karolinapolder is gepositioneerd in een ruitopstelling dicht tegen de kern Dinteloord. innogy heeft in de oordeelsvormende vergadering van 13 maart 2019 aangegeven dat er nergens in Nederland zo dichtbij een dorp/woonkern windturbines met een tiphoogte van minimaal 210 meter staan. Uit recent onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving blijkt dat er meer aandacht moet zijn voor de ruimtelijke inpassing van windturbines. Er moet bij windenergieprojecten ook (voldoende) aandacht zijn voor de leefomgeving. Deze mening wordt ook gedeeld door de Rijksadviseurs landschap. Wordt er door u medewerking verleend aan de ruitopstelling van innogy voor Windpark Karolinapolder dan heeft dit landschappelijk gezien gevolgen in relatie tot de energietransitie. Het is landschappelijk zeer ongewenst om uw voorgenomen ruitopstelling van Windpark Karolinapolder in de toekomst eventueel verder uit te breiden met een lijnopstelling. Meerdere ruitopstellingen naast elkaar realiseren zijn eveneens landschappelijk ongewenst. Daarnaast zijn er in Steenbergen niet zoveel ruimtelijk geschikte locaties voor de realisatie van windenergie. Uw besluitvorming over Windpark Karolinapolder, welke is ingegeven door snelheid en een korte termijnvisie, heeft vergaande gevolgen voor zowel de lokale als de regionale energietransitie. Ook draagt uw voorgenomen besluitvorming op geen enkele manier bij aan het realiseren van draagvlak voor de energietransitie. Sterker nog, het creëert enkel weerstand en wantrouwen richting de overheid;

- op 26 september 2019 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over uw besluit van 10 september 2019 en uw voorgenomen besluitvorming over Windpark Karolinapolder. De gemeenteraad heeft onder andere besloten dat de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening, het door de provincie geaccepteerde regiobod voor de realisatie van windenergie, de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie en het raadsakkoord van 16 mei 2019 is. Dit raadsbesluit is aangenomen met 14 van de 19 stemmen. De raadsleden van Gewoon lokaal, de Volkspartij, CDA en de PvdA hebben dit besluit gesteund. De raadsleden van D66 hebben het raadsbesluit niet gesteund, maar zij hebben aangegeven een opstelling van drie of vier windturbines van 180 meter tiphoogte acceptabel te vinden. De genoemde varianten voldoen niet aan uw voornemen van het plaatsen van vier windturbines met een tiphoogte van ongeveer 210 meter. De raadsleden van de VVD kunnen instemmen met het plan van innogy. Uit het bovenstaande moeten wij concluderen dat nagenoeg de gehele gemeenteraad uw voorgenomen besluitvorming voor Windpark Karolinapolder onaanvaardbaar vindt.

Bijlage 6: Algemene beginselen van behoorlijk bestuur **(reacties op uw brieven van 24 juni 2019, 30 augustus 2019, 10 september 2019** **en de door u aangeboden stukken aan Provinciale Staten van Noord-Brabant)**

In paragraaf 7.2 hebben wij aangegeven dat wij van oordeel zijn dat uw besluitvorming in strijd is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. In deze bijlage zetten wij onze argumentatie nader uiteen.

Vertrouwensbeginsel

U heeft bij ons het gerechtvaardigd vertrouwen gewekt dat u niet zou overgaan tot het intrekken van de beslissingsbevoegdheid van de gemeente alvorens de gemeente een besluit op de aanvraag van de omgevingsvergunning van innogy zou hebben genomen. U handelt nu in strijd met deze gewekte verwachtingen.

Uw intrekkingbesluit is niet in lijn met uw brieven van 24 juni 2019 (kenmerk C2233384/454164) en 30 augustus 2019 (kenmerk C2250573/4571555). Uw besluit wijkt af van eerder aan ons bekend gemaakte besluiten. Wij moeten kunnen vertrouwen op de inhoud van deze brieven en de gevoerde gesprekken, omdat wij hierop onze besluitvorming baseren.

Hieronder is een aantal passages uit uw brief van 30 augustus 2019 opgenomen:

- u eindigt uw brief met de volgende zin: *'Ook staat hierin beschreven welk besluit de provincie moet gaan nemen (op basis van de Elektriciteitswet) **als uw gemeente de aangevraagde omgevingsvergunning weigert** en de provincie een verzoek krijgt om van haar bevoegdheid gebruik te maken.'*;
- in de bij deze brief bijgesloten notitie heeft u het volgende opgenomen onder het kopje 'Elektriciteitswet': *'**Bij het niet afgeven van een omgevingsvergunning door de gemeente Steenbergen voor het windpark Karolinapolder is er sprake van de in de wet genoemde weigering.**'*;
- in dezelfde notitie heeft u ook het volgende opgenomen onder het kopje 'Alternatief 4: Provinciaal inpassingsplan Karolinadijk': *'**Dit zal naar verwachting aan de orde komen op het moment dat de gemeente Steenbergen besluit om medewerking aan het windpark te weigeren.**'*

De gemeente oefent haar bevoegdheid uit en handelt de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder af. Dit hebben we ook met u besproken. Tevens hebben wij u over dit proces op de hoogte gehouden door de ook aan u aangeboden raadsmededelingen van 3 juli 2019 (kenmerk BM1903082), 10 juli 2019 (kenmerk BM1903241) en 27 augustus 2019 (kenmerk BM1903878). Van het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) hebben wij u eveneens op de hoogte gebracht.

In de wet is geregeld dat de gemeenteraad een besluit moet nemen over de verklaring van geen bedenkingen. Na dit besluit wordt de omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder verleend of geweigerd door het college van burgemeester en wethouders. De besluitvorming over de aanvraag omgevingsvergunning stond op de agenda van de gemeenteraad van 26 september jl. In de oordeelsvormende vergadering van 4 september jl. is geen besluit genomen door de gemeenteraad. In deze vergadering is het agendapunt oordeelsvormend behandeld. Ook is een besluit van de gemeenteraad over de verklaring van geen bedenkingen nog geen definitief besluit op de aanvraag omgevingsvergunning. Hiertoe is het college bevoegd, nadat de raad een besluit heeft genomen over de verklaring van geen bedenkingen.

In uw correspondentie van 24 juni 2019 en 30 augustus 2019 geeft u aan mogelijk medewerking te moeten verlenen aan een verzoek van innogy nadat de gemeente een besluit heeft genomen. Nu trekt u, in strijd met uw eigen brieven, de

beslissingsbevoegdheid van de gemeente in nog voordat er een besluit is genomen. Een besluit wat op zeer korte termijn, namelijk eind september 2019, door ons genomen zou gaan worden. Een gemeentelijk besluit dat van groot belang is voor onze inwoners en de juridische mogelijkheden van de indieners van zienswijzen en belanghebbenden. Uw handelen is daarom in strijd met het vertrouwensbeginsel.

Zorgvuldigheidsbeginsel

U neemt het de gemeente kwalijk dat we niet snel medewerking hebben verleend aan de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder van innogy. Voor de gemeente is het niet van belang om snel te besluiten, maar om zorgvuldig te handelen en te besluiten. Zowel uit juridisch, maatschappelijk als bestuurlijk oogpunt. Uit de inhoud van dit advies en uit de inhoud van het gehele dossier blijkt dat de door u gedane aannames, die de basis vormen voor het nu snel door u genomen besluit en uw voorgenomen besluit niet kloppen. Wij benadrukken dat wij al onze keuzes juridisch, maatschappelijk en/of bestuurlijk kunnen beargumenteren.

U handelt in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel gelet op het razende tempo waarin u besluitvorming wenst te bewerkstelligen.

Gelet op de grote belangen in het onderhavige dossier en de gevoeligheid/ingrijpendheid die het met zich meebrengt, heeft de gemeente gedurende het proces zorgvuldigheid en transparantie altijd voor laten gaan op snelheid. In tegenstelling tot ons, lijkt u juist snelheid voorop te zetten. Dit heeft als gevolg dat er geen zorgvuldige besluitvorming tot stand kan komen. U bent gehouden de nodige kennis te vergaren omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen. Vanuit onze – inmiddels jarenlange – ervaring met dit dossier kunnen wij met zekerheid stellen dat het besluit dat u eind oktober 2019 wenst te nemen onmogelijk met de vereiste zorgvuldigheid tot stand kan komen.

Evenredigheidsbeginsel

Het besluit dat u voornemens bent om te nemen is in strijd met het evenredigheidsbeginsel.

Uw voorgenomen besluit heeft ingrijpende gevolgen voor omwonenden. Deze gevolgen treffen omwonenden onevenredig in verhouding tot het doel dat het besluit zou moeten dienen.

U bent gehouden om het te dienen doel op dusdanige wijze na te streven dat dit de betrokkenen zo min mogelijk last of nadeel bezorgt. In het onderhavige dossier hebben wij alternatieven aangehaald die ook voldoen aan de te behalen opgave en die minder ingrijpend zijn voor de betrokkenen. In die zin voldoet u niet aan het 'beginsel van de minste pijn'.

Onderlinge verhoudingen

In onze brief van 19 september 2019 hebben wij uitvoerig onze eerste reactie gegeven op uw besluit van 10 september 2019 en uw voorgenomen besluitvorming in relatie tot Windpark Karolinapolder. Hierbij gaan wij nog even kort in op het onderdeel 'Onderlinge verhoudingen'.

Nogmaals wij waren ervan overtuigd dat we samen als overheden op zoek waren naar een alternatieve oplossing voor de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder. In de gesprekken en uw brief van 30 augustus 2019 heeft u zelfs alternatieven aangedragen. Richting u en in de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019 hebben wij uitgesproken één van de door u aangedragen alternatieven te gaan onderzoeken. Een ruimtelijk verantwoord alternatief dat past binnen het raadsakkoord. Wij zijn richting u en de betrokken partijen open geweest over alle stappen die er zijn gezet in het dossier. De gemeente Steenberghe heeft de besluitvorming over Windpark Karolinapolder transparant en zorgvuldig

(juridisch en maatschappelijk gezien) vormgegeven. Ons vertrouwen in de provincie op dit dossier is geschaad.

Wij begrijpen de door u genomen stap niet. Met ons wordt gesproken over alternatieven, u vraagt aan Green Trust of zij zonder innogy door wil gaan met een alternatief, u laat Green Trust input geven voor uw brief van 30 augustus 2019 (door ons ontvangen op 2 september 2019) en vervolgens besluit u om de gemeentelijke bevoegdheid tot het nemen van een besluit over de aanvraag omgevingsvergunning in te trekken. Een besluit met een bijbehorend voorbereidingstraject waarover u niet met ons heeft gesproken. Een besluit wat niet in lijn is met uw brieven van 24 juni 2019 en 30 augustus 2019.

Het niet kunnen afronden van het gemeentelijke besluitvormingstraject

In onze brief van 19 september 2019 hebben wij uitvoerig onze eerste reactie gegeven op uw besluit van 10 september 2019 en uw voorgenomen besluitvorming in relatie tot Windpark Karolinapolder. Hierbij gaan wij nog even kort in op het onderdeel 'Het niet kunnen afronden van het gemeentelijke besluitvormingstraject'.

Uw besluit is niet in lijn met uw brieven van 24 juni 2019 (kenmerk C2233384/454164) en 30 augustus 2019 (kenmerk C2250573/4571555). Uw besluit wijkt af van eerder aan ons bekend gemaakte besluiten. Wij moeten kunnen vertrouwen op de inhoud van deze brieven en de gevoerde gesprekken, omdat wij hierop onze besluitvorming baseren.

In uw correspondentie van 24 juni 2019 en 30 augustus 2019 geeft u aan mogelijk medewerking te moeten verlenen aan een verzoek van innogy nadat de gemeente een besluit heeft genomen. Nu trekt u, in strijd met uw eigen brieven, de beslissingsbevoegdheid van de gemeente in nog voordat er een besluit is genomen. Een besluit wat op zeer korte termijn, namelijk eind september 2019, door ons genomen zou gaan worden. Een gemeentelijk besluit dat van groot belang is voor onze inwoners en de juridische mogelijkheden van de indieners van zienswijzen en belanghebbenden. Dit is naar onze mening niet in lijn met de beginselen van behoorlijk bestuur en dan met name het vertrouwens- en zorgvuldigheidsbeginsel.

Reactie op uw brieven van 24 juni 2019 en 30 augustus 2019

Hierbij reageren wij op uw brieven van 24 juni 2019 (uw kenmerk C2233384/454164) en 30 augustus 2019 (uw kenmerk C2250573/4571555).

Middels onze brief van 21 mei 2019 (kenmerk UM1903690) hebben wij u geïnformeerd over het raadsbesluit van 16 mei 2019 om het coalitieakkoord 2019 -2022 'Aan de slag!' (van 8 mei 2019) als raadsakkoord vast te stellen. Wij hebben u verzocht om het vastgestelde raadsakkoord te beschouwen als principe-uitspraak en te respecteren in het vervolgtraject.

In een brief van 24 juni 2019 (uw kenmerk C2233384/454164) heeft u gereageerd. U heeft aangegeven het raadsakkoord niet te accepteren als principe-uitspraak. Er wordt aangegeven aan welke onderdelen een principe-uitspraak van de gemeenteraad dient te voldoen en er wordt voor het aanbieden van een principe-uitspraak eenmalig uitstel gegeven tot uiterlijk 15 augustus 2019. Ook is medegedeeld dat de gemeentelijke opgave van 12 MW wordt verhoogd naar 21,6 MW.

In de raadsmededeling van 3 juli 2019 hebben wij de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken (kenmerk BM1903082). Deze raadsmededeling is eveneens aangeboden aan de provincie. In de raadsmededeling is in relatie tot uw brief van 24 juni 2019 het onderstaande opgenomen.

'Het college heeft besloten om schriftelijk te gaan reageren op deze brief. Ook zullen wij de provincie verzoeken om bestuurlijk overleg. Wij zijn van mening dat een verdubbeling van de opgave van 12 MW naar 21,6 MW door de provincie niet redelijk is. Daarnaast draagt het bieden van eenmalig uitstel voor het aanbieden van een principe-uitspraak van de gemeenteraad over een alternatief plan tot uiterlijk 15 augustus 2019, mede gezien het zomerreces van de gemeenteraad en de zomervakantie van belanghebbende partijen, in zijn geheel niet bij aan het creëren van maatschappelijk draagvlak, de uitvoering van het raadsakkoord en daarmee de energietransitie van de gemeente Steenbergen. Ook zullen wij uitleggen waarom meerdere aannames uit de brief naar onze mening niet correct zijn.'

Op 9 juli en 14 augustus 2019 is er bestuurlijk overleg geweest. Aan het overleg op 9 juli 2019 hebben de provincie, innogy, Green Trust en de gemeente deelgenomen. Aan het overleg op 14 augustus 2019 hebben de provincie, Green Trust en de gemeente deelgenomen. innogy heeft zich zonder reden afgemeld.

In de raadsmededeling van 27 augustus 2019 (kenmerk BM1903878) hebben wij de gemeenteraad een update gegeven over de stand van zaken. Deze raadsmededeling is eveneens aangeboden aan de provincie.

Op 30 augustus 2019 heeft u ons een brief gestuurd (uw kenmerk C2250573/4571555). Deze brief heeft u eveneens verstuurd naar de gemeenteraad. Wij vinden het van belang om hierbij eveneens te reageren op deze brief.

Reactie op uw brief van 24 juni 2019

Hierboven hebben wij reeds in het kort een eerste reactie gegeven op uw brief van 24 juni 2019. Hieronder volgt in willekeurige volgorde een nadere reactie. Wij gaan op dit moment in op de belangrijkste punten.

- Voor de realisatie van de doelstelling Wind op land 2020 is aan u een regiobod aangeboden (brief van 13 oktober 2011). U heeft dit regiobod geaccepteerd (uw brief van 1 november 2011, verzonden op 8 november 2011 met uw kenmerk C2050782/2823533). In het regiobod is voor de gemeente Steenbergen het onderstaande aanbod opgenomen.

Gemeente Steenbergen

Op het AFC NP gaat de provincie in haar overzicht uit van de realisatie van maximaal 20 MW windenergie (met 8 windturbines). De locatie biedt ruimte voor het realiseren van meer vermogen windenergie.

Het provinciale inpassingsplan voor het AFC NP biedt de ruimte aan maximaal 8 windturbines. Het wijzigingsplan dat nu door Gedeputeerde Staten wordt opgesteld gaat uit van de realisatie van 7 turbines. Het inpassingsplan biedt Gedeputeerde Staten de ruimte voor het realiseren van een extra windturbine.

Er wordt bij het wijzigingsplan tevens gesproken over de realisatie van 3 Windturbines op het AFC NP. Naar mening van Steenbergen moet er in Noord-Brabant gestreefd worden naar het realiseren van zoveel mogelijk vermogen windenergie in MW's met zo weinig mogelijk windturbines. Mogelijk kunnen er op het AFC NP windturbines met een hoger vermogen worden gerealiseerd.

De benodigde afstand tussen de turbines in relatie tot het vermogen beperkt de extra inzet op het AFC NP op dit moment waarschijnlijk tot 7 i.p.v. 8 windturbines met een vermogen tot maximaal 3,4 MW per turbine.

De gemeente is, indien noodzakelijk voor het behalen van de provinciale doelstelling, onder voorbehoud van instemming door de gemeenteraad, bereid om medewerking te verlenen aan de opschaling van de vier bestaande turbines aan de Karolinadijk te Dinteloord van 0,6 MW naar maximaal 6 MW per windturbine. Deze turbines maken onderdeel uit van het bestaande park langs de

Volkeraksluizen. Door de opschaling neemt het aantal turbines in de gemeente Steenbergen niet toe, maar het te leveren vermogen windenergie neemt wel toe.

Dit aanbod is door de gemeente vervolgens verankerd in de ruimtelijke structuurvisie (vastgesteld door de gemeenteraad op 31 mei 2012).

Wij hebben, mede als gevolg van de ingediende zienswijzen, moeten constateren dat er bij de door innogy ingediende aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder geen sprake is van opschaling, maar van vernieuwing. Deze aanvraag omgevingsvergunning is niet in lijn met het door u geaccepteerde regiobod. In het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) is dit uitgebreid beargumenteerd en ruimtelijk onderbouwd. In de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019 is dit raadsvoorstel behandeld. De in het raadsvoorstel opgenomen argumentatie wordt gesteund door de gemeenteraad. Zie het raadsbesluit en het bijbehorende raadsvoorstel van 26 september 2019 (kenmerken BM1904222 en BM1904223).

Gezien de gemaakte afspraken (uw acceptatie van het regiobod) kunt u naar onze mening geen medewerking verlenen aan de realisatie van het door innogy aangevraagde Windpark Karolinapolder. Ook zijn wij van mening dat het, gezien de situatie, niet gepast is om te schermen met een verdubbeling van de opgave.

- De gemeente heeft zich ingespannen om uitvoering te geven aan het regiobod (opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk). innogy heeft zelfstandig een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor een windpark waarbij geen sprake is van opschaling, maar van vernieuwing. innogy heeft haar aanvraag gedurende het proces niet ingetrokken en aangepast. Het toepassen van een provinciaal inpassingsplan voor Windpark Karolinapolder is niet in lijn met het door u geaccepteerde regiobod. Ook is het een onacceptabele beloning van een ontwikkelaar die geen oog heeft voor het regiobod, de gemeentelijke structuurvisie, de omgeving en de totale opgave van de energietransitie.
- De provincie is bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming. Er is nog steeds geen duidelijkheid over dit onderwerp. Dit aspect is door u ook nu nog niet afgerond. Dit is voor de gemeente wel van belang voor de ruimtelijke afweging van de aanvraag omgevingsvergunning. Dit gegeven draagt niet bij aan het tijdig kunnen halen van de doelstelling wind op land in 2020;
- innogy was al vanaf het begin af aan er een voorstander van dat de provincie bevoegd gezag zou zijn. Dit heeft de provincie niet gefaciliteerd. Dit uitgangspunt heeft niet bijgedragen aan het tijdig kunnen halen van de doelstelling wind op land in 2020.
- Het presidium heeft 21 maart 2019 besloten om het aangeboden raadsvoorstel van 26 februari 2019 (kenmerk BM1900642) terug te sturen naar het college. De provincie gaat er onterecht vanuit dat het college de gemeenteraad de besluitvorming heeft ontnomen.
- De gemeente zet zich vol in voor een ruimtelijk verantwoorde energietransitie (opgave RES 2030). De gemeente Steenbergen heeft een aanmerkelijke bijdrage willen leveren in het regiobod uit 2011. Dit aanbod is groter dan van andere gemeenten. Ondanks deze handreiking praat u toch over een verdubbeling van de opgave voor de gemeente Steenbergen. Dit draagt niet bij aan de realisatie van de grote opgave waar we met elkaar voor staan.
- Wij hebben u op de hoogte gebracht van het raadsakkoord van 16 mei 2019. Het opgenomen kader voor windenergie is een aanbod voor de realisatie van een ruimtelijk verantwoord plan om uitvoering te kunnen geven aan de energietransitie van de gemeente Steenbergen (inbreng RES2030). De ingediende aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder van

innogy voldoet niet aan het regiobod en aan de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. In de aanvraag is geen sprake van opschaling, maar van vernieuwing. innogy heeft haar aanvraag niet ingetrokken en aangepast. De door innogy aangevraagde megamolens in een clusteropstelling dichtbij de kern Dinteloord zijn ruimtelijk onacceptabel.

Reactie op uw brief van 30 augustus 2019

De bovengenoemde punten onder de 'Reactie op uw brief van 24 juni 2019' zijn ook van belang voor dit onderdeel. In uw brief met bijlage van 30 augustus 2019 komen deze onderwerpen weer gedeeltelijk terug. Hieronder volgt in willekeurige volgorde een nadere reactie. Wij gaan op dit moment in op de belangrijkste punten.

- Hierboven hebben wij reeds aangegeven dat de gemeenteraad de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder ruimtelijk onverantwoord vindt. Het presidium heeft 21 maart 2019 besloten om het aangeboden raadsvoorstel terug te sturen naar het college.
- Het college heeft, naar aanleiding van het bovenstaande, in het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) beargumenteerd waarom de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en niet voldoet aan het door u geaccepteerde regiobod voor de realisatie van windenergie. In uw brief van 30 augustus 2019 geeft u aan dat een weigering gebaseerd is op het recent door de gemeenteraad vastgestelde raadsakkoord. Deze stelling klopt niet. U dient uit te gaan van de feiten en niet van foute aannames.
- In de door u aangeleverde bijlage staan incorrecte en onvolledige gegevens. In de door u opgenomen tekst onder 'Afspraken wind op land' wordt niet gesproken over het door u geaccepteerde regiobod. Onderdeel hiervan is de opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk. Het plan van innogy is vernieuwing, geen opschaling. Ook hebben wij beargumenteerd waarom een verdubbeling van de opgave niet correct is.

U praat over 'Afspraken gemeente Steenbergen en provincie gemaakt op 1 april 2019'. Dit was in het overleg op 1 april 2019 een mededeling van u. Dit was geen afspraak. In deze brief onderbouwen wij waarom deze mededeling van u onredelijk is.

In uw tekst onder 'Elektriciteitswet' geeft u aan dat u medewerking moet verlenen aan de realisatie van Windpark Karolinapolder. In het kader van uw besluitvorming dient u rekening te houden met het door u geaccepteerde regiobod, de houding van een ontwikkelaar en een goede ruimtelijke ordening. Verleent u medewerking aan Windpark Karolinapolder, dan komt u de met de regio en daarmee met ons gemaakte afspraken niet na.

Onder 'Mogelijke ontwikkelingen' wordt gesteld dat de gemeente samen met Green Trust een alternatief plan heeft ontwikkeld. Dit is wederom niet juist. Green Trust heeft alternatieven ontwikkeld en gepresenteerd. Tot op heden zijn deze alternatieven niet in lijn met het raadsakkoord. Dit is ook medegedeeld door de wethouders Baartmans en Knop.

In de tekst onder 'Alternatief 4: Provinciaal inpassingsplan Karolinadijk' geeft u aan dat het plan voor Windpark Karolinapolder voldoet aan uw beleid en dat het plan voldoet aan alle wettelijke kaders. U geeft aan medewerking te moeten verlenen aan een verzoek voor Windpark Karolinapolder. In dit advies is al beargumenteerd waarom dit standpunt voor ons niet acceptabel is en niet uw uitgangspunt dient te zijn.

In de laatste alinea van de bijlage geeft u aan dat het niet ondenkbaar is dat Green Trust ook om een provinciaal inpassingsplan gaat verzoeken. U geeft aan dat er op het eerste oog geen

argumenten zijn om de een toe te kennen en de andere te weigeren. Ook geeft u aan dat beide weigeren zeker niet mogelijk is op grond van de Elektriciteitswet. In dit advies hebben we reeds onderbouwd waarom ook dit standpunt onacceptabel is en niet uw uitgangspunt moet zijn.

Reactie op uw brieven van 10 september 2019

In onze brief van 19 september 2019 (ons kenmerk UM1906322) hebben wij reeds een eerste reactie gegeven op uw besluit van 10 september 2019 met de bijbehorende brieven. De inhoud van onze brief van 19 september 2019 maakt in zijn geheel onderdeel uit van ons advies aan u. In dit advies komen de diverse onderdelen ook uitgebreid aan bod.

Nadere reactie op uw brief van 10 september 2019 (kenmerk C2250573/4573630)

Op alle punten van deze brief zijn we al uitvoerig ingegaan in dit advies en de bijbehorende brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322). Wel willen we nog even aanvullend ingaan op een aantal onderdelen uit de bijbehorende bijlage.

Reactie op uw document 'Bijlage bij brief Intrekken bevoegdheid en overnemen procedure Windpark Karolinapolder d.d. 10 september 2019'

U stelt dat wij ons met onze werkwijze niet hebben gehouden aan de afgesproken termijn voor besluitvorming in oktober 2018, zoals opgenomen in ons verzoek van 19 december 2017. Reeds eerder in dit advies zijn wij uitvoerig ingegaan op het streven van het afronden van de besluitvorming in oktober 2018. In ons verzoek tot de overdracht van de bevoegdheid is letterlijk het woord 'streven' opgenomen. Ook dient het te gaan om de opschaling van de windturbines aan Karolinadijk. Deze opschaling is onderdeel van het regiobod. Eveneens hebben wij aangegeven dat innogy de vereiste stukken nog moet aanleveren. Ook is aangegeven dat het voor de voortgang van het dossier van belang is dat u bevoegd gezag blijft over de besluitvorming van de Wet natuurbescherming. Eveneens hebben wij in onze raadsmededeling van 14 augustus 2018 (kenmerk BM1803448) beargumenteerd waarom dit streven niet is gehaald. Hierbij zijn we onder andere ingegaan op het vereiste van zorgvuldig handelen (juridisch, maatschappelijk en procesmatig), uw rol, de rol van innogy en onze rol. Wij hebben ons ingespannen om de besluitvorming juridisch verantwoord en zo snel als mogelijk af te ronden. Hiertoe zijn vele stappen gezet. Wij hebben moeten concluderen en hebben tevens (juridisch) onderbouwd dat Windpark Karolinapolder in strijd is met:

- een goede ruimtelijke ordening;
- de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie;
- het door u geaccepteerde regiobod;
- de door u gemaakte afspraken met het Rijk.

U stelt dat wij ons met onze werkwijze niet hebben gehouden aan de termijn van februari 2019. In ons advies hebben wij onderbouwd waarom het college van burgemeester en wethouders een raadsvoorstel heeft aangeboden voor de oordeelsvormende vergadering van 13 maart 2019. Dit traject was samen met een mediator en innogy uitgestippeld. Gedurende dit proces bleek dat u als bevoegd gezag nog steeds geen duidelijkheid kon geven over het onderwerp natuur in relatie tot de Wet natuurbescherming. In maart, nadat wij het raadsvoorstel hadden aangeboden, bleek dat de vereiste vergunning voor het onderdeel natura 2000-gebieden ontbreekt. Tot op heden is deze, voor zover bij ons bekend, nog steeds niet vergund. Natuur hebben wij altijd als een belangrijk onderwerp bestempeld. Het ontbreken van de vereiste vergunning is eveneens relevant voor de ruimtelijke afweging en de afhandeling van de ingediende zienswijzen.

U gaat in uw bijlage in op de oordeelsvormende vergadering van 13 maart 2019. Vervolgens maakt u de stap naar de raadsbrief van 21 maart 2019. Allereerst dient u even terug te gaan naar de oordeelsvormende vergadering. Er was onvoldoende politieke steun vanuit de fracties voor het aangeboden raadsvoorstel. Op 21 maart 2019 heeft het presidium besloten om het raadsvoorstel terug te sturen naar het college.

Voor de door u gemaakte opmerkingen over het gesprek van 1 april 2019 verwijzen wij naar het opgestelde verslag (kenmerk BM1901966.)

Vervolgens verwijst u naar het raadsakkoord van 16 mei 2019. U stelt dat hieruit volgt dat de gemeente voor windenergie nieuwe randvoorwaarden hanteert en dat er hierdoor niet langer medewerking kan worden verleend aan het windpark Karolinapolder.

Uit zowel de oordeelsvormende vergadering van 13 maart 2019, als uit het besluit van het presidium van 21 maart 2019 is gebleken dat Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening moet worden geacht. In dit advies hebben wij onderbouwd waarom Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Eveneens is beargumenteerd waarom Windpark Karolinapolder geen opschaling maar vernieuwing is. Hiermee is het plan in strijd met de gemeentelijke structuurvisie, het door u geaccepteerde regiobod en de afspraken met het Rijk.

Middels het raadsakkoord van 16 mei 2019 bieden wij in één keer de ruimte om de gemeentelijke doelstelling voor 2030 te kunnen realiseren. Hierbij is zowel ruimte voor de realisatie van windenergie als zonne-energie. Tevens leveren wij onze bijdrage aan de regionale energiestrategie 2030. Wij vinden het van groot belang dat de energietransitie ruimtelijk verantwoord wordt gerealiseerd met maatschappelijk draagvlak. Zorgvuldigheid boven snelheid. De energietransitie is een marathon en geen sprint, waarbij Steenbergen al haar inwoners en bedrijven nodig heeft. Het raadsakkoord biedt een ruimhartig en ruimtelijk verantwoord alternatief voor het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder. Een plan dat beter is voor de inwoners van Dinteloord, op meer draagvlak kan rekenen en een veel grotere bijdrage levert aan de energietransitie.

Vervolgens verwijst u naar uw brief van 24 juni 2019 en de hierin opgenomen deadline van 15 augustus 2019. U doet verslag van het bestuurlijke overleg van 9 juli 2019. U geeft aan dat in het licht van uw brief van 24 juni, waarin u verzoekt om uiterlijk 15 augustus 2019 met een uitgewerkt alternatief plan te komen, bestuurlijk vervolgoverleg is gepland op 14 augustus 2019. Vervolgens geeft u aan dat wij wederom niet hebben voldaan aan de door u geboden mogelijkheid om voor 15 augustus met een uitgewerkt alternatief plan te komen.

In onze raadsmededeling van 3 juli 2019 (kenmerk BM1903082) zijn wij reeds ingegaan op de stand van zaken en ook op uw brief. Deze raadsmededeling is ook aangeboden aan de provincie. Hierin zijn we ook ingegaan op de door u gestelde deadline van 15 augustus 2019. In dit advies en de bijbehorende stukken hebben wij reeds uitvoerig onderbouwd dat u in de bestuurlijke overleggen van 9 juli 2019 en 14 augustus 2019 niets heeft gezegd over de datum van 15 augustus 2019. Sterker nog zowel uit de gevoerde bestuurlijke gesprekken, als uit uw brief van 30 augustus 2019, als uit de gesprekken tussen gedeputeerde Spierings en wethouder Baartmans, als uit de verzonden e-mails tussen gedeputeerde Spiering en wethouder Baartmans blijkt het tegenovergestelde. 15 augustus 2019 was voor u geen deadline. Dit hebben wij reeds onderbouwd in onze brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322) met de bijbehorende bijlagen. Wij hebben de relevante stukken openbaar gemaakt.

Nadere reactie op uw brief van 10 september 2019 (kenmerk C2250573/4575769)

Op alle punten van deze brief zijn we al uitvoerig ingegaan in dit advies en de bijbehorende brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322). Wel willen we nog even aanvullend ingaan op een aantal onderdelen.

In uw brief heeft u de volgende tekst opgenomen:

Wij hebben u zoveel mogelijk ondersteund om tijdig tot besluitvorming te kunnen komen, maar hebben moeten constateren dat de huidige besluitvorming in uw gemeente niet leidt tot kansen voor een snelle realisatie. Voorgenomen besluitvorming in oktober 2018 en daaropvolgende termijnen en afspraken, heeft u niet kunnen nakomen. Sterker nog, uw huidige voorstel aan de gemeenteraad om de aangevraagde omgevingsvergunning voor het Windpark Karolinapolder te weigeren zonder zicht te hebben op een door

de gemeenteraad gedragen alternatief, zoals is gebleken tijdens de gemeenteraadsvergadering van 4 september jl. en afgesproken tijdens ons bestuurlijk overleg van 1 april 2019, geeft naar onze mening geen zicht op kansen voor een snelle realisatie van uw aandeel in de afspraken voor Wind op Land 2020. Wij komen tot de conclusie dat u de met ons gemaakte afspraken niet weet na te komen.

Ten eerste heeft u ons niet ondersteund. Recent is gebleken dat er de afgelopen periode geen sprake was van samenwerking. U bereid, in afwijking van de bestuurlijke afspraken, besluitvorming voor, waardoor innogy geen reden heeft om te gaan bewegen. Het onderwerp natuur waarvoor u bevoegd gezag bent is nog steeds niet afgerond. U houdt zich niet aan de gemaakte afspraken uit het regiobod en de afspraken met het rijk.

Wij hebben op 9 juli 2019 een raadsvoorstel aangeboden voor het weigeren van de verklaring van geen bedenkingen. Er is uitvoerig beargumenteerd waarom het plan voor Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening en daarmee eveneens in strijd met het regiobod, uw afspraken met het rijk en onze ruimtelijke structuurvisie is. Van dit raadsvoorstel hebben wij de provincie op de hoogte gebracht. Op 14 augustus 2019 is hierover ook bestuurlijk gesproken. Vervolgens heeft u besloten om de gemeente uw brief van 30 augustus 2019 (door ons ontvangen op 2 september 2019) te sturen. Zowel in deze brief als in alle bestuurlijke contacten na 14 augustus 2019 tot en met 10 september 2019 wordt er met geen woord gerept over de nu in uw brief van 10 september 2019 opgenomen argumentatie. Een brief die u op 12 september 2019 heeft verstuurd. Wij kunnen uw conclusie dat wij onze afspraken niet nakomen dan ook niet steunen.

De door u aangeboden stukken aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Wij vinden het zeer onzorgvuldig dat u in deze stukken aannames doet en suggesties wekt die niet kloppen. Eveneens gebruikt u in deze stukken weer andere woorden als in uw brieven naar ons. Dit zorgt voor verwarring en een onzorgvuldig proces.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'In het afsprakenkader Wind op land, dat IPO en Rijk in 2013 hebben gesloten, is vastgelegd dat de provincie Noord-Brabant 470,5 MW windenergie realiseert en dat dit uiterlijk 31 december 2020 operationeel is. Hiertoe is door de regio West-Brabant een bod uitgebracht waarbij de gemeente Steenbergen heeft aangegeven een aandeel te leveren. Het Windpark Karolinapolder (voorheen Karolinadijk) maakt deel uit van dit bod.

Eerder in dit advies hebben wij al verwezen naar de relevante tekst uit het door u geaccepteerde regiobod. Ook hebben wij beargumenteerd dat Steenbergen een genereus aanbod heeft gedaan. Dit in tegenstelling tot veel andere gemeenten. Eveneens hebben wij onderbouwd hoe het proces rondom de besluitvorming van Windpark Karolinapolder werkelijk is verlopen.

In de onderstreepte tekst, deze tekst komt letterlijk uit uw statenvoorstel, wekt u de indruk dat de gemeente Steenbergen een verplichting heeft tot de realisatie van Windpark Karolinapolder. In het verleden zijn afspraken gemaakt over de opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk. Windpark Karolinapolder is geen opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk. Dit hebben wij juridisch onderbouwd. U gaat hier in strijd met alle afspraken, ingediende zienswijzen en de beginselen van behoorlijk bestuur aan voorbij.

- In uw statenvoorstel heeft u de volgende tekst opgenomen:
'Op 10 september 2019 hebben wij besloten dit besluit in te trekken en de lopende procedure voor de aanvraag omgevingsvergunning van de gemeente over te nemen. De reden hiervoor is dat de gemeente Steenbergen herhaaldelijk de afspraken op dit dossier niet nakomt. Hierdoor kan ook de provincie Noord-Brabant haar afspraken met het Rijk rondom de doelstelling Wind op Land niet nakomen. Wij hechten er sterk aan wel te kunnen voldoen aan deze afspraken, zoals recentelijk nog vastgelegd in het bestuursakkoord.'

U geeft aan dat u heeft besloten om onze beslissingsbevoegdheid in te trekken, omdat wij onze afspraken niet nakomen. Wij raden u aan om het dossier nogmaals goed te bestuderen. In dit advies hebben wij uitgebreid juridisch onderbouwd waarom uw stelling niet klopt. Sterker nog u komt uw afspraken met ons niet na. U hecht aan het nakomen van uw afspraken met het Rijk. Dit vinden wij eveneens van groot belang. Windpark Karolinapolder van innogy is juridisch gezien geen opschaling en maakt daarmee geen onderdeel uit van het regiobod en is daarmee geen onderdeel van uw afspraken richting het Rijk.

- In uw statenvoorstel heeft u de volgende tekst opgenomen:
'Door ons besluit van 9 januari 2018 in te trekken en de procedure voor de vergunningaanvraag van de gemeente over te nemen, kan de provincie wel invulling geven aan de afspraak met het Rijk en aan het bestuursakkoord en bovendien de direct omwonenden het meeste tegemoet komen in hun wensen op gebied van hinderbeperking en delen in de lusten.'

In dit advies is al ruimschoots ingegaan op het eerste deel van de zin. Wat we nog van belang vinden om nogmaals te melden is dat Steenbergen reeds heeft meegewerkt aan de realisatie van 7 windturbines op het Agro en Food Cluster Nieuw Prinsenland als onderdeel van het regiobod. Steenbergen is altijd bereid geweest om medewerking te verlenen aan een opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk. Steenbergen is ook bereid om haar bijdrage te leveren aan de energietransitie. In het raadsakkoord van 16 mei 2019 is hiervoor een zeer genereus aanbod gedaan. Steenbergen is niet bereid om medewerking te verlenen aan het plan van innogy dat in strijd met het regiobod, de afspraken met het rijk en de gemeentelijke structuurvisie is.

In uw tekst geeft u aan dat u direct omwonenden het meeste tegemoet kunt komen in hun wensen op het gebied van hinderbeperking en delen in de lusten. U stelt dit, maar u onderbouwd het nergens. In Dinteloord is geen draagvlak voor het ruimtelijk onverantwoorde plan Windpark Karolinapolder. De omwonenden zijn eveneens tegenstanders van het park. Dit geldt ook voor de voormalige klankbordgroep en de regiegroep. Richting deze partijen was aangegeven dat het windpark er moest komen. Doet de gemeente het niet, dan doet de provincie het. Als u uitgaat van dit gegeven en van windturbines met een minimale tiphoogte van 180 meter, wilt u dan meedenken over de sociale randvoorwaarden. In Dinteloord worden de sociale randvoorwaarden 'judaspenningen' genoemd. In dit advies hebben wij uitvoerig beargumenteerd waarom niet deze sociale randvoorwaarden, maar de ruimtelijke aspecten de hoogte en de locatie van windturbines moeten bepalen. De inwoners van Dinteloord (inclusief de omwonenden) zien en krijgen geen lusten, ze zien en krijgen enkel lasten. De zogenaamde sociale randvoorwaarden kunnen een onverantwoord plan niet acceptabel maken. Het bovenstaande is uitvoerig onderbouwd in dit advies.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'De gemeente Steenbergen heeft vanaf januari 2018 een besluitvormingstraject in gang gezet, gericht op besluitvorming najaar 2018.'

In dit advies hebben wij inzicht gegeven in het door ons doorlopen besluitvormingstraject. Voor de gemeente is het van belang om het besluitvormingstraject juridisch, bestuurlijk en maatschappelijk zorgvuldig te doorlopen. In dit advies zijn we al uitvoerig ingegaan op uw rol met betrekking tot het besluitvormingstraject in dit dossier.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'Tevens is door de gemeente een regiegroep en klankbordgroep in het leven geroepen met bewoners en omwonenden van Dinteloord. Deze regiegroep heeft met innogy, conform de tussen gemeente en innogy afgesloten 'Intentieovereenkomst uitwerking sociale randvoorwaarden opschaling windturbines

Karolinadijk' overleg gehad over de invulling van de sociale randvoorwaarden (lusten en lasten). Deze sociale randvoorwaarde moeten nog formeel worden vastgelegd.'

U wekt wederom de indruk dat de sociale randvoorwaarden worden gedragen. In dit advies hebben wij uitvoerig onderbouwd waarom dit niet het geval is. innogy bepaalt de hoogte en de opstelling van de windturbines. Vervolgens mogen mensen enkel nog meepraten over de sociale randvoorwaarden. Ook hebben wij uitvoerig beargumenteerd waarom niet deze sociale randvoorwaarden, maar de ruimtelijke aspecten de hoogte en de locatie van windturbines moeten bepalen. Dit is niet gebeurd in het kader van de aanvraag omgevingsvergunning. Er wordt door innogy de indruk gewekt dat er een lijnopstelling zal worden aangevraagd en vervolgens wordt er een ruitopstelling aangevraagd. Geen opschaling, maar vernieuwing.

De inwoners van Dinteloord, de omwonenden de voormalige regiegroep en andere belanghebbenden zijn tegen Windpark Karolinapolder. U stelt dat de sociale randvoorwaarden slechter worden als er nu niet snel wordt besloten. Sociale randvoorwaarden hebben voor Windpark Karolinapolder geen verbindend effect. Het zorgt niet voor maatschappelijke acceptatie. Voor zover bij ons bekend heeft er geen enkele groep van belanghebbenden / omwonenden ingestemd met het door u aan Provinciale Staten aangeboden pakket sociale randvoorwaarden.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'Wij hebben de gemeente de gelegenheid geboden om met een door de gemeenteraad gedragen alternatief plan voor een windpark te komen om aan haar verplichtingen zoals afgesproken in het regiobod te voldoen. Vanwege deze afspraak en onze afspraak met het Rijk hebben wij daaraan een tijdslimiet verbonden (1 juli 2019). Bij brief van 24 juni 2019 (Bijlage 2) hebben wij de termijn nog een keer verlengd tot 15 augustus 2019.'

In dit advies hebben wij onderbouwd waarom dit de omgekeerde weg is. Wij hebben juridisch beargumenteerd waarom Windpark Karolinapolder geen opschaling is. innogy heeft Windpark Karolinapolder zelfstandig aangevraagd. Hiermee heeft ze een bewust juridisch risico genomen. Dinteloord, haar omwonenden, de belangengroepen, de gemeenteraad en het college zijn van mening dat Windpark Karolinapolder geen opschaling maar vernieuwing is. U gaat in zijn geheel niet in op dit zeer relevante onderwerp.

De gemeente wil haar bijdrage leveren aan de energietransitie en wil haar bijdrage leveren aan het regiobod. Wij vinden het van belang om zorgvuldig te handelen en om zoveel als mogelijk maatschappelijk draagvlak te creëren voor de grote opgave van de energietransitie. U schermst met een provinciaal inpassingsplan en een verdubbeling van de opgave, zonder dat u de feiten op een rij heeft staan. Ook hanteert u termijnen voor alternatieven die in zijn geheel niet bijdragen aan het vinden van een oplossing voor het ruimtelijk onverantwoorde Windpark Karolinapolder. Termijnen die zo kort zijn dat een goede ruimtelijke onderbouwing voor een alternatief onmogelijk worden. Termijnen die liggen in een zomerreces van de gemeenteraad en een zomervakantie van onze inwoners, de belangengroepen en de ontwikkelaars. Eveneens beweegt u innogy niet om haar verantwoordelijkheid te nemen. Kortom, wilt u wel tot een verantwoord plan komen? Daarnaast is het van belang om de door u gestelde termijnen in de juiste context te plaatsen. Op 9 juli en 14 augustus 2019 is er bestuurlijk overleg geweest. In deze overleggen is er door u niet gerept over de termijnen. Sterker nog deze waren niet leidend. In de telefoongesprekken tussen gedeputeerde Spierings en wethouder Baartmans na 15 augustus 2019 zijn deze termijnen evenmin als leidend bestempeld. Uit verzonden e-mails tussen gedeputeerde Spierings en wethouder Baartmans blijkt ook het tegendeel. Uit uw brief van 30 augustus 2019 aan ons blijkt dit eveneens. In de aan u verzonden brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322) hebben wij dit uitvoerig onderbouwd, ook aan de hand van de door

ons opgestelde verslagen van de vele gesprekken en de relevante e-mails. Tevens wordt nogmaals benadrukt dat Windpark Karolinapolder niet voldoet aan het regiobod.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'In een bestuurlijk overleg op 14 augustus 2019 met de gemeente Steenberghe is gebleken dat het college niet in staat is om binnen de randvoorwaarden van het gemeentelijk raadsakkoord van 16 mei 2019, een alternatief plan te laten ontwikkelen. Hierin zijn wij nog eens gesterkt door de oordeelsvormende raadsvergadering van 4 september 2019. Voor een chronologisch overzicht van de stappen die de gemeente Steenberghe vanaf januari 2018 heeft gevolgd en de overleggen die tussen gemeente en provincie hebben plaatsgevonden, verwijzen wij u naar de brieven naar de gemeente die wij op 10 september hebben vastgesteld (Bijlagen 3, 3a en 4).'

Allereerst wordt verwezen naar de inhoud van de aan u verzonden brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322). Uw standpunt in relatie tot het bestuurlijk overleg van 14 augustus 2019 is niet correct. In uw brief van 30 augustus 2019 draagt u zelf alternatieven aan. Wij waren met u in overleg, zelfs nog op 10 september 2019, om hier vorm aan te geven. Vervolgens horen wij 12 september 2019, nadat er al pers te woord is gestaan dat u op 10 september heeft besloten om onze beslissingsbevoegdheid in te trekken. Vervolgens worden in uw besluiten van 10 september 2019 en het statenvoorstel de feiten niet correct weergegeven. Wij gaan in dit advies in op alle relevante door u verzonden brieven en het aangeboden statenvoorstel met bijlagen.

Willen we met elkaar tot een oplossing komen, dan moet er al mee worden gestart dat alle partijen aan tafel zitten. innogy heeft zich zonder reden afgemeld voor het bestuurlijke overleg op 14 augustus 2019. Uw besluitvorming van 10 september 2019 draagt evenmin bij aan het komen tot een oplossing. U geeft innogy wat ze wilt, waarom zou ze dan nog willen bewegen richting een oplossing. Uw besluitvorming van 10 september 2019 heeft naar onze mening eveneens voorbereidingstijd nodig gehad. Waarschijnlijk ook overleg tussen u en innogy. Een voorbereiding waarover u richting ons met geen enkel woord heeft gerept.

- In uw statenvoorstel is het volgende opgenomen:
'Onze uiteindelijke conclusie is dat de gemeente haar afspraken met ons niet nakomt.'

Deze conclusie hebben wij in dit advies uitvoerig weerlegd.

- In uw statenvoorstel is het volgende opgenomen:
'Ook hebben wij geconcludeerd dat de aanvraag voor een omgevingsvergunning door innogy, een net proces heeft doorlopen. De 4 windturbines leveren goede sociale randvoorwaarden op, waarbij de regiegroep zich in het verleden heeft uitgesproken voor turbines met een tiphoogte van 210m, met o.a. goede afspraken over stilstandsvoorzieningen m.b.t. slagschaduw. '

Ook deze conclusie hebben wij in dit advies meerdere malen uitvoerig weerlegd. Er is geen 'net' proces doorlopen door innogy. innogy bepaalt de hoogte van de windturbines, innogy bepaalt de opstelling van de windturbines. innogy wil haar plan niet aanpassen. De gemeente en de omwonenden mogen enkel een mening hebben over de invulling van sociale randvoorwaarden. Sociale randvoorwaarden worden in Dinteloord 'judaspenningen' genoemd. De regiegroep is geen voorstander van Windpark Karolinapolder. De invulling van de sociale randvoorwaarden wordt als pressiemiddel benut. Er is geen sprake van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Windpark Karolinapolder is juridisch gezien bovendien geen opschaling, maar vernieuwing. Windpark Karolinapolder is dan ook in strijd met het door u geaccepteerde regiobod, de afspraken met het rijk en de gemeentelijke structuurvisie.

- In uw statenvoorstel is het volgende opgenomen:

'Door nu de procedure over te nemen, ontstaat er voor iedereen duidelijkheid. De Raad van State kan bij een eventueel beroep een uitspraak doen en de gemaakte afspraken met betrekking tot de sociale randvoorwaarden kunnen gestand worden gedaan doordat de SDE+ najaarsronde 2019 gehaald kan worden.'

Naar onze mening gaat (juridische) zorgvuldigheid boven duidelijkheid. Naar onze mening is het nakomen van afspraken (uw acceptatie van het regiobod en de afspraken met het rijk) ook van groot belang. Er moet geen medewerking worden verleend aan Windpark Karolinapolder. Door uw besluit van 10 september 2019 ontnemt u de indieners van zienswijzen, belanghebbenden, de inwoners van Dinteloord en de gemeente Steenbergen mogelijk een zeer belangrijk ruimtelijke argument om het plan van innogy tegen te kunnen houden. Het plan van innogy is juridisch gezien geen opschaling. Hierdoor handelt u in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur en legt u de gemaakte afspraken naast u neer. Dit is voor ons onacceptabel. In dit advies hebben we dit al uitvoering onderbouwd.

Er gaat op korte termijn geen duidelijkheid ontstaan. Er is zowel beroep als hoger beroep mogelijk. Naar verwachting gaan vele partijen hier gebruik van maken als u besluit om medewerking te verlenen. Het gaat nu enkel nog maar over het snel beslissen, zodat een ontwikkelaar snel SDE+ subsidie kan aanvragen. Sociale randvoorwaarden worden onterecht als argument voor een snelle besluitvorming aangedragen. Ook dit onderdeel is uitvoerig onderbouwd in dit advies.

- In uw statenvoorstel is het volgende doel opgenomen:

'Met dit voorstel worden wij in de gelegenheid gesteld om op korte termijn invulling te geven aan de gemaakte afspraken Wind op Land met het Rijk en daarmee aan de in de Structuurvisie RO vastgelegde doelstelling van 470,5 MW opgesteld windvermogen in 2020 in Noord-Brabant. In het Bestuursakkoord 2019-2023 hebben we aangegeven om de bestaande afspraken 'Wind op land' uit het Energieakkoord en de Elektriciteitswet uit te voeren.'

In dit advies hebben wij uitvoerig onderbouwd dat u door uw besluitvormingstraject uw eigen doel niet nakomt, maar schendt.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:

'2.1. Wij willen verdere vertraging in de besluitvorming van het project voorkomen. Daarom hebben wij op 10 september jl. besloten ons eerdere besluit in te trekken zodat wij op grond artikel 9e Elektriciteitswet bevoegd zijn de vergunning te verlenen. Wij zijn van mening dat de gemeente niet langer voldoet aan de voorwaarden uit de Elektriciteitswet dat besluitvorming door de gemeenten leidt tot een voortvarende aanpak. Hierdoor zijn wij weer bevoegd gezag voor het project.'

In dit advies hebben wij uitvoerig onderbouwd waarom dit argument niet relevant is.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:

'2.2. Initiatiefnemer heeft ons verzocht om de besluitvorming te bespoedigen. Daarom hebben wij het voornemen om de procedure voor de aanvraag voor omgevingsvergunning, inhoudende afwijking van het bestemmingsplan zoals die bij de gemeente is ingediend, over te nemen. Een andere mogelijkheid is dat initiatiefnemer een nieuwe aanvraag bij ons college indient. In dat geval moet een nieuwe procedure worden opgestart met een tijdsduur van 1 tot 1,5 jaar. Dit betekent opnieuw 1 tot 1,5 jaar onrust en onduidelijkheid bij de bewoners en omwonenden van Dinteloord.'

In dit advies hebben wij uitvoerig juridisch onderbouwd waarom er geen medewerking moet worden verleend aan de voorliggende aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder. Eveneens hebben wij onderbouwd waarom de procedure voor de

aanvraag omgevingsvergunning van Windpark Karolinapolder niet goed is doorlopen. Tegen een besluit tot vergunningverlening zal beroep en hoger beroep worden ingesteld. Begint u opnieuw, dan kunnen alle stappen in de juiste volgorde worden gezet. Ook kan de procedure dan zorgvuldig worden doorlopen. De inwoners van Dinteloord zijn tegen het aangevraagde Windpark Karolinapolder. U heeft het over onrust en onduidelijkheid bij de bewoners en omwonenden van Dinteloord. Dit argument is niet relevant, nu er geen enkel maatschappelijk draagvlak is voor het plan van innogy. Het voorliggende plan van innogy zorgt juist voor grote onrust. Uw nu voorgenomen besluitvormingstraject zorgt voor onduidelijkheid en schaadt het vertrouwen in de overheid. Naar onze mening moet u als bevoegd gezag in staat kunnen zijn om met oog voor de inwoners van Dinteloord tot een verantwoord plan te kunnen komen. Dat dit extra tijd vergt is geen argument om hier van af te zien. Wij hebben u vele malen aangegeven onze verantwoordelijkheid te willen nemen, u heeft echter besloten om onze beslissingsbevoegdheid in te trekken.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'2.3. Wij vinden het belangrijk dat de besluitvorming over het project op korte termijn wordt afgerond. Daardoor kan de ontwikkelaar nog gebruik maken van de SDE+ najaarsronde 2019 (de SDE++-vergoedingen in 2020 zijn ca. 20% lager). Er komt voor de omwonenden een goede stilstandvoorziening in verband met de beperking van slagschaduw. Daarnaast komt er voor omwonenden en inwoners van het gebied meer geld beschikbaar (op basis van afspraken rondom sociale participatie), gerelateerd aan de SDE+ 2019 o.a. om in te zetten voor de duurzame energieopgave in de eigen omgeving (zonnepanelen op daken, isolatie van woningen, enz.). Deze afspraken met betrekking tot sociale randvoorwaarden worden opgenomen in een Overeenkomst Sociale participatie die wij met innogy zullen sluiten. In bijlage 7 zijn de belangrijkste afspraken met betrekking tot invulling sociale randvoorwaarden opgenomen. De overeenkomst moeten gesloten zijn voordat wij tot besluitvorming over zullen gaan.'

In dit advies hebben we reeds meerdere malen uitvoerig beargumenteerd waarom uw streven niet het snel halen van de najaarsronde voor de SDE+ subsidie voor een ontwikkelaar moet zijn. In dit advies hebben we ook al meerdere malen uitvoerig beargumenteerd waarom de sociale randvoorwaarden niet bepalend dienen te zijn. Andere kaders zijn relevant en naar onze mening dient er geen vergunning voor Windpark Karolinapolder te worden afgegeven.

- In uw statenvoorstel is de volgende zin opgenomen:
'2. Wij zijn van mening dat de omgevingsvergunning inhoudende afwijking van het bestemmingsplan verleend kan worden.'

U heeft dit standpunt niet (ruimtelijk en/of juridisch) onderbouwd. U bent op de hoogte van het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088). In dit raadsvoorstel is beargumenteerd waarom het plan voor Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening is. Dit raadsvoorstel is behandeld in de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019. Op 26 september 2019 heeft de gemeenteraad besloten dat Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening is (kenmerk BM1904222). In uw besluit van 10 september 2019 en in het bijbehorende statenvoorstel gaat u in zijn geheel niet in op onze argumenten.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'2.1. Het Windpark Karolinapolder past binnen het provinciale beleid en voldoet aan de uitgangspunten van de Verordening ruimte en de aan u ter vaststelling aangeboden Interim omgevingsverordening. Er is sprake van een geclusterde opstelling van 3 of meer turbines, er zijn afspraken gemaakt m.b.t. sociale participatie als invulling van de vereiste van maatschappelijke meerwaarde, er wordt invulling gegeven aan de verplichting om een bijdrage te leveren aan 'kwaliteitsverbetering van het landschap'. De noodzakelijke onderzoeken zijn uitgevoerd.'

Ook dit standpunt heeft u niet (ruimtelijk en/of juridisch) onderbouwd. U bent op de hoogte van het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088). In dit raadsvoorstel is beargumenteerd waarom het plan voor Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening (waaronder uw Verordening ruimte) is. Dit raadsvoorstel is behandeld in de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019. Op 26 september 2019 heeft de gemeenteraad besloten dat Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening is (kenmerk BM1904222). In uw besluit van 10 september 2019 en in het bijbehorende statenvoorstel gaat u in zijn geheel niet in op onze argumenten. In ons advies hebben wij eveneens beargumenteerd dat uw voorgenomen besluit om medewerking te verlenen aan Windpark Karolinapolder ook niet voldoet aan de ter vaststelling aangeboden Interim omgevingsverordening Noord-Brabant.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:

'Er zijn geen ruimtelijk/planologische beperkingen vanuit het beleid van de gemeente Steenbergen om de omgevingsvergunning te verlenen. De Structuurvisie van de gemeente geeft aan dat medewerking wordt verleend aan opschaling van de bestaande turbines aan de Karolinadijk te Dinteloord en dat daarmee het aantal turbines niet zal toenemen. Het in mei gesloten raadsakkoord heeft voor de afweging van de omgevingsvergunning in beginsel geen juridische werking nu de plaatsing vanuit de structuurvisie als ruimtelijk aanvaardbaar beoordeeld moet worden.'

Ook dit standpunt heeft u niet (ruimtelijk en/of juridisch) onderbouwd. U bent op de hoogte van het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088). In dit raadsvoorstel is zeer uitvoerig beargumenteerd waarom het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd met de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie is. Windpark Karolinapolder is geen opschaling, maar vernieuwing. Dit raadsvoorstel is behandeld in de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019. Op 26 september 2019 heeft de gemeenteraad besloten dat Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening is (kenmerk BM1904222). In uw besluit van 10 september 2019 en in het bijbehorende statenvoorstel gaat u in zijn geheel niet in op onze argumenten. Dit is onzorgvuldig.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:

'2.4. De eerder bij gemeente ingediende zienswijzen op de ontwerp-vvgb en ontwerp-omgevingsvergunning geven geen aanleiding voor de provincie om de vergunning te weigeren. De Nota van zienswijzen opgesteld door de gemeente is als bijlage 8 bij dit Statenvoorstel gevoegd. Bij besluitvorming door GS over de omgevingsvergunning zal een aangepaste Nota van zienswijzen zijn opgesteld waarin specifiek ingegaan wordt op zienswijzen en relatie met provinciaal beleid.'

U heeft dit standpunt niet (ruimtelijk en/of juridisch) onderbouwd. U bent op de hoogte van het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903082). In dit raadsvoorstel is beargumenteerd waarom het plan voor Windpark Karolinapolder in strijd met een goede ruimtelijke ordening is. Hierbij is eveneens de actuele nota van beantwoording van zienswijzen bijgesloten, versie 9 juli 2019 (kenmerk BBM1900814). Dit raadsvoorstel met de bijbehorende nota van beantwoording van zienswijzen is behandeld in de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019. Op 26 september 2019 heeft de gemeenteraad mede besloten dat er dient te worden uitgegaan van de Nota van beantwoording van zienswijzen, versie 9 juli 2019 (kenmerk BBM1900814). In uw besluit van 10 september 2019 en in het bijbehorende statenvoorstel gaat u uit van een nota van beantwoording van zienswijzen die geen enkele status heeft en gaat u in zijn geheel niet in op onze argumenten. Dit is onzorgvuldig. Daarnaast is het van groot belang dat u als bevoegd gezag zelfstandig een nota van beantwoording van zienswijzen opstelt en de ingediende zienswijzen juridisch beoordeelt, de indieners van zienswijzen hiervan op de hoogte brengt en deze nota tijdig aan Provinciale Staten aanbiedt. De voorbereiding van uw besluitvorming is naar onze mening onzorgvuldig.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'2.1. Als uw Staten geen verklaring van geen bedenkingen afgeeft, kunnen wij de omgevingsvergunning niet verlenen. Daardoor duurt het langer om te voldoen aan onze afspraak met het Rijk om te zorgen voor 470,5 MW windenergie in 2020.'

Nogmaals Windpark Karolinapolder voldoet, juridisch gezien niet aan het regiobod. Windpark Karolinapolder is geen opschaling van de vier bestaande windturbines aan de Karolinadijk, maar vernieuwing. Hierdoor is het plan voor Windpark Karolinapolder ook geen onderdeel van uw afspraken met Rijk. Naar onze mening dient u de omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder dan ook te weigeren.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'2.2. De gemeente wordt niet de mogelijkheid gegeven zelf een alternatief voor het Windpark Karolinapolder te ontwikkelen dat voldoet aan het bod van de Regio West-Brabant uit 2011, het raadsakkoord van de gemeente en de bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt in het bestuurlijk overleg van provincie en gemeente op 1 april 2019.'

Nogmaals Windpark Karolinapolder voldoet, juridisch gezien niet aan het regiobod. Naar onze mening dient u de omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder dan ook te weigeren.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'1.1. Vanuit de Elektriciteitswet 1998 is het provinciaal belang bij projecten van 5 – 100 MW een gegeven. Door dit beleidsmatig te bevestigen is er een juridisch sterkere positie.'

U geeft hiermee al aan dat er een keuze is voor Provinciale Staten. Het is aan Provinciale Staten om te beoordelen of er wel of geen sprake is van een provinciaal belang. Gezien ons advies verzoeken wij u om Windpark Karolinapolder niet te willen beschouwen als een project van provinciaal belang. Eveneens verzoeken wij u om uw standpunt in uw statenvoorstel te herzien. Windpark Karolinapolder is ruimtelijk onverantwoord en is in strijd met alle gemaakte afspraken.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'2.1. Het is hoogst onwaarschijnlijk dat de gemeente Steenbergen binnen afzienbare tijd een alternatief kan ontwikkelen. Er is eerst aanpassing nodig van de structuurvisie waarbij een participatietraject, inspraak en milieueffectrapport nodig is.'

In ons raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088), in onze brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322) en in dit advies gaan wij uitvoerig in op de opgave uit het regiobod, de structuurvisie en uw afspraken met het Rijk. Nu het door innogy aangevraagde Windpark Karolinapolder juridisch gezien niet voldoet aan het bovenstaande is dit door u aangevoerde argument in zijn geheel niet relevant. In dit advies hebben wij eveneens onderbouwd waarom het plan van innogy in strijd met wet en regelgeving is. Naar onze mening kunt u de vergunning niet verlenen en dient de gehele procedure opnieuw te worden opgestart, waarbij eveneens een alternatievenafweging, een participatietraject, inspraak, zienswijzen en milieueffectrapport nodig zijn. Het argument van een aanpassing van de structuurvisie die extra tijd vergt, klopt niet. Dit kan worden gekoppeld aan het doorlopen van de juridische procedure, zodat dit geen extra tijd vergt. De ontwerpwijziging van de structuurvisie kan bijvoorbeeld worden gekoppeld aan de ontwerpbesluiten voor een alternatief. Hetzelfde geldt voor de definitieve wijziging van de structuurvisie.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'2.2. De gemeente is herhaaldelijk in de gelegenheid gesteld om een alternatief aan te leveren. Gelet op de al in 2011 gemaakte afspraken, is het nu redelijk om de regie over te nemen.'

Allereerst dient u aan te tonen dat de gemeente haar afspraken niet nakomt / na wil komen. Uit dit advies en de bijbehorende stukken blijkt het tegendeel. Er is uitvoerig onderbouwd waarom het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder niet voldoet aan de gemaakte afspraken uit 2011 (regiobod en uw acceptatie van het regiobod). Eveneens hebben wij onderbouwd waarom uw argumentatie in relatie tot de alternatieven niet correct is. Ook hebben wij uitvoerig beargumenteerd waarom het onredelijk, in strijd met de belangen van onze inwoners, in strijd met de belangen van de indieners van zienswijzen en niet in lijn met de beginselen van behoorlijk bestuur is om de regie van ons over te nemen.

- In uw statenvoorstel is de volgende tekst opgenomen:
'Er is urgentie om direct na beraadslaging in uw staten op 25 oktober het besluit te nemen tot het afgeven van een vvgb. Vanwege de openstelling voor de SDEsubsidie moeten wij uiterlijk op 29 oktober 2019 het besluit nemen over de omgevingsvergunning. Als uw staten besluitvorming over de afgifte van een vvgb doorschuiven naar een latere datum, duurt het langer voordat ons college een besluit kan nemen over de aangevraagde omgevingsvergunning. In dat geval loopt realisatie van het project op zijn minst een half jaar vertraging op, omdat de ontwikkelaar dan pas gebruik kan maken van de SDE++ ronde voorjaar 2020. Dit heeft gevolgen voor het kunnen toepassen van mitigerende maatregelen, zoals een extra ruime stilstandsvoorziening in verband met slagschaduw. Ook komen de lusten in het kader van sociale participatie, aanmerkelijk lager te liggen.'

Ook deze tekst wekt naar onze mening een verkeerde indruk. Allereerst is het van belang om zorgvuldig te handelen. Uw besluit van 10 september 2019 en het aangeboden statenvoorstel zijn enkel in het belang van innogy. Snelheid gaat boven zorgvuldigheid. Geld gaat boven het nakomen van gemaakte afspraken. Bovenwettelijke sociale randvoorwaarden zijn belangrijker, dan ruimtelijke kwaliteit. Ongedragen sociale randvoorwaarden zijn belangrijker dan maatschappelijk draagvlak. De juridische belangen van de indieners van zienswijzen en belanghebbenden worden onevenredig benadeeld. In dit advies hebben wij uitvoering onderbouwd waarom uw besluit van 10 september 2019 tot het intrekken van onze beslissingsbevoegdheid over Windpark Karolinapolder en het overnemen van de procedure zeer ongepast is. In dit advies hebben we eveneens uitvoerig beargumenteerd waarom de vergunning voor Windpark Karolinapolder geweigerd dient te worden. In dit advies is ook uitvoerig beargumenteerd waarom Provinciale Staten naar onze mening het afgeven van de verklaring van geen bedenkingen dienen te weigeren. Het doorschuiven van besluitvorming maakt een zorgvuldige afweging mogelijk. De indieners van zienswijzen en wij hebben vele argumenten aangedragen tegen het besluitvormingstraject dat u nu doorloopt. Het doorschuiven van besluitvorming zorgt niet voor een half jaar vertraging. Besluiten u en Provinciale Staten een maand later, dan kan er een maand later beroep worden ingesteld door belanghebbenden. Niet een half jaar vertraging, maar een maand. Mocht u extra mitigerende maatregelen willen toepassen, dan kunt u dit ook middels maatwerkvoorschriften regelen. Na uw besluitvorming van 10 september 2019 bent u bevoegd gezag voor de besluitvorming over Windpark Karolinapolder. Wilt u, in strijd met dit advies, toch overgaan tot het verlenen van een vergunning aan innogy voor Windpark Karolinapolder dan dient u zelf afspraken te maken met innogy over de voor u belangrijke bovenwettelijke sociale randvoorwaarden. Wij hebben reeds aangegeven geen afspraken te hebben met innogy over sociale randvoorwaarden. Wij hebben reeds aangegeven het aanbod van innogy voor de sociale randvoorwaarden niet te steunen. Sociale randvoorwaarden dienen niet de hoogte van windturbines te bepalen. Als innogy maatschappelijk verantwoord wil ondernemen, dan kan ze ook genoeg nemen met minder winst, een ruimtelijk verantwoord plan ontwikkelen en eventueel ook een goed pakket van sociale randvoorwaarden bieden. U kiest door uw snelheid voor innogy en niet voor uw Brabantse inwoners uit Dinteloord.

- In bijlage 7 bij het statenvoorstel over de sociale randvoorwaarden heeft u de volgende tekst opgenomen:

In deze bijlage staat de inhoudelijke Invulling Sociale Randvoorwaarden zoals tot nu toe tussen gemeente Steenbergen en innogy is overeengekomen. Dit wordt in elk geval onderdeel van de overeenkomst sociale randvoorwaarden welke het college van GS en innogy af gaan sluiten.'

Er zijn geen sociale randvoorwaarden tussen innogy en de gemeente overeengekomen. De gemeente acht de bovenwettelijke sociale randvoorwaarden in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Dit is eveneens onderbouwd in dit advies en het bijbehorende raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088).

- In bijlage 8 bij het statenvoorstel over de nota van zienswijzen heeft u de volgende tekst opgenomen:

Deze concept Nota van Zienswijzen is de Nota van Zienswijzen van de gemeente Steenbergen op grond van de inspraakprocedure van de ontwerp-omgevingsvergunning Windpark Karolinapolder, zoals de gemeente die heeft gevoerd. Ter besluitvorming door GS over de omgevingsvergunning zal een aangepaste Nota van Zienswijzen worden opgesteld waarin door GS specifiek ingegaan wordt op de ingebrachte zienswijzen op de ontwerp-omgevingsvergunning in relatie tot provinciaal beleid.

In onze brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322) hebben wij u reeds medegedeeld dat u dient uit te gaan van de goede nota van beantwoording van zienswijzen. Dit is de versie van 9 juli 2019 met het kenmerk BBM1900814. Dit is nogmaals bevestigd door de gemeenteraad in de raadsvergadering van 26 september 2019 (raadsbesluit kenmerk BM1904222).



De raad van de gemeente Steenbergen;

In behandeling genomen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 24 september 2019

Gelet op:

Artikel 2.4, eerste lid Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) juncto artikel 6.1, eerste lid Besluit omgevingsrecht (Bor)

besluit:

1. dat naar mening van de gemeenteraad de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, het door de provincie geaccepteerde regiobod voor de realisatie van windenergie, de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie en het raadsakkoord van 16 mei 2019;
2. draagt het college van burgemeester en wethouders op om gebruik te maken van het adviesrecht ex. artikel 6.1, eerste lid Bor voor de besluitvorming van Gedeputeerde Staten over Windpark Karolinapolder;
3. in te stemmen met de aangeboden basisinhoud voor het advies ex artikel 6.1, eerste lid Bor door het college van burgemeester en wethouders aan Gedeputeerde Staten. De basisinhoud bestaat uit de volgende onderdelen:
 - de argumentatie uit het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) die onderbouwt waarom de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening;
 - de opgenomen argumentatie in het document 'Nota van beantwoording zienswijzen, Windpark Karolinapolder nabij Dinteloord Gemeente Steenbergen, versie 9 juli 2019 (BBM1900814)';
 - de inhoudelijke argumentatie van de door het college van burgemeester en wethouders verzonden brief van 19 september 2019 (kenmerk UM1906322) aan Gedeputeerde Staten.
4. het college van burgemeester en wethouders de ruimte bieden om het advies ex. artikel 6.1, eerste lid Bor naar eigen inzicht aan te vullen.

met inachtnaeme amendement.

Steenbergen, 26 september 2019

De raad voornoemd,
de griffier

drs. E.P.M. van der Meer

de voorzitter

R.P. van den Belt, MBA



1903542



PvdA
Gemeente
Steenbergen

Gem. STEENBERGEN		Kopie aan:
26 SEP 2019		Vertrouwelijk
BNC	scr	
JvdH		

AMENDEMENT ONDERZOEK WONINGWAARDECOMPENSATIE KAROLINAPOLDER

Ingediend door de fractie van de PvdA

De gemeenteraad in vergadering bijeen op 26 september 2019

in behandeling nemende

Agendapunt 10A, Windpark Karolinapolder;

Constateerend dat:

- Vele (direct omwonende) indieners van zienswijzen tegen het plan-innogy (zie 1, 4, 6, 7, 11, 16, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43) vrezen voor een significante waardedaling van hun woning¹;
- Woningwaardecompensatie door gemeenten vaak conservatief wordt ingeschat, vooral in het geval van windmolens²;

Overwegende dat:

- Het college van de gemeente Steenbergen het voorgelegene plan-innogy slechte ruimtelijke ordening noemt;
- Mensen die jarenlang voor een huis hebben gespaard, vaak zelfs als pensioenmiddel, niet de dupe mogen worden van een ~~door de provincie~~ **te nemen** ~~overgenomen~~ besluit;
- De windturbines in de Karolinapolder een unieke combinatie met zich meebrengen van grote tiphoogte en kleine afstand tot woningen, en zich daardoor een nieuwe situatie voordoet met betrekking tot woningwaardedaling;

Voegt aan het raadsbesluit toe:

5. Het college onderzoekt in overleg met omwonenden en via een onafhankelijk adviseur welke werkelijke woningwaardedaling waarschijnlijk is, in acht nemende de unieke omstandigheden omtrent windpark Karolinapolder;

¹ Zie zienswijzen 1, 4, 6, 7, 11, 16, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43

² Zie SLECHTS FRACTIE PLANSCHADE WINDTURBINES UITGEKEERD

Unaniem aangenomen
26.09.2019

6. Het college onderzoekt de mogelijkheden om particulieren rondom de nieuw te bouwen windturbines Karolinapolder te compenseren voor hun woningwaardedaling en komt na definitieve vaststelling van het bestemmingsplan met een voorstel daaromtrent naar de gemeenteraad;

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van de PvdA,
Nadir Baali

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'NADIR BAALI', with a horizontal line drawn underneath it.

Windpark Karolinapolder nabij Dinteloord
Gemeente Steenbergen

Nota van beantwoording zienswijzen (9 juli 2019)

1 Inleiding

1.1 Context

Op 5 februari 2018 heeft innogy een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor de realisatie van Windpark Karolinapolder. innogy wil de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord saneren en in de Karolinapolder vier nieuwe windturbines in een clusteropstelling realiseren. Het aantal windturbines blijft gelijk, maar het vermogen neemt toe van 2,4 MW naar tussen de minimaal 12 MW en maximaal 21,6 MW. De aanvraag betreft de bouw, het oprichten en in werking hebben van een nog nader te specificeren windturbinetype. In de aanvraag is gewerkt met een bandbreedte voor de minimale (180 meter tiphoogte) en maximale hoogte (234 meter tiphoogte).

In deze antwoordnota geeft de gemeente Steenbergen, zowel het college als de gemeenteraad, aan wat haar reactie is op de ingebrachte zienswijzen op de ontwerp-omgevingsvergunning, de ontwerpverklaring van geen bedenkingen en het m.e.r.-beoordelingsbesluit. Deze antwoordnota maakt onderdeel uit van en is betrokken bij de definitieve besluitvorming en wordt ter inzage gelegd, tezamen met de definitieve besluiten. De besluiten worden ter inzage gelegd op dezelfde plaatsen als waar de ontwerpbesluiten ter inzage lagen. Belanghebbenden kunnen tegen de besluiten beroep instellen bij de Rechtbank Zeeland-West-Brabant, team Bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. De termijn voor het indienen van een beroepsschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van het besluit waartegen zijn beroep is gericht naar voren heeft gebracht. Op de besluiten is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepsschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het desbetreffende besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Vermeld in het beroepsschrift dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

1.2 Verloop zienswijzeprocedure

De omgevingsvergunning en de andere besluiten zijn als volgt voorbereid. Op 6 juni 2018 is een kennisgeving met betrekking tot de ontwerpbesluiten gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen. De ontwerp-omgevingsvergunning en de daarbij behorende stukken, het m.e.r.-beoordelingsbesluit en de ontwerpverklaring van geen bedenkingen hebben van 7 juni tot en met 19 juli 2018 ter inzage gelegen op het gemeentehuis van Steenbergen en op de website www.ruimtelijkeplannen.nl. Een ieder is in deze periode in de gelegenheid gesteld zijn of haar zienswijze naar voren te brengen. Er is voorafgaand aan de terinzagelegging een informatieavond georganiseerd op 5 juni 2018. Over de ontwerpbesluiten zijn 43 zienswijzen naar voren gebracht. De zienswijzen zijn in dit document gerangschikt op de nummers 1 tot en met 43. Alle ontvangen zienswijzen zijn geregistreerd en aan de indieners is een ontvangstbevestiging toegezonden.

1.3 Opzet nota van beantwoording

In de 'Nota van beantwoording zienswijzen windpark Karolinapolder' is een reactie gegeven op alle zienswijzen. Voor de nummering is aangesloten bij het navolgende overzicht.

Standaardbeantwoording van de ingediende zienswijzen

Als gevolg van de beoordeling van de ingediende zienswijzen, de beeldvormende raadsvergadering van 29 oktober 2018, de opiniërende vergadering van 3 december 2018, de oordeelsvormende vergadering van 13 maart 2019, het besluit van het presidium van 21 maart 2019 om het raadsvoorstel van het college van 26 februari 2019 terug te sturen naar het college, het coalitieakkoord 2019 - 2022 'Aan de slag!' van 8 mei 2019 en het raadsakkoord van 16 mei 2019 wordt er geconcludeerd dat de verklaring van geen bedenkingen voor de ingediende aanvraag omgevingsvergunning moet worden geweigerd in het belang van een goede ruimtelijke ordening, conform de nadere onderbouwing in deze nota van beantwoording zienswijzen en de nadere onderbouwing zoals opgenomen in het bijgesloten raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk). Nadat de gemeenteraad heeft besloten om de verklaring van geen bedenkingen te weigeren wegens strijd met een goede ruimtelijke ordening, wordt door het college van burgemeester en wethouders eveneens de omgevingsvergunning geweigerd.

Het bovenstaande vormt dan ook de **standaardbeantwoording van de ingediende zienswijzen**. Hiermee wordt er tegemoet gekomen aan 41 van de 43 ingediende zienswijzen. 41 van de 43 ingediende zienswijzen hebben de gemeenteraad verzocht om de verklaring van geen bedenkingen en daarmee de omgevingsvergunning te weigeren wegens strijd met een goede ruimtelijke ordening. Nu hieraan tegemoet wordt gekomen, wordt er hier niet nader ingegaan op de ingediende zienswijze. Voor de door innogy en de provincie ingediende zienswijzen volstaat deze standaardbeantwoording eveneens.

Ten einde inzicht te geven in de ingediende zienswijzen, zijn deze in hoofdstuk 2 samengevat. Nogmaals, de beantwoording van de zienswijzen gebeurt middels de bovengenoemde standaardbeantwoording.

1.4 Overzicht zienswijzen

Nr.	Kenmerk	Indiener
001	1802562	Particulier
002	1802703	Particulier
003	1802705	Particulier
004	1802724	Particulier
005	1802735	Particulier
006	1802764	Particulier

007	1802768	Particulier
008	1802791	Particulier
009	1802795	Particulier
010	1802813	Particulier
011	1802816	Particulier
012	1802820	Particulier
013	1802827 & 1802828	Particulier
014	BEM1805231	Particulier
015	1802835	Particulier
016	1802848	Particulier
017	1802877	Particulier
018	1802885	Particulier
019	e1802488, BEM 1805301, BEM1805302, BEM1805303 & BEM1805304	Particulier
020	BEM1805464	Provincie Noord-Brabant
021	BEM1805466	Particulier
022	1802959	Achmea rechtsbijstand namens particulier
023	1802898	Particulier
024	1802900	Particulier (inclusief handgeschreven aanvulling)
025	1802901	Particulier
026	1802905	Particulier
027	1802966	Stichting Sirene
028	1802827 & 1802828	Particulier
029	BEM1805231	Particulier
030	1803020	Particulier
031	1802938	Particulier
032	1802926	Stibbe namens innogy
033	1802927	Particulier

034	1802928	Particulier
035	1803017	Particulier
036	1802931	Particulier
037	1802932	Particulier
038	1802933	Particulier
039	1802953	Particulier
040	1802954	Particulier
041	1802964	Particulier
042	1803159	Natuurmonumenten
043	1803020	Particulier

1.5 Ontvankelijkheid

Op 7 juni 2018 is de ontwerp-omgevingsvergunning ter inzage gelegd. Op grond van artikel 3:15 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en 3.12 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) kan eenieder schriftelijk of mondeling zienswijze indienen bij de ontwerp-omgevingsvergunning. Op grond van artikel 3:16 Awb bedraagt de termijn voor het naar voren brengen van een zienswijze 6 weken en vangt die termijn aan met de dag waarop het ontwerp ter inzage is gelegd. Verder blijkt uit artikel 2:15 Awb dat een bericht uitsluitend elektronisch naar een bestuursorgaan kan worden verzonden indien dat bestuursorgaan kenbaar heeft gemaakt dat deze weg is geopend. Het college van burgemeesters en wethouders van gemeente Steenbergen heeft dit niet kenbaar gemaakt. Zienswijzen konden daarom schriftelijk of mondeling tot en met 19 juli 2018 worden ingediend.

Het college constateert dat de zienswijze met nummer 1803159 op 17 juli 2018 via de elektronische weg is ingediend door 'Natuurmonumenten'. Nu deze weg niet open staat, heeft het college conform artikel 6:6 onder b Awb Natuurmonumenten in een brief van 18 juli 2018 in de gelegenheid gesteld om dit gebrek te herstellen voor 27 juli 2018. Natuurmonumenten heeft in een brief van 3 augustus 2018 per brief de zienswijze alsnog toegestuurd, zijnde buiten door het college gestelde termijn om het gebrek te herstellen. Gelet op het voorgaande constateert het college dat Natuurmonumenten dient te worden aangemerkt als niet-ontvankelijk in deze bestuursrechtelijke (voor)procedure.

2 Zienswijzen (en aanvullingen)

2.1 Zienswijzen nummer 1 en 6

Nr.	Zienswijze
001a	De indiener is van mening dat er erg veel ruimte voor de besteding van de gelden wordt gegeven. Er dient meer te worden aangegeven wat er voor de directe omgeving moet worden gedaan. De vergoedingen vanuit het windturbinepark moeten daarvoor geoormerkt worden. Dit zou in het besluit opgenomen moeten worden. De indiener is van mening dat hiermee onduidelijkheid over vergoeding van schade ontstaat.
001b	Windturbines passen niet in de omgeving en zijn horizonvervuiling. Om die reden is volgens de indiener een milieueffectrapportage noodzakelijk.
001c	De hoogte en grootte van de windturbines is dusdanig dat de gevolgen voor de omgeving nog niet of nauwelijks zijn onderzocht. Wat gebeurt er als na de bouw blijkt dat zaken zoals bodemtrillingen en geluidoverlast erger zijn dan theoretisch berekend? Hierover staat niets beschreven.
001d	Gevraagd wordt wie bepaalt wanneer de windturbines worden stopgezet bij slagschaduw of teveel lawaai. Alleen als de som van de mogelijke jaarbelasting is bereikt of onmiddellijk? Door wie, hoe, waar en wanneer wordt gehandeld bij overschrijding van normen? De indiener vraagt dit op te nemen in het besluit.
001e	De extrapolatie vanuit lagere windturbines is volgens de indiener een rekenkundige truc. Nergens is vermeld dat de theorie achteraf wordt gecheckt, waarbij eventuele afwijkingen te niet worden gedaan.
001f	De indiener vraagt hoe de belangen van omwonenden tegen waardedaling van hun eigendommen (woningen) wordt geborgd.
001g	De indiener vraagt de gemeente en de initiatiefnemer om aandacht te hebben voor de directe omgeving (omwonenden) van het windturbinepark.

2.2 Zienswijzen nummer 2, 3, 5, 9, 10, 12 t/m 15, 17 t/m 19, 21, 28, 29, 31

Het betreft hier in totaal 16 (nagenoeg) identieke zienswijzen.

Nr.	Zienswijze
002a	De bouw is in strijd met het vigerende bestemmingsplan. De windturbines zijn planologisch niet inpasbaar. In een andere opstelling worden aanzienlijk hogere windturbines gebouwd, waardoor een aantal turbines dichterbij de bebouwde kom komen te staan. Er is geen sprake van opschaling.
002b	De indiener is van mening dat sprake is van cumulatieve omstandigheden, Dinteloord wordt reeds ruimtelijk gestoord door ongeveer 70 aan de horizon goed zichtbare windturbines, vele kassen en het geluid van de A4.
002c	Volgens de indiener zal er aanzienlijk meer hinder voor de omwonenden of de omgeving zijn, onder andere door de voorgeschreven obstakelverlichting.
002d	Volgens de indiener is de beoordeling van de verschillende aspecten in de ruimtelijke onderbouwing subjectief.
002e	De indiener verwijst naar de volgende visie van de gemeente: "De gemeente Steenbergse wil de kenmerkende waardevolle openheid van het landschap beschermen en behouden. De plaatsing van windturbines (ook in parken en lijnopstellingen) tast de waardevolle openheid van het Steenbergse landschap op een onaanvaardbare wijze aan en ondermijnt daarmee ook de toeristisch recreatieve ambities van de gemeente".
002f	De indiener geeft aan dat meerdere keren melding wordt gemaakt van de noodzakelijke spoed tot het nemen van het besluit. Na begin oktober wordt de subsidietoekenning voor de windturbines volgens de indiener op zijn minst onzeker. Tegelijkertijd wordt volgens de indiener vermeld dat bij het niet halen van deze datum de te bouwen turbines zonder enige twijfel in de hoogst mogelijke vorm zullen worden uitgevoerd. De indiener is van mening dat dit feitelijk een verkapt dreigement is.
002g	Volgens de indiener lijkt het erop dat voor de energietransitie alles moet wijken, waardoor wetgeving opzij kan worden geschoven en de belangen van omwonenden niet meer tellen. Er is geen/onvoldoende rekening gehouden met de belangen van burgers.
002h	Door andere landschappelijke factoren kan Dinteloord in de toekomst uitsluitend uitbreiden achter de Stoofdijk en de Molendijk. Daar zijn plannen voor gemaakt. Het is onwenselijk om juist daar vier windturbines te plaatsen.
002i	De hoogte van de windturbines wordt volgens de indiener op geen enkele wijze gelimiteerd.
002j	Volgens de indiener is geen rekening gehouden met de bezwaren die voor en tijdens de raadsvergadering naar voren zijn gebracht.

2.3 Zienswijze nummer 4

Nr.	Zienswijze
004a	Volgens de indiener is reeds beleid vastgesteld over de locatie en het aantal nieuw te plaatsen windturbines in Dinteloord. Indiener verwijst naar 'Voortgang energie Brabant' en structuurvisies. Dit besluit is daarmee volgens de indiener niet in overeenstemming.

004b	De windturbines passen vanwege hun hoogte totaal niet in het landschap en zijn in strijd met het gemeentelijk beleid om de openheid van het landschap te beschermen. Volgens de indiener zijn de turbines dermate hoog en experimenteel dat de effecten op mens en dier ongewis zijn.
004c	1. De indiener vraagt zich af of de norm van 47 dB wel representatief is voor de werkelijk ervaren geluidsoverlast. 2. Volgens de indiener is sprake van experimentele windturbines. 3. De vraag is of in het kader van geluid wel rekening is gehouden met de windrichting, cumulatie met andere windturbines (onder andere Windpark Piet de Wit) en de ondergrond (klei is in de zomer geen zachte ondergrond).
004d	De jaargemiddelde norm van 47 dB voor geluid is volgens de indiener niet te handhaven. Voorgesteld wordt om continu de geluidproductie te meten en om de windturbines bij een overschrijding direct stil te zetten.
004e	De (flikkerende) obstakelverlichting op de windturbines levert 's nachts gevaar/overlast op voor mens en dier. Toekomstige ontwikkelingen op dit gebied mogen geen onderdeel uitmaken van de overweging.
004f	De indiener verwacht de volgende, nadelige (economische) gevolgen voor Dinteloord: - minder recreanten; - bewonerskrimp; - beperking uitbreidingsmogelijkheden dorp; - koopwoningen staan langer te koop; - waardedaling van koopwoningen; - leegstand koopwoningen en winkels; - minder inkomsten uit de WOZ voor de gemeente; - aantasting leefbaarheid ("Moerdijk effect").
004g	De indiener verwacht dat er een precedent ontstaat voor meer windturbines van vergelijkbare hoogte rondom Dinteloord.

2.4 Zienswijze nummer 7

Nr.	Zienswijze
007a	De hoogte van de windturbines staat in geen verhouding tot de omgeving (een klein landelijk/dorpsgebied), daardoor verandert het landschap in een gebied met industriële uitstraling.
007b	De hogere windturbines zorgen voor een toename van de geluidsoverlast. De indiener woont op Stoofdijk 122, ongeveer 500 meter afstand en verwacht ter plaatse een geluidproductie van (aanzienlijk) meer dan 42 dB.
007c	De beoogde obstakelverlichting zal voor onontkoombare overlast zorgen.
007d	De woning van de indiener daalt door de verhoging van de windturbines in waarde. Daarnaast is de verkoopbaarheid van de, te

	koop staande, woning enorm gedaald, dit is een extra verliespost voor de indiener.
007e	De slagschaduw strekt zich uit over het landschap waar de indiener over uitkijkt. De indiener verwacht hier last van te ondervinden.
007f	Volgens de indiener ontbreekt duidelijkheid over de beoogde dorpsmolen (bestemming gegenereerde gelden, verdeelsleutel en beheer). Ook wordt niet gesproken over compensatie van schade.
007g	Bij het transport van de onderdelen van de huidige windturbines moest de indiener zijn/haar woning nabij de hoek van de Schenkeldijk en Stoofdijk verlaten. Dit vanwege het mogelijke gevaar dat de onderdelen bij het nemen van de bocht van de vrachtwagens af zouden schuiven. De indiener is zeer bevreesd dat dit gevaar bij de bouw van de nieuwe turbines toeneemt, vanwege de grotere onderdelen. Ook verwacht de indiener tijdens de aanleg een stroom van nog zwaarder en meer vrachttransport, dat voor schade als scheurvorming in de woning en mogelijk verzakkingen in de dijk gaat zorgen.
007h	De indiener stelt, indien noodzakelijk, vervanging door even grote turbines in combinatie met vergroting van de subsidie voor de plaatsing van zonnepanelen op daken voor.

2.5 Zienswijze nummer 8

Nr.	Zienswijze
008a	De indiener vraagt waarom niet is gekozen om een aantal extra windturbines te plaatsen verder langs de Karolinadijk, richting de Dintelse Gorzen. Als daarbij betere, niet veel grotere turbines worden toegepast, is de gewenste opbrengst mogelijk ook haalbaar. Dit kan volgens de indiener gecombineerd worden met het toegankelijk maken van de onderhoudsweg langs de Karolinadijk (voor wandelaars en fietsers). De indiener is van mening dat met het voorgestelde alternatief veel minder mensen geschaad worden.

2.6 Zienswijzen nummer 11 en 16

Nr.	Zienswijze
011a	Turbine 3 komt op een afstand van 805 meter van de woning van de indiener, in plaats van op 1200 meter. Ook turbine 4 komt aanmerkelijk dichterbij te staan. Daar komt bij dat de turbines aanmerkelijk groter worden. De indiener verwacht daarom extra geluidhinder en verzoekt om de locaties van turbine 3 en 4 te herzien. Er is geen sprake van opschaling.
011b	De turbines zijn veel te hoog en zijn naar de mening van de indiener daarom ongewenst, belastend voor de bebouwing en onnodig (horen op zee thuis). De indiener stelt voor om nieuwe, lagere en moderne turbines te bouwen.
011c	Lichtverontreiniging (bij plaatsing hoge turbines).
011d	Slagschaduw.

011e	Waardedaling van de woning van de indiener.
------	---

2.7 Zienswijze nummer 12 (aanvulling zienswijze 2)

Het betreft hier een aanvulling van zienswijze 2, waarbij hierna alleen specifiek deze aanvulling van een reactie wordt voorzien.

Nr.	Zienswijze
012a	Bij besluit van 30 januari 2018 is een vrijstelling gegeven van het opmaken van een milieueffectrapportage terwijl dit naar de mening van de indiener wel had gemoeten. De bouw van vier giga windturbines zo dichtbij Dinteloord is van een majeure aard en heeft zo veel (additionele) gevolgen voor de omgeving, dat een m.e.r. standaard zou moeten zijn.

2.8 Zienswijze nummer 16 (aanvulling zienswijze 11)

Het betreft hier een aanvulling van zienswijze 11, waarbij hierna alleen specifiek deze aanvulling van een reactie wordt voorzien.

Nr.	Zienswijze
016a	De windturbines ontsieren het landschap.

2.9 Zienswijze nummer 20 (provincie Noord-Brabant)

Nr.	Zienswijze
020a	Ten aanzien van het bij de ontwikkeling betrokken aspect van natuurcompensatie is de indiener van mening dat het plan nog niet geheel voldoet aan de provinciale verordening. In verband met de ligging nabij het Natuur Netwerk Brabant (NNB) is het volgens de indiener van belang om te weten wat de afstand tot het NNB is, zodat bepaald kan worden in welke mate er sprake is van externe werking op het NNB c.q. in welke mate er sprake is van geluidbelasting op het NNB. Uit de stukken blijkt dat als de 'maximale' opstellingsvariant wordt vergeleken met het bestaande windpark, er geen sprake is van een toename van de geluidcontour. Ook wordt geconcludeerd dat, daar waar al geluidverstoring is boven de drempelwaarde van 52 Lden 52 waar vanuit een nieuwe geluidbron verstoring blijkt, geen compensatie hoeft te worden uitgevoerd. Vervolgens wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van een toename van het areaal waarbij de geluidbelasting boven de drempelwaarde van 52 Lden uitkomt. Naar de mening van de indiener is geen sprake van een situatie zoals hiervoor is beschreven. Voorzien wordt in een nieuwe

	ruimtelijke ontwikkeling waarbij de bestaande 4 verouderde windturbines worden vervangen en er 4 nieuwe windturbines voor in de plaats komen. In die zin is er volgens de indiener geen sprake van een toename van geluid ten opzichte van de bestaande situatie, maar dient er in het kader van de ontwikkeling een afzonderlijke afweging te worden gemaakt ten aanzien van de externe werking op het NNB en onderbouwd te worden in welke mate financieel of fysiek gecompenseerd dient te worden door verstoring van het NNB (externe werking). De ruimtelijke onderbouwing dient op dit onderdeel naar de mening van de indiener aangevuld te worden op grond van artikel 5.6 van de provinciale verordening.
--	---

2.10 Zienswijze nummer 22

Nr.	Zienswijze
022a	Uit de stukken wordt niet duidelijk hoe bepaald is dat de woning van de indiener net buiten de "47 dB contour" ligt. Omdat er in Nederland geen vergelijkbare situatie is (windturbines van meer dan 180 meter hoog op zo'n korte afstand van woonbebouwing), vraagt de indiener wonend op Schenkeldijk 9 zich af hoe met zekerheid bepaald kan worden dat aan de geluidnormen voldaan zal worden.
022b	De indiener vraagt zich af of de geluidnormen, ooit bedacht toen windturbines de 100 meter nog niet haalden, nog wel kunnen en mogen gelden voor turbines van 235 meter en maakt bezwaar tegen het "rekentechnisch" toepassen (en dus oprekken) van normen.
022c	In de aanvraag is in het kader van geluid volgens de indiener uitgegaan van KNMI windgegevens op een hoogte van 80 tot 120 meter. Dit is lineair geëxtrapoleerd naar een hoogte van 235 meter. Volgens de indiener gedraagt wind zich niet lineair en is het gedrag van wind op die hoogte onzeker.
022d	In de aanvraag staat dat de woning van de indiener zonder mitigerende maatregelen binnen de geluidcontour valt. In de tabellen 4.3 en 5.2 van het "Onderzoek geluid en slagschaduw" staat dat in alle gevallen, ook zonder maatregelen, de 47 dB Lden niet wordt overschreden. De tekening op bijlage I van dit onderzoek geeft aan dat dit wel degelijk het geval is. De indiener vraagt wat waar is.
022e	De indiener betwijfelt of de geluid mitigerende maatregelen daadwerkelijk genomen worden. Bij de bestaande windturbines is dit volgens de indiener niet zo, omdat uitgesloten is dat de 40 dB bij de indiener niet is overschreden.
022f	Het is volgens de indiener niet uit te sluiten dat in de voor hem oncontroleerbare geluidberekeningen fouten zijn gemaakt, omdat dit in wel controleerbare onderdelen van de aanvraag wel is gebeurd. De indiener noemt de volgende voorbeelden: - de eenvoudig te meten afstand tot de Sasdijk;

	- zijn/haar woning zal zonder mitigerende maatregelen meer uren slagschaduw krijgen dan de woning Schenkeldijk 7; - het gedeelte over ijs afwerping.
022g	Bij de aanvraag is volgens de indiener uitgegaan van theoretische geluidberekeningen waarvan de uitgangspunten onzeker en nog niet aan de praktijk getoetst zijn. Uit de praktijk blijkt dat in dergelijke situaties de berekeningen vrijwel altijd lager uitvallen. Niet vast staat dat ook in het geval van de indiener te zuinig is gerekend.
022h	De indiener is van mening dat er zo veel aannames en niet uit te sluiten fouten in de aanvraag zitten die elkaar bij gelijktijdig optreden versterken, dat het aannemelijk is dat de woning van de indiener binnen de 47 dB contour ligt. Er dient nader onderzoek plaats te vinden, ongeacht de aanwezige tijdsdruk.
022i	Volgens de indiener is er onvoldoende duidelijkheid en zekerheid of aan de geldende geluidnormen voldaan kan worden. Vanwege deze onduidelijkheid dient de indiener het voordeel van de twijfel te krijgen.
022j	De maximale geluidbelasting van 41 dB in de nachtelijke uren kan volgens de indiener op de locatie niet gehaald worden. De indiener heeft vernomen dat in de nachtelijke uren de stand van de wieken wordt aangepast, maar een voorschrift hierover ontbreekt.
022k	Volgens de indiener wordt een windturbinepark van meer dan 15 MW gerealiseerd. Er is dan ook sprake van een MER-plichtige activiteit. Er zijn belangrijke nadelige gevolgen van geluid vanwege de windturbines.
022l	De te verwachten geluidhinder en slagschaduw tasten het woongenot van de indiener ernstig aan, zowel in de woning als buiten. Ook verslechtert het uitzicht door de hogere windturbines.
022m	Het continue geluid van de windturbines kan een negatieve invloed hebben op de gezondheid van de indiener, zeker ook als het de nachtrust verstoort.
022n	De woning van de indiener zal veel minder waard worden. Een vergoeding op grond van de planschaderegeling is volgens de indiener echter zo beperkt dat dit geen compensatie vormt voor de daadwerkelijke schade. De indiener vraagt de aanvrager om te worden uitgekocht of om een passende schadevergoeding.
022o	Het bouwplan houdt de bouw in van vier grotere windturbines, in een andere opstelling dan de huidige windturbines. Er is geen sprake van opschaling.

2.11 Zienswijzen nummer 23 t/m 26, 36 en 41

Het betreft hier in totaal 6 (nagenoeg) identieke zienswijzen.

Nr.	Zienswijze
023a	De indiener is faliekant tegen de plaatsing van vier hoge windturbines in de Karolinapolder. Er is geen sprake van opschaling. Iedereen heeft baat bij daling van CO2 uitstoot, maar de rekening wordt bij een select gezelschap gelegd, de omwonenden van de

	windturbines. De indiener maakt bezwaar tegen een aanzienlijke waardedaling van zijn/haar bezit zonder dat er wordt gesproken over volledige compensatie.
023b	De indiener is van mening dat sprak is van een waardedaling van zijn/haar woning en verwijst naar de volgende zaken: - Canadees onderzoek naar de waardedaling van woningen door de plaatsing van windturbines; - rechterlijke uitspraken over waardedaling na de plaatsing van windturbines; - ongewenste WOZ-verlaging voor betrokkenen naar aanleiding van de plaatsing van windturbines; - aangekondigd wordt een classaction tegen de gemeente, de aanvrager en de verhuurder van de grond. De indiener verwacht kosten voor inhuur van experts en juridische bijstand en verwacht jarenlang te procederen.
023c	De indiener betwist dat de huidige vier windturbines economisch niet meer rendabel zouden zijn, omdat recent Brits onderzoek heeft uitgewezen dat turbines veel langer meegaan dan de geplande 20 jaar. Verwijdering van de bestaande, goed werkende turbines leidt dus tot kapitaalvernietiging.
023d	Volgens de indiener is het sinds dit jaar mogelijk om windturbines zonder subsidie te plaatsen op de Noordzee (waar niemand er last van heeft). Waarom is niet overwogen om de bestaande turbines te handhaven en elders turbines (kleiner dan de geplande, hoge turbines) te plaatsen om toch aan de gewenste capaciteit te komen? En dan niet uitsluitend rond Dinteloord, maar bijvoorbeeld bij Bergen op Zoom of Steenberg.

2.12 Zienswijze nummer 24 (aanvulling zienswijze 23)

Het betreft hier een aanvulling van zienswijze 23, waarbij hierna alleen specifiek deze aanvulling van een reactie wordt voorzien.

Nr.	Zienswijze
024a	Plaatsen van vier zo hoge windturbines plus rode knipperlichten, zorgt volgens de indiener zeker voor een forse daling van de waarde van zijn/haar woning.

2.13 Zienswijze nummer 27 (Stichting Sirene)

Nr.	Zienswijze
027a	De aanvraag had niet in behandeling mogen worden genomen. De ingevolge artikel 2.8 Wet natuurbescherming (Wnb) verplichte passende beoordeling ontbreekt. Uit de ontwerp-omgevingsvergunning blijkt volgens de indiener dat er een kans is dat het project gevolgen kan hebben voor het nabij gelegen Natura 2000-gebied. Ingevolge artikel 2.7 lid 2 Wnb ontstaat daardoor een vergunningplicht. Een vergunning of vvgb van de provincie ontbreekt.
027b	Een definitieve (volledige) natuurtoets ontbreekt. De indiener is van mening dat de zienswijze vanwege de Crisis- en herstelwet

	niet mag worden aangevuld, zodat geen zienswijze op het definitieve rapport kan worden gegeven.
027c	De indiener haalt de volgende voorwaarde uit de ontwerp-omgevingsvergunning aan: “De aangevraagde activiteit gaat gepaard met een kwaliteitsverbetering van het Steenbergse landschap conform de Structuurvisie gemeente Steenbergse (31 mei 2012 vastgesteld door de gemeenteraad).” De indiener is van mening dat met het beoogde windturbinepark totaal geen sprake is van een kwaliteitsverbetering, maar van een negatief effect op het landschap.
027d	De afmetingen van de windturbines liggen niet vast, dit had vanwege het aanhaken van natuur en de volgens de indiener benodigde passende beoordeling wel moeten. Aan de initiatiefnemer wordt een soort van carte blanche gegeven. De afmetingen van de windturbines zijn onaanvaardbaar en in strijd met een goede ruimtelijke ordening.
027e	De indiener haalt de volgende voorwaarde uit de ontwerp-omgevingsvergunning aan: “Met dien verstande dat de maximale tiphoogte 210 meter bedraagt indien deze omgevingsvergunning voor 2 oktober 2018 wordt verleend”. Volgens de indiener is hier sprake van een vorm van chantage en probeert de initiatiefnemer de gemeente onder druk te zetten om het besluit met spoed te nemen.
027f	Volgens de indiener had een milieueffectrapport (m.e.r.) moeten worden gemaakt, vanwege de combinatie van een kaderstellend plan (bestemmingsplan wijziging) en het nodig zijn van een passende beoordeling.
027g	Voor twee windturbines is volgens de indiener sprake van een locatie waar nimmer windturbines hebben gestaan en waar het bestemmingsplan dit ook niet toestaat. Er is geen sprake van een opwaardering / opschaling, maar van een geheel nieuw windturbinepark dat in de omgeving van het bestaande park wordt gebouwd. Er wordt volgens de indiener niet voldaan aan artikel 33.1.b Verordening ruimte Brabant, een nieuwvestiging moet bestaan uit ten minste 5 windturbines.
027h	Zowel op het gebied van de landschappelijke beleving als ten aanzien van natuureffecten, met name barrièrewerking, doen zich cumulatieve effecten voor. De bewering dat zich geen cumulatieve effecten voordoen is volgens de indiener onjuist met betrekking tot de kern Dinteloord en tot het Natura 2000-gebied Krammer-Volkerak.
027i	De indiener stelt dat voor het windturbinepark naar schatting minimaal 100-200 kg Neodymium en 30-40 kg Dysprosium per MW wordt gebruikt. Deze zeldzame aardmetalen komen uit China (Baotou), waar de winning grote milieuvervuiling veroorzaakt. De indiener verzoekt voor te schrijven dat windturbines zonder de genoemde metalen worden gebruikt (deze zijn volgens de indiener voorhanden).
027j	De geplande opstelling in een soort van ruit/trapezium is volgens de indiener landschappelijk lelijk, vooral doordat de lijnen niet parallel lopen. In de huidige situatie is sprake van een hoog object aan de horizon, in de nieuwe van een hoog obstakel waar je tegenop kijkt. De indiener verzoekt om visualisaties van het zicht vanaf de dorpsrand of het dorp zelf (voor de huidige en toekomstige situatie), door een onafhankelijk, deskundig bureau. Volgens de indiener komt de kern Dinteloord visueel tussen de

	windparken te liggen. De landschappelijke effecten zijn van dusdanige aard dat een milieueffectrapportage noodzakelijk is.
027k	Dat er al wind turbines zijn, heeft volgens de indiener geen invloed op mogelijke natuureffecten van de nieuwe turbines. Deze effecten dienen separaat te worden vastgesteld. Het 'achterland' is volgens de indiener van belang als foerageergebied voor meerdere soorten die tot de instandhoudingsdoelen behoren, met name voor de soorten die op grond van de slaapplaatsfunctie van het Krammer-Volkerak zijn aangewezen. De indiener voegt er uit eigen kennis aan toe dat de betrokken landbouwgebieden een essentieel foerageergebied vormen voor enkele soorten ganzen en eenden waarvan de slaapplaatsfunctie een instandhoudingsdoel is voor het Krammer-Volkerak. Speciale aandacht is volgens de indiener benodigd voor de foerageertrek en de slaaptrek van de Zwartkopmeeuw, ook een instandhoudingsdoel. Juist over de locatie waar nu de windturbines zijn gepland loopt een trekweg tussen de Hellegatsplaten en de foerageergebieden in het zuiden van Brabant en in België. Ook in het kader van de soortbescherming dient er volgens de indiener aandacht te zijn voor de Zwartkopmeeuw, omdat een geringe sterfte al leidt tot een aantasting van de gunstige staat van instandhouding.
027l	De indiener is van mening dat herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk is en dat in dit geval niet mag worden gekozen voor een afwijking van het bestemmingsplan. Bij een afwijking van het bestemmingsplan moet volgens de indiener uit de aanvraag duidelijk blijken waarop die betrekking heeft. Dat is hier niet het geval; de turbines kunnen hier of daar komen, de turbines kunnen zo of zo hoog worden of wanneer het besluit valt na een datum, nog hoger.
027m	Volgens de indiener is het project niet conform de gedragscode van NWEA (Nederlandse Wind Energie Associatie) tot stand gekomen.
027n	De indiener geeft aan problemen te hebben met diverse passages in de intentieovereenkomst.
027o	De indiener geeft aan dat nergens in de stukken iets is aangetroffen van een onderzoek of in de tracés voor bekabeling ook beschermde planten en dieren voorkomen. Vooralsnog is volgens de indiener daarom niet uit te sluiten dat ook hiervoor een ontheffing van de Wnb moet worden verleend of dat mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.
027p	Volgens de indiener biedt het huidige beleid van de gemeente geen ruimte voor een nieuw windturbinepark en een afwijking van het bestemmingsplan. Er is sprake van vervanging van vier (kleine) windturbines door twee grote turbines en daarnaast nieuwvestiging van twee grote turbines. Er is geen sprake van opschaling.
027q	De windrijdheid in Steenberghe maakt het volgens de indiener mogelijk verantwoord om te gaan met de grootte van windturbines om zo een redelijk evenwicht te kunnen bereiken tussen de windenergie en de leefbaarheid in het buitengebied. Zowel een zekere vorm van openheid als de beleving van donker moeten worden gewaarborgd. Onderdeel hiervan is de polder niet te belasten met 'kerstboomverlichting'. Een beperking van de hoogte van turbines is hiervoor absoluut noodzakelijk. Voor de leefbaarheid lijkt het vooralsnog beter meer turbines te plaatsen van beperkte hoogte, dan minder hele hoge turbines. De realisatie van de turbines kan ook op andere wijze die beter in het landschap past worden bereikt. Het belang van de

	initiatiefnemer om dergelijke hoge turbines toe te passen weegt niet op tegen de nagestreefde landschappelijke waarden.
027r	Volgens de indiener is een goede ruimtelijke inpassing pas mogelijk wanneer door de initiatiefnemer een aantal alternatieven zijn ontwikkeld en de gemeente deze heeft afgewogen tegen de voor- en nadelen voor de omgeving en de beoogde kwaliteitsverbetering (of verslechtering) van het landschap. Deze laatste afweging mag niet aan de initiatiefnemer worden overgelaten en is 100% de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad. Indiener stelt dat er geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening.
027s	De indiener is van mening dat met name de landschappelijke impact van windturbines tot 150 meter veel geringer is, terwijl toch een redelijke winst kan worden gehaald. Volgens de indiener is er ruimte voor vier, vijf of zes van dergelijke turbines. Een ander alternatief is om de huidige vier windturbines te vervangen door drie grotere turbines. Indiener stelt een alternatief plan voor.

2.14 Zienswijzen nummer 30 en 43

Nr.	Zienswijze
030a	Als direct omwonende vindt de indiener het merkwaardig geen rechtstreeks bericht over de informatieavond op 5 juni te hebben ontvangen.
030b	De indiener is geschrokken van de beoogde hoogte van de windturbines en vraagt of er geen alternatieven zijn, bijvoorbeeld wat meer kleinere windturbines. Volgens de indiener is er bewust voor een zo laag mogelijk aantal turbines gekozen, met een zo hoog mogelijke opbrengst.
030c	Volgens de indiener is het de vraag of windturbines de oplossing zijn voor de lange termijn en zijn de bezwaren algemeen bekend. De indiener vraagt of het uitmaakt wat een handjevol inwoners ervan vindt, als alles binnen de wetten en regels valt en er grote financiële en politieke belangen zijn.
030d	De indiener verwacht een aantasting van uitzicht en woonplezier en gevolgen voor de waarde van zijn/haar woning. De indiener vraagt de gemeente te voorzien in een waardebepaling van de omliggende woningen voor en na het vervangen van de windturbines.

2.15 Zienswijze nummer 31 (aanvulling zienswijze 2)

Het betreft hier een aanvulling van zienswijze 2, waarbij hierna alleen specifiek deze aanvulling van een reactie wordt voorzien. Voor de beantwoording van het (nagenoeg) identieke deel van de zienswijze wordt verwezen naar de reacties in paragraaf 2.2.

Nr.	Zienswijze
031a	De indiener vraagt de omgeving niet vol te (laten) zetten met nog meer en/of hoge windturbines en zorgvuldig om te (laten) gaan

	met de invulling van Fort Henricus en omgeving.
--	---

2.16 Zienswijze nummer 32 (aanvrager/initiatiefnemer)

Nr.	Zienswijze
032a	De indiener vraagt om aanpassing van de volgende voorwaarde uit de ontwerp-omgevingsvergunning: "Met de bouwwerkzaamheden van de aangevraagde windturbines mag pas worden gestart nadat de vier bestaande windturbines in de Karolinapolder te Dinteloord (kadastraal bekend gemeente Dinteloord, sectie A, nummers 417, 730, 737 en 776) zijn gesaneerd". De indiener stelt een regeling voor om het oprichten van de masten van de nieuwe windturbines uit te stellen tot na sanering van alle bestaande windturbines. Volgens de indiener kan zo op efficiënte wijze worden gehandeld conform de Structuurvisie en kan tegelijk tijdig worden begonnen met de werkzaamheden voor het windturbinepark. De volgende aangepaste voorwaarde wordt voorgesteld: "Met het daadwerkelijk oprichten van de masten van de aangevraagde windturbines mag worden gestart na sanering van de vier bestaande windturbines in de Karolinapolder te Dinteloord (kadastraal bekend gemeente Dinteloord, sectie A, nummers 417, 370, 737 en 776), alle overige werkzaamheden, (zoals voorbereidende en civiele werkzaamheden aan infrastructuur, bekabeling en fundering) mogen voorafgaand aan de sanering worden uitgevoerd".

2.17 Zienswijze nummer 33

Nr.	Zienswijze
033a	Vanwege de hoogte van de windturbines zijn volgens de indiener geen praktijkvoorbeelden en -metingen bekend. Daarom is niet te bepalen dat de 47 dB geluidcontour net wel of niet over het perceel van de indiener loopt (met daarop een woning en paardenmanege).
033b	Er is gebruik gemaakt van KNMI windgegevens, gemeten tussen de 80-120 meter hoogte. Volgens de indiener levert de rechtlijnige extrapolatie hiervan bij zo'n groot hoogteverschil een zeer grote fout in de uitkomst van de berekening op.
033c	Volgens de indiener is het windturbinepark vanwege de grootte wel MER-plichtig.
033d	Volgens de indiener is de nachtelijke geluidbelasting van 41 dB alleen haalbaar met mitigerende maatregelen. Hoe is te bepalen dat deze maatregelen goed en consequent worden toegepast? De indiener is van mening dit bij overtreding zelf te moeten aantonen (door hoge kosten te maken).
033e	De indiener verwacht aanzienlijke slagschaduw en is van mening dat het oneerlijk is dat hierbij alleen gekeken wordt naar de woning en ramen (en niet de tuin).

033f	De indiener oefent paardensport uit en vraagt of dit wel kan worden voortgezet vanwege de slagschaduw. Volgens de indiener is bekend dat paarden schrikken van plotselinge slagschaduw en reageren door te vluchten, trappen of bokken, met alle gevaren voor paarden en ruiters van dien.
033g	De indiener verwacht een aanzienlijke waardevermindering van het perceel (zowel van de woning als de manege). De planschaderegeling kan daarbij volgens de indiener niet voorzien in de werkelijke schade/waardedaling. Mocht de omgevingsvergunning definitief verleend worden, dan wil de indiener worden uitgekocht of een passende schadevergoeding ontvangen.
033h	Volgens de indiener is niet de Sasdijk de dichtstbijzijnde openbare weg ten opzicht van het windturbinepark, maar de Schenkeldijk.

2.18 Zienswijze nummer 34

Nr.	Zienswijze
034a	Windturbines met een tiphoogte van 235 meter zijn volgens de indiener erg uitzonderlijk en in Nederland nog niet eerder op het vaste land geplaatst. Daarom is weinig bekend over hoe deze 'bakbeesten' zich gedragen (trillingen, uitzicht en geluidsoverlast).
034b	De indiener is van mening dat de windturbines te dicht op de bebouwing staan.
034c	De indiener verwacht een vermindering van woongenot door geluidsoverlast en verminderd uitzicht.
034d	De indiener heeft zorgen over de gezondheidsgevolgen/-schade (onder andere door laagfrequente drukgolven) die windturbines veroorzaken en verwijst hierbij naar onderzoeken van Prof. M. Alves Pereira en Dr. Nina Pierpont.
034e	De indiener verwacht een waardedaling van zijn/haar woning en is van mening dat de planschaderegeling niet toereikend is voor de schade. Hiervoor wordt een goede oplossing gevraagd.
034f	De indiener is van mening dat een MER nodig is, omdat de windturbines horizonvervuiling zijn en dicht bij natuurgebied Dintelse Gorzen staan.
034g	De indiener is van mening dat de gelden die vrijkomen alleen besteed worden in de kern Dinteloord (en niet elders in de gemeente).

2.19 Zienswijze nummer 35

Nr.	Zienswijze
035a	De indiener ziet de realisatie van de windturbines als een enorme vervuiling van de omgeving, die al enorm belast wordt door 65 aanwezige turbines. De indiener is geschrokken van de impact van de vier windturbines op korte afstand van zijn/haar woning. Het landelijk woonkarakter wordt beperkter vanwege de inrichting en het geluid.
035b	De indiener verwacht een forse waardedaling van zijn/haar woning en andere woningen in de directe omgeving.

035c	De windturbines komen op amper 200 meter afstand van het agrarisch bedrijf van de indiener, dit zal volgens de indiener extra overlast geven bij werkzaamheden in het veld.
035d	Volgens de indiener wordt het gebied door de realisatie van de windturbines minder aantrekkelijk voor de ontplooiing van recreatieve activiteiten (die het bestemmingsplan toelaat).
035e	De indiener is van mening dat de groene energie van windturbines niet duurzaam is als subsidie nodig is om het rendabel te maken. Volgens de indiener stimuleert deze subsidie om zo hoog mogelijk te bouwen.

2.20 Zienswijze nummer 37

Nr.	Zienswijze
037a	De indiener bestrijdt de conclusie dat de plaatsing van windturbines tot een tiphoogte van 234 meter geen ruimtelijke of andere bezwaren oplevert.
037b	De indiener is van mening dat geen limiet wordt gesteld aan de tiphoogte.
037c	Volgens de indiener worden bezwaren tegen plaatsing van (mega-)windturbines praktisch nergens door gemeentebesturen onderkend en is voor gemeenten bij de energietransitie sprake van dwang van de landelijke overheid. De indiener is van mening dat belangen en meningen van betrokken burgers er steeds minder toe doen.
037d	De indiener vraagt bij wie hij terecht kan bij een waardedaling van zijn/haar woning door de windturbines.

2.21 Zienswijze nummer 38

Nr.	Zienswijze
038a	Op korte afstand van de woning van de indiener komen 2 windturbines, de indiener verwacht te maken te krijgen met slagschaduw en overlast van hoog- en laagfrequent geluid (onder andere geluidwaarden van 48 dB Lden en 42 dB Lnight). Volgens de indiener is het nu nog niet te zeggen, ook niet voor deskundigen, hoe ingrijpend de overlast wordt en welke nadelige gezondheidsgevolgen er zijn. De indiener ziet het plan als een zeer grote bedreiging van het woongenot.
038b	De indiener vraagt voor zijn/haar woning om bijzondere maatwerk voorschriften en vergunningvoorwaarden om de leefbaarheid op deze woonlocatie te waarborgen.
038c	De indiener vraagt om volledige compensatie van het verlies aan in zijn/haar woning aanwezig eigen vermogen.

2.22 Zienswijzen nummer 39 en 40

Nr.	Zienswijze
039a	De indiener is faliekant tegen de plaatsing van vier windturbines. Iedereen heeft baat bij daling van CO2 uitstoot, maar de rekening wordt bij een select gezelschap gelegd, de omwonenden van de windturbines. De indiener maakt bezwaar tegen een aanzienlijke waardedaling van zijn/haar bezit zonder dat er wordt gesproken over volledige compensatie.
039b	De indiener vraagt om niet de wettelijke grenzen op te zoeken, maar om extra zorgvuldigheid op de volgende punten: slagschaduw, geluidhinder, gezondheidsrisico's, horizonvervuiling, lichtverontreiniging, waardedaling woningen, ruimtelijke inpasbaarheid, relatief grote hoogte windturbines en kwaliteit leefomgeving (ongunstige locatie woning indiener ten opzichte van middag- en avondzon en dominante windrichting en direct zicht op turbines vanuit woning en tuin/perceel).
039c	De indiener is van mening dat sprak is van een waardedaling van zijn/haar woning en verwijst naar de volgende zaken: - Canadees onderzoek naar de waardedaling van woningen door de plaatsing van windturbines; - rechterlijke uitspraken over waardedaling na de plaatsing van windturbines. Aangekondigd wordt een classaction tegen de gemeente, de aanvrager en de verhuurder van de grond. De indiener verwacht kosten voor inhuur van experts en juridische bijstand en verwacht jarenlang te procederen.
039d	De indiener betwist dat de huidige vier windturbines economisch niet meer rendabel zouden zijn, omdat recent Brits onderzoek heeft uitgewezen dat turbines veel langer meegaan dan de geplande 20 jaar. Verwijdering van de bestaande, goed werkende turbines leidt dus tot kapitaalvernietiging.
039e	Volgens de indiener is het sinds dit jaar mogelijk om windturbines zonder subsidie te plaatsen op de Noordzee (waar niemand er last van heeft). Waarom is niet overwogen om de bestaande turbines te handhaven en elders turbines (kleiner dan de geplande, hoge turbines) te plaatsen om toch aan de gewenste capaciteit te komen? En dan niet uitsluitend rond Dinteloord, maar bijvoorbeeld bij Bergen op Zoom of Steenberghe.
039f	De afwijking van het bestemmingsplan is volgens de indiener een grote fout in verband met mogelijke uitbreiding van Dinteloord, leefmilieu en toerisme.
039g	De indiener maakt bezwaar tegen het gebruik van de smalle Sasdijk als transportroute voor bouwverkeer, als redenen hiervoor worden schade aan de weg en huizen, geluidhinder en veiligheid van fietsers en weggebruikers genoemd.

2.23 Zienswijze nummer 41 (aanvulling zienswijze 23)

Het betreft hier een aanvulling van zienswijze 23, waarbij hierna alleen specifiek deze aanvulling van een reactie wordt voorzien.

Nr.	Zienswijze
041a	De indiener voorziet een afname van woonplezier en een grote waardedaling van zijn/haar woning.

2.24 Zienswijze nummer 42 (Natuurmonumenten)

Nr.	Zienswijze
042a	De indiener is van mening dat cumulatie met andere (nieuwe), nabijgelegen windturbines onvoldoende is meegenomen.
042b	Volgens de indiener ontbreekt bij de aanvraag inzicht in vliegbewegingen van vogels als zeearend en lepelaar en vleermuizen en inzet van mitigatie en compensatie.
042c	De indiener vraagt om een vergunningvoorwaarde dat nieuwe inzichten en wettelijke vereisten voor obstakelverlichting moeten worden doorgevoerd.
042d	Volgens de indiener ontbreekt inzicht in mitigatie van het effect (aanleg, productie, saneren) op natuur en landschap.
042e	De indiener is van mening dat monitoring voor (huidige slachtoffers) en na de aanleg (effect) ontbreekt.
042f	De indiener geeft aan graag mee te willen denken bij de opgave voor kwaliteitsverbetering.

3 Wijzigingen besluit ten aanzien van het ontwerpbesluit, door de zienswijzen:

Nadat de gemeenteraad heeft besloten om de verklaring van geen bedenkingen te weigeren wegens strijd met een goede ruimtelijke ordening, wordt door het college van burgemeester en wethouders eveneens de omgevingsvergunning geweigerd.

ARCHIEF



ons kenmerk : UM1906322

zaaknummer :

uw kenmerk : C2250573/4575769 & C2250573/4573630

uw brief van : 10 september 2019

afdeling : Wonen, werken & beleven

contactpersoon :

telefoonnr. : 0167-543 415

bijlage(n) : diverse

Provincie Noord-Brabant

Gedeputeerde Staten

Postbus 90151

5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

onderwerp : Eerste reactie op uw besluit tot het intrekken van de beslissingsbevoegdheid van de gemeente voor Windpark Karolinapolder

Steenbergen, 19 september 2019

Geacht college,

VERZONDEN 19 SEP. 2019 JV

De gemeente is een voorstander van de energietransitie en levert lokaal en regionaal haar bijdrage. Met de uitvoering van ons raadsakkoord (vastgesteld door de gemeenteraad op 16 mei 2019) bieden wij in één keer de ruimte om de gemeentelijke doelstelling voor 2030 te kunnen realiseren. Hierbij is zowel ruimte voor de realisatie van windenergie als zonne-energie. Tevens leveren wij onze bijdrage aan de regionale energiestrategie 2030. Wij vinden het van groot belang dat de energietransitie ruimtelijk verantwoord wordt gerealiseerd met maatschappelijk draagvlak. Het raadsakkoord biedt een ruimhartig en ruimtelijk verantwoord alternatief voor het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder. Een plan dat beter is voor de inwoners van Dinteloord, op meer draagvlak kan rekenen en een veel grotere bijdrage levert aan de energietransitie.

Recent heeft u besloten om de beslissingsbevoegdheid van de gemeente Steenberg over de opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk in te trekken. In uw brieven van 10 september 2019 (door u verzonden op 12 september 2019 en door ons ontvangen op 13 september 2019) met de kenmerken C2250573/4575769 en C2250573/4573630 gaat u nader in op uw besluit. Hierbij geven wij een eerste reactie op uw besluit.

In uw brief van 10 september 2019 (door u verzonden op 12 september 2019 en door ons ontvangen op 13 september 2019) met het kenmerk C2250573/4573369 verzoekt u ons om advies ex artikel 6.1, eerste lid Bor over de aanvraag omgevingsvergunning Windpark Karolinapolder te Steenberg. Onze reactie op deze brief volgt later.

In deze brief gaan wij nader in op de volgende punten:

1. Onze eerste reactie;
2. Onderlinge verhoudingen;
3. Draagvlak en sociale randvoorwaarden;
4. Beginselen van behoorlijk bestuur;
5. Het niet kunnen afronden van het gemeentelijke besluitvormingstraject;

6. Het geaccepteerde regiobod, de afspraken met het rijk en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie;
7. Betere mogelijkheden voor de juridische rechtsgang van indieners van zienswijzen en andere belanghebbenden als de gemeente de besluitvorming afhandelt;
8. Zorgvuldigheid boven snelheid;
9. Samenvattend.

1. Onze eerste reactie

Donderdagochtend 12 september 2019 heeft gedeputeerde mevrouw Spierings het besluit van Gedeputeerde Staten telefonisch medegedeeld aan wethouder Baartmans. Pas nadat de provincie pers te woord heeft gestaan wordt de gemeente ingelicht.

Hierna heeft het college van burgemeester en wethouders direct een eerste reactie gegeven aan de gemeenteraad. Ook heeft de wethouder de pers te woord gestaan. Hierbij is ongeloof en verbijstering geuit. Er wordt geen rekening gehouden met de mening van inwoners, de gemeenteraad en het college.

De besluitvorming van het college van Gedeputeerde Staten is niet in lijn met de bestuurlijk gevoerde gesprekken van 9 juli 2019, 14 augustus 2019, de telefoongesprekken van gedeputeerde mevrouw Spierings en wethouder Baartmans van 23 augustus 2019, 28 augustus 2019 en 10 september 2019, de door gedeputeerde Spierings verzonden mail van 27 augustus 2019 en de door Gedeputeerde Staten aan het college en de gemeenteraad aangeboden brief van 30 augustus 2019 (ontvangen op 2 september 2019) over mogelijke alternatieven voor Windpark Karolinapolder.

2. Onderlinge verhoudingen

Hierbij maken wij de door ons opgestelde verslagen van de diverse gesprekken en relevante e-mails openbaar. Dit is van belang, omdat de betrokken provinciale bestuurders ons op geen enkel moment hebben medegedeeld deze stap te willen gaan zetten. Evenmin is dit besluit in lijn met de aan de gemeente toegestuurde brieven door Gedeputeerde Staten van 24 juni 2019 (uw kenmerk C2233384/4541641) en 30 augustus 2019 (uw kenmerk C2250573/4571555).

Wij waren ervan overtuigd dat we samen als overheden op zoek waren naar een alternatieve oplossing voor de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder. In de gesprekken en uw brief van 30 augustus 2019 heeft u zelfs alternatieven aangedragen. Richting u en in de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019 hebben wij uitgesproken één van de door u aangedragen alternatieven te gaan onderzoeken. Een ruimtelijk verantwoord alternatief dat past binnen het raadsakkoord. Wij zijn richting u en de betrokken partijen open geweest over alle stappen die er zijn gezet in het dossier. De gemeente Steenberghe heeft de besluitvorming over Windpark Karolinapolder transparant en zorgvuldig (juridisch en maatschappelijk gezien) vormgegeven. Ons vertrouwen in de provincie op dit dossier is geschaad.

Wij begrijpen de door u genomen stap niet. Met ons wordt gesproken over alternatieven, u vraagt aan Green Trust of zij zonder innogy door wil gaan met een alternatief, u laat Green Trust input geven voor uw brief van 30 augustus 2019 (door ons ontvangen op 2 september 2019) en vervolgens besluit u om de gemeentelijke bevoegdheid tot het nemen van een besluit over de aanvraag omgevingsvergunning in te trekken. Een besluit met een bijbehorend voorbereidingstraject waarover u niet met ons heeft gesproken. Een besluit wat niet in lijn is met uw brieven van 24 juni 2019 en 30 augustus 2019.

3. Draagvlak en sociale randvoorwaarden

Voor de ontwikkeling van Windpark Karolinapolder van innogy is geen draagvlak. Niet bij de direct omwonenden, niet bij de voormalige regiegroep voor de sociale randvoorwaarden, niet bij andere belangengroepen in en buiten Dinteloord, niet bij de inwoners van Dinteloord, niet bij de 1400 personen die een steunbetuiging tegen Windpark Karolinapolder hebben ondersteund, niet bij de indieners van zienswijzen en niet bij de gemeente. De sociale randvoorwaarden worden in Dinteloord 'judaspenningen' genoemd.

U geeft aan de sociale randvoorwaarden van groot belang te vinden voor de omgeving en het draagvlak voor Windpark Karolinapolder. Besluitvorming moet volgens u, vanwege deze ruimtelijk irrelevante sociale randvoorwaarden, snel plaatsvinden omdat naar verwachting de SDE+ subsidie volgend jaar met 20% gaat afnemen. Wij zijn van mening dat de hoogte van de windturbines niet moet worden bepaald door het winstbejag van een ontwikkelaar (innogy), maar door ruimtelijke kwaliteit. Liever lage windturbines in een lijnopstelling langs het Volkerak zonder sociale randvoorwaarden, dan ruimtelijk onverantwoorde megawindturbines in een ruitopstelling dichtbij de kern Dinteloord en andere woningen.

Bovendien zijn er gedurende de procedure voor Windpark Karolinapolder zienswijzen ingediend. De gemeente heeft de zienswijzen en de ingediende aanvraag omgevingsvergunning juridisch beoordeeld. Hierbij is eveneens gebruik gemaakt van de expertise van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Het college heeft op 9 juli 2019 een raadsvoorstel (kenmerk BM1903088) aangeboden voor het weigeren van de verklaring van geen bedenkingen voor Windpark Karolinapolder. Hierbij is ook de nota van beantwoording van zienswijzen bijgesloten (versie van 9 juli 2019 met het kenmerk BBM1900814). Hiervan bent u op de hoogte. In het raadsvoorstel is juridisch onderbouwd waarom het plan van innogy in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Hierbij zijn we ingegaan op alle ruimtelijk relevante aspecten. De bedoeling was dat de gemeenteraad op 26 september 2019 een besluit over de verklaring van geen bedenkingen zou nemen. Daarna kon het college de besluitvorming afronden.

Wij hebben geconstateerd dat u in uw besluit en in de aan Provinciale Staten aangeboden stukken niet ingaat op de ruimtelijk juridische argumentatie uit ons raadsvoorstel van 9 juli 2019 en de bijbehorende nota van beantwoording van zienswijzen. De nu aan Provinciale Staten aangeboden nota van beantwoording van

zienswijzen is achterhaald en wordt (juridisch) niet gesteund door het college. De actuele stukken hebben wij als bijlage bijgesloten.

4. Beginselen van behoorlijk bestuur

Hierboven hebben wij reeds uitgelegd waarom wij vinden dat uw besluitvorming, gelet op het ingezette traject, de gemaakte afspraken en gewekte verwachtingen, onbehoorlijk is. In het vervolg van deze brief zullen wij nog nader onderbouwen waarom uw besluitvorming niet in lijn is met de beginselen van behoorlijk bestuur.

5. Het niet kunnen afronden van het gemeentelijke besluitvormingstraject

Uw besluit is niet in lijn met uw brieven van 24 juni 2019 (kenmerk C2233384/454164) en 30 augustus 2019 (kenmerk C2250573/4571555). Uw besluit wijkt af van eerder aan ons bekend gemaakte besluiten. Wij moeten kunnen vertrouwen op de inhoud van deze brieven en de gevoerde gesprekken, omdat wij hierop onze besluitvorming baseren.

Hieronder is een aantal passages uit uw brief van 30 augustus 2019 opgenomen.

- U eindigt uw brief met de volgende zin: *'Ook staat hierin beschreven welk besluit de provincie moet gaan nemen (op basis van de Elektriciteitswet) **als uw gemeente de aangevraagde omgevingsvergunning weigert** en de provincie een verzoek krijgt om van haar bevoegdheid gebruik te maken.'*
- In de bij deze brief bijgesloten notitie heeft u het volgende opgenomen onder het kopje 'Elektriciteitswet': **'Bij het niet afgeven van een omgevingsvergunning door de gemeente Steenbergen voor het windpark Karolinapolder, is er sprake van de in de wet genoemde weigering'**.
- In dezelfde notitie heeft u ook het volgende opgenomen onder het kopje 'Alternatief 4: Provinciaal inpassingsplan Karolinadijk': **'Dit zal naar verwachting aan de orde komen op het moment dat de gemeente Steenbergen besluit om medewerking aan het windpark te weigeren.'**

De gemeente oefent haar bevoegdheid uit en handelt de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder af. Dit hebben we ook met u besproken. Tevens hebben wij u over dit proces op de hoogte gehouden door de ook aan u aangeboden raadsmededelingen van 3 juli 2019 (kenmerk BM1903082), 10 juli 2019 (kenmerk BM1903241) en 27 augustus 2019 (kenmerk BM1903878). Van het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) hebben wij u eveneens op de hoogte gebracht.

In de wet is geregeld dat de gemeenteraad een besluit moet nemen over de verklaring van geen bedenkingen. Na dit besluit wordt de omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder verleend of geweigerd door het college van burgemeester en wethouders. De besluitvorming over de aanvraag omgevingsvergunning staat op de agenda van de gemeenteraad van 26 september 2019. In de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019 is geen besluit genomen door de gemeenteraad. In deze vergadering is het agendapunt oordeelsvormend behandeld. Ook is een besluit van de gemeenteraad over de verklaring van geen bedenkingen nog geen definitief

ARCHIEF



ons kenmerk : UM1906322

zaaknummer :

uw kenmerk : C2250573/4575769 & C2250573/4573630

uw brief van : 10 september 2019

afdeling : Wonen, werken & beleven

contactpersoon :

telefoonnr. : 0167-543 415

bijlage(n) : diverse

Provincie Noord-Brabant

Gedeputeerde Staten

Postbus 90151

5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

onderwerp : Eerste reactie op uw besluit tot het intrekken van de
beslissingsbevoegdheid van de gemeente voor
Windpark Karolinapolder

Steenbergen, 19 september 2019

VERZONDEN 19 SEP. 2019 JV

Geacht college,

De gemeente is een voorstander van de energietransitie en levert lokaal en regionaal haar bijdrage. Met de uitvoering van ons raadsakkoord (vastgesteld door de gemeenteraad op 16 mei 2019) bieden wij in één keer de ruimte om de gemeentelijke doelstelling voor 2030 te kunnen realiseren. Hierbij is zowel ruimte voor de realisatie van windenergie als zonne-energie. Tevens leveren wij onze bijdrage aan de regionale energiestrategie 2030. Wij vinden het van groot belang dat de energietransitie ruimtelijk verantwoord wordt gerealiseerd met maatschappelijk draagvlak. Het raadsakkoord biedt een ruimhartig en ruimtelijk verantwoord alternatief voor het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder. Een plan dat beter is voor de inwoners van Dinteloord, op meer draagvlak kan rekenen en een veel grotere bijdrage levert aan de energietransitie.

Recent heeft u besloten om de beslissingsbevoegdheid van de gemeente Steenbergen over de opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk in te trekken. In uw brieven van 10 september 2019 (door u verzonden op 12 september 2019 en door ons ontvangen op 13 september 2019) met de kenmerken C2250573/4575769 en C2250573/4573630 gaat u nader in op uw besluit. Hierbij geven wij een eerste reactie op uw besluit.

In uw brief van 10 september 2019 (door u verzonden op 12 september 2019 en door ons ontvangen op 13 september 2019) met het kenmerk C2250573/4573369 verzoekt u ons om advies ex artikel 6.1, eerste lid Bor over de aanvraag omgevingsvergunning Windpark Karolinapolder te Steenbergen. Onze reactie op deze brief volgt later.

In deze brief gaan wij nader in op de volgende punten:

1. Onze eerste reactie;
2. Onderlinge verhoudingen;
3. Draagvlak en sociale randvoorwaarden;
4. Beginselen van behoorlijk bestuur;
5. Het niet kunnen afronden van het gemeentelijke besluitvormingstraject;

6. Het geaccepteerde regiobod, de afspraken met het rijk en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie;
7. Betere mogelijkheden voor de juridische rechtsgang van indieners van zienswijzen en andere belanghebbenden als de gemeente de besluitvorming afhandelt;
8. Zorgvuldigheid boven snelheid;
9. Samenvattend.

1. Onze eerste reactie

Donderdagochtend 12 september 2019 heeft gedeputeerde mevrouw Spierings het besluit van Gedeputeerde Staten telefonisch medegedeeld aan wethouder Baartmans. Pas nadat de provincie pers te woord heeft gestaan wordt de gemeente ingelicht.

Hierna heeft het college van burgemeester en wethouders direct een eerste reactie gegeven aan de gemeenteraad. Ook heeft de wethouder de pers te woord gestaan. Hierbij is ongeloof en verbijstering geuit. Er wordt geen rekening gehouden met de mening van inwoners, de gemeenteraad en het college.

De besluitvorming van het college van Gedeputeerde Staten is niet in lijn met de bestuurlijk gevoerde gesprekken van 9 juli 2019, 14 augustus 2019, de telefoongesprekken van gedeputeerde mevrouw Spierings en wethouder Baartmans van 23 augustus 2019, 28 augustus 2019 en 10 september 2019, de door gedeputeerde Spierings verzonden mail van 27 augustus 2019 en de door Gedeputeerde Staten aan het college en de gemeenteraad aangeboden brief van 30 augustus 2019 (ontvangen op 2 september 2019) over mogelijke alternatieven voor Windpark Karolinapolder.

2. Onderlinge verhoudingen

Hierbij maken wij de door ons opgestelde verslagen van de diverse gesprekken en relevante e-mails openbaar. Dit is van belang, omdat de betrokken provinciale bestuurders ons op geen enkel moment hebben medegedeeld deze stap te willen gaan zetten. Evenmin is dit besluit in lijn met de aan de gemeente toegestuurde brieven door Gedeputeerde Staten van 24 juni 2019 (uw kenmerk C2233384/4541641) en 30 augustus 2019 (uw kenmerk C2250573/4571555).

Wij waren ervan overtuigd dat we samen als overheden op zoek waren naar een alternatieve oplossing voor de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder. In de gesprekken en uw brief van 30 augustus 2019 heeft u zelfs alternatieven aangedragen. Richting u en in de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019 hebben wij uitgesproken één van de door u aangedragen alternatieven te gaan onderzoeken. Een ruimtelijk verantwoord alternatief dat past binnen het raadsakkoord. Wij zijn richting u en de betrokken partijen open geweest over alle stappen die er zijn gezet in het dossier. De gemeente Steenberghe heeft de besluitvorming over Windpark Karolinapolder transparant en zorgvuldig (juridisch en maatschappelijk gezien) vormgegeven. Ons vertrouwen in de provincie op dit dossier is geschaad.

Wij begrijpen de door u genomen stap niet. Met ons wordt gesproken over alternatieven, u vraagt aan Green Trust of zij zonder innogy door wil gaan met een alternatief, u laat Green Trust input geven voor uw brief van 30 augustus 2019 (door ons ontvangen op 2 september 2019) en vervolgens besluit u om de gemeentelijke bevoegdheid tot het nemen van een besluit over de aanvraag omgevingsvergunning in te trekken. Een besluit met een bijbehorend voorbereidingstraject waarover u niet met ons heeft gesproken. Een besluit wat niet in lijn is met uw brieven van 24 juni 2019 en 30 augustus 2019.

3. Draagvlak en sociale randvoorwaarden

Voor de ontwikkeling van Windpark Karolinapolder van innogy is geen draagvlak. Niet bij de direct omwonenden, niet bij de voormalige regiegroep voor de sociale randvoorwaarden, niet bij andere belangengroepen in en buiten Dinteloord, niet bij de inwoners van Dinteloord, niet bij de 1400 personen die een steunbetuiging tegen Windpark Karolinapolder hebben ondersteund, niet bij de indieners van zienswijzen en niet bij de gemeente. De sociale randvoorwaarden worden in Dinteloord 'judaspenningen' genoemd.

U geeft aan de sociale randvoorwaarden van groot belang te vinden voor de omgeving en het draagvlak voor Windpark Karolinapolder. Besluitvorming moet volgens u, vanwege deze ruimtelijk irrelevante sociale randvoorwaarden, snel plaatsvinden omdat naar verwachting de SDE+ subsidie volgend jaar met 20% gaat afnemen. Wij zijn van mening dat de hoogte van de windturbines niet moet worden bepaald door het winstbejag van een ontwikkelaar (innogy), maar door ruimtelijke kwaliteit. Liever lage windturbines in een lijnopstelling langs het Volkerak zonder sociale randvoorwaarden, dan ruimtelijk onverantwoorde megawindturbines in een ruitopstelling dichtbij de kern Dinteloord en andere woningen.

Bovendien zijn er gedurende de procedure voor Windpark Karolinapolder zienswijzen ingediend. De gemeente heeft de zienswijzen en de ingediende aanvraag omgevingsvergunning juridisch beoordeeld. Hierbij is eveneens gebruik gemaakt van de expertise van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Het college heeft op 9 juli 2019 een raadsvoorstel (kenmerk BM1903088) aangeboden voor het weigeren van de verklaring van geen bedenkingen voor Windpark Karolinapolder. Hierbij is ook de nota van beantwoording van zienswijzen bijgesloten (versie van 9 juli 2019 met het kenmerk BBM1900814). Hiervan bent u op de hoogte. In het raadsvoorstel is juridisch onderbouwd waarom het plan van innogy in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Hierbij zijn we ingegaan op alle ruimtelijk relevante aspecten. De bedoeling was dat de gemeenteraad op 26 september 2019 een besluit over de verklaring van geen bedenkingen zou nemen. Daarna kon het college de besluitvorming afronden.

Wij hebben geconstateerd dat u in uw besluit en in de aan Provinciale Staten aangeboden stukken niet ingaat op de ruimtelijk juridische argumentatie uit ons raadsvoorstel van 9 juli 2019 en de bijbehorende nota van beantwoording van zienswijzen. De nu aan Provinciale Staten aangeboden nota van beantwoording van

zienswijzen is achterhaald en wordt (juridisch) niet gesteund door het college. De actuele stukken hebben wij als bijlage bijgesloten.

4. Beginselen van behoorlijk bestuur

Hierboven hebben wij reeds uitgelegd waarom wij vinden dat uw besluitvorming, gelet op het ingezette traject, de gemaakte afspraken en gewekte verwachtingen, onbehoorlijk is. In het vervolg van deze brief zullen wij nog nader onderbouwen waarom uw besluitvorming niet in lijn is met de beginselen van behoorlijk bestuur.

5. Het niet kunnen afronden van het gemeentelijke besluitvormingstraject

Uw besluit is niet in lijn met uw brieven van 24 juni 2019 (kenmerk C2233384/454164) en 30 augustus 2019 (kenmerk C2250573/4571555). Uw besluit wijkt af van eerder aan ons bekend gemaakte besluiten. Wij moeten kunnen vertrouwen op de inhoud van deze brieven en de gevoerde gesprekken, omdat wij hierop onze besluitvorming baseren.

Hieronder is een aantal passages uit uw brief van 30 augustus 2019 opgenomen.

- U eindigt uw brief met de volgende zin: *'Ook staat hierin beschreven welk besluit de provincie moet gaan nemen (op basis van de Elektriciteitswet) **als uw gemeente de aangevraagde omgevingsvergunning weigert** en de provincie een verzoek krijgt om van haar bevoegdheid gebruik te maken.'*
- In de bij deze brief bijgesloten notitie heeft u het volgende opgenomen onder het kopje 'Elektriciteitswet': *'**Bij het niet afgeven van een omgevingsvergunning door de gemeente Steenbergen voor het windpark Karolinapolder, is er sprake van de in de wet genoemde weigering.***
- In dezelfde notitie heeft u ook het volgende opgenomen onder het kopje 'Alternatief 4: Provinciaal inpassingsplan Karolinadijk': *'**Dit zal naar verwachting aan de orde komen op het moment dat de gemeente Steenbergen besluit om medewerking aan het windpark te weigeren.***

De gemeente oefent haar bevoegdheid uit en handelt de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder af. Dit hebben we ook met u besproken. Tevens hebben wij u over dit proces op de hoogte gehouden door de ook aan u aangeboden raadsmededelingen van 3 juli 2019 (kenmerk BM1903082), 10 juli 2019 (kenmerk BM1903241) en 27 augustus 2019 (kenmerk BM1903878). Van het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) hebben wij u eveneens op de hoogte gebracht.

In de wet is geregeld dat de gemeenteraad een besluit moet nemen over de verklaring van geen bedenkingen. Na dit besluit wordt de omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder verleend of geweigerd door het college van burgemeester en wethouders. De besluitvorming over de aanvraag omgevingsvergunning staat op de agenda van de gemeenteraad van 26 september 2019. In de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2019 is geen besluit genomen door de gemeenteraad. In deze vergadering is het agendapunt oordeelsvormend behandeld. Ook is een besluit van de gemeenteraad over de verklaring van geen bedenkingen nog geen definitief

besluit op de aanvraag omgevingsvergunning. Hiertoe is het college bevoegd, nadat de raad een besluit heeft genomen over de verklaring van geen bedenkingen.

In uw correspondentie van 24 juni 2019 en 30 augustus 2019 geeft u aan mogelijk medewerking te moeten verlenen aan een verzoek van innogy nadat de gemeente een besluit heeft genomen. Nu trekt u, in strijd met uw eigen brieven, de beslissingsbevoegdheid van de gemeente in nog voordat er een besluit is genomen. Een besluit wat op zeer korte termijn genomen zou gaan worden. Een gemeentelijk besluit dat van groot belang is voor onze inwoners en de juridische mogelijkheden van de indieners van zienswijzen en belanghebbenden. Dit is naar onze mening niet in lijn met de beginselen van behoorlijk bestuur en dan met name het vertrouwens- en zorgvuldigheidsbeginsel.

6. Het geaccepteerde regiobod, de afspraken met het rijk en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie

In tegenstelling tot uw mening komen wij tot de conclusie dat uw besluit niet in lijn, maar juist in strijd is, met het door u geaccepteerde regiobod voor de realisatie van windenergie (uw brief van 1 november 2011, verzonden op 8 november 2011 met uw kenmerk C2050782/2823533) en daarmee zelfs ook met de afspraken die u heeft gemaakt met het rijk. In alle relevante stukken waar u naar verwijst wordt gesproken over opschaling.

Er zijn in het verleden afspraken gemaakt over opschaling. Het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder is vernieuwing. Dit verschil is juridisch en ruimtelijk gezien van groot belang. Wij hebben in het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) uitvoerig beargumenteerd waarom het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder geen opschaling maar vernieuwing is. Wij vragen u om dit standpunt te respecteren en indien nodig te laten toetsen door de bestuursrechter. Uw besluit maakt dit wellicht onmogelijk.

Het rijk heeft het regiobod met open armen ontvangen en geprezen. In het regiobod van 13 oktober 2011 is voor de gemeente Steenbergen letterlijk de volgende tekst en het volgende aanbod opgenomen:

'Gemeente Steenbergen

Op het AFC NP gaat de provincie in haar overzicht uit van de realisatie van maximaal 20 MW windenergie (met 8 windturbines). De locatie biedt ruimte voor het realiseren van meer vermogen windenergie.

Het provinciale inpassingsplan voor het AFC NP biedt de ruimte aan maximaal 8 windturbines. Het wijzigingsplan dat nu door Gedeputeerde Staten wordt opgesteld gaat uit van de realisatie van 7 turbines. Het inpassingsplan biedt Gedeputeerde Staten de ruimte voor het realiseren van een extra windturbine.

Er wordt bij het wijzigingsplan tevens gesproken over de realisatie van 3 Windturbines op het AFC NP. Naar mening van Steenbergen moet er in Noord-Brabant gestreefd worden naar het realiseren van zoveel mogelijk vermogen windenergie in MW's met zo weinig

mogelijk windturbines. Mogelijk kunnen er op het AFC NP windturbines met een hoger vermogen worden gerealiseerd.

De benodigde afstand tussen de turbines in relatie tot het vermogen beperkt de extra inzet op het AFC NP op dit moment waarschijnlijk tot 7 i.p.v. 8 windturbines met een vermogen tot maximaal 3,4 MW per turbine.

De gemeente is, indien noodzakelijk voor het behalen van de provinciale doelstelling, onder voorbehoud van instemming door de gemeenteraad, bereid om medewerking te verlenen aan de **opschaling van de vier bestaande turbines aan de Karolinadijk te Dinteloord** van 0,6 MW naar maximaal 6 MW per windturbine. Deze turbines maken onderdeel uit van het bestaande park langs de Volkeraksluizen. Door de **opschaling** neemt het aantal turbines in de gemeente Steenbergen niet toe, maar het te leveren vermogen windenergie neemt wel toe.'

De gemeente Steenbergen heeft in het gebied een ruim aanbod gedaan. De gemeente heeft haar verantwoordelijkheid genomen, daar waar andere gemeentes niets of veel minder hebben aangeboden. De 7 windturbines op het Agro & Food Cluster Nieuw Prinseland (AFCNP) zijn gerealiseerd.

Ook in het gebied wordt dus duidelijk gesproken over opschaling van de vier bestaande turbines aan de Karolinadijk te Dinteloord.

De gemeente heeft haar aandeel in het gebied verankerd in de gemeentelijke structuurvisie (vastgesteld 31 mei 2012). Hieronder zijn de relevante passages vanuit de vastgestelde structuurvisie opgenomen:

Windmolens

De gemeente Steenbergen wil de kenmerkende waardevolle openheid van het landschap beschermen en behouden. De plaatsing van windturbines (ook in parken en lijnopstellingen) tast de waardevolle openheid van het Steenbergse landschap op een onaanvaardbare wijze aan en ondermijnt daarmee ook de toeristisch recreatieve ambities van de gemeente.

Windmolens kunnen enkel geclusterd worden gerealiseerd binnen het hoogdynamische gebied AFC Nieuw Prinseland. Naast het bovengstaande is de gemeente eveneens bereid om medewerking te verlenen aan de **opschaling** van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord. Bij de **opschaling** van de bestaande windturbines gaat het om het vervangen van de bestaande windmolens door windturbines met meer vermogen. Als gevolg van de **opschaling** zal het aantal windturbines niet toenemen.

Door het bovengstaande beleid wil de gemeente Steenbergen een bijdrage leveren aan de realisatie van duurzame energie in de vorm van windenergie.

De gemeente Steenbergen stelt voor de uitvoering van dit beleid de volgende voorwaarden:

- De gemeente streeft naar de ontwikkeling van een zo hoog mogelijk vermogen (in megawatts) met zo weinig mogelijk windturbines;
- De realisering van windturbines gaat gepaard met een kwaliteitsverbetering van het Steenbergse landschap. De verbetering kan betrekking hebben op de kwaliteit van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of de extensieve recreatieve

mogelijkheden van het gebied.

In uw brief van 9 januari 2018 (uw kenmerk C2219707/4297612) heeft u uw bevoegdheid overgedragen voor de opschaling van Windpark Karolinadijk. In de brief is de volgende passage opgenomen:

*'Met betrekking tot de, binnen uw gemeente voorgenomen **opschaling van windpark Karolinadijk tot 12 MW**, heeft u ons college verzocht om de bevoegdheden voor het doorlopen van de ruimtelijke procedure en het afgeven van de omgevingsvergunning aan u over te dragen, ten behoeve van het toepassen van de gemeentelijke coördinatieregeling.'*

Zelfs in uw brief van 24 juni 2019, de brieven behorende bij u besluit van 10 september 2019 tot het intrekken van de beslissingsbevoegdheid van de gemeente over de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder en uw persbericht behorende bij dit besluit heeft u het enkel over opschaling.

In de brief van 10 september 2019 met uw kenmerk C2250573/4575769 is over de opschaling het volgende opgenomen:

- *Op 13 oktober 2011 heeft de Regio West-Brabant een regionaal bod vastgesteld voor de ontwikkeling van windenergie in West-Brabant. Het gezamenlijke bod van de regio ging uit van de realisatie van 200 MW opgesteld vermogen windenergie in 2020. De **opschaling** van het bestaande Windpark Karolinadijk maakt onderdeel uit van dit regionale bod. Wij hebben dit bod op 1 november 2011 geaccepteerd en de verantwoordelijkheid bij de gemeenten gelegd om dit na te komen. Wij beschouwen dit als een harde afspraak.*
- *Eind 2017 heeft u besloten om gevolg te geven aan onze afspraak en daadwerkelijk medewerking te gaan verlenen aan de beoogde **opschaling van Windpark Karolinadijk**.*

In de brief van 10 september 2019 met uw kenmerk C2250573/4573630 is over de opschaling het volgende opgenomen:

- *In het 'Aanbod windenergie West-Brabant' van 13 oktober 2011 staat de **opschaling van windpark Karolinadijk** voor 21,6 MW opgenomen, bovenop het aantal van 2,4 MW. Omdat wij dit vermogen bij 4 turbines niet realistisch achtten, zijn wij bij de afspraken die wij met het IPO en het Rijk gemaakt hebben voor Wind op land 2020 uitgegaan van een totaal vermogen van 12 MW voor de **opschaling van het bestaande windpark Karolinadijk**. Het windpark Karolinapolder draagt hiermee voor 9,6 MW (12 MW min de huidige 2,4 MW) bij aan de met het Rijk in IPO-verband gemaakte afspraak in Noord- Brabant, namelijk om 470,5 MW aan vermogen windenergie gerealiseerd en operationeel te hebben op 31 december 2020. Wij hechten eraan om onze afspraken na te komen en daarvoor, binnen onze mogelijkheden, ook alles in het werk te stellen om daaraan te voldoen.*
- *Op grond van uw brief van 19 december 2017 hebben wij gelet op artikel 9f, zesde lid onder a van de Elektriciteitswet, op 9 januari 2018 besloten af te zien van het toepassen van de bevoegdheid om op grond van artikel 9f tweede lid Elektriciteitswet 1998 besluiten te nemen voor de **opschaling van het windpark Karolinadijk** binnen uw gemeente.*
- *In de vigerende visie staat dat alleen een **opschaling van het bestaande windpark Karolinadijk** aanvaardbaar is.*

In uw persbericht van 12 september 2019 is over opschaling het volgende opgenomen:

- In 2011 heeft de regio West-Brabant een regionaal bod vastgesteld voor de ontwikkeling van windenergie, waar de **opschaling van het Windpark Karolinnadijk** onderdeel van uitmaakte. In 2013 is deze afspraak opgenomen in de afspraken Wind op Land 2020 tussen IPO en het rijk.
- Nadat het college van B&W van Steenbergen eind 2017 besloten heeft om daadwerkelijk mededewerking te verlenen aan de **opschaling van Windpark Karolinnadijk**, heeft de provincie de bevoegdheid voor het realiseren van de opgave voor wind op land overgedragen aan de gemeente Steenbergen.

In het persbericht heeft u bovendien het volgende opgenomen:

'De provincie wil de besluitvorming over het windproject in Steenbergen op korte termijn afronden. Het Windpark Karolinnapolder past zowel binnen de provinciale Verordening ruimte als de gemeentelijke structuurvisie.'

Wij hebben in het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088) uitvoerig juridisch onderbouwd waarom Windpark Karolinnapolder van innogy niet voldoet aan de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. Uit de behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 4 september 2019 van dit raadsvoorstel blijkt dit eveneens. In hetzelfde raadsvoorstel hebben wij onze vraagtekens geuit over het kunnen voldoen van het plan aan de Provinciale verordening ruimte. U bent op de hoogte van het bovenstaande. De inhoud van het persbericht komt niet overeen met de werkelijkheid.

Door uw besluitvorming handelt u dan ook niet in lijn met de beginselen van behoorlijk bestuur.

7. Beter mogelijke juridische rechtsgang van indieners van zienswijzen en andere belanghebbenden als de gemeente de besluitvorming afhandelt

U ontleemt de tegenstanders van Windpark Karolinnapolder mogelijk juridisch gezien een elementaire beroepsgrond om het plan van innogy tegen te houden. U ontleemt ons eveneens de juridische mogelijkheid om de aanvraag omgevingsvergunning van innogy te kunnen weigeren.

U geeft zelf aan dat het uitgangspunt voor de gemaakte afspraken met de gemeente de opschaling uit het reglobod is. Echter, nu wilt u in afwijking van dit uitgangspunt mededewerking verlenen aan een Windpark Karolinnapolder dat naar onze mening niet als opschaling van de windturbines aan de Karolinnadijk te Dinteloord kan worden gezien.

Niet de gemeente, maar innogy heeft het plan voor Windpark Karolinnapolder ontwikkeld. Vervolgens heeft innogy hier zelfstandig een aanvraag omgevingsvergunning voor ingediend. Hiermee nam innogy bewust een risico. Er is geen lijnopstelling op de Karolinnadijk langs het Volkerak aangevraagd door innogy. Innogy heeft een plan voor een ruitopstelling dichtbij de kern Dinteloord ontwikkeld.

De minimale afstand van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk tot de kern Dinteloord bedraagt 1200 meter. De minimale afstand van Windpark Karolinapolder van innogy tot de kern Dinteloord bedraagt minder dan 800 meter. Het bestaande windpark aan de Karolinadijk en het door innogy aangevraagde Windpark Karolinapolder staan ruimtelijk gezien op twee verschillende locaties. Er is ruimtelijk gezien dan ook geen sprake van opschaling, maar van vernieuwing. Ten slotte zijn er door innogy windmolens aangevraagd met een tiphoogte tussen de 180 en 234 meter. De bestaande windturbines hebben een tiphoogte van ongeveer 80 meter.

Het bovenstaande heeft mede geleid tot het besluit van het presidium op 21 maart 2019 tot het terugsturen van het raadsvoorstel van 26 februari 2019 (kenmerk BM1900642), het vallen van de coalitie in de gemeente Steenbergen op 27 maart 2019, het vormen van een nieuwe coalitie en het vaststellen van het raadsakkoord op 16 mei 2019.

Wij zijn van mening dat u de kant van de gemeente had moeten kiezen en niet de kant van een ontwikkelaar die weigert om haar maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen. U kiest voor het steunen van een ontwikkelaar die geen enkel oog heeft voor de inwoners van Dinteloord, voor de mening van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Een ontwikkelaar die ook niet bereid is om te praten en die zich zonder reden heeft afgemeld voor het bestuurlijke overleg op 14 augustus 2019.

Naar onze mening komt u door uw besluit de met de gemeente, de regio en het rijk gemaakt afspraken niet na. Windpark Karolinapolder van innogy is geen opschaling.

Vanuit de ingediende zienswijzen, de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie, het door u geaccepteerde regiobod, het ontbreken van maatschappelijk draagvlak voor het plan van innogy en de onwelwillendheid van een ontwikkelaar om haar plan aan te passen, is het des te belangrijker dat onder andere het onderwerp opschaling de juridische en bestuurlijke plaats krijgt die het verdient in dit juridische, bestuurlijke en maatschappelijk proces. Voor de gemeente is het in ieder geval een juridische weigeringsgrond voor de aanvraag omgevingsvergunning. Voor de indieners van zienswijzen is het een zeer belangrijk juridisch argument om Windpark Karolinapolder tegen te kunnen houden. Dit is bekend bij u. In welke mate borgt u de juridische toets en rechtsbescherming voor de indieners van zienswijzen op dit belangrijke onderwerp?

Wij vragen u om de gemeente, haar inwoners en de indieners van zienswijzen niet buiten spel te zetten voor een zeer belangrijk juridisch punt. Door uw acceptatie van het regiobod is het naar onze mening onbehoorlijk om als Gedeputeerde Staten de inwoners van de gemeente Steenbergen en de gemeente haar juridische rechten en mogelijkheden te ontnemen.

8. Zorgvuldigheid boven snelheid

U neemt het de gemeente kwalijk dat we niet snel medewerking hebben verleend aan de aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder van innogy. Voor de gemeente is het niet van belang om snel te besluiten, maar om zorgvuldig te handelen en te besluiten. Zowel uit juridisch, maatschappelijk als bestuurlijk oogpunt. Uit de inhoud van deze brief en uit de inhoud van het gehele dossier blijkt dat de door u gedane aannames, die de basis vormen voor het nu snel door u genomen besluit, niet kloppen. Wij benadrukken dat wij al onze keuzes juridisch, maatschappelijk en/of bestuurlijk kunnen beargumenteren.

9. Samenvattend

Op dit dossier is het van belang om zorgvuldig te handelen. Het plan van innogy is naar onze mening in strijd met een goede ruimtelijke ordening en in strijd met het door u geaccepteerde regiobod. Dit is door ons uitvoerig juridisch beargumenteerd in het raadsvoorstel van 9 juli 2019 (kenmerk BM1903088). Hierbij is ook rekening gehouden met de ingediende zienswijzen.

De gemeente is een voorstander van de energietransitie en levert lokaal en regionaal haar bijdrage. Met de uitvoering van ons raadsakkoord (vastgesteld door de gemeenteraad op 16 mei 2019) bieden wij in één keer de ruimte om de gemeentelijke doelstelling voor 2030 te kunnen realiseren. Hierbij is zowel ruimte voor de realisatie van windenergie als zonne-energie. Tevens leveren wij onze bijdrage aan de regionale energiestrategie 2030. Wij vinden het van groot belang dat de energietransitie ruimtelijk verantwoord wordt gerealiseerd met maatschappelijk draagvlak. Zorgvuldigheid boven snelheid. De energietransitie is een marathon en geen sprint, waarbij Steenbergse al haar inwoners en bedrijven nodig heeft. Het raadsakkoord biedt een ruimhartig en ruimtelijk verantwoord alternatief voor het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder. Een plan dat beter is voor de inwoners van Dinteloord, op meer draagvlak kan rekenen en een veel grotere bijdrage levert aan de energietransitie.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders voornoemd.
De secretaris,

De loco burgemeester,

M.J.P. de Jongh, RA

mw. W.A.M. Baartmans

Bijlagenoverzicht bij de brief van 19 september 2019 met het kenmerk UM1906322

De volgende bijlagen zijn bijgesloten:

1. Door de gemeente opgesteld verslag van het (bestuurlijk) overleg tussen de provincie, innogy, Green Trust en de gemeente op 9 juli 2019 (BBM1900948);
2. Door de gemeente opgesteld verslag van het (bestuurlijk) overleg tussen de provincie, Green Trust en de gemeente op 14 augustus 2019 (BM1903874);
3. Door de gemeente opgesteld verslag van het telefonisch overleg tussen gedeputeerde mevrouw Spierings en wethouder mevrouw Baartmans op 23 augustus 2019;
4. Raadsmededeling van 27 augustus 2019 over de stand van zaken over het dossier Windpark Karolinapolder en de uitvoering van het raadsakkoord (BM1903878)
5. E-mail van gedeputeerde mevrouw Spierings aan wethouder mevrouw Baartmans van 27 augustus 2019. Op 28 augustus is de inhoud van de mail telefonisch besproken.
6. Brief van de provincie van 30 augustus 2019, ontvangen op 2 september 2019 waarin wordt ingegaan op een aantal verschillende opties/alternatieven ten aanzien van de ontwikkeling van wind en zon langs het Volkerak (C2250573/4571555).
7. Dinsdagochtend 10 september 2019 heeft er een telefoongesprek plaatsgevonden tussen gedeputeerde mevrouw Spierings en wethouder mevrouw Baartmans. De wethouder heeft in de collegevergadering een terugkoppeling gegeven over dit telefoongesprek;
8. E-mail van wethouder Baartmans aan gedeputeerde mevrouw Spierings van 10 september 2019;
9. Raadsmededeling over Windpark Karolinapolder van 12 september 2019 (BM1904100);
10. Raadsvoorstel van 9 juli 2019 over de aanvraag omgevingsvergunning Windpark Karolinapolder (BM1903088);
11. Nota van beantwoording zienswijzen, Windpark Karolinapolder nabij Dinteloord Gemeente Steenbergen, versie 9 juli 2019 (BBM1900814).

Overleg Stand van zaken Windpark Karolinapolder 9 juli 2019

Locatie: provinciehuis

Aanwezig: provincie (gedeputeerden Spierings en Van Merrienboer, M. van de Ven), Green Trust (G. ter Horst, T. Keesmaat), innogy (J. Boorsma en A. Struijs), gemeente (wethouders Baartmans en Knop, M. de Jong)

Naar aanleiding van de stand van zaken, zoals omschreven in de raadsmededeling van 3 juli 2019 (kenmerk BM1903082) heeft er op verzoek van de provincie op 9 juli 2019 een (spoed)overleg plaatsgevonden tussen de provincie, innogy, Green Trust en de gemeente.

Gemeente: Met het raadsakkoord is er een mooi aanbod gedaan voor de uitvoering van de energietransitie en daarmee voor de RES 2030. Ook is aangegeven dat de opgave van Steenberg, als gevolg van de glastuinbouw (waaronder het AFCNP), heel groot is. De sociale randvoorwaarden zijn ondergeschikt, ze worden bestempeld als judaspenningen. Daarnaast is benadrukt dat er 1400 steunbetuigingen zijn ingediend tegen het plan van innogy. Dit komt er op neer dat nagenoeg elke volwassene / elk gezin uit Dinteloord tegen is.

Voor de provincie is het van belang om te weten hoe er wordt gekomen tot de realisatie van de opgave 2023. Welke ruimte is er vanuit het raadsakkoord om te kunnen bewegen? Er wordt voorgesteld om (eventueel als provincie) een MER te maken en daarin meerdere alternatieven te onderzoeken. Het standpunt van de gemeente wordt hier dan ook in meegenomen. M.a.w.: de variant van lager dan 150 meter tiphoogte wordt samen met hogere tiphoogtes onderzocht. Vervolgens kan dit met de gemeenteraad worden besproken. Ook vraagt de provincie of de gemeente het plan vanuit het raadsakkoord niet zelf in de markt wil zetten (tender).

De wethouders hebben aangegeven dat hier vanuit de gemeente niet in meegegaan kan worden. Het college voert het raadsakkoord uit. Wij zijn geen ontwikkelaar en we hebben geen grondposities. De partijen/partij die het kunnen/kan realiseren zitten/zit al aan tafel.

innogy is niet instaat om medewerking te verlenen aan de uitvoering van het raadsakkoord (lager dan 150 meter tiphoogte). MER duurt lang, kost veel geld en je zal 2023 niet halen.

Door de gemeente is duidelijk aangegeven wat er vanuit Green Trust en Eneco gecommuniceerd is over de economische haalbaarheid van windturbines lager dan 150 meter tiphoogte. Zij hebben aangegeven dat het economisch uitvoerbaar is. Green Trust heeft dit eind mei ook nog bevestigd. Green Trust heeft hier niets tegenin gebracht in het overleg.

Green Trust is er een voorstander van om samen met innogy een park te realiseren.

Provincie: Wat als innogy niet mee doet en de bestaande windturbines laat staan? Wat doet Green Trust dan?

Green Trust is een voorstander van een MER waarin meerdere varianten worden meegenomen.

innogy geeft aan hier niet aan mee te willen doen. We zijn twee keer gestruikeld voor de finish. Dit moet niet nog een derde keer gebeuren.

innogy ziet voor haar twee opties. 1. Ze laat de bestaande windturbines nu gewoon doordraaien OF 2. Ze gaat verder met een verzoek tot een PIP.

Provincie: Hoe zitten jullie erin als de gemeente de MER betaald?

innogy: Dit pad gaan we niet bewandelen. Wij kunnen geen windturbines realiseren lager dan 150 meter tiphoogte. Wij realiseren ons dat de onderdelen politiek en economie niet kunnen matchen.

Vanuit de gemeente wordt aangegeven dat we kunnen bezien of Green Trust, als ze doorgaat met een plan binnen het raadskader, nog meer hectares zonneweide op een andere locatie kan realiseren.

Green Trust geeft aan een mogelijkheid te zien om een plan te ontwikkelen binnen de grenzen van het raadskader als het over 8 windturbines gaat. Green trust geeft aan voor 6 windturbines geen businesscase te zien. Green Trust heeft deze posities niet in handen. Stiltegebied ligt lastig. Green Trust en innogy gaan nog met elkaar in overleg over de mogelijkheden van het overdragen van grondposities.

Green Trust vraagt ook of de provincie het traject niet kan trekken (sociale randvoorwaarden via de BOM en een PIP en MER)?

De provincie geeft aan dat zij kan ondersteunen bij de sociale randvoorwaarden. Echter, het is niet mogelijk om een MER te maken met slechts 1 alternatief binnen de grenzen van het raadsakkoord. Een MER moet alternatieven hebben.

Voor de provincie is het van belang dat de gemeente haar afspraken nakomt.

De provincie wil bezien hoe het draagvlak vanuit de gemeente Steenbergen kan worden benut. Gedeputeerde: "Er is draagvlak in de gemeente Steenbergen en dat laten we niet lopen."

Er is afgesproken om half augustus 2019 een vervolgoverleg te houden.



BM1903874

Verslag : Vervolgoverleg Windpark Karolinapolder
Datum : 14 augustus 2019
Tijd : 15.30 uur
Locatie : Gemeentehuis
Onderwerp : Vervolgoverleg Windpark Karolinapolder

Aanwezig : Provincie: gedeputeerde mevrouw Spierings, gedeputeerde de heer Van Merrienboer, de heer Kugel

Green Trust: de heer Keesmaat en mevrouw Ter Horst

Gemeente: burgemeester de heer Van den Belt (voorzitter van het overleg), wethouder mevrouw Baartmans, wethouder de heer Knop, de heer De Jong

Afwezig : innogy heeft zich afgemeld bij de provincie

De voorzitter heet iedereen welkom.

Wethouder Baartmans geeft een korte samenvatting van het overleg van 9 juli 2019. De aanwezige partijen stemmen hiermee in.

De voorzitter geeft aan het niet sjeik te vinden van innogy om niet aan te schuiven bij dit overleg.

Er wordt gevraagd of bekend is waarom innogy zich heeft afgemeld bij de provincie.

De provincie geeft aan dat er geen reden is opgegeven door innogy.

Green Trust geeft aan dat ze altijd bij voorkeur samen met innogy een alternatief plan wilden ontwikkelen. Green Trust hanteert andere marges dan innogy voor een businesscase en een positief investeringsbesluit. Green Trust ziet ruimte voor de ontwikkeling van een project zonder innogy.

Green Trust heeft ongeveer een week na het overleg op 9 juli 2019 gesproken met innogy. De heer Boorsma was hierbij ook aanwezig. innogy heeft aangegeven de bestaande windmolens aan de Karolinadijk te laten staan. Na dit overleg is Green Trust zelf verder gegaan met een plan.

De voorzitter geeft nogmaals aan te betreuren dat innogy niet aanwezig is en moet gezien de stand van zaken concluderen dat er binnen de gemeente geen ruimte is voor het plan van innogy.

Gedeputeerde Spierings verwijst naar het gesprek van 1 april 2019. Er wordt aangegeven dat de Elektriciteitswet weinig ruimte biedt. Met een alternatief plan in de hand is er juridisch mogelijk meer ruimte. Vanuit de provincie wordt tevens aangegeven dat innogy heeft aangekondigd een verzoek tot een inpassingsplan in te gaan dienen. Voor zover bekend heeft innogy dit nog niet ingediend. Er is op 1 april afgesproken dat de provincie een verzoek tot een inpassingsplan kan proberen af te wijzen, mits er een goed alternatief is.

Gedeputeerde Van Merrienboer geeft aan dat het plan van innogy op dit moment on hold staat.

Green Trust geeft een presentatie. Hierbij gaat het over twee varianten (6 of 7 windturbines).

- Het vermogen van een windturbine is ongeveer 3,5 / 4 / 4,5 MW. De tiphoogte is lager dan 150 meter. Het is een lijnopstelling langs het Volkerak. Het wordt gecombineerd met een zonnepark van tenminste 30 ha. Er wordt benadrukt dat het voor de businesscase van belang is dat er één netaansluiting komt. Er is een 50 % / 50 % samenwerking met de lokale coöperatie. Green Trust heeft er een voorkeur voor dat het wordt gecoördineerd door de provincie (er kan weer weerstand ontstaan in Steenberg). De leges worden betaald bij een onherroepelijke vergunning.
- Green Trust geeft aan dat er geen problemen zijn te verwachten met woningen. Er is gerekend met 450 meter afstand. Dit zit aan de veilige kant. De windturbines komen op een grotere afstand van de kern Dinteloord te staan.
- Met de zijn nog geen concrete afspraken gemaakt. Deze familie heeft aangegeven wel open te staan om afspraken te maken met Green Trust als het plan van innogy niet door kan gaan. De overige grondposities heeft Green Trust geregeld.
- Er wordt uitgegaan van een samenwerking met de lokale coöperatie. Er wordt gebruik gemaakt van de expertise van Green Trust. Er is een stevige lokale coöperatie nodig met professionele ondersteuning (Deltawind en/of REScoop). 50 % eigendom. Dit betekent ook 50 % van de kosten. Vanaf het begin af aan samen aan de slag. Garantstelling (voorfinanciering) door de gemeente ten behoeve van het aandeel van de coöperatie. Het project is lokaal (met elkaar en van elkaar).
- Er is een eerste quickscan uitgevoerd voor ecologie. Eventuele problemen zijn naar verwachting oplosbaar. Het project is dan ook naar verwachting vergunbaar. Er wordt benadrukt dat windturbines van 180 meter tiphoogte ecologisch gezien wel beter zullen zijn.
- Planning. In Q3 sluiten anterieure overeenkomst, starten ecologische onderzoeken en plaatsen meetmast (Hoe hard waait het? Dit is van belang voor de businesscase). Q4 lokale coöperatie. Vervolgens (plan)MER, passende beoordeling. Vergunning en MER haalbaar naar verwachting voorjaar 2021. Operationeel is afhankelijk van beroep, etc. (mogelijk 2022/2023).

Gedeputeerde Spierings geeft aan dat een ander plan moet voldoen aan de afspraken. Natuur is spannend. De provincie wil dit onderdeel ook nog toetsen.

Wethouder Baartmans verwijst nog naar de problematiek rondom de PAS.

Gedeputeerde Spierings geeft aan dat het een aandachtspunt is. Hopelijk is dit op tijd opgelost. Vanuit de provincie is richting het rijk specifiek aandacht gevraagd voor projecten die ervoor zorgen dat er in de toekomst minder uitstoot van stikstof is. Deze projecten zouden toch doorgang moeten kunnen hebben.

Gedeputeerde Van Merrienboer geeft aan dat een inpassingsplan voor een alternatief van Green Trust niet passend is. Met elkaar kunnen we wel kijken naar het bestendigen van afspraken.

Wethouder Knop geeft aan dat het raadsakkoord het kader is. Als de vier bestaande windturbines aan de Karolinadijk blijven staan, dan is er slechts ruimte voor vier nieuwe windturbines.

Gedeputeerde Van Merrienboer vraagt hoe lang de bestaande windturbines aan de Karolinadijk nog blijven staan.

Wethouder Knop geeft aan dat er met vier nieuwe windturbines ook veel MW opgesteld vermogen wordt gerealiseerd. Per windturbine ongeveer 4 / 4,5 MW. Daarnaast blijven de bestaande windturbines nog staan (2,4 MW).

Green Trust geeft aan dat zij meer dan 4 windturbines moet plaatsen. Anders is het een No Go voor Green Trust (geen businesscase). Er zijn 6 / 7 windturbines met een zonneveld nodig.

Gedeputeerde Spierings vraagt hoe Deltawind aankijkt tegen het grotere risico en het lagere rendement van windmolens die lager zijn dan 150 meter tiphoogte.

Green Trust geeft aan dat er altijd een investeringsbeslissing moet worden genomen die verantwoordelijk is. Je moet voorkomen dat deelnemers verliezen op hun geld. Het rendement is meer dan sparen.

Het is van belang dat er vanaf het begin risicodragend wordt meegedaan. Het wordt gedeeltelijk betaald door burgers. Daarom is het voor de lokale participatie van belang om na te denken over garantstelling, werkkapitaal of de voorfinanciering van kosten. De mensen vanuit de kern Dinteloord en de omwonenden wil je mee laten doen. Vanuit deze groepen moet ook het geld komen.

Wethouder Baartmans benadrukt dat het raadsakkoord hard is.

De voorzitter vraagt of Green Trust niet één of meerdere van de bestaande windturbines kan overnemen van innogy of de heer

Vanuit de provincie wordt aangegeven dat het saneren van windturbines geld kost.

Wethouder Baartmans geeft aan dat Green Trust toch aan innogy heeft aangeboden om het park over te nemen.

Green Trust ziet het niet als een reëel plan om de bestaande windturbines over te nemen. Ook wil innogy niet verkopen / saneren.

Gedeputeerde Van Merrienboer vraagt hoe het zit met de netto contante waarde van de bestaande windturbines. Zijn er mogelijkheden voor het ruilen van posities? Is er met innogy gesproken over mogelijke oplossingen? Kunnen we het speelveld hiervoor vergroten? Ook wordt er aan Green Trust gevraagd wat ze zou doen als zij innogy was. Waar zou ruimte kunnen zijn? En natuurlijk moet er wel de wil zijn bij innogy.

Green Trust kan geen antwoord geven op de gestelde vraag.

Gedeputeerde Van Merrienboer geeft aan dat als het raads kader hard is er iets gaat komen wat we allemaal niet willen. In dit geval moet de provincie een verzoek van innogy tot een PIP gaan behandelen.

Gedeputeerde Van Merrienboer vraagt of de 50% eigendom bij de gemeenschap nog voor beweging kan zorgen bij de gemeente. Wordt dit als belangrijk ervaren?

Green Trust vraagt of er aanvullend op de vier bestaande windturbines aan de Karolinadijk een mogelijkheid kan zijn voor de realisatie van vier nieuwe windturbines van 180 meter tiphoogte.

Gedeputeerde Spierings vraagt of de gemeente bereid is om het financiële gat te dichten van een windpark van 4 nieuwe windturbines van lager dan 150 meter tiphoogte. Over wat voor bedrag praten we dan?

Green Trust geeft aan dat het over enkele tonnen per jaar gaat.

Gedeputeerde Van Merrienboer vraagt of het nog uitmaakt als Green Trust 100 % eigenaar is van het park en er geen lokale participatie is van 50 %.

Green Trust geeft aan dat dit het verhaal niet anders maakt.

Gedeputeerde Van Merrienboer stelt voor dat de gemeente eventueel een eigen energiebedrijf opricht en/of zelf een windpark gaat realiseren binnen de grenzen van het raadskamer.

De voorzitter geeft aan dat staatsteun niet is toegestaan. We moeten bespreken welke ruimte er wel of niet is om een lokale coöperatie op weg te helpen. Welke ruimte is er om een alternatief plan toch passend te kunnen krijgen binnen het raadskamer.

De gedeputeerden geven aan dat als er geen alternatief plan is, het verzoek tot een PIP juridisch gezien niet kan worden afgewezen.

Gedeputeerde Spierings geeft aan dat de bestaande windturbines ongeveer 75 m hoog zijn. Tel je binnen het raadsakkoord 4 x ongeveer 75 meter tiphoogte net zo zwaar mee als windturbines van net geen 150 meter tiphoogte? 6 x 150 meter + 4 x 75 meter is qua totaal opgetelde hoogtemeters gelijk aan 8 x 150 meter.

De wethouders benadrukken nogmaals dat het raadsakkoord hard is.

Wethouder Knop geeft aan dat de gemeente veel biedt met het raadskamer, ook als de bestaande windturbines aan de Karolinadijk blijven staan (4 x 4,5 MW + 2,4 MW + een zonneveld).

Gedeputeerde Spierings vraagt of er toch niet de ruimte kan worden gevonden voor het plan van Green Trust (6 / 7 windturbines met een zonneveld) en het blijven staan van de vier bestaande windturbines.

Gedeputeerde Van Merrienboer geeft aan dat het om een tijdelijke vergunning gaat. Het is geen permanente bestemming. Na het verstrijken van de termijn worden de windturbines verwijderd.

Gedeputeerde Van Merrienboer benadrukt dat als er geen oplossing komt de provincie medewerking moet verlenen aan een plan van innogy.

Wethouder Knop geeft aan dat het raadsakkoord hard is. Gedurende de coalitieonderhandelingen is er uitvoerig gesproken over dit onderwerp. Wij zijn trots op het raadsakkoord.

Gedeputeerde Van Merrienboer geeft aan dat het de voorkeur is van de provincie dat de gemeente de besluitvorming zelf doet.

De voorzitter stelt voor om de vergadering even te schorsen. Na de schorsing vraagt de voorzitter wie hij het woord mag geven.

Wethouder Baartmans vraagt de provincie om nog een keer met innogy te gaan praten. Het raadskamer is het raadskamer. Mogelijk kan de provincie innogy nog doen bewegen.

Green Trust geeft aan nog te hebben nagedacht over een alternatief plan. Green Trust kan in plaats van 6 of 7 windturbines lager dan 150 meter tiphoogte een project van vier windturbines van 180 meter tiphoogte aanbieden. De vier bestaande windturbines aan de Karolinadijk (ongeveer 75 meter tiphoogte) blijven staan.

Er zijn meerdere voordelen te benoemen ten opzichte van het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder. De vier nieuwe windturbines liggen verder af van de kern Dinteloord. Er hoeft geen luchtvaartverlichting te komen (radar). innogy wil voor Windpark Karolinapolder mogelijk naar 234 meter tiphoogte gaan. Een tiphoogte van 180 meter is ecologisch gezien beter dan een tiphoogte van lager dan 150 meter. Je kunt een PIP voor het plan van innogy voorkomen. Er is een beter rendement voor de (lokale) deelnemers in het project bij een tiphoogte van 180 meter. Het

vermogen van een windturbine met een tiphoogte van 180 meter is ongeveer 4,5 MW en de energieopbrengst is hoger ten opzichte van een windturbine van ongeveer 150 meter tiphoogte.

Wethouder Knop geeft aan dat Green Trust heeft aangegeven dat een windturbine van 150 meter hoog ook een opgesteld vermogen heeft van 4 of 4,5 MW.

Green Trust geeft aan dat het opgesteld vermogen niet veel zal schelen, maar dat de energieopbrengst ongeveer 20 % hoger is. Visueel is het verschil van een hogere windturbine (180 meter tiphoogte in plaats van ongeveer 150 meter tiphoogte) nagenoeg niet waarneembaar. De afstand van de nieuwe windturbines tot de kern Dinteloord is ongeveer 2 km.

Gedeputeerde Spierings geeft aan het gesprek met innogy met alle liefde te willen voeren, maar zij verwacht hier niets / niet veel van.

Gedeputeerde Van Merrienboer geeft ook aan dat het beter is om te praten met innogy als je iets hebt waardoor ze moeten bewegen.

De voorzitter geeft mee dat de energietransitie geen sprint maar een marathon is. Er moeten afgewogen keuzes worden gemaakt.

Gedeputeerde Spierings gaat nader in op het onderwerp zonneveld. Het is van belang dat de gemeente een visie heeft. De provincie biedt ruimte.

Wethouder Knop geeft aan dat het raadsakkoord geen ruimte biedt voor 4 nieuwe windturbines van 180 meter tiphoogte. Wat gebeurt er als Green Trust hiervoor een PIP-verzoek zou indienen?

Gedeputeerde Spierings geeft aan dat de verzoeken moeten worden afgewogen. Mogelijk moeten we dan ja zeggen tegen twee plannen.

Gedeputeerde Van Merrienboer verwijst naar de afspraak die met het Rijk is gemaakt over de realisatie van wind op land.

Wethouder Knop geeft aan geen draagvlak te kunnen krijgen voor de nu voorliggende plannen. Het moet passen binnen het raadskader.

Gedeputeerde Van Merrienboer vraagt of de provincie kan helpen bij de argumentatie om wel tot een oplossing te kunnen komen.

Wethouder Knop geeft aan dat er politiek gezien geen ruimte is.

Gedeputeerde Spierings stelt voor om vanuit de provincie een neutraal document op te stellen over de voorliggende situatie en de mogelijke alternatieven.

De voorzitter geeft aan dat het van belang om de rol van de provincie goed op te nemen. Wat gaat de provincie doen als de gemeente nee zegt tegen een alternatief?

Gedeputeerde Van Merrienboer geeft aan dat er wel sprake is van urgentie. Ook is er behoefte aan een raadsbesluit. Als de gemeenteraad ruimte biedt voor een alternatief, dan heeft de provincie argumenten om een verzoek tot een PIP van innogy af te wijzen. We moeten de plussen van een alternatief benoemen. Of de gemeente pakt het zelf op OF wij moeten een besluit nemen.

De voorzitter vraagt of de gedeputeerde bereid is om in te spreken bij een raadsvergadering.

De gedeputeerden geven aan hiertoe altijd bereid te zijn als onderdeel van de oordeelsvorming. Wel op uitnodiging van de gemeente.

De voorzitter geeft aan het te waarderen dat we als overheden schouder aan schouder staan. Er wordt door de provincie een neutraal document opgesteld. Dit kan bijdragen aan het maken van een afgewogen keuze door de politiek. Wanneer kan het document worden aangeleverd aan het college?

De provincie probeert om deze week het document nog aan te leveren.

De voorzitter geeft aan dat het college gaat bespreken hoe er kan worden omgegaan met het document. Er wordt afgesproken om indien nodig snel weer een vervolgoverleg in te plannen.

Gedeputeerde Spierings geeft aan dat het college kan bepalen of het document aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

De voorzitter bedankt iedereen voor de deelname aan het overleg en geeft aan het te waarderen dat we als overheden schouder aan schouder staan. Het niet deelnemen van innogy aan het overleg is niet sjeik. De voorzitter sluit de vergadering.



Verslag : Proces dossier Windpark Karolinapolder
Datum : 23 augustus 2019
Tijd : 11.15 uur
Locatie : Telefoongesprek
Onderwerp : Proces dossier Windpark Karolinapolder

Aanwezig : Provincie: gedeputeerde mevrouw Spierings
Gemeente: wethouder mevrouw Baartmans (in aanwezigheid van H. Korte)
Afwezig : n.v.t.

De wethouder geeft aan om een gesprek te hebben gevraagd met de gedeputeerde. Naar aanleiding van het overleg op 14 augustus 2019 is er veel energie gestopt om met de coalitie de verschillende varianten (inclusief de alternatieven van Green Trust) voor de realisatie van windenergie in de Dinteloord te bespreken. Het is niet gelukt om meer ruimte te kunnen krijgen binnen het raads kader. Hiervoor ontbreekt het politieke draagvlak. De gedeputeerde toont begrip voor de situatie. Het aanbod van de gemeente blijft hetzelfde. Het raadsakkoord biedt de ruimte voor maximaal 8 windturbines met een tiphoogte lager dan 150 meter met een zonneveld van maximaal 30 hectare. Blijven de vier bestaande windturbines aan de Karolinadijk staan, dan is er slechts ruimte voor maximaal vier nieuwe windturbines met een tiphoogte lager dan 150 meter. Er wordt benadrukt dat de gemeente wil bijdragen aan de energietransitie, wij willen ons inspannen om te bezien welke opties er zijn en hoe de gemeente hieraan kan bijdragen.

Mevrouw Baartmans geeft aan dat de gemeenteraad in september een besluit neemt over het weigeren van de verklaring van geen bedenkingen voor de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder. De coalitie heeft aangegeven de verklaring van geen bedenkingen te gaan weigeren. Hoe kunnen we innogy bewegen om toch mee te werken aan de uitvoering van het raadsakkoord? Wat is hiervoor nodig? Hierbij hebben we de provincie nodig. De provincie kan het plaatje vanuit het grotere geheel bekijken. Welke ruimte is er binnen de provincie om innogy toch te laten bewegen?

Gedeputeerde mevrouw Spierings geeft aan op korte termijn in overleg te gaan met innogy. De gedeputeerde neemt contact op met de wethouder over de uitkomst van dit gesprek.

Mevrouw Spierings geeft aan dat het goed is om eerst alle opties te bezien voordat zij het in gang zetten van een provinciaal inpassingsplan (PIP) overweegt.

De gedeputeerde vraagt wat de gemeente gaat doen met het ambtelijk door de provincie aangeleverde document over de voorliggende alternatieven voor de realisatie van windenergie in Steenbergen. De wethouder legt uit dat er energie is gestopt in het proces met de coalitie (politiek). Welke ruimte kan de gemeente bieden? Het raadsakkoord is het kader. Het ambtelijk aangeleverde document is verder niet inhoudelijk besproken.



RAADSMEEDEDELING

Onderwerp

Stand van zaken over het dossier Windpark Karolinapolder en de uitvoering van het raadsakkoord

Steenbergen; 27 augustus 2019

Aan de Raad,

In de raadsmededelingen van 3 en 10 juli 2019 (kenmerken BM1903082 en BM1903241) hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken voor het dossier Windpark Karolinapolder en de uitvoering van het raadsakkoord. Hierbij geven wij u een update.

Het raadsakkoord

Op 16 mei 2019 heeft de gemeenteraad het coalitieakkoord 2019 - 2022 'Aan de slag' (van 8 mei 2019) vastgesteld als raadsakkoord. Tevens is aan het college de opdracht gegeven om het raadsakkoord uit te voeren. Over het onderwerp windenergie is het onderstaande opgenomen.

Windenergie en de opgave energietransitie 2030

Wij ontkomen er niet aan dat we als gevolg van het nationale klimaatbeleid voor 2030 ook een opgave voor de realisatie van windenergie hebben. Deze opgave wordt via het Rijk en de provincie aan ons opgelegd. Wij willen voor 2030 maximaal voldoen aan de bijbehorende opgave voor de energietransitie van de gemeente Steenbergen.

Wij hebben voor de grootschalige opwekking van duurzame energie een voorkeur voor het gebruiken van zonne-energie, maar we willen voorkomen dat er in de Karolinapolder megawindturbines geplaatst worden. Om deze (ruimtelijk) onverantwoorde windturbines te voorkomen en om toch aan de opgave voor windenergie te voldoen, staan wij toe dat er langs het Volkerak in de Dinteloordse polders in een lijnopstelling maximaal 8 windturbines (gezien vanuit Dinteloord in de richting Steenbergen) met een tiphoogte lager dan 150 meter worden geplaatst. De realisatie van deze windturbines kan worden gecombineerd met maximaal 30 hectare zonnepanelen. De resterende opgave 60 ha zonnepanelen wordt eveneens ingevuld.

Een andere variant voor de realisatie van windenergie is voor ons niet bespreekbaar. Wij gaan in deze bestuursperiode geen besluit nemen om nog meer windturbines te plaatsen.

Aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder

Het college heeft u op 9 juli 2019 een raadsvoorstel aangeboden, zodat u in september een besluit kunt nemen over het weigeren van de verklaring van geen bedenkingen voor de door innogy ingediende aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder.

Overleg met de provincie, innogy en Green Trust

Als vervolg op het overleg van 9 juli 2019 (gesprek tussen de provincie, innogy, Green Trust en de gemeente) heeft er op 14 augustus 2019 een vervolgoverleg plaatsgevonden tussen de provincie, Green Trust en de gemeente. innogy heeft zich zonder specifieke reden afgemeld.

Gedurende het gesprek is door de provincie gemeld, dat innogy heeft aangekondigd een verzoek om een provinciaal inpassingsplan (PIP) in te gaan dienen.

Green Trust heeft zich na het overleg van 9 juli 2019 nog ingespannen om een aantal mogelijke varianten te ontwikkelen voor een windpark gecombineerd met een zonnepark.

Hierbij gaat het over een lijnopstelling van 6 of 7 windturbines langs het Volkerak met een tiphoogte lager dan 150 meter OF een lijnopstelling van 4 windturbines van 180 meter tiphoogte langs het Volkerak. Beide opstellingen worden gecombineerd met een zonnepark van 30 hectare. De varianten zijn gelegen in de Dinteloordse polder ten westen van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord.

innogy heeft richting Green Trust aangegeven niet mee te willen werken aan het saneren van één of meerdere van de vier bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord. Green Trust heeft dan ook een aantal varianten ontwikkeld waarbij er wordt uitgegaan van de instandhouding van de bestaande 4 windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord.

In het overleg op 14 augustus is door de wethouders Baartmans en Knop aangegeven dat het college uitvoering geeft aan het raadsakkoord. Dit raadsakkoord gaat uit van maximaal 8 windturbines met een tiphoogte lager dan 150 meter. Blijven de vier bestaande windturbines staan, dan is er slechts ruimte voor vier nieuwe windturbines.

Conclusie

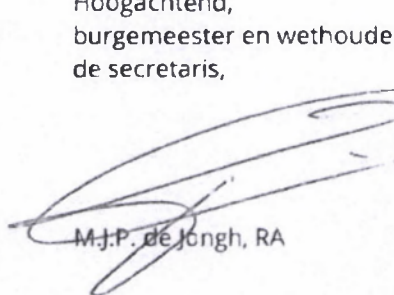
Het college van burgemeester en wethouders geeft uitvoering aan het raadsakkoord. Hierboven heeft u kunnen lezen wat de standpunten van innogy en Green Trust zijn. Ondanks de ruimte die in het raadsakkoord wordt geboden voor de energietransitie en de realisatie van windenergie moeten wij constateren dat er vanuit ontwikkelaars nu geen plan voor de realisatie van windenergie binnen de grenzen van het raadsakkoord is.

In september behandelt u het raadsvoorstel over het weigeren van de verklaring van geen bedenkingen voor de door innogy ingediende aanvraag omgevingsvergunning voor Windpark Karolinapolder. Nadat u het besluit heeft genomen om de verklaring van geen bedenkingen te weigeren, moet het college de aanvraag omgevingsvergunning van innogy weigeren. Na de weigering van de aanvraag omgevingsvergunning door de gemeente, komt de beslissingsbevoegdheid weer bij de provincie te liggen. Dient innogy een verzoek om een inpassingsplan (PIP) in bij de provincie, dan is het vervolgens aan de provincie om dit verzoek te beoordelen.

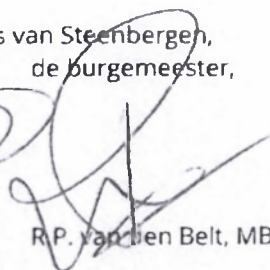
Ondanks het feit dat ons raadsakkoord ruimte biedt voor de uitvoering van de energietransitie hebben wij tot nu toe geen gehoor gevonden bij ontwikkelaars die onze transformatie vorm zouden moeten geven.

Het college zal alle mogelijke inspanning blijven verrichten om gezamenlijk met de provincie de doelstellingen te gaan halen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Steenbergen,
de secretaris, de burgemeester,



M.J.P. de Jongh, RA



R.P. van den Belt, MBA

Baartmans, W. (gemeente Steenbergen)

Van: Anne-Marie Spierings [MSpierings@brabant.nl]
Verzonden: dinsdag 27 augustus 2019 21:50
Aan: Baartmans, W. (gemeente Steenbergen)
CC: Eltjo Kugel; Frederieke Grube; Erik van Merrienboer
Onderwerp: Windenergie Steenbergen en contact met Innogy

Beste Wilma,

Op 14 augustus heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden onder leiding van burgemeester Van den Belt tussen GreenTrust, u, wethouder Knop, gedeputeerde van Merrienboer en mijzelf over windenergie in Steenbergen.

In dit overleg is afgesproken om diverse scenario's op een rijtje te zetten. Dit overzicht heeft dhr. Kugel op 19 augustus aan dhr. De Jong gemaaild. Jullie hebben dit besproken in de coalitie.

In een telefoongesprek op 23 augustus heb je mij laten weten dat het college van Steenbergen vasthoudt aan de afspraak in het coalitieakkoord van Steenbergen, zijnde maximaal 8 windturbines van elk maximaal 150 meter hoog als totaal aantal windturbines in de gemeente Steenbergen.

In het bestuurlijk overleg van 14 augustus is geconstateerd dat binnen deze randvoorwaarden GreenTrust geen haalbare business case kan maken; bij maximaal vier extra windturbines van maximaal 150 m tiphoogte (dit naast de vier windturbines van Innogy die er al staan) zijn de netwerkkosten per windturbine te hoog om de business case te sluiten.

In bovengenoemd telefoongesprek heb je aangegeven de moed nog niet op te geven en een laatste uitweg te willen verkennen. Je hebt mij gevraagd bij Innogy te verkennen wat Innogy nodig heeft van de gemeente Steenbergen om haar grondposities in de Karolinapolder over te doen aan GreenTrust, zodat GreenTrust de bestaande windturbines van 75 m hoogte kan vervangen door hogere windturbines, op dezelfde dan wel een andere locatie binnen de gemeente.

Deze week heb ik hierover contact gehad met Innogy. Zij geven aan dat de bestaande assets een waarde vertegenwoordigen van indicatief circa 2 miljoen exclusief waarde van de grondposities en andere bijkomende kosten. GreenTrust heeft zowel in het bestuurlijk overleg van 14 augustus als daarbuiten om aangegeven geen financiële ruimte te hebben om deze kosten gedeeltelijk of geheel te dragen.

Hiermee is de vraag of de gemeente Steenbergen tot het besluit kan komen om een bedrag in de ordegrrootte van een paar miljoen op tafel te leggen om de posities en turbines van Innogy over te doen aan GreenTrust.

In aanvulling op deze vraag ben ik benieuwd of het college van Steenbergen het overzicht dat dhr. Kugel 19 augustus heeft gemaaild, door stuurt naar de gemeenteraad. In ons telefoongesprek gaf je aan dat daar nog geen besluit over was genomen.

Graag bel ik morgen in de loop van de ochtend even om eventuele vragen of onduidelijkheden toe te lichten.

Hartelijke groet,
Anne-Marie Spierings
[PNB]

Brabantlaan 1 | Postbus 90151 | 5200 MC 's-Hertogenbosch | Telefoon 073 6812812 | Fax 073 6807680 |
contact<<http://www.brabant.nl/contact.aspx>> | Twitter: @brabant | www.brabant.nl<<http://www.brabant.nl>>

Meer weten over de provincie Noord-Brabant?

Volg op Instagram: www.instagram.com/provincienoordbrabant
<<https://www.instagram.com/provincienoordbrabant/>>

De griffie van de gemeenteraad van
de Gemeente Steenbergen
Postbus 6
4650 AA STEENBERGEN NB

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp
Windpark Karolinadijk Steenbergen

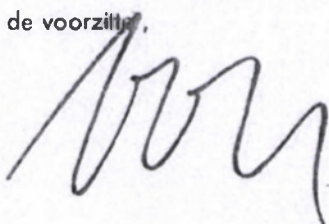
Geachte heer, mevrouw,

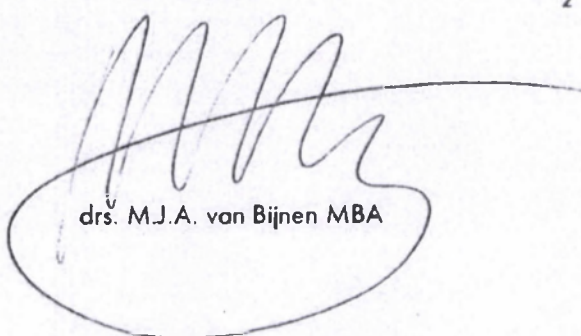
In afschrift sturen wij u hierbij een brief en notitie welke wij naar het college van B&W van uw gemeente hebben gestuurd.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,


prof. dr. W.B.H.J. van de Donk


drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Datum
30 augustus 2019
Ons kenmerk
C2250573/4571565
Uw kenmerk

Contactpersoon
E. (Eljo) Kugel
Telefoon
(073) 680 87 04
Email
ekugel@brabant.nl
Bijlage(n)

2

Gemeente Steenbergen
Postbus 6
4650 AA STEENBERGEN NB

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp
Windpark Karolinapolder Steenbergen

Geacht college,

Op 4 september aanstaande zal de gemeenteraad van Steenbergen in een opiniërende vergadering een mening vormen over het voornemen van uw college om de bij u aangevraagde omgevingsvergunning voor het windpark Karolinapolder te weigeren. Een weigering gebaseerd op het recent door uw raad vastgestelde raadsakkoord. Wij vinden het van belang dat u en uw raad op de hoogte zijn van de consequenties die een dergelijk besluit voor u als gemeente en voor ons als provincie met zich meebrengt en dat die bij de opinievorming binnen uw raad meegenomen kunnen worden.

Om deze reden bieden wij u via deze brief een notitie aan, waarvan de inhoud ambtelijk op 19 augustus jl. al eens naar uw gemeente is gestuurd en waarin een aantal verschillende opties/alternatieven worden geschetst ten aanzien van de ontwikkeling van wind en zon langs het Volkerak.

Deze opties zijn in beeld gebracht naar aanleiding van een bestuurlijk overleg op 14 augustus jl. tussen de gedeputeerden Spierings en Van Merrienboer en de wethouders Baartmans en Knop, onder voorzitterschap van burgemeester van den Belt. Het zijn opties die mogelijk een opening bieden om binnen de geest van het raadsakkoord tot een standpunt te komen.

Ook staat hierin beschreven welk besluit de provincie moet gaan nemen (op basis van de Elektriciteitswet) als uw gemeente de aangevraagde omgevingsvergunning weigert en de provincie een verzoek krijgt om van haar bevoegdheid gebruik te maken.

Datum
30 augustus 2019
Ons kenmerk
C2250573/4571555
Uw kenmerk

Contactpersoon
E. (Elkje) Kugel
Telefoon
(073) 680 87 04
Email
ekugel@brabant.nl
Bijlage(n)
1

Wij gaan ervan uit dat u met deze notitie voldoende informatie heeft om tot een goede afweging te komen.

Datum

30 augustus 2019

Ons kenmerk

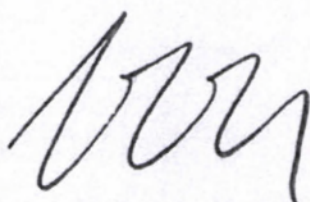
C2250573/4571555

Een afschrift van deze brief hebben wij ook naar uw gemeenteraad gestuurd.

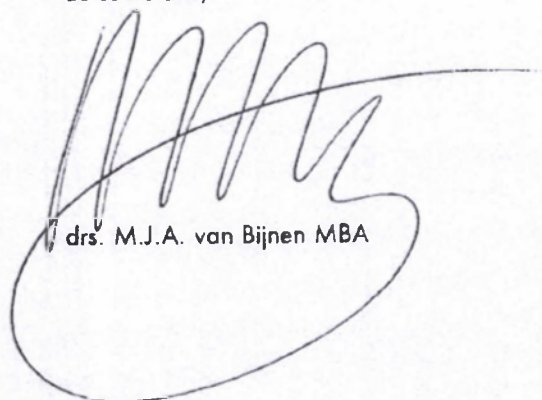
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,



prof. dr. W.B.H.J. van de Donk



drs. M.J.A. van Bijnen MBA

In onderstaande notitie en overzichtstabel wordt een aantal mogelijke opties geschetst en daaraan verbonden consequenties, voor wat betreft de ontwikkeling van wind- en zonne-energie langs het Volkerak in de gemeente Steenbergen. Dit gebaseerd op de afspraken tussen de gemeente Steenbergen en de provincie Noord-Brabant met betrekking tot windenergie, het bestuursakkoord van de gemeente Steenbergen en het alternatieve plan dat Green Trust als ontwikkelende partij naar voren heeft gebracht. Bij elke optie wordt een korte beschrijving gegeven. In de tabel is de informatie voor alle opties samengevoegd en wordt eveneens ingegaan op aspecten als afstand tot Dinteloord, ecologie, e.d.

Afspraken wind op land

In 2013 hebben de provincies en de minister van EZ een prestatieafpraak gemaakt over de realisatie wind op land 2020. Dat betekent dat op uiterlijk 31 december 2020 6000 MegaWatt (MW) aan windenergie op land is gerealiseerd en in productie genomen. De opgave van de provincie Noord-Brabant van 470,5 MW is onder meer gebaseerd op bestuurlijke afspraken tussen de provincie en de regio West-Brabant van 13 oktober 2011. Onderdeel van deze afspraken is dat de gemeente Steenbergen nog 9,6 MW aan windenergie realiseert, bovenop het bestaande vermogen in de gemeente. Omdat inmiddels duidelijk is dat de provincies de doelstelling wind op land 2020 niet gaan halen, hebben de minister en de provincies 'versnellingsafspraken' gemaakt. Deze houden in dat het aantal MW dat niet in 2020 operationeel is, wordt verdubbeld en uiterlijk in 2023 moet zijn gerealiseerd. Deze extra opgave mag 'techniekneutraal' worden uitgevoerd, dus ook met bijvoorbeeld zonneparken.

Afspraken gemeente Steenbergen en provincie gemaakt op 1 april 2019

"De provincie moet voldoen aan haar afspraken met het rijk. Zowel de provinciale als de gemeentelijke doelstelling voor 2020 wordt niet gehaald als er een nieuw plan wordt ontwikkeld. Voor dat soort gevallen heeft de minister aangegeven dat het aantal MW's dat vóór 2020 binnen een provincie niet is gerealiseerd, verdubbeld wordt en dan eind 2023 wel gerealiseerd moet zijn. Aan de Karolinadijk staat een opgesteld vermogen van 2,4 MW. Voor 2020 heeft de gemeente nog een doelstelling van 9,6 MW extra opgesteld vermogen. Wordt 2020 niet gehaald, dan wordt deze 9,6 MW verdubbeld. De verdubbelingsopgave mag ook met bijvoorbeeld zonne-energie worden ingevuld. De gemeentelijke opgave van 21,6 MW (9,6 MW + 9,6 MW + 2,4 MW) moet vervolgens zijn gerealiseerd voor eind 2023. Voor de provincie is het van belang dat dit tijdig wordt gehaald. Ook moet de provincie erop kunnen vertrouwen dat de gemeente haar afspraken nakomt."

Bestuursakkoord Steenbergen

"Wij hebben voor de grootschalige opwekking van duurzame energie een voorkeur voor het gebruiken van zonne-energie, maar we willen voorkomen dat er in de Karolinapolder megawindturbines geplaatst worden. Om deze (ruimtelijk) onverantwoorde windturbines te voorkomen en om toch aan de opgave voor windenergie te voldoen, staan wij toe dat er langs het Volkerak in de Dinteloordse polders in een lijnopstelling maximaal 8 windturbines (gezien vanuit Dinteloord in de richting Steenbergen) met een tiphoogte lager dan 150 meter worden geplaatst. De realisatie van deze windturbines kan worden gecombineerd met maximaal 30 hectare zonnepanelen. De resterende opgave 60 ha zonnepanelen wordt eveneens ingevuld. Een andere variant voor de realisatie van windenergie is voor ons niet bespreekbaar. Wij gaan in deze bestuursperiode geen besluit nemen om nog meer windturbines te plaatsen."

[REDACTED] (gemeente Steenberg)

Van: [REDACTED]@innogy.com
Verzonden: dinsdag 15 augustus 2017 11:48
Aan: [REDACTED] (gemeente Steenberg); [REDACTED] (gemeente Steenberg)
CC: [REDACTED]@innogy.com
Onderwerp: Voorstel ruimtelijke procedure windpark Karolinapolder
Bijlagen: V068475aa.17AZ5UQ.mhr_01_001_Procesvoorstel en planning.pdf

Beste [REDACTED],

Na onze brainstorm met [REDACTED] op 24 juli in Den Bosch hebben we met hulp van onze adviseur [REDACTED] een notitie gemaakt. Bijgevoegd vind je de analyse van de verschillende procedurele opties en aandachtspunten voor de opwaardering van windpark Karolinapolder.

Onze voorkeur gaat uit naar overleg met Provincie Noord-Brabant om bereidheid te peilen om van haar provinciale bevoegdheid gebruik te maken.

Zoals we gezamenlijk al constateerden, zijn er een aantal kritische momenten in de planning op het moment dat de gemeente bevoegd gezag is:

- gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018
- bestemmingsplannen/vergunningen ter inzage in de zomervakantie
- zomerreces waarin de gemeenteraad geen besluiten neemt
- indien een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk is, moet er een verklaring van geen bedenkingen gevraagd worden bij de provincie

Zonder de kritische momenten in de planning is er al sprake van een ambitieuze planning om over omgevingsvergunning bouwen te beschikken eind september 2018. Vandaar dat we tot de conclusie zijn gekomen dat provinciaal gezag onze voorkeur heeft.

Morgen bespreekt [REDACTED] deze notitie met jullie.

Hartelijke groet, kind regards, Mit Freundlichen Grüßen,

[REDACTED]
Projectontwikkelaar

innogy Windpower Netherlands B.V.
Grote Voort 247 8041 BL Zwolle
Postbus 72 5201 AB Den Bosch
The Netherlands

[REDACTED]
F +31 (0)88 852 49 00

[mailto:\[REDACTED\]@innogy.com](mailto:[REDACTED]@innogy.com)

[redacted] (gemeente Steenberg)

Van: [redacted]@innogy.com
Verzonden: vrijdag 1 september 2017 11:13
Aan: [redacted] (gemeente Steenberg)
CC: [redacted]@innogy.com
Onderwerp: overleg as maandag mogelijk over te kiezen RO procedure?

Beste [redacted]

Aanstaande maandag zijn we in Steenberg voor een overleg met Wethouder Vos en [redacted] over de business case van de Dorpsmolen.

Zou je ervoor of erna tijd hebben om het met [redacted] en ons over de RO procedure opties te hebben. [redacted] heeft jouw opmerkingen bestudeerd en we willen daar graag nog samen over in gesprek.

We verkenden in de notitie ook om een Omgevingsvergunning in strijd met de regels van ruimtelijke ordening-procedure te volgen met provincie als bevoegd gezag. De provincie heeft inhoudelijk nog niet op de notitie gereageerd, echter als eerste reactie wel aangegeven dat ze in principe de gemeente bevoegd gezag willen laten zijn en dat ze alleen een inpassingsplan als procedure optie hebben.

https://www.brabant.nl/applicaties/producten/inpassingsplan_windenergie_verzoek_8605.aspx

Daarover verschillen we van inzicht en gaan we nog over in gesprek met de provincie.

Hartelijke groet, kind regards, Mit Freundlichen Grüßen,

[redacted]
Projectontwikkelaar

innogy Windpower Netherlands B.V.
Grote Voort 247 8041 BL Zwolle
Postbus 72 5201 AB Den Bosch
The Netherlands
[redacted]

F +31 (0)88 852 49 00

[mailto:\[redacted\]@innogy.com](mailto:[redacted]@innogy.com)

Bijlage 13: Aanvullende argumentatie ten aanzien van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

In ons advies hebben wij uitvoerig onderbouwd waarom de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder naar onze mening in strijd is met uw Verordening ruimte.

Recent heeft u een statenvoorstel aangeboden voor het vaststellen van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. Hoofddoel van de interim omgevingsverordening is het beleidsneutraal samenvoegen van de verschillende verordeningen die gaan over de fysieke leefomgeving.

Wij moeten concluderen dat uw geldende Verordening ruimte en de nu aangeboden Interim omgevingsverordening Noord-Brabant inhoudelijk verschillen voor de realisatie van windenergie. Kortom de voorgenomen wijziging voor de realisatie van windenergie is niet beleidsarm.

Wij zijn van mening dat de aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder ook niet voldoet aan uw ter vaststelling aangeboden Interim omgevingsverordening Noord-Brabant.

In uw aangeboden Interim omgevingsverordening Noord-Brabant heeft u het volgende toetsingskader opgenomen:

afdeling 3.4 Duurzame energie artikel 3.37 Windturbines in Landelijk gebied

In uw **toelichting** heeft u de volgende tekst opgenomen:

'De bouw van windturbines met een hoogte van minder dan 25 meter is een verantwoordelijkheid van gemeenten. In de verordening zijn alleen regels opgenomen voor (middel)grote windturbines. De gemeente onderzoekt binnen de gemeente op welke plekken de plaatsing van windturbines inpasbaar is in de omgeving. In het algemeen geldt dat hierbij zo veel als mogelijk wordt aangesloten bij de karakteristiek van het landschap. Vanwege het grootschalige karakter van de turbines heeft de ontwikkeling bij zogenaamde grootschalige landschappen, zoals grootschalige (middel)zware bedrijventerreinen, hoofdinfrastructuur en het grootschalige polderlandschap de voorkeur. Bijkomend voordeel is dat in een dergelijke omgeving vaak ook minder hindergevoelige functies aanwezig zijn. Een plan dat de nieuwvestiging van windturbines mogelijk maakt bevat de onderbouwing dat de ontwikkeling past bij de maat en schaal van het gebied.'

Onze reactie op uw algemene toelichting:

U stelt dat de bouw van windturbines een verantwoordelijkheid is van gemeenten. De gemeente Steenbergen neemt haar verantwoordelijkheid. Het plan van innogy is geen opschaling en voldoet dan ook niet aan het door u geaccepteerde regiobod en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. Uw besluit van 10 september 2019 tot het intrekken van onze beslissingsbevoegdheid en uw voorgenomen besluitvorming over Windpark Karolinapolder passen niet bij dit uitgangspunt.

U geeft ook aan dat de gemeente onderzoekt binnen de gemeente op welke plekken de plaatsing van windturbines inpasbaar is in de omgeving. Dit hebben wij gedaan middels eerst de vaststelling van de ruimtelijke structuurvisie en tevens in het raadsakkoord van 16 mei 2019. Windpark Karolinapolder is in strijd met beide gemeentelijke kaders. In uw besluit van 10 september 2019 tot het intrekken van onze beslissingsbevoegdheid en uw voorgenomen besluitvorming over Windpark Karolinapolder respecteert u onze besluitvorming niet.

Tevens geeft u aan dat een plan dat nieuwvestiging van windturbines mogelijk maakt de onderbouwing bevat dat de ontwikkeling past bij de maat en schaal van het gebied. Naar onze

mening voldoet Windpark Karolinapolder niet aan dit uitgangspunt. Dit is uitvoerig onderbouwd in dit advies en dan met name in **bijlage 8**.

lid 1

In Landelijk gebied is nieuwvestiging mogelijk van windturbines met een bouwhoogte van tenminste 25 meter, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas, als:

a. de windturbines inpasbaar zijn in de omgeving;

Onze reactie op sub a:

In dit advies hebben wij uitgebreid onderbouwd waarom het plan van innogy voor Windpark Karolinapolder in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Wij hebben onderbouwd waarom het plan niet inpasbaar is in de omgeving. Zie hiervoor met name **bijlage 8**.

b. er sprake is van een geclusterde opstelling van minimaal 3 windturbines;

Onze reactie op sub b:

Er is sprake van een ruimtelijk onverantwoord plan bij Windpark Karolinapolder. Het cluster is onder andere in strijd met het door u geaccepteerde regiobod en de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie. Windpark Karolinapolder is geen opschaling, maar vernieuwing. Dit is uitvoerig onderbouwd in ons advies.

c. de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft, waaronder de mogelijkheid voor de omgeving om te participeren in het project;

In uw **toelichting** op dit onderdeel heeft u de volgende tekst opgenomen:

'Maatschappelijke meerwaarde

Om de betrokkenheid van de inwoners en draagvlak voor duurzame energie te vergroten, geldt dat de ontwikkeling maatschappelijke meerwaarde geeft. Een maatschappelijke meerwaarde wordt onderbouwd door de maatregelen die zijn getroffen om de impact van de windturbines op de omgeving te beperken en de bijdrage aan andere maatschappelijke doelen. Dit zijn niet alleen doelen vanuit duurzaamheid maar ook gericht op vergroten van draagvlak bijvoorbeeld doordat inwoners kunnen participeren in het project of doordat de ontwikkeling bijdraagt aan maatschappelijke cohesie of (financiële) bijdragen aan maatschappelijke opgaven. Het enkele gegeven dat het project duurzame energie oplevert, is niet voldoende. Een goede invulling van deze voorwaarde garandeert tevens betrokkenheid van de inwoners door meespraak bij het project.'

Onze reactie op sub c en de bijbehorende toelichting:

Windpark Karolinapolder brengt geen maatschappelijke meerwaarde met zich mee. Sterker nog er ontstaat een negatieve bijdrage aan de maatschappij. Dit hebben wij ook al onderbouwd in relatie tot de geldende Verordening ruimte. Voor onze reactie verwijzen wij naar **bijlage 8**. Hier hanteert u een soortgelijke toetsingsgrond.

Er is geen draagvlak voor het plan van innogy. Evenmin is er betrokkenheid van de inwoners. Belanghebbenden zijn tegen het plan van innogy en uw voorgenomen besluitvorming.

Belanghebbenden hebben niet ingestemd met het aangeboden pakket sociale randvoorwaarden. De regiegroep voor de sociale randvoorwaarden heeft zichzelf opgeheven. Zij zijn niet betrokken geweest bij het voorliggende aanbod voor sociale randvoorwaarden.

Wij zijn in ons advies al uitvoerig ingegaan het onderdeel sociale randvoorwaarden. Deze sociale randvoorwaarden dienen ruimtelijk ondergeschikt te zijn. In het plan van innogy bepalen de bovenwettelijke sociale randvoorwaarden de ruimtelijke impact. Dit is in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Dit is eveneens onderbouwd in ons advies.

De mogelijkheid voor de omgeving om te participeren in het project ontbreekt.

Wij hebben, in tegenstelling tot hetgeen u heeft opgenomen in het statenvoorstel, geen overeenstemming met innogy over de sociale randvoorwaarden. Ook is er geen overeenstemming met de omgeving. Wij achten de aangeboden sociale randvoorwaarden in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Sociale randvoorwaarden worden 'judaspenningen' genoemd in Dinteloord.

Er is geen meespraak geweest in het project van innogy. innogy bepaalt de opstelling en de hoogte van de windturbines. Er is geen sprake van opschaling, maar van vernieuwing. De omgeving mag enkel meepraten over de invulling van bovenwettelijke sociale randvoorwaarden. Dit is geen meespraak.

U bent bevoegd gezag voor de besluitvorming. Mocht u, ondanks ons advies toch doorgaan met het plan van innogy, dan bent u aan zet om invulling te geven aan het participatietraject met de omgeving. Een participatietraject van meespraak voor het gehele project. Dit heeft innogy niet gefaciliteerd.

d. de ontwikkeling op regionaal niveau is afgestemd met omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder, gelet op de ontwikkeling van overige duurzame energie initiatieven in de omgeving.

Onze reactie op sub d: De aanvraag omgevingsvergunning van innogy voor Windpark Karolinapolder voldoet niet aan het regiobod voor de realisatie van windenergie. Evenmin voldoet het plan aan uw afspraken met het Rijk, de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie en het raadsakkoord van de gemeente Steenbergen van 16 mei 2019. Het plan voor Windpark Karolinapolder is geen opschaling, maar vernieuwing. De ontwikkeling is dan ook niet op regionaal niveau afgestemd.

Conclusie

Uw besluitvorming van 10 september 2019 en uw voorgenomen besluitvorming over Windpark Karolinapolder zijn in strijd met uw ter vaststelling aan Provinciale Staten aangeboden Interim omgevingsverordening Noord-Brabant.



Provincie Noord Brabant
t.A.v. College van Geodeputeerde Staten
Postbus 90151

5200 MC 's Hertogenbosch

Ingekomen
09 OKT 2019
Provincie Noord-Brabant

Formulierversie
2017.02

Aanvraaggegevens

Ingediende aanvraag/melding

Aanvraagnummer	3456225
Aanvraagnaam	Windpark Karolinapolder Steenberg
Uw referentiecode	068475aa
Ingediend op	05-02-2018
Soort procedure	Uitgebreide procedure
Projectomschrijving	Opschaling van het bestaande windpark nabij Dinteloord in Steenberg
Opmerking	-
Gefaseerd	Nee
Blokkerende onderdelen weglaten	Ja
Persoonsgegevens openbaar maken	Nee
Kosten openbaar maken	Nee
Bijlagen die later komen	• Specificaties definitief gekozen windturbines en bijbehorende fundatie specificaties; • Sonderingsonderzoek; • Definitieve toetsing radar en akkoord van defensie; • Bouwveiligheidsplan; • Overige gegevens en bescheiden ten behoeve van toetsing aan overige voorschriften van het Bouwbesluit 2012. Dit heeft hoofdzakelijk betrekking op detaillering van een eventueel hekwerk en trappen; • Nieuwe onderzoeksrapporten voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid die afgestemd zijn op de definitief gekozen windturbine.
Bijlagen n.v.t. of al bekend	Energiezuinigheid en milieu Gegevens tunnelveiligheid Installaties complexere bouwwerken

Bevoegd gezag

Naam:	Gemeente Steenberg
Bezoekadres:	Buiten de Veste 1
Postadres:	Postbus 6, 4650 AA Steenberg
Telefoonnummer:	0167-543424
Faxnummer:	0167-543499
E-mailadres:	info@gemeente-steenbergen.nl

Website:

www.gemeente-steenbergen.nl

Contactpersoon:

P. Kop

Overzicht bijgevoegde modulebladen

Aanvraaggegevens

Aanvragergegevens

Locatie van de werkzaamheden

Werkzaamheden en onderdelen

Overig bouwwerk bouwen

- Bouwen
- Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening

Inrichting of mijnbouwwerk oprichten of veranderen (Milieu)

- Oprichting
- Omgevingsvergunning beperkte milieutoets

Weg aanleggen of veranderen

- Weg aanleggen of veranderen

Werk of werkzaamheden uitvoeren

- Werk of werkzaamheden uitvoeren

Bijlagen

Kosten

Formulierversie
2017.02

Aanvrager bedrijf

1 Bedrijf

KvK-nummer	16065082
Vestigingsnummer	000016441672
Statutaire naam	innogy Windpower Netherlands B.V.
Handelsnaam	-

2 Contactpersoon

Geslacht	☐ Man ☒ Vrouw
Voorletters	A.
Voorvoegsels	-
Achternaam	Struijs
Functie	-

3 Vestigingsadres bedrijf

Postcode	5211AK
Huisnummer	4
Huisletter	-
Huisnummertoevoeging	-
Straatnaam	Willemsplein
Woonplaats	's-Hertogenbosch

4 Correspondentieadres

Adres	Willemsplein 4 5211AK 's-Hertogenbosch
-------	---

5 Contactgegevens

Telefoonnummer	06 158 55 917
Faxnummer	-
E-mailadres	anne.struijs@innogy.com

Formulierversie
2017.02

Gemachtigde bedrijf

1 Bedrijf

KvK-nummer	30073990
Vestigingsnummer	000017146607
Statutaire naam	LBP SIGHT BV
Handelsnaam	LBP SIGHT BV

2 Contactpersoon

Geslacht	☐ Man ☒ Vrouw
Voorletters	M.
Voorvoegsels	-
Achternaam	Huizer
Functie	Senior Adviseur

3 Vestigingsadres bedrijf

Postcode	3439 MT
Huisnummer	40
Huisletter	-
Huisnummertoevoeging	-
Straatnaam	Kelvinbaan
Woonplaats	Nieuwegein

4 Correspondentieadres

Adres	Kelvinbaan 40 3439 MT Nieuwegein
-------	-------------------------------------

5 Contactgegevens

Telefoonnummer	0302311377
Faxnummer	-
E-mailadres	m.huizer@lbsight.nl

Locatie

1 Kadastraal perceelnummer

Burgerlijke gemeente	Steenbergen
Kadastrale gemeente	Dinteloord
Kadastrale sectie	A
Kadastraal perceelnummer	701
Bouwplannaam	-
Bouwnummer	-
Gelden de werkzaamheden in deze aanvraag/melding voor meerdere adressen of percelen?	☒ Ja ☐ Nee
Specificatie locatie	Gemeente Dinteloord, sectie A, nummers 417, 700, 701, 737.

2 Eigendomssituatie

Eigendomssituatie van het perceel	☐ U bent eigenaar van het perceel ☒ U bent erfpachter van het perceel ☐ U bent huurder van het perceel ☐ Anders
-----------------------------------	---

Bouwen

Overig bouwwerk bouwen

1 De bouwwerkzaamheden

Wat is er op het bouwwerk van toepassing?

- ☐ Het wordt geheel vervangen
☐ Het wordt gedeeltelijk vervangen
☒ Het wordt nieuw geplaatst

Eventuele toelichting

Zie het document 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij de aanvraag is bijgevoegd.

Hebt u voor deze bouwwerkzaamheden al eerder een vergunning aangevraagd?

- ☐ Ja
☒ Nee

2 Plaats van het bouwwerk

Waar gaat u bouwen?

Terrein

3 Bruto vloeroppervlakte bouwwerk

Verandert de bruto vloeroppervlakte van het bouwwerk door de bouwwerkzaamheden?

- ☒ Ja
☐ Nee

Wat is de bruto vloeroppervlakte van het bouwwerk in m2 voor uitvoering van de bouwwerkzaamheden?

0

Wat is de bruto vloeroppervlakte van het bouwwerk in m2 na uitvoering van de bouwwerkzaamheden?

2154

4 Bruto inhoud bouwwerk

Verandert de bruto inhoud van het bouwwerk door de bouwwerkzaamheden?

- ☒ Ja
☐ Nee

Wat is de bruto inhoud van het bouwwerk in m3 voor uitvoering van de bouwwerkzaamheden?

0

Wat is de bruto inhoud van het bouwwerk in m3 na uitvoering van de bouwwerkzaamheden?

27000

5 Oppervlakte bebouwd terrein

Verandert de bebouwde oppervlakte van het terrein na uitvoering van de bouwwerkzaamheden?

- ☒ Ja
☐ Nee

Wat is de bebouwde oppervlakte van het terrein in m2 voor uitvoering van de bouwwerkzaamheden? 0

Wat is de bebouwde oppervlakte van het terrein in m2 na uitvoering van de bouwwerkzaamheden? 2154

6 Seizoensgebonden en tijdelijke bouwwerken

Gaat het om een seizoengebonden bouwwerk? ☐ Ja ☒ Nee

Gaat het om een tijdelijk bouwwerk? ☒ Ja ☐ Nee

Hoeveel hele jaren blijft het bouwwerk op de locatie bestaan? 25

Hoeveel maanden? 0

7 Gebruik

Waar gebruikt u het bouwwerk en/of terrein momenteel voor? ☐ Wonen ☒ Overige gebruiksfuncties

Geef aan waar u het bouwwerk en/of terrein momenteel voor gebruikt. Zie het document 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd.

Waar gaat u het bouwwerk voor gebruiken? ☐ Wonen ☒ Overige gebruiksfuncties

Geef aan waar u het bouwwerk voor gaat gebruiken. Zie het document 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd.

8 Gebruiksfuncties

In onderstaande tabel staan in de eerste kolom mogelijke gebruiksfuncties die in een bouwwerk kunnen voorkomen. Vul voor alle gebruiksfuncties die voor u van toepassing zijn het aantal personen, de totale gebruiksoppervlakte en de totale vloeroppervlakte van het verblijfsgebied in m2 in hele getallen in.

Gebruiksfunctie	Aantal personen	Gebruiksoppervlakte (m2)	Verblijfsoppervlakte (m2)
Bijeenkomst			
Cel			
Gezondheidszorg			
Industrie			
Kantoor			
Logies			
Onderwijs			
Sport			
Winkel			
Overige gebruiksfuncties			

9 Uiterlijk bouwwerk/welstand

Beschrijf van de onderstaande onderdelen de materialen en kleuren die u voor het bouwwerk gebruikt. U mag het veld leeg laten als u materialen en kleuren in de bijlagen vermeldt

Onderdelen	Materiaal	Kleur
Gevels		
- Plint gebouw		
- Gevelbekleding		
- Borstweringen		
- Voegwerk		
Kozijnen		
- Ramen		
- Deuren		
- Luiken		
Dakgoten en boeidelen		
Dakbedekking		

Vul hier overige onderdelen en
bijbehorende materialen en kleuren
in.

Zie het document 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als
bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd.

10 Mondeling toelichten

Ik wil mijn bouwplan
mondeling toelichten voor
de welstandscommissie/
stadsbouwmeester.

- ☐ Ja
☒ Nee

Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening

Overig bouwwerk bouwen

1 Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening

Met welke regels voor ruimtelijke ordening zijn de voorgenomen werkzaamheden in strijd?

- ☒ Bestemmingsplan
- ☐ Beheersverordening
- ☐ Exploitatieplan
- ☐ Regels op grond van de provinciale verordening
- ☐ Regels op grond van een AMvB
- ☐ Regels van het voorbereidingsbesluit

Beschrijf hoe en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met de regels voor ruimtelijke ordening.

Zie de ruimtelijke onderbouwing die als bijlage bij de aanvraag is bijgevoegd.

Beschrijf het huidige gebruik van de gronden of het bouwwerk.

Zie de ruimtelijke onderbouwing die als bijlage bij de aanvraag is bijgevoegd.

Beschrijf het beoogde gebruik van de gronden of het bouwwerk.

Zie de ruimtelijke onderbouwing die als bijlage bij de aanvraag is bijgevoegd.

Beschrijf de gevolgen van het beoogde gebruik voor de ruimtelijke ordening.

Zie de ruimtelijke onderbouwing die als bijlage bij de aanvraag is bijgevoegd.

Is het beoogde gebruik tijdelijk van aard?

- ☒ Ja
- ☐ Nee

Hoeveel hele jaren duurt het gebruik?

25

Hoeveel maanden duurt het gebruik?

0

Hebt u een rapport nodig waarin de archeologische waarde van het terrein dat zal worden verstoord in voldoende mate is vastgelegd?

- ☐ Ja
- ☒ Nee

Wordt er afgeweken van het exploitatieplan?

- ☐ Ja
- ☒ Nee

Oprichting

Inrichting of mijnbouwwerk oprichten of veranderen (Milieu)

1 Gegevens inrichting

Wat is de naam van de inrichting?	Windpark Karolinapolder Steenberg
Wat is de aard van de inrichting?	Het betreft het opwekken van windenergie
Vraagt u de vergunning aan voor onbepaalde of bepaalde tijd?	☐ Onbepaalde tijd ☒ Bepaalde tijd
Voor hoeveel jaar vraagt u de vergunning aan?	25
Geef het tijdstip waarop de activiteit(en) uiterlijk zullen worden beëindigd.	2046
Waarom wilt u een vergunning voor bepaalde tijd aanvragen en op welke onderdelen van de inrichting is deze bepaalde tijd van toepassing?	25 jaar is ongeveer de technische levensduur van de windturbine
Welke voornaamste grond- en hulpstoffen gebruikt u?	Zie het rapport 'Toelichting Omgevingsvergunning' dat als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd.
Welke voornaamste tussen-, neven- en eindproducten produceert u?	Elektriciteit
Geef de totale maximale capaciteit van de inrichting en het maximale motorische of thermische ingangsvermogen van de bij de inrichting behorende installaties.	Tussen 12 MW en 18 MW
Maken proefnemingen deel uit van de aanvraag?	☐ Ja ☒ Nee
Is voor de inrichting eerder een vergunning verleend?	☐ Ja ☒ Nee
Worden extra maatregelen getroffen om de belasting van het milieu te voorkomen of te beperken tijdens proefdraaien, schoonmaak-, onderhouds -en herstelwerkzaamheden?	☐ Ja ☒ Nee
Waarom worden geen extra maatregelen genomen om de milieubelasting te voorkomen of te beperken tijdens proefdraaien, schoonmaak-, onderhouds -en herstelwerkzaamheden?	Niet nodig

2 Bedrijfstijden

Wat zijn de tijden en dagen, danwel perioden waarop de inrichting of onderdelen daarvan, in bedrijf zijn? 24/7

3 Bestemming

Zijn de (wijzigingen van de) activiteiten in overeenstemming met het bestemmingsplan? ☐ Ja ☒ Nee

Is er al een vrijstelling of wijziging van het bestemmingsplan aangevraagd of in procedure? ☐ Ja ☒ Nee

4 Omgeving van de inrichting

Waar ligt de inrichting? ☐ Centrum ☐ Rustige woonwijk ☐ Gemengd gebied ☐ Industrierrein ☒ Buitengebied ☐ Anders

Wat is het dichtstbijzijnde gevoelige object? Woning aan de Schenkeldijk 9

Wat is de afstand in meters van de grens van de inrichting tot het dichtstbijzijnde gevoelige object? 425

5 Wijze vaststellen milieubelasting

Beschrijf de aard en omvang van de belasting van het milieu die de inrichting tijdens normaal bedrijf kan veroorzaken, daaronder begrepen een overzicht van de belangrijkste nadelige gevolgen voor het milieu die daardoor kunnen worden veroorzaakt. Zie het rapport 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd

Beschrijf de wijze waarop gedurende het in werking zijn van de inrichting de belasting van het milieu, die de inrichting veroorzaakt, wordt vastgesteld en geregistreerd. Zie het rapport 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd

6 Ongewone voorvallen

Kunnen binnen uw inrichting ongewone voorvallen ontstaan die nadelige gevolgen kunnen hebben op het milieu? ☐ Ja ☒ Nee

7 MER-(beoordelings)plicht

Voor sommige projecten is het vanwege de mogelijke impact op het milieu verplicht om een milieueffectrapport (MER) op te stellen. Denk hierbij aan de aanleg of aanpassing van (water)wegen, de winning van delfstoffen, afvalverwerkings- en energiebedrijven en de chemische-, papier- en levensmiddelenindustrie. Ook activiteiten waarbij de bestemming van een terrein wordt gewijzigd (zoals de aanleg van een jachthaven) vallen onder de werkingssfeer van het Besluit milieueffectrapportage.

Geldt voor uw activiteit de plicht om een milieueffectrapport op te stellen (m.e.r.-plicht)? ☐ Ja ☒ Nee

Staat de activiteit vermeld in kolom 1 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage?	☒ Ja ☐ Nee
Worden de drempelwaarden in kolom 2 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage overschreden?	☒ Ja ☐ Nee
Onder welke categorie van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage valt de aangevraagde activiteit?	22.2
Geef de omvang van de door u aangevraagde activiteit in dezelfde eenheid als de waarde/capaciteit zoals genoemd in kolom 2 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage.	tussen 12 en 18 MW

8 Milieuzorg

Beschikt u over een milieumanagementsysteem?	☒ Ja ☐ Nee ☐ Deels
Is uw milieumanagementsysteem gecertificeerd?	☐ Ja ☒ Nee

9 Toekomstige Ontwikkelingen

Verwacht u ontwikkelingen binnen uw inrichting die voor de beslissing op de aanvraag van belang kunnen zijn?	☐ Ja ☒ Nee
Verwacht u ontwikkelingen in de omgeving van uw inrichting die van belang kunnen zijn voor de bescherming van het milieu?	☐ Ja ☒ Nee

10 Bodem

Verricht u bodembedreigende activiteiten of slaat u bodembedreigende stoffen op?	☐ Ja ☒ Nee
--	--

11 Brandveiligheid

Welke maatregelen hebt u getroffen om brand te voorkomen?	Zie het rapport 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd
Welke brandblusmiddelen gebruikt u?	☐ Branddekens ☐ Draagbare blusmiddelen ☐ Brandslanghaspels ☐ Stationaire blusinstallaties ☐ Mobiele blusmiddelen ☒ Anders
Welke andere brandblusmiddelen gebruikt u?	Zie het rapport 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd
Beschikt u over een bedrijfsbrandweer?	☐ Ja ☒ Nee
Verricht u op het buitenterrein brandgevaarlijke activiteiten?	☐ Ja ☒ Nee

12 Afvalwater

- Loost u afvalwater uit uw inrichting? ☐ Ja ☒ Nee
- Zijn er toekomstige ontwikkelingen die redelijkerwijs van belang kunnen zijn voor de aanvraag? ☐ Ja ☒ Nee

13 Afvalstoffen die in de inrichting ontstaan

- Welke afvalstoffen voert u gescheiden af? Afgewerkte olie (zeer geringe mate) wordt afgevoerd bij onderhoud.
- Hergebruikt u afvalstoffen die vrijkomen binnen uw inrichting? ☐ Ja ☒ Nee

Voor deze rubriek moet u mogelijk één of meerdere tabellen als bijlage toevoegen. De opbouw van deze tabellen staat op het toelichtingsblad 'Tabellen'.

14 Lucht

- Worden er stoffen naar de lucht uitgestoten? ☐ Ja ☒ Nee

15 Geluid en trillingen

- Ligt de inrichting op een gezonde industrieterrein? ☐ Ja ☒ Nee
- Hebt u een akoestisch onderzoek uitgevoerd? ☒ Ja ☐ Nee
- Veroorzaken de activiteiten trillingen? ☒ Ja ☐ Nee
- Hebt u een trillingsonderzoek uitgevoerd? ☐ Ja ☒ Nee
- Waarom hebt u geen trillingsonderzoek uitgevoerd? Eerder onderzoek aan vergelijkbare turbines heeft uitgewezen dat de impact van trillingen slechts op enkele meters van de turbine meetbaar is. Gezien de afstand van de turbines tot nabije objecten is dat hier niet aan de orde. Daarnaast wordt er niet in de beschermingszone van de dijk gebouwd.

16 Energie

- Verbruikt u in uw inrichting meer dan 50.000 kWh elektriciteit of meer dan 25.000 m³ aardgas(equivalenten) per jaar? ☐ Ja ☒ Nee

Uw inrichting is een kleingebruiker van energie. Daarom geldt voor uw inrichting in principe geen verplichting om energie te besparen. Dit neemt niet weg dat het ook voor uw inrichting interessant is om energie te besparen. Zie voor erkende energiebesparende maatregelen de volgende site. (<http://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzame/energie/erkende-maatregelen-0/>) Daarnaast kan het zijn dat uw inrichting een grote onderneming is volgens de Tijdelijke regeling implementatie artikel 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie EED (of onderdeel is van een dergelijke onderneming). Van een grote onderneming is sprake als aan ten minste aan een van onderstaande voorwaarden wordt voldaan:

- De onderneming heeft meer dan 250 werknemers;
- De onderneming heeft een jaaromzet van meer dan 50 miljoen euro EN een jaarbalans van meer dan 43 miljoen euro.

Lees meer (<http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/energie-besparen/europese-energie-efficiency-richtlijn/energie-audit/mijn-onderneming-auditplichtig>)

Als u een grote onderneming bent, of daarvan onderdeel uitmaakt, dan moet u in deze aanvraag een kopie van het auditverslag (waarin de resultaten van de verplichte energie-audit zijn opgenomen) meesturen als bijlage.

Meer informatie (<http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/energie-besparen/europese-energie-efficiency-richtlijn/energie-audit/uitvoering-en-indiening>)

Hoeveel elektriciteit verbruikt u in uw inrichting in kWh per jaar? 0

Hoeveel aardgas(equivalenten) verbruikt u in uw inrichting in m3 per jaar? 0

17 Externe veiligheid

Wordt uw inrichting genoemd in artikel 2 (en niet in artikel 3) van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)? ☐ Ja ☒ Nee

Wordt uw inrichting genoemd in artikel 4, onderdeel b, e of f van het Registratiebesluit externe veiligheid? ☐ Ja ☒ Nee

Is er een kwantitatieve risicoanalyse uitgevoerd? ☒ Ja ☐ Nee

Met welk doel is de kwantitatieve risicoanalyse uitgevoerd? Zie het rapport 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd

Zijn er binnen uw inrichting specifieke technische maatregelen gerealiseerd om de gevolgen voor de omgeving te beperken in geval van ongewone voorvallen? ☒ Ja ☐ Nee

Zijn er binnen uw inrichting specifieke procedurele maatregelen gerealiseerd om de gevolgen voor de omgeving te beperken in geval van ongewone voorvallen? ☒ Ja ☐ Nee

18 Verkeer, vervoer en mobiliteit

Hebt u een Besparingsplan Vervoer opgesteld? ☐ Ja ☒ Nee

Hoeveel werknemers hebt u in dienst? 0

Hoeveel bezoekers komen per dag naar uw bedrijf (in piekperiodes)? 0

Hoeveel transportkilometers met vrachtoertuigen (inclusief bestelwagens) worden jaarlijks over de weg afgelegd van en naar uw bedrijf? 0

- Met hoeveel vrachtwagens vindt gemiddeld dagelijks transport plaats van en naar uw bedrijf? 0
- Met hoeveel bestelwagens vindt gemiddeld dagelijks transport plaats van en naar uw bedrijf? 0
- Vindt er transport van en naar uw bedrijf plaats via binnenwateren? ☐ Ja ☒ Nee
- Vindt er transport plaats van en naar uw bedrijf via zeeschepen (shortsea)? ☐ Ja ☒ Nee
- Vindt er transport plaats van en naar uw bedrijf over het spoor met diesellocomotieven? ☐ Ja ☒ Nee
- Vindt er zakelijk personenverkeer plaats via de lucht? ☐ Ja ☒ Nee
- Hebt u parkeerplaatsen in de open lucht binnen uw bedrijf? ☐ Ja ☒ Nee
- Maakt een parkeergarage deel uit van uw bedrijf? ☐ Ja ☒ Nee

19 Geur

- Is er sprake van geuremissie? ☐ Ja ☒ Nee

20 Beste Beschikbare Technieken

- Zijn er binnen uw inrichting één of meerdere IPPC-installaties, zoals bedoeld in bijlage 1 van de Richtlijn Industriële Emissies? ☐ Ja ☒ Nee

Als de IPPC-richtlijn op u van toepassing is, worden de omgevingsvergunning en de watervergunning gecoördineerd. De aanvraag van de omgevingsvergunning moet daarom tegelijk met of uiterlijk binnen 6 weken na de aanvraag van de watervergunning worden ingediend.

- Zijn er binnen uw inrichting installaties of opslagen aanwezig waarop één of meerdere Nederlandse informatie documenten over BBT van toepassing zijn (aangewezen BBT documenten)? ☐ Ja ☒ Nee

21 Grootschalige energieproductie

Onder grootschalige energieproductie wordt verstaan de productie van energie door middel van verbranding van brandstoffen in centraal opgestelde, zelfstandige inrichtingen. Voor energieproductie binnen kleinere, decentraal opgestelde energie-installaties zoals verwarmingsinstallaties, gasmotoren, en stoomketels zie de activiteit 'Stookinstallaties'.

- Welke vormen van energie worden binnen de inrichting geproduceerd? ☒ Elektriciteit ☐ Warmte ☐ Stoom ☐ Anders

Hoeveel energie produceert de inrichting maximaal per jaar, uitgedrukt in GWh? 65

- Maakt u gebruik van hulpketels? ☐ Ja ☒ Nee

Welke brandstof(fen) worden gebruikt?

- ☐ Aardgas
☐ Kolen
☐ Stookolie
☐ Biomassa
☒ Anders

Beschrijf de andere brandstof(fen) die worden gebruikt. Nvt

Voor deze rubriek moet u mogelijk één of meerdere tabellen als bijlage toevoegen. De opbouw van deze tabellen staat op het toelichtingenblad 'Tabellen'.

22 Windturbine

Welke maatregelen met betrekking tot veiligheid en noodvoorziening zijn genomen?

Zie het rapport 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd

Zijn er berekeningen en/of rapporten uitgevoerd met betrekking tot de 'slagschaduw' van de windturbine(s)?

- ☒ Ja
☐ Nee

Voor deze rubriek moet u mogelijk één of meerdere tabellen als bijlage toevoegen. De opbouw van deze tabellen staat op het toelichtingenblad 'Tabellen'.

Omgevingsvergunning beperkte milieutoets

Inrichting of mijnbouwwerk oprichten of veranderen (Milieu)

1 Omgaan met Afvalstoffen

Welke milieutoets wilt u aanvragen (OBM)?

- ☐ Afvalwater - Een rioolwaterzuiveringsinstallatie wijzigen of uitbreiden (artikel 2.2a lid 1 onder a Bor)
- ☐ Metaalrecycling - Een inrichting voor de opslag van Schroot, met inbegrip van autowrakken oprichten, wijzigen of uitbreiden (artikel 2.2a lid 1 onder b Bor)
- ☐ Autowrakken demonteren (artikel 2.2a lid 2 onder d Bor)
- ☐ Tweewielige motorvoertuigen demonteren (artikel 2.2.a lid 2 onder g Bor)
- ☐ Banden - Maximaal 10.000 ton van buiten de inrichting afkomstige banden van voertuigen opslaan (artikel 2.2a lid 2 onder c Bor)
- ☐ Afvalbrengstation - Uitvoeren van de gemeentelijke zorgplicht voor afvalbeheer op een daarvoor bestemde locatie, zoals een milieustraat, KCA-depot en andere gemeentelijke inrichtingen voor afvalbeheer (artikel 2.2a lid 2 onder a Bor)
- ☐ Medisch afval - Het opslaan van buiten de inrichting afkomstige infectueuze afvalstoffen, lichaamsdelen en organen, afvalstoffen van cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen afkomstig van de gezondheidszorg bij mens en dier.(artikel 2.2a lid 2 onder b Bor)
- ☐ Kunststofafval - Opbulken (mengen) van maximaal 10.000 ton ingezameld kunststofafval niet zijnde voor materiaalhergebruik geschikt gemaakt kunststofafval door middel van extrusie en spuitgieten en/of handelingen die vallen onder de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval (artikel 2.2a lid 2 onder e Bor)
- ☐ Asbest - Het opslaan van ten hoogste 50 ton verwijderd asbest en verwijderde asbesthoudende producten, ontstaan bij werkzaamheden die buiten de inrichting zijn verricht door degene die de inrichting drijft (artikel 2.2a lid 2 onder h Bor)

2 Behandeling materialen en installaties

Welke milieutoets wilt u aanvragen (OBM)?

- ☐ Non-ferro metaal - Een installatie bestemd voor het smelten, met inbegrip van het legeren, van non-ferrometalen, met uitzondering van edele metalen, en met inbegrip van terugwinningsproducten oprichten, wijzigen of uitbreiden (artikel 2.2a lid 1 onder a Bor)
- ☐ Oppervlaktebehandeling - Een installatie bestemd voor de oppervlaktebehandeling van metalen en plastic materiaal door middel van een elektrolytisch of chemisch procedé oprichten, wijzigen of uitbreiden (artikel 2.2a lid 1 onder a Bor)
- ☐ Walsen - Een installatie bestemd voor verwerking van ferrometalen door warmwalsen, het smeden met hamers, of het aanbrengen van deklagen van gesmolten metaal oprichten, wijzigen of uitbreiden (artikel 2.2a lid 1 onder a Bor)
- ☐ Motorrevisie, luchtvaart - Testbanken voor motoren, turbines of reactoren of van installaties voor de bouw en reparatie van luchtvaartuigen oprichten, wijzigen of uitbreiden (artikel 2.2a lid 1 onder a Bor)
- ☐ Een spoorwegmaterieelfabriek oprichten, wijzigen of uitbreiden (artikel 2.2a lid 1 onder a Bor)
- ☐ Het binnen een inrichting verwerken van polyesterhars (artikel 2.2a lid 5 Bor)
- ☐ Mestvergisting - Een installatie voor het vergisten van uitsluitend dierlijke mest met een verwerkingscapaciteit van ten hoogste 25.000 kubieke meter per jaar of het uitbreiden van de capaciteit van de installatie of het uitbreiden van de opslagcapaciteit voor vergistingsgas of het wijzigen of uitbreiden van de bewerking van vergistingsgas (artikel 2.2a lid 8 Bor)
- ☐ Auto's - De oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie bestemd voor het vervaardigen van automobielen of automobielmotoren of het assembleren van automobielen (artikel 2.2a lid 1 onder a)
- ☐ Textielbehandeling - De oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie bestemd voor de voorbehandeling of het verven van vezels of textiel (artikel 2.2a lid 1 onder a Bor)

3 Energiesystemen

Welke milieutoets wilt u aanvragen (OBM)?

- ☒ Een windturbinepark oprichten, wijzigen of uitbreiden (artikel 2.2a lid 1 onder a Bor)
- ☐ Het installeren van een gesloten bodemenergiesysteem met een bodemzijdig vermogen van 70 kW of meer (artikel 2.2a lid 6 Bor)
- ☐ Het installeren van een gesloten bodemenergiesysteem met een bodemzijdig vermogen van minder dan 70 kW dat is gelegen binnen een interferentiegebied (artikel 2.2a lid 6 Bor)

4 Activiteiten

Welke milieutoets wilt u aanvragen (OBM)?

- ☐ Voeding- Genotmiddelen industrie - Een installatie voor de voedings- en genotmiddelenindustrie oprichten, wijzigen of uitbreiden (artikel 2.2a lid 1 onder a Bor)
- ☐ Mortel en Beton industrie - Handelingen met betrekking tot het vervaardigen van cementmortel, betonmortel of betonwaren, en/of het vervaardigen en bewerken van betonproducten (artikel 2.2a lid 2 onder f, lid 3 onder b, lid 4 onder b Bor)
- ☐ Veehouderij - Een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren oprichten, wijzigen of uitbreiden (artikel 2.2a lid 1 onder c tot en met i, en lid 4 onder a Bor)
- ☐ Opslag munitie bij defensie inrichtingen (artikel 2.2.a lid 7 Bor)
- ☐ Andere activiteit die aangewezen is in het BOR, maar niet voorkomt op deze keuzelijst

5 MER-plicht

Wordt voor de activiteit(en) de drempelwaarde zoals genoemd in kolom 2 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) overschreden?

- ☒ Ja
- ☐ Nee

Heeft het bevoegd gezag in een m.e.r.-beoordelingsbeslissing geoordeeld dat u een milieueffectrapport (MER) moet opstellen?

- ☐ Ja
- ☒ Nee

6 Melding AIM

Bij de aanvraag van de omgevingsvergunning beperkte milieutoets hoort ook een melding in het kader van het Activiteitenbesluit. De melding kunt u opstellen via de AIM (<https://aimonline.nl/>). Hoe wilt u de melding indienen?

- ☐ Ik doe de melding los met de AIM
- ☒ Ik doe de PDF van de melding als bijlage bij deze aanvraag
- ☐ Voor deze activiteit is geen melding Activiteitenbesluit nodig

Eventuele toelichting

Zie de PDF die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd.

Weg aanleggen of veranderen

1 Weg aanleggen of veranderen

Welke werkzaamheden zullen worden uitgevoerd ten behoeve van de aanleg of verandering van de weg?

Zie het document 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd.

Wordt grond afgevoerd naar een andere locatie?

- ☐ Ja
☒ Nee

Zijn er obstakels aanwezig die in de weg staan voor het uitvoeren van het werk of de werkzaamheid?

- ☐ Ja
☒ Nee

Geef de afmetingen van de aan te leggen of de te veranderen weg (lengte, hoogte, breedte, diepte).

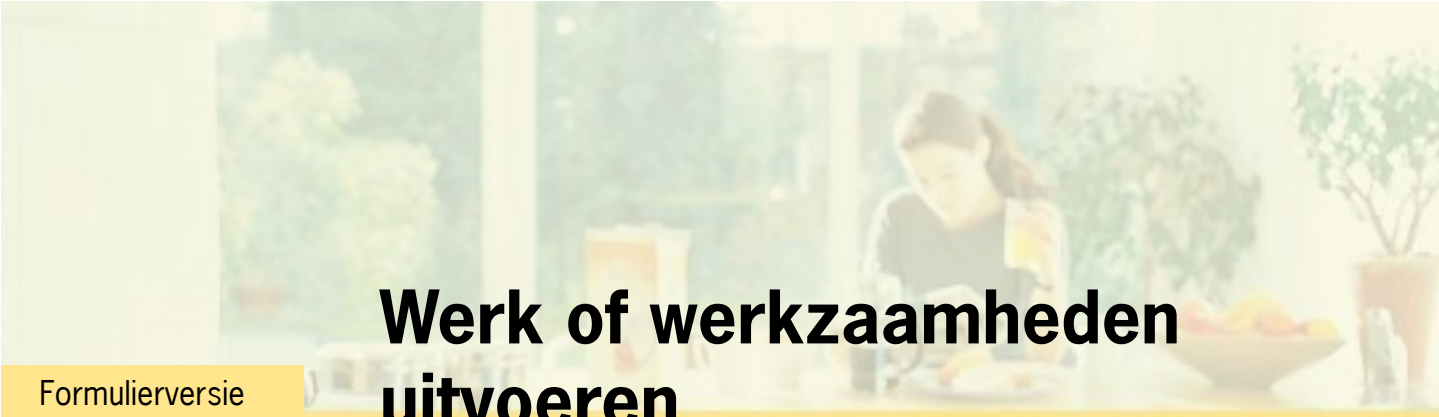
2478 m2

Staat in het bestemmingsplan dat een rapport moet worden overlegd waarin de archeologische waarde is vastgelegd van het terrein dat zal worden verstoord?

- ☐ Ja
☒ Nee

Om wat voor weg gaat het?

- ☐ Provinciale weg
☒ Gemeentelijke weg



Werk of werkzaamheden uitvoeren

Formulierversie
2017.02

1 Werk of werkzaamheden uitvoeren

Binnen welk bestemmingsplan zullen de werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden worden uitgevoerd?

Buitengebied Dinteloord en Prinsenland

Welke werken, geen bouwwerken zijnde, of welke werkzaamheden zullen worden uitgevoerd?

Het aanleggen van bijbehorende voorzieningen bij het windpark, zoals elektrische infrastructuur.

Wordt grond afgevoerd naar een andere locatie?

☐ Ja
☒ Nee

Zijn er obstakels aanwezig die in de weg staan voor het uitvoeren van het werk of de werkzaamheid?

☐ Ja
☒ Nee

Staat in het bestemmingsplan dat een rapport moet worden overlegd waarin de archeologische waarde is vastgelegd van het terrein dat zal worden verstoord?

☐ Ja
☒ Nee

Tabellen

Oprichting

Inrichting of mijnbouwwerk oprichten of veranderen (Milieu)
21 Overzicht productie-eenheden

Naam of nummer	Type installatie	Brandstof regelmatig	Bij-/meestook biomassa	Percentage bij-/meestook (gew. %)	Worden in de installatie nog andere brandstoffen gebruikt?
Zie het rapport 'Toelichting Omgevingsvergunning'	Zie het rapport 'Toelichting Omgevingsvergunning' die als bijlage bij deze aanvraag is bijgevoegd	nvt	Nee	-	Nee

Overige brandstoffen	Aard energieproductie	Wat is het maximale vermogen van de installatie?	Bedrijfsuren per jaar	Aantal onderhoudsstops per jaar	Duur onderhoudsstop (uren)
-	Elektriciteit	18 MW	8760	6	12

Tabellen

Oprichting Inrichting of mijnbouwwerk oprichten of veranderen (Milieu) 22 Windturbines			
Naam/nummer van de windturbine	Ashoogte (m)	Vermogen (kW)	
Zie het rapport 'Toelichting Omgevingsvergunning'	166	4500	

Bijlagen

Formele bijlagen

Naam bijlage	Bestandsnaam	Type	Datum ingediend	Status document
machtiging_karolina_pdf	machtiging karolina.pdf	Anders	2018-02-05	In behandeling
Melding_AIM_pdf	Melding AIM.pdf	Gegevens omgevingsvergunning beperkte milieutoets	2018-02-05	In behandeling
Ruimtelijke_onderbouwing_pdf	Ruimtelijke onderbouwing.pdf	Gegevens Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening Bestemmingsplan, beheersverordening en bouwverordening complexere bouwwerken	2018-02-05	In behandeling
Aanvraagdocumenten_bouwen_en_OBM_pdf	Aanvraagdocumenten bouwen en OBM.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Situatietekening Werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening Gegevens weg aanleggen of veranderen Situatietekening weg aanleggen of veranderen Gegevens afvalwater Situatietekening milieu Gegevens niet-technische samenvatting Gegevens geluid en trillingen Gegevens grootschalige energieproductie Gegevens omgevingsvergunning beperkte milieutoets Gegevens externe veiligheid Plattegrond Milieu Gegevens windturbine Procesbeschrijving Milieu Gegevens MER-(beoordelings)plicht Gegevens afvalstoffen die in de inrichting ontstaan Bestemmingsplan, beheersverordening en bouwverordening complexere bouwwerken Overige gegevens veiligheid Constructieve veiligheid complexere bouwwerken	2018-02-05	In behandeling

Naam bijlage	Bestandsnaam	Type	Datum ingediend	Status document
		Plattegronden, doorsneden en detailtekeningen bouwen complexere bouwwerken Welstand Gezondheid complexere bouwwerken Gelijkwaardigheid Gegevens en bescheiden over veiligheid en het voorkomen van hinder t.b.v. bouwwerkzaamheden Brandveiligheid Bruikbaarheid bouwwerk		

Formulierversie
2017.02

Kosten

Bouwen

Overig bouwwerk bouwen

Wat zijn de geschatte kosten in
euro's (exclusief BTW)? 16800000

Projectkosten

Wat zijn de geschatte kosten
voor het totale project in euro's
(exclusief BTW)? 16800000

ARCHIEF



ons kenmerk : UM1800425
zaaknummer : zk17005255
uw kenmerk : I-WP-NL-2017-035
uw brief van : 22 januari 2018
afdeling : Beleid
contactpersoon : Marc de Jong
telefoonnr. : 0167-543 415
bijlage(n) :

onderwerp : Aanmeldingsnotitie m.e.r. beoordeling windpark
Karolinapolder

innogy Windpower Netherlands
de heer J.W.T. Boorsma
postbus 72
5201 AB DEN BOSCH

Steenbergen, 30 januari 2018

VERZONDEN 31 JAN. 2018

Geachte heer Boorsma,

In uw brief van 22 januari 2018 heeft u de aanmeldingsnotitie m.e.r. beoordeling windpark Karolinapolder ingediend. In deze brief treft u ons besluit aan.

Besluit

Wij besluiten, gelet op de bepalingen in de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage, dat voor de aanvraag voor een vergunning in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voor de opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord, innogy Windpower Netherlands geen Milieueffectrapport hoeft op te stellen.

Inleiding

innogy Windpower Netherlands, hierna initiatiefnemer, is voornemens om de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord op te schalen, zodat de vier bestaande windturbines worden vervangen door vier nieuwe windturbines waarbij de duurzame opwekcapaciteit wordt vergroot. Ten behoeve van deze opschaling bent u voornemens om een aanvraag in te dienen voor:

- een omgevingsvergunning bouwen op grond van artikel 2.1, lid 1 sub a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo);
- een omgevingsvergunning handelen in strijd met de regels ruimtelijke ordening op grond van artikel 2.1, lid 1 sub c van de Wabo;
- het oprichten van een inrichting (Beperkte milieutoets) (artikel 2.1, lid 1, aanhef en onderdeel i Wabo, juncto Besluit omgevingsrecht, artikel 2.2a, lid 1, aanhef en onderdeel a, juncto Wet milieubeheer artikel 7.2, lid 1, aanhef en onderdeel b).

M.e.r.-beoordelingsplicht

In het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) 1994 zijn in de bijlage, onderdeel D, activiteiten opgenomen, waarbij op grond van artikel 7.2, vierde lid van de Wet milieubeheer een beslissing moet worden genomen of bij de voorbereiding van het betrokken besluit voor die activiteit(en), vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die zij voor het milieu kan hebben, een milieueffectrapport (MER) moet worden gemaakt. Bij de beslissing omtrent het vorenstaande houdt het bevoegd gezag op grond van artikel 7.17, 3^e lid van de Wet milieubeheer rekening met de in Bijlage III bij de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling aangegeven criteria.

De opschaling van windpark Karolinadijk valt onder de activiteit "oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark" (categorie 22.2 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage). De drempelwaarde in de D-lijst voor deze activiteit is een gezamenlijk vermogen van meer dan 15 MW of meer dan 10 windturbines. De voorgenomen activiteit overschrijdt de drempelwaarde van 15 MW. Dit betekent dat moet worden beoordeeld of bij de voorbereiding van een besluit op de aanvraag voor de omgevingsvergunning, vanwege mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld.

Hiervoor heeft de initiatiefnemer in een brief van 22 januari 2018 een aanmeldingsnotitie aangeleverd, inclusief diverse bijlagen. Wij hebben deze gegevens beoordeeld en voldoende bevonden om te beoordelen of sprake is van zodanige bijzondere omstandigheden dat een milieueffectrapportage noodzakelijk is. Deze beoordeling is hierna uitgewerkt.

Overwegingen ten aanzien van de activiteit

Bij de beoordeling of er sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu moet het bevoegd gezag rekening houden met de criteria opgenomen in bijlage III van de Europese m.e.r.-richtlijn 2014/52/EG. Hierbij gaat het over:

- A. de kenmerken van het project;
 - B. de plaats van het project;
 - C. de kenmerken van de potentiële effecten.
- Een nadere onderbouwing treft u hieronder aan.

A. De kenmerken van het project

De omvang van het project

De voorgenomen activiteiten betreffen de bouw, aanleg en inwerking hebben van het windpark inclusief de daarbij behorende infrastructuur (hoofdzakelijk de bouwwegen, opstelplaatsen en kabels die windturbines onderling en met het openbare net ondergronds verbinden) en aansluitend de verdere exploitatie hiervan.

Windpark Karolinapolder is een bestaand windpark nabij Dinteloord. De 4 windturbines worden vervangen door 4 grotere windturbines. De bestaande turbines hebben een ashoogte van 55 meter, een rotordiameter van 52 meter en tiphoogte van 81 meter. De afmetingen van het de 4 nieuwe windturbines staan nog niet vast. Voorzien is dat er een windturbintype gerealiseerd wordt met een vermogen van minimaal 3 MW, met een ashoogte van minimaal 122 en maximaal 166 meter, een rotordiameter van minimaal 117 meter en maximaal 136 meter en een tiphoogte van minimaal 180 en maximaal 234 meter.

De cumulatie met andere projecten

Er zijn geen andere plannen en/of projecten in de directe omgeving in ontwikkeling waarmee de gevolgen van dit project zouden kunnen cumuleren. Voor de opschaling van het windpark Piet de Wit aan de overzijde het Volkerak wordt op dit moment een MER opgesteld. Over de opschaling van dit windpark is nog geen officieel besluit genomen waardoor het nog niet voldoende concreet is om rekening mee te houden. Wel zijn er verschillende bestaande windparken in de omgeving aanwezig. Door de geringe milieueffecten van de opwaardering zijn geen cumulatieve effecten te verwachten met de bestaande windparken.

Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen

Het windpark maakt alleen gebruik van wind als natuurlijke hulpbron.

Windturbines leveren stroom zonder uitstoot van broeikasgassen. Fossiele brandstoffen worden uitgespaard. Enkel ten behoeve van de aanlegfase worden fossiele brandstoffen gebruikt. Aan het einde van de levensfase wordt het schroot hergebruikt.

De productie van afvalstoffen

Het windpark levert net zoals in de bestaande situatie, behalve in beperkte mate afgewerkte olie uit de draaiende systemen, geen afvalstoffen op. Afgewerkte olie wordt afgevoerd bij onderhoud.

Verontreiniging en hinder

De opschaling leidt niet tot verontreiniging. In potentie kan de wijziging van een windpark wel leiden tot hinder voor de directe omgeving vanwege slagschaduw en de emissie van geluid. Onder de kenmerken van de potentiële effecten wordt hier nader op ingegaan.

Risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikelijke stoffen of technologieën

In het Activiteitenbesluit zijn strikte veiligheidseisen voor windturbines opgenomen die zijn vastgelegd in NEN normen. Het risico op falen wordt daarmee tot een minimum beperkt. Er blijft echter een kleine kans op falen bestaan waar rekening mee moet worden gehouden. Hier wordt onder kenmerken van de potentiële effecten nader op ingegaan.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de aard en de omvang van de activiteiten gangbaar zijn voor een windpark én dat de daaruit voortvloeiende milieueffecten én hinder zich goed laten identificeren. Er is met betrekking tot de kenmerken van het project dan ook geen sprake van bijzondere omstandigheden die noodzaken tot het opstellen van een milieueffectrapportage.

B. De plaats van het project

Het bestaande grondgebruik in het gebied wijzigt niet: het is al in gebruik door een windpark en agrarische activiteiten. Doordat er relatief weinig woningen in de directe nabijheid van het geplande windpark liggen is de hinder als gevolg van de windturbines in verhouding gering. In de nabijheid van het plangebied bevinden zich Natura - 2000 gebieden en het Natuur Netwerk Brabant (NNB). Significante negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. Ook zijn er geen negatieve effecten op het NNB te verwachten. In de vervolgonderzoeken wordt dit getoetst/geborgd.

Conclusie

Op basis van het bovenstaande concluderen wij dat voor wat betreft de plaats van het project geen bijzondere omstandigheden zijn aan te wijzen die een milieueffectrapportage rechtvaardigen.

C. De kenmerken van de potentiële effecten

De belangrijkste effecten van de opschaling van het windpark op het milieu hebben betrekking op:

Geluid

Ten behoeve van de aanmeldingsnotitie is een akoestisch onderzoek uitgevoerd.

Het windpark valt onder het Activiteitenbesluit milieubeheer. Conform dit besluit geldt een jaargemiddelde grenswaarde van 47 dB Lden en 41 dB Lnight ter plaatse van woningen van derden (artikel 3.14a lid 1). In het akoestisch onderzoek is de geluidbelasting bepaald van de vier beoogde opstellingsvarianten. Hierbij is uitgegaan van een worstcase turbine met het hoogste bronvermogen.

Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat, er ten opzichte van het bestaande windpark sprake is van een verandering van de geluidcontour. De geluidcontour wordt groter. Ter plaatse van woningen van derden, kan voor alle opstellingsvarianten worden voldaan aan de grenswaarden van Lden 47 dB Lden en 41 dB Lnight uit het Activiteitenbesluit.

Afhankelijk van de uiteindelijke te kiezen opstellingsvariant en windturbintype moeten er mogelijk mitigerende maatregelen getroffen worden.

Slagschaduw

Effecten door slagschaduw treden alleen op in de gebruiksfase. Slagschaduw betreft de lichtflikkeringen die optreden vanwege de passerende schaduw veroorzaakt door de draaiende rotorbladen van een windturbine. Deze lichtflikkeringen treden op als vanaf de ontvanger gezien de rotorbladen van een windturbine de zonnestralen onderbreken. Op basis van het Activiteitenbesluit is het een vereiste om de slagschaduw op woningen te onderzoeken.

Ten behoeve van de aanmeldingsnotitie zijn slagschaduwberekeningen uitgevoerd.

Voor deze berekeningen is de windturbine gebruikt met de grootste rotordiameter en de hoogste ashoogte. Om te onderzoeken of voldaan wordt aan de slagschaduwnorm is in de berekening allereerst de verwachte 6 uur slagschaduwcontour (~17x21 minuten) van de

vier opstellingsvarianten bepaald. Ook is de 6 uur slagschaduwcontour van de bestaande situatie bepaald. Ter plaatse van de gevoelige objecten binnen of op deze contour kan mogelijk meer dan zeventien dagen met meer dan 20 minuten slagschaduw optreden. Uit de berekeningen blijkt dat het aantal woningen dat binnen de slagschaduwcontour van de vier onderzochte opstellingsvarianten niet veel verschilt. Wel is er sprake van een vergroting van de slagschaduwcontour ten opzichte van het huidige windpark.

Afhankelijk van de gekozen opstellingsvariant en turbintype wordt voor deze objecten de norm mogelijk overschreden. De voor de normoverschrijding relevante windturbines van het windpark moeten volgens het Activiteitenbesluit worden uitgerust met een stilstandsvoorziening om te voldoen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een slagschaduwcomputer in combinatie met een lichtsensor, die garandeert dat slagschaduw nooit boven de norm optreedt. De computer kent de gevoelige objecten en controleert voortdurend of er sprake is van slagschaduw. Hiermee wordt aan de eisen ten aanzien van slagschaduw voldaan.

Luchtkwaliteit

De windturbines stoten geen emissies uit. Ook leiden de windturbines niet tot een substantiële toename van verkeer. Hierdoor zijn belangrijk nadelige effecten voor de luchtkwaliteit uitgesloten. Er worden geen relevante luchtkwaliteitseffecten verwacht.

Externe Veiligheid

Ten behoeve van de aanmeldingsnotitie is een risicoanalyse uitgevoerd. In deze risicoanalyse is het effect van de vier windturbines op nabijgelegen objecten beschouwd. In de nabijheid van de vier turbines (zowel in lijn als clusteropstelling) bevinden zich geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten. Wel bevinden zich een aantal objecten binnen het invloedsgebied van de windturbines, welke in de risicoanalyse zijn getoetst. Het gaat om de volgende objecten:

- de Sasdijk
- het Volkerak
- het bedrijf Chugoku Paints B.V.
- het bedrijf Axel Christiernsson,

Conclusie van deze risicoanalyse is dat er voor externe veiligheid geen nadelige effecten zijn te voorzien.

Landschap

In de aanmeldingsnotitie is een beschrijving opgenomen van de gevolgen van de opschaling voor het landschap.

De grotere windturbines hebben in het geval van alle vier de opstellingsvarianten effect op het landschap omdat ze zichtbaar zijn van grotere afstand dan de bestaande windturbines. De turbines staan in een relatief vlak en open gebied. De huidige windturbines zijn vanuit de plaats Dinteloord nog grotendeels verscholen achter bebouwing, bomen en dijken. Dit zal deels ook gelden voor hogere windturbines. Vooral vanaf de randen van Dinteloord (bijvoorbeeld vanaf de Stoofdijk, Schenkeldijk en Havenweg) zal duidelijk ervaren worden dat er grotere windturbines staan. Maar ook vanaf verschillende standpunten rond Dinteloord, bijvoorbeeld vanaf de Rijksweg A4.

Naarmate een opstelling een regelmatig beeld sorteert, wordt deze positiever gewaardeerd. Opstellingen met gelijke onderlinge afstanden in de lijn en tussen de lijnen hebben over het algemeen een regelmatig beeld dan opstellingen waarbij (grote) afwijkingen aanwezig zijn tussen deze afstanden. De onderlinge afstand van de windturbines is in alle varianten ook nagenoeg gelijk. Bij de twee clustervarianten wordt de onderlinge afstand van verschillende standpunten niet vanuit alle standpunten als gelijk waargenomen. De totale opstelling is wel als samenhangend geheel herkenbaar. De opschaling van het windpark heeft hiermee effect op het landschap. De effecten zijn niet van dusdanige aard dat we van mening zijn dat er een milieueffectrapportage noodzakelijk is.

De inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) schrijft voor dat de windturbines voorzien moeten zijn van een vast brandende, rode topverlichting. Een lamp die continu brandt is een stuk rustiger en daarmee minder hinderlijk. Deze topverlichting mag 's nachts bij goede zichtbaarheid ook gedimd worden. De lampen worden dan uitgerust met sensoren die de waterdeeltjes in de lucht meten en zich daarop kunnen instellen. Overdag is nog

altijd witte knipperverlichting verplicht maar is bij een normale, heldere dag weinig waarneembaar. Naast deze twee verlichtingssoorten krijgen de turbines mogelijk mastverlichting. Ongeveer halverwege de mast komen dan vast brandende rode lampen die 's nachts rondom uitstralen. Deze lampen hebben een lage intensiteit en zijn nodig voor het vliegverkeer als aanvulling op de topverlichting. De initiatiefnemer heeft in de aanmeldingsnotitie aangegeven dat indien er nieuwe technologieën beschikbaar zijn, waardoor er een andere vorm kan worden toegepast of er geen obstakelverlichting meer nodig is, de nu voorgeschreven obstakelverlichting niet zal worden toegepast.

Water

Langs het plangebied loopt een primaire waterkering. Het gaat om de 'Buitendijk van de Drievriendenpolders en Driebroederspolder'. Alle opstellingsvarianten van de windturbines vallen buiten de beschermingszones waarmee geldt dat ze daarmee niet vergunningsplichtig zijn.

De plaatsing van de windturbines leidt tot een toename van verhard oppervlak. Deze beperkte toename van verhard oppervlakte zorgt voor het versneld afstromen van regenwater. Bij een toename van verhard oppervlakte van meer dan 2.000 m² in landelijk gebied moet, volgens de Keur van het waterschap, een watervergunning worden aangevraagd en is compensatie vereist in de vorm van nieuw oppervlaktewater, zodat geen negatieve effecten op de waterhuishouding optreden.

Conform dit beleid wordt de toename van het verhard oppervlak gecompenseerd zodat geen negatieve effecten op de waterhuishouding optreden.

Natuur

In het kader van de opschaling wordt door Bureau Waardenburg een onderzoek uitgevoerd om de consequenties voor natuur te bepalen en deze te beoordelen in het kader van de natuurwetgeving. Deze onderzoeken worden in de periode 2017-2018 uitgevoerd. Op basis van de nu uitgevoerde onderzoeken heeft Bureau Waardenburg een beoordeling gemaakt van de effecten op de natuur.

De beoogde windturbineposities liggen niet binnen het nabij gelegen Natura 2000 gebied Krammer-Volkerak. Het Krammer-Volkerak is van betekenis als pleisterplaats en foerageergebied voor vogels en is daarom aangewezen voor een groot aantal vogelsoorten waarvan een aantal binnendijkse gronden gebruikt als foerageergebied. Dit betreffen vooral zwanen, ganzen, eenden en meeuwen. Daarnaast zijn er een klein aantal vogelsoorten die vanuit andere Natura 2000-gebieden dan het Krammer-Volkerak (bijvoorbeeld Haringvliet en Hollands Diep) het plangebied kunnen passeren tijdens hun voedselvuchten. Het achterland van het plangebied is weinig geschikt voor soorten met een instandhoudingsdoelstelling.

Gelet op de al aanwezige windturbines, het karakter van het achterland waarbij een geschikt foerageerhabitat ontbreekt, de gunstige populatiegroottes van de soorten en de nu al gedane onderzoeken kan worden geconcludeerd dat significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. In de vervolgonderzoeken wordt dit getoetst/geborgd.

In het kader van de soortenbescherming (vleermuizen en vogels) is er ook geen sprake van belangrijke milieugevolgen. Indien noodzakelijk kunnen mitigerende maatregelen worden toegepast zodat er geen effect is op de gunstige staat van instandhouding. Ten aanzien van de soorten vleermuizen en vleermuizen moet naar verwachting een ontheffing worden aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming.

De windturbines (voet, mast en rotor) liggen buiten het Natuurnetwerk Brabant (NNB). De windturbines staan wel in de nabijheid van het NNB. Gelet op het karakter van het NNB gebied hebben de windturbines naar verwachting geen significant negatieve effecten op de natuurwaarden van het NNB. In de vervolgonderzoeken wordt dit getoetst/geborgd. Wel is er sprake van een toename van de geluidcontour in het NNB gebied. In lijn met het provinciaal beleid worden er financiële compenserende maatregelen getroffen.

In het kader van de soortenbescherming (vleermuizen en vogels) is er geen sprake van belangrijke milieugevolgen.

Veel vleermuizen foerageren langs en boven de dijk en mogelijk gebruiken deze dieren de dijk ook als vaste vliegroete of migratieroute. De aanwezigheid van windturbines vormt

voor de vleermuizen langs de dijk geen belangrijke belemmering omdat in de huidige situatie al sprake is van vier windturbines die tegen de dijk aan staan. Effecten op de functionaliteit van de dijk als foerageergebied of vliegroute zijn daarom niet aan de orde. Ook binnendijs geldt dat geen sprake zal zijn van aantasting van foerageergebieden en/of vliegroutes, omdat binnendijs in het plangebied landschapselementen ontbreken die een dergelijke functie voor vleermuizen kunnen vervullen. Wel kan sprake zijn van een toename van het aantal aanvaringsslachtoffers onder vleermuizen ten opzichte van de huidige situatie, dit in afhankelijkheid van het type en de precieze locatie van de geplande windturbines. Dit wordt in de natuurtoets nader onderzocht en beoordeeld. Indien sprake kan zijn van een effect op de gunstige staat van instandhouding (GSI) van een of meerdere soorten vleermuizen, dan is dit effect goed te mitigeren met een stilstandsvoorziening,

Het plangebied is buiten het broedseizoen in gebruik als foerageergebied door ganzen, eenden, meeuwen en steltlopers als kievit en goudplevier. Al deze soorten vogels komen in de huidige situatie in het plangebied ook voor. Verstoring kan in de aanlegfase een rol spelen, maar het plangebied is slechts marginaal belangrijk voor vogels zodat dit geen wezenlijk effect heeft op de staat van instandhouding, bovendien zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden. Net als vleermuizen kunnen vogels in aanvaring komen met de geplande windturbines. Het is te voorzien dat voor een aantal vogelsoorten een ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 1 van de Wnb nodig is. Dit zal nader worden onderbouwd in de natuurtoets. Omdat het niet om schaarse soorten gaat, zijn effecten als gevolg van sterfte op de gunstige staat van instandhouding niet te verwachten. Bovendien hebben de bestaande vier windturbines een vergelijkbaar effect, zodat na saldering met zekerheid geen sprake is van belangrijke effecten op de gunstige staat van instandhouding.

Ten aanzien van de soorten vleermuizen en vogels moet naar verwachting een ontheffing worden aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming

Bodem

De vervanging van de windturbines heeft geen invloed op de bodemkwaliteit; de kwaliteit van de grond verslechtert niet. Bij het realiseren van de turbines wordt een bodemonderzoek uitgevoerd. Indien de grond verontreinigd is worden maatregelen genomen. Ook tijdens de gebruiksfase zorgen de turbines niet voor verslechtering van de bodemkwaliteit. De opschaling van het windpark heeft geen invloed op de bodemkwaliteit.

Cultuurhistorie en archeologie

Wat betreft het aspect archeologie geldt er op de planlocatie een lage archeologische verwachtingswaarde. Ook wat betreft het aspect cultuurhistorie geldt dat er in het plangebied geen waardevolle landschapkenmerken aanwezig zijn. Op het gebied van archeologie en cultuurhistorie treden als gevolg van de opschaling van het windpark geen belangrijke negatieve milieugevolgen op.

Radar

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de bijbehorende regeling (Rarro) bevatten het toetsingskader voor radarverstoring van defensieradar. Op grond van artikel 2.6.9 Barro, waarin is voorgeschreven dat onder meer een omgevingsvergunning voor bouwwerken (zoals windturbines) met een grotere bouwhoogte dan is opgenomen in de Barro, moet worden getoetst aan de rekenregels voor radarverstoring. Door TNO is een eerste radarbeoordeling uitgevoerd op basis van de maximale afmetingen van de geplande windturbines (tippunt 234m en ashoogte 166m). Deze beoordeling heeft uitgewezen dat er wat betreft het verkeersleidingsradarnetwerk geen belemmeringen zijn. Ten aanzien van de gevechtsleidingsradar is gebleken dat de nu doorgerkende lijnopstelling niet aan de norm voor de radar van Herwijnen voldoet en de clusteropstelling wel aan de norm voldoet. Naar verwachting kan bij de lijnopstelling echter wel aan de norm worden voldaan als de windturbines enkele meters verschuiven. De definitieve radartoets maakt onderdeel uit van de omgevingsvergunningaanvraag voor het bouwen van het windpark.

Cumulatie effecten

Windpark Karolinadijk is niet het enige windpark in het gebied. In de nabijheid zijn ook verschillende andere bestaande windparken aanwezig. De opschaling van het windpark Karolinadijk in de nabijheid van andere windparken kan leiden tot cumulatieve effecten op de aspecten geluid, slagschaduw, veiligheid, landschap en natuur. Deze effecten zijn echter naar verwachting dusdanig gering dat belangrijke nadelige gevolgen voor de omgeving kunnen worden uitgesloten.

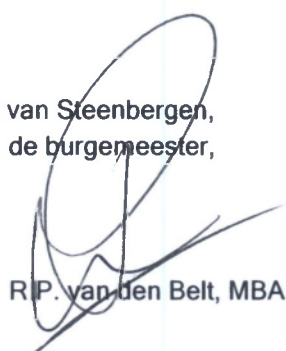
Conclusie

Op grond van hetgeen in de aanmeldingsnotitie is vermeld en op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat er geen sprake is van bijzondere omstandigheden waardoor een milieueffectrapportage in het kader van de besluitvorming om een omgevingsvergunning nodig zou zijn. Alle relevante milieuaspecten kunnen voldoende aan de orde komen bij de behandeling van de nog in te dienen aanvraag om een omgevingsvergunning en worden getoetst aan de hierop van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Indien noodzakelijk worden mitigerende maatregelen voorgeschreven in de omgevingsvergunning.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Steenbergen,
de secretaris, de burgemeester,



M.J.P. de Jongh RA



R.P. van den Belt, MBA

Geen bezwaar of beroep

Tegen een besluit om af te zien van een Milieueffectrapport staat in dit geval geen bezwaar en beroep open. Dit komt doordat er sprake is van een zogenaamde 'beslissing inzake de procedure ter voorbereiding van een besluit'. Indien belanghebbenden van mening zijn dat de omstandigheden, waaronder de activiteit wordt verricht, wel leiden tot aanzienlijke milieueffecten dienen zij dit aan de orde te stellen in de vergunningprocedure.

Windpark Karolinapolder
nabij Dinteloord gemeente Steenberg
Ruimtelijke onderbouwing

Opdrachtgever
innogy windpower Netherlands BV
Contactpersoon
mevrouw A. Struijs
Kenmerk
R068475aa.17I50W7.jwi
Versie
04_001
Datum
10 april 2018
Auteur
J.C (Jos) Wiegman MSc
M.I. (Meriël) Huizer MSc

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Ligging en begrenzing plangebied	4
1.3	Geldend bestemmingsplan	5
1.4	Procedure projectafwijking	6
1.5	Leeswijzer	6
2	Planbeschrijving.....	7
2.1	Huidige situatie.....	7
2.2	Toekomstige situatie	8
2.2.1	Projectbeschrijving	8
2.2.2	Locatiekeuze	10
2.2.3	Landschap.....	10
3	Beleidskader	14
3.1	Rijksbeleid.....	14
3.1.1	Structuurvisie Wind op Land	14
3.1.2	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening	15
3.1.3	Besluit ruimtelijke ordening	16
3.2	Provinciaal beleid	16
3.2.1	Energieagenda van Noord-Brabant 2010-2020	16
3.2.2	Structuurvisie ruimtelijke ontwikkeling	17
3.2.3	Verordening ruimte 2014 (geconsolideerde versie per 15-07-2017)	17
3.3	Regionaal beleid	23
3.4	Gemeentelijk beleid	23
3.4.1	Structuurvisie Gemeente Steenbergen	23
4	Milieu en omgevingsaspecten	25
4.1	Inleiding	25
4.2	Milieueffectrapportage	25
4.2.1	Beleidskader	25
4.2.2	Beoordeling	25
4.3	Luchtkwaliteit.....	26
4.3.1	Beleidskader	26
4.3.2	Beoordeling	27
4.3.3	Conclusie.....	27
4.4	Externe veiligheid	27
4.4.1	Beleidskader	27
4.4.2	Beoordeling	28
4.4.3	Conclusie.....	32
4.5	Geluid	32
4.5.1	Kader.....	32
4.5.2	Beoordeling	33
4.5.3	Conclusie.....	34

4.6	Bodem.....	34
4.6.1	Algemeen	34
4.6.2	Beoordeling	34
4.6.3	Conclusie.....	35
4.7	Waterhuishouding	35
4.7.1	Beleidskader	35
4.7.2	Watertoets	36
4.7.3	Conclusie.....	41
4.8	Flora en fauna	41
4.8.1	Wettelijk kader.....	41
4.8.2	Beoordeling	42
4.8.3	Conclusie.....	47
4.9	Archeologie en cultuurhistorie.....	48
4.9.1	Wettelijk kader.....	48
4.9.2	Beoordeling	48
4.9.3	Conclusie.....	50
4.10	Slagschaduw.....	50
4.10.1	Wettelijk kader.....	50
4.10.2	Beoordeling	50
4.10.3	Conclusie.....	52
4.11	Radar	52
4.11.1	Wettelijk kader.....	52
4.11.2	Beoordeling	52
4.11.3	Conclusie.....	53
5	Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid	54
5.1	Economische uitvoerbaarheid.....	54
5.1.1	Algemeen	54
5.1.2	Planschade	54
5.1.3	Conclusie.....	54
5.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	54
5.2.1	Plan(vormings)proces	54
5.2.2	Conclusie.....	55
6	Conclusie	56
Bijlagen		
Bijlage I	Kadastrale kaart	
Bijlage II	Situatietekening plangebied	
Bijlage III	Intentieovereenkomst	
Bijlage IV	M.e.r beoordelingsbesluit	
Bijlage V	Onderzoek geluid en slagschaduw	
Bijlage VI	Situatietekening met NNB	
Bijlage VII	Notitie flora en fauna	
Bijlage VIII	Radarbeoordeling	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Sinds 1998 staan er vier windturbines (ieder 600kW) aan de dijk langs het Volkerak in Dinteloord (gemeente Steenbergen). De bestaande turbines hebben een ashoogte van 55 meter, een rotordiameter van 44 meter en tiphoogte van 77 meter. Deze turbines leveren elk jaar duurzame elektriciteit voor een equivalent van het gemiddeld jaarlijks stroomverbruik van circa 1350 huishoudens. De turbines zijn gezien hun leeftijd toe aan vervanging.

Doelstelling

innogy Windpower Netherlands B.V. (hierna: innogy), exploitant van het huidige windpark, is nu voornemens om het huidige windpark te vervangen en het vermogen op te schalen. Het plan is om in 2020 vier nieuwe windturbines in clusteropstelling ten zuiden van de dijk te plaatsen. De vier turbines van het bestaande windpark worden verwijderd voordat het nieuwe park in bedrijf gesteld wordt. Het aantal turbines blijft gelijk maar het vermogen van het windpark neemt toe van 2,4 MW naar minimaal 12 MW en maximaal 21,6 MW.

In de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie, vastgesteld door de gemeenteraad op 31 mei 2012, heeft de gemeente verankerd dat zij bereid is om medewerking te verlenen aan de opschaling van de bestaande windturbines in de Karolinapolder te Dinteloord. In de visie zijn daarbij de volgende voorwaarden gesteld:

- De gemeente streeft naar de ontwikkeling van een zo hoog mogelijk vermogen (in megawatts) met zo weinig mogelijk windturbines;
- De realisering van windturbines gaat gepaard met een kwaliteitsverbetering van het Steenbergse landschap.

Op 22 september 2016 heeft de gemeenteraad vervolgens de sociale randvoorwaarden voor duurzame energieprojecten vastgesteld. Dat betekent dat ontwikkelende partijen die in de gemeente Steenbergen hernieuwbare energieprojecten willen realiseren met een goed voorstel moeten komen waaruit blijkt op welke wijze de directe omgeving, inwoners en bedrijven uit Steenbergen betrokken kunnen worden bij het voorgenomen project. innogy is bereid aan de uitwerking van de sociale randvoorwaarden mee te werken. Deze intentie is vastgelegd in de intentieovereenkomst tussen gemeente en innogy. Een onderdeel van de sociale randvoorwaarden is dat innogy bereid is één van de vier windturbineposities beschikbaar te stellen ten behoeve van een 'Dorpsmolen'. Daarin kunnen omwonenden, inwoners van de gemeente en andere verbruikers van energie participeren in de exploitatie van de Dorpsmolen en daarmee meedelen in de financiële opbrengsten van deze molen.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

Het plangebied ligt aan de dijk langs het Volkerak in Dinteloord (gemeente Steenbergen), zie figuur 1.1. Het omringende gebied bestaat uit agrarische gronden. Ten noorden ligt het natuurgebied Krammer-Volkerak. Ten oosten van het plangebied is bedrijventerrein Dintelmond en jachthaven Dintelsas gelegen. Ten westen van het plangebied ligt het natuurgebied Dintelse gorzen, dat ook

onderdeel uitmaakt van het Natura-2000 gebied Krammer- Volkerak. Ten zuiden van het plangebied ligt het dorp Dinteloord.

De ontwikkeling vindt plaats op meerdere percelen. Het gaat om de percelen kadastraal bekend als gemeente Dinteloord, sectie A, nummers 417, 700, 701, 737. Voor de kadastrale kaart van de percelen wordt verwezen naar bijlage I. In onderstaande figuren is de globale ligging en afbakening van het plangebied weergegeven.



Figuur 1.1

Globale ligging plangebied (links, rood omcirkeld) en locatie van de bestaande windturbines (rechts, blauw aangestipt)

1.3 Geldend bestemmingsplan

Ter plaatse van het plangebied vigeert het bestemmingsplan 'Buitengebied Dinteloord en Prinsenland' (vastgesteld op 24 september 2015). De grond heeft de bestemming 'Agrarisch met waarden - Natuur en landschapswaarden' met de aanduiding 'milieuzone - groenblauwe mantel'.

Deze grond is bestemd voor agrarische bodemexploitatie, het behoud en herstel van de open agrarische zeekleigronden, het behoud, herstel en/of realisatie van boemdijken, landschapselementen en groenzones bij agrarische bedrijven, het behoud, herstel, bescherming en/of ontwikkeling van natuurwaarden, het behoud, herstel, bescherming en/of ontwikkeling van de ecologische hoofdstructuur, het behoud en bescherming van bestaande ecologische verbindingzones, extensief dagrecreatief medegebruik, agrarisch educatief medegebruik, kwaliteitsverbetering van het landschap, een (sier)tuin en het behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken van de Groenblauwe mantel.

Volgens de regels van het huidige bestemmingsplan is het niet toegestaan om op de planlocatie windturbines te realiseren.

1.4 Procedure projectafwijking

Het beoogde bouwplan is in strijd met het bestemmingsplan. Windturbines zijn namelijk niet toegestaan. Ook is er geen afwijkmogelijkheid in het bestemmingsplan opgenomen die de ontwikkeling mogelijk maakt. Gelet op het bepaalde in artikel 2.10 lid 2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo), moet beoordeeld worden of vergunningverlening onder toepassing van artikel 2.12 van de Wabo mogelijk is. In dit geval wordt afgeweken van het geldende bestemmingsplan. Medewerking kan alleen worden verleend met toepassing van artikel 2.12, lid 1, onder a, onder 3 van de Wabo. Dit document, de ruimtelijke onderbouwing, maakt onderdeel uit van de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan.

1.5 Leeswijzer

De ruimtelijke onderbouwing begint met een beschrijving van het te ontwikkelen project. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 het ruimtelijk beleidskader op nationaal, provinciaal en lokaal niveau besproken. Hoofdstuk 4 gaat in op de relevante milieu- en omgevingsaspecten. In hoofdstuk 5 wordt vervolgens kort ingegaan op de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies.

2 Planbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de Karolinapolder, ten zuiden van het Volkerak en ten noorden van Dinteloord. Het is gelegen in de gemeente Steenbergen en ligt tegen de westgrens van de provincie Noord-Brabant.

Het karakter van het gebied wordt bepaald door het bedijkte en ingepolderd landschap. De bodem bestaat uit klei die voor een groot deel in de late middeleeuwen, als gevolg van de tweede Sint Elisabethsvloed in 1421, over veen is afgezet. Het gebied raakte toen overstroomd, waarna jonge zeeklei werd afgezet. Hierdoor heeft het plangebied geen archeologische verwachtingswaarde.

Tussen 1605 en 1883 werd het gebied ingepolderd. Door de inpoldering van aangeslibde grond is het gebied uitgebreid. Zo ontstonden onder andere de Karolinapolder, maar bijvoorbeeld ook de nabijgelegen Koningsoordpolder en Annapolder. De verkaveling werd hierbij telkens aangepast aan de structuur en ligging van de voormalige schorren. De huidige verkaveling is grootschalig met een hiërarchisch patroon van wegen, grens-, kavel- en afwateringssloten, grotendeels in gebruik als akkergebied, weilanden en boomgaarden.



Figuur 2.1

Ligging Karolinapolder (in rood) en het plangebied (in blauw)

Bestaand windpark

Langs de noordgrens van het ingepolderde gebied, ook wel de Karolinadijk genaamd, staat momenteel een windpark met 4 windturbines. Deze onderbouwing voorziet in het opschalen van het windpark.

2.2 Toekomstige situatie

2.2.1 Projectbeschrijving

innogy is voornemens het bestaande windpark langs de dijk te vervangen en op te schalen. De bestaande windturbines worden verwijderd. Vervolgens worden er vier nieuwe turbines gerealiseerd. Er is nog geen keuze gemaakt in het merk en type windturbine dat zal worden geplaatst. Ook staat de definitieve positie van de vier windturbines nog niet vast, maar er wordt in ieder geval gekozen voor een clusteropstelling. In overeenstemming met jurisprudentie is er een bandbreedte qua afmetingen van de windturbines aangevraagd¹.

Van de gangbare fabrikanten zijn er verschillende windturbintypes beschikbaar die voldoen aan de randvoorwaarden die gelden voor een verantwoorde exploitatie van de turbines op deze plek. Op basis van de eigenschappen van deze windturbintypes is onderstaande matrix opgesteld waarin de range van de belangrijkste eigenschappen van de windturbines is weergegeven.

Tabel 2.1

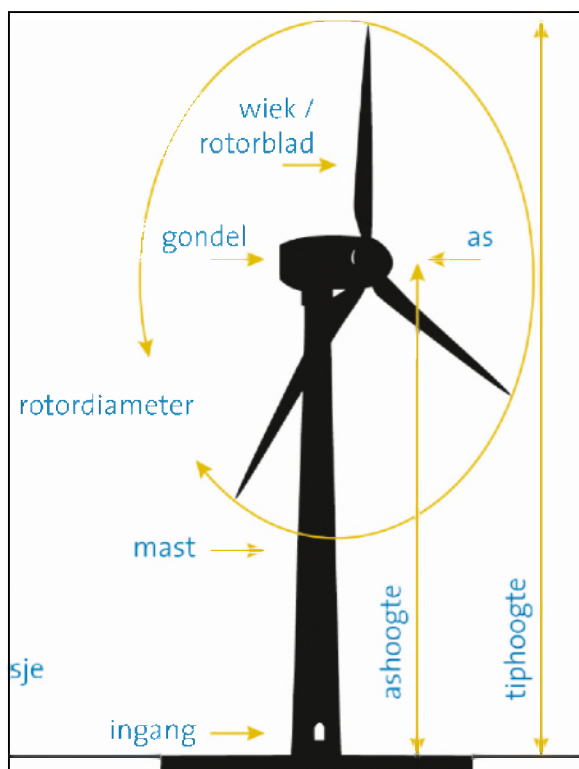
Eigenschap	Minimum	Maximum
Ashoogte (m)	122	166
Rotordiameter (m)	117	136
Tiphoogte (m)	180	234

De bandbreedte in afmetingen gaat ook samen met een bandbreedte in vermogen. Het te realiseren parkvermogen ligt conform het Regiobod tussen de 12 en 21,6 MW.

Het windpark bestaat na de realisatie uit vier windturbines met hetzelfde uiterlijk (dezelfde ashoogte, gelijke vorm van de gondel en gelijke rotordiameters).

Op onderstaande figuur staat aangegeven wat de ashoogte, rotordiameter en tiphoogte inhoudt. De tiphoogte is het hoogste punt van de windturbine. De ashoogte is de hoogte waarop de gondel geplaatst is. De rotordiameter is de diameter van de turbinebladen.

¹ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Brochure Windenergie en flexibel vergunnen ,In opdracht van het ministerie van Economische Zaken, april 2016



Figuur 2.2

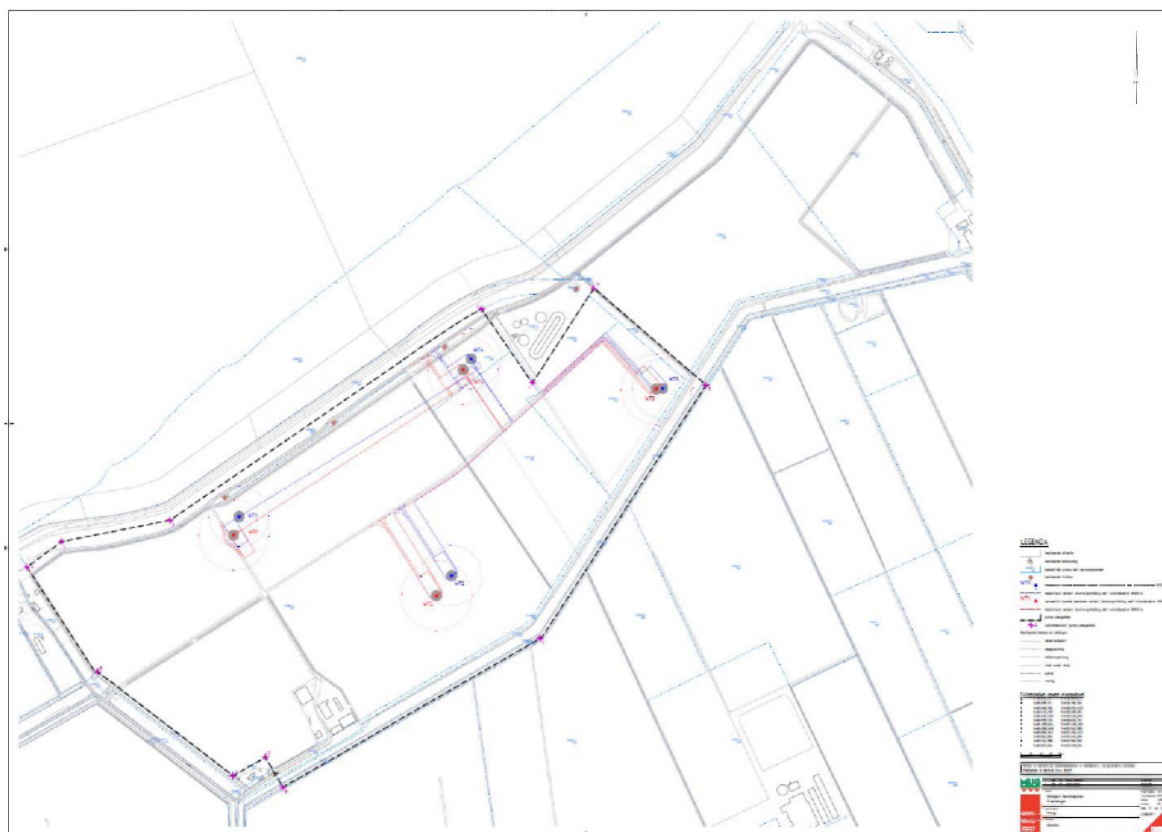
Uitleg maten van een windturbine

De definitieve positie van de windturbines staat nog niet vast omdat dit afhankelijk is van het uiteindelijk te realiseren windturbintype. Om het zogenaamde parkeffect (minder opbrengst door 'windschaduw') en turbulentie te beperken is voldoende onderlinge afstand tussen de windturbines noodzakelijk. Oftewel bij een windturbintype met grotere afmetingen is het wenselijk om de windturbines op een grotere onderlinge afstand te plaatsen.

In het plangebied zijn er vanwege deze redenen twee verschillende 'opstellingsvarianten' geformuleerd.

- variant A : verwachte posities minimale variant, oftewel de variant waarbij de 'kleinere' windturbines met een minimale ashoogte van 122 meter, een minimale rotordiameter van 117 meter en een minimale tiphoogte van 180 meter gerealiseerd kunnen worden;
- variant B : verwachte posities maximale variant, oftewel de variant waarbij de 'grotere' windturbines met een maximale ashoogte van 166 meter, een maximale rotordiameter van 136 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter gerealiseerd kunnen worden.

Op onderstaande figuur zijn de twee opstellingsvarianten A en B weergegeven.



Figuur 2.3

Mogelijke cluster opstellingsvarianten, voor een tekening op schaal wordt verwezen naar bijlage II.

2.2.2 Locatiekeuze

Het gaat in de onderhavige ontwikkeling om een opwaardering van het bestaande windpark in de Karolinapolder. Het is om verschillende redenen niet mogelijk om de nieuwe windturbines op exact dezelfde plek op de dijk te realiseren. De huidige turbines staan namelijk in de beschermingszone van de dijk en het waterschap geeft op basis van huidig beleid geen toestemming om een nieuwe generatie turbines op deze plek te plaatsen. Bovendien kan de locatie van de huidige turbines niet meer gebruikt worden omdat de bestaande funderingen niet groot en sterk genoeg zijn voor de nieuwere en grotere turbines. Dat is de reden waarom innogy, ter vervanging van de huidige windturbines, op zoek is gegaan naar een andere opstelling binnen de Karolinapolder. Twee van de windturbines komen nabij de locaties van de bestaande windturbines, maar ze worden wel buiten de beschermingszone van de dijk geplaatst. De twee andere turbines komen circa 300 meter ten zuiden van de dijk te staan.

2.2.3 Landschap

Door hun afmetingen hebben windturbines een impact op het landschap. Er is geen relevante wet- of regelgeving over landschap. In de structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) maakt de minister van Infrastructuur en Milieu (I&M) duidelijk dat de verantwoordelijkheid van beleid over landschappen niet langer een Rijksverantwoordelijkheid is, maar van de provincies. Eén van de doelstellingen van SVIR is ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten.

De provincie wil ruimte bieden voor het opwekken van duurzame energie. Omdat windturbines grote invloed hebben op de ruimtelijke kwaliteit, is het nodig om algemene regels te stellen. In de Structuurvisie ruimtelijke ordening (partiële herziening 2014) van de provincie Noord-Brabant is opgenomen dat de ontwikkeling van (middel)grote windturbines zo veel mogelijk dient aan te sluiten bij de karakteristiek van het landschap. Vanwege het grootschalige karakter, kiest de provincie ervoor de ontwikkeling alleen toe te laten bij zogenaamde grootschalige landschappen, zoals (middel)zware bedrijventerreinen, hoofdinfrastructuur en het grootschalige open polderlandschap in West-Brabant.

Het plangebied van onderhavig voornemen ligt in een open polderlandschap. Verder is het gebied in de Verordening ruimte Noord Brabant aangewezen als 'groenblauwe mantel'. In deze groenblauwe mantel geldt ja-mitsbenadering. De realisatie van windturbines is toegestaan mits de ontwikkeling maatschappelijke meerwaarde geeft en inpasbaar is in de omgeving. Een maatschappelijke meerwaarde wordt onderbouwd door de maatregelen die zijn getroffen om de impact van de windturbines op de omgeving te beperken en de bijdrage aan maatschappelijke doelen. Dit zijn doelen in het kader van duurzaamheid maar ook in het kader van draagvlak in de omgeving, maatschappelijke cohesie of (financiële) bijdragen aan maatschappelijke opgaven.

Zichtbaarheid

De zichtbaarheid heeft betrekking op de mate waarin een windturbineopstelling voor een willekeurige waarnemer zichtbaar is. Hoe meer waarnemers, hoe meer invloed op de zichtbaarheid. Dit effect kan zeer verschillend zijn op verschillende schaalniveaus. Als een alternatief zichtbaar is vanaf een standpunt of afstand waar vandaan relatief veel waarnemingen plaatsvinden, scoort die negatiever dan wanneer van dat standpunt of die afstand minder waarnemingen plaatsvinden.

Door de grotere hoogte van de voorgestelde windturbines (vergeleken met de huidige windturbines) is het initiatief zichtbaar voor meer mensen dan nu het geval is. De turbines staan in een relatief vlak en open gebied. De huidige windturbines zijn vanuit de plaats Dinteloord nog grotendeels verscholen achter bebouwing, bomen en dijken. Dit zal deels ook gelden voor hogere windturbines

Vanaf de randen van Dinteloord (bijvoorbeeld vanaf de Stoofdijk, Schenkeldijk en Havenweg zijn de huidige windturbines wel zichtbaar. Vooral vanaf deze standpunten zal duidelijk te ervaren zijn dat er grotere windturbines staan. Maar ook vanaf verschillende standpunten rond Dinteloord, bijvoorbeeld vanaf de Rijksweg A4.

Relevant in het kader van de zichtbaarheid is ook de verlichting op de windturbines die 's nachts zichtbaar is. Een van de vroegere veiligheidsvoorschriften was dat windturbines voor de nacht met knipperende rode toplichten moesten zijn uitgerust. Dit in verband met de veiligheid van laag-vliegend vliegverkeer. De inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft besloten het advies voor zogeheten obstakelverlichting aan te passen.

Nu moeten de turbines voorzien zijn van een vast brandende, rode topverlichting. Een lamp die continu brandt is een stuk rustiger voor het oog en daarmee minder hinderlijk. Deze topverlichting mag 's nachts bij goede zichtbaarheid ook gedimd worden. De lampen worden dan uitgerust met sensoren die de waterdeeltjes in de lucht meten en zich daarop kunnen instellen. Overdag is nog altijd witte knipperverlichting verplicht maar is bij een normale, heldere dag weinig waarneembaar.

Naast deze twee verlichtingssoorten krijgen de turbines mogelijk mastverlichting. Ongeveer halverwege de mast komen dan vast brandende rode lampen die 's nachts rondom uitstralen. Deze lampen hebben een lage intensiteit en zijn nodig voor het vliegverkeer als aanvulling op de topverlichting. Indien er een nieuwe technologie beschikbaar en uitvoerbaar is voor dit windpark waardoor er een andere vorm of geen obstakelverlichting meer nodig is, wordt de obstakelverlichting niet toegepast.

Regelmatig beeld

Naarmate een opstelling een regelmatiger beeld sorteert, wordt deze positiever gewaardeerd. De (regelmatige) geometrie van de opstelling speelt daarbij een wezenlijke rol, maar ook de herkenbaarheid daarvan in het veld (door de waarnemer). Opstellingen met gelijke onderlinge afstanden in de lijn en tussen de lijnen hebben over het algemeen een regelmatiger beeld dan opstellingen waarbij (grote) afwijkingen aanwezig zijn tussen deze afstanden. (Waarneembare) eenduidigheid in het type turbine heeft ook invloed op de regelmatigheid van het beeld.

De onderlinge afstand van de windturbines is in beide varianten nagenoeg gelijk, maar kan vanuit verschillende standpunten als niet gelijk worden waargenomen. De totale opstelling is door zijn hoogte wel als samenhangend geheel herkenbaar.

Aansluiting op de landschappelijke structuur

Naarmate een opstelling beter aansluit bij bestaande landschappelijke structuren wordt dit positiever beoordeeld dan wanneer een opstelling daar minder goed bij aansluit. Deze structuren bestaan onder meer uit de voorkomende vormen van landgebruik zoals industriegebieden, de begrenzingen van open ruimten en de in de omgeving aanwezige infrastructurele lijnen. Samenhang daarmee wordt in algemene zin positief beoordeeld.

De vier windturbines worden in een rechthoek langs de Buitendijk geplaatst. Hiermee vormen de windturbines een soort begrenzing van de Drievriendenpolder.



Figuur 2.4 Impressie van de clusteropstelling met een rotordiameter 120 m. (bron: ROM 3D)



Figuur 2.5 Impressie van de clusteropstelling met een rotordiameter 140 m.(bron ROM 3D)

Kwaliteitsverbetering

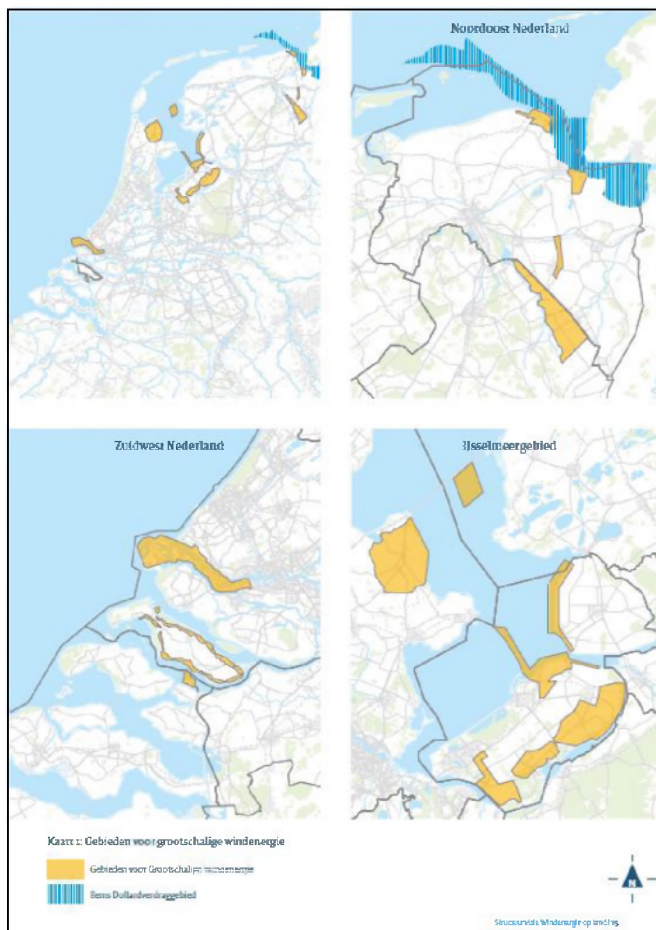
In de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie, vastgesteld door de gemeenteraad op 31 mei 2012, heeft de gemeente verankerd dat zij bereid is om medewerking te verlenen aan de opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord. In de visie is ook opgenomen dat de realisering van windturbines gepaard moet gaan met een kwaliteitsverbetering van het Steenbergse landschap. De verbetering kan betrekking hebben op de kwaliteiten van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of de extensieve recreatieve mogelijkheden van het gebied. In de visie wordt specifiek verduidelijkt dat bij de realisatie van windenergie wordt uitgegaan van een kwaliteitsverbetering van het Steenbergse landschap welke overeenkomt met een eenmalig bedrag van € 15.000 per megawatt. De kwaliteitsverbetering kan in, nabij het plangebied of elders binnen de gemeente worden gerealiseerd. In een overeenkomst tussen de initiatiefnemer en de gemeente Steenbergen wordt vastgelegd dat de initiatiefnemer eenmalig het bedrag van € 15.000 per megawatt beschikbaar stelt.

3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Structuurvisie Wind op Land

Om tot een duurzame energiehuishouding te komen heeft het toenmalige ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) in het energierapport (2011)² vastgelegd te willen investeren in duurzame energie. Dit heeft onder andere geresulteerd in de doelstelling om in 2020 minstens 6.000 MW aan windenergie op land te hebben staan. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)³ geeft het rijk aan dat de overgang naar duurzame energie om meer ruimte vraagt. Ten behoeve van de besluitvorming over de Structuurvisie Wind op Land is tevens een planMER opgesteld⁴. Om te waarborgen dat er in Nederland voldoende ruimte wordt gereserveerd voor windenergie, zijn in samenwerking met de provincies, kansrijke gebieden aangewezen voor grootschalige windenergie. Dat zijn windparken met een totaal opgesteld vermogen van 100 MW of meer. Zie onderstaande figuur voor de aangewezen gebieden.



Figuur 3.1

Uitsnede kaart Structuurvisie Wind op Land

- 2 Ministerie van EL&I, Energierapport 2011
- 3 Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, 13 maart 2012.
- 4 Structuurvisie Windenergie op Land, 31-03-2014

Om de doelstelling van 6.000 MW te halen is het echter noodzakelijk dat ook buiten deze gebieden ruimte wordt geboden voor kleinere windturbineparken. Provincies moeten daarvoor locaties aanwijzen of hebben dit reeds gedaan. In het Nationaal Energieakkoord zijn deze doelen nog eens bevestigd en vastgelegd. In de Structuurvisie Wind op Land is in maart 2014 – na overleg met de provincies – voor elke provincie een doelstelling opgenomen voor de hoeveelheid gerealiseerd vermogen in 2020. Voor Noord-Brabant is de taakstelling vastgelegd op het realiseren van 470,5 MW.

Toetsing

Onderhavig plan voorziet in de opschaling van een bestaand windpark van 2,4 MW naar minimaal 12 MW en maximaal 21.6 MW. Het plan ligt niet in een gebied dat is aangemerkt voor Grootschalige Windenergie in de Structuurvisie Wind op Land. Om de doelstelling van 6.000 MW te halen is vastgelegd dat de provincie Noord-Brabant buiten de grootschalige gebieden voor 470,5 MW aan windenergie moet ontwikkelen. Dit plan draagt bij aan het behalen van de doelstelling genoemd in de Structuurvisie Wind op Land.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Op 30 december 2011 is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) in werking getreden. Dit besluit bevestigt in juridische zin de kaderstellende uitspraken, zoals opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Op 1 januari 2017 is het besluit geconsolideerd.

In het Barro is een aantal projecten die van rijksbelang zijn, opgenomen en met behulp van digitale kaartbestanden exact ingekaderd. Per project worden vervolgens regels gegeven, waaraan bestemmingsplannen moeten voldoen.

Ten tijde van de inwerkingtreding van het Barro waren zes 'projecten' beschreven:

- Project Mainport ontwikkeling Rotterdam.
- Kustfundament.
- Grote rivieren.
- Waddenzee en Waddengebied.
- Defensie.
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

Na de publicatie van het Barro, is het besluit per 1 oktober 2012 gewijzigd. Met de wijziging zijn algemene regels voor bestemmingsplannen aan het besluit toegevoegd. Zo bepaalt het Barro onder meer dat bestemmingsplannen de doorvaart voor schepen niet mogen belemmeren als in het plan zich een vrijwaringzone van een rijksvaarweg bevindt. Verder staat eveneens in dit besluit dat bestemmingsplannen binnen reserveringsgebieden geen plannen mogen bevatten die uitbreidingen van het spoor belemmeren. Een bestemmingsplanwijziging mag ook geen belemmering bevatten voor het gebruik en geschikt maken van elektriciteitsproductie-installaties, kernenergiecentrales, hoogspanningsverbindingen, buisleidingen, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), primaire waterkeringen (buiten het kustgebied) en het IJsselmeergebied.

Naast het Barro is ook de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) in werking getreden. In het Barro is bepaald dat bij ministeriële regeling verschillende militaire terreinen, gebieden, objecten en zones worden aangewezen, waar gemeenten bij de vaststelling van

bestemmingsplannen rekening mee moeten houden. In de Barro wordt daar uitvoering aan gegeven.

Toetsing

Het plangebied ligt niet nabij een gebied die volgens in Barro zijn aangewezen. Het plan is niet in strijd met het Barro.

3.1.3 Besluit ruimtelijke ordening

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. De ladder is per 1 oktober 2012 ook als procesvereiste opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Dat betekent dat overheden nieuwe stedelijke ontwikkelingen moeten motiveren met oog voor de onderliggende vraag in de regio, de beschikbare ruimte binnen het bestaande stedelijke gebied en een multimodale ontsluiting. Op 1 juli 2017 is een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening in werking getreden, waarbij ook de Ladder voor duurzame verstedelijking aangepast is.

De definitie voor een stedelijke ontwikkeling (artikel 1.1.1, lid 1, Bro) luidt als volgt:

Stedelijke ontwikkeling: ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.

Het doel van de Ladder is zorgvuldig en duurzaam ruimtegebruik, met oog voor de toekomstige ruimtebehoefte en ontwikkelingen in de omgeving. De Ladder geeft daarmee invulling aan het nationaal ruimtelijk belang gericht op een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij ruimtelijke besluiten. Dit belang staat beschreven in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte binnen een breder kader van een goed systeem van ruimtelijke ordening. Met de ladder voor duurzame verstedelijking wordt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten nagestreefd.

Toetsing

Windparken als voorzieningen voor het opwekken van energie vallen niet onder de definitie van stedelijke ontwikkeling. De ladder voor duurzame verstedelijking is daarom niet van toepassing op deze omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan.

3.2 Provinciaal beleid

De provincie Noord-Brabant heeft als doelstelling om in 2020 ten minste 470,5 MW aan windvermogen te hebben opgesteld. Deze taakstelling is opgenomen in de Verordening Ruimte. Hierin zijn de kaders voor windenergie helder vastgesteld.

3.2.1 Energieagenda van Noord-Brabant 2010-2020

Provincie Noord-Brabant heeft in 2010 een Energieagenda opgesteld. De agenda concentreert zich op zeven gebieden. Rond drie gebieden ziet de provincie kansen om Noord-Brabant uit te laten groeien tot een internationale topregio: zon-pv, biobased economy en elektrisch rijden/slimme netwerken. Op vier andere gebieden schept de provincie kansen door het vergroten van mogelijkheden binnen het ruimtelijk instrumentarium, wet- en regelgeving en het wegnemen van drempels. Het gaat om de aandachtsgebieden windenergie, duurzame warmte, energiebesparing in de gebouwde omgeving en de onderliggende decentrale netwerken. In de agenda wordt gesteld

dat de toepassing van windenergie direct bijdraagt aan de productie van hernieuwbare energie en aan het naderbij brengen van klimaatdoelstellingen. In de agenda is verwoord dat voor windenergie gemeente en uitvoerders de belangrijkste spelers zijn. Als die partijen er niet uitkomen heeft de provincie de bevoegdheid met vaststelling van een Provinciaal inpassingsplan de realisering van een windturbineproject (alsnog) mogelijk te maken. De provincie heeft haar ruimtelijk beleid voor de ontwikkeling van windenergie in de provincie Noord-Brabant geformuleerd in de structuurvisie Ruimte 2010 en de Verordening Ruimte. Dit beleid is leidend voor het bereiken van de provinciale doelstelling voor wind op land in de provincie Noord-Brabant: 470,5 MW in 2020.

Toetsing

Het onderhavige project voorziet in de opschaling van een bestaand windpark van 2,4 MW naar minimaal 12 MW en maximaal 21,6 MW. Het plan draagt bij aan het behalen van de doelstelling van 470,5 MW voor Noord-Brabant.

3.2.2 Structuurvisie ruimtelijke ontwikkeling

2010 Op 1 januari 2011 is de Structuurvisie ruimtelijke ordening Noord-Brabant in werking getreden. De structuurvisie is in 2014 herzien. In de structuurvisie staat het volgende over windenergie: *“Doordat fossiele energiebronnen uitgeput raken is het belangrijk dat de transitie naar andere duurzame energiebronnen stevig wordt ingezet en dat er zuinig wordt omgegaan met (bestaande) energiebronnen. De provincie wil bijdragen aan de ontwikkeling en opwekking van duurzame energie, zoals uit wind, zon, bodem, biomassa, (co)- vergisting en geothermie. De provincie steunt de ontwikkeling van windenergie onder voorwaarden. Om versnippering van meerdere kleinere initiatieven tegen te gaan, kiest de provincie voor geclusterde opstelling van windturbines. Dat kan bij grootschalige bedrijventerreinen in het stedelijk concentratiegebied en in landschappen die daar voor wat betreft schaal en maat geschikt voor zijn. Dit betekent wel in de open zeekeigebieden en niet in de kleinschalige cultuurlandschappen. De provincie vindt het belangrijk dat windturbines na afloop van de gebruikperiode worden gesaneerd. De provinciale doelstelling is om in 2020 470,5 MW aan vergund vermogen windenergie te hebben opgesteld.”*

Toetsing

Deze ontwikkeling draagt bij aan de opwekking van duurzame energie uit wind is daarom in lijn met de Structuurvisie ruimtelijke ordening van Noord-Brabant.

3.2.3 Verordening ruimte 2014 (geconsolideerde versie per 15-07-2017)

De Verordening ruimte (geconsolideerd per 15 juli 2017) stelt eisen aan bestemmingsplannen en andere planologische besluiten in Noord-Brabant. In de Verordening vertaalt de provincie de kaderstellende elementen uit het provinciaal beleid (SVRO) in regels die van toepassing zijn op bestemmingsplannen. De verordening is daarbij een uitvoeringsinstrument om die provinciale belangen veilig te stellen.

Windenergie

De provincie wil ruimte bieden voor het opwekken van duurzame energie. Omdat windturbines grote invloed hebben op de ruimtelijke kwaliteit, is het nodig om algemene regels te stellen. De regels in dit artikel hebben betrekking op de stedelijke structuur. Hierbij hanteert de provincie de volgende indeling:

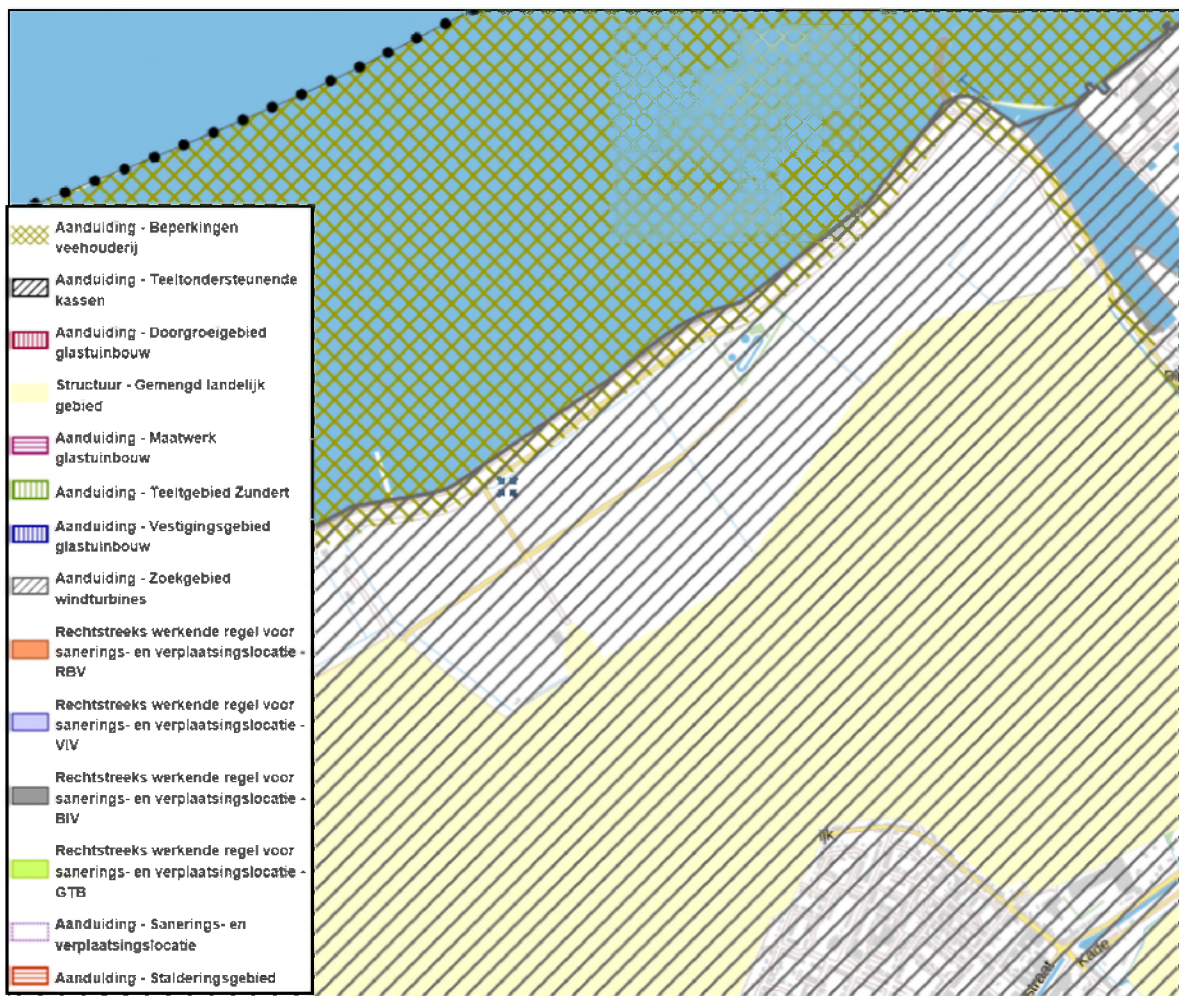
- Kleine windturbine: Mast tot 15 meter hoog

- Middelgrote windturbines: Mast van 25 tot 60 meter hoog, wiekdiameter van 10 tot 50 meter en een maximaal opwekkingsvermogen van 50 kW tot 1.000 kW;
- Grote windturbines: Mast vanaf 60 meter, wiekdiameter vanaf 50 meter en een maximaal opwekkingsvermogen vanaf 1.000 kW.

Voor windenergie is in West-Brabant zoekgebied windenergie opgenomen. Daarnaast bestaat er de mogelijkheid om aansluitend op een middelzwaar tot zwaar bedrijventerrein een geclusterde opstelling van drie windturbines op te richten. Omdat dit vaak niet op het bedrijventerrein zelf mogelijk is, is daarvoor een regeling opgenomen binnen de groenblauwe mantel. Hierbij geldt het verbod op nieuwvestiging niet.

Sinds 2016 bestaat er ook de mogelijkheid om een projectlocatie met drie windturbines te ontwikkelen buiten de aangewezen zoekgebieden, mits de ontwikkeling maatschappelijke meerwaarde geeft en inpasbaar is in de omgeving. Een maatschappelijke meerwaarde wordt onderbouwd door de maatregelen die zijn getroffen om de impact van de windturbines op de omgeving te beperken en de bijdrage aan maatschappelijke doelen. Dit zijn doelen vanwege duurzaamheid maar ook vanwege draagvlak in de omgeving, maatschappelijke cohesie of (financiële) bijdragen aan maatschappelijke opgaven enz.

Omdat de ontwikkeling van windturbines in beginsel een tijdelijk karakter heeft, is het belangrijk dat er door de ontwikkeling geen planologische rechten ontstaan die op termijn kunnen leiden tot andere gebruiksfuncties of planschade claims. Daarom is aan de ontwikkeling van windturbines buiten het zoekgebied windturbines de voorwaarde verbonden dat deze uitsluitend gerealiseerd kunnen worden met de toepassing van een omgevingsvergunning inhoudende afwijking van het bestemmingsplan waaraan een maximale gebruikstermijn van 25 jaar is verbonden. Hierbij moet zijn verzekerd dat de windturbines na afloop van deze periode worden verwijderd en dat de situatie van voor de realisatie van windturbines wordt hersteld.



Figuur 3.2

Uitsnede Verordening Ruimte Noord-Brabant met de structuur zoekgebieden voor windturbines (bron: verordening ruimte Noord-Brabant geconsolideerd 15-07-2017, themakaart agrarische ontwikkelingen windturbines)

De planlocatie is de in de Verordening Ruimte aangewezen als 'zoekgebied windturbines'. Alle vier de windturbines zijn beoogd in dit gebied. Relevant is hierdoor artikel 33 van de verordening. In artikel 33.1 is bepaald *dat nieuwvestiging mogelijk is van windturbines met een bouwhoogte van ten minste 25 meter, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas indien:*

- a. *deze zijn gesitueerd binnen de op grond van het eerste lid aangewezen gebieden en buiten het Natuur Netwerk Brabant;*
- b. *deze zijn gesitueerd in een cluster of een lijnopstelling van ten minste 5 windturbines;*
- c. *is verzekerd dat de windturbines na afloop van het daadwerkelijke gebruik worden gesloopt;*
- d. *de bouw van de windturbines inpasbaar is in de omgeving.*

In artikel 33.2 is het volgende opgenomen:

In afwijking van het eerste lid onder b, kan een bestemmingsplan ter plaatse van de aanduiding 'Zoekgebied voor windturbines' voorzien in de bouw van meerdere afzonderlijke clusters of lijnopstellingen van minimaal 3 windturbines, mits:

- a. *er sprake is van een ligging langs een grootschalige infrastructuurlijn;*

- b. de gemeenten die het aangaat hebben vastgelegd deze infrastructuurlijn te willen gebruiken als ontwikkelas voor windturbines;*
- c. uit onderzoek blijkt dat er langs deze infrastructuurlijn reële ruimtelijke mogelijkheden zijn voor windturbines;*
- d. de windturbines in de nabijheid en evenwijdig aan of in clusterverband langs de infrastructuurlijn worden gebouwd.*

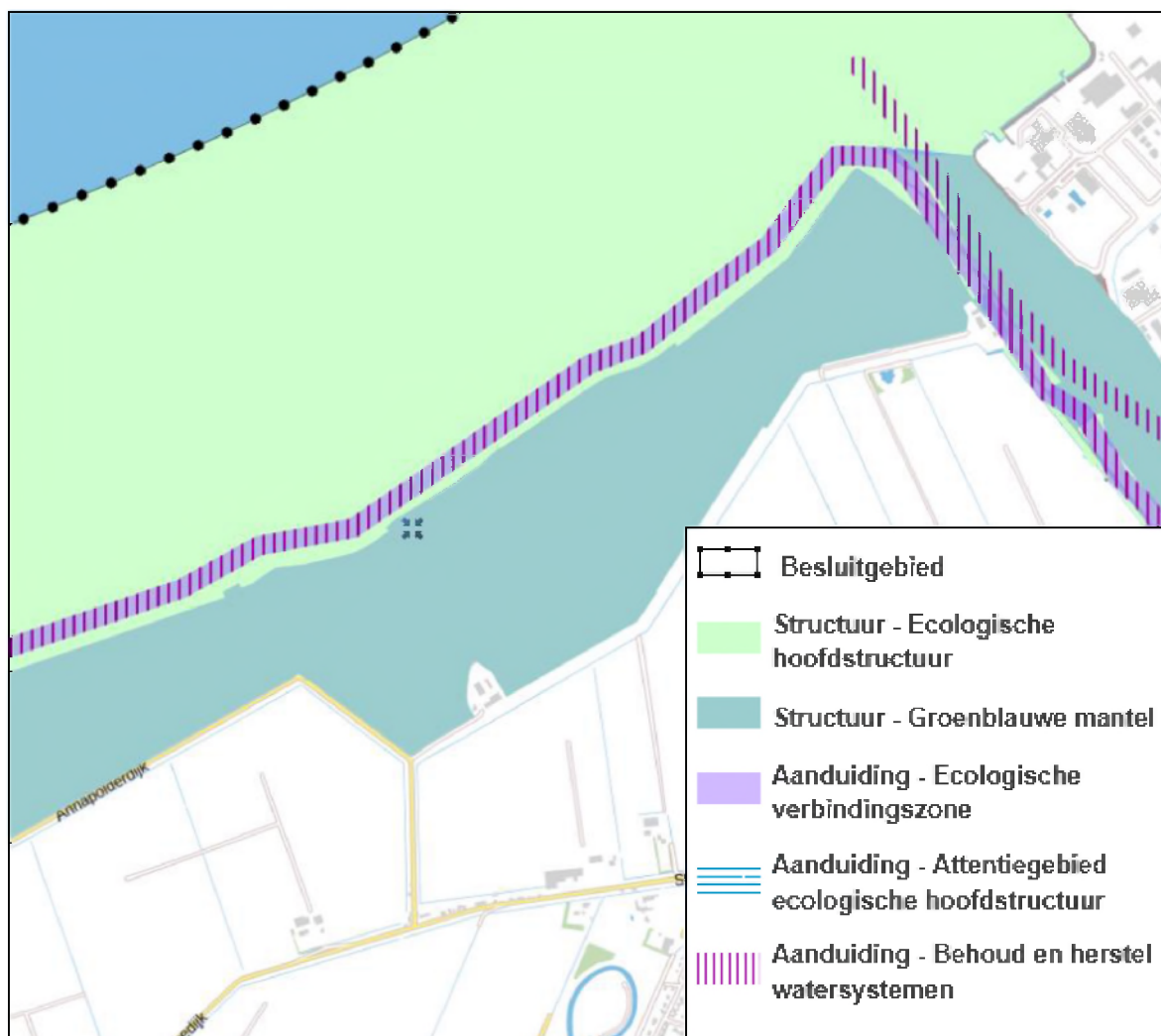
Het windpark Karolinapolder voldoet aan deze voorwaarden. Het plangebied is gelegen binnen het als 'zoekgebied windturbines' aangewezen gebied en buiten het Natuur Netwerk Brabant (zie ook paragraaf 4.8.2 van de onderbouwing).

De windturbines zijn niet gelegen in een cluster of lijnopstelling van ten minste 5 windturbines. waarmee niet voldaan wordt aan artikel 33.1 onder b. Wel wordt voldaan aan de voorwaarden zoals gesteld onder artikel 33.2.

Het bestaande windpark Karolinapolder is gelegen langs het Volkerak. Ook de 4 nieuwe windturbines worden in een cluster langs en in de nabijheid van het Volkerak geplaatst. Het Volkerak maakt onderdeel uit van de scheepvaartroute Schelde-Rijnverbinding (tussen de haven van Antwerpen en het Rijnmondgebied/Moerdijk) met een aftakking naar de haven- en industriegebieden van de Westerschelde en langs het kanaal van Gent naar Terneuzen. De gemeente Steenberghe heeft in haar Structuurvisie aangegeven dat zij medewerking wil verlenen aan de opschaling van de bestaande windturbines aan de Karolinadijk. Het windpark sluit hierbij aan bij het karakter en de kwaliteit van het landschap. De aanwezigheid van het bestaande windpark toont in eerste instantie al aan dat er reële mogelijkheden zijn voor windturbines. Ook de onderzoeken welke in het kader van onderhavige ruimtelijke onderbouwing zijn uitgevoerd tonen aan dat er wat betreft de milieu- en omgevingsaspecten geen belemmeringen zijn en dat de opschaling van het windpark gerealiseerd kan worden.

Natuur en Landschap

Naast het Natuurnetwerk Nederland zijn er ecologische verbindingzones (EVZ). Dit zijn langgerekte landschapselementen die als groene schakels de Brabantse natuurgebieden met elkaar verbinden (Bron: toelichting Verordening Ruimte Noord-Brabant 2014). Voor de EVZ geldt een beperkt beschermingsregime, gericht op het bieden van basisbescherming. Een ecologische verbindingzone wordt aangeduid met een concreet aangeduid (zoek-)gebied.



Figuur 3.3

Uitsnede Verordening Ruimte Noord-Brabant met de natuurgebieden (bron: verordening ruimte Noord-Brabant geconsolideerd 15-07-2017, themakaart natuur en landschap)

Het plangebied is aangeduid als Groenblauwe Mantel (donkergroen). De Groenblauwe Mantel is een verbinding tussen het Natuur Netwerk Brabant en het landelijk gebied. De groenblauwe mantel bestaat overwegend uit multifunctioneel landelijk gebied met grondgebonden landbouw. Het beleid binnen de groenblauwe mantel is gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, watersysteem en landschap. De vier beoogde windturbines en bijbehorende voorzieningen zijn gelegen binnen de Groenblauwe Mantel. Van toepassing op de plangebied zijn hierdoor ook de regels van artikel 6.18 van de verordening.

In artikel 6.18 is het volgende bepaald:

lid 1: in de Groenblauwe mantel nieuwvestiging mogelijk van windturbines met een bouwhoogte van tenminste 25 meter, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas indien:

- a. de windturbines direct aansluitend zijn gesitueerd aan gronden bestemd als middelzwaar en zwaar bedrijventerrein, met een bruto omvang van tenminste 20 hectare;
- b. er sprake is van een geclusterde opstelling van minimaal 3 windturbines.

lid 2: in afwijking van het eerste lid kunnen de windturbines ook niet aansluitend aan een middelzwaar en zwaar bedrijventerrein gesitueerd worden indien:

- a. de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft;*
- b. er sprake is van een geclusterde opstelling van minimaal 3 windturbines;*
- c. de ontwikkeling plaatsvindt in een landschap dat daar qua schaal en maat geschikt voor is, als bedoeld in de Structuurvisie ruimtelijke ordening van de provincie;*
- d. de windturbines gelet op artikel 3.1, derde lid, inpasbaar zijn in de omgeving.*

lid 3: de maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in het tweede lid onder a wordt onderbouwd vanuit de volgende criteria:

- a. de mogelijkheid voor de omgeving om direct te participeren in het project;*
- b. de bijdrage aan het oplossen van een maatschappelijk of ruimtelijk probleem;*
- c. de bijdrage aan het realiseren van een maatschappelijk of ruimtelijk doel.*

Lid 4: er kan uitsluitend toepassing gegeven worden aan het eerste en tweede lid met een procedure die de tijdelijkheid van de voorziening borgt, zoals een omgevingsvergunning waarbij door toepassing te geven aan artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2e of 3e van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt afgeweken van een bestemmingsplan, waarbij aan de omgevingsvergunning in ieder geval de volgende voorwaarden worden verbonden:

- a. de omgevingsvergunning geldt voor een bepaalde termijn, die ten hoogste 25 jaar bedraagt;*
- b. na het verstrijken van de termijn wordt de vóór de verlening van de omgevingsvergunning bestaande toestand hersteld en worden de windturbines verwijderd;*
- c. voor het gestelde onder b. wordt financiële zekerheid gesteld.*

Het windpark Karolinapolder voldoet ook aan de voorwaarden zoals opgenomen in artikel 6.18 lid 2 tot en met lid 4.

Er is sprake van een clusteropstelling van vier windturbines. Het plangebied is aangewezen als zoekgebied voor windturbines en vindt hiermee plaats in een landschap dat hier qua schaal en maat geschikt voor is. Ook zijn de windturbines inpasbaar in de omgeving. Tot slot is er bij de ontwikkeling sprake van een maatschappelijke meerwaarde. Op 22 september 2016 heeft de gemeenteraad van Steenbergen de sociale randvoorwaarden voor duurzame energieprojecten vastgesteld. Dat betekent dat ontwikkelende partijen die in de gemeente Steenbergen hernieuwbare energieprojecten willen realiseren met een goed voorstel moeten komen waaruit blijkt op welke wijze de directe omgeving, inwoners en bedrijven uit Steenbergen betrokken kunnen worden bij het voorgenomen project. In een overeenkomst tussen de gemeente en innogy is vastgelegd dat er invulling wordt gegeven aan deze sociale randvoorwaarden. Voor een kopie van deze overeenkomst wordt verwezen naar bijlage III van deze onderbouwing. Een onderdeel van de sociale randvoorwaarden is dat innogy bereid is één van de vier windturbineposities beschikbaar te stellen als zogenaamde 'Dorpsmolen'. Daarin kunnen omwonenden, inwoners van de gemeente en andere gebruikers van energie participeren in de exploitatie van de Dorpsmolen.

Conclusie

Onderhavige ontwikkeling betreft de opschaling van een bestaand windpark. Het vindt plaats in een grootschalig landschap en de turbines zijn goed inpasbaar in de omgeving. In de nabije omgeving zijn reeds meerdere windparken gevestigd. Bovendien is er sprake van een geclusterde opstelling van vier turbines. Het windpark heeft een maatschappelijke meerwaarde omdat één van de turbineposities als 'dorpsmolen' wordt aangeboden, waardoor de omgeving kan participeren.

3.3 Regionaal beleid

De portefeuillehouders 'milieu' van 19 gemeenten in de regio hebben op 31 oktober 2007 de 'Verklaring van Dussen' ondertekend. Hierin onderstrepen zij hun rol in het realiseren van de landelijke ambities inzake energiebesparing, duurzame energie en CO₂-reductie. De gemeenten, waar de gemeente Steenbergen ook onderdeel van is, zijn bereid hun aandeel te leveren in de rijksdoelstellingen van een CO₂-reductie van 30% in 2020, een duurzame energieproductie van 20% in 2020 en tot 2020 elk jaar een energiebesparing van 2%. In de verklaring zijn twee doelen genoemd betreffende windenergie:

- de gemeenten gaan door met de door hen reeds in gang gezette trajecten voor het realiseren van (lokale) windparken;
- de overige gemeenten zoeken gezamenlijk naar de mogelijkheid van één grootschalig windpark in de regio West-Brabant.

Toetsing

Met het opschalen van het windpark wordt door Steenbergen een bijdrage geleverd aan het realiseren van een duurzame energieproductie van 20% in 2020 zoals dat in de Verklaring van Dussen geformuleerd is.

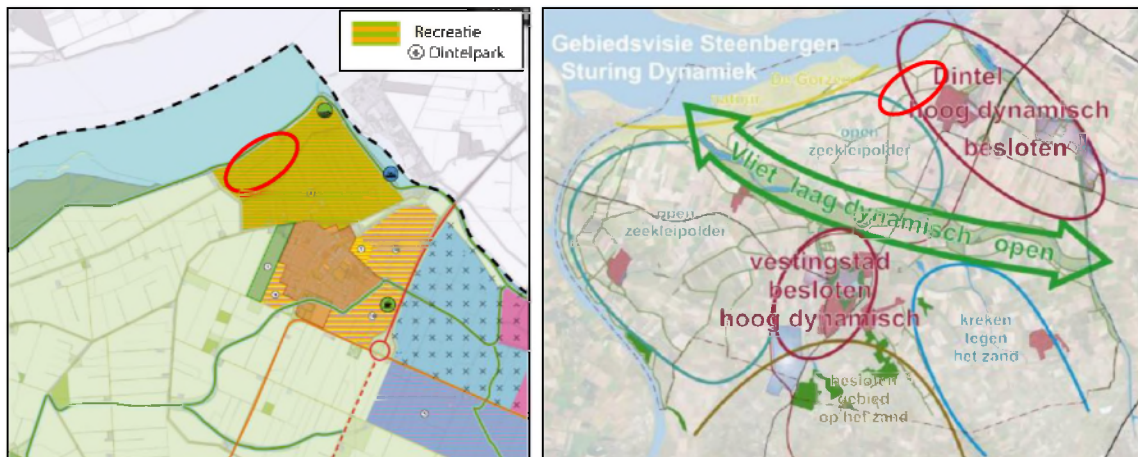
3.4 Gemeentelijk beleid

3.4.1 Structuurvisie Gemeente Steenbergen

Op 31 mei 2012 heeft de gemeente de Structuurvisie Gemeente Steenbergen vastgesteld. Deze visie vervangt de StructuurvisiePlus uit 2002 en integreert de beleidsuitgangspunten uit de Gebiedsvisie 2007, de IDOP's, de Nota van uitgangspunten voor het buitengebied, het Economisch beleidsplan en de recreatievisies.

Hoogdynamisch gebied de Dintel

Het plangebied maakt deel uit van het hoogdynamisch gebied de Dintel. Een hoogdynamisch gebied is een gebied waar de ontwikkelingen in hoofdzaak moeten plaatsvinden. Rondom de monding van de Dintel bevinden zich onder meer de kern Dinteloord, een jachthaven, het bedrijventerrein Dintelmond en het Agro & Food Cluster Nieuw-Prinsenland (AFC NP). Daarmee is het nu ook al een hoogdynamisch gebied, waar verdere ontwikkelingen denkbaar zijn. Het is denkbaar dat functiewijzigingen plaats vinden tussen de bestaande kern Dinteloord en de A4. Er kan ruimte worden geboden voor lokaal gebonden bedrijven, horeca of woningbouw of een combinatie van genoemde functies. Ten slotte kan het grootschalige recreatiegebied Dintelpark worden genoemd dat mogelijk aan de monding van de Dintel wordt gerealiseerd. Een deel van dit hoogdynamische gebied is aangewezen als 'recreatie' op de gemeentelijke structuurvisiekaart. Zie onderstaande figuren.



Figuur 3.4

Uitsnede gemeentelijke structuurvisiekaart (plangebied in rood omcirkeld)

Windturbines

De gemeente Steenbergen wil de kenmerkende waardevolle openheid van het landschap beschermen en behouden. De plaatsing van windturbines tast de waardevolle openheid van het Steenbergs landschap op een onaanvaardbare wijze aan en ondermijnt daarmee ook de toeristisch recreatieve ambities van de gemeente.

Windmolens mogen enkel geclusterd worden gerealiseerd binnen het hoogdynamische gebied Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland. In de structuurvisie is aangegeven dat de gemeente bereid om medewerking te verlenen aan de opschaling van de bestaande windturbines in de Karolinapolder. Het gaat hier om het vervangen van de bestaande windturbines door windturbines met meer vermogen. Als gevolg van de opschaling zal het aantal windturbines niet toenemen.

De gemeente Steenbergen stelt voor de uitvoering van dit beleid de volgende voorwaarden:

- De gemeente streeft naar de ontwikkeling van een zo hoog mogelijk vermogen (in megawatts) met zo weinig mogelijk windturbines;
- De realisering van windturbines gaat gepaard met een kwaliteitsverbetering van het Steenbergs landschap. De verbetering kan betrekking hebben op de kwaliteit van bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie of de extensieve recreatieve mogelijkheden van het gebied.

Toetsing

De onderhavige ontwikkeling betreft de opschaling van het bestaande windpark in de Karolinapolder. In de structuurvisie is specifiek benoemd dat de gemeente wil meewerken aan het opschalen van dit windpark. Er wordt geen nieuw grootschalig windpark mogelijk gemaakt. Het plan is niet in strijd met de gemeentelijke structuurvisie.

4 Milieu en omgevingsaspecten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de planologische en milieuhygiënische aspecten die van belang zijn bij de ontwikkeling van een plan. Bij het opstellen van een ruimtelijke onderbouwing moet worden verantwoord dat er geen nadelige gevolgen zijn voor de huidige planologische en milieuhygiënische situatie.

Er wordt aandacht besteed aan de volgende aspecten: de vraag of er significante negatieve milieueffecten te verwachten zijn (en of er daardoor een m.e.r. nodig is), verkeer en parkeren, luchtkwaliteit, externe veiligheid, geluid (wegverkeerslawaaï, industrielawaai), bodem, waterhuishouding, flora en fauna, archeologie en cultuurhistorie, slagschaduw en radarverstoring.

4.2 Milieueffectrapportage

4.2.1 Beleidskader

In de huidige wet- en regelgeving (m.n. Besluit m.e.r. versie 6 juli 2017) over milieueffectrapportage is omschreven hoe er beoordeeld wordt of er een milieueffectrapportage of een milieueffectbeoordeling moet worden opgesteld. Indien een activiteit een omvang heeft die onder de grenswaarden ligt, dient op grond van de selectiecriteria in de EU-richtlijn milieueffectbeoordeling (Richtlijn 2014/52/EU) te worden vastgesteld of belangrijke nadelige gevolgen van de activiteit voor het milieu kunnen worden uitgesloten. Pas als dat het geval is, is de activiteit niet m.e.r.-(beoordelings)plichtig.

In het kader van de wijziging van het Besluit m.e.r. is een handreiking opgesteld over de vraag hoe moet worden vastgesteld of een activiteit met een omvang onder de drempelwaarde toch belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. In de handreiking is opgenomen dat voor elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteit(en) die voorkomen op de D-lijst en die een omvang hebben die beneden de drempelwaarden liggen een toets moet worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gebruikt.

4.2.2 Beoordeling

De wijziging van een windturbinepark valt onder de activiteiten die in categorie 22.2 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage, de m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten, zijn opgenomen.

Categorie 22.2, bijlage 2, onderdeel D Besluit m.e.r.

Categorie	Activiteiten	Gevalen	Plannen	Besluiten
D 22.2	De oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op (1) een gezamenlijk vermogen van 15 megawatt (elektrisch) of meer, of (2) 10 windturbines of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit bedoeld in artikel 6.5, onderdeel c, van de Waterwet, het besluit, bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet windenergie op zee of de besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en een of meer artikelen van afdeling 13.2 van de wet van toepassing zijn dan wel waarop titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is.

Het Besluit milieueffectrapportage gaat uit van een m.e.r.-beoordelingsplicht bij een gezamenlijk vermogen van 15 MW hectare of meer of 10 windturbines of meer. In het kader van onderhavig plan is er sprake van de ontwikkeling van minimaal 12 MW en conform het Regiobod maximaal 21,6 MW waarmee de drempelwaarde van 15 MW mogelijk wordt overschreden. Een formele m.e.r.-beoordeling is hiermee noodzakelijk.

LBP|SIGHT heeft deze m.e.r.-beoordeling verzorgd in de zogenaamde aanmeldingsnotitie (kenmerk R068475aa.17H1PCY.wve, 24 januari 2018). Op basis van de in de aanmeldingsnotitie besproken/uitgevoerde onderzoeken concluderen de initiatiefnemer en haar adviseur dat er geen omstandigheden zijn die aanleiding geven voor het bevoegd gezag voor het uitvoeren van een m.e.r.-procedure. Het m.e.r. beoordelingsbesluit van de gemeente Steenberghe is als bijlage IV bij deze onderbouwing gevoegd.

4.3 Luchtkwaliteit

4.3.1 Beleidskader

In de Wet milieubeheer (Wm) zijn kwaliteitseisen voor de buitenlucht opgenomen. Titel 5.2 Wm 'Luchtkwaliteitseisen' wordt kortweg aangeduid als de Wet luchtkwaliteit. In artikel 5.16 van de Wm is vastgelegd dat voor een plan dat 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdraagt aan de luchtkwaliteit, geen uitgebreid luchtkwaliteit onderzoek uitgevoerd hoeft te worden en het plan doorgang kan vinden. Met andere woorden, draagt een project niet of niet in betekenende mate bij aan luchtverontreiniging, dan is er geen belemmering.

De Wet luchtkwaliteit maakt onderscheid tussen grote en kleine ruimtelijke projecten. Een project is klein als het slechts in geringe mate, ofwel niet in betekenende mate (NIBM), leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. De grens ligt bij een verslechtering van maximaal 3% van de grenswaarden voor de luchtkwaliteit. Grotere projecten die in betekenende mate bijdrage kunnen worden opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), als is aangetoond dat de effecten van dat project worden weggenomen door de maatregelen van het NSL. Met projecten die 'niet in betekenende mate' bijdragen aan de luchtverontreiniging is rekening gehouden in de autonome ontwikkeling van de luchtkwaliteit.

Het Besluit en de Regeling NIBM bevatten criteria waarmee kan worden bepaald of een project wel of niet als 'in betekenende mate' moet worden beschouwd. NIBM projecten kunnen - juridisch

gezien - zonder toetsing aan de grenswaarden voor wat betreft het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden.

In het Besluit NIBM is in artikel 5 een zgn. anticumulatiebepaling opgenomen. Hiermee wordt de verplichting opgelegd om nieuwe plannen die van dezelfde ontsluitingswegen gebruik maken en individueel als NIBM aan te merken zijn, ook als één geheel te beschouwen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot plan met een grote invloed op de luchtkwaliteit opgedeeld wordt in kleinere NIBM deelplannen.

4.3.2 Beoordeling

De windturbines stoten geen emissies uit. Ook leiden de windturbines niet tot een substantiële toename van verkeer. De verkeersaantrekkende werking van het plan blijft ruim onder grenswaarden uit het Besluit NIBM. Het plan draagt daarom 'niet in betekenende mate' bij aan de luchtverontreiniging en hoeft daarom niet aan de luchtkwaliteitseisen te worden getoetst.

Daarnaast is het effect van de windturbine op de concentraties van diverse luchtverontreinigende stoffen positief. Door het opwekken van duurzame energie wordt productie van energie met behulp van fossiele brandstoffen immers vervangen, waardoor emissies van luchtverontreinigende stoffen worden vermeden.

4.3.3 Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling.

4.4 Externe veiligheid

4.4.1 Beleidskader

De risico's van windturbines worden gevormd door de volgende scenario's:

- breuk van windturbineblad;
- omvallen van een windturbine door mastbreuk;
- naar beneden vallen van de gondel en/of rotor;
- ijsafwerping.

De plaatsing van een windturbine kan daardoor risico's opleveren voor de omgeving. Er is een risicoanalyse uitgevoerd om te bepalen of deze risico's significant zijn voor nabijgelegen objecten en activiteiten. Daartoe is getoetst aan de daarvoor geldende regels uit het Activiteitenbesluit en de normen uit het Handboek Risicozonering windturbines.

Wetgeving: het Activiteitenbesluit

In het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn de volgende normen opgenomen:

- Het plaatsgebonden risico voor een buiten de inrichting gelegen kwetsbaar object, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, is niet hoger dan 10^{-6} per jaar.
- Het plaatsgebonden risico voor een buiten de inrichting gelegen beperkt kwetsbaar object, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, is niet hoger dan 10^{-5} per jaar.

Het plaatsgebonden risico (verder PR) is de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op een bepaalde plaats verblijft, overlijdt als direct gevolg van een ongeval met een windturbine.

Handboek risicozonering windturbines

Het Handboek Risicozonering Windturbines geeft richtlijnen voor het bepalen van het risico na plaatsing van een windturbine op een specifieke locatie.

Beïnvloedingsgebied

Volgens de systematiek van het Handboek risicozonering windturbines is bepaald welke objecten en activiteiten zich in de nabijheid van de windturbines bevinden en tot welke afstand deze objecten nog beschouwd dienen te worden bij de verdere uitwerking van de risicoanalyse. In principe worden alle objecten beschouwd die mogelijk door een afbrekend rotorblad tijdens een overtoerensituatie getroffen kunnen worden. Deze maximale werpafstand is berekend volgens de methodiek zoals aangegeven in Bijlage B van het Handboek. Deze bedraagt 668 meter. Deze maximale werpafstand is het relevante onderzoeksgebied.

Gehanteerde criteria bij risicobeoordeling

Het toe te passen criterium voor de beoordeling van de risico's is afhankelijk van het object in de nabijheid van de windturbine(s) en de aanwezigheid van personen of passanten. Daarnaast is de aanwezigheid van extra risicobronnen in de directe omgeving van invloed, zoals een opslag van of transportroute voor gevaarlijke stoffen.

Welke objecten en activiteiten zijn van belang?

Het Handboek Risicozonering Windturbines geeft richtlijnen voor het bepalen van het risico na plaatsing van een windturbine op een specifieke locatie.

Voor windpark Karolinapolder zijn de volgende objecten in de omgeving gelegen:

- bebouwing;
- wegen;
- vaarwegen;
- dijklichamen en waterkeringen

De naburige industrie ligt buiten het invloedsgebied van de turbines (zie figuur 4.1) en is dan ook geen issue.

4.4.2 Beoordeling

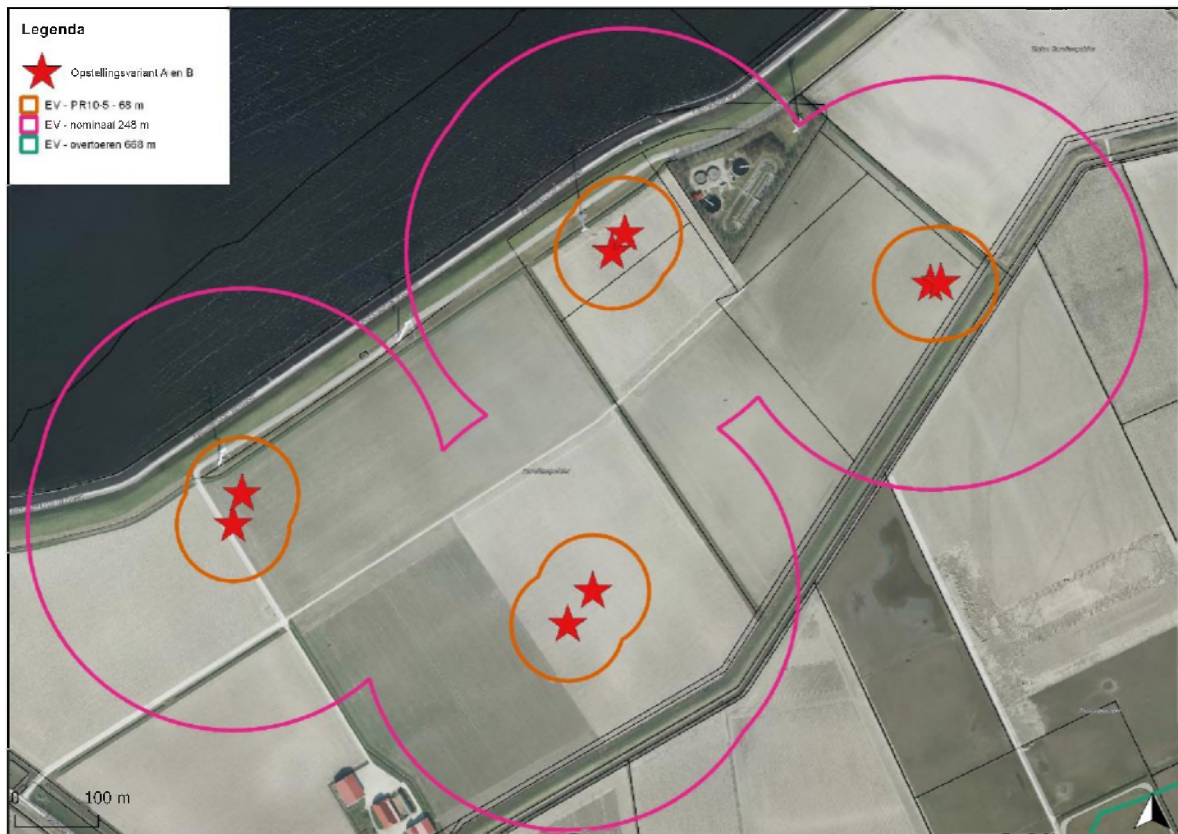
De meest maatgevende richtafstand voor de externe veiligheid van windturbines is de werpafstand bij nominaal toerental. Dit is de maximale afstand dat een turbineblad weggeworpen kan worden wanneer dit afbreekt. De werpafstand is onder andere afhankelijk van de ashoogte, rotordiameter, en het toerental van de turbine. Als maatgevende turbine wordt de Vestas V136 gehanteerd, met een rotordiameter van 136 meter, een ashoogte van 162,5 meter, en een toerental van 14 rotaties per minuut (rpm). Deze turbine heeft gezien zijn relatief hoge toerental de grootste werpafstand van alle turbines die gerealiseerd kunnen worden binnen de aangevraagde bandbreedte. De werpafstand bij nominaal toerental bedraagt ten hoogste 248 meter.

In figuur 4.1 is een overzicht van de twee opstellingsvarianten en de omliggende objecten gegeven. Op figuur 4.2 is ingezoomd op de PR10⁻⁵ contour op de omliggende percelen.



Figuur 4.1

Kaart van de omgeving van de windturbines met daarop alle gevoelige objecten. De maximale afstand bij nominaal toerental is gelijk aan de PR10⁻⁶ contour.



Figuur 4.2

PR10⁻⁵ contour met kadastrale kaart.

Voor elk type gevoelig object gelden andere toetsingskaders. In onderstaande subparagrafen wordt dit per object toegelicht en getoetst.

Bebouwing

Conform het Handboek en het Activiteitenbesluit mogen geen kwetsbare objecten (zoals woningen, scholen of ziekenhuizen) binnen de PR10⁻⁶ contour worden gelegen.

Kwetsbare objecten zijn niet toegestaan binnen een afstand van het maximum van:

- ashoogte plus een halve rotordiameter of, indien een grotere afstand
- de maximale werpafstand bij nominaal toerental.

In dit geval bedraagt is de grootste afstand de maximale werpafstand bij een nominaal toerental ; namelijk 248 meter. Binnen deze afstand zijn geen gevoelige gebouwen gelegen.

Binnen de PR10⁻⁵ contour mogen geen beperkt kwetsbare gebouwen worden gelegen (zoals kleine kantoorgebouwen, winkels of restaurants). Deze afstand is gelijk aan de halve rotordiameter. (68 meter in het worst case beschouwde scenario). Binnen deze afstand zijn geen beperkt kwetsbare objecten gelegen. Zie figuur 4.2.

Wegen, personenvervoer

Voor wegen dient het individueel passanten risico (IPR) berekend te worden. Dit is de kans dat een passant (over de weg) door de windturbine komt te overlijden. De norm hiervoor is 10⁻⁶ per jaar.

Tevens is er een norm voor het maatschappelijk risico (MR). Dit is de kans dat er (van alle

passanten samen) iemand komt te overlijden. Deze kans is dus afhankelijk van de verkeersintensiteit op de betreffende weg. De norm voor het MR bedraagt $2 \cdot 10^{-3}$ per jaar.

De dichtstbijzijnde weg is de Sasdijk, op 100 m afstand gelegen. Voor de berekening van het IPR zijn naast eigenschappen van de turbine ook de afstand tot de weg (100 meter) en de snelheid van de weg (30 km/uur) van belang. Er wordt berekend wat het risico is tijdens de volgende scenario's:

- bladbreuk bij nominaal toerental;
- bladbreuk tijdens overtoeren;
- mastbreuk.

Deze risico's worden gesommeerd om tot het totale risico te komen. Het IPR bedraagt $2,11 \cdot 10^{-12}$ per turbine. Voor een passage langs vier turbines is dit dus $1,69 \cdot 10^{-11}$. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de norm voor het IPR. Voor het MR is de intensiteit van de weg van belang. De exacte intensiteit is niet bekend maar het is een erg rustige weg. Er wordt ruimschoots voldaan aan de norm voor de MR; zelfs in een extreme worst-case situatie van 50000 voertuigen per dag. Hiermee komt het MR op $3,09 \cdot 10^{-5}$. Hiermee wordt voldaan aan de norm voor het MR. In tabel 4.1 zijn de resultaten samengevat.

Tabel 4.1

Resultaten risicoberekeningen wegen

Berekening IPR			
IPR per turbine	1,91E-11		
Aantal turbines	4		
IPR	7,66E-11		norm: 1E-6
Berekening MR			
Autopassages per jaar	1,83E+07	aanname	50000 per dag
MR (1x/week)	6,72E-06		
MR (1x/dag)	1,46E-06		
Alle turbines	1,40E-03		norm: 2E-3

Wegen, vervoer gevaarlijke stoffen

Er worden over de Sasdijk geen gevaarlijke stoffen vervoerd.

Vaarwegen, personenvervoer

Voor vaarwegen geldt een minimale afstandseis van 50 meter. Aangezien de minimale afstand hier circa 72 meter bedraagt, wordt voldaan aan de eis. Op pagina 35 van het Handboek Risicozonering Windturbines staat het volgende: "Wanneer de windturbines niet voldoen aan de afstandseis, moet in een aanvullende risicoanalyse het individueel passanten risico (IPR) en het maatschappelijk risico (MR) worden berekend". Verder onderzoek is dus niet noodzakelijk.

Vaarwegen, vervoer gevaarlijke stoffen

Het Volkerak is opgenomen in het Basisnet Vaarwegen. De verkeersintensiteit is laag (<17.000 schepen per jaar, circa 46 per dag). Bij een mogelijk ongeval in een overtoerensituatie is een deel van het Volkerak binnen het invloedsgebied van de windturbine gelegen. Doordat het natuurgebied Dintelse Gorzen wat verder in het water reikt, varen schepen niet of nauwelijks in het

invloedsgebied. Bovendien is de kans op falen bij overtoeren erg klein. Er wordt geen noemenswaardige toename van het risico verwacht.

Waterkeringen

Voor waterkeringen geldt dat er geen windturbine in de kernzone en de beschermingszone van primaire waterkeringen mogen worden geplaatst. Primaire waterkeringen zijn dijken die beschermen tegen het buitenwater (zeeën en de grote rivieren). De dijk langs het Volkerak is een primaire waterkering volgens de legger van het waterschap Brabantse Delta. Plaatsing binnen de kern- en beschermingszone van de waterkering is alleen mogelijk als dit geen negatieve gevolgen heeft voor de waterkerende functie van de waterkering.

Alle turbines bevinden zich buiten de kern- en beschermingszone van de waterkering (zie paragraaf 4.7).

Ijs afwerping

In vorstperiodes kan er sprake zijn van ijsaangroei. Vallend ijs of onderdelen kunnen een risico vormen voor passanten. Om de gevolgen van ijsworp te beperken kan er een stilstandsvoorziening worden toegepast waarbij de turbine wordt uitgeschakeld, indien ijzel wordt verwacht of waargenomen. Stukken ijs kunnen dan weliswaar nog steeds van de bladen vallen, maar komen dan direct onder de windturbine terecht. In dit geval zijn de gronden onder de turbines niet openbaar toegankelijk waarmee het risico dat er iemand wordt geraakt door ijs zeer gering is en een stilstandsvoorziening niet noodzakelijk is.

4.4.3 Conclusie

Het aspect externe veiligheid zorgt niet voor belemmeringen voor het voorgenomen plan.

4.5 Geluid

4.5.1 Kader

Draaiende windturbines maken geluid. Het geluid van windturbines kan als storend worden ervaren. Dit is mede afhankelijk van het type windturbine, en de hoeveelheid achtergrondgeluid. Om geluidoverlast zoveel mogelijk te beperken zijn regels opgesteld. Deze regels en norm-systematiek voor het geluidniveau van een windpark zijn vastgelegd in de Wet milieubeheer en in het bijzonder in het Activiteitenbesluit. Voor windturbines gelden de grenswaarden uit het Activiteitenbesluit milieubeheer. Volgens dit besluit geldt voor geluid een jaargemiddelde norm van 47 dB Lden en 41 dB Lnight ter plaatse van woningen van derden en andere gevoelige objecten.

Laagfrequent geluid

In praktijk bestaat geluid bijna nooit uit een zuivere toon met één frequentie, maar is opgebouwd uit verschillende frequenties. Het geluid van wegverkeer is bijvoorbeeld opgebouwd uit een laagfrequent geluid van de brommende motor, een middenfrequent geluid van de interactie tussen band en wegdek en mogelijk nog een hoogfrequent geluid van de luchtstroming om de auto. Geluid met een frequentie lager dan 100 Hz wordt in het algemeen laagfrequent genoemd.

Een windturbine is niet een bron met een bijzonder aandeel laagfrequent geluid. Wel bevat het geluid van een windturbine een deel van laagfrequent geluid. In de overdracht van turbine naar woning en van buiten naar binnen, wordt dit deel minder gereduceerd dan het midden- en hoogfrequente deel.

In de brief d.d. 31 maart 2014 aan de Tweede Kamer van de staatsecretaris van infrastructuur en milieu wordt geconcludeerd dat de 'normale' geluidnorm (namelijk het Activiteitenbesluit) voor geluidhinder van windturbines voldoet. Via dit besluit is voor de wijze van meting en berekening van windturbinegeluid het 'Reken- en meetvoorschrift windturbines' (Bijlage 4 van de Regeling Algemene regels voor inrichtingen milieubeheer) van toepassing. De normstelling alsmede de meet- en rekenmethode geldt voor 'gewoon' geluid en voor laagfrequent geluid zijn geen aparte eisen gesteld. Bij 'gewoon' geluid wordt impliciet ook het laagfrequent geluid meegenomen. Dit betekent dat laagfrequent geluid wel beoordeeld wordt maar dat het getoetst wordt aan de normen voor gewoon geluid.

De huidige Nederlandse geluidnorm is bedoeld om geluidhinder en slaapverstoring te voorkomen. Uit (literatuur)studies blijkt dat er geen aanwijzingen zijn dat windturbinegeluid tot andere gezondheidseffecten leidt. Er zijn geen aanwijzingen dat het aandeel laagfrequent geluid hier een bijzondere dan wel belangrijke rol in speelt. Onacceptabele hinder vanwege laagfrequent geluid is derhalve niet te verwachten indien voldaan wordt aan de geluidnorm van het Activiteitenbesluit.

4.5.2 Beoordeling

In het kader van deze onderbouwing is door LBP|SIGHT een onderzoek uitgevoerd (in Bijlage V, kenmerk R068475aa.17hf1xp.dv_02) naar de geluidbelasting van de windturbines en de gecumuleerde geluidbelasting op omliggende woningen. In het onderzoek is uitgegaan van twee mogelijke clustervarianten (één met een maximale rotordiameter van 120 meter (variant A), en één met een maximale rotordiameter van 140 meter (Variant B)). Uit het onderzoek blijkt het volgende.

Geluidnorm Activiteitenbesluit

Het windpark voldoet in beide opstellingsvarianten met de worst-case turbine aan de grenswaarden voor geluid van L_{den} 47 dB en L_{night} 41 dB. Voor opstellingsvariant B 140, zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk in het geval van de beschouwde worst-case turbine Lagerwey L136. Mitigerende maatregelen kunnen bestaan uit bijvoorbeeld Noise-modes⁵ en stilstand gedurende bepalende etmaalperioden.

Cumulatie met andere windparken

In de omgeving van windpark Karolinapolder liggen enkele bestaande windparken. Uit de rekenresultaten blijkt dat de gecumuleerde geluidbelasting met bestaande windparken ter plaatse van de omliggende woningen maximaal 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night} bedraagt.

Cumulatie met andere geluidbronnen

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is aanvullend op de cumulatie van het windturbinegeluid ook de geluidbelasting vanwege windturbinegeluid gecumuleerd met de geluidbronnen wegverkeer en het gezoneerde industrieterrein Dintelmond-Cebeco. Andere bepalende geluidbronnen zijn niet aanwezig of liggen te ver weg om van invloed te zijn op de gecumuleerde geluidbelasting.

De cumulatieve geluidbelasting L_{cum} is bepaald conform de rekenmethode uit het Reken- en meetvoorschrift windturbines, zoals opgenomen in bijlage IV bij de Regeling algemene regels voor

5 Noise-mode-instellingen zijn maatregelen aan rotatiesnelheid van de rotor van de turbine waarmee de geluidsemissie van de windturbine naar de omgeving wordt verminderd. Dit is van invloed op de vermogensopbrengst van de windturbine.

inrichtingen milieubeheer. Deze methode berekent de gecumuleerde geluidbelasting rekening houdend met de verschillen in dosis-effectrelaties van de verschillende geluidbronnen. Met het berekende cumulatieve geluidniveau vóór en na realisatie van het windpark, kan het akoestisch effect van de windparken op de leefomgeving worden beoordeeld. Hiervoor zijn geen wettelijke normen gesteld. Een gangbare en geaccepteerde methodiek om cumulatieve geluideffecten te beoordelen is de 'Methode Miedema'. In deze methode wordt de akoestische kwaliteit van de omgeving bepaald voor en ná toevoeging van een nieuwe geluidbron. Hiermee kan de impact op de leefomgeving objectief worden beoordeeld.

De gecumuleerde geluidbelasting met bestaande andere geluidbronnen heeft als gevolg dat ter plaatse van 10 van de 24 beschouwde woningen de classificatie van de akoestische kwaliteit wijzigt. Woningen die gelegen zijn binnen de directe invloed van wegverkeer en het industrieterrein hebben reeds een hogere gecumuleerde geluidbelasting. Hier is het effect van het nieuwe windpark minimaal (bijvoorbeeld de woningen aan de Sasdijk). De grootste wijziging vindt plaats bij woningen die gelegen zijn buiten de invloedssfeer van andere geluidbronnen zoals wegverkeer en industrie (woningen Schenkeldijk). Ter plaatse van deze woningen is de nieuw berekende gecumuleerde geluidbelasting vergelijkbaar met de gecumuleerde geluidbelasting van de woningen die reeds in de buurt van bestaande geluidbronnen liggen.

Een toename van de cumulatieve geluidbelasting is inherent aan het realiseren van een windpark in een relatief stille agrarische omgeving⁷. Gezien het belang van het realiseren van het windpark als bijdrage aan de gemeentelijke, provinciale en landelijke duurzame energiedoelstelling wordt de toekomstige cumulatieve akoestische situatie acceptabel geacht. Bovendien wordt voldaan aan de wettelijke norm ten aanzien van geluid. In de berekeningen is uit gegaan van een realistische worst case situatie. Wanneer gekozen wordt voor realisatie van een 'stillere' windturbine (niet worst case) neemt ook de cumulatieve geluidbelasting af.

4.5.3 Conclusie

Het aspect geluid vormt geen belemmeringen voor het onderhavige plan.

4.6 Bodem

4.6.1 Algemeen

In het kader van een 'goede ruimtelijke ordening' is het van belang om de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem in kaart te brengen. Duidelijk moet zijn of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van die bodem en hoe deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Uitgangspunt is dat de bodemkwaliteit als gevolg van aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem. Bovendien mag de bodemkwaliteit niet verslechteren door grondverzet (bijvoorbeeld graafwerkzaamheden). Dit is het zogenaamde stand still-beginsel.

4.6.2 Beoordeling

De gronden waarop de windturbines worden gerealiseerd worden agrarisch gebruikt. Daarom kan aangenomen worden dat de algemene bodemkwaliteit binnen het plangebied geen belemmering vormt. Vanuit de functie van windturbines worden geen eisen gesteld aan de kwaliteit van de

6 Zie ook de uitspraak van de Raad van State van 20 december 2017 (kenmerk 201608339/1/R6 en 201608341/1/R6) .

bodem, omdat er geen personen verblijven. Voor moderne windturbines geldt dat er geen sprake is van potentieel bodembedreigende activiteiten. Bij aan- of afvoer van grond wordt uiteraard aan het Besluit bodemkwaliteit voldaan. Bij het realiseren van de turbines wordt een bodemonderzoek uitgevoerd. Indien de grond verontreinigd is worden maatregelen genomen.

4.6.3 Conclusie

Het aspect bodem zorgt niet voor belemmeringen voor het onderhavige plan.

4.7 Waterhuishouding

4.7.1 Beleidskader

Besluit ruimtelijke ordening

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dient in ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen. Hierin wordt de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie uiteengezet (de watertoets). De watertoets is een waarborg voor water in ruimtelijke plannen en besluiten. Waterhuishoudkundige doelstellingen worden daarbij expliciet en op een evenwichtige wijze in beschouwing genomen binnen deze plannen/besluiten. De waterhuishouding wordt hierbij op een integrale wijze benaderd. Zowel het oppervlaktewater als het grondwater moeten dus (in samenhang) in beschouwing worden genomen. Daarbij gaat het naast de kwantiteit ook om de kwaliteit. De integrale benadering van de waterhuishouding betekent ook dat de waterhuishouding moet worden benaderd in samenhang met andere beleidsvelden. De watertoets is een instrument om deze integrale benadering vorm te geven en om het watersysteem gezamenlijk op orde te krijgen. Deze toets heeft in het kader van onderhavige ontwikkeling plaatsgevonden.

Beleid waterschap

Het waterschap Brabantse Delta is verantwoordelijk voor het waterbeheer in de gemeente op basis van de volgende wettelijke kerntaken: het zuiveringsbeheer, watersysteembeheer, beheer van dijken en beheer van vaarwegen. Het watersysteembeheer - waaronder grondwater - heeft daarbij twee doelen: zowel de zorg voor gezond water als de zorg voor voldoende water van voldoende kwaliteit.

Het beleid en de daarmee samenhangende doelen van het waterschap zijn opgenomen in het Waterbeheerplan 2016-2021, wat tot stand is gekomen in samenspraak met de waterpartners. Zo zijn bijvoorbeeld relevante waterthema's gekoppeld aan de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen in de regio. Daarnaast heeft het waterschap waar nodig nog toegespitst beleid en beleidsregels op de verschillende thema's/speerpunten uit het waterbeheersplan en heeft het waterschap een eigen verordening; De Keur en de Legger.

De Keur bevat gebods- en verbodsbepalingen met betrekking tot ingrepen die consequenties hebben voor de waterhuishouding en het waterbeheer. De legger geeft aan waar de waterstaatswerken plus bijbehorende beschermingszones liggen, aan welke afmetingen en vorm die moeten voldoen en wie onderhoudsplichtig is. Veelal is voor deze ingrepen een watervergunning van het waterschap benodigd. In sommige gevallen vallen de werkzaamheden onder een Algemene regel. Dan kan er onder voorwaarden sprake zijn van vrijstelling van de vergunningsplicht. De Keur en de Algemene regels zijn te raadplegen via de site van waterschap Brabantse Delta.

Het waterschap hanteert bij nieuwe ontwikkelingen het principe van waterneutraal bouwen, waarbij wordt gestreefd naar het behoud of herstel van de 'natuurlijke' waterhuishoudkundige situatie. Vanwege dit principe wordt bij uitbreiding van verhard oppervlak voor de omgang met hemelwater uitgegaan van de voorkeursvolgorde infiltreren, bergen, afvoeren. De technische eisen en uitgangspunten voor het ontwerp van watersystemen zijn opgenomen in de 'beleidsregel Afvoer hemelwater door toename en afkoppelen van verhard oppervlak en de hydrologische uitgangspunten bij de keurregels voor afvoeren van hemelwater, Brabantse waterschappen'.

4.7.2 Watertoets

Beschrijving situatie

De ontwikkeling in het onderhavige gebied betreft een verandering qua gebruik en bebouwing. De agrarische gronden waarop de vier nieuwe windturbines worden gerealiseerd zijn op dit moment onbebouwd. Door de realisatie van de windturbines neemt de verharding in het gebied toe. Met betrekking tot de waterhuishouding verandert de situatie hierdoor. De overmaat aan regenwater voor zover berging niet in de bodem plaats heeft, zoals bij extreme regenbuien, verlaat het gebied uiteindelijk via aansluiting op het aanwezige oppervlaktewater.

Gevolgen voor het grondwater

Het plangebied behoort tot het peilvak Annapolder N.O. (WU03), dat onderdeel is van het Peilbesluit Steenberg/Brabantse Wal. Het zomerpeil bedraagt hier -0,6 meter ten opzichte van NAP. Het winterpeil is -0,85 meter NAP. Gezien de geringe oppervlakte van het plan heeft de ontwikkeling geen effect op het bodempeil.

Bij de ontwikkeling zullen er bouwactiviteiten in de grond plaatsvinden. Alle windturbines worden voorzien van een betonnen fundering met een diameter van circa 25 meter, die op een aantal heipalen wordt geplaatst. Op basis van het Bouwbesluit zal de belasting van het milieu door de in de bouwwerken toe te passen materialen zoveel mogelijk worden beperkt. Uitspoelen van stoffen, en daarmee verandering van de grondwaterkwaliteit, wordt daarom niet verwacht.

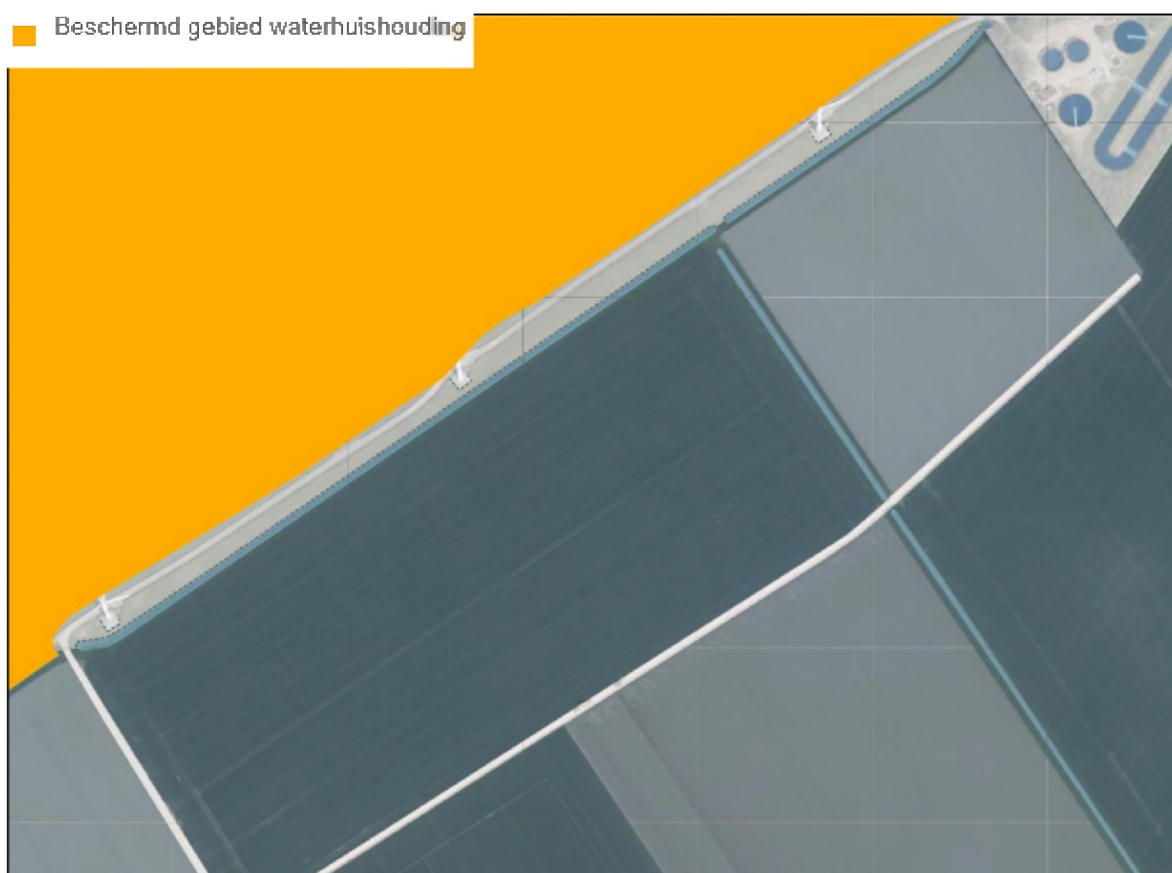
Verder zal er tijdens de bouwfase grond vergraven moeten worden om de parkbekabeling aan te leggen. De definitieve lengte van de aan te leggen parkbekabeling is afhankelijk van de uiteindelijke windturbinekeuze. Wel is duidelijk dat de totale lengte van de aan te leggen parkbekabeling circa 1.600 meter zal zijn. De parkbekabeling wordt naar verwachting op 1,60 meter onder maaiveld aangelegd. Ten behoeve van de aanleg van de kabel is het gebruikelijk om over de gehele lengte een sleuf met een breedte van 0,5 meter te graven. Dat betekent het volgende:

- De bodem wordt over een totale oppervlakte van circa 800 m² geroerd (1.600 x 0,5);
- In totaal wordt er circa 2.048 m³ grond vergraven (1.600 x 0,5 x 1,60).

Tijdens de bouwfase is, afhankelijk van de dan heersende grondwaterstand, mogelijk een tijdelijke bemaling nodig om tijdens het aanbrengen van de fundering droog te kunnen werken. Tevens zal een aantal kabeltracés worden aangelegd, waarbij eveneens mogelijk bemaling nodig is. Tijdens deze bemalingen zal lokaal het grondwaterniveau verlaagd worden. De invloed hiervan is naar verwachting beperkt en tijdelijk. Als de turbines geplaatst zijn en de bemaling is beëindigd, zal de grondwaterstand zich weer herstellen en is er geen relatie meer met het grondwater.

Voor de tijdelijke bemalingen is mogelijk een watervergunning van het waterschap nodig, afhankelijk van de te onttrekken hoeveelheid en de bemalingsduur. Indien de bemalingshoeveelheid minder bedraagt dan 100.000 m³ in een aaneengesloten periode van 30 dagen kan volstaan worden met een melding bij het waterschap. Ook voor het lozen van bemalingswater moet wellicht een vergunning aangevraagd worden.

Verder wordt het grondwater niet beïnvloed. Het plangebied ligt verder niet in een waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied. Wel is het Volkerak en het binnendijkse gebied een beschermd gebied voor de waterhuishouding. Zie onderstaand figuur. De turbines worden echter niet in dit gebied geplaatst en vormen daarom geen bedreiging voor de grondwaterkwaliteit.



Figuur 4.3
Uitsnede leggerkaart waterschap Brabantse Delta

Waterberging

Aanleg van nieuw verhard oppervlak leidt tot versnelde afvoer van hemelwater naar watergangen. Om te voorkomen dat hierdoor wateroverlast ontstaat, is de aanleg van extra waterberging van belang. Zo wordt het verlies van berging in de bodem gecompenseerd. Het waterschap hecht groot belang aan het zoveel mogelijk in stand houden van en compenseren in open water als onderdeel van het watersysteem.

De plaatsing van de vier nieuwe windturbines leidt tot de realisatie van verhard oppervlak. Hier staat echter tegenover dat de verharding van de bestaande windturbines wordt verwijderd. De voorziene verharding bestaat uit windturbinefundaties, toegangswegen en kraanopstelplaatsen.

- Windturbinefundaties: elke windturbine heeft een fundering met een diameter van 26 meter en oppervlakte van circa 491 m². In het plan zijn vier turbines voorzien. In totaal komt dit neer op een verharding van 1.963 m².
- Kraanopstelplaatsen: elke windturbine krijgt een kraanopstelplaats van maximaal 40x50 meter. Dit komt neer op een oppervlakte per opstelplaats van maximaal 2.000 m². Dit komt neer op een totale oppervlakteverharding van 8.000 m². Hierbij moet worden opgemerkt dat het hier gaat om 'worst-case' berekening. De verwachting is dat de opstelplaatsen een stuk kleiner worden. Dit wordt later bekend.
- Wegen: er worden nieuwe toegangswegen naar de turbines aangelegd. De nieuwe toegangswegen hebben samen een lengte van circa 440 meter, waarbij de breedte is gemaximeerd op 4 meter. Ook de bestaande weg moet verbreed worden wat 718 m² extra verharding oplevert. Dit komt in totaal neer op een verharding van 2.478 m².
- Schakelstation: een nieuw schakelstation zal worden gebouwd van circa 7,5x4 meter. Dit komt neer op een oppervlakte van 30 m².

De totale verharding van het windpark bedraagt (met een maximale invulling) circa 12.471 m².

Het projectgebied ligt in het beheergebied van waterschap de Brabantse Delta. Bij een toename van verhard oppervlakte van meer dan 2.000 m² in landelijk gebied moet, volgens de Keur van het waterschap, een watervergunning worden aangevraagd en is compensatie vereist in de vorm van nieuw oppervlaktewater, zodat geen negatieve effecten op de waterhuishouding optreden. Voor het compenseren is één van de twee volgende regels van toepassing.

- Wanneer er sprake is van een verharding tussen 2.000 m² en 10.000 m² wordt de rekenregel toegepast, waarbij de toename van het verhard oppervlak wordt vermenigvuldigd met 0,06. Daaruit volgt de omvang van de vereiste compensatie in kubieke meters (m³). Op de kaart 'Algemene regel afvoer regenwater door verhard oppervlak 2015' behorende bij de Keur is vervolgens aangegeven wat de gevoeligheidsfactor is van het plangebied. De gevoeligheidsfactor geeft aan of 25%, 50% of 100% van de voorgestelde inhoud gecompenseerd moet worden. In dit geval heeft de locatie de gevoeligheidsfactor 1, waardoor 100% van de voorgestelde inhoud gecompenseerd moet worden. Voor deze compensatie is geen vergunning van het Waterschap nodig.
- Indien de toename in het verhard oppervlak groter is dan 10.000 m² is de Beleidsregel van toepassing. In deze situatie moet er een vergunning bij het Waterschap aangevraagd worden. Voor het bepalen van de vergunningsvoorschriften en het uiteindelijk kunnen verkrijgen van een vergunning is een waterhuishoudkundig plan nodig. De inhoud van het plan, de inpassing in het waterhuishoudkundige systeem en de toe te passen methoden worden in overleg met het waterschap vastgesteld.

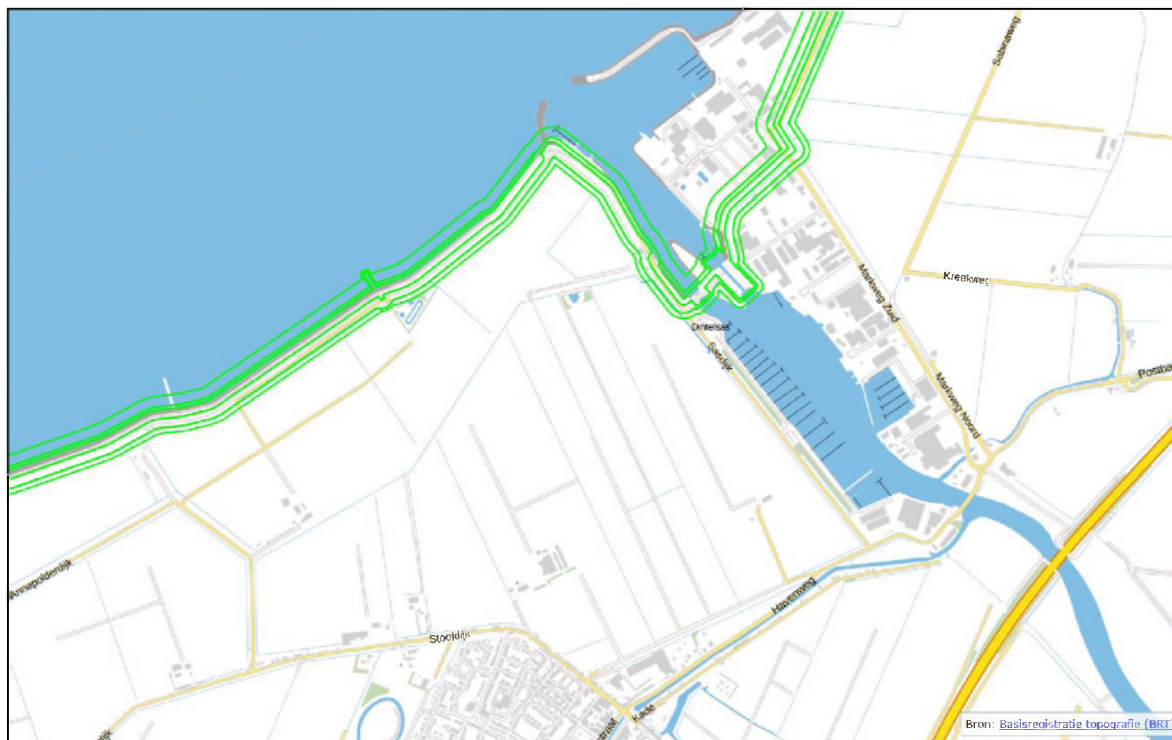
Op het moment dat de definitieve toename in oppervlakteverharding bekend is zal de initiatiefnemer gaan compenseren conform de regels uit de Keur.

Verder worden de fundaties met opstelplaats van de turbines en toegangswegen zo geplaatst dat zo veel als mogelijk voorkomen wordt dat de aan- en afvoerfunctie van de watergangen wordt gehinderd.

Waterkeringen en veiligheid

Langs het plangebied loopt een primaire waterkering. Het gaat om de 'Buitendijk van de Drievriendenpolders en Driebroederspolder' (code P 09-2a3). Zie onderstaande figuur. Voor de waterkering geldt een beschermingszone van 50 meter aan weerszijde van de teen van de dijk en is opgedeeld in twee delen. In beschermingszone A (30 meter) mogen geen werkzaamheden in de grond worden verricht. In beschermingszone B (30 – 50 meter) gelden minder strenge regels, maar mag het maaiveld bijvoorbeeld niet verhoogd of verlegd worden. In het bestemmingsplan is dit gebied aangemerkt met een dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering'. Deze grond mag alleen worden gebruikt voor waterstaatkundige doeleinden, voorzieningen ten behoeve van de waterkering, dijksloten en kunstwerken en andere waterstaatswerken. Op deze manier is de bescherming van de dijk gewaarborgd.

Alle windturbines in de opstellingsvarianten vallen buiten de beschermingszones waarmee geldt dat ze daarmee niet vergunningplichtig zijn.



Figuur 4.4

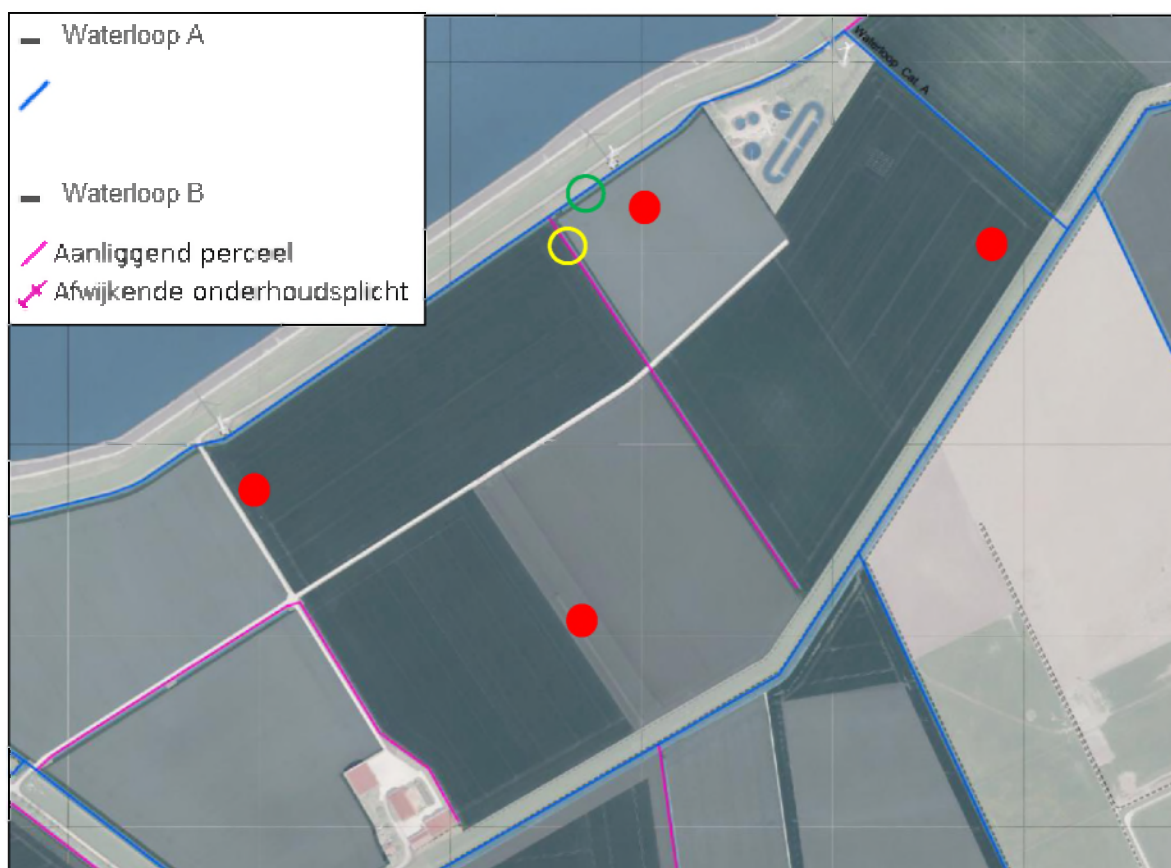
De beschermingszone van de dijk (beschermingszone in groen weergegeven)

Daarnaast stelt het "Beleid primaire waterkeringen voor windmolens, kabels en leidingen en beplantingen" beleidsregels voor windmolens nabij keringen. Dit beleid richt zich op de aanleg- en gebruiksfase van onder ander windturbines. Tijdens de gebruiksfase voldoen de turbines aan dit beleid. Tijdens de bouwfase en bij de inrichting van de parkbekabeling en aanvoerroutes wordt ook aan dit beleid voldaan.

Oppervlaktewater en watergangen

In de nabijheid van het plangebied bevinden zich enkele watergangen. Het gaat om een waterloop uit de A-categorie en enkele waterlopen uit de B-categorie. Zie onderstaande figuur. Om het ondergrondse infrastructuurnetwerk tussen de windturbines aan te leggen is het noodzakelijk om één waterloop tijdelijk te dempen. Het gaat om de locatie die op de onderstaande figuur in geel is aangegeven. Ook boven de grond moet infrastructuur worden aangelegd voor het bereikbaar maken van de turbines. Vanaf de dijk wordt er een weg aangelegd naar de meest noordelijk gelegen turbine. Het gaat hier om de locatie die in groen is aangegeven op onderstaande figuur. Voor het aanleggen van deze toegangsweg moet er een duiker worden gerealiseerd. De overige turbines zijn met de huidige infrastructuur al bereikbaar (zoals de meest westelijke turbine) of kunnen met een relatief weinig ingrijpende manier bereikbaar worden gemaakt (meest zuidelijke en oostelijke turbine). Voor de werkzaamheden van de watergangen wordt een vergunning aangevraagd bij het waterschap.

Er vindt met het plan geen vervuiling van het oppervlaktewater plaats. Voor de oppervlaktewateren geldt dat het huidige oppervlaktewatersysteem in stand gehouden moet worden (geen permanente dempingen of nieuwe verbindingen), inclusief de bescherming van aanwezige infrastructuur. De ontwikkeling levert geen nadelige effecten op voor het oppervlaktewatersysteem in de omgeving.



Figuur 4.5

Aanwezige watergangen rond het plangebied (bron: legger waterschap Brabantse Delta) met in rood de turbinelocaties en in geel en groen de locaties waar werkzaamheden worden verricht aan de watergangen.

Waterkwaliteit

Bij de realisatie van de turbines en de aanleg van infrastructuur wordt gebruikgemaakt van duurzame bouwmaterialen (dus geen zink, koper, lood en PAK's-houdende materialen) die niet uitlogen. Uitspoelen van stoffen, en daarmee veranderingen van de grondwaterkwaliteit, wordt niet verwacht. Als de windturbines eenmaal in werking zijn, dus nadat mogelijke bemalingen tijdens de bouwfase zijn beëindigd, is er geen relatie met het grondwater.

4.7.3 Conclusie

Het aspect water vormt geen belemmeringen voor het onderhavige plan.

4.8 Flora en fauna

4.8.1 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuurwet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland. Soortenbescherming is geregeld in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming.

Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Wet natuurbescherming. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitatten en de habitatten van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als Natuurnetwerk Nederland niet verankerd in de Wet natuurbescherming, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten. Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten. Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Tevens kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht, zowel voor soorten als hun (beschermde) leefgebied.

4.8.2 Beoordeling

In het kader van de ontwikkeling wordt door Bureau Waardenburg een onderzoek uitgevoerd om de consequenties voor natuur (zoals voor heen en weer vliegende vogels en vleermuizen) te bepalen en deze te beoordelen in het kader van de natuurwetgeving. Deze onderzoeken worden in de periode 2017-2018 uitgevoerd. Op basis van de nu uitgevoerde onderzoeken heeft Bureau Waardenburg een beoordeling gemaakt van de effecten op de natuur.

Deze beoordeling is gebaseerd op:

- vleermuisonderzoek in het najaar van 2017. Drie van de vier te lopen veldronden zijn inmiddels uitgevoerd. Een vierde zal in juni 2018 worden uitgevoerd;
- deskundigenoordeel van te verwachten vogelvliegbevestigingen door het windpark. Specifiek onderzoek is hiernaar nog niet afgerond en is in december 2017 opgestart.
- bronnenonderzoek naar en deskundigenoordeel van de aanwezigheid en gebiedsgebruik van beschermde soorten in het plangebied (anders dan vleermuizen en vogels van Natura 2000-gebieden).

Gebiedsbescherming

De beoogde windturbineposities liggen niet binnen het nabij gelegen Natura 2000 gebied Krammer Volkerak. Het Krammer-Volkerak is van betekenis als pleisterplaats en foerageergebied voor vogels en is daarom aangewezen voor een groot aantal vogelsoorten waarvan een aantal binnendijkse gronden gebruikt als foerageergebied. Dit betreffen vooral zwanen, ganzen, eenden en meeuwen. Daarnaast zijn er een klein aantal vogelsoorten die vanuit andere Natura 2000-gebieden dan het Krammer-Volkerak (bijvoorbeeld Haringvliet en Hollands Diep) het plangebied kunnen passeren tijdens hun voedselvluchten.

Het achterland van het plangebied is weinig geschikt voor soorten met een instandhoudingsdoelstelling. Het aantal passerende en foeragerende ganzen, eenden en meeuwen is daarom vermoedelijk laag omdat zij niet het achterland in zullen trekken.

Gelet op de gunstige populatiegroottes van ganzen, zullen geen effecten voor deze soorten optreden. Het aantal slachtoffers is naar verwachting incidenteel en waarmee er geen significant negatieve effecten zijn. Voor de smient is dit ook de verwachting omdat deze soort op gras foerageert wat niet in het achterland aanwezig is. Andere eenden soorten trekken niet het achterland in om te foerageren. Voor de broedvogels is er wellicht alleen een effect op meeuwensoorten maar deze soorten kennen ook een gunstige staat van instandhouding (zwartkopmeeuw). Vergelijkbaar met de smient is ook voor de lepelaar de verwachting dat deze niet door het plangebied heenvliegt vanwege het ontbreken van geschikt foerageerhabitat.

Verstoring kan tijdens de aanleg een (weliswaar tijdelijk) effect hebben, met name vanwege geluid. Vanwege de omvang van het aangrenzende Natura 2000-gebied Krammer-Volkerak en binnendijkse foerageergebieden is er voor de betrokken soorten voldoende uitwijkmogelijkheid. Windturbines kunnen tenslotte ook een permanente bron van verstoring vormen omdat ze boven de dijk uitsteken en vogels wegblijven uit deze beïnvloede omgeving. Omdat er nu al windturbines staan die boven de dijk uitsteken zal dit effect echter op deze locatie geen rol van betekenis spelen; uit onderzoeken komt naar voren dat grotere windturbines namelijk geen duidelijk groter verstrend effect hebben dan de huidige kleinere windturbines.

Gelet op de al aanwezige windturbines, het karakter van het achterland waarbij een geschikt foerageerhabitat ontbreekt, de gunstige populatiegroottes van de soorten en de nu al gedane

onderzoeken kan worden geconcludeerd dat significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. In de vervolgonderzoeken wordt dit getoetst/geborgd.

Omdat er geen effecten zijn op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen, is het niet nodig naar cumulatieve effecten onderzoek te doen en is het uitgesloten dat er significante effecten zijn.

Natuurnetwerk Brabant (NNB)

De beoogde windturbineposities liggen eveneens niet binnen het Natuurnetwerk Brabant maar ze grenzen er wel aan. In onderstaande figuren is de ligging van de opstellingsvarianten nabij de beschermde gebieden weergegeven. Uit het provinciaal natuurbeheerplan blijkt dat het NNB gebied is aangewezen als beheertype 'Bloemdijk'.

Bloemdijken komen vooral in Zeeland voor. Het gaat meestal om oude dijken (slaperdijken) die bestaan uit kalkhoudende, zandige klei. Ze hebben hun waterkerende functie vaak verloren (niet altijd) en worden extensief begraasd of gehooïd. Bloemdijken zijn van belang voor planten, zoals klaversoorten, wilde uien en soorten van kalkrijke zomen en ruigten, dagvlinders en zoogdieren. De vegetaties behoren tot glanshaverhooiland, droge graslanden, en ruigten van het marjoleinverbond.

De windturbines (voet, mast en rotor) liggen buiten het NNB. Voor de situatietekening waarop de ligging van het NNB ten opzichte van de mogelijke turbineposities en de maximale overdraai contouren van de windturbines zijn weergegeven wordt verwezen naar bijlage VI.

Zoals op onderstaande figuur is te zien staan de turbines wel in de nabijheid van het NNB. Zoals in onderstaande alinea wordt verduidelijkt is er daarom inzichtelijk gemaakt of er sprake is van een vergroting van de geluidcontour in het NNB gebied. Geluidberekeningen van de worst-case turbine in de maximale 'opstellingsvariant in vergelijking met het bestaande windpark tonen aan dat er geen sprake is van een toename van de geluidcontour. De windturbines hebben naar verwachting geen significant negatieve effecten op de natuurwaarden van het NNB. In de vervolgonderzoeken wordt dit getoetst/geborgd.



Figuur 4.6

Clusteropstellingen nabij Natura 2000 gebied (in groen) en NNN (in oker)

Natuurcompensatie NNB

Zoals hiervoor beschreven bevinden zich de geplande windturbines nabij het Natuur Netwerk Brabant. In de Verordening ruimte Noord – Brabant is bepaald dat een ruimtelijk plan dat is gelegen buiten het Natuur Netwerk Brabant en leidt tot een aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd overeenkomstig de compensatieregels.

In artikel 5.6, artikel 5.7 en artikel 5.8 van de Verordening ruimte zijn regels opgenomen voor de wijze waarop natuurcompensatie plaats moet vinden. Als beleidsregel hanteert provincie Noord-Brabant dat bij aantasting/verstoring van het Natuur Netwerk Brabant als gevolg van geluidsbelasting van windturbines een grenswaarde van $L_{den} 52$. Het gaat in een dergelijk geval om de uitbreiding van het verstoorde areaal door geluidsverstoring. Daar waar al geluidsverstoring aanwezig is boven de drempelwaarde van $L_{den} 52$ en waar vanuit een nieuwe geluidsbron verstoring bijkomt, hoeft geen compensatie te worden uitgevoerd. Het gaat om de gebieden binnen de begrenzing van de NNB waar de geluidsbelasting onder de drempelwaarde ligt en waar door een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling, de geluidsbelasting boven de drempelwaarde van $L_{den} 52$ uitkomt. Voor die stukken moet 1/3 deel van het verstoorde oppervlakte worden gecompenseerd.

Zoals uit onderstaande figuur 4.7 en 4.8 en tabel 4.2 blijkt is er geen sprake van een toename van het areaal waarbij de geluidbelasting boven de drempelwaarde van L_{den} 52 uitkomt. Natuurcompensatie in het kader van de Verordening Ruimte is hierdoor niet aan de orde.

Zoals in paragraaf 2.2.1 is beschreven zijn er twee verschillende 'opstellingsvarianten' geformuleerd. Een variant A die betrekking heeft op de verwachte posities van de minimale variant, oftewel de variant waarbij de 'kleinere' windturbines gerealiseerd kunnen worden. Een variant B die betrekking heeft op de verwachte posities van de maximale variant, oftewel de 'worst case' variant waarbij de 'grotere' windturbines met de maximale afmetingen gerealiseerd kunnen worden. Bij het bestaande windpark is er sprake van 83.663m² verstoord areaal en in het geval van de maximale opstellingsvariant 81.584m². Dit betekent een afname van het gebied waarbij de geluidbelasting boven de drempelwaarde van L_{den} 52 uitkomt.

Tabel 4.2

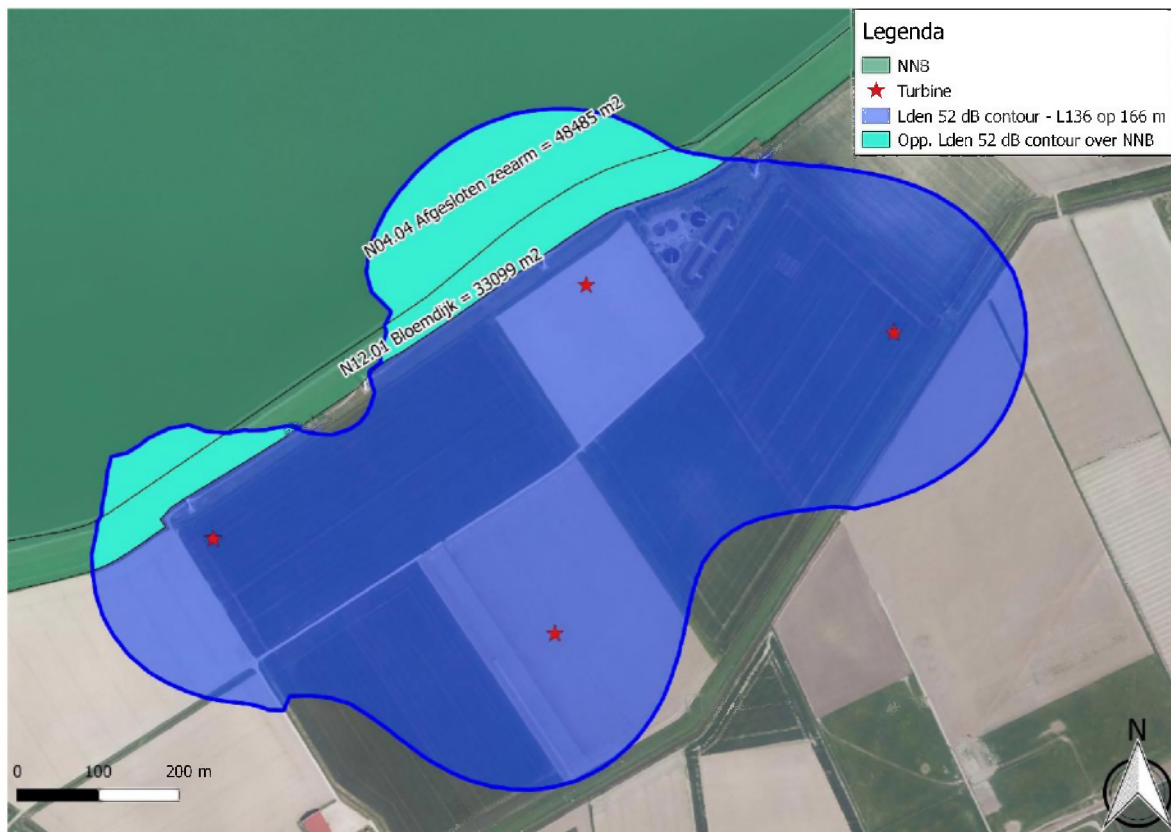
Oppervlakte 52 dB L_{den} contour over NNB - totaaloppervlakte in m²

Windpark	Oppervlakte [m ²]
Bestaand	83.663
Karolinapolder maximale variant B met worst case turbine Lagerwey L136 op 166 m	81.584



Figuur 4.7

Oppervlakte per NNB object L_{den} 52 dB contour over NNB - Bestaand windpark



Figuur 4.8

Oppervlakte per NNB object L_{den} 52 dB contour over NNB - Windpark Karolinapolder - variant B 140 - L136

Soortenbescherming

Vleermuizen

Veel vleermuizen foerageren langs en boven de dijk en mogelijk gebruiken deze dieren de dijk ook als vaste vliegroute of migratieroute. De aanwezigheid van windturbines vormt voor de vleermuizen langs de dijk geen belangrijke belemmering omdat in de huidige situatie al sprake is van vier windturbines die tegen de dijk aan staan. Effecten op de functionaliteit van de dijk als foerageergebied of vliegroute zijn daarom niet aan de orde. Ook binnendijks geldt dat geen sprake zal zijn van aantasting van foerageergebieden en/of vliegroutes, omdat binnendijks in het plangebied landschapselementen ontbreken die een dergelijke functie voor vleermuizen kunnen vervullen. Wel kan sprake zijn van een toename van het aantal aanvaringsslachtoffers onder vleermuizen ten opzichte van de huidige situatie, dit in afhankelijkheid van het type en de precieze locatie van de geplande windturbines. Dit wordt in de natuurtoets nader onderzocht en beoordeeld. Indien sprake kan zijn van een effect op de gunstige staat van instandhouding (GSI) van een of meerdere soorten vleermuizen, dan is dit effect goed te mitigeren met een stilstandsvoorziening, zoals ook toegepast in het nabijgelegen Windpark Sabinapolder. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) is waarschijnlijk nodig, maar kan derhalve verkregen worden.

Binnen of nabij het plangebied vormen boerderijen en andere bebouwing en eventueel bomen mogelijk geschikte verblijfplaatsen. Er zijn echter geen verblijfplaatsen van

vleermuizen in het plangebied bekend (NDFF). Kap van bomen of sloop van gebouwen is bovendien niet aan de orde voor het opschalen van het windpark, zodat directe effecten op verblijfplaatsen op voorhand zijn uit te sluiten. Indirecte effecten op verblijfplaatsen via verstoring moeten worden bekeken maar kunnen eventueel gemakkelijk worden gemitigeerd.

Vogels

In een boerderij langs de Schenkeldijk broedt vermoedelijk een paar kerkuilen (veldwerk Bureau Waardenburg). Ook kunnen binnen of nabij het plangebied Rode Lijstsoorten broeden, zoals veldleeuwerik, gele kwikstaart, boerenzwaluw en huiszwaluw. Effecten op actief in gebruik zijnde nesten zijn voor alle broedvogelsoorten niet toegestaan, zodat het is aan te bevelen om te werken buiten de broedtijd. Mocht dat niet mogelijk zijn dan is een veldcheck vooraf op broedende vogels nodig. Bij aanwezige broedende vogelsoorten kunnen dan tijdig mitigerende maatregelen worden getroffen.

Meeuwen die elders buiten het plangebied broeden (bijvoorbeeld in het Krammer-Volkerak en het Haringvliet), foerageren vermoedelijk regelmatig op de akkers in het plangebied. Het plangebied is buiten het broedseizoen in gebruik als foerageergebied door ganzen, eenden, meeuwen en steltlopers als kievit en goudplevier. Al deze soorten vogels komen in de huidige situatie in het plangebied ook voor. Verstoring kan in de aanlegfase een rol spelen, maar het plangebied is slechts marginaal belangrijk voor vogels zodat dit geen wezenlijk effect heeft op de staat van instandhouding, bovendien zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden.

Net als vleermuizen kunnen vogels in aanvaring komen met de geplande windturbines. Het is te voorzien dat voor een aantal vogelsoorten een ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 1 van de Wnb nodig is. Dit zal nader worden onderbouwd in de natuurtoets. Omdat het niet om schaarse soorten gaat, zijn effecten als gevolg van sterfte op de gunstige staat van instandhouding niet te verwachten. Bovendien hebben de bestaande vier windturbines een vergelijkbaar effect, zodat na saldering met zekerheid geen sprake is van belangrijke effecten op GSI.

Overige beschermde soorten

Het plangebied bestaat vooral uit akkers en dijken (zowel langs het Krammer-Volkerak als ook binnendijs). Daarnaast ligt er een waterzuivering langs de dijk waar omheen begroeiing van struikgewas en dunne bomen staat. In de database van de NDFF worden voor het plangebied geen beschermde soorten vermeld (anders dan vogels). Binnen het plangebied komen, met uitzondering van vogels en vleermuizen, ook geen beschermde soorten voor die niet onder de vrijstellingsregeling van de provincie vallen. Overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wnb is voor overige beschermde soorten daarom niet naar de orde.

Voor de volledige beoordeling van Bureau Waardenburg wordt verwezen naar bijlage VII.

4.8.3 Conclusie

De verwachting is dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn voor beschermde gebieden en diersoorten. Het aspect flora en fauna zorgt niet voor belemmeringen voor dit plan.

4.9 Archeologie en cultuurhistorie

4.9.1 Wettelijk kader

Archeologie

Op 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Deze wet bundelt bestaande wet- en regelgeving voor het behoud en beheer van cultureel erfgoed en archeologie in Nederland (voorheen de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (2007) en het Verdrag van Malta (1998)). Uitgangspunt van het verdrag is het archeologisch erfgoed zoveel mogelijk ter plekke te bewaren en beheermaatregelen te nemen om dit te bewerkstelligen. Het archeologische erfgoed bestaat uit voorwerpen, structuren, landschappelijke- en infrastructurele elementen die in de bodem bewaard zijn gebleven. Dit bodemarchief levert een bijdrage aan de cultuurhistorie van de stad en maakt de beleving van het verleden bovendien tastbaar. Om het bodemarchief beter te beschermen is het sindsdien verplicht om de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden te beoordelen.

Als behoud in de bodem geen optie is, dan worden archeologische resten opgegraven. De initiatiefnemer van een ruimtelijk plan dat bodemverstoring tot gevolg heeft, is verantwoordelijk voor de planologische en financiële inpassing van het archeologisch onderzoek. Een bouwplan dient te voorzien in maatregelen om archeologische overblijfselen volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie te documenteren en de informatie en vondsten te behouden.

Cultuurhistorie

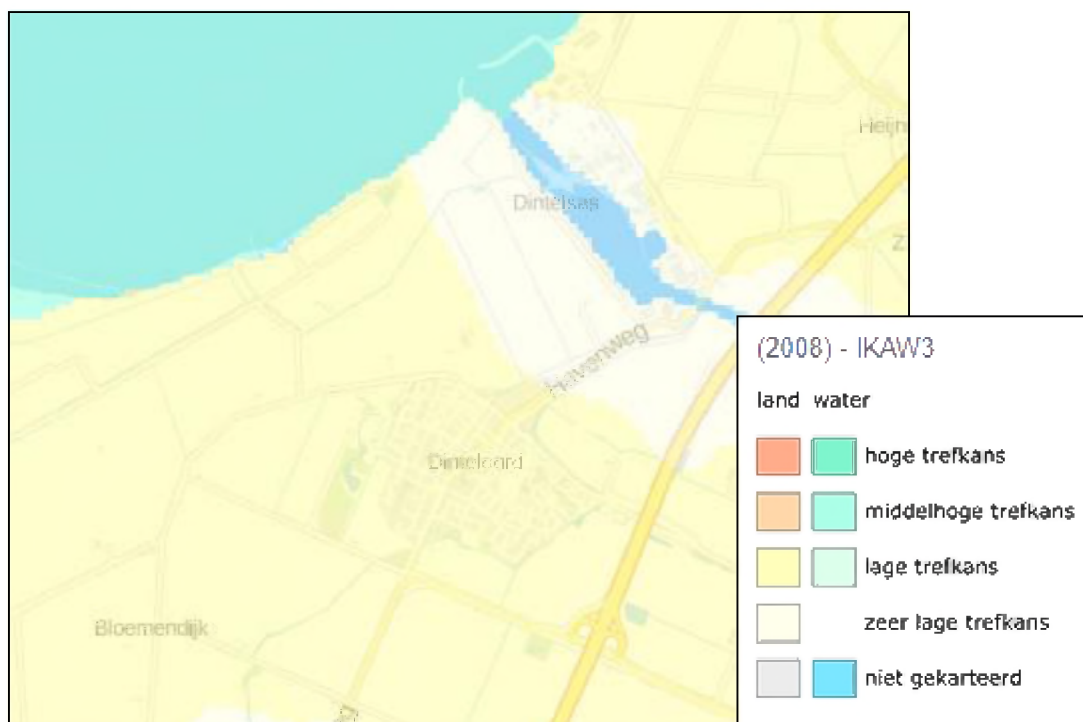
Door de wijziging van artikel 3.1.6, tweede lid, onderdeel a van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) moeten naast de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten ook cultuurhistorische waarden worden meegewogen bij het vaststellen van ruimtelijke plannen.

Cultuurhistorie omvat vele aspecten zoals het archeologisch erfgoed, (archeologische) monumenten, landschappelijke elementen en structuren, stedenbouwkundige structuren en delen van de infrastructuur. Uitgangspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen is om het binnen een gebied aanwezige cultuurhistorische erfgoed te behouden.

4.9.2 Beoordeling

Archeologie

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (R.C.E.) spreekt op basis van gebieds- en bodemkenmerken haar verwachting uit over de mogelijkheid van archeologische vondsten in de bodem. Terreinen binnen het plangebied waar de archeologische waarden nog onbekend zijn, worden in drie categorieën ingedeeld: gebieden met een hoge, middelhoge of lage indicatieve (verwachtings-)waarde (IKAW). Dit zijn gebieden waar de kans respectievelijk groot, middelgroot of klein is dat er archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn. Op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW, 3e generatie) is de kans op het aantreffen van archeologische resten weergegeven. In onderstaand figuur is een uitsnede opgenomen van de IKAW. Voor wat betreft de locatie van de 4 te realiseren windturbines (in beide varianten) is er sprake van lage trefkans danwel een zeer lage trefkans.



Figuur 4.9

Uitsnede van de Indicatieve Kaart Archeologische waarden (bron: <https://archeologieinnederland.nl/bronnen-en-kaarten/amk-en-ikaw>)

De beoogde windturbineposities zijn gelegen in het bestemmingsplan “Buitengebied Dinteloord en Prinsenland”. In het bestemmingsplan zijn de hoge archeologische tot middelhoge archeologische waarden beschermd door middel van een gebiedsaanduiding. Ter plaatse van de locatie van de beoogde windturbineposities is geen gebiedsaanduiding opgenomen.

Cultuurhistorie

Niet alleen de bescherming van de archeologische waarden is vastgelegd in het vigerende bestemmingsplan maar ook de bescherming van de cultuurhistorische gebieden binnen de gemeente Steenbergen. De basis voor deze bescherming vormt de Verordening ruimte Noord - Brabant, versie juli 2017 (zie onderstaand figuur). In het plangebied van het bestemmingsplan komen in dit geval enkel aardkundige waardevolle gebieden voor. Deze gebieden hebben een passende beschermde status. Het gaat hier onder meer om de gebieden als de polderdijken, de gorzen en de krekken. Door middel van een dubbelbestemming en/of een gebiedsaanduiding is de waarde van deze gebieden vastgelegd. Ter plaatse van de locatie van de beoogde windturbineposities is geen dubbelbestemming en/of een gebiedsaanduiding opgenomen.



Figuur 4.10

Uitsnede Verordening Ruimte Noord-Brabant, themakaart Cultuurhistorie (plangebied in rood omcirkeld)

4.9.3 Conclusie

Het aspect archeologie en cultuurhistorie vormt geen belemmeringen voor het onderhavig plan.

4.10 Slagschaduw

4.10.1 Wettelijk kader

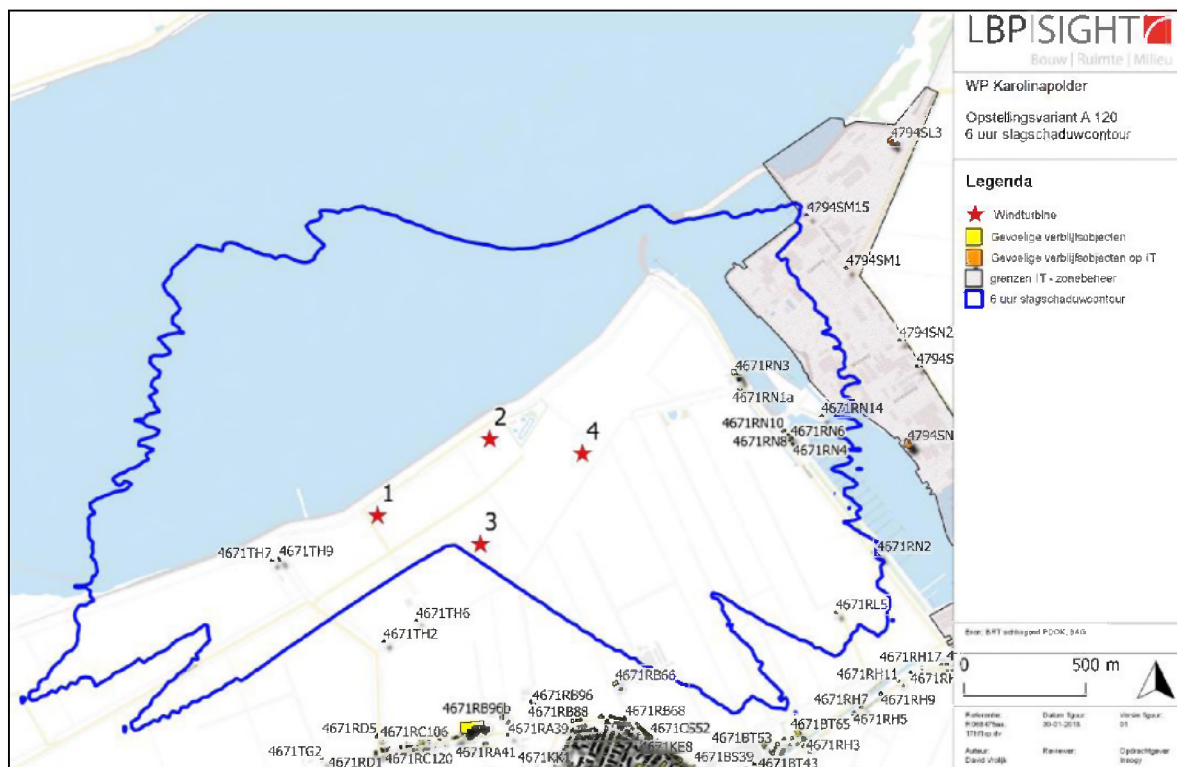
Slagschaduw betreft de lichtflikkeringen die optreden vanwege de passerende schaduw veroorzaakt door de draaiende rotorbladen van een windturbine. Deze lichtflikkeringen treden op als vanaf de ontvanger gezien de rotorbladen van een windturbine de zonnestralen onderbreken. Op basis van het Activiteitenbesluit is het een vereiste om de slagschaduw op woningen te onderzoeken. De hinder doet zich vooral voor als de slagschaduw op het raam van een woning valt en hierdoor binnen in de woning sterke wisselingen in de lichtsterkte optreden. Windturbines veroorzaken geen slagschaduw als de lucht volledig bewolkt is, als de windturbine stil staat doordat het (vrijwel) windstil is of als rotorbladen parallel staan met de lijn tussen de ontvanger en de zon.

Voor slagschaduw geldt volgens artikel 3.12 lid 1 van de Activiteitenregeling dat een stilstandvoorziening is voorgeschreven in het geval dat de grenswaarde wordt overschreden van maximaal 17 dagen per jaar met niet meer dan 20 minuten per dag slagschaduw ter plaatse van gevoelige objecten. Deze norm is geldig voor zover de afstand tussen de windturbine en de gevoelige objecten minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt.

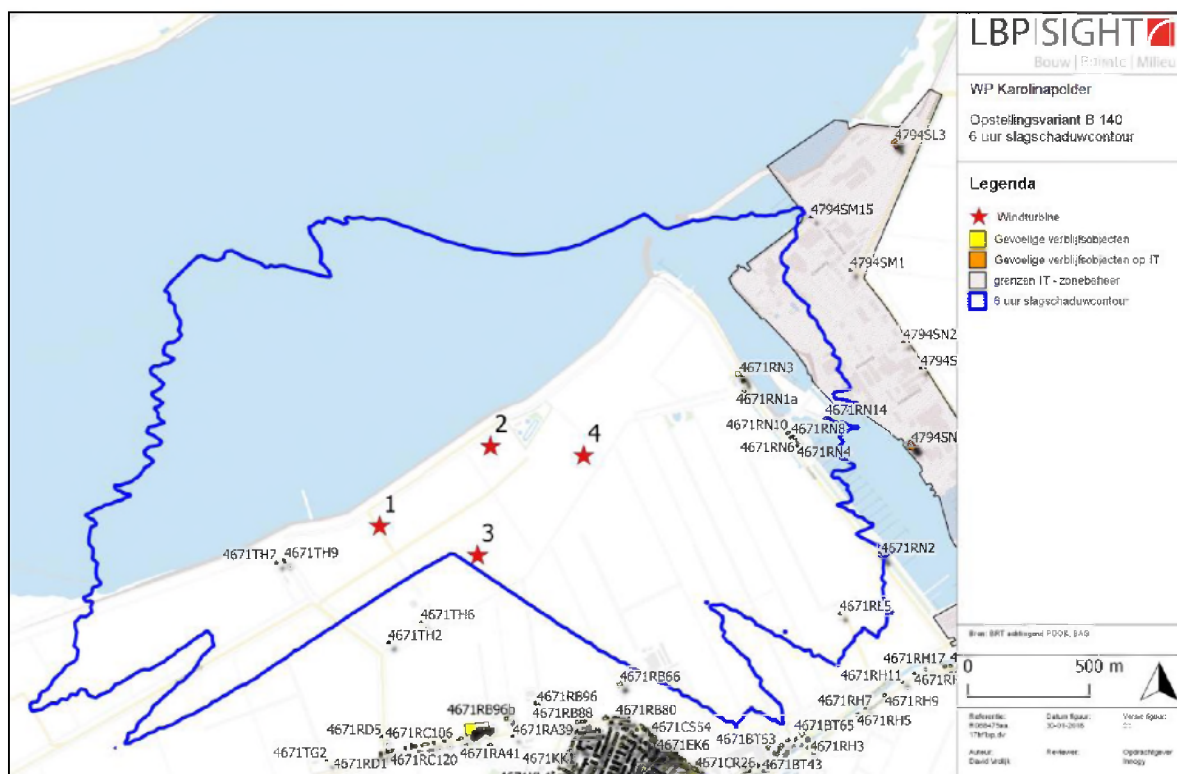
4.10.2 Beoordeling

Door LBP|SIGHT is een onderzoek uitgevoerd naar slagschaduw als gevolg van de windturbines (kenmerk R068475aa.17hf1xp.dv). In het onderzoek is uitgegaan van twee clustervarianten (één met een maximale rotordiameter van 120 meter (variant A), en één met een maximale rotordiameter van 140 meter (Variant B)). Daarbij is uitgegaan van een worst-case scenario, namelijk de Lagerwey V136 turbine op een ashoogte van 166 meter.

Op onderstaande figuren is de verwachte 6 uur slagschaduwcontour gegeven van de twee opstellingsvarianten A en B.



Figuur 4.11
Variant A



Figuur 4.12
Variant B

De slagschaduwnorm van 17 dagen met meer dan 20 minuten slagschaduw wordt bij meerdere woningen overschreden ten gevolge van de worst-case turbine. In het geval van de worst-case Lagerwey L136 turbines moeten deze daarom voorzien worden van een stilstandsvoorziening, waarmee voldaan wordt aan de slagschaduwnorm.

Voor het volledige onderzoek wordt verwezen naar bijlage V.

4.10.3 Conclusie

In de turbines wordt een stilstand voorziening gerealiseerd zodat aan het wettelijk kader wordt voldaan. Het aspect slagschaduw vormt daarmee geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkelingen.

4.11 Radar

4.11.1 Wettelijk kader

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de bijbehorende regeling (Rarro) bevatten het toetsingskader voor radarverstoring van defensieradar. Op grond van artikel 2.6.9 Barro, waarin is voorgeschreven dat onder meer een omgevingsvergunning voor bouwwerken (zoals windturbines) met een grotere bouwhoogte dan is opgenomen in de Rarro, moet worden getoetst aan de rekenregels voor radarverstoring. Deze toets wordt uitgevoerd met behulp van het rekenmodel Perseus dat wordt beheerd door TNO. Voor nieuwe windturbines geldt dat toetsing verplicht is binnen een gebied van 75 km rondom een radarpost die in de Rarro is aangewezen.

Op grond van de wettelijke regeling in het Barro wordt de mogelijke verstoring van het defensie-radar als gevolg van radarreflectie en schaduwwerking berekend en uitgedrukt in een percentage-verlies aan detectiekans van objecten. Het verlies aan detectiekans mag niet meer bedragen dan de minimale detectiekans die door het Ministerie van Defensie op de betreffende locatie wordt gehanteerd.

4.11.2 Beoordeling

Door TNO is een eerste radarbeoordeling uitgevoerd op basis van de maximale afmetingen van de geplande windturbines (tiphoogte 234m en ashoogte 166m). Uit de beoordeling blijkt dat er wat betreft het verkeersleidingsradarnetwerk geen belemmeringen zijn. Ten aanzien van de gevechtsleidingsradar is gebleken dat de nu doorgerekende clusteropstellingen aan de norm voldoet voor de radar van Herwijnen.

Voor de volledige beoordeling wordt verwezen naar bijlage VIII.

Zodra een definitieve keuze is gemaakt van het type windmolen binnen de voor dit project aangehouden bandbreedte, zal voor dat specifieke type een verklaring van geen bezwaar bij defensie worden aangevraagd en ter goedkeuring worden voorgelegd aan het bevoegd gezag. Indien deze goedkeuring ontbreekt zal er niet worden aangevangen met de bouwwerkzaamheden van windpark Karolinapolder

4.11.3 Conclusie

Het aspect radar vormt geen belemmeringen voor het onderhavige plan.

5 Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

5.1.1 Algemeen

Bij een omgevingsvergunning voor planologisch afwijken van het bestemmingsplan dient op grond van artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening (Wro) in de plantoelichting van de planologische onthef-fing omgevingsvergunning minimaal inzicht te worden gegeven in de economische uitvoerbaarheid van het plan. Tevens is met de inwerkingtreding van de Wro de verplichting ontstaan om, indien sprake is van ontwikkelingen waarvoor de gemeente redelijkerwijs kosten moet maken, bijvoor-beeld voor de aanleg van voorzieningen van openbaar nut, en de plankosten, deze moeten kunnen worden verhaald op de initiatiefnemer c.q. ontwikkelaar.

De ontwikkeling van voorliggend project betreft een particulier initiatief op gronden die in particulier eigendom zijn. Na realisatie blijven de gronden in particulier bezit. De kosten verband houdende met onderhavige ruimtelijke onderbouwing, alsmede met de uitvoering van de bouwplannen, zijn voor rekening van de initiatiefnemer. De gemeentelijke kosten worden verhaald door het heffen van leges.

5.1.2 Planschade

Artikel 6.1 van de Wro biedt de grondslag voor de vergoeding van zogenoemde 'planschade'. Deze vergoeding wordt in beginsel toegekend door het besluitvormend orgaan aan degene die waarde-vermindering van onroerend goed ondervindt door het besluit om van het bestemmingsplan af te wijken. Artikel 6.4 onder a van de Wro bepaalt dat de gemeente de mogelijkheid heeft om een met een initiatiefnemer van een plan (degene die om het besluit om van het bestemmingsplan af te wijken verzoekt) een overeenkomst te sluiten. Er wordt een overeenkomst gesloten waarin is opgenomen dat eventuele planschade voor rekening van de initiatiefnemer is. Hiermee is het risico op planschade voor de gemeente afgedekt.

5.1.3 Conclusie

Gezien het voorgaande wordt het plan financieel uitvoerbaar geacht.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Artikel 6.18 Besluit omgevingsrecht (Bor) geeft aan dat op de voorbereiding van een omgevings-vergunning, die wordt verleend met toepassing van artikel 2.12, lid 1, onder a, 3° Wabo, artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) overeenkomstig van toepassing is. Artikel 3.1.1 Bro geeft aan dat de gemeente bij voorbereiding overleg moet plegen met de besturen van de betrokken gemeenten en waterschappen en met de diensten van provincie en rijk die betrokken zijn bij de zorg voor ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen die in het plan in het geding zijn.

5.2.1 Plan(vormings)proces

De ruimtelijke onderbouwing wordt gelijktijdig met de omgevingsvergunning voor de activiteit 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening' ter inzage gelegd. Gedurende de ter inzage termijn wordt een ieder in de mogelijkheid gesteld schriftelijke en/of mondelinge zienswijzen te geven op het ontwerp van de omgevingsvergunning.

5.2.2 Conclusie

Gezien het voorgaande wordt het plan maatschappelijk uitvoerbaar geacht. De rechtsbescherming is daarmee voldoende gewaarborgd.

6 Conclusie

Op grond van voorgaande toetsing aan het relevante ruimtelijke beleid en de diverse milieu- en omgevingsaspecten wordt geconcludeerd dat het opschalen van het windpark vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening geen negatieve ruimtelijke gevolgen heeft. Onderhavige ontwikkeling voorziet namelijk in de sloop van de bestaande windturbines en realisatie van vier nieuwe windturbines op nagenoeg dezelfde locatie. Het plan is dusdanig beperkt van omvang dat er geen significante ruimtelijke gevolgen zijn. Er zijn geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van de ontwikkeling.

LBP|SIGHT BV



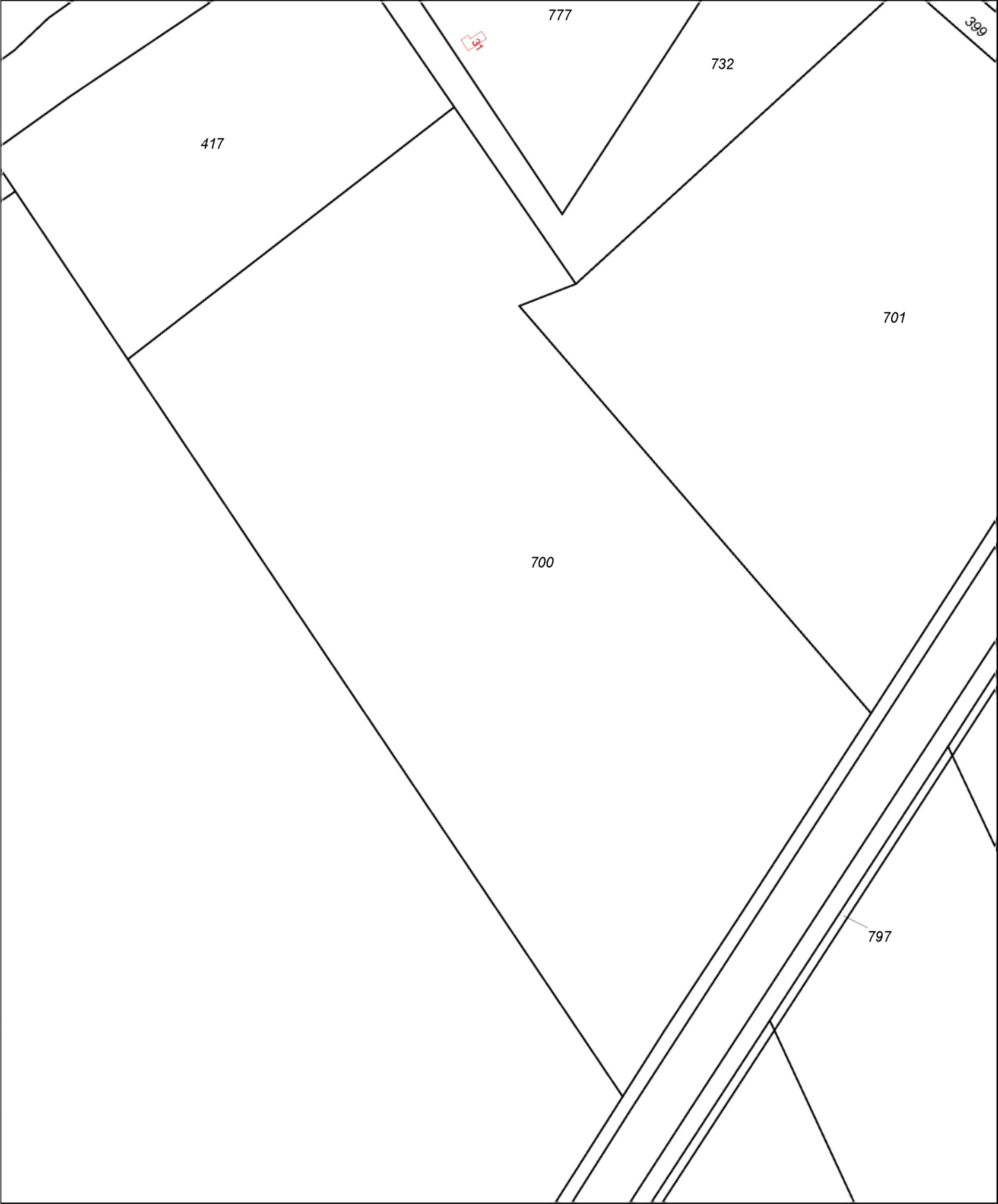
J.C. (Jos) Wiegman MSc



M.I. (Meriël) Huizer MSc

Bijlage I

Kadastrale kaart



0 m 25 m 125 m

12345 25 — Vastgestelde kadastrale grens — Voorlopige kadastrale grens — Administratieve kadastrale grens — Bebouwing — Overige topografie	Voor een eensluitend uittreksel, Apeldoorn, 2 februari 2018 De bewaarder van het kadaster en de openbare registers	Schaal 1:2500 Kadastrale gemeente Sectie Perceel DINTELOORD A 700	
---	--	--	--

Aan dit uittreksel kunnen geen betrouwbare maten worden ontleend.
De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankenrecht.

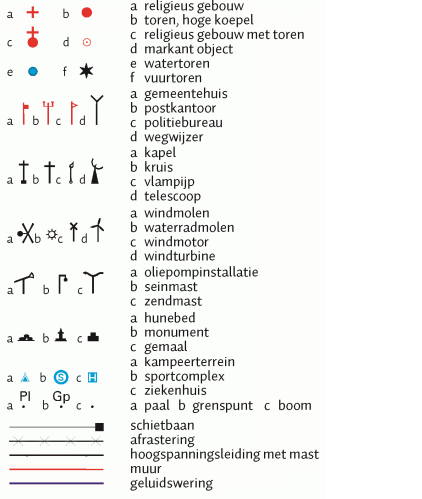


Deze kaart is noordgericht.

Schaal 1: 12500

 Hier bevindt zich Kadastraal object DINTELOORD A 700
Schenkeldijk, DINTELOORD
CC-BY Kadaster.

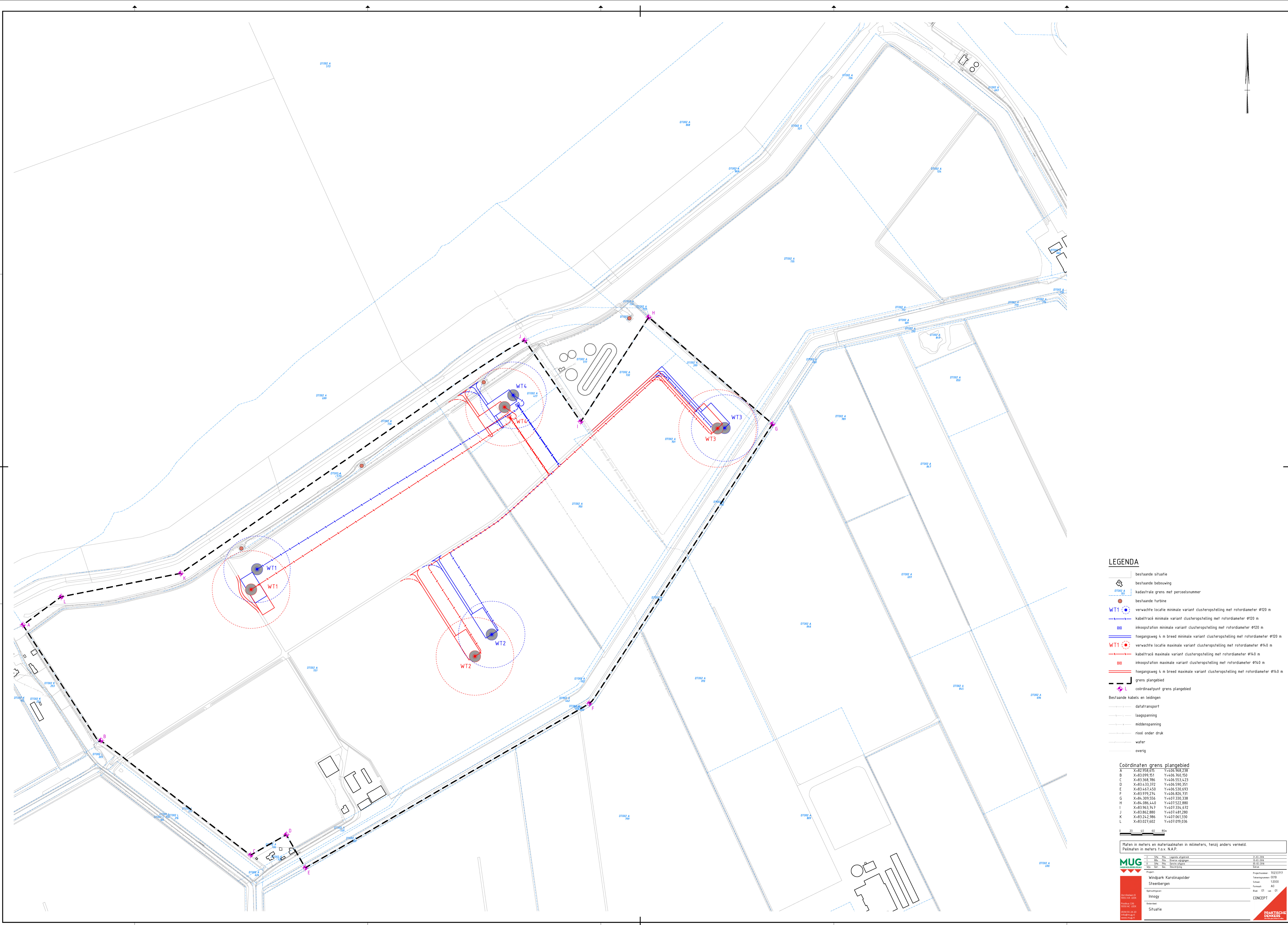


	BEBOUWING a bebouwd gebied b gebouwen c hoogbouw d kas
	WEGEN a autosnelweg b hoofdweg met gescheiden rijbanen c hoofdweg d regionale weg met gescheiden rijbanen e regionale weg f lokale weg met gescheiden rijbanen g lokale weg h weg met losse of slechte verharding i onverharde weg j straat/overige weg k voetgangersgebied l fietspad m pad, voetpad n weg in aanleg
	BRUGGEN a viaduct b aquaduct c tunnel d vaste brug e beweegbare brug f brug op pijlers
	SPOORWEGEN a spoorweg: enkelspoor b spoorweg: meersporig c station d spoorweg in tunnel e tramweg f a sneltram g b sneltramhalte h a metro bovengronds i b metrostation j HYDROGRAFIE k waterloop: smaller dan 3 m l waterloop: 3-6 m breed m waterloop: breder dan 6 m n a schutsluis o b stuwen p a duiker q b grondduiker r c afsluitbare duiker
	BODEMGEBRUIK a grasland met sloten b akkerland met greppels c boomgaard d fruitkwekerij e boomkwekerij f grasland met populierenopstand g loofbos h naaldbos i gemengd bos j griend k heide l zand m drasland, moeras n rietland o dodenakker, begraafplaats p overig bodemgebruik
	OVERIGE SYMBOLEN a religieus gebouw b toren, hoge koepel c religieus gebouw met toren d markant object e watertoren f vuurtoren g gemeentehuis h postkantoor i politiebureau j wegwijzer k kapel l kruis m vlampijp n telescoop o windmolen p waterradmolen q windmotor r windturbine s oliepompinstallatie t seimast u zendmast v hunebed w monument x gemeentehuis y kampeerterrein z sportcomplex aa ziekenhuis ab paal ac grenspunt ad boom ae schietbaan af afrastering ag hoogspanningsleiding met mast ah muur ai geluidswering



Bijlage II

Situatietekening plangebied



LEGENDA

- bestaande situatie
- bestaande bebouwing
- kadastrale grens met perceelsnummer
- bestaande turbine
- WT1
- verwachte locatie minimale variant clusteropstelling met rotordiameter $\varnothing 10$ m
- kabeltracé minimale variant clusteropstelling met rotordiameter $\varnothing 10$ m
- inkoppentuin minimale variant clusteropstelling met rotordiameter $\varnothing 10$ m
- hoegaansweg 4 m breed minimale variant clusteropstelling met rotordiameter $\varnothing 10$ m
- WT1
- verwachte locatie maximale variant clusteropstelling met rotordiameter $\varnothing 14$ m
- kabeltracé maximale variant clusteropstelling met rotordiameter $\varnothing 14$ m
- inkoppentuin maximale variant clusteropstelling met rotordiameter $\varnothing 14$ m
- hoegaansweg 4 m breed maximale variant clusteropstelling met rotordiameter $\varnothing 14$ m
- grens plangebied
- coördinaatpunt grens plangebied
- Bestaande kabels en leidingen
- dafaftransport
 - laagspanning
 - middenspanning
 - riool onder druk
 - water
 - overig

Coördinaten grens plangebied

A	X=82.958,615	Y=406.988,238
B	X=83.099,151	Y=406.760,150
C	X=83.368,786	Y=406.553,423
D	X=83.433,372	Y=406.590,351
E	X=83.467,450	Y=406.530,693
F	X=83.979,274	Y=406.826,731
G	X=84.309,556	Y=407.320,338
H	X=84.086,440	Y=407.522,880
I	X=83.963,747	Y=407.334,672
J	X=83.862,880	Y=407.481,280
K	X=83.242,986	Y=407.061,320
L	X=83.027,602	Y=407.019,036

Maten in meters en materiaalmaten in millimeters, tenzij anders vermeld.
Peilmaten in meters t.o.v. N.A.P.

2	Sm	Pla	Legenda uitgebreid	21-02-2010
1	Bdo	Pla	Diverse wijzigingen	13-07-2010
0	Sm	Pla	Eerste uitgave	05-02-2010
Wij.	Ger.	Ger.	Beschrijving	Datum

```

graph LR
    A[Project] --> B[Windpark Karolinapolder Steenberg]
    B --> C[Opdrachtgever: Innogy]
    C --> D[Ontwerper: Situatie]
    D --> E[CONCEPT]
    style E fill:#f00,stroke:#f00,stroke-width:2px
  
```

Project

Windpark Karolinapolder Steenberg

Opdrachtgever: Innogy

Ontwerper: Situatie

CONCEPT

Bijlage III

Intentieovereenkomst



**Intentieovereenkomst uitwerking sociale randvoorwaarden project vernieuwen/opschalen
bestaande windmolens Karolinadijk in Dinteloord, gemeente Steenberg.**

Partijen:

- De besloten vennootschap, innogy Windpower Netherlands BV gevestigd te 5211 AK 's-Hertogenbosch aan het Willemsplein 4, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 16065082, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer J.W.Th. Boorsma en de heer S. Tulp, hierna ook aangeduid als innogy; en
- De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Steenberg, gevestigd aan Buiten de Veste 1 (4652 GA) te Steenberg (NB), te dezen ingevolge artikel 171 Gemeentewet vertegenwoordigd door de heer R.P. van den Belt MBA, burgemeester van de gemeente Steenberg, en handelend ter uitvoering van het besluit van burgemeester en wethouders van 19 december 2017, hierna ook aangeduid als 'de Gemeente'.

Indien een partij in het algemeen wordt bedoeld, wordt deze aangeduid als partij of, indien als partijen gezamenlijk worden bedoeld als partijen.

Overwegende:

- I. innogy is ontwikkelaar en exploitant van vier (4) bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord, gemeente Steenberg. innogy heeft grondpositie-contracten gesloten met grondeigenaren in het gebied die het mogelijk maken de bestaande windturbines te vervangen door vier (4) nieuwe windturbines ("de Windturbines") ter vervanging van eerdergenoemde windturbines ("Repowering") in een nieuw te realiseren windpark (Windpark).
- II. innogy als initiatiefnemer voor het vernieuwen van het Windpark is voornemens de Gemeente te verzoeken hiertoe de benodigde ruimtelijke procedures in werking te stellen en haar medewerking te verlenen bij de totstandkoming van de benodigde bestuursrechtelijke besluitvorming.
- III. Bij schrijven van 13 oktober 2011 heeft de regio West-Brabant, naar aanleiding van een verzoek van de provincie Noord-Brabant, gezocht naar locaties voor de plaatsing van windturbines ter uitvoering van de nationale Structuurvisie Wind op Land, aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant het 'Aanbod windenergie West-Brabant' gedaan (bijlage 1), hierna ook aangeduid als 'het regionale bod'.
- IV. In dit aanbod is voorzien in opschaling van de 4 windturbines aan de Karolinadijk in Dinteloord, (aantal MW extra: 21,6). Opschaling is afhankelijk van meer turbines en/of groter vermogen turbines.
- V. In de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie, vastgesteld door de gemeenteraad op 31 mei 2012, is het aandeel van de gemeente Steenberg in het regionale aanbod verankerd.
- VI. De Provincie Noord-Brabant houdt Steenberg aan de minimale prestatieverplichting in relatie tot het regionale bod van 9,6 MW extra ten opzichte van de huidige windturbines (nu: 4 x 0,6 MW).
- VII. De gemeente heeft bij raadsbesluit van 22 september 2016 besloten de volgende sociale randvoorwaarden voor realisatie van zon-, wind- en bio-energieprojecten en opschaling bestaande bouwwerken, vast te stellen:
 - a. De Trias Energetica is uitgangspunt;
 - b. De projecten moeten bijdragen aan de bewustwording van eigen mogelijkheden tot energiereductie en tot zelf produceren van duurzame energie en op die manier bijdragen aan een vitale samenleving;
 - c. Bij voorkeur worden projecten ontwikkeld op basis van een gemeenschappelijke benadering van ondernemers, overheid, inwoners, onderwijs en onderzoek;

- d. Een project moet bijdragen aan het inzicht dat het doel (in 2040 een energie-neutrale gemeente Steenberg) beter en eerder bereikt kan worden door ruimte te bieden aan lokale initiatieven en bedrijven;
 - e. Het project rust op het principe dat een deel van de opbrengst wordt geïnvesteerd in lokale energiebesparing en- productie;
 - f. De aanpak is gebaseerd op vertrouwen en herkenbaarheid door bij te dragen aan de lokale gemeenschap in de vorm van energiebesparing en energieproductie per kern;
 - g. De aanpak is gebaseerd op een transparante en langjarige samenwerking met inwoners en bedrijven waar iedereen voordeel bij heeft.
- VIII. innogy is, onder voorwaarden genoemd in deze overeenkomst, bereid aan de uitwerking van voornoemde sociale randvoorwaarden mee te werken.
- IX. partijen wensen de intenties voor uitwerking hiervan in deze overeenkomst vast te leggen, met als doel de intentieafspraken zo snel als mogelijk omgezet te hebben in een samenwerkingsovereenkomst tussen partijen.

Komen overeen:**1. Invulling sociale randvoorwaarden**

- 1.1 Indien het mogelijk is vier (4) windmolens met een tiphoogte van minimaal 180 meter te plaatsen dan is innogy bereid één (1) van deze windmolens als 'dorpsmolen' aan te merken. Hetgeen betekent dat omwonenden, inwoners en andere verbruikers van energie kunnen participeren in de exploitatie van de windmolen (de Dorpsmolen) en eventuele revenuen collectief ter beschikking komen ter investering in de energietransitie opgave (van de kern Dinteloord).
- 1.2 Ter goede invulling van dit uitgesproken aanbod wordt door innogy onderzocht of dit via het concept van Winddelen® zoals dat al succesvol wordt toegepast door de Windcentrale B.V. kan plaatsvinden. De overige drie (3) windturbines zullen door (of namens) innogy worden gerealiseerd en geëxploiteerd (innogy's Windturbines).
- 1.3 innogy is tevens bereid – na realisatie - vanuit haar deel € 0,50 per geproduceerde Megawattuur (geproduceerd door innogy's Windturbines) ter beschikking te stellen voor het aanjagen van de lokale energietransitie (conform NWEA gedragscode) binnen de directe omgeving van de windmolens.
- 1.4 Ook de exploitant van de Dorpsmolen zal uit haar deel € 0,50 per geproduceerd Megawattuur ter beschikking moeten stellen voor het aanjagen van de lokale energietransitie (conform NWEAgedragscode) binnen de directe omgeving van de windmolens. Bij de uitwerking van detailafspraken met De Windcentrale wordt dit door partijen bedongen.
- 1.5 De gemeente heeft in haar structuurvisie vastgelegd dat voor ieder te bouwen windmolen in de gemeente € 15.000 (vijftienduizend euro) per MW opgesteld vermogen in het groenfonds van de gemeente gestort moet worden. innogy is bereid deze vergoeding voor haar deel van de te bouwen turbines te betalen, onder de voorwaarde dat deze in mindering wordt gebracht op de € 0,50 (vijftig eurocent) vergoeding per geproduceerd Megawattuur zoals bedoeld onder 3. Dit ter voorkoming van dubbele kosten voor innogy.
- 1.6 Ook de exploitant van de Dorpsmolen zal € 15.000 per MW opgesteld vermogen in het groenfonds van de gemeente moeten storten. Partijen spreken af in de detailuitwerking hiervoor adequate afspraken te zullen maken daarbij rekening houdend met hetgeen gesteld onder overweging 1.4.
- 1.7 Partijen zijn zich ervan bewust dat het subsidiebeleid van het Rijk voor windmolens, bekend als Stimuleringsregeling Duurzame Energie +, afgekort als SDE+, jaarlijks bijgesteld kan worden. Het per 25 juli 2017 door ECN afgegeven concept SDE+ advies voor 2018 laat een sterk neerwaartse bijstelling zien. Indien het Rijk besluit de SDE+ subsidie nog verder naar beneden bij te stellen (lager dan het ECN advies SDE+ 2018) zal tussen de gemeente en

innogy overleg plaatsvinden over de dan ontstane situatie ten aanzien van de uitwerking van de sociale randvoorwaarden .:

- 1.8 De uitwerking van de sociale randvoorwaarden zoals in deze intentieovereenkomst bedoeld mag een zorgvuldige ruimtelijke procedure niet in de weg staan. Partijen maken hierover aanvullende afspraken.
- 1.9 Indien blijkt dat het mogelijk is invulling te geven aan de intentie te komen tot een Dorpsmolen zoals bedoeld onder 1.1 in samenwerking met De Windcentrale zoals genoemd onder 1.2, dan is innogy bereid de technische- en ontwikkelkosten van deze Dorpsmolen voor te schieten. De exacte voorwaarden hiervoor worden nader uitgewerkt in de bedoelde samenwerkingsovereenkomst.
- 1.10 Partijen streven ernaar de uitwerking van de sociale randvoorwaarden zo snel mogelijk in een samenwerkingsovereenkomst te hebben vastgelegd.

2. Omvang van deze overeenkomst

- 2.1 De considerans en bijlagen (2) maken integraal onderdeel uit van deze overeenkomst. Bij tegenstrijdigheid tussen de artikelen, de considerans en/of de bijlagen, prevaleert het in de artikelen bepaalde.
- 2.2 Deze overeenkomst omvat alle afspraken tussen partijen en vervangt integraal alle voorgaande afspraken.
- 2.3 Deze overeenkomst heeft louter betrekking op het op bijlage 2 weergegeven zoekgebied uit het Regionaal 'Aanbod windenergie West-Brabant', in welk gebied innogy rechten heeft verworven.

3. Karakter verbintenissen en tussentijdse resultaten

- 3.1 Deze overeenkomst bevat louter inspanningsverplichtingen. Dit betekent dat partijen zich zullen inspannen om het beoogde resultaat, het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst, te bereiken. Het niet bereiken van het beoogde resultaat leidt voor geen van partijen tot enige aanspraak op vergoeding van kosten en/of schade.
- 3.2 Deelresultaten en/of tussentijdse afspraken op onderdelen in het kader van deze intentiefase binden partijen niet. Eerst na volledige ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst zijn partijen gebonden.

4. Kosten

- 4.1 Elk der partijen draagt, tenzij uitdrukkelijk schriftelijk anders overeengekomen, de eigen kosten verbonden aan het uitvoeren van deze Overeenkomst.

5. Publiekrechtelijke verantwoordelijkheden (organen) gemeenten

- 5.1. Partijen zijn zich ervan bewust dat de Gemeente en haar organen bij hun privaatrechtelijk handelen alsook bij publiekrechtelijke besluitvorming wet- en regelgeving, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en de belangen van derden in acht dienen te nemen. Deze Overeenkomst doet aan voormelde verplichtingen, die er toe kunnen leiden dat er besluiten worden genomen die afwijken van deze niet af.

6. Tussentijdse ontbinding en einde overeenkomst

Deze Overeenkomst kan, onverminderd de uit de wet voortvloeiende ontbindingsmogelijkheden, ontbonden worden in elk van de volgende gevallen:

- a. bij faillissement of surseance van betaling van innogy en/of aanvraag daartoe en in alle andere gevallen waarin innogy het vrije beheer over een of meer van haar goederen verliest;
- b. bij een voornemen of een besluit van de algemene vergadering van innogy tot gehele of gedeeltelijke ontbinding;
- c. de door innogy met de eigenaren van de gronden in het zoekgebied gesloten overeenkomsten zijn ontbonden, opgezegd, vernietigd of anderszins zijn beëindigd;
- d. het door onherroepelijk besluiten van hogere overheden is komen vast te staan dat het niet mogelijk zal zijn om in het zoekgebied windturbines te bouwen

7. Tot stand komen overeenkomst

7.1 Deze Overeenkomst komt pas tot stand (art. 6:217 BW) nadat (cumulatief):

- a. het College van B&W van de gemeente Steenberghe overeenkomstig art. 160 lid 1 onder e van de Gemeentewet een besluit tot het aangaan van deze Overeenkomst heeft genomen, en
- b. deze Overeenkomst namens alle Partijen bevoegdelyk is ondertekend.

7.2. Tot het moment dat is voldaan aan al de in Artikel 7.1 genoemde voorwaarden kunnen Partijen geen enkel recht ontlenen aan hetgeen in deze Overeenkomst is opgenomen en aan hetgeen aan de totstandkoming daaraan voorafging.

8. Geschillen

8.1 Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.

8.2 Geschillen over en/of voortvloeiende uit deze Overeenkomst worden in eerste instantie voorgelegd aan de Rechtbank Zeeland, West-Brabant.

9. Bijlagen

9.1 Bij de Overeenkomst behoren de navolgende bijlagen:

- a. het Regionaal bod van 13 oktober 2011 (bijlage 1)
- b. Zoekgebied (bijlage 2).

Paraaf innogy

Paraaf innogy

Paraaf gemeente

9.2

- a. Bijlage 2 maakt onderdeel uit van deze overeenkomst.
- b. Bijlage 1 is kaderstellend voor de te sluiten Samenwerkingsovereenkomst.

ALDUS OVEREENGEKOMEN EN ONDERTEKEND,

innogy Windpower Netherlands B.V

Datum: 7 december 2017

Door: S. Tulp

Titel: manager Control

(Handtekening)

Door: J.W.Th. Boorsma

Titel: Manager Onshore

(Handtekening)

De Gemeente Steenberg

Dhr. R.P. van den Belt MBA ,

Titel: Burgemeester Gemeente Steenberg,

Datum: 19-12-2017

(Handtekening)

Bijlage 1: Regionaal bod 13 oktober 2011

Paraaf innogy



Paraaf innogy



Paraaf gemeente



Bijlage 2: Zoekgebied Windenergie

Paraaf innogy



Paraaf innogy



Paraaf gemeente



Aan: Het college van Gedeputeerde Staten
Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's HERTOGENBOSCH

Uw kenmerk	:		Datum	:	13 oktober 2011
Ons kenmerk	:	DZH/RO/Wonen 2011-668	Contactpersoon	:	P. Vermeulen
Betreft	:	Aanbod windenergie West-Brabant	Telefoonnummer	:	076-5027204

Geachte college,

In de afgelopen periode hebben de gemeenten in West-Brabant op verzoek van gedeputeerde de heer Y. de Boer gezocht naar locaties voor het plaatsen van windturbines om 100 MW extra aan windenergie te kunnen realiseren, naast de reeds opgestarte projecten die bij elkaar 220 MW opleveren. Hierbij is geprobeerd rekening te houden met de algemene en specifieke uitgangspunten van de provincie. Tevens hebben wij gezocht naar een geschikte grootschalige locatie (A16) om aan de wensen van het Rijk tegemoet te komen.

Inleiding

Algemene uitgangspunten:

1. Een locatie(s) voor ca. 100 MW windenergie in West-Brabant om doelstelling van 320 MW in 2020 te kunnen realiseren;
2. Zoek locatie(s) voor in totaal meer dan 100 MW om zo uitval e.d. op te vangen;
3. Zoveel mogelijk geconcentreerd zodat overige gebieden gevrijwaard worden van windenergie;
4. Aansluiten bij grote structuren dan wel grote ingrepen in het landschap;
5. Onderzoek van Bosch en Van Rijn en advies van Steven Slabbers is input voor verdere discussie en besluitvorming. Het is aan de gemeenten of zij deze onderzoeksresultaten en het advies in de discussie willen betrekken.

Specifieke uitgangspunten

1. Het rijk is bezig met Structuurvisie Wind op Land en zoekt in de Zuidwestelijke Delta naar locaties geschikt voor opstellingen >100 MW. Zij wil gebruik maken van de uitkomsten van het overleg in West-Brabant om locaties in West-Brabant mee te nemen in de plan-MER voor de structuurvisie welke medio oktober zal worden opgestart. Het rijk is erg gebaat bij locaties waar regionaal draagvlak voor is. Het is verstandig om in elk geval met 1 locatie > 100 MW naar buiten te komen, welke gedragen wordt door gemeenten en provincie.

Regio West-Brabant | Postbus 503 | 4870 AM Etten-Leur
Tel: 076 – 502 72 00

e-mail: info@west-brabant.eu | www.west-brabant.eu
Inschrijvingsnr. KvK: 51448122 | BNG bankrekening: 285150308

79

- Komen we als regio met kleinere locaties i.p.v. 1 grote locatie, dan zal het rijk in West-Brabant alsnog (meerdere) grotere locaties in de plan-MER voor de Structuurvisie meenemen;
2. De turbines staan er in principe tijdelijk. De provinciale Verordening ruimte stelt dat turbines na de gebruiksperiode moeten worden gesloopt. Deze tijdelijkheid heeft overigens geen gevolgen voor de noodzakelijkheid van de compensatie van de aantasting van het landschap.

Bestuurlijk overleg

Op 16 september 2011 is het eerste concept - bod met uw gedeputeerde besproken. Wij hebben hem het verzoek gedaan om er bij het Rijk voor te zorgen dat er niet nog 100 MW extra moet worden gevonden in de regio. De heer De Boer heeft aangegeven dat hij graag op korte termijn meer duidelijkheid wil over welke locaties "echt zeker" zijn. Voordat er echter gesprekken kunnen plaatsvinden met de provincies Zeeland en Zuid-Holland, zal er in ieder geval bestuurlijk groen licht moeten zijn (colleges van B&W) voor alle door de regio voorgedragen locaties. Pas dan kan door de provincie bij het rijk worden ingebracht dat het bod van de provincie/regio West-Brabant met een omvang van 2 x 100 MW, van rijkswege niet moet leiden tot het opnemen van nog een extra of andere locatie van 100 MW in de regio dan rondom de A16.

Het definitieve aanbod voor de extra 100 MW van de West-Brabantse gemeenten wordt op basis hiervan als volgt geformuleerd:

Opgave provincie

Gemeente Steenbergen

Op het AFC NP gaat de provincie in haar overzicht uit van de realisatie van maximaal 20 MW windenergie (met 8 windturbines). De locatie biedt ruimte voor het realiseren van meer vermogen windenergie.

Het provinciale inpassingsplan voor het AFC NP biedt de ruimte aan maximaal 8 windturbines. Het wijzigingsplan dat nu door Gedeputeerde Staten wordt opgesteld gaat uit van de realisatie van 7 turbines. Het inpassingsplan biedt Gedeputeerde Staten de ruimte voor het realiseren van een extra windturbine.

Er wordt bij het wijzigingsplan tevens gesproken over de realisatie van 3 Windturbines op het AFC NP. Naar mening van Steenbergen moet er in Noord-Brabant gestreefd worden naar het realiseren van zoveel mogelijk vermogen windenergie in MW's met zo weinig mogelijk windturbines. Mogelijk kunnen er op het AFC NP windturbines met een hoger vermogen worden gerealiseerd.

De benodigde afstand tussen de turbines in relatie tot het vermogen beperkt de extra inzet op het AFC NP op dit moment waarschijnlijk tot 7 i.p.v. 8 windturbines met een vermogen tot maximaal 3,4 MW per turbine.

De gemeente is, indien noodzakelijk voor het behalen van de provinciale doelstelling, onder voorbehoud van instemming door de gemeenteraad, bereid om medewerking te verlenen aan de opschaling van de vier bestaande turbines aan de Karolinadijk te Dinteloord van 0,6 MW naar maximaal 6 MW per windturbine. Deze turbines maken onderdeel uit van het bestaande park langs de Volkeraksluizen. Door de opschaling neemt het aantal turbines in de gemeente Steenbergen niet toe, maar het

Regio West-Brabant | Postbus 503 | 4870 AM Etten-Leur

Tel: 076 – 502 72 00

e-mail: info@west-brabant.eu | www.west-brabant.eu

Inschrijvingsnr. KvK: 51448122 | BNG bankrekening: 285150308

7 8

te leveren vermogen windenergie neemt wel toe.

Gemeente Moerdijk

Er liggen plannen van RWE-Essent om de turbines in het reeds bestaande park op de Volkeraksluizen/ Sabinadijk te vervangen door minder maar grotere turbines. Het park ligt op het grondgebied van zowel de gemeente Moerdijk als Steenberg. Van zowel de gemeente Steenberg als Moerdijk hebben de wethouders aangegeven dat, indien noodzakelijk voor het behalen van de provinciale doelstelling, kan worden gezien of de bestaande windturbines langs de Volkeraksluizen kunnen worden opgeschaald. Voor een opschaling van de bestaande windturbines is besluitvorming door de gemeenteraden nodig. Door de opschaling neemt het aantal turbines niet toe, maar het te leveren vermogen windenergie wel. Er staat nu een vermogen van 15,4 MW in Moerdijk en 2,4 MW in Steenberg (totaal 17,8 MW, volgens rapportage Essent). De plannen van RWE-Essent gaan in Moerdijk uit van het terugplaatsen van 12 turbines van 3 MW (totaal 36 MW) of 10 turbines van 6 MW (totaal 60 MW). Mogelijk dat via optimale inpassing er nog 1 of 2 turbines extra bij kunnen worden geplaatst. Hiervan wordt 20,6 MW tot 44,6 MW in Moerdijk extra gerealiseerd.

De turbines op het Windpark Oud Dintel kunnen geoptimaliseerd worden. Er wordt gesproken over de realisatie van 5 of 6 stuks turbines met een vermogen van 3 MW op Windpark Oud Dintel. Naar analogie van de opmerkingen van Steenberg kan gesteld worden dat bij optimalisatie naar een windturbine van 3,4 tot 4 MW vermogen er 2,0 tot 6 MW extra wordt gerealiseerd

Gemeente Roosendaal

Het initiatief aan de locatie langs de A17/Roosendaalse Vliet is in een vergevorderd stadium. Onderzocht zal worden of het mogelijk is de geplande turbines op deze locatie op te schalen, afhankelijk van de benodigde bestemmingsplanprocedures en medewerking van de initiatiefnemers.

Gemeente Oosterhout

Er is een particulier initiatief voor het plaatsen van 2 extra turbines te plaatsen ten oosten van de bestaande turbines op bedrijventerrein Weststad III.

Gemeente Woensdrecht

Bij de provincie (PS) ligt een verzoek van de gemeente(raad) van Woensdrecht tot medewerking aan een project van 5 windturbines met een totaal vermogen van 10 tot 12,5MW op de locatie Kabeljauwbeek te Ossendrecht. Het plan past niet binnen de randvoorwaarden van de Verordening ruimte, maar past wel volledig binnen de uitgangspunten van de provinciale Structuurvisie.

Gemeente Bergen op Zoom

In de Auvergnepolder is op dit moment voor 6.875MW aan turbines aanwezig. Het vervangen van de bestaande turbines door minder maar zwaardere turbines is mogelijk en biedt op dezelfde locatie ruimte voor 5

turbines van 3 MW. Het college zal dit voorleggen aan de gemeenteraad.

Gemeente Halderberge

De gemeente Halderberge zal onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de bestaande turbines en de turbines die gepland zijn te vervangen cq. op te schalen, afhankelijk van de nodige bestemmingsplanprocedures en medewerking van de initiatiefnemers.

Tabel opgave provincie

Gemeente	Naam	Aantal turbines	Aantal MW extra*
Steenbergen**	Optimalisatie AFC NP	7 – 8	3,8 – 7,2
	Opschaling Karolinadijk	4	21,6
Moerdijk	Volkeraksluizen /	10-12	20,6 – 44,6
	Sabinadijk		
	Windpark Oud-Dintel	5-6	2,0 – 6,0
	LPM	6	18 - 36
	Industrieterrein Moerdijk	8-11	24 - 33
Roosendaal	A17/Roosendaalse Vliet	3	3
Oosterhout	Weststad III	2	6
Woensdrecht	Kabeljauwbeek	5	10 – 12,5
Bergen op Zoom	Opschaling bestaande turbines Auvergnepolder	5	8,1
Halderberge	Vervanging bestaande en in geplande turbines		10
Totaal			127,1 - 188 MW

* Opschaling is afhankelijk van meer turbines en/of groter vermogen turbines (3, 3,4, 4 of 6 MW)

** De provincie gaat in haar overzicht uit van 20 MW op het AFCNP. De eerder opgenomen extra MW's op het AFC NP gingen uit van de realisatie van 21 MW (7 x 3 MW). De toename moet worden gerelateerd aan de 20 MW van het overzicht van de provincie

Opgave Rijk: grootschalige locatie A16

Zoals op 16 september 2011 met u besproken pleiten wij ervoor om een grootschalig windturbinepark langs de A16 aan te merken. Hiermee komen wij tegemoet aan de wens van het Rijk voor een park van 100 MW. Er is primair gekeken naar lijnopstellingen die als een geheel gecombineerd kan worden tot een langgerekt cluster langs de A16.

Wij zien mogelijkheden voor het plaatsen van turbines op de volgende locaties:

Gemeente Moerdijk/Drimmelen

Er zijn plannen van particuliere initiatiefnemers voor het plaatsen van 5 turbines op grondgebied Moerdijk (westzijde A16) en 3 turbines op grondgebied Drimmelen (oostzijde A16) worden geplaatst bij Zonzeel.

Gemeente Breda

In de gemeente Breda kunnen op 4 locaties langs de A16 turbines worden geplaatst. Het betreft hierbij de clusters Nieuwveer, Galder, Princenville en Hazeldonk-Oost.

Gemeente Zundert

Regio West-Brabant | Postbus 503 | 4870 AM Etten-Leur

Tel: 076 – 502 72 00

e-mail: info@west-brabant.eu | www.west-brabant.eu

Inschrijvingsnr. KvK: 51448122 | BNG bankrekening: 285150308

4 5

In de gemeente Zundert kunnen op de locatie Hazeldonk-West turbines worden geplaatst. Beide locaties op Hazeldonk sluiten aan op de bestaande windturbines in de gemeente Hoogstraten (België).

Tabel opgave Rijk

Gemeente	Naam	Aantal turbines	Aantal MW extra*
Moerdijk	Cluster Zonzeel-Westzijde	5	15 – 20
Drimmelen	Cluster Zonzeel-Oostzijde	3	9 – 12
Breda	Cluster Nieuwveer		
	- Opschalen bestaande turbine	1	1,15 – 3,15
	- Opschalen vergunde turbines	2	4,3 – 7,3
	- Nieuwe turbines	2	6 – 8
	Cluster Galder	4	12 – 16
	Cluster Hazeldonk-Oost	3 à 4	9 – 12
	Cluster Princenville	3	9 – 12
Zundert	Cluster Hazeldonk-West	3 à 9	9 – 36
Totaal			74,45 -126,45 MW

* Opschaling is afhankelijk van meer turbines en/of groter vermogen turbines (3 of 4 MW)

Bij alle aangeboden opties dient u ervan uit te gaan dat er sprake is van een onderzoeksmogelijkheid en dat er nog wel rekening gehouden moet worden met onzekere factoren als besluitvorming gemeenteraad, bestemmingsplanprocedures, etc.

De locaties cluster Nieuwveer en cluster Hazeldonk-Oost in Breda en de locatie cluster in Zundert (Treeport), passen niet binnen de randvoorwaarden van de Verordening ruimte en passen eveneens niet binnen de algemene uitgangspunten van de Structuurvisie. Gezien het draagvlak binnen de colleges van deze gemeenten voor realisatie van deze locaties, Gaan wij er van uit dat u als Gedeputeerde Staten een uiterste inspanning doet deze problematiek van aanpassing van de Structuurvisie en de Verordening ruimte op dit punt te doen slagen.

Finaal bod: 2 x 100 MW

In totaal kunnen de gemeenten in West-Brabant voldoen aan de vraag om **2 x 100 MW** extra aan windenergie te bieden.

Wij gaan ervan uit dat wij met dit bod voldoen aan de afspraken die op 16 september 2011 met uw gedeputeerde, de heer De Boer, zijn gemaakt en dat de provincie in de besprekingen met het Rijk inbrengt dat de grootschalige locatie van 100 MW rondom de A16 de enige optie voor de regio West-Brabant en de provincie is.

Vanzelfsprekend zal de haalbaarheid van realisatie afhangen van goedkeuring/instemming van de bij de bieding betrokken gemeenteraden in de regio.

De regio West-Brabant ziet dit als een finaal bod, waarbij andere locaties die niet in de overzichten zijn vermeld zijn uitgesloten.

Mocht u met dit finale bod niet kunnen instemmen, behoudt de regio zich het recht voor dit finale bod in te trekken.

Regio West-Brabant | Postbus 503 | 4870 AM Etten-Leur
Tel: 076 – 502 72 00

e-mail: info@west-brabant.eu | www.west-brabant.eu
Inschrijvingsnr. KvK: 51448122 | BNG bankrekening: 285150308

Opmerkingen en overigen aanbevelingen

Tevens willen wij nog het volgende opmerken. In september 2011 is een groep studenten (bedrijfseconomie) van Avans Hogeschool Breda gestart met een onderzoek naar de handelingsmogelijkheden (opties) voor de gemeente Breda bij de ontwikkeling van het windturbine project bedrijventerrein Hazeldonk.

Hierbij wordt een aantal scenario's doorgerekend (tot businesscases), waarbij de gemeente Breda, als eigenaar van de betreffende grondpercelen, verschillende posities inneemt. Op basis van de aanbevelingen/conclusies van dit onderzoek (medio november 2011), zal de gemeente Breda haar vervolgbeleid bepalen.

Het AgentschapNL pakt dit onderzoek vervolgens (december) op om hier dieper juridische en bedrijfseconomische conclusies uit te gaan trekken, die op landelijk schaal in workshopverband met een breed scala aan belanghebbende partijen zal worden gedeeld.

Wij willen dit initiatief ook regionaal verder uitwerken met als doel om de windenergieprojecten die vanuit onze gemeenten aan de provincie en aan het Rijk worden aangeboden een grotere slaagkans te geven.

Daarnaast willen we u ook graag attenderen op ontwikkelingen en mogelijkheden voor windenergie in andere delen van Noord-Brabant, zoals de locatie A 59, aansluitend op 'onze' grootschalige locatie A 16 en op het gebied Waalwijk – Tilburg.

Ook deze initiatieven kunnen ervoor zorgen dat de provinciale doelstelling wordt bereikt.

Hoogachtend,
Namens de Regio West-Brabant,

J.J. Luteijn
Voorzitter Bestuurscommissie Duurzaamheid

Mw. L.C.J. Lijmbach-Schneider
Voorzitter Bestuurscommissie Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen

7 2



Bijlage 2:

Zoekgebied windenergie



0 250 500 750 1000 m

M 51

Bijlage IV

M.e.r beoordelingsbesluit

ARCHIEF



ons kenmerk : UM1800425
zaaknummer : zk17005255
uw kenmerk : I-WP-NL-2017-035
uw brief van : 22 januari 2018
afdeling : Beleid
contactpersoon : Marc de Jong
telefoonnr. : 0167-543 415
bijlage(n) :

onderwerp : Aanmeldingsnotitie m.e.r. beoordeling windpark
Karolinapolder

innogy Windpower Netherlands
de heer J.W.T. Boorsma
postbus 72
5201 AB DEN BOSCH

Steenbergen, 30 januari 2018

VERZONDEN 31 JAN. 2018

Geachte heer Boorsma,

In uw brief van 22 januari 2018 heeft u de aanmeldingsnotitie m.e.r. beoordeling windpark Karolinapolder ingediend. In deze brief treft u ons besluit aan.

Besluit

Wij besluiten, gelet op de bepalingen in de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage, dat voor de aanvraag voor een vergunning in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voor de opschaling van de windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord, innogy Windpower Netherlands geen Milieueffectrapport hoeft op te stellen.

Inleiding

innogy Windpower Netherlands, hierna initiatiefnemer, is voornemens om de bestaande windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord op te schalen, zodat de vier bestaande windturbines worden vervangen door vier nieuwe windturbines waarbij de duurzame opwekcapaciteit wordt vergroot. Ten behoeve van deze opschaling bent u voornemens om een aanvraag in te dienen voor:

- een omgevingsvergunning bouwen op grond van artikel 2.1, lid 1 sub a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo);
- een omgevingsvergunning handelen in strijd met de regels ruimtelijke ordening op grond van artikel 2.1, lid 1 sub c van de Wabo;
- het oprichten van een inrichting (Beperkte milieutoets) (artikel 2.1, lid 1, aanhef en onderdeel i Wabo, juncto Besluit omgevingsrecht, artikel 2.2a, lid 1, aanhef en onderdeel a, juncto Wet milieubeheer artikel 7.2, lid 1, aanhef en onderdeel b).

M.e.r.-beoordelingsplicht

In het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) 1994 zijn in de bijlage, onderdeel D, activiteiten opgenomen, waarbij op grond van artikel 7.2, vierde lid van de Wet milieubeheer een beslissing moet worden genomen of bij de voorbereiding van het betrokken besluit voor die activiteit(en), vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die zij voor het milieu kan hebben, een milieueffectrapport (MER) moet worden gemaakt. Bij de beslissing omtrent het vorenstaande houdt het bevoegd gezag op grond van artikel 7.17, 3^e lid van de Wet milieubeheer rekening met de in Bijlage III bij de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling aangegeven criteria.

De opschaling van windpark Karolinadijk valt onder de activiteit "oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark" (categorie 22.2 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage). De drempelwaarde in de D-lijst voor deze activiteit is een gezamenlijk vermogen van meer dan 15 MW of meer dan 10 windturbines. De voorgenomen activiteit overschrijdt de drempelwaarde van 15 MW. Dit betekent dat moet worden beoordeeld of bij de voorbereiding van een besluit op de aanvraag voor de omgevingsvergunning, vanwege mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld.

Hiervoor heeft de initiatiefnemer in een brief van 22 januari 2018 een aanmeldingsnotitie aangeleverd, inclusief diverse bijlagen. Wij hebben deze gegevens beoordeeld en voldoende bevonden om te beoordelen of sprake is van zodanige bijzondere omstandigheden dat een milieueffectrapportage noodzakelijk is. Deze beoordeling is hierna uitgewerkt.

Overwegingen ten aanzien van de activiteit

Bij de beoordeling of er sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu moet het bevoegd gezag rekening houden met de criteria opgenomen in bijlage III van de Europese m.e.r.-richtlijn 2014/52/EG. Hierbij gaat het over:

- A. de kenmerken van het project;
 - B. de plaats van het project;
 - C. de kenmerken van de potentiële effecten.
- Een nadere onderbouwing treft u hieronder aan.

A. De kenmerken van het project

De omvang van het project

De voorgenomen activiteiten betreffen de bouw, aanleg en inwerking hebben van het windpark inclusief de daarbij behorende infrastructuur (hoofdzakelijk de bouwwegen, opstelplaatsen en kabels die windturbines onderling en met het openbare net ondergronds verbinden) en aansluitend de verdere exploitatie hiervan.

Windpark Karolinapolder is een bestaand windpark nabij Dinteloord. De 4 windturbines worden vervangen door 4 grotere windturbines. De bestaande turbines hebben een ashoogte van 55 meter, een rotordiameter van 52 meter en tiphoogte van 81 meter. De afmetingen van het de 4 nieuwe windturbines staan nog niet vast. Voorzien is dat er een windturbintype gerealiseerd wordt met een vermogen van minimaal 3 MW, met een ashoogte van minimaal 122 en maximaal 166 meter, een rotordiameter van minimaal 117 meter en maximaal 136 meter en een tiphoogte van minimaal 180 en maximaal 234 meter.

De cumulatie met andere projecten

Er zijn geen andere plannen en/of projecten in de directe omgeving in ontwikkeling waarmee de gevolgen van dit project zouden kunnen cumuleren. Voor de opschaling van het windpark Piet de Wit aan de overzijde het Volkerak wordt op dit moment een MER opgesteld. Over de opschaling van dit windpark is nog geen officieel besluit genomen waardoor het nog niet voldoende concreet is om rekening mee te houden. Wel zijn er verschillende bestaande windparken in de omgeving aanwezig. Door de geringe milieueffecten van de opwaardering zijn geen cumulatieve effecten te verwachten met de bestaande windparken.

Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen

Het windpark maakt alleen gebruik van wind als natuurlijke hulpbron. Windturbines leveren stroom zonder uitstoot van broeikasgassen. Fossiele brandstoffen worden uitgespaard. Enkel ten behoeve van de aanlegfase worden fossiele brandstoffen gebruikt. Aan het einde van de levensfase wordt het schroot hergebruikt.

De productie van afvalstoffen

Het windpark levert net zoals in de bestaande situatie, behalve in beperkte mate afgewerkte olie uit de draaiende systemen, geen afvalstoffen op. Afgewerkte olie wordt afgevoerd bij onderhoud.

Verontreiniging en hinder

De opschaling leidt niet tot verontreiniging. In potentie kan de wijziging van een windpark wel leiden tot hinder voor de directe omgeving vanwege slagschaduw en de emissie van geluid. Onder de kenmerken van de potentiële effecten wordt hier nader op ingegaan.

Risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikelijke stoffen of technologieën

In het Activiteitenbesluit zijn strikte veiligheidseisen voor windturbines opgenomen die zijn vastgelegd in NEN normen. Het risico op falen wordt daarmee tot een minimum beperkt. Er blijft echter een kleine kans op falen bestaan waar rekening mee moet worden gehouden. Hier wordt onder kenmerken van de potentiële effecten nader op ingegaan.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de aard en de omvang van de activiteiten gangbaar zijn voor een windpark én dat de daaruit voortvloeiende milieueffecten én hinder zich goed laten identificeren. Er is met betrekking tot de kenmerken van het project dan ook geen sprake van bijzondere omstandigheden die noodzaken tot het opstellen van een milieueffectrapportage.

B. De plaats van het project

Het bestaande grondgebruik in het gebied wijzigt niet: het is al in gebruik door een windpark en agrarische activiteiten. Doordat er relatief weinig woningen in de directe nabijheid van het geplande windpark liggen is de hinder als gevolg van de windturbines in verhouding gering. In de nabijheid van het plangebied bevinden zich Natura - 2000 gebieden en het Natuur Netwerk Brabant (NNB). Significante negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. Ook zijn er geen negatieve effecten op het NNB te verwachten. In de vervolgonderzoeken wordt dit getoetst/geborgd.

Conclusie

Op basis van het bovenstaande concluderen wij dat voor wat betreft de plaats van het project geen bijzondere omstandigheden zijn aan te wijzen die een milieueffectrapportage rechtvaardigen.

C. De kenmerken van de potentiële effecten

De belangrijkste effecten van de opschaling van het windpark op het milieu hebben betrekking op:

Geluid

Ten behoeve van de aanmeldingsnotitie is een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Het windpark valt onder het Activiteitenbesluit milieubeheer. Conform dit besluit geldt een jaargemiddelde grenswaarde van 47 dB Lden en 41 dB Lnight ter plaatse van woningen van derden (artikel 3.14a lid 1). In het akoestisch onderzoek is de geluidbelasting bepaald van de vier beoogde opstellingsvarianten. Hierbij is uitgegaan van een worstcase turbine met het hoogste bronvermogen. Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat, er ten opzichte van het bestaande windpark sprake is van een verandering van de geluidcontour. De geluidcontour wordt groter. Ter plaatse van woningen van derden, kan voor alle opstellingsvarianten worden voldaan aan de grenswaarden van Lden 47 dB Lden en 41 dB Lnight uit het Activiteitenbesluit. Afhankelijk van de uiteindelijke te kiezen opstellingsvariant en windturbintype moeten er mogelijk mitigerende maatregelen getroffen worden.

Slagschaduw

Effecten door slagschaduw treden alleen op in de gebruiksfase. Slagschaduw betreft de lichtflikkeringen die optreden vanwege de passerende schaduw veroorzaakt door de draaiende rotorbladen van een windturbine. Deze lichtflikkeringen treden op als vanaf de ontvanger gezien de rotorbladen van een windturbine de zonnestralen onderbreken. Op basis van het Activiteitenbesluit is het een vereiste om de slagschaduw op woningen te onderzoeken.

Ten behoeve van de aanmeldingsnotitie zijn slagschaduwberekeningen uitgevoerd. Voor deze berekeningen is de windturbine gebruikt met de grootste rotordiameter en de hoogste ashoogte. Om te onderzoeken of voldaan wordt aan de slagschaduwnorm is in de berekening allereerst de verwachte 6 uur slagschaduwcontour (~17x21 minuten) van de

vier opstellingsvarianten bepaald. Ook is de 6 uur slagschaduwcontour van de bestaande situatie bepaald. Ter plaatse van de gevoelige objecten binnen of op deze contour kan mogelijk meer dan zeventien dagen met meer dan 20 minuten slagschaduw optreden. Uit de berekeningen blijkt dat het aantal woningen dat binnen de slagschaduwcontour van de vier onderzochte opstellingsvarianten niet veel verschilt. Wel is er sprake van een vergroting van de slagschaduwcontour ten opzichte van het huidige windpark.

Afhankelijk van de gekozen opstellingsvariant en turbintype wordt voor deze objecten de norm mogelijk overschreden. De voor de normoverschrijding relevante windturbines van het windpark moeten volgens het Activiteitenbesluit worden uitgerust met een stilstandsvoorziening om te voldoen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een slagschaduwcomputer in combinatie met een lichtsensor, die garandeert dat slagschaduw nooit boven de norm optreedt. De computer kent de gevoelige objecten en controleert voortdurend of er sprake is van slagschaduw. Hiermee wordt aan de eisen ten aanzien van slagschaduw voldaan.

Luchtkwaliteit

De windturbines stoten geen emissies uit. Ook leiden de windturbines niet tot een substantiële toename van verkeer. Hierdoor zijn belangrijk nadelige effecten voor de luchtkwaliteit uitgesloten. Er worden geen relevante luchtkwaliteitseffecten verwacht.

Externe Veiligheid

Ten behoeve van de aanmeldingsnotitie is een risicoanalyse uitgevoerd. In deze risicoanalyse is het effect van de vier windturbines op nabijgelegen objecten beschouwd. In de nabijheid van de vier turbines (zowel in lijn als clusteropstelling) bevinden zich geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten. Wel bevinden zich een aantal objecten binnen het invloedsgebied van de windturbines, welke in de risicoanalyse zijn getoetst. Het gaat om de volgende objecten:

- de Sasdijk
- het Volkerak
- het bedrijf Chugoku Paints B.V.
- het bedrijf Axel Christiernsson,

Conclusie van deze risicoanalyse is dat er voor externe veiligheid geen nadelige effecten zijn te voorzien.

Landschap

In de aanmeldingsnotitie is een beschrijving opgenomen van de gevolgen van de opschaling voor het landschap.

De grotere windturbines hebben in het geval van alle vier de opstellingsvarianten effect op het landschap omdat ze zichtbaar zijn van grotere afstand dan de bestaande windturbines. De turbines staan in een relatief vlak en open gebied. De huidige windturbines zijn vanuit de plaats Dinteloord nog grotendeels verscholen achter bebouwing, bomen en dijken. Dit zal deels ook gelden voor hogere windturbines. Vooral vanaf de randen van Dinteloord (bijvoorbeeld vanaf de Stoofdijk, Schenkeldijk en Havenweg) zal duidelijk ervaren worden dat er grotere windturbines staan. Maar ook vanaf verschillende standpunten rond Dinteloord, bijvoorbeeld vanaf de Rijksweg A4.

Naarmate een opstelling een regelmatig beeld sorteert, wordt deze positiever gewaardeerd. Opstellingen met gelijke onderlinge afstanden in de lijn en tussen de lijnen hebben over het algemeen een regelmatig beeld dan opstellingen waarbij (grote) afwijkingen aanwezig zijn tussen deze afstanden. De onderlinge afstand van de windturbines is in alle varianten ook nagenoeg gelijk. Bij de twee clustervarianten wordt de onderlinge afstand van verschillende standpunten niet vanuit alle standpunten als gelijk waargenomen. De totale opstelling is wel als samenhangend geheel herkenbaar. De opschaling van het windpark heeft hiermee effect op het landschap. De effecten zijn niet van dusdanige aard dat we van mening zijn dat er een milieueffectrapportage noodzakelijk is.

De inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) schrijft voor dat de windturbines voorzien moeten zijn van een vast brandende, rode topverlichting. Een lamp die continu brandt is een stuk rustiger en daarmee minder hinderlijk. Deze topverlichting mag 's nachts bij goede zichtbaarheid ook gedimd worden. De lampen worden dan uitgerust met sensoren die de waterdeeltjes in de lucht meten en zich daarop kunnen instellen. Overdag is nog

altijd witte knipperverlichting verplicht maar is bij een normale, heldere dag weinig waarneembaar. Naast deze twee verlichtingssoorten krijgen de turbines mogelijk mastverlichting. Ongeveer halverwege de mast komen dan vast brandende rode lampen die 's nachts rondom uitstralen. Deze lampen hebben een lage intensiteit en zijn nodig voor het vliegverkeer als aanvulling op de topverlichting. De initiatiefnemer heeft in de aanmeldingsnotitie aangegeven dat indien er nieuwe technologieën beschikbaar zijn, waardoor er een andere vorm kan worden toegepast of er geen obstakelverlichting meer nodig is, de nu voorgeschreven obstakelverlichting niet zal worden toegepast.

Water

Langs het plangebied loopt een primaire waterkering. Het gaat om de 'Buitendijk van de Drievriendenpolders en Driebroederspolder'. Alle opstellingsvarianten van de windturbines vallen buiten de beschermingszones waarmee geldt dat ze daarmee niet vergunningsplichtig zijn.

De plaatsing van de windturbines leidt tot een toename van verhard oppervlak. Deze beperkte toename van verhard oppervlakte zorgt voor het versneld afstromen van regenwater. Bij een toename van verhard oppervlakte van meer dan 2.000 m² in landelijk gebied moet, volgens de Keur van het waterschap, een watervergunning worden aangevraagd en is compensatie vereist in de vorm van nieuw oppervlaktewater, zodat geen negatieve effecten op de waterhuishouding optreden.

Conform dit beleid wordt de toename van het verhard oppervlak gecompenseerd zodat geen negatieve effecten op de waterhuishouding optreden.

Natuur

In het kader van de opschaling wordt door Bureau Waardenburg een onderzoek uitgevoerd om de consequenties voor natuur te bepalen en deze te beoordelen in het kader van de natuurwetgeving. Deze onderzoeken worden in de periode 2017-2018 uitgevoerd. Op basis van de nu uitgevoerde onderzoeken heeft Bureau Waardenburg een beoordeling gemaakt van de effecten op de natuur.

De beoogde windturbineposities liggen niet binnen het nabij gelegen Natura 2000 gebied Krammer-Volkerak. Het Krammer-Volkerak is van betekenis als pleisterplaats en foerageergebied voor vogels en is daarom aangewezen voor een groot aantal vogelsoorten waarvan een aantal binnendijkse gronden gebruikt als foerageergebied. Dit betreffen vooral zwanen, ganzen, eenden en meeuwen. Daarnaast zijn er een klein aantal vogelsoorten die vanuit andere Natura 2000-gebieden dan het Krammer-Volkerak (bijvoorbeeld Haringvliet en Hollands Diep) het plangebied kunnen passeren tijdens hun voedselvuchten. Het achterland van het plangebied is weinig geschikt voor soorten met een instandhoudingsdoelstelling.

Gelet op de al aanwezige windturbines, het karakter van het achterland waarbij een geschikt foerageerhabitat ontbreekt, de gunstige populatiegroottes van de soorten en de nu al gedane onderzoeken kan worden geconcludeerd dat significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. In de vervolgonderzoeken wordt dit getoetst/geborgd.

In het kader van de soortenbescherming (vleermuizen en vogels) is er ook geen sprake van belangrijke milieugevolgen. Indien noodzakelijk kunnen mitigerende maatregelen worden toegepast zodat er geen effect is op de gunstige staat van instandhouding. Ten aanzien van de soorten vleermuizen en vleermuizen moet naar verwachting een ontheffing worden aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming.

De windturbines (voet, mast en rotor) liggen buiten het Natuurnetwerk Brabant (NNB). De windturbines staan wel in de nabijheid van het NNB. Gelet op het karakter van het NNB gebied hebben de windturbines naar verwachting geen significant negatieve effecten op de natuurwaarden van het NNB. In de vervolgonderzoeken wordt dit getoetst/geborgd. Wel is er sprake van een toename van de geluidcontour in het NNB gebied. In lijn met het provinciaal beleid worden er financiële compenserende maatregelen getroffen.

In het kader van de soortenbescherming (vleermuizen en vogels) is er geen sprake van belangrijke milieugevolgen.

Veel vleermuizen foerageren langs en boven de dijk en mogelijk gebruiken deze dieren de dijk ook als vaste vliegroete of migratieroute. De aanwezigheid van windturbines vormt

voor de vleermuizen langs de dijk geen belangrijke belemmering omdat in de huidige situatie al sprake is van vier windturbines die tegen de dijk aan staan. Effecten op de functionaliteit van de dijk als foerageergebied of vliegroute zijn daarom niet aan de orde. Ook binnendijs geldt dat geen sprake zal zijn van aantasting van foerageergebieden en/of vliegroutes, omdat binnendijs in het plangebied landschapselementen ontbreken die een dergelijke functie voor vleermuizen kunnen vervullen. Wel kan sprake zijn van een toename van het aantal aanvaringsslachtoffers onder vleermuizen ten opzichte van de huidige situatie, dit in afhankelijkheid van het type en de precieze locatie van de geplande windturbines. Dit wordt in de natuurtoets nader onderzocht en beoordeeld. Indien sprake kan zijn van een effect op de gunstige staat van instandhouding (GSI) van een of meerdere soorten vleermuizen, dan is dit effect goed te mitigeren met een stilstandsvoorziening,

Het plangebied is buiten het broedseizoen in gebruik als foerageergebied door ganzen, eenden, meeuwen en steltlopers als kievit en goudplevier. Al deze soorten vogels komen in de huidige situatie in het plangebied ook voor. Verstoring kan in de aanlegfase een rol spelen, maar het plangebied is slechts marginaal belangrijk voor vogels zodat dit geen wezenlijk effect heeft op de staat van instandhouding, bovendien zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden. Net als vleermuizen kunnen vogels in aanvaring komen met de geplande windturbines. Het is te voorzien dat voor een aantal vogelsoorten een ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 1 van de Wnb nodig is. Dit zal nader worden onderbouwd in de natuurtoets. Omdat het niet om schaarse soorten gaat, zijn effecten als gevolg van sterfte op de gunstige staat van instandhouding niet te verwachten. Bovendien hebben de bestaande vier windturbines een vergelijkbaar effect, zodat na saldering met zekerheid geen sprake is van belangrijke effecten op de gunstige staat van instandhouding.

Ten aanzien van de soorten vleermuizen en vogels moet naar verwachting een ontheffing worden aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming

Bodem

De vervanging van de windturbines heeft geen invloed op de bodemkwaliteit; de kwaliteit van de grond verslechtert niet. Bij het realiseren van de turbines wordt een bodemonderzoek uitgevoerd. Indien de grond verontreinigd is worden maatregelen genomen. Ook tijdens de gebruiksfase zorgen de turbines niet voor verslechtering van de bodemkwaliteit. De opschaling van het windpark heeft geen invloed op de bodemkwaliteit.

Cultuurhistorie en archeologie

Wat betreft het aspect archeologie geldt er op de planlocatie een lage archeologische verwachtingswaarde. Ook wat betreft het aspect cultuurhistorie geldt dat er in het plangebied geen waardevolle landschapkenmerken aanwezig zijn. Op het gebied van archeologie en cultuurhistorie treden als gevolg van de opschaling van het windpark geen belangrijke negatieve milieugevolgen op.

Radar

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de bijbehorende regeling (Rarro) bevatten het toetsingskader voor radarverstoring van defensieradar. Op grond van artikel 2.6.9 Barro, waarin is voorgeschreven dat onder meer een omgevingsvergunning voor bouwwerken (zoals windturbines) met een grotere bouwhoogte dan is opgenomen in de Barro, moet worden getoetst aan de rekenregels voor radarverstoring.

Door TNO is een eerste radarbeoordeling uitgevoerd op basis van de maximale afmetingen van de geplande windturbines (tipp hoogte 234m en ashoogte 166m). Deze beoordeling heeft uitgewezen dat er wat betreft het verkeersleidingsradarnetwerk geen belemmeringen zijn. Ten aanzien van de gevechtsleidingsradar is gebleken dat de nu doorgerkende lijnopstelling niet aan de norm voor de radar van Herwijnen voldoet en de clusteropstelling wel aan de norm voldoet. Naar verwachting kan bij de lijnopstelling echter wel aan de norm worden voldaan als de windturbines enkele meters verschuiven. De definitieve radartoets maakt onderdeel uit van de omgevingsvergunningaanvraag voor het bouwen van het windpark.

Cumulatie effecten

Windpark Karolinadijk is niet het enige windpark in het gebied. In de nabijheid zijn ook verschillende andere bestaande windparken aanwezig. De opschaling van het windpark Karolinadijk in de nabijheid van andere windparken kan leiden tot cumulatieve effecten op de aspecten geluid, slagschaduw, veiligheid, landschap en natuur. Deze effecten zijn echter naar verwachting dusdanig gering dat belangrijke nadelige gevolgen voor de omgeving kunnen worden uitgesloten.

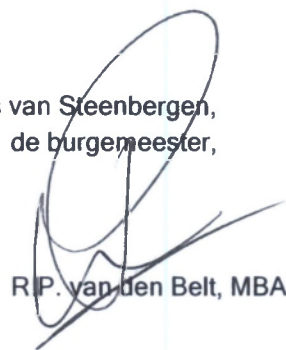
Conclusie

Op grond van hetgeen in de aanmeldingsnotitie is vermeld en op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat er geen sprake is van bijzondere omstandigheden waardoor een milieueffectrapportage in het kader van de besluitvorming om een omgevingsvergunning nodig zou zijn. Alle relevante milieuaspecten kunnen voldoende aan de orde komen bij de behandeling van de nog in te dienen aanvraag om een omgevingsvergunning en worden getoetst aan de hierop van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Indien noodzakelijk worden mitigerende maatregelen voorgeschreven in de omgevingsvergunning.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Steenbergen,
de secretaris, de burgemeester,



M.J.P. de Jongh RA



R.P. van den Belt, MBA

Geen bezwaar of beroep

Tegen een besluit om af te zien van een Milieueffectrapport staat in dit geval geen bezwaar en beroep open. Dit komt doordat er sprake is van een zogenaamde 'beslissing inzake de procedure ter voorbereiding van een besluit'. Indien belanghebbenden van mening zijn dat de omstandigheden, waaronder de activiteit wordt verricht, wel leiden tot aanzienlijke milieueffecten dienen zij dit aan de orde te stellen in de vergunningprocedure.

Bijlage V

Onderzoek geluid en slagschaduw

Windpark Karolinapolder
Nabij Dinteloord te Steenberg
Geluid en slagschaduw

Opdrachtgever

innogy windpower Netherlands BV

Contactpersoon

mevrouw A. Struijs

Kenmerk

R068475aa.17HF1XP.dv

Versie

02_001

Datum

10 april 2018

Auteur

ing. D. (David) Vrolijk

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Samenvatting.....	4
3	Uitgangspunten.....	5
3.1	Situatie	5
3.2	Turbines	6
3.3	Wettelijk kader.....	7
4	Geluid windturbines.....	8
4.1	Modellering omgeving en geluidoverdracht	8
4.2	Resultaten windturbinegeluid	9
5	Cumulatie geluid	11
5.1	Cumulatie windturbinegeluid.....	11
5.2	Cumulatie andere geluidbronnen.....	12
5.3	Kwalificatie gecumuleerde geluidbelasting	13
5.4	Resultaten cumulatie geluid.....	14
6	Slagschaduw	15
6.1	Rekenmethode.....	15
6.2	Slagschaduwcontouren.....	15
6.3	Toetsing aan de slagschaduwnorm	16
7	Conclusie	17

Bijlagen

Bijlage I	Figuren
Bijlage II	Berekening jaargemiddelde bronsterkte
Bijlage III	Invoer rekenmodel geluid
Bijlage IV	Rekenresultaten windpark Karolinapolder
Bijlage V	Resultaten en invoer slagschaduw

1 Inleiding

In opdracht van innogy Windpower Netherlands, contactpersoon mevrouw A. Struijs, is een onderzoek uitgevoerd naar geluid en slagschaduw vanwege het nieuw te bouwen windpark Karolinapolder te Steenbergen. Dit windpark vervangt het bestaande windpark aldaar. Het onderzoek is verricht in het kader van de aanvraag omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan en bouwen. Doel van het onderzoek is het effect op de fysieke leefomgeving te onderzoeken en te beoordelen, alsmede te toetsen aan de grenswaarden uit het Activiteitenbesluit.

Het windpark is voorzien als cluster van vier turbines. In dit onderzoek zijn twee clustervarianten beschouwd:

- A. Turbineopstelling cluster 120 (maximale rotordiameter van 120 m);
- B. Turbineopstelling cluster 140 (maximale rotordiameter van 140 m).

Voor zowel het aspect geluid als slagschaduw is voor beide opstellingsvarianten een worst-case turbine beschouwd, geselecteerd uit een negental verschillende turbinetypes in de range van een rotordiameter van ca. 120 tot 140 m. Het onderzoek richt zich op de volgende vier onderdelen:

- De jaargemiddelde geluidbelasting vanwege windpark Karolinapolder ter plaatse van de omliggende woningen en toetsing aan de grenswaarden uit het Activiteitenbesluit;
- De cumulatieve geluidbelasting met andere, bestaande windparken in de omgeving;
- De cumulatieve geluidbelasting vanwege het windpark, het gezoneerde industrieterrein IT Dintelmond-Cebeco, de bestaande windparken en wegverkeer; .
- Slagschaduw vanwege het windpark op de omliggende woningen en toetsing aan de slagschaduwnorm uit het Activiteitenbesluit.

2 Samenvatting

Voor windpark Karolinapolder te Steenberg is een geluid- en slagschaduwonderzoek uitgevoerd in het kader van de aanvraag omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan en bouwen.

Uit het onderzoek blijkt het volgende:

- Het windpark voldoet in beide opstellingsvarianten met de worst-case turbine aan de grenswaarden voor geluid van L_{den} 47 dB en L_{night} 41 dB. Hiervoor, voor opstellingsvariant B 140, mitigerende maatregelen noodzakelijk in het geval van de beschouwde worst-case turbine Lagerwey L136;
- De gecumuleerde geluidbelasting met bestaande windparken ter plaatse van de beschouwde, woningen bedraagt maximaal 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night} ;
- De gecumuleerde geluidbelasting met bestaande andere geluidbronnen heeft als gevolg dat ter plaatse van 10 van de 24 beschouwde woningen de classificatie van de akoestische kwaliteit wijzigt. Woningen die gelegen zijn binnen de directe invloed van wegverkeer en het industrieterrein hebben reeds een hogere gecumuleerde geluidbelasting. Hier is het effect van het nieuwe windpark minimaal (bijvoorbeeld de woningen aan de Sasdijk). De grootste wijziging vindt plaats bij woningen die gelegen zijn buiten de invloedssfeer van andere geluidbronnen zoals wegverkeer en industrie (woningen Schenkeldijk). Ter plaatse van deze woningen is de nieuw berekende gecumuleerde geluidbelasting echter vergelijkbaar met de gecumuleerde geluidbelasting van de woningen die reeds in de buurt van bestaande geluidbronnen liggen. Een toename van de cumulatieve geluidbelasting is inherent aan het realiseren van een windpark in een relatief stille agrarische omgeving.
- De slagschaduwnorm van 17 dagen met meer dan 20 minuten slagschaduw wordt bij meerdere woningen overschreden ten gevolge van de worst-case turbine. In het geval van de worst-case Lagerwey L136 turbines moeten deze daarom voorzien worden van een stilstandvoorziening, waarmee voldaan wordt aan de slagschaduwnorm.

Uit het onderzoek wordt geconcludeerd dat de impact van geluid en slagschaduw vanwege het beoogde windpark een goede ruimtelijke ordening niet in de weg staan.

3 Uitgangspunten

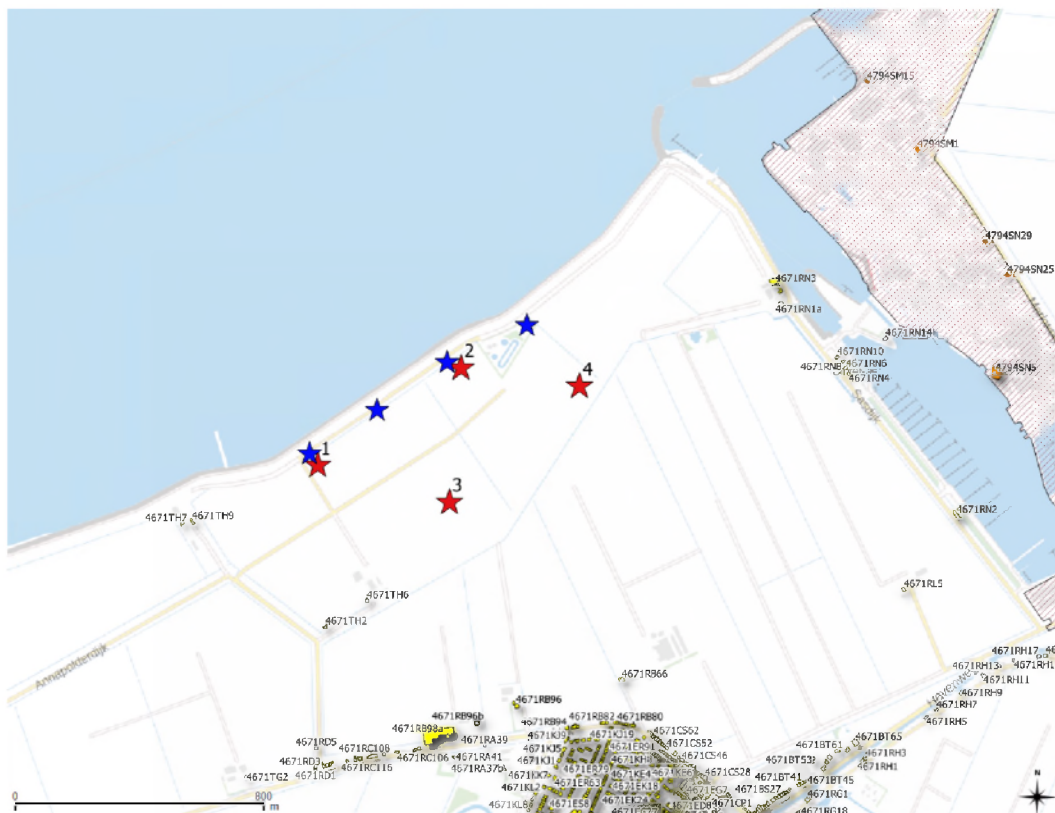
3.1 Situatie

Het park is geprojecteerd aan de Karolinadijk, ten noorden van Dinteloord in de gemeente Steenberg. In de directe omgeving van het windpark zijn woningen en andere geluidgevoelige objecten¹ gelegen (verder woningen). Ten zuiden van het park ligt één bedrijfswoning, behorende bij het windpark. Dit betreft de woning Schenkeldijk 6 (ID: 4671TH6) en heeft een directe relatie tot het windpark. Het windpark is direct ten zuiden van het bestaande windpark geprojecteerd. Dit bestaande park verdwijnt als het nieuwe windpark gerealiseerd is.

In dit onderzoek zijn twee clustervarianten beschouwd:

- A. Turbineopstelling cluster 120 (maximale rotordiameter van 120 m);
- B. Turbineopstelling cluster 140 (maximale rotordiameter van 140 m).

De situatie is weergegeven in figuur 2.1 (variant A 120) en figuur 2.2 (variant B 140). In de figuren is het bestaande windpark ook weergegeven om de nieuwe locaties ten opzichte van het bestaande park weer te geven. De woningen zijn gelabeld met postcode en huisnummer.



Figuur 3.1

Situatie Variant A 120. Rode ster = nieuwe windturbine. Blauwe ster = bestaande windturbine. Geel = Woningen of ander gevoelige objecten (bron achtergrondkaart PDOK)

¹ BAG woonfunctie, onderwijsfunctie, zorgfunctie



Figuur 3.2

Situatie Variant B 140. Rode ster = nieuwe windturbine. Blauwe ster = bestaande windturbine. Geel = Woningen of ander gevoelige objecten (bron achtergrond: BRT achtergrondkaart PDOK)

3.2 Turbines

Het turbinetype staat nog niet vast. Tabel 3.1 geeft een selectie van turbines, in de range van een rotordiameter van ca. 120 tot 140 m, die mogelijkwerijs op deze locatie gerealiseerd kunnen worden. De lijst is niet limitatief.

Tabel 3.1

Onderzochte turbinetypes in de range van ca. 120 tot 140 m

Leverancier	Type	Rotor	Hub height	Tip	MW
Lagerwey	L136	136	166	234	4.5
Gamesa	G132	132	134	200	3.465
Nordex	N117	117	141	199,5	3.6
Nordex	N131	131	134	199,5	3.9
Vestas	V136	136	132	200	3.45/3.6
Vestas	V136	136	162	230	3.45/3.6
Vestas	V117	117	121,5	180	3.6
Enercon	E115 E2	115	149	206,5	3.2
Siemens	DD130	130	115	180	4.2

Worst-case turbine

De Lagerwey turbine L136 turbine met een rotordiameter van 136 meter en een ashoogte van 166 meter heeft de hoogste berekende jaargemiddelde bronsterkte (zie paragraaf 3.1) en heeft de grootste rotordiameter. Deze turbine is daarom voor beide onderzochte opstellingsvarianten geselecteerd als de worst-case turbine voor zowel het aspect geluid als slagschaduw.

3.3 Wettelijk kader

Geluid

Voor windturbines gelden de grenswaarden uit het Activiteitenbesluit milieubeheer. Volgens dit besluit geldt voor geluid een jaargemiddelde norm van 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night} ter plaatse van woningen van derden en andere gevoelige objecten. Het bevoegd gezag kan bij maatwerkvoorschrift normen met een andere waarde toekennen om rekening te houden met cumulatie van geluid als gevolg van andere windturbines die zijn gerealiseerd of vergund na 2011.

Toetsing aan de grenswaarden uit het activiteitenbesluit vindt plaats in hoofdstuk 4. Waar nodig is aangegeven met welke mitigerende maatregelen (noise-modes) voldaan wordt aan de jaargemiddelde grenswaarde.

Naast de toets aan de wettelijke grenswaarden is het gecumuleerde geluidniveau vanwege de windturbines, wegverkeerslawaaï en het gezoneerde industrieterrein Dintelmond en Cebeco berekend. Het bevoegd gezag neemt de resultaten van de gecumuleerde geluidbelasting mee in de planologische procedure in het kader van een goede ruimtelijke ordening. In hoofdstuk 5 is verder ingegaan op de gecumuleerde geluidbelasting.

De woningen op het gezoneerde industrieterrein zijn niet geluidgevoelig. Derhalve zijn deze woningen niet meegenomen in het geluidonderzoek.

Slagschaduw

Voor slagschaduw geldt volgens artikel 3.12 lid 1 van de Activiteitenregeling dat een stilstandvoorziening is voorgeschreven in het geval dat de grenswaarde wordt overschreden van maximaal zeventien dagen per jaar met niet meer dan 20 minuten per dag slagschaduw ter plaatse van woningen en andere gevoelige objecten. Deze norm is geldig voor zover de afstand tussen de windturbine en de woningen minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt.

Om te toetsen aan de norm is in dit onderzoek de verwachte 6 uur slagschaduwcontour (~17x20 minuten) bepaald. Ter plaatse van de woningen binnen of op deze contour kan mogelijk meer dan zeventien dagen met meer dan 20 minuten slagschaduw optreden. Voor de worst-case en low-case turbine is onderzocht of ook daadwerkelijk sprake is van een overschrijding van de norm. Eventuele overschrijdingen zijn eenvoudig te mitigeren met een stilstandvoorziening op de turbines.

In hoofdstuk 6 is ingegaan op het aspect slagschaduw.

4 Geluid windturbines

De berekening van de jaargemiddelde geluidbelasting ter plaatse van de omliggende woningen is uitgevoerd volgens het reken- en meetvoorschrift windturbines, zoals opgenomen in de ministeriële regeling behorende bij het Activiteitenbesluit.

4.1 Modellerings omgeving en geluidoverdracht

De geluidbelasting in de omgeving van het windpark is berekend door een rekenmodel op te stellen, waarbij de windturbine ingevoerd is als puntbron. Rekenpunten zijn gemodelleerd op een hoogte van 5 meter ter plaatse van de woningen. Gerekend is met een bijna zachte, absorberende bodem (standaard bodemfactor 0,8). Voor wegen en water is een harde bodem (factor 0) aangehouden². Woonerven zijn ingevoerd als halfharde bodem (factor 0,5). In het rekenmodel zijn geen gebouwinvloeden meegenomen. In figuur I.1 in bijlage I is een verbeelding van het rekenmodel opgenomen. In bijlage III zijn de invoergegevens van de turbines en ontvangerspunten opgenomen. De bodemgebieden zijn niet afzonderlijk opgegeven vanwege de omvangrijke aantallen bodemgebieden in het rekenmodel. In figuur I.2 in bijlage I is een figuur gegeven, ingezoomd op het plangebied, waarin met kleuren is aangegeven welke factor bodemgebied gebruikt is (0,0 of 0,5).

Voor de bronsterktes bij de verschillende windsnelheden en het frequentiespectrum van de turbintypes is uitgegaan van het fabrikantgegevens. Voor het windprofiel ter plaatse is gebruikgemaakt van KNMI-data. Deze data is alleen beschikbaar van 80 tot 120 meter. De jaargemiddelde bronsterkte bij een windprofiel op 80, 90, 100, 110 en 120 meter is berekend op basis van de bronsterktes bij de verschillende windsnelheden. Vervolgens zijn deze, waar nodig, lineair geëxtrapoleerd naar ashogten boven de 120 meter.

De berekening van de gehanteerde jaargemiddelde bronsterkte is per turbintype opgenomen in bijlage II. In tabel 4.1 zijn de bronsterktes samengevat.

Tabel 4.1

Samenvatting jaargemiddelde bronsterktes van de onderzochte turbintypes [dB]

Leverancier	Type	Rotor	Hub height	Tip	MW	Max Lw	Lden	LE dag	LE avond	LE nacht
Lagerwey	L136	136	166	234	4.5	106,9	110,4	103,6	103,8	104,1
Gamesa	G132	132	134	200	3.465	106,1	110,1	103,3	103,5	103,8
Nordex	N117	117	141	199,5	3.6	103,5	107,3	100,5	100,7	100,9
Nordex	N131	131	134	199,5	3.9	106,2	109,4	102,6	102,8	103,1
Vestas	V136	136	132	200	3.45/3.6	105,5	109,0	102,2	102,5	102,7
Vestas	V136	136	162	230	3.45/3.6	105,5	109,5	102,6	102,9	103,2
Vestas	V117	117	121,5	180	3.6	107,0	109,8	103,0	103,2	103,5
Enercon	E115 E2	115	149	206,5	3.2	105,5	109,0	102,2	102,4	102,7
Siemens	DD130	130	115	180	4.2	106,1	110,4	103,6	103,8	104,1

² Gedownload uit de BGT als waterdeel en wegdeel

Selectie worst-case turbine

Voor geluid is in dit onderzoek voor beide opstellingsvarianten alleen de worst-case turbine beschouwd. Dit betreft de Lagerwey L136³ turbine op 166 meter ashoogte. Voor alle overige turbintypes in tabel 4.1 is de geluid- en slagschaduwimpact op de omgeving lager dan de geselecteerde worst-case turbine. De invoergegevens van het geluidmodel zijn opgenomen in bijlage III.

4.2 Resultaten windturbinegeluid

Uit de rekenresultaten met de worst-case turbine blijkt dat met opstellingsvariant B 140 niet zonder meer voldaan wordt aan de grenswaarden uit het Activiteitenbesluit. Mitigerende maatregelen, zijn noodzakelijk. Deze maatregelen kunnen bestaan uit:

- Selectie van een turbintype met een lagere jaargemiddelde bronsterkte;
- Noise-modes⁴;
- Stilstand gedurende bepaalde etmaalperioden.

In dit onderzoek is alleen bepaald met welke noise-modes de Lagerwey L136 turbine voldoet aan de grenswaarden uit het Activiteitenbesluit. De benodigde noise-modes zijn opgenomen in tabel 4.2.

Tabel 4.2

Benodigde mitigerende maatregelen Variant B 140 (noise-modes)

Turbintype	Turbine	Dag (07:00 – 19:00 uur)	Avond (19:00 – 23:00 uur)	Nacht (23:00 – 07:00 uur)
Lagerwey L136	1	--	--	Mode 2
	2	--	--	--
	3	--	--	Mode 2
	4	--	--	--

Opstellingsvariant A 120 voldoet aan de grenswaarden zonder mitigerende maatregelen.

In figuur I.2 en I.3 in bijlage I is de L_{den} 47 dB contour gegeven voor beide opstellingsvarianten. Voor variant B 140 is de L_{den} 47 dB contour gegeven zonder en met noise-modes, zoals beschreven in tabel 4.2. Bijlage IV geeft de rekenresultaten ter plaatse van de omliggende toetspunten. In tabel 4.3 zijn de rekenresultaten samengevat.

- 3 De jaargemiddelde bronsterkte van de Siemens DD130 is hier gelijk aan, echter heeft deze turbine een iets gunstiger geluidsspectrum, waardoor de Lagerwey L136 turbine een hogere jaargemiddelde geluidemissie in de omgeving veroorzaakt
- 4 Noise-mode-instellingen zijn maatregelen aan rotatiesnelheid van de rotor van de turbine waarmee de geluidsemisatie van de windturbine naar de omgeving wordt verminderd. Dit is van invloed op de vermogensopbrengst van de windturbine.

Tabel 4.3

Berekende jaargemiddelde geluidbelasting L_{den} en L_{night} ter plaatse van de omliggende woningen [dB] – worst-case turbine Lagerwey L136 op 166 meter ashoogte. In rood = overschrijding.

Naam	Omschrijving	Hoogte	Variant A 120		Variant B 140		Variant B 140 Maatregelen	
			L_{night}	L_{den}	L_{night}	L_{den}	L_{night}	L_{den}
4671BT53_A	Havenweg 53	5	32	39	32	39	32	38
4671BT65_A	Havenweg 65	5	32	38	32	38	31	38
4671CS64_A	Stoofdijk 64	5	35	42	36	42	35	41
4671RB66_A	Stoofdijk 66	5	37	44	37	44	37	43
4671RB94_A	Stoofdijk 94	5	37	43	37	43	36	43
4671RB96_A	Stoofdijk 96	5	38	44	38	45	37	44
4671RB98_A	Stoofdijk 98	5	38	44	38	44	37	44
4671RC100_A	Stoofdijk 100	5	37	43	37	44	36	43
4671RC110_A	Stoofdijk 110	5	37	43	37	43	36	43
4671RD5_A	Schenkeldijk 5	5	37	43	37	43	36	42
4671RL5_A	Postbaan 5	5	33	39	33	39	32	39
4671RN1_A	Sasdijk 1	5	37	44	37	44	37	43
4671RN10_A	Sasdijk 10	5	36	42	36	42	35	42
4671RN14_A	Sasdijk 14	5	35	41	35	41	34	41
4671RN2_A	Sasdijk 2	5	32	38	32	38	32	38
4671RN3_A	Sasdijk 3	5	37	44	37	43	37	43
4671RN4_A	Sasdijk 4	5	36	42	35	42	35	41
4671RN6_A	Sasdijk 6	5	36	42	35	42	35	41
4671RN8_A	Sasdijk 8	5	36	42	36	42	35	42
4671TG2_A	Oudlandsedijk 2	5	35	41	35	42	34	41
4671TH2_A	Schenkeldijk 2	5	41	47	42	48	40	47
4671TH6_A	BW - Schenkeldijk 6	5	43	49	44	50	43	49
4671TH7_A	Schenkeldijk 7	5	40	47	41	47	40	46
4671TH9_A	Schenkeldijk 9	5	41	47	41	47	40	46

Uit de tabel 4.3 en figuren I.2 en I.3 in bijlage I blijkt dat voldaan wordt aan de grenswaarden uit het Activiteitenbesluit. Voor variant B 140 geldt dat inclusief de mitigerende maatregelen zoals opgenomen in tabel 4.2. De woning aan de Schenkeldijk 2 is bepalend.

5 Cumulatie geluid

5.1 Cumulatie windturbinegeluid

In de omgeving van windpark Karolinapolder liggen enkele bestaande windparken. Tabel 5.1 geeft de omliggende windparken met de kortste afstand tot windpark Karolinapolder. In figuur I.4 in bijlage I zijn de windparken afgebeeld. Een groot aantal van deze windparken zijn reeds gerealiseerd/vergund voor 2011⁵. In het kader van de ruimtelijke procedure zijn deze parken echter wel beschouwd.

Tabel 5.1

Bestaande windparken omgeving WP Karolinapolder – inclusief berekende jaargemiddelde bronsterkte [dB]

Windpark	Type	Rotor [m]	Hub height [m]	Afstand [km]	Vergund	Lden	LE dag	LE avond	LE nacht
Dintel SurveyCom	Enercon E101 3MW	101	99	2,3	na 2011	108,9	102,2	102,4	102,6
Nieuw Prinsenland	Siemens SWT 3.2-108	108	90	3,5	na 2011	108,9	102,2	102,4	102,6
Oud Dintel	Siemens SWT 3.2-108	108	90	2,5	na 2011	108,9	102,2	102,4	102,6
Piet de Wit	Vestas V66	90	67	2,0	voor 2011	109,2	102,5	102,7	102,8
Sabina polder	Vestas V90	66	105	3,0	na 2011	109,6	103,0	103,1	103,3
Sabinapolder	Vestas V52	52	49	1,4	voor 2011	106,1	99,4	99,6	99,7
Bestaand	Vestas V44	44	55	n.v.t.	voor 2011	105,0	98,5	98,6	98,7

Voor windpark Dintel SurveyCom voor dit onderzoek dezelfde turbine aangehouden als voor Nieuw Prinsenland en Oud Dintel. Dit is worst-case aangezien de geluidemissie van de Enercon E101 turbine lager is dan de geluidemissie van de Siemens SWT 3.2-108 turbine.

De jaargemiddelde geluidbelasting is berekend op dezelfde rekenpunten als beschouwd in paragraaf 4.2. In tabel 5.2 zijn de rekenresultaten opgenomen van de cumulatie met het bestaande windturbinegeluid, exclusief het bestaande windpark dat wordt vervangen. In figuren I.5 en I.6 in bijlage I zijn de L_{den} 47 dB contouren gegeven.

5 bron: windstats

Tabel 5.2

Berekende jaargemiddelde geluidbelasting L_{den} en L_{night} ter plaatse van de omliggende woningen [dB] ten gevolge van de bestaande parken, inclusief opstellingsvariant A 120 en B140 (inclusief maatregelen tabel 4.2).

Bestaande windparken met:			Variant A 120		Variant B 140	
Naam	Omschrijving	Hoogte	L_{night}	L_{den}	incl mtrl L_{night}	L_{den}
4671BT53_A	Havenweg 53	5	35	41	35	41
4671BT65_A	Havenweg 65	5	35	42	35	41
4671CS64_A	Stoofdijk 64	5	36	43	36	42
4671RB66_A	Stoofdijk 66	5	38	44	37	44
4671RB94_A	Stoofdijk 94	5	37	44	37	43
4671RB96_A	Stoofdijk 96	5	38	45	38	44
4671RB98_A	Stoofdijk 98	5	38	44	38	44
4671RC100_A	Stoofdijk 100	5	37	44	37	43
4671RC110_A	Stoofdijk 110	5	37	43	36	43
4671RD5_A	Schenkeldijk 5	5	37	43	36	43
4671RL5_A	Postbaan 5	5	36	42	36	42
4671RN1_A	Sasdijk 1	5	39	45	38	45
4671RN10_A	Sasdijk 10	5	37	44	37	43
4671RN14_A	Sasdijk 14	5	37	43	37	43
4671RN2_A	Sasdijk 2	5	36	43	36	43
4671RN3_A	Sasdijk 3	5	38	45	38	44
4671RN4_A	Sasdijk 4	5	37	43	37	43
4671RN6_A	Sasdijk 6	5	37	43	37	43
4671RN8_A	Sasdijk 8	5	37	43	37	43
4671TG2_A	Oudlandsdijk 2	5	35	42	35	41
4671TH2_A	Schenkeldijk 2	5	41	47	41	47
4671TH6_A	BW - Schenkeldijk 6	5	43	50	43	49
4671TH7_A	Schenkeldijk 7	5	41	47	40	46
4671TH9_A	Schenkeldijk 9	5	41	47	40	47

Uit de rekenresultaten en geluidcontouren blijkt dat, inclusief de bijdrage van de omliggende bestaande parken, de hoogst berekende geluidbelasting 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night} bedraagt ter plaatse van de omliggende woningen van derden.

5.2 Cumulatie andere geluidbronnen

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is aanvullend op de cumulatie van het windturbinegeluid ook de geluidbelasting vanwege windturbinegeluid gecumuleerd met de geluidbronnen wegverkeer en het gezoneerde industrieterrein Dintelmond-Cebeco. Andere bepalende geluidbronnen zijn niet aanwezig of liggen te ver weg om van invloed te zijn op de gecumuleerde geluidbelasting. De cumulatieve geluidbelasting L_{cum} is bepaald conform de rekenmethode uit het Reken- en meetvoorschrift windturbines, zoals opgenomen in bijlage IV bij de Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer. Met deze methode is de gecumuleerde hinder-equivalente geluidbelasting berekend⁶, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillen in dosis-effectrelaties van de verschillende geluidbronnen. Daarbij is uitgegaan van specifieke formules, waarbij de berekende geluidwaarden (L_{den} -waarden, met uitzondering van industrielawaai) van de desbetreffende bronnen worden gebruikt om de hinderequivalente geluidwaarden te berekenen. Vervolgens zijn deze hinderequivalente geluidwaarden energetisch bij elkaar opgeteld.

⁶ De geluidbelasting van de verschillende geluidbronnen wordt gelijkgesteld aan de geluidbelasting vanwege wegverkeersgeluid. Dit is terug te zien in de formule voor wegverkeer.

De onderstaande wettelijke formules zijn gebruikt en corrigeren voor de ervaren hinder van de twee beschouwde geluidbronnen.

- Wegverkeer: $L^*_{vl} = 1,0 L_{vl} + 0$
- Windturbines: $L^*_{wtb} = 1,65 L_{wtb} - 20,05$.
- Industrie: $L^*_{il} = 1,0 L_{il} + 1,0$.

Zowel de bestaande situatie (bestaande windparken, wegverkeer en industrieterrein) als nieuwe situatie (worst-case nieuw windpark, bestaande windparken, wegverkeer en industrieterrein) zijn beschouwd. De berekende geluidbelasting vanwege het gezoneerde industrieterrein ter plaatse van de omliggende woningen is op 16 januari 2018 aangeleverd door de zonebeheerder. De wegverkeersgegevens van de omliggende wegen zijn op 25 januari 2018 aangeleverd door de gemeente Steenberg (jaar 2020).

5.3 Kwalificatie gecumuleerde geluidbelasting

Met het berekende cumulatieve geluidniveau vóór en na realisatie van het windpark, kan het akoestisch effect van de windparken op de leefomgeving worden beoordeeld. Hiervoor zijn geen wettelijke normen gesteld. Met het gecumuleerde niveau kan wel het 'akoestisch kwaliteit' worden beoordeeld. Een veel gebruikte classificatie (conform methode Miedema) voor deze beoordeling is gegeven in tabel 5.3. Aan deze beoordeling is voor de leesbaarheid een kleurcode toegekend.

Tabel 5.3

Classificering van de kwaliteit van de akoestische omgeving, inclusief kleurcodering.

Lcum	Classificatie	Kleurcode
<50	goed	
50-55	redelijk	
55-60	matig	
60-65	tamelijk slecht	
65-70	slecht	
>70	zeer slecht	

Bovenstaande classificatie en kleurcodering is in dit onderzoek toegepast.

5.4 Resultaten cumulatieve geluid

De berekende, gecumuleerde, geluidbelasting is gegeven in tabel 5.4. De classificering van de akoestische kwaliteit van de omgeving, met kleurcodes zoals opgenomen in tabel 5.3, is hierbij toegepast.

Tabel 5.4

De geluidbelasting van de individuele geluidbronnen en de gecumuleerde geluidbelasting [dB en dB(A)]

Toetspunt	Industriegeluid Bestaand	Wegverkeer Bestaand	WP Bestaand Bestaand	Overige WP Bestaand	Variant A Nieuw	Variant B Nieuw	Lcum Bestaand	Lcum Variant A	Lcum Variant A
4671BT53_A - Havenweg 53	44	55	26	38	39	38	56	56	56
4671BT65_A - Havenweg 65	45	62	25	39	38	38	63	63	63
4671CS64_A - Stoofdijk 64	42	52	29	35	42	41	52	54	54
4671RB66_A - Stoofdijk 66	43	43	31	34	44	43	47	53	52
4671RB94_A - Stoofdijk 94	41	51	30	34	43	43	52	54	54
4671RB96_A - Stoofdijk 96	41	41	32	33	44	44	45	54	53
4671RB98_A - Stoofdijk 98	41	42	32	33	44	44	45	53	53
4671RC100_A - Stoofdijk 100	40	48	31	32	43	43	49	53	53
4671RC110_A - Stoofdijk 110	39	50	31	32	43	43	51	54	53
4671RD5_A - Schenkeldijk 5	38	50	31	32	43	42	50	53	53
4671RL5_A - Postbaan 5	50	48	27	40	39	39	54	54	54
4671RN1_A - Sasdijk 1	54	58	34	38	44	43	60	61	61
4671RN10_A - Sasdijk 10	53	60	31	38	42	42	61	62	62
4671RN14_A - Sasdijk 14	56	48	30	39	41	41	58	58	58
4671RN2_A - Sasdijk 2	56	65	26	41	38	38	65	65	65
4671RN3_A - Sasdijk 3	56	61	34	38	44	43	63	63	63
4671RN4_A - Sasdijk 4	53	60	31	38	42	41	61	61	61
4671RN6_A - Sasdijk 6	53	60	31	38	42	41	61	61	61
4671RN8_A - Sasdijk 8	53	60	31	38	42	42	61	61	61
4671TG2_A - Oudlandsdijk 2	37	40	29	31	41	41	43	49	48
4671TH2_A - Schenkeldijk 2	39	40	38	33	47	47	46	58	58
4671TH6_A - BW - Schenkeldijk 6	40	38	40	33	49	49	48	62	61
4671TH7_A - Schenkeldijk 7	37	35	40	34	47	46	47	57	56
4671TH9_A - Schenkeldijk 9	37	35	40	34	47	46	47	58	57

Uit tabel 5.4 blijkt het volgende:

- Er zijn 24 woningen beschouwd, waarvan:
 - o 14 woningen binnen dezelfde classificatie als in de bestaand situatie blijven;
 - o 5 woningen veranderen van de classificatie goed naar redelijk;
 - o 1 woning verandert van classificatie matig naar tamelijk slecht;
 - o 3 woningen veranderen van classificatie goed naar matig;
 - o 1 woning verandert van classificatie goed naar tamelijk slecht, dit betreft een bedrijfswoning bij het windpark.
- Woningen die gelegen zijn binnen de directe invloed van wegverkeer en het industrieterrein hebben reeds een hogere gecumuleerde geluidbelasting. Hier is het effect van het nieuwe windpark minimaal (bijvoorbeeld de woningen aan de Sasdijk);
- Woningen die verderaf gelegen zijn van het industrieterrein en wegverkeer, en die nabij het nieuwe windpark gelegen zijn, is het effect het grootst (woningen Schenkeldijk). Ter plaatse van deze woningen is de nieuw berekende gecumuleerde geluidbelasting vergelijkbaar met de gecumuleerde geluidbelasting van de woningen die reeds in de buurt van bestaande geluidbronnen liggen.

6 Slagschaduw

De ronddraaiende wieken van een windturbine werpen schaduw op de omgeving. Dat wordt slagschaduw genoemd. Die schaduw reikt het verst als de zon laag staat ('s winters; 's ochtends en 's avonds). Als slagschaduw op het raam van bijvoorbeeld een woning valt kan de afwisseling van donker en licht als hinderlijk ervaren worden. De frequentie, de intensiteit en de duur van dergelijke slagschaduw bij een locatie bepalen de mate van hinder.

Een automatische stilstandvoorziening moet ervoor zorgen dat de slagschaduwduur binnen de wettelijke norm blijft. Deze schakelt de windturbine uit gedurende de tijd dat er meer slagschaduw optreedt dan volgens de wettelijke norm is toegestaan.

6.1 Rekenmethode

De slagschaduw is bepaald met behulp van de software Windpro, versie 3.1, waarbij de gemiddelde (of verwachte) duur is afgeleid van de maximale (of potentiële) duur door rekening te houden met de gemiddelde zonuren per dag voor het KNMI-meetstation in Wilhelminadorp en de gemiddelde windrichtingverdeling voor het KNMI-meetstation in Vlissingen⁷.

Bij de slagschaduwberekening zijn geen afschermende objecten, zoals bomen of bebouwing, meegenomen.

Selectie worst-case turbine

De Lagerwey V136 turbine op een ashoogte van 166 m, zoals opgenomen in tabel 3.1, is voor beide opstellingsvarianten geselecteerd als worst-case turbine in het slagschaduwonderzoek. Alle andere turbines hebben een kleinere rotordiameter en/of ashoogte, waardoor de impact op de omgeving kleiner is.

6.2 Slagschaduwcontouren

In figuur I.7 en I.8 in bijlage I is de verwachte 6 uur slagschaduwcontour gegeven van de twee opstellingsvarianten A 120 en B 140. Binnen deze contour zijn woningen gelegen. In de volgende paragraaf is ter plaatse van deze woningen getoetst aan de slagschaduwnorm, zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit

⁷ KNMI station Wilhelminadorp heeft beperkte data beschikbaar, waardoor voor de gemiddelde windrichting een ander station is geselecteerd.

6.3 Toetsing aan de slagschaduwnorm

Binnen de 6 uur slagschaduwcontour van de worst-case turbines zijn woningen gelegen, waar mogelijk niet voldaan wordt aan de norm van 17 dagen met meer dan 20 minuten slagschaduw. Ter plaatse van deze woningen is de verwachte slagschaduwduur per jaar in uren berekend. Vervolgens is berekend of daadwerkelijk sprake is van meer dan 17 dagen met meer dan 20 minuten verwachte slagschaduw. Hiertoe zijn slagschaduwreceptoren opgenomen met een raambreedte van 8 meter en een raamhoogte van 4 meter (startend 1 meter boven de grond). De resultaten zijn opgenomen in tabel 6.1 en tabel 6.2.

Tabel 6.1

Rekenresultaten verwachte slagschaduw ter plaatse van de omliggende woningen. Variant A 120

Beoordelingspunt	Verwachte uren per jaar [hh:mm]	Verwacht dagen per jaar >20 min slagschaduw
4671RN6: Sasdijk 6	10:28	15
4671RN2: Sasdijk 2	6:49	9
4671TH9: Schenkeldijk 9	23:12	33
4671RL5: Postbaan 5	9:53	18
4671RN14: Sasdijk 14	8:06	11
4671RN3: Sasdijk 3	16:55	21
4671RN4: Sasdijk 4	10:13	14
4671RN8: Sasdijk 8	10:47	14
4671RN1: Sasdijk 1	17:03	20
4671RN10: Sasdijk 10	11:07	15
4671TH7: Schenkeldijk 7	26:32	35
4794SM15: 1-Februariweg 15	6:34	11

Tabel 6.2

Rekenresultaten verwachte slagschaduw ter plaatse van de omliggende woningen. Variant B 140

Beoordelingspunt	Verwachte uren per jaar [hh:mm]	Verwacht dagen per jaar >20 min slagschaduw
4671RN6: Sasdijk 6	9:46	14
4671RN2: Sasdijk 2	6:51	9
4671TH9: Schenkeldijk 9	33:56	42
4671RL5: Postbaan 5	9:37	18
4671RN14: Sasdijk 14	7:32	10
4671RN3: Sasdijk 3	16:13	18
4671RN4: Sasdijk 4	9:31	14
4671RN8: Sasdijk 8	10:03	14
4671RN1: Sasdijk 1	16:21	19
4671RN10: Sasdijk 10	10:18	14
4671TH7: Schenkeldijk 7	36:06	42
4794SM15: 1-Februariweg 15	6:24	11

Uit tabellen blijkt dat de slagschaduwnorm van 17 dagen met meer dan 20 minuten slagschaduw bij meerdere woningen wordt overschreden. In het geval van Lagerwey L136 turbines moeten deze daarom voorzien worden van een stilstandvoorziening, zodat voldaan wordt aan de slagschaduw-norm. De invloed van turbines met een kleinere rotordiameter en ashoogte is beperkter dan de beschouwde worst-case turbine.

7 Conclusie

De impact van geluid en slagschaduw is bepaald voor windpark Karolinapolder. Uit het onderzoek blijkt het volgende:

- Het windpark voldoet in beide opstellingsvarianten met de worst-case turbine aan de grenswaarden voor geluid van L_{den} 47 dB en L_{night} 41 dB. Hiervoor, voor opstellingsvariant B 140, mitigerende maatregelen noodzakelijk in het geval van de beschouwde worst-case turbine Lagerwey L136;
- De gecumuleerde geluidbelasting met bestaande windparken ter plaatse van de beschouwde, woningen bedraagt maximaal 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night} ;
- De gecumuleerde geluidbelasting met bestaande andere geluidbronnen heeft als gevolg dat ter plaatse van 10 van de 24 beschouwde woningen de classificatie van de akoestische kwaliteit wijzigt. Woningen die gelegen zijn binnen de directe invloed van wegverkeer en het industrieterrein hebben reeds een hogere gecumuleerde geluidbelasting. Hier is het effect van het nieuwe windpark minimaal (bijvoorbeeld de woningen aan de Sasdijk). De grootste wijziging vindt plaats bij woningen die gelegen zijn buiten de invloedssfeer van andere geluidbronnen zoals wegverkeer en industrie (woningen Schenkeldijk). Ter plaatse van deze woningen is de nieuw berekende gecumuleerde geluidbelasting echter vergelijkbaar met de gecumuleerde geluidbelasting van de woningen die reeds in de buurt van bestaande geluidbronnen liggen. Een toename van de cumulatieve geluidbelasting is inherent aan het realiseren van een windpark in een relatief stille agrarische omgeving.
- De slagschaduwnorm van 17 dagen met meer dan 20 minuten slagschaduw wordt bij meerdere woningen overschreden ten gevolge van de worst-case turbine. In het geval van de worst-case Lagerwey L136 turbines moeten deze daarom voorzien worden van een stilstandvoorziening, waarmee voldaan wordt aan de slagschaduwnorm.

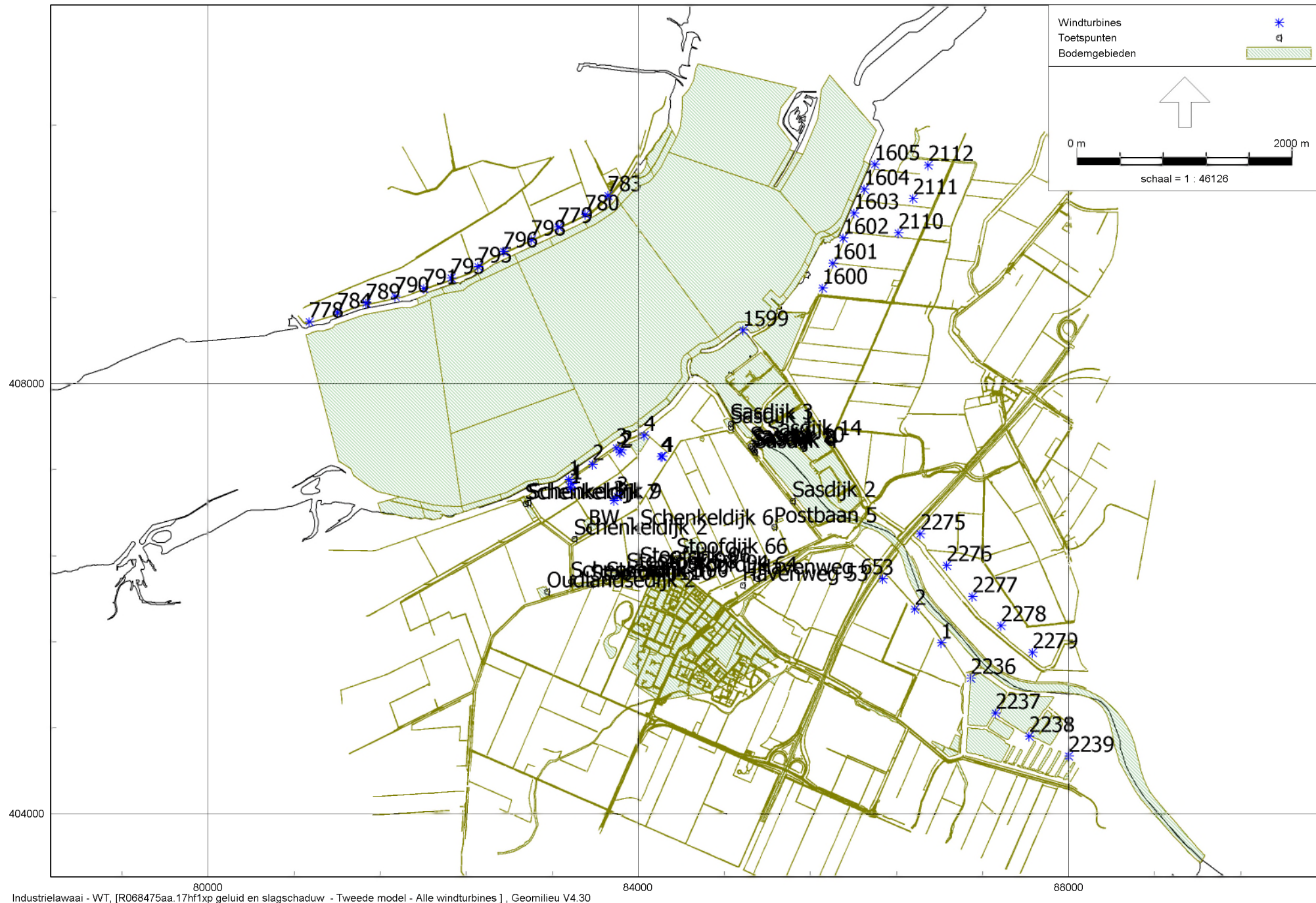
Uit het onderzoek wordt geconcludeerd dat de impact van geluid en slagschaduw vanwege het beoogde windpark een goede ruimtelijke ordening niet in de weg staan.

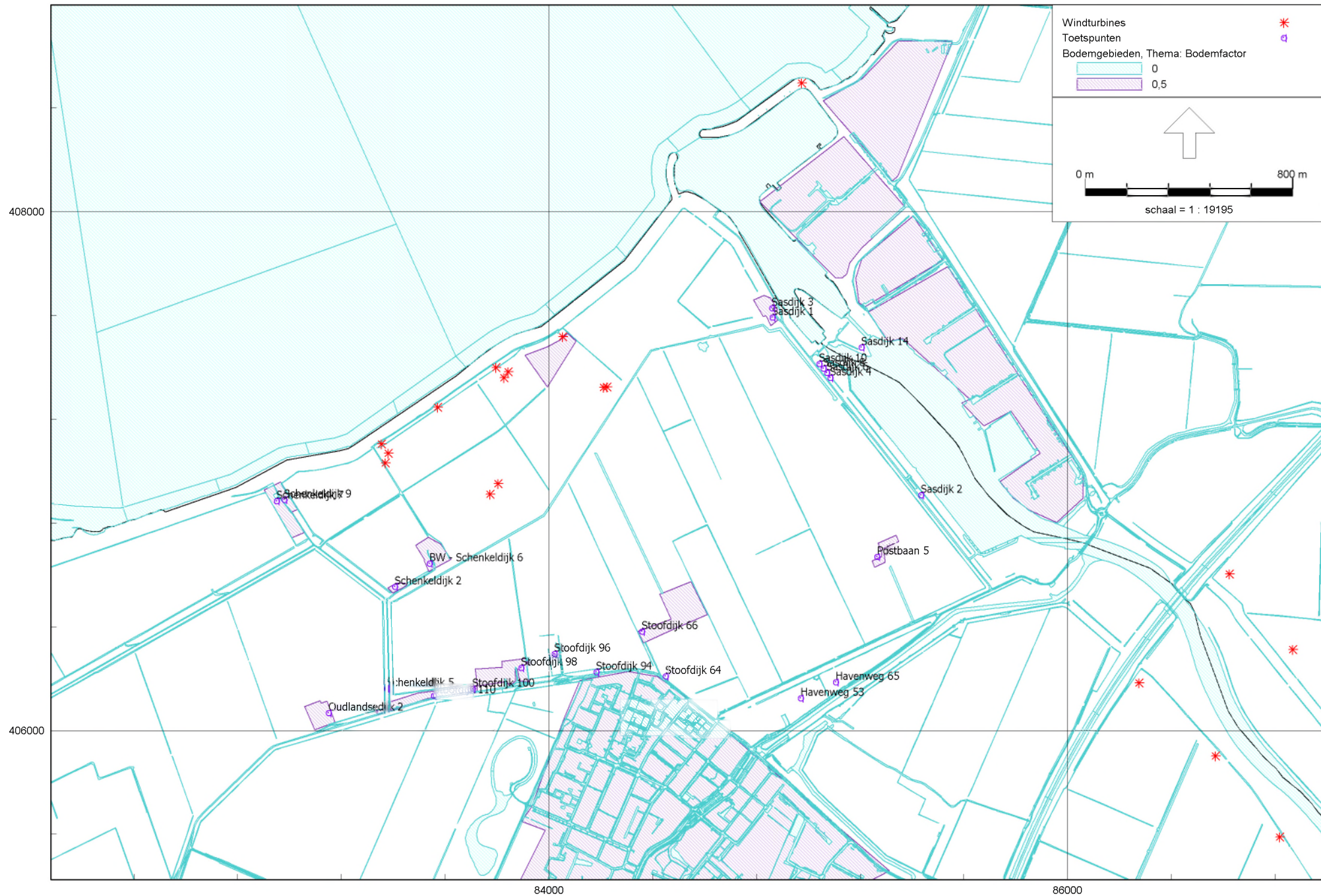
LBP|SIGHT BV

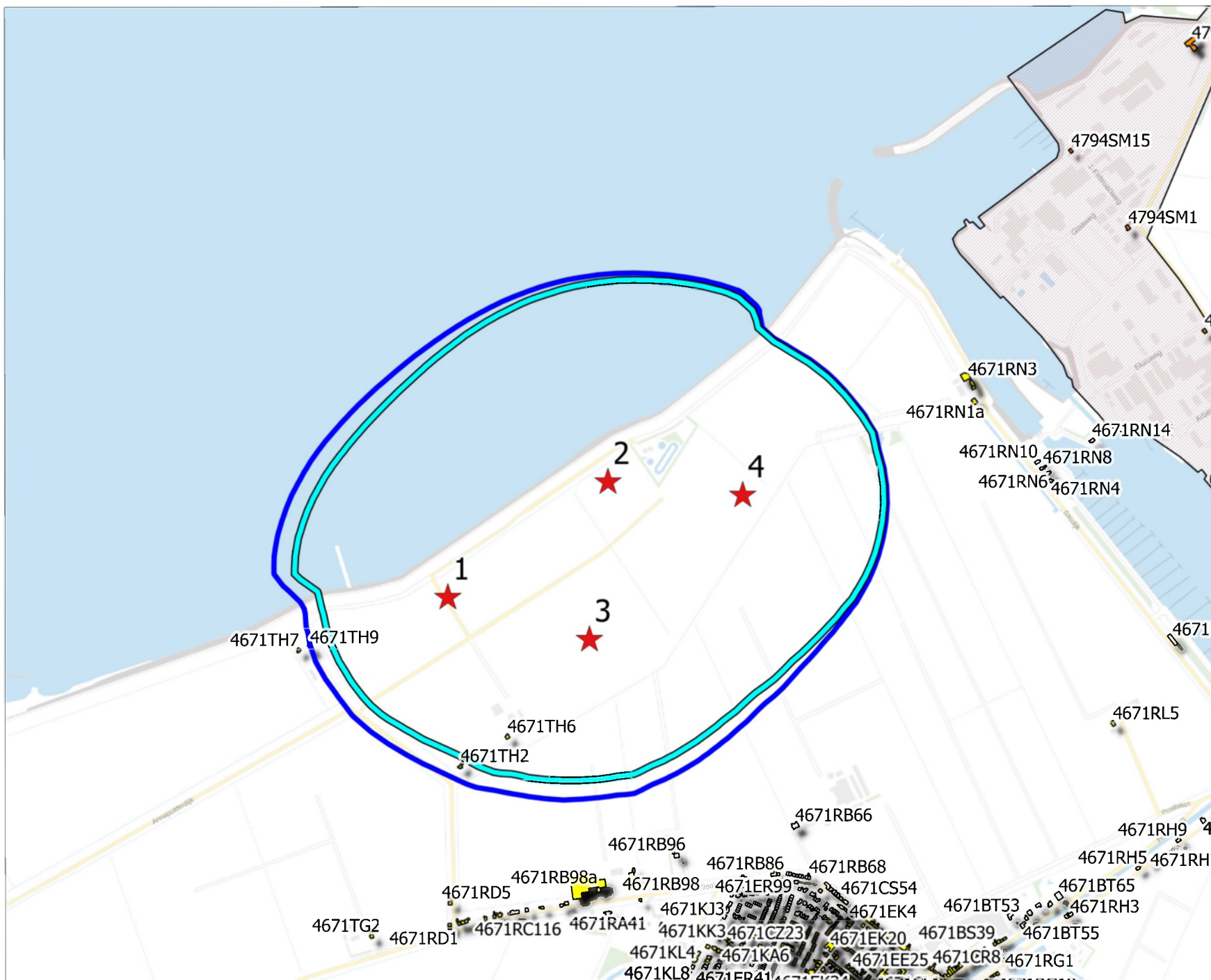


ing. D. (David) Vrolijk

Bijlage I
Figuren







WP Karolinapolder

Opstellingsvariant B 140
47 dB Lden contour

Legenda



Bron: BRT achtergrond PDOK, BAG

0	400 m
---	-------



Referentie:
R068475aa.
17hf1xp.dv

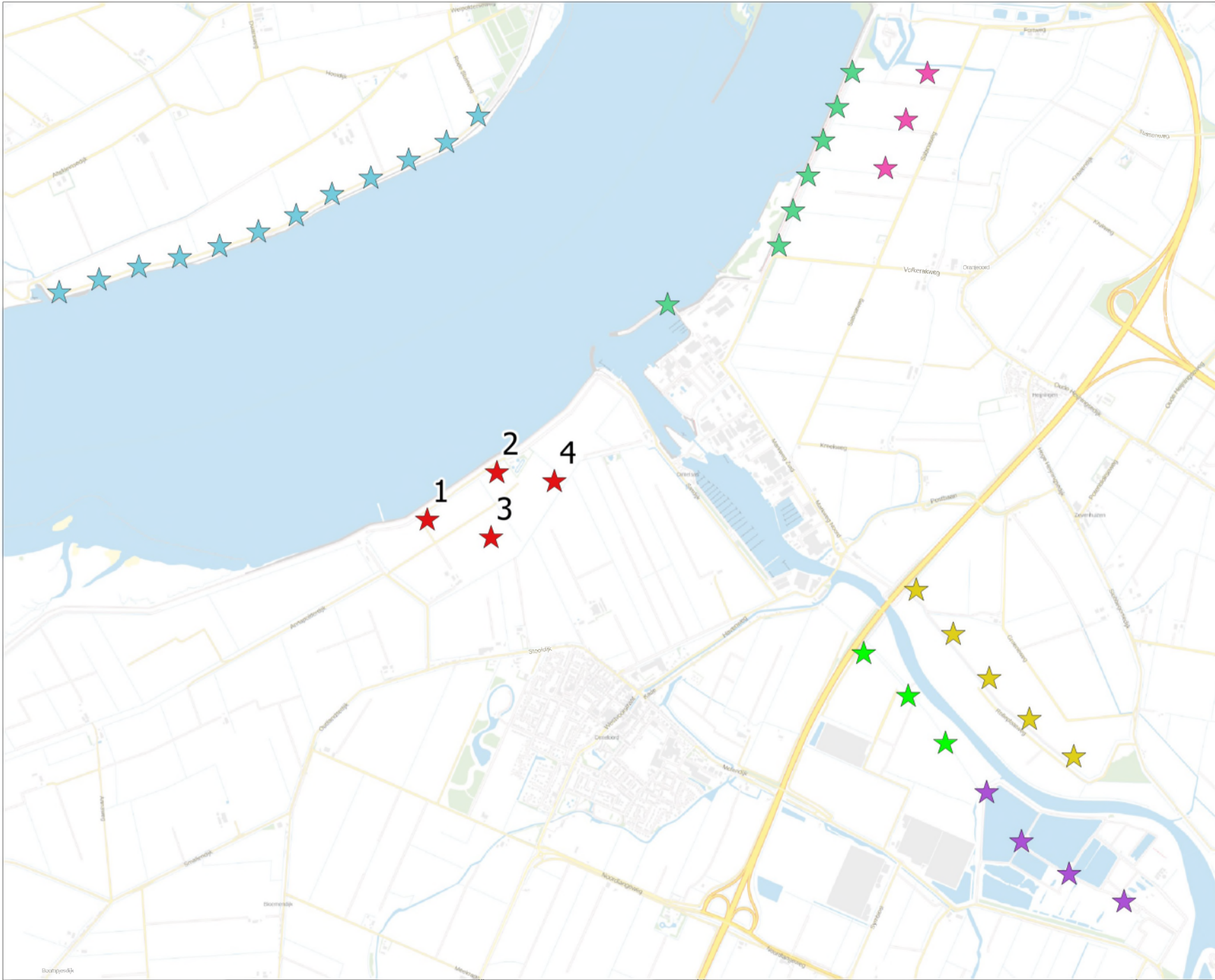
Datum figuur:
30-01-2018

Versie figuur:
01

Auteur:
David Vrolijk

Reviewer:

Opdrachtgever
Innogy



WP Karolinapolder

Bestaande parken ten opzichte
van WP Karolinadijk

Legenda

-  Nieuwe turbines (variant A)
- bestaande turbines
 -  Dintel SurveyCom
 -  Nieuw-Prinsenland
 -  Oud Dintel
 -  Piet de Wit
 -  Sabina polder
 -  Sabinapolder

Bron: BRT achtergrond PDOK

0 1000 m



Referentie:
V068475aa.
17hF1XP.dv

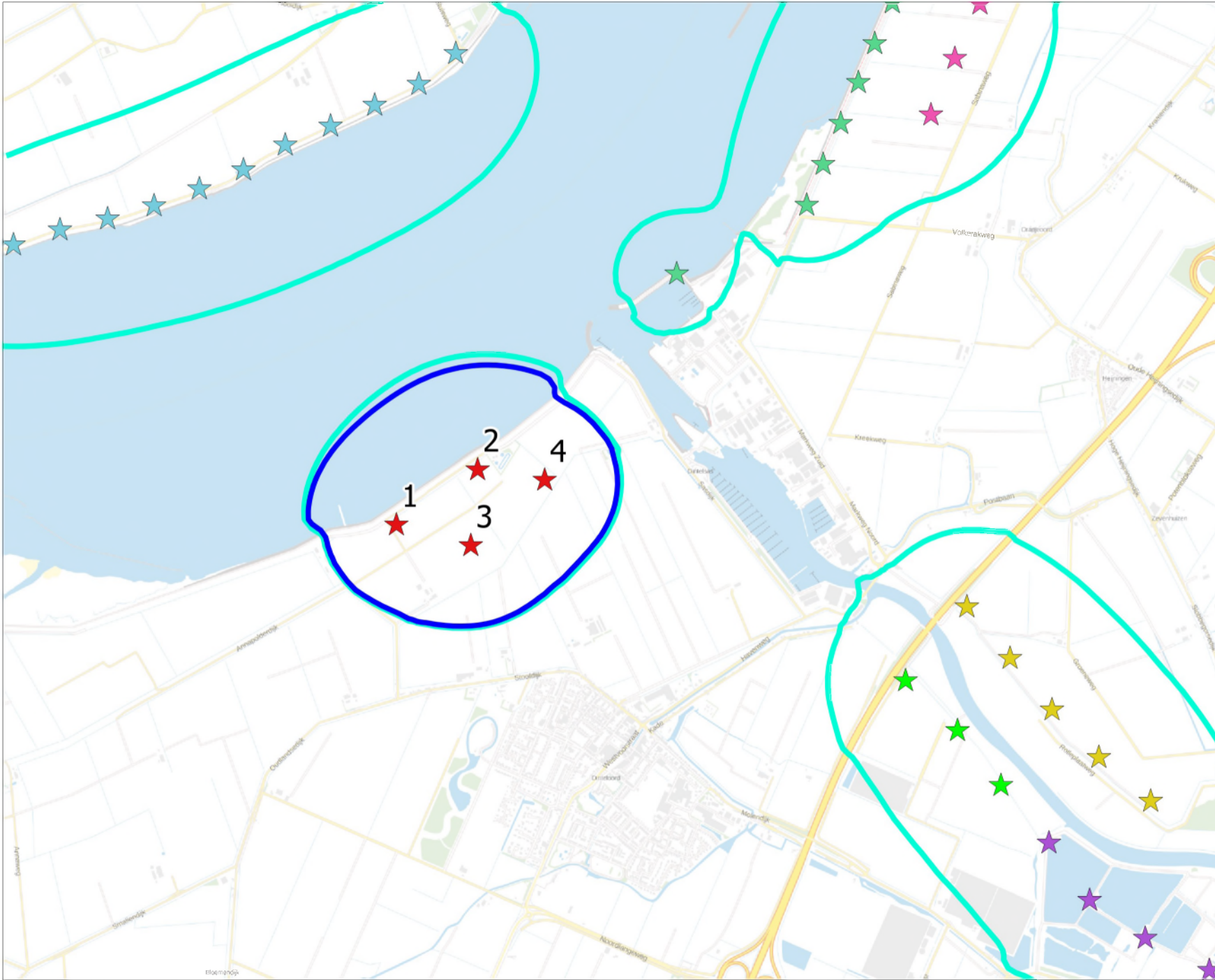
Datum figuur:
31-01-2018

Versie figuur:
01

Auteur:
David Vrolijk

Reviewer:

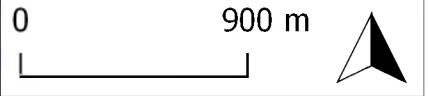
Opdrachtgever
Innogy



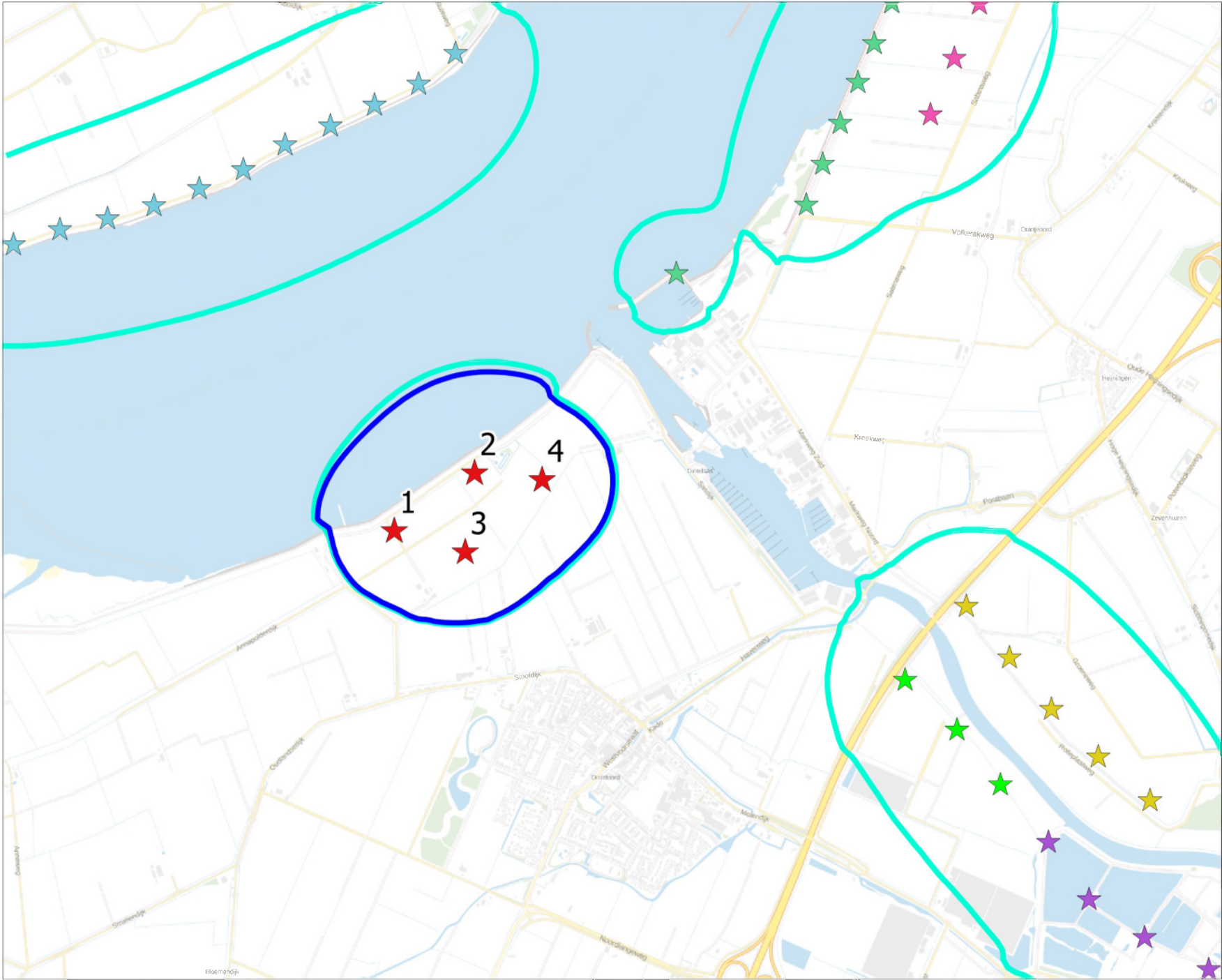
WP Karolinapolder
Cumulatie bestaande turbines
Opstellingsvariant A 120

- Legenda**
- ★ Nieuwe turbines
 - Lden 47 dB contour variant A120
 - Lden 47 dB contour bestaand +A120
- bestaande turbines
- ★ Dintel SurveyCom
 - ★ Nieuw-Prinsenland
 - ★ Oud Dintel
 - ★ Piet de Wit
 - ★ Sabina polder
 - ★ Sabinapolder

Bron: BRT achtergrond PDOK



Referentie: V068475aa. 17hF1XP.dv	Datum figuur: 31-01-2018	Versie figuur: 01
Auteur: David Vrolijk	Reviewer:	Opdrachtgever Innogy



LBP | SIGHT
Bouw | Ruimte | Milieu

WP Karolinapolder
Cumulatie bestaande turbines
Opstellingsvariant B 140 (+mtrl)

Legenda

- ★ Nieuwe turbines
- Lden 47 dB contour variant B140
- Lden 47 dB contour bestaand +B140

bestaande turbines

- ★ Dintel SurveyCom
- ★ Nieuw-Prinsenland
- ★ Oud Dintel
- ★ Piet de Wit
- ★ Sabina polder
- ★ Sabinapolder

Bron: BRT achtergrond PDOK

0 900 m

Referentie:
V068475aa.
17hF1XP.dv

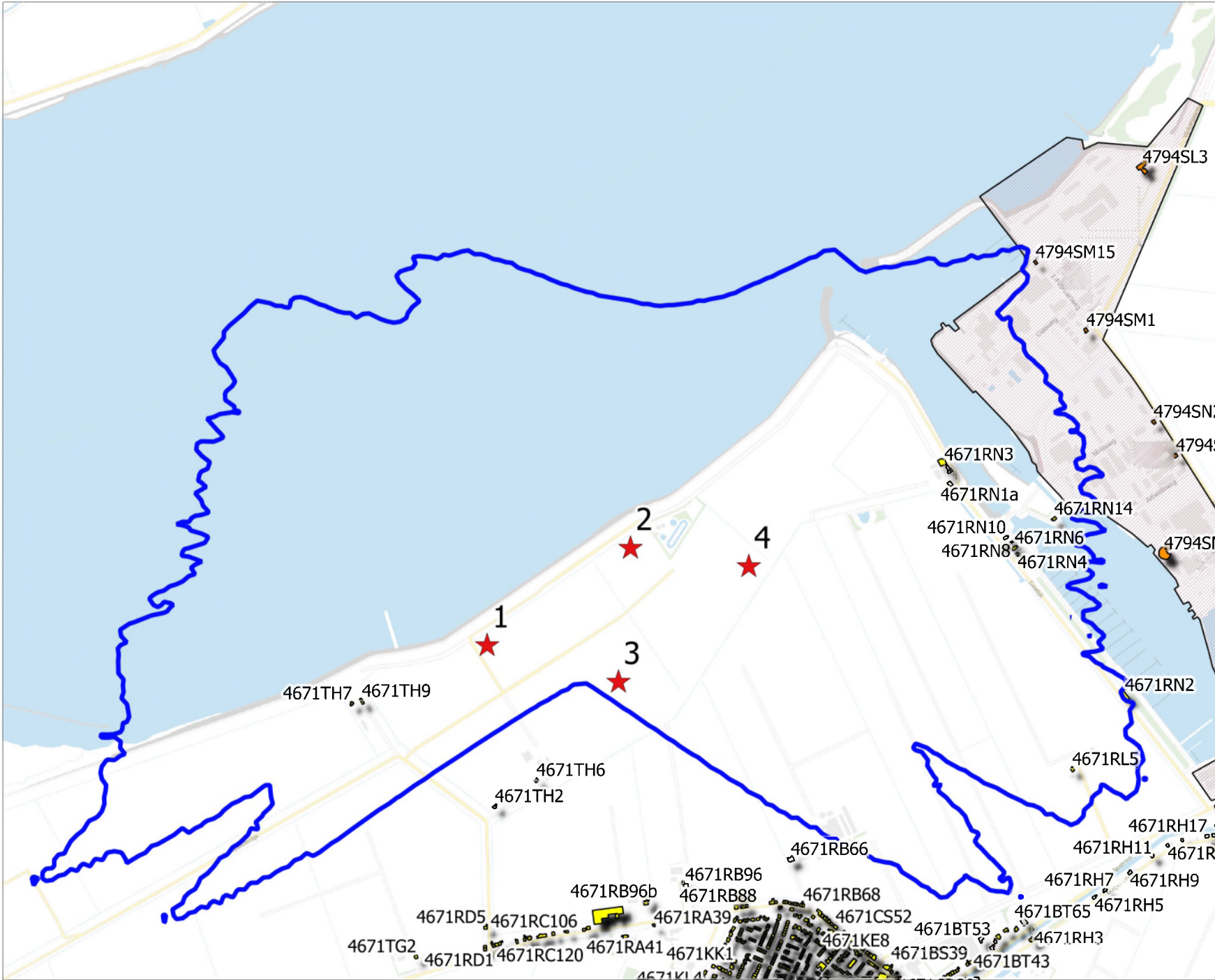
Datum figuur:
31-01-2018

Versie figuur:
01

Auteur:
David Vrolijk

Reviewer:

Opdrachtgever
Innogy



LBP | SIGHT
Bouw | Ruimte | Milieu

WP Karolinapolder
Opstellingsvariant A 120
6 uur slagschaduwcontour

Legenda

- ★ Windturbine
- Gevoelige verblijfsobjecten
- Gevoelige verblijfsobjecten op IT
- ▨ grenzen IT - zonebeheer
- 6 uur slagschaduwcontour

Bron: BRT achtergrond PDOK, BAG

0500 m

Referentie: R 068475aa. 17hf1xp.dv	Datum figuur: 30-01-2018	Versie figuur: 01
Auteur: David Vrolijk	Reviewer:	Opdrachtgever Innogy

Bijlage II

Berekening jaargemiddelde bronsterkte

Berekening jaargemiddelde bronsterkte

Voor de berekening van de jaargemiddelde bronsterkte, zoals opgenomen in tabel 3.1, is de volgende informatie van de fabrikant gebruikt.

Lagerwey

SD202ENR2 Data Curves L136-4.5MW

Gamesa

gd287600 r1 mcg power curve and noise g132-3.465 mw

Nordex

K0818_078051_EN_3_CC01_EN_Nordex-N117_3600_STE_Modes_13x rev 2 d.d. 18-5-2017

E0003400843_2_DD04_EN_N117-3600_STE_Octave_Modes

E0003941406_1_CC01_EN_Noise-level,-Power-curves,-Thrust-curves-Nordex-N131_3900-IEC-S-STE_13x

Vestas

0056-4781_V01 - Performance Specification V117-3.6MW

0056-6306_V02 - Performance Specification V136-3.60MW

Enercon

D0438738-1_#_en_#_Betriebsmodi_E-115_E2_3200_kW_mit_TES 12-04-2016

Siemens

D40_SWT-DD-130 R19 Standard Acoustic Emission IEC 61400-11 ed. 3.0 Rev. 0

Bestaand

Standard Acoustic Emission, SWT-3.0-108, Hub Height 89.5 m, Document ID: E W EN OEN DES TLS 7-10-0000-0841-00

V90: Document no.: 0024-7418 V04 Date: 2014-04-14

V44, V52 en V66: Bedrijfsgegevens

De jaargemiddelde bronsterkte is berekend uit de bronsterktecurve van de turbine en het windprofiel ter plaatse. Voor het windprofiel is gebruikgemaakt van KNMI-data. Deze data is beschikbaar van 80 tot 120 meter. De geluidemissie bij een windprofiel op 80, 90, 100, 110 en 120 meter is berekend. Voor turbines met een ashoogte van meer dan 120 meter zijn vervolgens de bronsterktes lineair geëxtrapoleerd naar hogere ashoogten. Bij alle onderzochte turbines is, waar mogelijk, uitgegaan van "Serrated Trailing Edge" (STE).

Lagerwey L136

RD coords:	84004	407224						
ellips coords:	4,361353	51,64935						
Windprofiel:	120	[m]						
Turbine type:	Lagerwey L136 4,5 MW	Ashoogte	166,0	[m]				
Lw+Cb								
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht	
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	
1	2,24	1,18	0,94					
2	4,44	3,70	2,55					
3	6,82	6,08	5,14	91,6	79,9	79,4	78,7	
4	9,47	9,10	6,38	91,6	81,4	81,2	79,7	
5	11,11	10,53	9,28	93,5	83,9	83,7	83,1	
6	12,10	12,47	13,52	98,0	88,9	89,0	89,4	
7	11,58	12,13	14,24	101,5	92,2	92,4	93,1	
8	10,44	10,85	12,81	104,1	94,3	94,5	95,2	
9	8,16	9,38	9,96	105,3	94,4	95,0	95,3	
10	6,25	7,10	7,95	106,2	94,2	94,8	95,3	
11	5,38	5,60	5,16	106,9	94,2	94,4	94,0	
12	3,67	4,22	4,15	106,9	92,5	93,2	93,1	
13	2,53	2,68	2,88	106,9	90,9	91,2	91,5	
14	1,74	1,90	1,83	106,9	89,3	89,7	89,5	
15	1,38	1,17	1,24	106,9	88,3	87,6	87,8	
16	1,12	0,67	1,06	106,9	87,4	85,2	87,1	
17	0,69	0,52	0,56	106,9	85,3	84,1	84,4	
18	0,39	0,29	0,26	106,9	82,8	81,5	81,1	
19	0,21	0,14	0,10	106,9	80,1	78,5	77,1	
20	0,10	0,10	0,06	106,9	77,1	76,9	75,0	
21	0,10	0,00	0,00	106,9	76,9	63,7	63,7	
22	0,02	0,06	0,00	106,9	70,8	74,7	-99,0	
23	0,06	0,00	0,00	106,9	74,7	-99,0	-99,0	
24	0,02	0,00	0,00	106,9	69,9	-99,0	63,7	
25	0,04	0,00	0,00	106,9	72,8	63,7	-99,0	
				Lden [dB]	109,7	102,9	103,1	103,4
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond	Nacht
				80	109,1	102,3	102,5	102,8
				90	109,3	102,5	102,7	102,9
				100	109,4	102,6	102,9	103,1
				110	109,6	102,8	103,0	103,2
				120	109,7	102,9	103,1	103,4
				166	110,4	103,6	103,8	104,1

Voor het spectrum is een gemiddelde gehanteerd van de opgegeven spectra bij de verschillende windsnelheden.

Gehanteerde data uit SD202ENR2 Data Curves L136-4.5MW

Standard Mode		Sound power levels for reduced noise modes [dB(A)]				
Wind speed at 10m height [m/s]	Mode 0 dB(A)	Mode 1 -1 dB(A)	Mode 2 -2 dB(A)	Mode 3 -3 dB(A)	Mode 4 -4 dB(A)	Mode 5 -5 dB(A)
3.0	91.6	91.6	91.6	91.6	91.6	91.6
4.0	98.6	98.6	98.6	98.6	98.1	97.0
5.0	103.7	103.1	102.0	100.8	99.7	98.4
6.0	105.5	104.6	103.6	102.4	101.2	99.8
7.0	106.9	105.8	104.7	103.6	102.5	101.0
8.0	106.9	105.8	105.0	103.9	102.8	101.8
9.0	106.9	105.8	105.0	103.9	102.8	101.8

L136-4.5MW, Sound Power Levels [dB(A)], Standard Mode

Frequency [Hz]	Standardized wind speed at 10m height					
	3.0m/s	4.0m/s	5.0m/s	6.0m/s	7.0m/s	8.0m/s
25	44.4	52.1	58.0	60.7	63.1	65.0
32	49.0	56.5	62.3	65.0	67.4	69.3
40	53.3	60.5	66.2	68.8	71.2	73.0
50	57.5	64.3	69.8	72.4	74.7	76.4
63	61.7	68.0	73.2	75.7	77.9	79.4
80	66.0	71.8	76.6	79.0	81.0	82.2
100	70.2	75.8	80.1	82.4	84.3	85.0
125	74.0	79.5	83.7	85.8	87.5	87.5
160	77.2	83.0	87.1	89.1	90.6	89.8
200	79.5	86.0	90.2	92.1	93.5	92.1
250	80.8	88.1	92.8	94.6	96.0	94.2
315	81.2	89.0	94.3	96.2	97.6	95.7
400	81.2	88.9	94.6	96.6	98.1	96.6
500	81.3	88.6	94.3	96.3	97.8	96.9
630	81.2	88.1	93.5	95.4	96.9	96.8
800	81.2	87.7	92.8	94.4	95.9	96.5
1000	80.8	87.3	92.2	93.7	95.1	96.2
1250	80.2	86.9	91.6	93.0	94.4	95.8
1600	79.0	85.9	90.8	92.2	93.6	94.8
2000	77.5	84.7	89.7	91.2	92.6	93.5
2500	75.9	83.1	88.3	89.9	91.3	91.9
3150	73.9	81.3	86.5	88.1	89.6	90.0
4000	71.7	79.2	84.5	86.1	87.6	87.9
5000	69.3	76.8	82.2	83.9	85.3	85.6
6300	66.5	74.2	79.7	81.4	82.9	83.0
8000	63.2	71.0	76.6	78.3	79.8	79.9
10000	59.4	67.4	73.1	74.9	76.4	76.4
12500	55.1	63.3	69.1	70.9	72.5	72.5
16000	49.9	58.3	64.2	66.1	67.7	67.6
20000	44.4	53.0	59.1	61.0	62.7	62.5
Total sound power level	91.6	98.6	103.7	105.5	106.9	106.9

Gamesa G132

RD coords:		84004	407224				
ellips coords:		4,361353	51,64935				
Windprofiel:		120	[m]				
Turbine type:		Gamesa G132 3,465MW		Ashoogte	134,0	[m]	
Lw+Cb							
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]
1	2,24	1,18	0,94				
2	4,44	3,70	2,55				
3	6,82	6,08	5,14	98,2	86,5	86,0	85,3
4	9,47	9,10	6,38	98,2	88,0	87,8	86,3
5	11,11	10,53	9,28	98,2	88,7	88,4	87,9
6	12,10	12,47	13,52	98,2	89,0	89,2	89,5
7	11,58	12,13	14,24	101,7	92,3	92,5	93,2
8	10,44	10,85	12,81	105,0	95,2	95,4	96,1
9	8,16	9,38	9,96	106,1	95,2	95,8	96,1
10	6,25	7,10	7,95	106,3	94,3	94,8	95,3
11	5,38	5,60	5,16	106,1	93,4	93,6	93,2
12	3,67	4,22	4,15	106,1	91,7	92,4	92,3
13	2,53	2,68	2,88	106,1	90,1	90,4	90,7
14	1,74	1,90	1,83	106,1	88,5	88,9	88,7
15	1,38	1,17	1,24	106,1	87,5	86,8	87,0
16	1,12	0,67	1,06	106,1	86,6	84,4	86,3
17	0,69	0,52	0,56	106,1	84,5	83,3	83,6
18	0,39	0,29	0,26	106,1	82,0	80,7	80,3
19	0,21	0,14	0,10	106,1	79,3	77,7	76,3
20	0,10	0,10	0,06	106,1	76,3	76,1	74,2
21	0,10	0,00	0,00	106,1	76,1	62,9	62,9
22	0,02	0,06	0,00	106,1	70,0	73,9	-99,0
23	0,06	0,00	0,00	106,1	73,9	-99,0	-99,0
24	0,02	0,00	0,00	106,1	69,1	-99,0	62,9
25	0,04	0,00	0,00	106,1	72,0	62,9	-99,0
				Lden [dB]	109,9	103,2	103,4
							103,6
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond
				80	109,4	102,7	102,9
				90	109,6	102,9	103,1
				100	109,7	103,0	103,2
				110	109,8	103,1	103,2
				120	109,9	103,2	103,4
				134	110,1	103,3	103,5
							103,8

Gehanteerde data uit: gd287600 r1 mcg power curve and noise g132-3.465 mw

Ws, hub [m/s]	STD FULLPOWER	NL1 = 105dB(A)	NL2 = 104dB(A)
	Zhub = 84m, 97m, 114m, 134m	Zhub = 84m, 97m, 114m, 134m	Zhub = 84m, 97m, 114m, 134m
	LW [dB(A)]	LW [dB(A)]	LW [dB(A)]
6.0	98.2	98.2	98.2
6.5	100	100.0	100.0
7.0	101.7	101.7	101.7
7.5	103.4	103.4	103.4
8.0	105	105.0	104.0
8.5	105.7	105.0	104.0
9.0	106.1	105.0	104.0
9.5	106.2	105.0	104.0
10.0	106.3	105.0	104.0
10.5	106.2	105.0	104.0
11.0	106.1	105.0	104.0
11.5	106.1	105.0	104.0
12.0	106.1	105.0	104.0
12.5	106.1	105.0	104.0
13.0	106.1	105.0	104.0

Nordex N117 3.6 MW

RD coords:	84004	407224							
ellips coords:	4,361353	51,64935							
Windprofiel:	120	[m]							
Turbine type:	Nordex N117 3,6MW			Ashoogte	141,0	[m]			
						Lw+Cb			
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht		Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht	
m/s	%	%	%		[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	
1	2,24	1,18	0,94						
2	4,44	3,70	2,55						
3	6,82	6,08	5,14		92,5	80,8	80,3	79,6	
4	9,47	9,10	6,38		92,5	82,3	82,1	80,6	
5	11,11	10,53	9,28		93,5	84,0	83,7	83,2	
6	12,10	12,47	13,52		95,5	86,3	86,5	86,8	
7	11,58	12,13	14,24		99,3	89,9	90,1	90,8	
8	10,44	10,85	12,81		101,8	92,0	92,2	92,9	
9	8,16	9,38	9,96		103,0	92,1	92,7	93,0	
10	6,25	7,10	7,95		103,3	91,3	91,8	92,3	
11	5,38	5,60	5,16		103,5	90,8	91,0	90,6	
12	3,67	4,22	4,15		103,5	89,1	89,8	89,7	
13	2,53	2,68	2,88		103,5	87,5	87,8	88,1	
14	1,74	1,90	1,83		103,5	85,9	86,3	86,1	
15	1,38	1,17	1,24		103,5	84,9	84,2	84,4	
16	1,12	0,67	1,06		103,5	84,0	81,8	83,7	
17	0,69	0,52	0,56		103,5	81,9	80,7	81,0	
18	0,39	0,29	0,26		103,5	79,4	78,1	77,7	
19	0,21	0,14	0,10		103,5	76,7	75,1	73,7	
20	0,10	0,10	0,06		103,5	73,7	73,5	71,6	
21	0,10	0,00	0,00		103,5	73,5	60,3	60,3	
22	0,02	0,06	0,00		103,5	67,4	71,3	-99,0	
23	0,06	0,00	0,00		103,5	71,3	-99,0	-99,0	
24	0,02	0,00	0,00		103,5	66,5	-99,0	60,3	
25	0,04	0,00	0,00		103,5	69,4	60,3	-99,0	
				Lden [dB]	107,0	100,2	100,4	100,7	
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond	Nacht	
				80	106,4	99,7	99,9	100,1	
				90	106,6	99,8	100,0	100,3	
				100	106,7	99,9	100,2	100,4	
				110	106,8	100,1	100,3	100,5	
				120	107,0	100,2	100,4	100,7	
				141	107,3	100,5	100,7	100,9	

Gehanteerde data uit: E0003400843_2_DD04_EN_N117-3600_STE_Octave_Modes.pdf

V_s - wind speed converted to reference conditions (hub height 10 m,
roughness length 0.05 m) using a logarithmic profile

2.1.5 Hub Height 141 m

Fre- quency	Octave sound power levels at standardized wind speeds vs in dB(A)									
	3 m/s	4 m/s	5 m/s	6 m/s	7 m/s	8 m/s	9 m/s	10 m/s	11 m/s	12 m/s
31.5 Hz	62.0	65.9	71.5	74.1	74.8	74.8	74.8	74.8	74.8	74.8
63 Hz	72.8	76.5	81.1	83.4	84.2	84.2	84.2	84.2	84.2	84.2
125 Hz	80.1	83.8	88.1	89.6	90.4	90.4	90.4	90.4	90.4	90.4
250 Hz	86.4	86.9	91.5	93.3	93.2	93.2	93.2	93.2	93.2	93.2
500 Hz	86.6	87.1	91.6	93.9	93.8	93.8	93.8	93.8	93.8	93.8
1000 Hz	85.0	88.4	94.0	96.0	96.6	96.6	96.6	96.6	96.6	96.6
2000 Hz	84.3	90.4	95.7	97.0	98.0	98.0	98.0	98.0	98.0	98.0
4000 Hz	81.0	86.7	94.9	96.6	96.9	96.9	96.9	96.9	96.9	96.9
8000 Hz	75.8	75.9	84.9	87.1	87.7	87.7	87.7	87.7	87.7	87.7
Total	92.5	95.5	101.2	103.0	103.5	103.5	103.5	103.5	103.5	103.5

Nordex N131

RD coords:		84004	407224				
ellips coords:		4,361353	51,64935				
Windprofiel:		120	[m]				
Turbinetype:		Nordex 131 3.9 MW		Ashoogte	134,0	[m]	
Lw+Cb							
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[db(A)]	[db(A)]	[db(A)]
1	2,24	1,18	0,94				
2	4,44	3,70	2,55				
3	6,82	6,08	5,14	95,5	83,8	83,3	82,6
4	9,47	9,10	6,38	95,5	85,3	85,1	83,6
5	11,11	10,53	9,28	95,7	86,1	85,9	85,4
6	12,10	12,47	13,52	96,2	87,0	87,1	87,5
7	11,58	12,13	14,24	99,9	90,5	90,8	91,4
8	10,44	10,85	12,81	103,0	93,2	93,4	94,1
9	8,16	9,38	9,96	105,5	94,6	95,3	95,5
10	6,25	7,10	7,95	106,0	94,0	94,5	95,0
11	5,38	5,60	5,16	106,2	93,5	93,7	93,3
12	3,67	4,22	4,15	106,2	91,8	92,5	92,4
13	2,53	2,68	2,88	106,2	90,2	90,5	90,8
14	1,74	1,90	1,83	106,2	88,6	89,0	88,8
15	1,38	1,17	1,24	106,2	87,6	86,9	87,1
16	1,12	0,67	1,06	106,2	86,7	84,5	86,4
17	0,69	0,52	0,56	106,2	84,6	83,4	83,7
18	0,39	0,29	0,26	106,2	82,1	80,8	80,4
19	0,21	0,14	0,10	106,2	79,4	77,8	76,4
20	0,10	0,10	0,06	106,2	76,4	76,2	74,3
21	0,10	0,00	0,00	106,2	76,2	63,0	63,0
22	0,02	0,06	0,00	106,2	70,1	74,0	-99,0
23	0,06	0,00	0,00	106,2	74,0	-99,0	-99,0
24	0,02	0,00	0,00	106,2	69,2	-99,0	63,0
25	0,04	0,00	0,00	106,2	72,1	63,0	-99,0
				Lden [dB]	109,2	102,4	102,6
							102,8
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond
				80	108,6	101,8	102,0
				90	108,7	102,0	102,2
				100	108,9	102,2	102,4
				110	109,0	102,3	102,7
				120	109,2	102,4	102,8
				134	109,4	102,6	103,1

Gehanteerde data uit: E0003941406_1_CC01_EN_Noise-level,-Power-curves,-Thrust-curves-Nordex-N131_3900-IEC-S-STE_13x

Noise level - Nordex N131/3900 IEC S Serrated Trailing Edge

Standard mode

Standardized wind speed $v_{S(10m)}$ [m/s]	Apparent sound power level			
	hub height 84 m		hub height 114 m	
	L_{WA} [dB(A)]	v_H [m/s]	L_{WA} [dB(A)]	v_H [m/s]
3.0	95.5	4.2	95.5	4.4
4.0	96.0	5.6	96.0	5.8
5.0	100.3	7.0	101.2	7.3
6.0	104.2	8.4	105.0	8.8
7.0	106.2	9.8	106.2	10.2
8.0	106.2	11.2	106.2	11.7
9.0	106.2	12.6	106.2	13.1
10.0	106.2	14.0	106.2	14.6
11.0	106.2	15.4	106.2	16.1
12.0	106.2	16.8	106.2	17.5

Standardized wind speed $v_{S(10m)}$ [m/s]	Apparent sound power level			
	hub height 120 m		hub height 134 m	
	L_{WA} [dB(A)]	v_H [m/s]	L_{WA} [dB(A)]	v_H [m/s]
3.0	95.5	4.4	95.5	4.5
4.0	96.0	5.9	96.0	6.0
5.0	101.3	7.3	101.6	7.4
6.0	105.2	8.8	105.5	8.9
7.0	106.2	10.3	106.2	10.4
8.0	106.2	11.8	106.2	11.9
9.0	106.2	13.2	106.2	13.4
10.0	106.2	14.7	106.2	14.9
11.0	106.2	16.2	106.2	16.4
12.0	106.2	17.6	106.2	17.9

Vestas V136

RD coords:	84004	407224						
ellips coords:	4,361353	51,64935						
Windprofiel:	120	[m]						
Turbinetype:	Vestas V136 3.45/3.6 MW - 132	Ashoogte	132,0	[m]				
Lw+Cb								
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht	
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[db(A)]	[db(A)]	[db(A)]	
1	2,24	1,18	0,94					
2	4,44	3,70	2,55					
3	6,82	6,08	5,14	92,2	80,5	80,0	79,3	
4	9,47	9,10	6,38	92,5	82,3	82,1	80,6	
5	11,11	10,53	9,28	94,5	85,0	84,7	84,2	
6	12,10	12,47	13,52	97,4	88,2	88,4	88,7	
7	11,58	12,13	14,24	100,5	91,1	91,3	92,0	
8	10,44	10,85	12,81	103,4	93,6	93,8	94,5	
9	8,16	9,38	9,96	105,4	94,5	95,1	95,4	
10	6,25	7,10	7,95	105,5	93,5	94,0	94,5	
11	5,38	5,60	5,16	105,5	92,8	93,0	92,6	
12	3,67	4,22	4,15	105,5	91,1	91,8	91,7	
13	2,53	2,68	2,88	105,5	89,5	89,8	90,1	
14	1,74	1,90	1,83	105,5	87,9	88,3	88,1	
15	1,38	1,17	1,24	105,5	86,9	86,2	86,4	
16	1,12	0,67	1,06	105,5	86,0	83,8	85,7	
17	0,69	0,52	0,56	105,5	83,9	82,7	83,0	
18	0,39	0,29	0,26	105,5	81,4	80,1	79,7	
19	0,21	0,14	0,10	105,5	78,7	77,1	75,7	
20	0,10	0,10	0,06	105,5	75,7	75,5	73,6	
21	0,10	0,00	0,00	105,5	75,5	62,3	62,3	
22	0,02	0,06	0,00	105,5	69,4	73,3	-99,0	
23	0,06	0,00	0,00	105,5	73,3	-99,0	-99,0	
24	0,02	0,00	0,00	105,5	68,5	-99,0	62,3	
25	0,04	0,00	0,00	105,5	71,4	62,3	-99,0	
				Lden [dB]	108,9	102,1	102,3	102,6
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond	Nacht
				80	108,3	101,5	101,7	102,0
				90	108,5	101,7	101,9	102,2
				100	108,6	101,8	102,1	102,3
				110	108,7	102,0	102,2	102,4
				120	108,9	102,1	102,3	102,6
				132	109,0	102,2	102,5	102,7

RD coords:		84004	407224					
ellips coords:		4,361353	51,64935					
Windprofiel:		120	[m]					
Turbine type:		Vestas V136 3.45/3.6 MW - 162		Ashoogte	162,0	[m]		
Lw+Cb								
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht	
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[db(A)]	[db(A)]	[db(A)]	
1	2,24	1,18	0,94					
2	4,44	3,70	2,55					
3	6,82	6,08	5,14	92,2	80,5	80,0	79,3	
4	9,47	9,10	6,38	92,5	82,3	82,1	80,6	
5	11,11	10,53	9,28	94,5	85,0	84,7	84,2	
6	12,10	12,47	13,52	97,4	88,2	88,4	88,7	
7	11,58	12,13	14,24	100,5	91,1	91,3	92,0	
8	10,44	10,85	12,81	103,4	93,6	93,8	94,5	
9	8,16	9,38	9,96	105,4	94,5	95,1	95,4	
10	6,25	7,10	7,95	105,5	93,5	94,0	94,5	
11	5,38	5,60	5,16	105,5	92,8	93,0	92,6	
12	3,67	4,22	4,15	105,5	91,1	91,8	91,7	
13	2,53	2,68	2,88	105,5	89,5	89,8	90,1	
14	1,74	1,90	1,83	105,5	87,9	88,3	88,1	
15	1,38	1,17	1,24	105,5	86,9	86,2	86,4	
16	1,12	0,67	1,06	105,5	86,0	83,8	85,7	
17	0,69	0,52	0,56	105,5	83,9	82,7	83,0	
18	0,39	0,29	0,26	105,5	81,4	80,1	79,7	
19	0,21	0,14	0,10	105,5	78,7	77,1	75,7	
20	0,10	0,10	0,06	105,5	75,7	75,5	73,6	
21	0,10	0,00	0,00	105,5	75,5	62,3	62,3	
22	0,02	0,06	0,00	105,5	69,4	73,3	-99,0	
23	0,06	0,00	0,00	105,5	73,3	-99,0	-99,0	
24	0,02	0,00	0,00	105,5	68,5	-99,0	62,3	
25	0,04	0,00	0,00	105,5	71,4	62,3	-99,0	
				Lden [dB]	108,9	102,1	102,3	102,6
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond	Nacht
				80	108,3	101,5	101,7	102,0
				90	108,5	101,7	101,9	102,2
				100	108,6	101,8	102,1	102,3
				110	108,7	102,0	102,2	102,4
				120	108,9	102,1	102,3	102,6
				162	109,5	102,6	102,9	103,2

Gehanteerde data uit: 0056-6306_V02 - Performance Specification V136-3.60MW

RESTRICTED

Document no.: 0056-6306_V02	Performance Specification V136-3.60 MW 50/60 Hz	Date: 2017-04-21
Document owner: Platform Management	Power Curves, Ct Values and Sound Curves for Power	Restricted
Type: T05 - General Description	Optimized (PO) Mode	Page 13 of 16

6.3 Sound Curves, Power Optimized Mode P01/P01-0S

Sound Power Level at Hub Height		
Conditions for Sound Power Level:	Measurement standard IEC 61400-11 ed. 3	
	Maximum turbulence at hub height: 30%	
Wind speed at hub height [m/s]	Inflow angle (vertical): 0 ±2°	
	Air density: 1.225 kg/m³	
	Sound Power Level at Hub Height [dBA] Mode P01 (Blades with serrated trailing edge)	Sound Power Level at Hub Height [dBA] Mode P01-0S (Blades without serrated trailing edge)
3	92.2	93.0
4	92.5	93.6
5	94.5	96.3
6	97.4	99.8
7	100.5	103.1
8	103.4	106.1
9	105.4	108.1
10	105.5	108.2
11	105.5	108.2
12	105.5	108.2
13	105.5	108.2
14	105.5	108.2
15	105.5	108.2
16	105.5	108.2
17	105.5	108.2
18	105.5	108.2
19	105.5	108.2
20	105.5	108.2

Table 6-3: Sound curves, Mode P01/P01-0S

Vestas V117

RD coords:	84004	407224						
ellips coords:	4,361353	51,64935						
Windprofiel:	120	[m]						
Turbinetype:	Vestas V117 3,6 MW	Ashoogte	121,5	[m]				
Lw+Cb								
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht	
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	
1	2,24	1,18	0,94					
2	4,44	3,70	2,55					
3	6,82	6,08	5,14	91,8	80,1	79,6	78,9	
4	9,47	9,10	6,38	92,1	81,9	81,7	80,2	
5	11,11	10,53	9,28	93,9	84,4	84,1	83,6	
6	12,10	12,47	13,52	97,1	87,9	88,1	88,4	
7	11,58	12,13	14,24	100,4	91,0	91,2	91,9	
8	10,44	10,85	12,81	103,4	93,6	93,8	94,5	
9	8,16	9,38	9,96	106,1	95,2	95,8	96,1	
10	6,25	7,10	7,95	107,0	95,0	95,5	96,0	
11	5,38	5,60	5,16	107,0	94,3	94,5	94,1	
12	3,67	4,22	4,15	107,0	92,6	93,3	93,2	
13	2,53	2,68	2,88	107,0	91,0	91,3	91,6	
14	1,74	1,90	1,83	107,0	89,4	89,8	89,6	
15	1,38	1,17	1,24	107,0	88,4	87,7	87,9	
16	1,12	0,67	1,06	107,0	87,5	85,3	87,2	
17	0,69	0,52	0,56	107,0	85,4	84,2	84,5	
18	0,39	0,29	0,26	107,0	82,9	81,6	81,2	
19	0,21	0,14	0,10	107,0	80,2	78,6	77,2	
20	0,10	0,10	0,06	107,0	77,2	77,0	75,1	
21	0,10	0,00	0,00	107,0	77,0	63,8	63,8	
22	0,02	0,06	0,00	107,0	70,9	74,8	-99,0	
23	0,06	0,00	0,00	107,0	74,8	-99,0	-99,0	
24	0,02	0,00	0,00	107,0	70,0	-99,0	63,8	
25	0,04	0,00	0,00	107,0	72,9	63,8	-99,0	
				Lden [dB]	109,8	103,0	103,2	103,5
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond	Nacht
				80	109,1	102,4	102,6	102,8
				90	109,3	102,6	102,8	103,0
				100	109,5	102,7	103,0	103,2
				110	109,6	102,9	103,1	103,3
				120	109,8	103,0	103,2	103,5
				122	109,8	103,0	103,2	103,5

Gehanteerde data uit: 0056-4781_V01 - Performance Specification V117-3.6MW

6.6 Sound Curves, Power Optimized Mode PO1/PO1-0S (HWO)

Sound Power Level at Hub Height		
Conditions for Sound Power Level:	Measurement standard IEC 61400-11 ed. 3 Maximum turbulence at hub height: 30% Inflow angle (vertical): 0 ±2° Air density: 1.225 kg/m ³	
Wind speed at hub height [m/s]	Sound Power Level at Hub Height [dBA] Power Optimized Mode PO1 (Blades with serrated trailing edge)	Sound Power Level at Hub Height [dBA] Power Optimized Mode PO1-0S (Blades without serrated trailing edge)
3	91.8	93.3
4	92.1	93.7
5	93.9	96.0
6	97.1	99.6
7	100.4	103.1
8	103.4	106.1
9	106.1	108.6
10	107.0	109.6
11	107.0	109.6
12	107.0	109.6
13	107.0	109.6
14	107.0	109.6
15	107.0	109.6
16	107.0	109.6
17	107.0	109.6
18	107.0	109.6
19	107.0	109.6
20	107.0	109.6

Table 6-6: Sound curves, Power Optimized Mode PO1/PO1-0S (High Wind Operation)

Enercon E115

RD coords:	84004	407224					
ellips coords:	4,361353	51,64935					
Windprofiel:	120	[m]					
Turbine type:	Enercon E115 E2 3,2 MW	Ashoogte	149,0	[m]			
Lw+Cb							
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]
1	2,24	1,18	0,94				
2	4,44	3,70	2,55				
3	6,82	6,08	5,14	93,4	81,7	81,2	80,5
4	9,47	9,10	6,38	93,4	83,2	83,0	81,5
5	11,11	10,53	9,28	93,4	83,9	83,6	83,1
6	12,10	12,47	13,52	98,0	88,8	89,0	89,3
7	11,58	12,13	14,24	101,1	91,7	91,9	92,6
8	10,44	10,85	12,81	102,9	93,1	93,3	94,0
9	8,16	9,38	9,96	104,1	93,2	93,8	94,1
10	6,25	7,10	7,95	104,8	92,8	93,3	93,8
11	5,38	5,60	5,16	105,5	92,8	93,0	92,6
12	3,67	4,22	4,15	105,5	91,1	91,8	91,7
13	2,53	2,68	2,88	105,5	89,5	89,8	90,1
14	1,74	1,90	1,83	105,5	87,9	88,3	88,1
15	1,38	1,17	1,24	105,5	86,9	86,2	86,4
16	1,12	0,67	1,06	105,5	86,0	83,8	85,7
17	0,69	0,52	0,56	105,5	83,9	82,7	83,0
18	0,39	0,29	0,26	105,5	81,4	80,1	79,7
19	0,21	0,14	0,10	105,5	78,7	77,1	75,7
20	0,10	0,10	0,06	105,5	75,7	75,5	73,6
21	0,10	0,00	0,00	105,5	75,5	62,3	62,3
22	0,02	0,06	0,00	105,5	69,4	73,3	-99,0
23	0,06	0,00	0,00	105,5	73,3	-99,0	-99,0
24	0,02	0,00	0,00	105,5	68,5	-99,0	62,3
25	0,04	0,00	0,00	105,5	71,4	62,3	-99,0
				Lden [dB]	108,6	101,8	102,0
							102,2
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond
				80	108,0	101,2	101,4
				90	108,2	101,4	101,6
				100	108,3	101,5	101,8
				110	108,4	101,7	101,8
				120	108,6	101,8	102,0
				149	109,0	102,2	102,4
							102,7

2.2 Calculated sound power levels – Operating mode 0 s

In mode 0 s the wind energy converter operates in a power-optimised mode to achieve optimum yield. The highest expected sound power level is 105.5 dB(A) in the nominal power range. Once nominal power has been achieved a steady level is guaranteed.

Table 3: Technical specifications

Parameter	Value	Unit
Nominal power (P_n)	3200	kW
Nominal wind speed	13.0	m/s
Minimum operating speed	4.4	rpm
Speed setpoint	13.1	rpm

Table 4: Calculated sound power level in dB(A), based on standardised wind speed V_s at a height of 10 m

V_s at a height of 10 m	Hub height			
	92 m	122 m	135 m	149 m
3 m/s	91.0	91.6	91.9	92.2
4 m/s	96.7	97.6	97.9	98.1
5 m/s	101.3	101.8	102.0	102.2
6 m/s	103.5	104.0	104.2	104.2
7 m/s	104.7	105.3	105.5	105.5
8 m/s	105.5	105.5	105.5	105.5
9 m/s	105.5	105.5	105.5	105.5
10 m/s	105.5	105.5	105.5	105.5
11 m/s	105.5	105.5	105.5	105.5
12 m/s	105.5	105.5	105.5	105.5
95 % of P_n	105.5	105.5	105.5	105.5

Table 5: Calculated sound power level in dB(A), based on wind speed at hub height

5 m/s	6 m/s	7 m/s	8 m/s	9 m/s	10 m/s	11 m/s	12 m/s	13 m/s	14 m/s	15 m/s
93.4	98.0	101.1	102.9	104.1	104.8	105.5	105.5	105.5	105.5	105.5

Siemens DD130

RD coords:	84004	407224					
ellips coords:	4,361353	51,64935					
Windprofiel:	115	[m]					
Turbine type:	Siemens DD130 4,2 MW	Ashoogte	115,0	[m]			
Lw+Cb							
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]
1	2,25	1,22	0,95				
2	4,50	3,77	2,57				
3	6,92	6,16	5,25	92,3	80,7	80,2	79,5
4	9,62	9,15	6,42	92,3	82,1	81,9	80,4
5	11,23	10,67	9,54	95,3	85,8	85,6	85,1
6	12,20	12,83	13,64	98,3	89,2	89,4	89,6
7	11,66	12,17	14,45	102,3	93,0	93,2	93,9
8	10,29	10,76	12,78	105,6	95,7	95,9	96,7
9	8,13	9,31	9,77	107,0	96,1	96,7	96,9
10	6,28	6,97	7,80	107,0	95,0	95,4	95,9
11	5,21	5,46	5,08	107,0	94,2	94,4	94,1
12	3,62	4,18	4,07	107,0	92,6	93,2	93,1
13	2,42	2,55	2,75	107,0	90,8	91,1	91,4
14	1,71	1,89	1,77	107,0	89,3	89,8	89,5
15	1,47	1,07	1,23	107,0	88,7	87,3	87,9
16	1,03	0,67	0,96	107,0	87,1	85,3	86,8
17	0,69	0,51	0,54	107,0	85,4	84,0	84,3
18	0,32	0,27	0,25	107,0	82,1	81,2	81,0
19	0,17	0,13	0,10	107,0	79,4	78,3	77,2
20	0,10	0,07	0,05	107,0	77,2	75,4	74,3
21	0,10	0,00	0,00	107,0	77,0	63,8	63,8
22	0,01	0,03	0,00	107,0	68,7	71,8	-99,0
23	0,07	0,00	0,00	107,0	75,5	-99,0	60,8
24	0,01	0,00	0,00	107,0	67,0	-99,0	60,8
25	0,03	0,00	0,00	107,0	71,7	63,8	-99,0
Lden [dB]				110,4	103,6	103,8	104,1

Gehanteerde data uit: D40_SWT-DD-130 R19 Standard Acoustic Emission IEC 61400-11 ed. 3.0 Rev. 0

Standard Acoustic Emission SWT-DD-130, Rev. 0

Typical Sound Power Levels

The sound power levels are presented with reference to the code IEC 61400-11 ed. 3.0 (2012-11) based on hub height. The sound power levels (L_{WA}) presented are valid for the corresponding wind speeds referenced to the hub height.

Wind speed [m/s]	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Up to cut-out
Mode 1	92.3	92.3	95.3	98.3	102.3	105.6	107.0	107.0	107.0	107.0	107.0
Mode 2	92.3	92.3	95.3	98.3	102.3	105.6	106.0	106.0	106.0	106.0	106.0
Mode 3	92.3	92.3	95.3	98.3	102.3	105.0	105.0	105.0	105.0	105.0	105.0
Mode 4	92.3	92.3	95.3	98.3	102.3	104.0	104.0	104.0	104.0	104.0	104.0
Mode 5	92.3	92.3	95.3	98.3	102.0	102.0	102.0	102.0	102.0	102.0	102.0
Mode 6	92.3	92.3	95.3	98.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Table 1: Acoustic emission, L_{WA} [dB(A) re 1 pW]

Bestaande turbines

Siemens SWT 3.2

RD coords:		84004	407224				
ellips coords:		4,361353	51,64935				
Windprofiel:		90	[m]				
Turbine type:		SWT3.2-108		Ashoogte	90,0	[m]	
				Lw+Cb			
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]
1	2,50	1,36	1,05				
2	4,90	4,17	2,95				
3	7,46	6,70	5,70	91,0	79,7	79,3	78,6
4	10,41	9,99	6,70	91,0	81,2	81,0	79,3
5	11,98	11,85	11,31	93,2	84,0	84,0	83,8
6	12,94	13,36	14,61	96,3	87,4	87,6	88,0
7	11,58	12,02	14,61	99,6	90,2	90,4	91,2
8	10,08	10,70	12,69	102,9	92,9	93,2	93,9
9	7,67	9,12	9,02	105,3	94,1	94,9	94,8
10	6,35	6,42	7,09	106,7	94,7	94,8	95,2
11	4,34	5,11	4,50	106,9	93,3	94,0	93,5
12	3,21	3,53	3,69	107,0	92,1	92,5	92,7
13	2,08	2,08	2,26	107,0	90,2	90,2	90,5
14	1,45	1,36	1,36	107,0	88,6	88,3	88,3
15	1,31	0,86	1,09	107,0	88,2	86,4	87,4
16	0,77	0,63	0,78	107,0	85,9	85,0	85,9
17	0,44	0,36	0,28	107,0	83,5	82,6	81,5
18	0,21	0,15	0,13	107,0	80,2	78,7	78,1
19	0,12	0,10	0,06	107,0	77,8	77,0	75,1
20	0,10	0,00	0,00	107,0	77,0	63,8	63,8
21	0,02	0,06	0,00	107,0	70,9	74,8	-99,0
22	0,06	0,00	0,00	107,0	74,8	-99,0	63,8
23	0,02	0,00	0,00	107,0	70,0	-99,0	-99,0
24	0,00	0,00	0,00	107,0	-99,0	-99,0	-99,0
25	0,00	0,00	0,00	107,0	63,8	63,8	-99,0
				Lden [dB]	108,9	102,2	102,4
						102,6	

Gehanteerde data uit: Standard Acoustic Emission, SWT-3.0-108, Hub Height 89.5 m, Document ID: E W EN OEN DES TLS 7-10-0000-0841-00 (3.2 niet tot onze beschikking)

SIEMENS

Standard Acoustic Emission, SWT-3.0-108, Hub Height 89.5 m

Document ID: E W EN OEN DES TLS 7-10-0000-0841-00

Christiaan Torres Stoeckl / 2013.02.01

Conveyed confidentially as a trade secret

SWT-3.0-108, Hub Height 89.5 m Standard Acoustic Emission

Typical Sound Power Levels

The sound power levels are presented with reference to the code IEC 61400-11 ed. 2.1 (2006-12) based on a hub height of 89.5 m and a roughness length of 0.05 m as described in the IEC code. The sound power levels (L_{WA}) presented are valid for the corresponding wind speeds referenced to a height of 10.0 m above ground level.

Wind speed [m/s]	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Up to cut-out
L_{WA} , 63 Hz to 8 kHz	91.0	95.2	99.8	104.5	106.7	107.0	107.0	107.0	107.0	107.0	107.0

Table 1: Acoustic emission, L_{WA} [dB(A) re 1 pW]

Typical Sound Power Frequency Distribution

Typical spectra for L_{WA} in dB(A) re 1 pW for the corresponding centre frequencies are tabulated below for 8 m/s referenced to a height of 10.0 m above ground level.

1/1 oct. band, center freq.	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000
L_{WA} , 8 m/s	85.5	93.0	100.4	103.7	100.4	92.5	81.6	78.3

Table 2: Typical 1/1 octave band spectrum for 63 Hz to 8 k Hz

Vestas V66

RD coords:	84004	407224					
ellips coords:	4,361353	51,64935					
Windprofiel:	120	[m]					
Turbine type:	V66			Ashoogte	67,0	[m]	
						Lw+Cb	
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht		Lw as	LE dag	LE avond
m/s	%	%	%		[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]
1	2,24	1,18	0,94				
2	4,44	3,70	2,55				
3	6,82	6,08	5,14		98,0	86,3	85,8
4	9,47	9,10	6,38		98,0	87,8	87,6
5	11,11	10,53	9,28		98,7	89,1	88,9
6	12,10	12,47	13,52		99,4	90,2	90,4
7	11,58	12,13	14,24		100,2	90,8	91,0
8	10,44	10,85	12,81		100,9	91,1	91,2
9	8,16	9,38	9,96		103,4	92,5	93,1
10	6,25	7,10	7,95		105,4	93,3	93,9
11	5,38	5,60	5,16		106,2	93,6	93,7
12	3,67	4,22	4,15		106,6	92,3	92,9
13	2,53	2,68	2,88		106,8	90,8	91,0
14	1,74	1,90	1,83		106,8	89,2	89,6
15	1,38	1,17	1,24		106,8	88,2	87,5
16	1,12	0,67	1,06		106,8	87,3	85,1
17	0,69	0,52	0,56		106,8	85,2	84,0
18	0,39	0,29	0,26		106,8	82,7	81,4
19	0,21	0,14	0,10		106,8	80,0	78,4
20	0,10	0,10	0,06		106,8	77,0	76,8
21	0,10	0,00	0,00		106,8	76,8	63,6
22	0,02	0,06	0,00		106,8	70,7	74,6
23	0,06	0,00	0,00		106,8	74,6	-99,0
24	0,02	0,00	0,00		106,8	69,8	-99,0
25	0,04	0,00	0,00		106,8	72,7	63,6
				Lden [dB]	109,0	102,4	102,5
							102,7
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond
				80	108,4	101,8	102,0
				90	108,6	102,0	102,1
				100	108,8	102,1	102,3
				110	108,9	102,3	102,4
				120	109,0	102,4	102,5
				67	108,3	101,7	101,8

Gehanteerde data uit: Windtest 2001-06-15 Vestas V66-1.75MW-106.5dB(A) - report WT1815/01

Table 3: Sound power level, tone adjustment and impulsivity for wind speeds from 6 to 10 m/s in 10 m height

wind speed in 10 m height [m/s]	6	7	8	9	10*
sound power level [dB]	101,0	104,9	106,2	106,7	106,8
tonality [dB]	0	0	0	0	0

* or the wind speed corresponding to 95 % of rated power

Vesta V90

RD coords:		84004	407224				
ellips coords:		4,361353	51,64935				
Windprofiel:		105	[m]				
Turbine type:		V90		Ashoogte	105,0	[m]	
Lw+Cb							
wind (ashoogte) m/s	dag %	avond %	nacht %	Lw as [dB(A)]	LE dag [dB(A)]	LE avond [dB(A)]	LE nacht [dB(A)]
1	2,32	1,27	0,98				
2	4,63	3,91	2,68				
3	7,11	6,37	5,43	98,2	86,7	86,2	85,5
4	9,93	9,32	6,53	98,2	88,2	87,9	86,3
5	11,57	11,08	10,11	98,2	88,8	88,6	88,2
6	12,38	13,19	14,00	98,7	89,7	89,9	90,2
7	11,76	12,13	14,60	101,1	91,8	91,9	92,7
8	10,16	10,75	12,79	103,4	93,5	93,8	94,5
9	7,94	9,28	9,53	105,3	94,3	95,0	95,1
10	6,30	6,71	7,38	106,3	94,3	94,6	95,0
11	4,85	5,27	4,97	106,8	93,6	94,0	93,7
12	3,53	4,04	3,84	107,0	92,5	93,1	92,8
13	2,27	2,32	2,53	107,0	90,6	90,7	91,0
14	1,63	1,82	1,68	107,0	89,1	89,6	89,3
15	1,44	0,94	1,20	107,0	88,6	86,7	87,8
16	0,91	0,65	0,79	107,0	86,6	85,1	86,0
17	0,60	0,47	0,51	107,0	84,7	83,7	84,0
18	0,25	0,19	0,19	107,0	81,0	79,9	79,9
19	0,14	0,13	0,11	107,0	78,4	78,2	77,6
20	0,10	0,03	0,04	107,0	77,2	71,7	73,2
21	0,07	0,03	0,00	107,0	75,4	72,2	63,8
22	0,00	0,00	0,00	107,0	60,8	-99,0	-99,0
23	0,05	0,00	0,00	107,0	73,8	-99,0	63,8
24	0,00	0,00	0,00	107,0	-99,0	-99,0	-99,0
25	0,01	0,00	0,00	107,0	67,8	63,8	-99,0
Lden [dB]				109,6	103,0	103,1	103,3

12.3 Performance Noise Levels

12.3.1 Noise Curve V90-3.0 MW, 50/60 Hz, Noise Mode 0

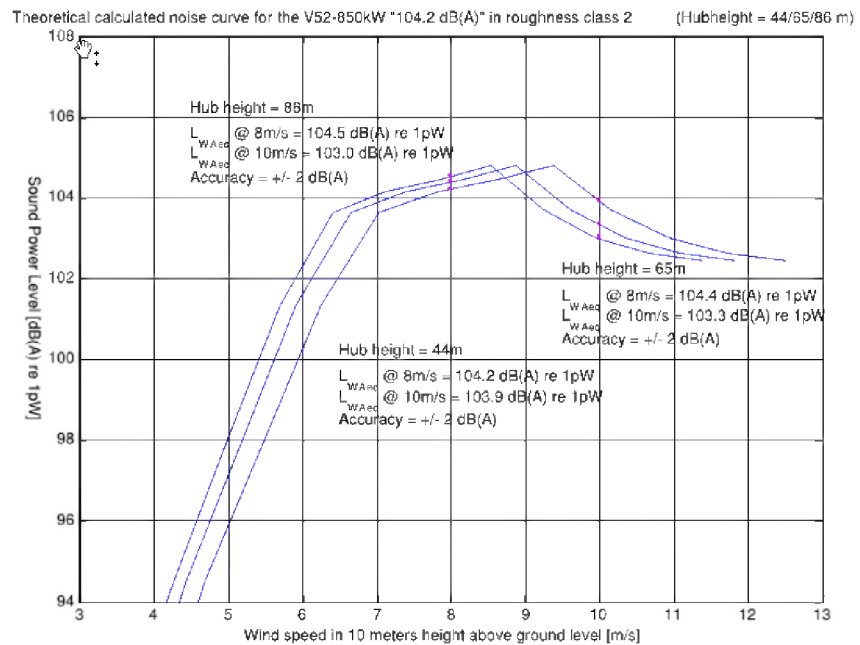
Sound Power Level at Hub Height: Noise Mode 0			
Conditions for Sound Power Level:		Measurement Standard IEC 61400-11 ed. 2 2002	
		Wind Shear: 0.16	
		Maximum Turbulence at 10 Metre Height: 16%	
		Inflow Angle (Vertical): 0 ±2°	
		Air Density: 1.225 kg/m³	
Hub Height	65 m	80 m	105 m
L _{WA} @ 4 m/s (10 m above ground) [dBA]	97.7	97.9	98.2
Wind speed at hub height [m/s]	5.4	5.6	5.7
L _{WA} @ 5 m/s (10 m above ground) [dBA]	100.4	100.9	101.6
Wind speed at hub height [m/s]	6.7	7.0	7.2
L _{WA} @ 6 m/s (10 m above ground) [dBA]	103.6	104.2	105.0
Wind speed at hub height [m/s]	8.1	8.4	8.6
L _{WA} @ 7 m/s (10 m above ground) [dBA]	105.8	106.1	106.4
Wind speed at hub height [m/s]	9.4	9.8	10.0
L _{WA} @ 8 m/s (10 m above ground) [dBA]	106.7	107.0	107.0
Wind speed at hub height [m/s]	10.8	11.1	11.5
L _{WA} @ 9 m/s (10 m above ground) [dBA]	107.0	107.0	107.0
Wind speed at hub height [m/s]	12.1	12.6	12.9
L _{WA} @ 10 m/s (10 m above ground) [dBA]	107.0	107.0	107.0
Wind speed at hub height [m/s]	13.5	13.9	14.3
L _{WA} @ 11 m/s (10 m above ground) [dBA]	107.0	107.0	107.0
Wind speed at hub height [m/s]	14.8	15.3	15.8
L _{WA} @ 12 m/s (10 m above ground) [dBA]	107.0	107.0	107.0
Wind speed at hub height [m/s]	16.2	16.7	17.2
L _{WA} @ 13 m/s (10 m above ground) [dBA]	107.0	107.0	107.0
Wind speed at hub height [m/s]	17.5	18.1	18.6

Table 12-15: Noise curve, noise mode 0

ellips coords:		4,361353 51,64935						
Windprofiel:		120 [m]						
Turbintype:		Bestaand V52		Ashoogte	49,0	[m]		
Lw+Cb								
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht	
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[db(A)]	[db(A)]	[db(A)]	
1	2,24	1,18	0,94					
2	4,44	3,70	2,55					
3	6,82	6,08	5,14	94,0	82,3	81,8	81,1	
4	9,47	9,10	6,38	94,0	83,8	83,6	82,1	
5	11,11	10,53	9,28	94,0	84,5	84,2	83,7	
6	12,10	12,47	13,52	95,2	86,1	86,2	86,5	
7	11,58	12,13	14,24	97,6	88,3	88,5	89,2	
8	10,44	10,85	12,81	100,7	90,9	91,1	91,8	
9	8,16	9,38	9,96	103,3	92,5	93,1	93,3	
10	6,25	7,10	7,95	104,0	92,0	92,5	93,0	
11	5,38	5,60	5,16	104,3	91,6	91,8	91,5	
12	3,67	4,22	4,15	104,4	90,0	90,6	90,5	
13	2,53	2,68	2,88	103,9	87,9	88,2	88,5	
14	1,74	1,90	1,83	103,9	86,3	86,7	86,5	
15	1,38	1,17	1,24	103,9	85,3	84,6	84,8	
16	1,12	0,67	1,06	103,9	84,4	82,2	84,1	
17	0,69	0,52	0,56	103,9	82,3	81,1	81,4	
18	0,39	0,29	0,26	103,9	79,8	78,5	78,1	
19	0,21	0,14	0,10	103,9	77,1	75,5	74,1	
20	0,10	0,10	0,06	103,9	74,1	73,9	72,0	
21	0,10	0,00	0,00	103,9	73,9	60,7	60,7	
22	0,02	0,06	0,00	103,9	67,8	71,7	-99,0	
23	0,06	0,00	0,00	103,9	71,7	-99,0	-99,0	
24	0,02	0,00	0,00	103,9	66,9	-99,0	60,7	
25	0,04	0,00	0,00	103,9	69,8	60,7	-99,0	
				Lden [dB]	107,1	100,4	100,6	100,8
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond	Nacht
				80	106,5	99,8	100,0	100,2
				90	106,7	100,0	100,2	100,4
				100	106,8	100,1	100,3	100,5
				110	107,0	100,3	100,4	100,6
				120	107,1	100,4	100,6	100,8
				49	106,1	99,4	99,6	99,7

Gehanteerde gegevens

2.4.1 104.2 dB(A)



RD coords:		84004	407224				
ellips coords:		4,361353	51,64935				
Windprofiel:		120	[m]				
Turbine type:		V44 bestaand		Ashoogte	55,0	[m]	
				Lw+Cb			
wind (ashoogte)	dag	avond	nacht	Lw as	LE dag	LE avond	LE nacht
m/s	%	%	%	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]	[dB(A)]
1	2,24	1,18	0,94				
2	4,44	3,70	2,55				
3	6,82	6,08	5,14	98,6	86,9	86,4	85,7
4	9,47	9,10	6,38	98,6	88,4	88,2	86,7
5	11,11	10,53	9,28	98,6	89,1	88,8	88,3
6	12,10	12,47	13,52	98,7	89,5	89,7	90,0
7	11,58	12,13	14,24	98,9	89,5	89,7	90,4
8	10,44	10,85	12,81	99,0	89,2	89,4	90,1
9	8,16	9,38	9,96	99,2	88,4	89,0	89,2
10	6,25	7,10	7,95	99,3	87,3	87,8	88,3
11	5,38	5,60	5,16	99,3	86,6	86,8	86,4
12	3,67	4,22	4,15	99,3	84,9	85,6	85,5
13	2,53	2,68	2,88	99,3	83,3	83,6	83,9
14	1,74	1,90	1,83	99,3	81,7	82,1	81,9
15	1,38	1,17	1,24	99,3	80,7	80,0	80,2
16	1,12	0,67	1,06	99,3	79,8	77,6	79,5
17	0,69	0,52	0,56	99,3	77,7	76,5	76,8
18	0,39	0,29	0,26	99,3	75,2	73,9	73,5
19	0,21	0,14	0,10	99,3	72,5	70,9	69,5
20	0,10	0,10	0,06	99,3	69,5	69,3	67,4
21	0,10	0,00	0,00	99,3	69,3	56,1	56,1
22	0,02	0,06	0,00	99,3	63,2	67,1	-99,0
23	0,06	0,00	0,00	99,3	67,1	-99,0	-99,0
24	0,02	0,00	0,00	99,3	62,3	-99,0	56,1
25	0,04	0,00	0,00	99,3	65,2	56,1	-99,0
				Lden [dB]	105,2	98,6	98,7
						98,8	98,8
Extrapolatie:				Wind [m]	Lden	Dag	Avond
				80	105,1	98,5	98,6
				90	105,1	98,6	98,7
				100	105,1	98,6	98,8
				110	105,2	98,6	98,7
				120	105,2	98,6	98,8
				55	105,0	98,5	98,6
						98,7	98,7

Gehanteerde gegevens:

Tabel 4.1

De bronsterktes van de Vestas V44-600 kW windturbines op het referentiepunt in dB(A) bij diverse windsnelheden.

Bronsterkte Lw in dB(A)		Middenfrequentie van de oktaafbanden [Hz]							
		63	125	250	500	1k	2k	4k	8k
Wind 4 m/s	(98.6)	73	83	83	87	92	93	92	90
Wind 5 m/s	98.8	72	83	82	88	93	93	92	90
Wind 6 m/s	99.0	73	82	84	90	93	93	92	90
wind 7 m/s	99.3	75	83	84	90	94	93	92	90
wind 8 m/s	(99.1)	72	78	85	91	94	92	91	90

Bijlage III

Invoer rekenmodel geluid

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: (hoofdgroep)
 Lijst van Toetspunten, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
4671RN10	Sasdijk 10	85042,36	407414,65	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671TH9	Schenkeldijk 9	82979,48	406890,36	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671TH7	Schenkeldijk 7	82950,43	406885,25	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RN1	Sasdijk 1	84861,76	407592,47	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RN3	Sasdijk 3	84860,46	407628,71	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671TH6	BW - Schenkeldijk 6	83540,20	406644,07	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671TH2	Schenkeldijk 2	83407,02	406554,12	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RB66	Stoofdijk 66	84358,54	406381,15	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RC100	Stoofdijk 100	83706,60	406160,20	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RB96	Stoofdijk 96	84021,25	406296,45	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671TG2	Oudlandsedijk 2	83151,63	406067,71	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RB98	Stoofdijk 98	83892,88	406241,34	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RL5	Postbaan 5	85264,84	406670,76	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RC110	Stoofdijk 110	83556,70	406134,34	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671BT53	Havenweg 53	84970,93	406125,43	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671BT65	Havenweg 65	85105,82	406187,04	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RN2	Sasdijk 2	85434,62	406908,10	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RN4	Sasdijk 4	85085,20	407360,96	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671CS64	Stoofdijk 64	84450,50	406209,50	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RN8	Sasdijk 8	85058,37	407396,19	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RD5	Schenkeldijk 5	83375,93	406162,16	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RB94	Stoofdijk 94	84182,74	406226,46	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RN14	Sasdijk 14	85205,73	407476,99	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja
4671RN6	Sasdijk 6	85071,66	407379,44	0,00	5,00	--	--	--	--	--	Ja

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: Variant A 120
Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hoogte	LE (D)	Totaal	LE (A)	Totaal	LE (N)	Totaal
1	Worst-case - L136	83380,50	407069,20	<-->	166,00		103,59		103,81		104,12
4	Worst-case - L136	84223,14	407323,76	<-->	166,00		103,59		103,81		104,12
3	Worst-case - L136	83803,45	406951,68	<-->	166,00		103,59		103,81		104,12
2	Worst-case - L136	83842,16	407382,79	<-->	166,00		103,59		103,81		104,12

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: Variant A 120
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500	LE (A) 1k
1	Worst-case - L136	80,27	89,59	97,11	98,84	97,11	94,53	89,50	82,00	80,49	89,81	97,34	99,07	97,33
4	Worst-case - L136	80,27	89,59	97,11	98,84	97,11	94,53	89,50	82,00	80,49	89,81	97,34	99,07	97,33
3	Worst-case - L136	80,27	89,59	97,11	98,84	97,11	94,53	89,50	82,00	80,49	89,81	97,34	99,07	97,33
2	Worst-case - L136	80,27	89,59	97,11	98,84	97,11	94,53	89,50	82,00	80,49	89,81	97,34	99,07	97,33

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: Variant A 120
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k
1	94,75	89,72	82,22	80,80	90,12	97,64	99,37	97,64	95,06	90,03	82,53
4	94,75	89,72	82,22	80,80	90,12	97,64	99,37	97,64	95,06	90,03	82,53
3	94,75	89,72	82,22	80,80	90,12	97,64	99,37	97,64	95,06	90,03	82,53
2	94,75	89,72	82,22	80,80	90,12	97,64	99,37	97,64	95,06	90,03	82,53

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: Variant B 140
Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hoogte	LE (D)	Totaal	LE (A)	Totaal	LE (N)	Totaal
3	Worst-case - L136	83773,21	406911,65	<-->	166,00		103,59		103,81		104,12
4	Worst-case - L136	84210,43	407322,35	<-->	166,00		103,59		103,81		104,12
2	Worst-case - L136	83826,53	407360,73	<-->	166,00		103,59		103,81		104,12
1	Worst-case - L136	83369,81	407032,05	<-->	166,00		103,59		103,81		104,12

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: Variant B 140
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500	LE (A) 1k
3	Worst-case - L136	80,27	89,59	97,11	98,84	97,11	94,53	89,50	82,00	80,49	89,81	97,34	99,07	97,33
4	Worst-case - L136	80,27	89,59	97,11	98,84	97,11	94,53	89,50	82,00	80,49	89,81	97,34	99,07	97,33
2	Worst-case - L136	80,27	89,59	97,11	98,84	97,11	94,53	89,50	82,00	80,49	89,81	97,34	99,07	97,33
1	Worst-case - L136	80,27	89,59	97,11	98,84	97,11	94,53	89,50	82,00	80,49	89,81	97,34	99,07	97,33

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: Variant B 140
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k
3	94,75	89,72	82,22	80,80	90,12	97,64	99,37	97,64	95,06	90,03	82,53
4	94,75	89,72	82,22	80,80	90,12	97,64	99,37	97,64	95,06	90,03	82,53
2	94,75	89,72	82,22	80,80	90,12	97,64	99,37	97,64	95,06	90,03	82,53
1	94,75	89,72	82,22	80,80	90,12	97,64	99,37	97,64	95,06	90,03	82,53

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Dintel SurveyCom
Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hoogte	LE (D) Totaal	LE (A) Totaal	LE (N) Totaal
1	Siemens SWT3.2-108	86816,00	405589,00	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61
2	Siemens SWT3.2-108	86569,00	405901,00	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61
3	Siemens SWT3.2-108	86274,00	406184,00	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Dintel SurveyCom
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500
1	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12
2	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12
3	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hflxp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Dintel SurveyCom
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	LE (A) 1k	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k
1	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94
2	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94
3	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Dinteloord
Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hoogte	LE (D)	Totaal	LE (A)	Totaal	LE (N)	Totaal
1	Bestaand V44	83355,11	407105,36	0,00	55,00		98,50		98,61		98,69
4	Bestaand V44	84053,12	407518,30	0,00	55,00		98,50		98,61		98,69
2	Bestaand V44	83571,70	407246,93	0,00	55,00		98,50		98,61		98,69
3	Bestaand V44	83795,35	407399,54	0,00	55,00		98,50		98,61		98,69

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: WP Dinteloord
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500	LE (A) 1k
1	Bestaand V44	72,69	81,69	83,26	88,98	92,80	92,36	91,36	89,54	72,80	81,80	83,37	89,09	92,92
4	Bestaand V44	72,69	81,69	83,26	88,98	92,80	92,36	91,36	89,54	72,80	81,80	83,37	89,09	92,92
2	Bestaand V44	72,69	81,69	83,26	88,98	92,80	92,36	91,36	89,54	72,80	81,80	83,37	89,09	92,92
3	Bestaand V44	72,69	81,69	83,26	88,98	92,80	92,36	91,36	89,54	72,80	81,80	83,37	89,09	92,92

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Dinteloord
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k
1	92,47	91,47	89,65	72,88	81,88	83,45	89,17	92,99	92,55	91,55	89,73
4	92,47	91,47	89,65	72,88	81,88	83,45	89,17	92,99	92,55	91,55	89,73
2	92,47	91,47	89,65	72,88	81,88	83,45	89,17	92,99	92,55	91,55	89,73
3	92,47	91,47	89,65	72,88	81,88	83,45	89,17	92,99	92,55	91,55	89,73

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: WP Nieuw-Prinnsenland
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hoogte	LE (D) Totaal	LE (A) Totaal	LE (N) Totaal
2239	Siemens SWT3.2-108	88000,16	404537,98	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61
2238	Siemens SWT3.2-108	87635,56	404720,87	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61
2237	Siemens SWT3.2-108	87319,90	404936,50	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61
2236	Siemens SWT3.2-108	87088,85	405262,28	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Nieuw-Prinnsenland
Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500
2239	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12
2238	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12
2237	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12
2236	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Nieuw-Prinnsenland
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	LE (A) 1k	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k
2239	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94
2238	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94
2237	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94
2236	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: WP Oud Dintel
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hoogte	LE (D) Totaal	LE (A) Totaal	LE (N) Totaal
2275	Siemens SWT3.2-108	86622,35	406603,78	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61
2277	Siemens SWT3.2-108	87105,96	406018,65	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61
2276	Siemens SWT3.2-108	86867,60	406311,16	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61
2279	Siemens SWT3.2-108	87666,73	405499,31	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61
2278	Siemens SWT3.2-108	87372,34	405748,04	0,00	90,00	102,20	102,39	102,61

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: WP Oud Dintel
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500
2275	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12
2277	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12
2276	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12
2279	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12
2278	Siemens SWT3.2-108	80,73	88,23	95,63	98,93	95,63	87,73	76,83	73,53	80,92	88,42	95,82	99,12

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Oud Dintel
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	LE (A) 1k	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k
2275	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94
2277	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94
2276	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94
2279	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94
2278	95,82	87,92	77,02	73,72	81,14	88,64	96,04	99,34	96,04	88,14	77,24	73,94

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: WP Piet de Wit
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hoogte	LE (D)	Totaal	LE (A)	Totaal	LE (N)	Totaal
793	Vestas V66	82260,81	408979,22	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
791	Vestas V66	82003,40	408882,80	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
790	Vestas V66	81739,38	408808,74	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
784	Vestas V66	81204,39	408660,78	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
789	Vestas V66	81468,59	408745,93	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
778	Vestas V66	80940,18	408575,64	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
795	Vestas V66	82511,46	409086,87	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
798	Vestas V66	83006,28	409335,69	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
796	Vestas V66	82748,74	409228,11	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
779	Vestas V66	83257,06	409454,51	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
780	Vestas V66	83507,82	409573,33	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93
783	Vestas V66	83717,85	409748,38	0,00	67,00		101,70		101,81		101,93

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: WP Piet de Wit
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500	LE (A) 1k
793	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
791	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
790	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
784	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
789	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
778	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
795	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
798	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
796	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
779	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
780	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25
783	Vestas V66	81,75	88,45	92,80	96,13	96,13	93,98	90,99	76,40	81,87	88,56	92,92	96,24	96,25

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hflxp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: WP Piet de Wit
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k
793	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
791	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
790	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
784	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
789	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
778	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
795	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
798	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
796	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
779	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
780	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63
783	94,09	91,10	76,51	81,99	88,68	93,04	96,36	96,37	94,22	91,22	76,63

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Sabina Polder
Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hoogte	LE (D)	Totaal	LE (A)	Totaal	LE (N)	Totaal
2110	Vestas V90	86418,13	409399,34	0,00	105,00		102,96		103,12		103,30
2111	Vestas V90	86553,94	409720,16	0,00	105,00		102,96		103,12		103,30
2112	Vestas V90	86696,51	410029,78	0,00	105,00		102,96		103,12		103,30

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Sabina Polder
Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500	LE (A) 1k
2110	Vestas V90	87,07	90,04	92,68	95,08	97,74	96,98	93,09	82,56	87,23	90,21	92,84	95,24	97,90
2111	Vestas V90	87,07	90,04	92,68	95,08	97,74	96,98	93,09	82,56	87,23	90,21	92,84	95,24	97,90
2112	Vestas V90	87,07	90,04	92,68	95,08	97,74	96,98	93,09	82,56	87,23	90,21	92,84	95,24	97,90

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
Groep: WP Sabina Polder
Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k
2110	97,14	93,25	82,73	87,42	90,39	93,03	95,42	98,08	97,33	93,44	82,91
2111	97,14	93,25	82,73	87,42	90,39	93,03	95,42	98,08	97,33	93,44	82,91
2112	97,14	93,25	82,73	87,42	90,39	93,03	95,42	98,08	97,33	93,44	82,91

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: WP Sabinapolder
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	X	Y	Maaiveld	Hoogte	LE (D) Totaal	LE (A) Totaal	LE (N) Totaal
1600	Vestas V52	85712,28	408886,05	0,00	49,00	100,27	100,47	100,71
1599	Vestas V52	84973,40	408495,70	0,00	49,00	100,27	100,47	100,71
1601	Vestas V52	85805,42	409118,43	0,00	49,00	100,27	100,47	100,71
1602	Vestas V52	85905,48	409350,71	0,00	49,00	100,27	100,47	100,71
1603	Vestas V52	86005,52	409583,00	0,00	49,00	100,27	100,47	100,71
1605	Vestas V52	86198,52	410036,56	0,00	49,00	100,27	100,47	100,71
1604	Vestas V52	86098,49	409804,26	0,00	49,00	100,27	100,47	100,71

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: WP Sabinapolder
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	Omschr.	LE (D) 63	LE (D) 125	LE (D) 250	LE (D) 500	LE (D) 1k	LE (D) 2k	LE (D) 4k	LE (D) 8k	LE (A) 63	LE (A) 125	LE (A) 250	LE (A) 500	LE (A) 1k
1600	Vestas V52	79,02	86,02	93,02	96,02	94,02	91,02	85,02	76,02	79,22	86,22	93,22	96,22	94,22
1599	Vestas V52	79,02	86,02	93,02	96,02	94,02	91,02	85,02	76,02	79,22	86,22	93,22	96,22	94,22
1601	Vestas V52	79,02	86,02	93,02	96,02	94,02	91,02	85,02	76,02	79,22	86,22	93,22	96,22	94,22
1602	Vestas V52	79,02	86,02	93,02	96,02	94,02	91,02	85,02	76,02	79,22	86,22	93,22	96,22	94,22
1603	Vestas V52	79,02	86,02	93,02	96,02	94,02	91,02	85,02	76,02	79,22	86,22	93,22	96,22	94,22
1605	Vestas V52	79,02	86,02	93,02	96,02	94,02	91,02	85,02	76,02	79,22	86,22	93,22	96,22	94,22
1604	Vestas V52	79,02	86,02	93,02	96,02	94,02	91,02	85,02	76,02	79,22	86,22	93,22	96,22	94,22

Invoer rekenmodel geluid

Model: Tweede model - Alle windturbines
 R068475aa.17hf1xp geluid en slagschaduw - WP Karolinadijk
 Groep: WP Sabinapolder
 Lijst van Windturbines, voor rekenmethode Industrielawaai - WT

Naam	LE (A) 2k	LE (A) 4k	LE (A) 8k	LE (N) 63	LE (N) 125	LE (N) 250	LE (N) 500	LE (N) 1k	LE (N) 2k	LE (N) 4k	LE (N) 8k
1600	91,22	85,22	76,22	79,46	86,46	93,46	96,46	94,46	91,46	85,46	76,46
1599	91,22	85,22	76,22	79,46	86,46	93,46	96,46	94,46	91,46	85,46	76,46
1601	91,22	85,22	76,22	79,46	86,46	93,46	96,46	94,46	91,46	85,46	76,46
1602	91,22	85,22	76,22	79,46	86,46	93,46	96,46	94,46	91,46	85,46	76,46
1603	91,22	85,22	76,22	79,46	86,46	93,46	96,46	94,46	91,46	85,46	76,46
1605	91,22	85,22	76,22	79,46	86,46	93,46	96,46	94,46	91,46	85,46	76,46
1604	91,22	85,22	76,22	79,46	86,46	93,46	96,46	94,46	91,46	85,46	76,46

Bijlage IV

Rekenresultaten windpark Karolinapolder

Rekenresultaten

Variant A 120

Rapport: Resultatentabel
 Model: Eerste model
 LAeq totaalresultaten voor toetspunten
 Groep: Variant A 120
 Groepsreductie: Nee

Naam						
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
4671BT53_A	Havenweg 53	5,00	31,8	32,0	32,3	38,6
4671BT65_A	Havenweg 65	5,00	31,3	31,6	31,9	38,2
4671CS64_A	Stoofdijk 64	5,00	34,9	35,2	35,5	41,8
4671RB66_A	Stoofdijk 66	5,00	36,8	37,0	37,3	43,6
4671RB94_A	Stoofdijk 94	5,00	36,2	36,4	36,7	43,0
4671RB96_A	Stoofdijk 96	5,00	37,5	37,7	38,0	44,3
4671RB98_A	Stoofdijk 98	5,00	37,3	37,5	37,8	44,1
4671RC100_A	Stoofdijk 100	5,00	36,5	36,7	37,0	43,3
4671RC110_A	Stoofdijk 110	5,00	36,1	36,3	36,6	42,9
4671RD5_A	Schenkeldijk 5	5,00	36,0	36,2	36,5	42,8
4671RL5_A	Postbaan 5	5,00	32,2	32,4	32,7	39,0
4671RN1_A	Sasdijk 1	5,00	36,9	37,2	37,5	43,8
4671RN10_A	Sasdijk 10	5,00	35,4	35,6	35,9	42,2
4671RN14_A	Sasdijk 14	5,00	34,4	34,7	35,0	41,3
4671RN2_A	Sasdijk 2	5,00	31,6	31,8	32,2	38,5
4671RN3_A	Sasdijk 3	5,00	36,7	36,9	37,2	43,5
4671RN4_A	Sasdijk 4	5,00	35,0	35,2	35,5	41,8
4671RN6_A	Sasdijk 6	5,00	35,1	35,3	35,6	41,9
4671RN8_A	Sasdijk 8	5,00	35,2	35,4	35,7	42,0
4671TG2_A	Oudlandsedijk 2	5,00	34,3	34,6	34,9	41,2
4671TH2_A	Schenkeldijk 2	5,00	40,5	40,7	41,0	47,3
4671TH6_A	BW - Schenkeldijk 6	5,00	42,6	42,9	43,2	49,5
4671TH7_A	Schenkeldijk 7	5,00	39,8	40,0	40,3	46,6
4671TH9_A	Schenkeldijk 9	5,00	40,1	40,4	40,7	47,0

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rekenresultaten
Variant B 140 - zonder maatregelen tabel 3.2

Rapport: Resultatentabel
 Model: Eerste model
 LAeq totaalresultaten voor toetspunten
 Groep: Variant B 140
 Groepsreductie: Nee

Naam						
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
4671BT53_A	Havenweg 53	5,00	31,8	32,0	32,3	38,6
4671BT65_A	Havenweg 65	5,00	31,3	31,5	31,8	38,1
4671CS64_A	Stoofdijk 64	5,00	35,0	35,2	35,5	41,8
4671RB66_A	Stoofdijk 66	5,00	36,8	37,1	37,4	43,7
4671RB94_A	Stoofdijk 94	5,00	36,4	36,6	36,9	43,2
4671RB96_A	Stoofdijk 96	5,00	37,7	38,0	38,3	44,6
4671RB98_A	Stoofdijk 98	5,00	37,6	37,9	38,2	44,5
4671RC100_A	Stoofdijk 100	5,00	36,9	37,1	37,4	43,7
4671RC110_A	Stoofdijk 110	5,00	36,5	36,7	37,0	43,3
4671RD5_A	Schenkeldijk 5	5,00	36,4	36,6	36,9	43,2
4671RL5_A	Postbaan 5	5,00	32,1	32,3	32,6	38,9
4671RN1_A	Sasdijk 1	5,00	36,8	37,0	37,3	43,6
4671RN10_A	Sasdijk 10	5,00	35,2	35,4	35,7	42,0
4671RN14_A	Sasdijk 14	5,00	34,3	34,5	34,8	41,1
4671RN2_A	Sasdijk 2	5,00	31,5	31,7	32,0	38,3
4671RN3_A	Sasdijk 3	5,00	36,5	36,7	37,0	43,3
4671RN4_A	Sasdijk 4	5,00	34,8	35,0	35,3	41,6
4671RN6_A	Sasdijk 6	5,00	34,9	35,2	35,5	41,8
4671RN8_A	Sasdijk 8	5,00	35,0	35,3	35,6	41,9
4671TG2_A	Oudlandsedijk 2	5,00	34,7	34,9	35,2	41,5
4671TH2_A	Schenkeldijk 2	5,00	41,1	41,4	41,7	48,0
4671TH6_A	BW - Schenkeldijk 6	5,00	43,4	43,6	43,9	50,2
4671TH7_A	Schenkeldijk 7	5,00	40,2	40,4	40,7	47,0
4671TH9_A	Schenkeldijk 9	5,00	40,6	40,8	41,1	47,4

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Rekenresultaten

Variant B 140 - met maatregelen tabel 3.2

Rapport: Resultatentabel
 Model: Eerste model
 LAeq totaalresultaten voor toetspunten
 Groep: Variant B 140
 Groepsreductie: Ja

Naam						
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Lden
4671BT53_A	Havenweg 53	5,00	31,8	32,0	31,7	38,1
4671BT65_A	Havenweg 65	5,00	31,3	31,5	31,2	37,7
4671CS64_A	Stoofdijk 64	5,00	35,0	35,2	34,8	41,2
4671RB66_A	Stoofdijk 66	5,00	36,8	37,1	36,6	43,1
4671RB94_A	Stoofdijk 94	5,00	36,4	36,6	36,0	42,5
4671RB96_A	Stoofdijk 96	5,00	37,7	38,0	37,3	43,9
4671RB98_A	Stoofdijk 98	5,00	37,6	37,9	37,2	43,7
4671RC100_A	Stoofdijk 100	5,00	36,9	37,1	36,4	42,9
4671RC110_A	Stoofdijk 110	5,00	36,5	36,7	36,0	42,5
4671RD5_A	Schenkeldijk 5	5,00	36,4	36,6	35,8	42,4
4671RL5_A	Postbaan 5	5,00	32,1	32,3	32,1	38,6
4671RN1_A	Sasdijk 1	5,00	36,8	37,0	37,0	43,4
4671RN10_A	Sasdijk 10	5,00	35,2	35,4	35,4	41,7
4671RN14_A	Sasdijk 14	5,00	34,3	34,5	34,4	40,8
4671RN2_A	Sasdijk 2	5,00	31,5	31,7	31,6	38,0
4671RN3_A	Sasdijk 3	5,00	36,5	36,7	36,7	43,1
4671RN4_A	Sasdijk 4	5,00	34,8	35,0	35,0	41,4
4671RN6_A	Sasdijk 6	5,00	34,9	35,2	35,1	41,5
4671RN8_A	Sasdijk 8	5,00	35,0	35,3	35,2	41,6
4671TG2_A	Oudlandsedijk 2	5,00	34,7	34,9	34,2	40,7
4671TH2_A	Schenkeldijk 2	5,00	41,1	41,4	40,5	47,1
4671TH6_A	BW - Schenkeldijk 6	5,00	43,4	43,6	42,7	49,3
4671TH7_A	Schenkeldijk 7	5,00	40,2	40,4	39,5	46,1
4671TH9_A	Schenkeldijk 9	5,00	40,6	40,8	39,9	46,5

Alle getoonde dB-waarden zijn A-gewogen

Bijlage V

Resultaten en invoer slagschaduw

SHADOW - Main Result

Calculation: Variant A 120

Assumptions for shadow calculations

Maximum distance for influence

Calculate only when more than 20 % of sun is covered by the blade

Please look in WTG table

Minimum sun height over horizon for influence

3 °

Day step for calculation

1 days

Time step for calculation

1 minutes

Sunshine probability S (Average daily sunshine hours) []

Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
2,20	3,20	4,40	6,30	7,10	7,20	7,20	6,60	5,00	3,90	2,30	1,70

Operational time

N	NNE	ENE	E	ESE	SSE	S	SSW	WSW	W	WNW	NNW	Sum
563	673	737	507	350	394	853	1.312	1.152	974	554	619	8.688

Idle start wind speed: Cut in wind speed from power curve

A ZVI (Zones of Visual Influence) calculation is performed before flicker calculation so non visible WTG do not contribute to calculated flicker values. A WTG will be visible if it is visible from any part of the receiver window. The ZVI calculation is based on the following assumptions:

Height contours used: Height Contours: CONTOURLINE_ONLINEDATA_0.wpo

Obstacles used in calculation

Eye height: 1,5 m

Grid resolution: 10,0 m

All coordinates are in

Dutch Stereo-RD/NAP 2008



Scale 1:40.000
New WTG

Shadow receptor

WTGs

X (east)	Y (north)	Z [m]	Row data/Description	WTG type			Power, rated [kW]	Rotor diameter [m]	Hub height [m]	Shadow data	
				Valid	Manufact.	Type-generator				Calculation distance [m]	RPM [RPM]
1	83.380	407.069	0,0 LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !...No		LAGERWEY	L136-4.5MW-4.500	4.500	136,0	166,0	1.695	11,1
2	83.842	407.383	0,0 LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !...No		LAGERWEY	L136-4.5MW-4.500	4.500	136,0	166,0	1.695	11,1
3	83.803	406.952	0,0 LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !...No		LAGERWEY	L136-4.5MW-4.500	4.500	136,0	166,0	1.695	11,1
4	84.223	407.324	0,0 LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !...No		LAGERWEY	L136-4.5MW-4.500	4.500	136,0	166,0	1.695	11,1

Shadow receptor-Input

No.	Name	X (east)	Y (north)	Z	Width	Height	Height a.g.l.	Degrees from south cw	Slope of window	Direction mode
				[m]	[m]	[m]	[m]	[°]	[°]	
4671RL5	Postbaan 5	85.262	406.654	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN1	Sasdiijk 1	84.868	407.588	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN10	Sasdiijk 10	85.046	407.415	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN14	Sasdiijk 14	85.201	407.476	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN2	Sasdiijk 2	85.431	406.903	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN3	Sasdiijk 3	84.864	407.624	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN4	Sasdiijk 4	85.089	407.362	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN6	Sasdiijk 6	85.076	407.379	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN8	Sasdiijk 8	85.061	407.397	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671TH7	Schenkeldijk 7	82.948	406.883	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671TH9	Schenkeldijk 9	82.978	406.891	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4794SM15	1-Februariweg 15	85.139	408.288	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"

Calculation Results

Shadow receptor

No.	Name	Shadow, worst case			Shadow, expected values	
		Shadow hours per year [h/year]	Shadow days per year [days/year]	Max shadow hours per day [h/day]	Shadow hours per year [h/year]	
4671RL5	Postbaan 5	39:43	112	0:30	9:53	
4671RN1	Sasdiijk 1	71:37	106	1:13	17:03	

To be continued on next page...

SHADOW - Main Result

Calculation: Variant A 120

...continued from previous page

No.	Name	Shadow, worst case			Shadow, expected values
		Shadow hours	Shadow days	Max shadow	Shadow hours
		per year [h/year]	per year [days/year]	hours per day [h/day]	per year [h/year]
4671RN10	Sasdijk 10	45:31	84	0:57	11:07
4671RN14	Sasdijk 14	34:23	71	0:50	8:06
4671RN2	Sasdijk 2	27:46	87	0:27	6:49
4671RN3	Sasdijk 3	71:36	106	1:12	16:55
4671RN4	Sasdijk 4	40:59	81	0:51	10:13
4671RN6	Sasdijk 6	42:18	82	0:52	10:28
4671RN8	Sasdijk 8	43:50	83	0:55	10:47
4671TH7	Schenkeldijk 7	92:18	141	1:16	26:32
4671TH9	Schenkeldijk 9	81:01	138	1:06	23:12
4794SM15	1-Februariweg 15	36:55	106	0:27	6:34

Total amount of flickering on the shadow receptors caused by each WTG

No.	Name	Worst case [h/year]	Expected [h/year]
1	LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !O! hub: 166,0 m (TOT: 234,0 m) (18)	38:58	10:43
2	LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !O! hub: 166,0 m (TOT: 234,0 m) (21)	98:19	24:27
3	LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !O! hub: 166,0 m (TOT: 234,0 m) (20)	81:47	20:28
4	LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !O! hub: 166,0 m (TOT: 234,0 m) (19)	161:05	38:28

Total times in Receptor wise and WTG wise tables can differ, as a WTG can lead to flicker at 2 or more receptors simultaneously and/or receptors may receive flicker from 2 or more WTGs simultaneously.

SHADOW - Main Result

Calculation: Variant B 140

Assumptions for shadow calculations

Maximum distance for influence

Calculate only when more than 20 % of sun is covered by the blade

Please look in WTG table

Minimum sun height over horizon for influence

3 °

Day step for calculation

1 days

Time step for calculation

1 minutes

Sunshine probability S (Average daily sunshine hours) []

Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
2,20	3,20	4,40	6,30	7,10	7,20	7,20	6,60	5,00	3,90	2,30	1,70

Operational time

N	NN	ENE	E	ESE	SSE	S	SSW	WSW	W	WNW	NNW	Sum
563	673	737	507	350	394	853	1.312	1.152	974	554	619	8.688

Idle start wind speed: Cut in wind speed from power curve

A ZVI (Zones of Visual Influence) calculation is performed before flicker calculation so non visible WTG do not contribute to calculated flicker values. A WTG will be visible if it is visible from any part of the receiver window. The ZVI calculation is based on the following assumptions:

Height contours used: Height Contours: CONTOURLINE_ONLINEDATA_0.wpo

Obstacles used in calculation

Eye height: 1,5 m

Grid resolution: 10,0 m

All coordinates are in

Dutch Stereo-RD/NAP 2008



Scale 1:40.000

➔ New WTG

● Shadow receptor

WTGs

X (east)	Y (north)	Z [m]	Row data/Description	WTG type		Power, rated [kW]	Rotor diameter [m]	Hub height [m]	Shadow data	
				Valid	Manufact.	Type-generator			Calculation distance [m]	RPM [RPM]
1	83.370	407.032	0,0 LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !...No		LAGERWEY	L136-4.5MW-4.500	4.500	136,0	166,0	1.695 11,1
2	83.827	407.361	0,0 LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !...No		LAGERWEY	L136-4.5MW-4.500	4.500	136,0	166,0	1.695 11,1
3	83.773	406.912	0,0 LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !...No		LAGERWEY	L136-4.5MW-4.500	4.500	136,0	166,0	1.695 11,1
4	84.210	407.322	0,0 LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !...No		LAGERWEY	L136-4.5MW-4.500	4.500	136,0	166,0	1.695 11,1

Shadow receptor-Input

No.	Name	X (east)	Y (north)	Z	Width	Height	Height a.g.l.	Degrees from south cw	Slope of window	Direction mode
				[m]	[m]	[m]	[m]	[°]	[°]	
4671RL5	Postbaan 5	85.262	406.654	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN1	Sasdiijk 1	84.868	407.588	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN10	Sasdiijk 10	85.046	407.415	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN14	Sasdiijk 14	85.201	407.476	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN2	Sasdiijk 2	85.431	406.903	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN3	Sasdiijk 3	84.864	407.624	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN4	Sasdiijk 4	85.089	407.362	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN6	Sasdiijk 6	85.076	407.379	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671RN8	Sasdiijk 8	85.061	407.397	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671TH7	Schenkeldijk 7	82.948	406.883	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4671TH9	Schenkeldijk 9	82.978	406.891	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"
4794SM15	1-Februariweg 15	85.139	408.288	0,0	8,0	4,0	1,0	0,0	90,0	"Green house mode"

Calculation Results

Shadow receptor

No.	Name	Shadow, worst case			Shadow, expected values	
		Shadow hours per year [h/year]	Shadow days per year [days/year]	Max shadow hours per day [h/day]	Shadow hours per year [h/year]	
4671RL5	Postbaan 5	38:33	116	0:26	9:37	
4671RN1	Sasdiijk 1	69:00	106	1:14	16:21	

To be continued on next page...

SHADOW - Main Result

Calculation: Variant B 140

...continued from previous page

No.	Name	Shadow, worst case			Shadow, expected values
		Shadow hours	Shadow days	Max shadow	Shadow hours
		per year [h/year]	per year [days/year]	hours per day [h/day]	per year [h/year]
4671RN10	Sasdijk 10	42:23	81	0:53	10:18
4671RN14	Sasdijk 14	32:04	71	0:47	7:32
4671RN2	Sasdijk 2	27:57	88	0:27	6:51
4671RN3	Sasdijk 3	68:54	104	1:12	16:13
4671RN4	Sasdijk 4	38:21	79	0:48	9:31
4671RN6	Sasdijk 6	39:37	81	0:49	9:46
4671RN8	Sasdijk 8	41:02	82	0:51	10:03
4671TH7	Schenkeldijk 7	126:39	158	1:36	36:06
4671TH9	Schenkeldijk 9	119:19	158	1:32	33:56
4794SM15	1-Februariweg 15	36:02	104	0:30	6:24

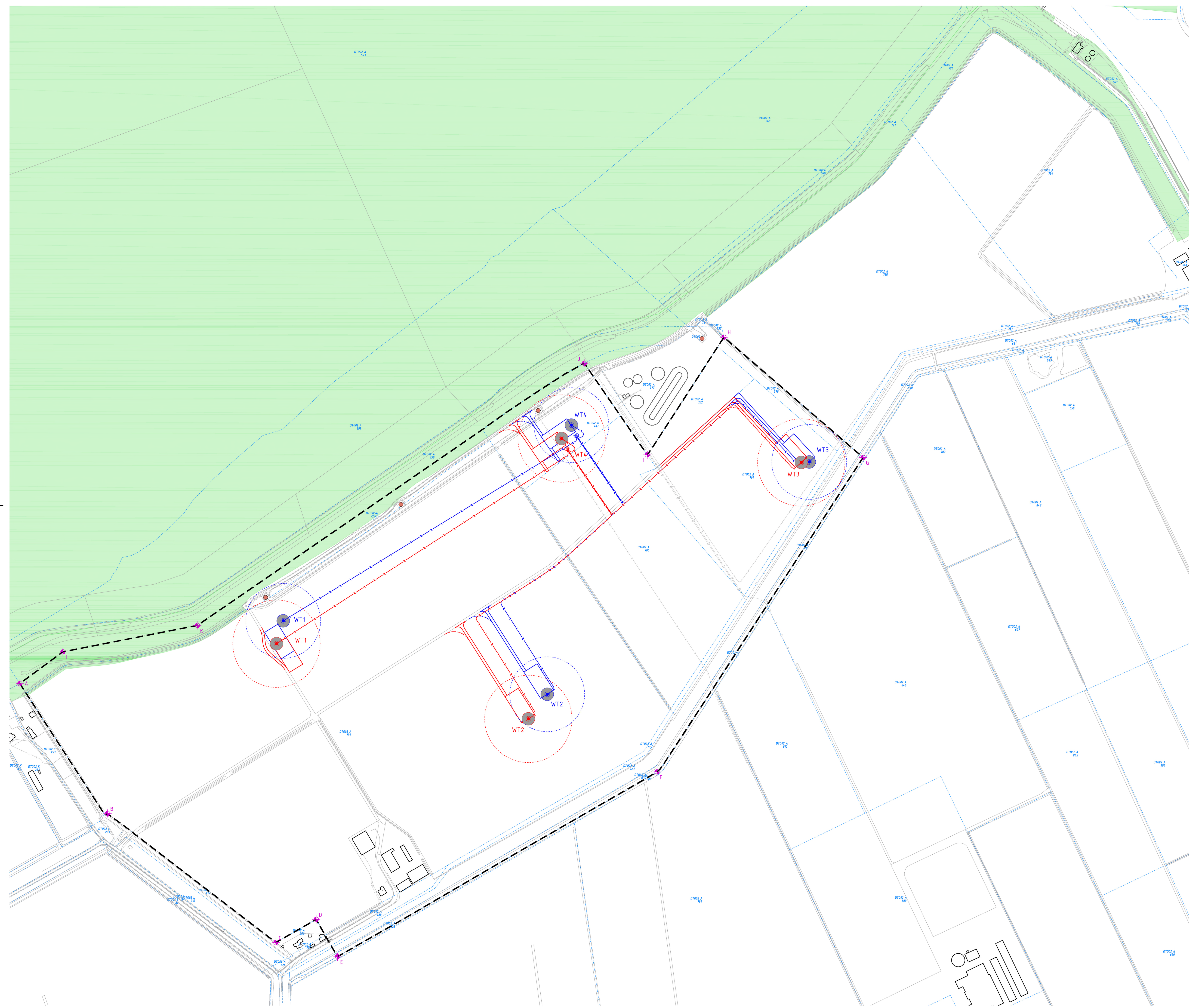
Total amount of flickering on the shadow receptors caused by each WTG

No.	Name	Worst case [h/year]	Expected [h/year]
1	LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !O! hub: 166,0 m (TOT: 234,0 m) (25)	70:07	19:29
2	LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !O! hub: 166,0 m (TOT: 234,0 m) (24)	96:58	24:15
3	LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !O! hub: 166,0 m (TOT: 234,0 m) (22)	80:33	20:00
4	LAGERWEY L136-4.5MW 4500 136.0 !O! hub: 166,0 m (TOT: 234,0 m) (23)	159:29	38:07

Total times in Receptor wise and WTG wise tables can differ, as a WTG can lead to flicker at 2 or more receptors simultaneously and/or receptors may receive flicker from 2 or more WTGs simultaneously.

Bijlage VI

Situatietekening met NNB



LEGENDA

- | | |
|--|--|
|  | bestaande situatie |
|  | bestaande bebouwing |
|  | kadastrale grens met perceelsnummer |
|  | bestaande turbine |
|  | WT1 verwachte locatie minimale variant clusteropstelling met rotordiameter $\phi 120$ m |
|  | kabeltracé minimale variant clusteropstelling met rotordiameter $\phi 120$ m |
|  | inkoopstap minimale variant clusteropstelling met rotordiameter $\phi 120$ m |
|  | WT1 toegangsweeg 4 m breed minimale variant clusteropstelling met rotordiameter $\phi 120$ m |
|  | verwachte locatie maximale variant clusteropstelling met rotordiameter $\phi 140$ m |
|  | kabeltracé maximale variant clusteropstelling met rotordiameter $\phi 140$ m |
|  | inkoopstap maximale variant clusteropstelling met rotordiameter $\phi 140$ m |
|  | toegangsweeg 4 m breed maximale variant clusteropstelling met rotordiameter $\phi 100$ m |
|  | grens plangebied |
|  | coördinaatpunt grens plangebied |
| <p>Naturnetwerk Brabant (NNB) 2018</p> <p> bestaande natuur</p> <p>Bestaande kabels en leidingen</p> <p> data/transport</p> <p> laagspanning</p> <p> middenspanning</p> <p> riool onder druk</p> <p> water</p> <p> overig</p> | |

Coördinaten grens plangebied

A	X=82,958,615	Y=406,968,238
B	X=83,099,151	Y=406,760,150
C	X=83,368,786	Y=406,553,423
D	X=83,433,372	Y=406,590,351
E	X=83,467,450	Y=406,530,693
F	X=83,979,274	Y=406,826,731
G	X=84,309,556	Y=407,330,338
H	X=84,086,440	Y=407,522,800
I	X=83,963,747	Y=407,334,672
J	X=83,862,880	Y=407,481,280
K	X=83,242,986	Y=407,061,330
L	X=83,027,602	Y=407,019,036

Maten in meters en materiaalmaten in millimeters, tenzij anders vermeld.
Peilmaten in meters t.o.v. N.A.P.

The diagram illustrates the relationship between a client, **MUG** (MUGEL, MUGEL & CO. GbR), and a service provider, **PUNKTWERK** (PUNKTWERK DESIGN & CONSULTING GbR). The client is represented by a red and white striped triangle, and the service provider is represented by a blue and white striped triangle. A central blue box contains the text "PUNKTWERK".

On the left, under the heading "Dienstleistungen", a list of services is provided:

- 4 Site-Site Netzwerkanalyse-Erstellung zusammengefasst
- 4 Site-Site Loganalyse, Ergebnisse
- 4 Site-Site Security Audits
- WFO Site-Site Konzeptionsplanung

On the right, under the heading "Projekte", a list of projects is provided:

- 20-24-2018
- 21-01-2018
- 20-12-2018
- Barum

Below the "Dienstleistungen" list, a blue box contains the text "Mindpark Karolingerapolder Steenbergen". Below this, a blue box contains the text "Innogy". Below the "Projekte" list, a blue box contains the text "CONCEPT".

At the bottom, a blue box contains the text "Situatie". To the right of this box, a blue box contains the text "PUNKTWERK DESIGN & CONSULTING GbR".

Bijlage VII

Notitie flora en fauna



NOTITIE

LBP Sight
t.a.v. Meriël Huizer
Postbus 1475
3430 BL / Nieuwegein

DATUM: 30 november 2017
ONS KENMERK: 17.0536/17.08777/RoIVV
UW KENMERK: e-mail d.d. 24 juli 2017
AUTEUR: Roland van der Vliet
PROJECTLEIDER: Roland van der Vliet
STATUS: conceptversie 1.0
CONTROLE: Hein Prinsen

Verkennde beoordeling opschalen Windpark Karolinapolder

Conclusie

In deze notitie is in het kort een verkennde beoordeling gegeven van de effecten op natuur bij opschaling van Windpark Karolinapolder (gemeente Steenbergen). Het plangebied ligt niet binnen Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland maar grenst er wel aan. Een eerste inschatting is dat eventuele effecten op vleermuizen mogelijk leiden tot noodzaak voor een stilstandsvoorziening als mitigerende maatregel tijdens perioden met grote activiteit van vleermuizen. Het is verder de inschatting dat effecten op andere beschermde soorten (inclusief vogels) klein zullen zijn. Dergelijke effecten zullen het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet in gevaar brengen.

Inleiding

Innogy is voornemens het bestaande Windpark Karolinapolder van vier turbines op de zuidelijke oever van het Krammer-Volkerak (gemeente Steenbergen, provincie Noord-Brabant) te vervangen door circa vier moderne nieuwe windturbines op dezelfde locatie. Ten behoeve van deze plannen wordt door Bureau Waardenburg onderzoek uitgevoerd om de consequenties voor natuur (zoals voor heen en weer vliegende vogels en vleermuizen) te bepalen en deze te beoordelen in het kader van de natuurwetgeving. Deze onderzoeken zullen in de periode 2017-2018 worden uitgevoerd. Vooruitlopend op deze onderzoeken is Bureau Waardenburg door LBP Sight gevraagd om een inschatting te geven van de effecten van de plannen op natuur in het kader van de m.e.r.-beoordeling die wordt opgesteld door LBP Sight. De inschatting van effecten is gebaseerd op:

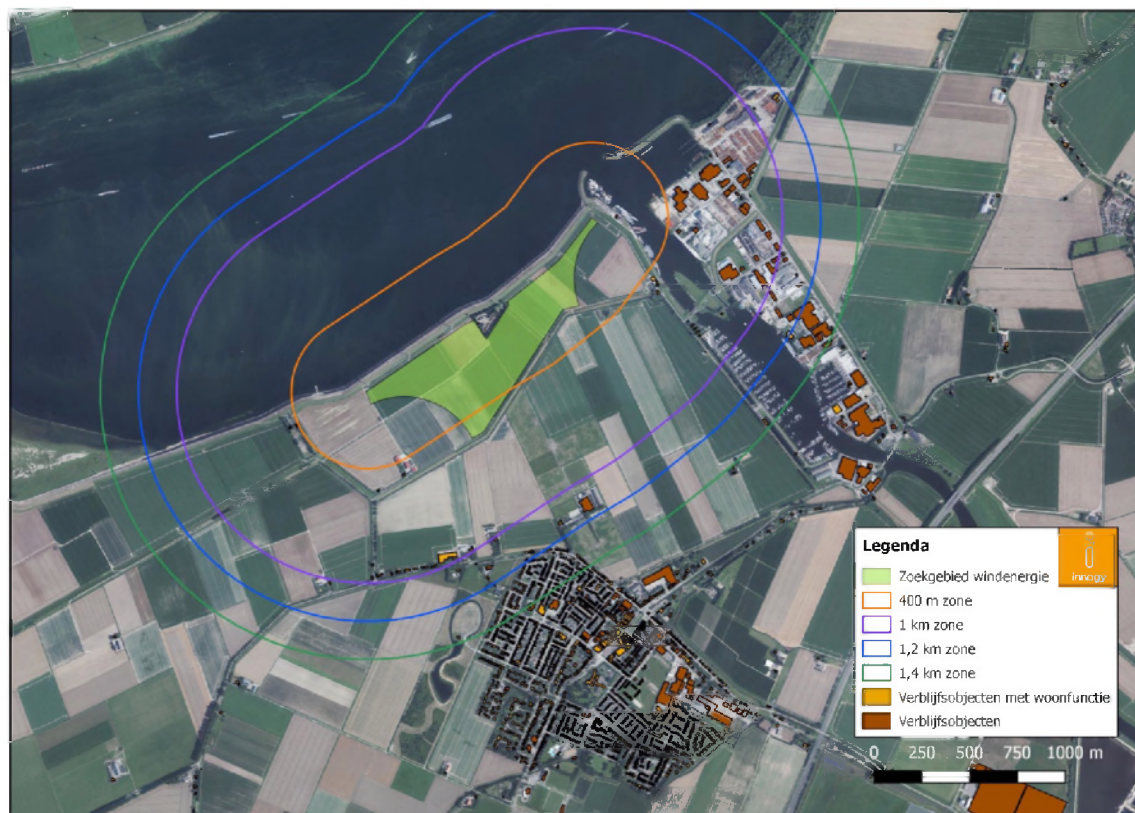
- vleermuisonderzoek in het najaar van 2017. Drie van de vier te lopen veldronden zijn inmiddels uitgevoerd. Een vierde zal in juni 2018 worden uitgevoerd;

- deskundigenoordeel van te verwachten vogelvliegbewegingen door het windpark. Specifiek onderzoek is hiernaar nog niet uitgevoerd en wordt in december 2017 opgestart.
- bronnenonderzoek naar en deskundigenoordeel van de aanwezigheid en gebiedsgebruik van beschermde soorten in het plangebied (anders dan vleermuizen en vogels van Natura 2000-gebieden).

Met nadruk betreft voorliggende notitie een eerste inschatting: inzichten van Bureau Waardenburg kunnen wijzigen op basis van de informatie die tijdens nog uit te voeren werkzaamheden (analyse veldgegevens, veldwerk vogels, natuurtoets) wordt verzameld.

Bevindingen

Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied. Het windpark staat niet in Natura 2000-gebied maar het plangebied grenst wel aan Natura 2000-gebied Krammer-Volkerak. Tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) behoort een binnendijks deel die op dit moment loopt tot de mastvoeten van de huidige windturbines. Deze staan dus op dit moment niet in het NNN (<https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>) en zijn ervan gescheiden door een brede sloot. Het plangebied voor de nieuwe ontwikkeling bevat geen delen van het NNN.



Figuur 1 Locatie van het plangebied van Windpark Karolinapolder.

Inschatting vleermuizen

Tijdens het veldwerk in het najaar van 2017 zijn grote aantallen vleermuizen vastgesteld langs de dijk van het Krammer-Volkerak. Hoogstwaarschijnlijk betrof dit voornamelijk ruige en/of gewone dwergvleermuizen, maar precieze soortsaamenstelling en aantallen dienen nog te worden geanalyseerd. Veel vleermuizen foerageren langs en boven de dijk en mogelijk gebruiken deze dieren de dijk ook als vaste vliegroute of migratieroute. Binnendijs zijn ook regelmatig vleermuizen in het plangebied waargenomen. De aantallen waren echter veel lager dan bij de dijk, maar mogelijk betrof het soorten (o.a. rosse vleermuis, laatvlieger) met veel kleinere bronpopulaties dan voornoemde dwergvleermuissoorten.

De aanwezigheid van windturbines vormt voor de vleermuizen langs de dijk geen belangrijke belemmering omdat in de huidige situatie al sprake is van vier windturbines die tegen de dijk aan staan. Effecten op de functionaliteit van de dijk als foerageergebied of vliegroute zijn daarom niet aan de orde. Ook binnendijs geldt dat geen sprake zal zijn van aantasting van foerageergebieden en/of vliegroutes, omdat binnendijs in het plangebied landschapselementen ontbreken die een dergelijke functie voor vleermuizen kunnen vervullen. Wel kan sprake zijn van een toename van het aantal aanvarings-slachtoffers onder vleermuizen ten opzichte van de huidige situatie, dit in afhankelijkheid van het type en de precieze locatie van de geplande windturbines. Dit wordt in de natuurtoets nader onderzocht en beoordeeld. Indien sprake kan zijn van een effect op de gunstige staat van instandhouding (GSI) van een of meerdere soorten vleermuizen, dan is dit effect goed te mitigeren met een stilstandsvoorziening, zoals ook toegepast in het nabijgelegen Windpark Sabinapolder. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) is waarschijnlijk nodig, maar kan derhalve verkregen worden.

Binnen of nabij het plangebied vormen boerderijen en andere bebouwing en eventueel bomen mogelijk geschikte verblijfplaatsen. Er zijn echter geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied bekend (NDFF). Kap van bomen of sloop van gebouwen is bovendien niet aan de orde voor het opschalen van het windpark, zodat directe effecten op verblijfplaatsen op voorhand zijn uit te sluiten. Indirecte effecten op verblijfplaatsen via verstoring moeten worden bekeken maar kunnen eventueel gemakkelijk worden gemitigeerd.

Inschatting vogels

Effecten in het kader van soortenbescherming

In een boerderij langs de Schenkeldijk broedt vermoedelijk een paar kerkuilen (veldwerk Bureau Waardenburg). Ook kunnen binnen of nabij het plangebied Rode Lijstsoorten broeden, zoals veldleeuwerik, gele kwikstaart, boerenwaluw en huiswaluw. Effecten op actief in gebruik zijnde nesten zijn voor alle broedvogelsoorten niet toegestaan, zodat het is aan te bevelen om te werken buiten de broedtijd. Mocht dat niet mogelijk zijn dan is een veldcheck vooraf op broedende vogels nodig. Bij aanwezige broedende vogelsoorten kunnen dan tijdig mitigerende maatregelen worden getroffen.

Meeuwen die elders buiten het plangebied broeden (bijvoorbeeld in het Krammer-Volkerak en het Haringvliet), foerageren vermoedelijk regelmatig op de akkers in het

plangebied. Het plangebied is buiten het broedseizoen in gebruik als foerageergebied door ganzen, eenden, meeuwen en steltlopers als kievit en goudplevier.

Al deze soorten vogels komen in de huidige situatie in het plangebied ook voor. Verstoring kan in de aanlegfase een rol spelen, maar het plangebied is slechts marginaal belangrijk voor vogels zodat dit geen wezenlijk effect heeft op de staat van instandhouding, bovendien zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden.

Net als vleermuizen kunnen vogels in aanvaring komen met de geplande windturbines. Het is te voorzien dat voor een aantal vogelsoorten een ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 1 van de Wnb nodig is. Dit zal nader worden onderbouwd in de natuurtoets. Omdat het niet om schaarse soorten gaat, zijn effecten als gevolg van sterfte op de gunstige staat van instandhouding niet te verwachten. Bovendien hebben de bestaande vier windturbines een vergelijkbaar effect, zodat na saldering met zekerheid geen sprake is van belangrijke effecten op GSI.

Effecten in het kader van gebiedenbescherming (Natura 2000)

Het Krammer-Volkerak is aangewezen voor een groot aantal vogelsoorten waarvan een aantal binnendijkse gronden gebruikt als foerageergebied. Dit betreffen vooral zwanen, ganzen, eenden en meeuwen. Daarnaast zijn er een klein aantal vogelsoorten die vanuit andere Natura 2000-gebieden dan het Krammer-Volkerak (bijvoorbeeld Haringvliet en Hollands Diep) het plangebied kunnen passeren tijdens hun voedselvuchten.

De instandhoudingsdoelstelling voor bijvoorbeeld de kleine zwaan kent voor Natura 2000-gebied Krammer-Volkerak een laag doelaantal, maar het achterland van het plangebied is weinig geschikt voor deze soort. Ook voor andere soorten met een instandhoudingsdoelstelling lijkt het achterland weinig geschikt. Het aantal passerende en foeragerende ganzen, eenden en meeuwen is daarom vermoedelijk laag. Een eerste inschatting is dat eventuele slachtoffers onder deze soorten in het windpark het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden niet in gevaar brengen.

Verstoring kan tijdens de aanleg een (weliswaar tijdelijk) effect hebben, met name vanwege geluid. Vanwege de omvang van het aangrenzende Natura 2000-gebied Krammer-Volkerak en binnendijkse foerageergebieden is er voor de betrokken soorten voldoende uitwijkmogelijkheid. Windturbines kunnen tenslotte ook een permanente bron van verstoring vormen omdat ze boven de dijk uitsteken en vogels wegblijven uit deze beïnvloede omgeving. Omdat er nu al windturbines staan die boven de dijk uitsteken zal dit effect echter op deze locatie geen rol van betekenis spelen; uit onderzoeken komt naar voren dat grotere windturbines namelijk geen duidelijk groter verstorend effect hebben dan de huidige kleinere windturbines.

Inschatting overige beschermde soorten

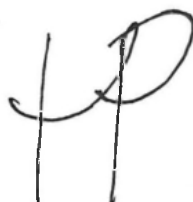
Het plangebied bestaat vooral uit akkers en dijken (zowel langs het Krammer-Volkerak als ook binnendijs). Daarnaast ligt er een waterzuivering langs de dijk waar omheen begroeiing van struikgewas en dunne bomen staat. In de database van de NDFF worden

voor het plangebied geen beschermde soorten vermeld (anders dan vogels). Binnen het plangebied komen, met uitzondering van vogels en vleermuizen, ook geen beschermde soorten voor die niet onder de vrijstellingsregeling van de provincie vallen. Overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wnb is voor overige beschermde soorten daarom niet naar de orde.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met Roland van der Vliet.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg
drs. H.A.M. Prinsen

Paraaf:

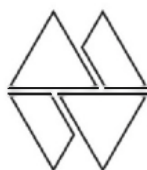


Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / LBP Sight

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.



Bureau Waardenburg
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Bijlage VIII

Radarbeoordeling

WINDPARK KAROLINEPOLDER

Radarhinderonderzoek in opdracht van LBP Sight | Alwin Brettschneider

TNO innovation
for life



UITGANGSPUNTEN RADARHINDER CONSULTANCY

- › Nieuwbouwplan voor windpark Karolinepolder in Steenberg, het plaatsen van vier 4 MW worst case windturbines, met een ashoogte van 166 m en een rotordiameter van 136 m. Er zijn twee windpark configuraties onderzocht, een lijnopstelling en een clusteropstelling, hiervoor zullen 4 oude turbines op de locatie worden verwijderd.
- › Het bouwplan ligt binnen 75 km rond de MASS verkeersleidingsradars en de nieuwe gevechtsleidingsradar te Herwijnen. Deze laatste gaat op termijn de huidige gevechtsleidingsradar te Nieuw Milligen vervangen.
- › Vragen:
 - › Wordt bij de nieuwe situatie nog voldaan aan de minimale eis van Defensie voor de MASS verkeersleidingsradars en de gevechtsleidingsradar?
 - › En zo niet, zijn er verdere oplossingen aan te dragen?

COÖRDINATEN EN FUNDATIEHOOGTES (T.O.V. NAP), ITERATIE 1: LIJNOPSTELLING

<i>ID</i>	<i>UTMx</i>	<i>UTMy</i>	<i>Lat. (°)</i>	<i>Long. (°)</i>	<i>Fundatie- hoogte t.o.v. NAP (m)</i>
WT1	83342	407066	51.64784	4.35182	1.6
WT2	83721	407324	51.65021	4.35724	1.6
WT3	84165	407549	51.65229	4.36361	1.6
WT4	84533	407918	51.65565	4.36885	1.6

COÖRDINATEN EN FUNDATIEHOOGTES (T.O.V. NAP), ITERATIE 2: CLUSTEROPSTELLING

<i>ID</i>	<i>UTMx</i>	<i>UTMy</i>	<i>Lat. (°)</i>	<i>Long. (°)</i>	<i>Fundatie- hoogte t.o.v. NAP (m)</i>
WT1	83347	407067	51.64785	4.35189	1.6
WT2	83812	407387	51.65079	4.35855	1.6
WT3	84208	407323	51.65026	4.36428	1.6
WT4	83773	406912	51.64651	4.35808	1.6

AFMETINGEN 4 MW WORST CASE WINDTURBINE

De 4 MW worst case turbine is bedoeld om alle windturbines af te dekken tussen de 3.5 en 4.4 MW. Hiervoor gebruikt TNO een verzameling van bekende turbines en bepaald hiervan de maximale afmetingen om te garanderen dat echte turbines hierbinnen vallen.

	4 MW worst case, ashoogte 166 m, rotordiameter 136 m
Ashoogte	166.0
Tiphoogte	234.0
Gondelbreedte	5.7
Gondellengte	18.5
Gondelhoogte	8.8
Mast onder ø	16.0
Mast boven ø	4.4
Mastlengte	161.6
Wiek lengte	68.0
Wiek breedte	3.8

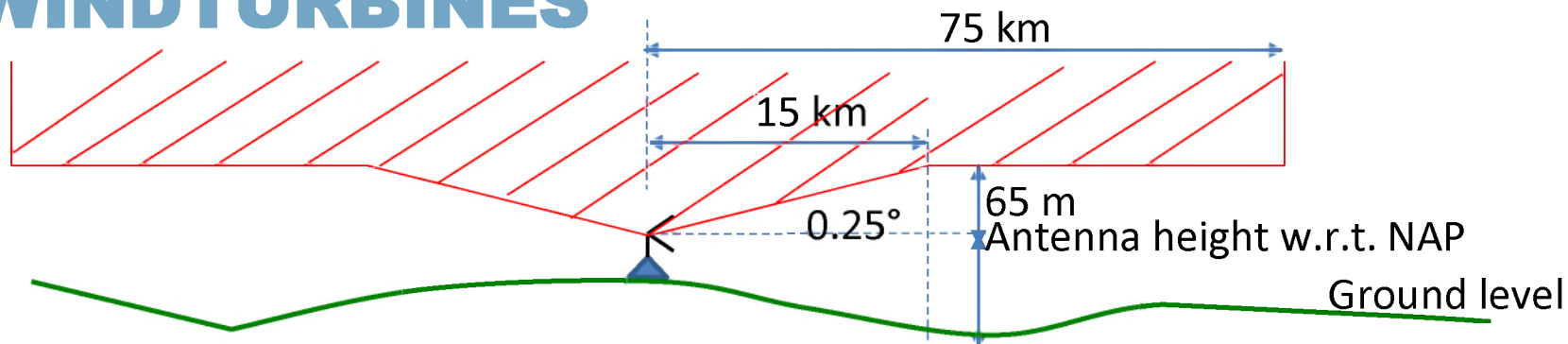
LOCATIES ITERATIE 1: LIJNOPSTELLING [GOOGLE EARTH]



LOCATIES ITERATIE 2: CLUSTEROPSTELLING [GOOGLE EARTH]



TOETSINGSPROFIEL VOOR WINDTURBINES

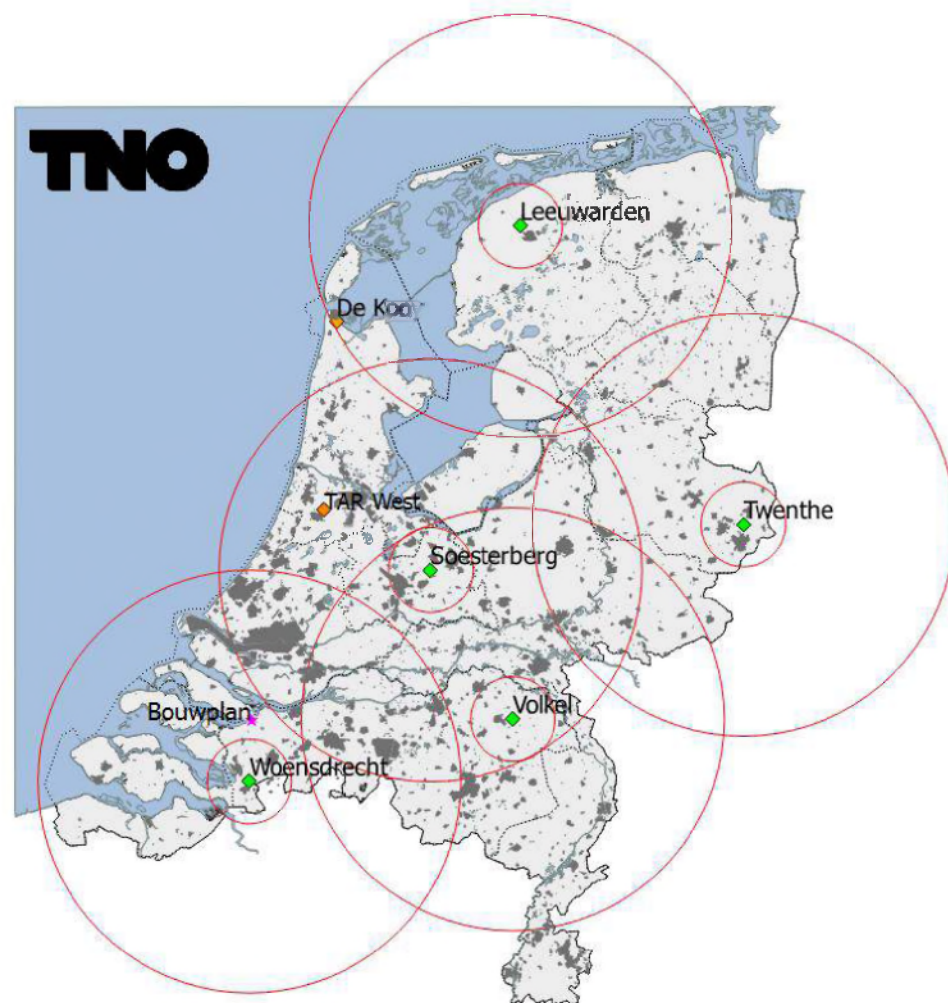


NAP

Radar	Functie	Coördinaten Rijksdriehoekstelsel		Antennehoogte voor toetsingsprofiel ten opzichte van NAP	Feitelijke antennehoogte ten opzichte van NAP
		X [m]	Y [m]	[m]	[m]
Leeuwarden	Verkeersleiding	179139	582794	30	27.3
Twenthe	Verkeersleiding	258306	477021	71	68.8
Soesterberg	Verkeersleiding	147393	460816	63	60.2
Volkel	Verkeersleiding	176525	407965	49	46.9
Woensdrecht	Verkeersleiding	083081	385868	48	45.2
TAR West	Verkeersleiding	109603	482283	n.v.t.	34.0
Nieuw Milligen	Gevechtsleiding	179258	471774	53	Gerubriceerd*
Wier	Gevechtsleiding	170509	585730	24	Gerubriceerd*
Herwijnen	Gevechtsleiding	137106	427741	25	Gerubriceerd*

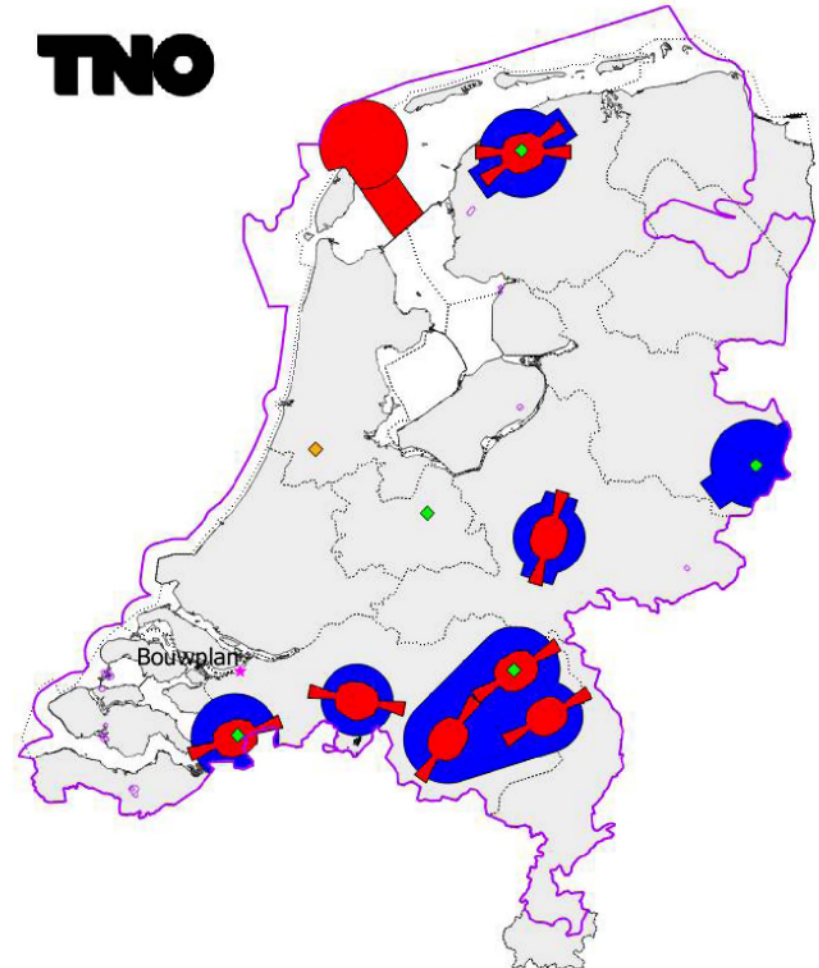
LOCATIES VERKEERSRADARNETWERK EN WINDTURBINES

- › Bouwplan bevindt zich binnen de 75 km cirkel van de radars te Woensdrecht.



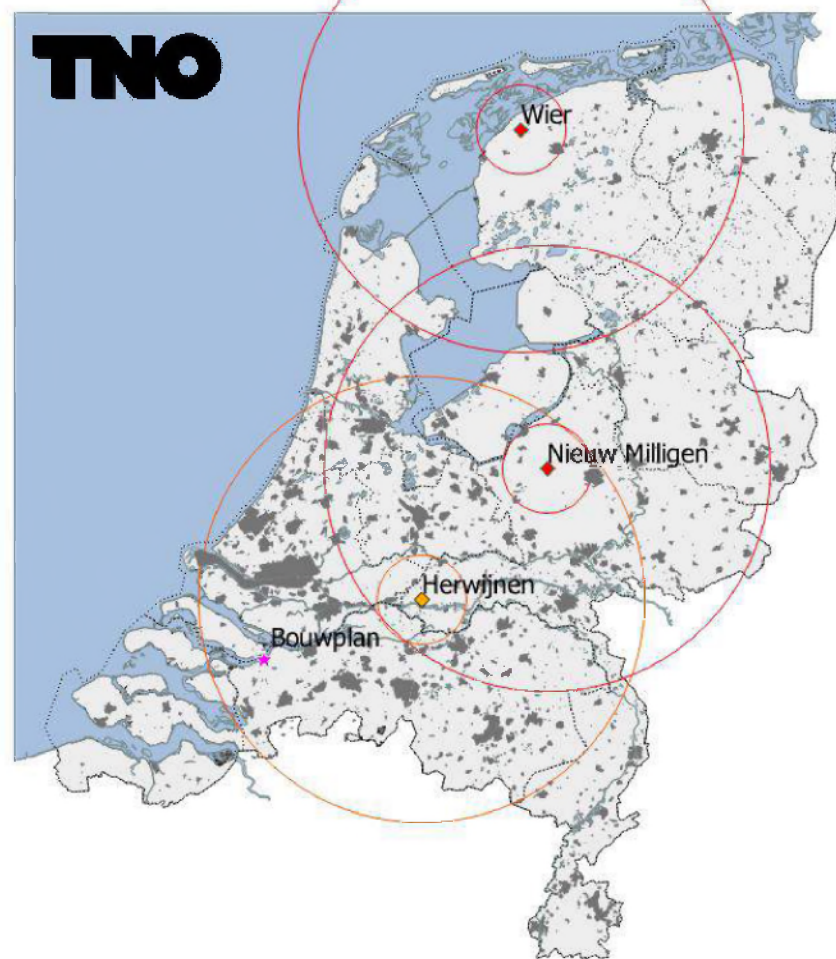
LOCATIES WINDTURBINES EN NORMHOOGTEGEBIEDEN 300 EN 500 VOET

- › De rode gebieden zijn 300 voet normhoogtes en de blauwe delen 500 voet. De overige gebieden binnen de paarse omlijning is het 1000 voet normhoogtegebied. Het bouwplan bevindt zich in het 1000 voet normhoogtegebied.



LOCATIES GEVECHTSLEIDINGSRADARS EN WINDTURBINES

- › Het bouwplan bevindt zich binnen de 75 km cirkel van de nieuwe gevechtsleidingsradar te Herwijnen.
- › De radar te Herwijnen gaat de radar te Nieuw Milligen op termijn vervangen.



VERKEERS- LEIDINGS- RADARS

VERSCHILLENDE SITUATIES VERKEERSLEIDINGSRADARNETWERK

- › Huidige situatie: Verkeersleidingsradarnetwerk bestaande uit de MASS radars van Leeuwarden, Twenthe, Soesterberg, Volkel en Woensdrecht, aangevuld met de TAR West radar te Schiphol met alle reeds bestaande windturbines (baseline januari 2017) in Nederland, berekend voor een doel op 300, 500 en 1000 voet ten opzichte van het maaiveld, inclusief detectiekansmiddeling met een 500 m straal voor alleen 1000 voet.
- › Nieuwe situatie: Als boven, maar met het nieuwe bouwplan.

* Bestand bestaande windturbines januari 2017 afkomstig van Windstats.nl

TOEGEPASTE KLEURENCODERING EN VASTE GEGEVENS

› Door Defensie gehanteerde minimale radardetectiekans is 90%

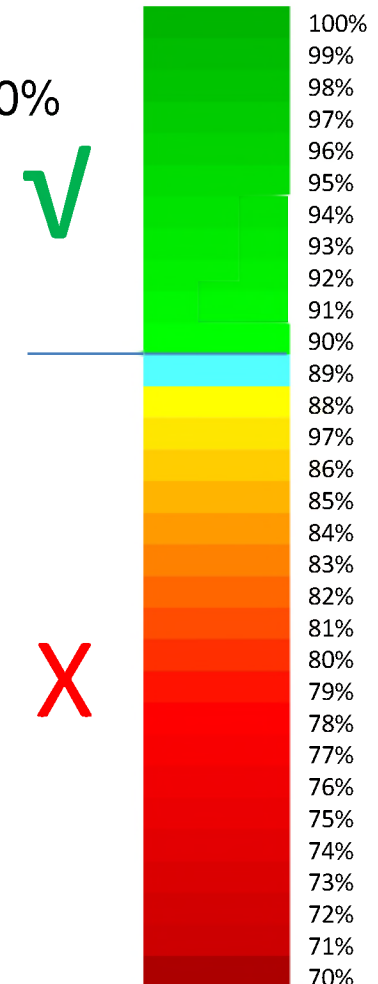
- › Groen van 100% t/m 90%
- › Lichtblauw 89%
- › Van geel tot diep rood: 88% t/m 70%
- › Diep rood: <70%

› Uitgangspunten detectiekansberekening MASS
verkeersleidingsradarnetwerk:

- › Radardoorsnede doel: 2 m²
- › Doelssterkte variatie: Swerling case 1
- › False alarm rate: 10⁻⁶

› Voor informatie over de toegepast rekenmethode:

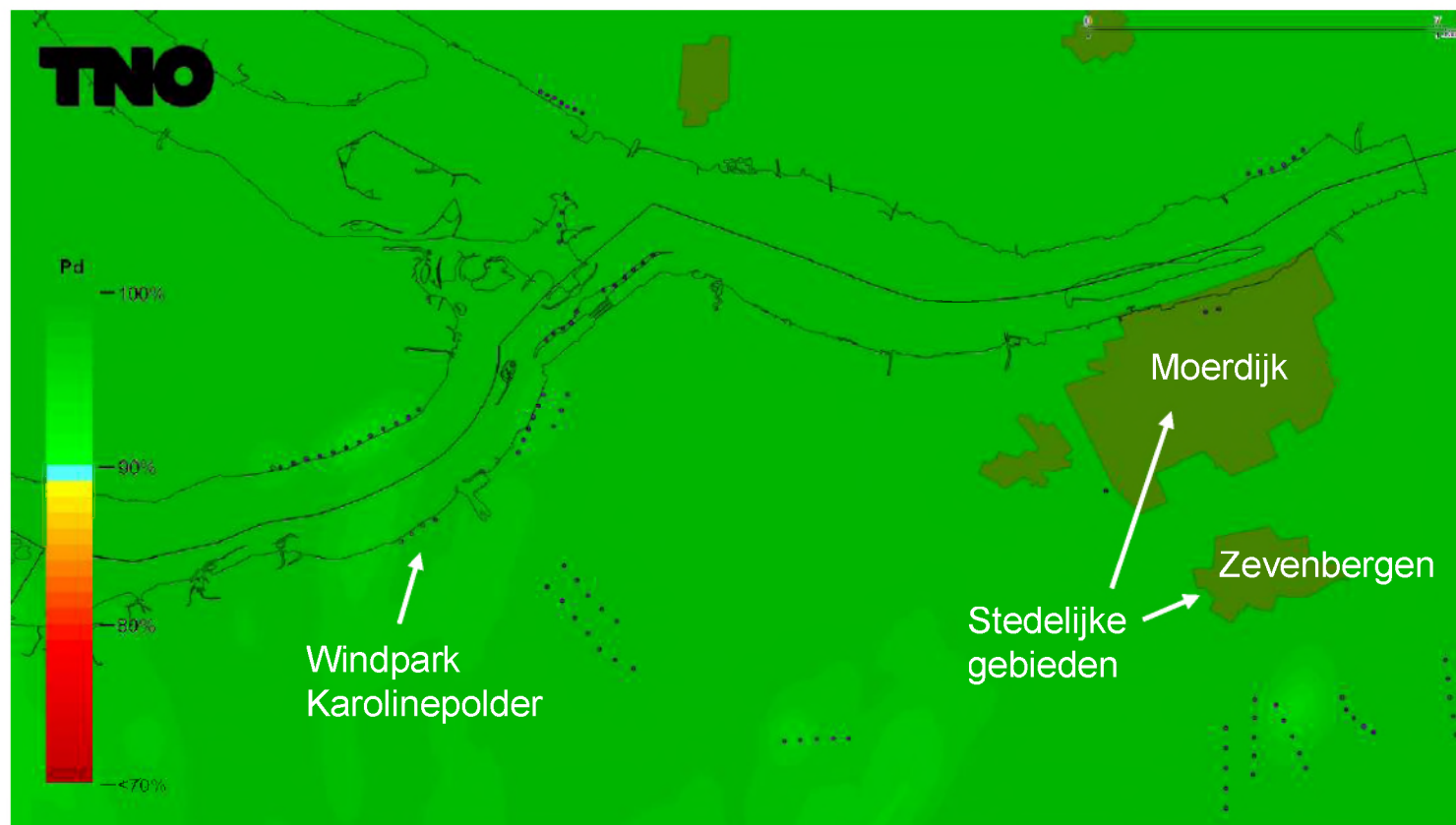
<http://www.TNO.nl/perseus>



DETECTIEKANS ROND PARK

ITERATIE 1: LIJNOPSTELLING

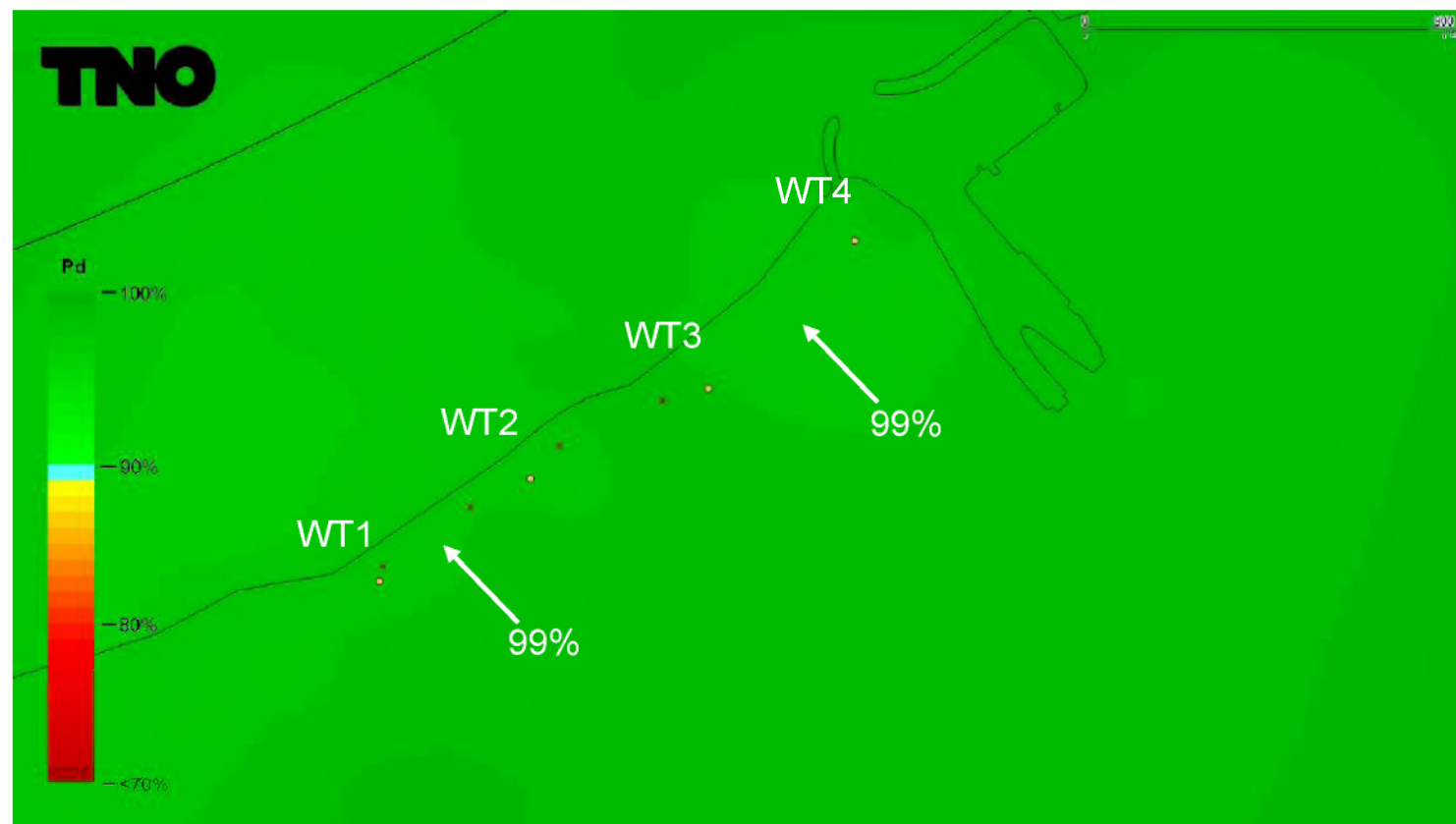
DETECTIEKANS VERKEERSLEIDINGS- RADARNETWERK ROND WINDPARK OP 1000 VOET BASELINE 2017



DETECTIEKANS VERKEERSLEIDINGS- RADARNETWERK ROND WINDPARK OP 1000 VOET NA REALISATIE



DETECTIEKANS VERKEERSLEIDINGS- RADARNETWERK BOVEN WINDPARK 1000 VOET DETAIL

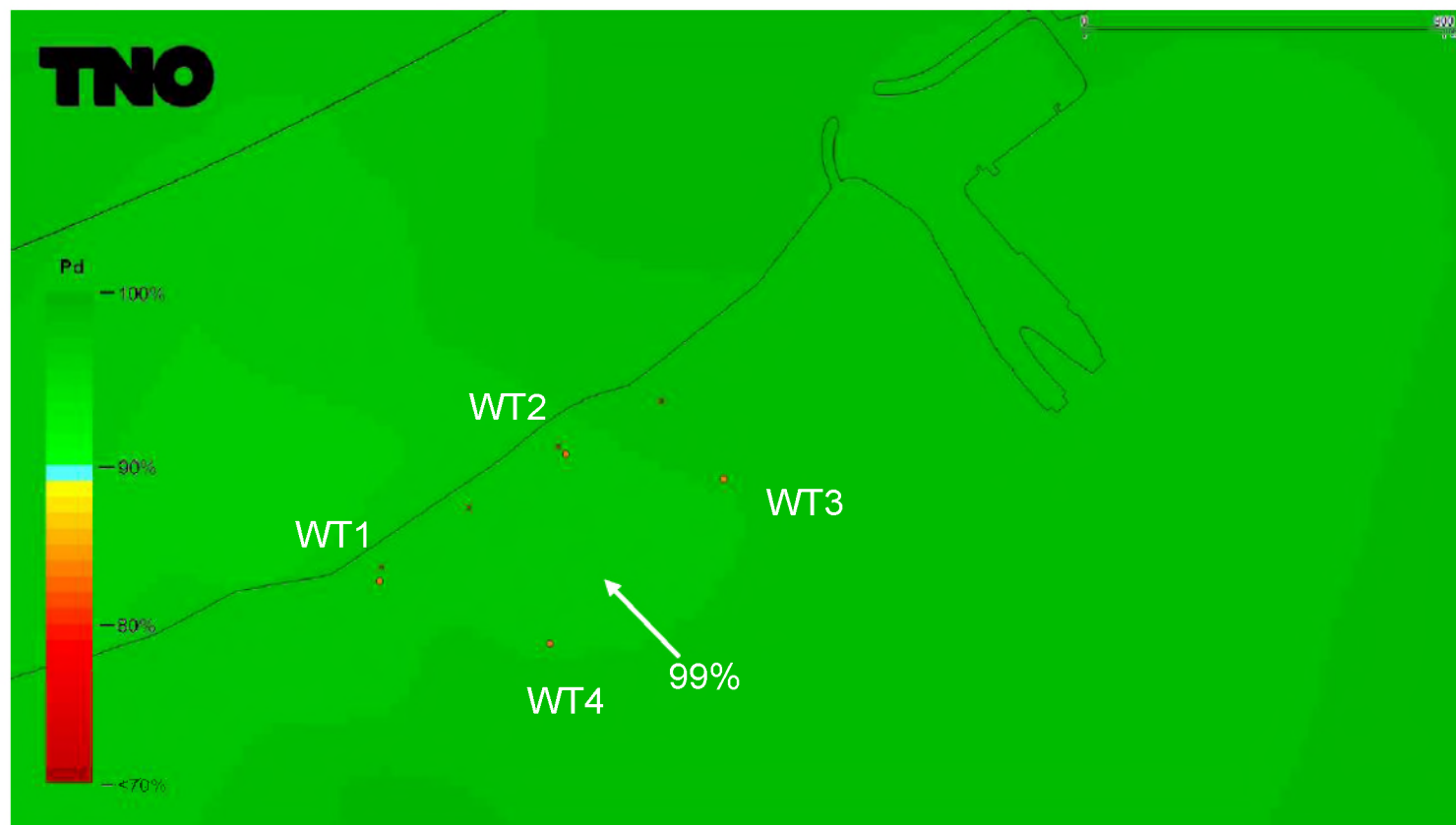


ITERATIE 2: CLUSTEROPSTELLING

DETECTIEKANS VERKEERSLEIDINGS- RADARNETWERK ROND WINDPARK OP 1000 VOET NA REALISATIE

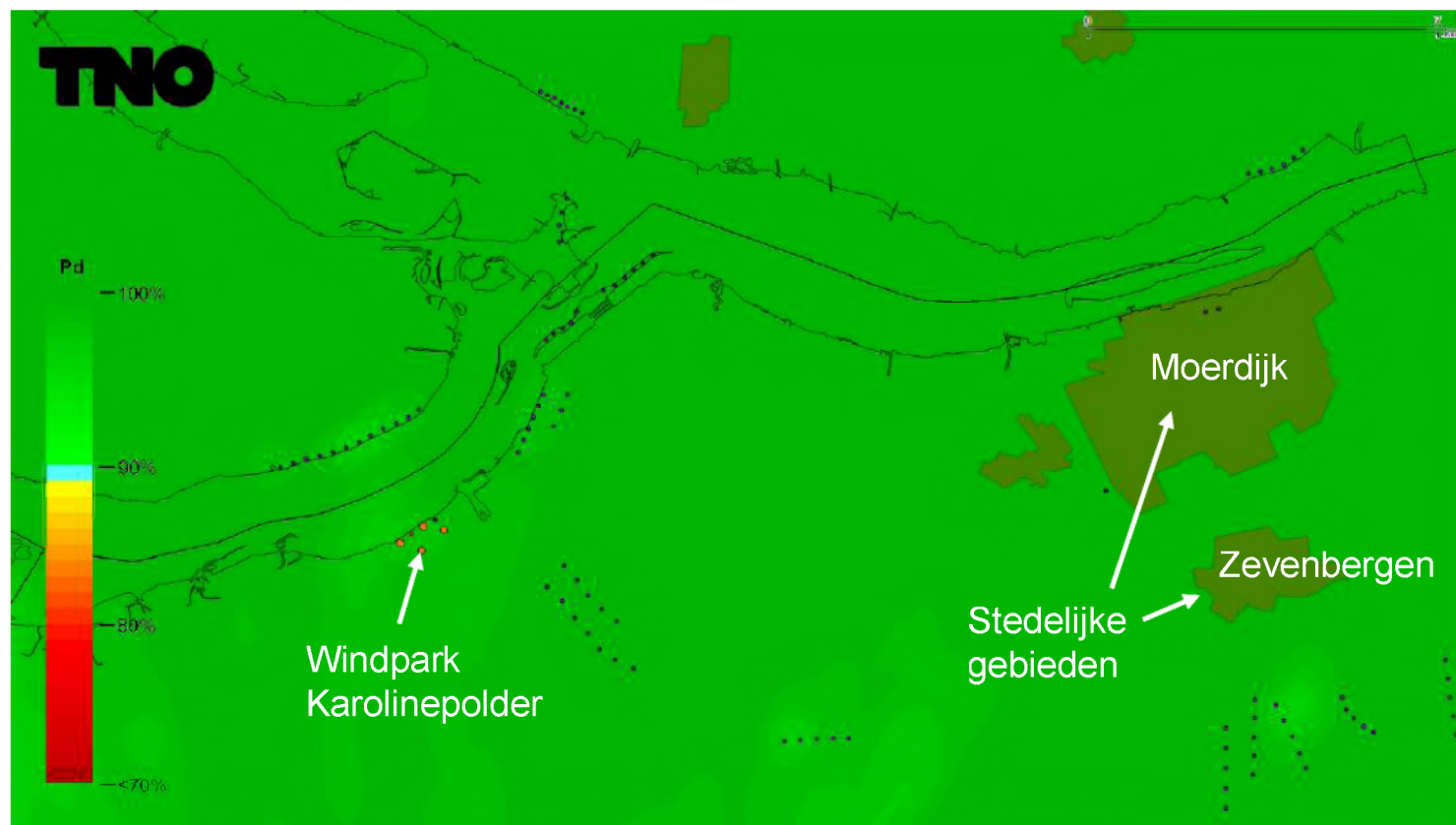


DETECTIEKANS VERKEERSLEIDINGS- RADARNETWERK BOVEN WINDPARK 1000 VOET DETAIL

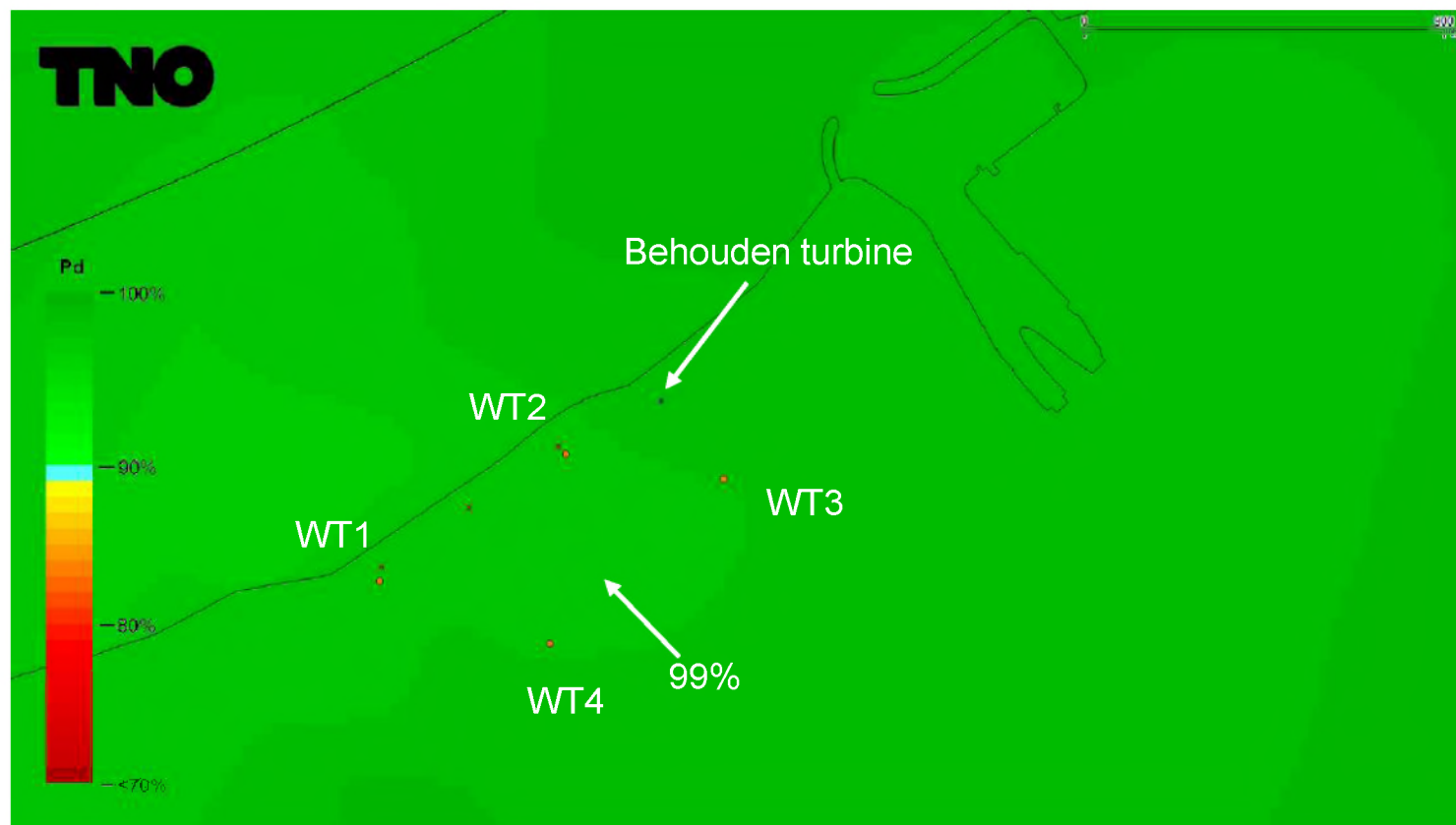


ITERATIE 3: CLUSTEROPSTELLING MET BEHOUD VAN EXTRA TURBINE

DETECTIEKANS VERKEERSLEIDINGS- RADARNETWERK ROND WINDPARK OP 1000 VOET NA REALISATIE



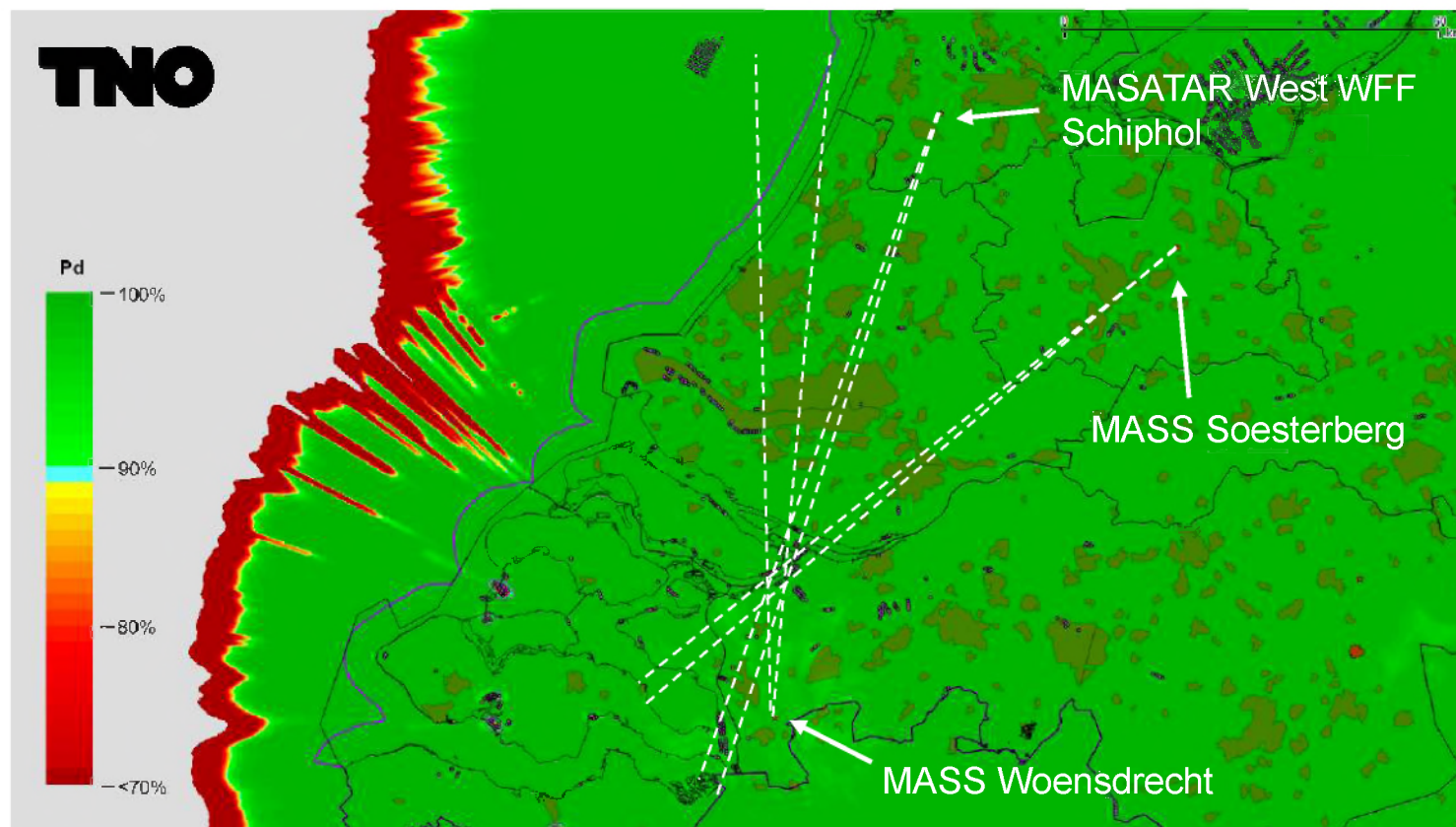
DETECTIEKANS VERKEERSLEIDINGS- RADARNETWERK BOVEN WINDPARK 1000 VOET DETAIL



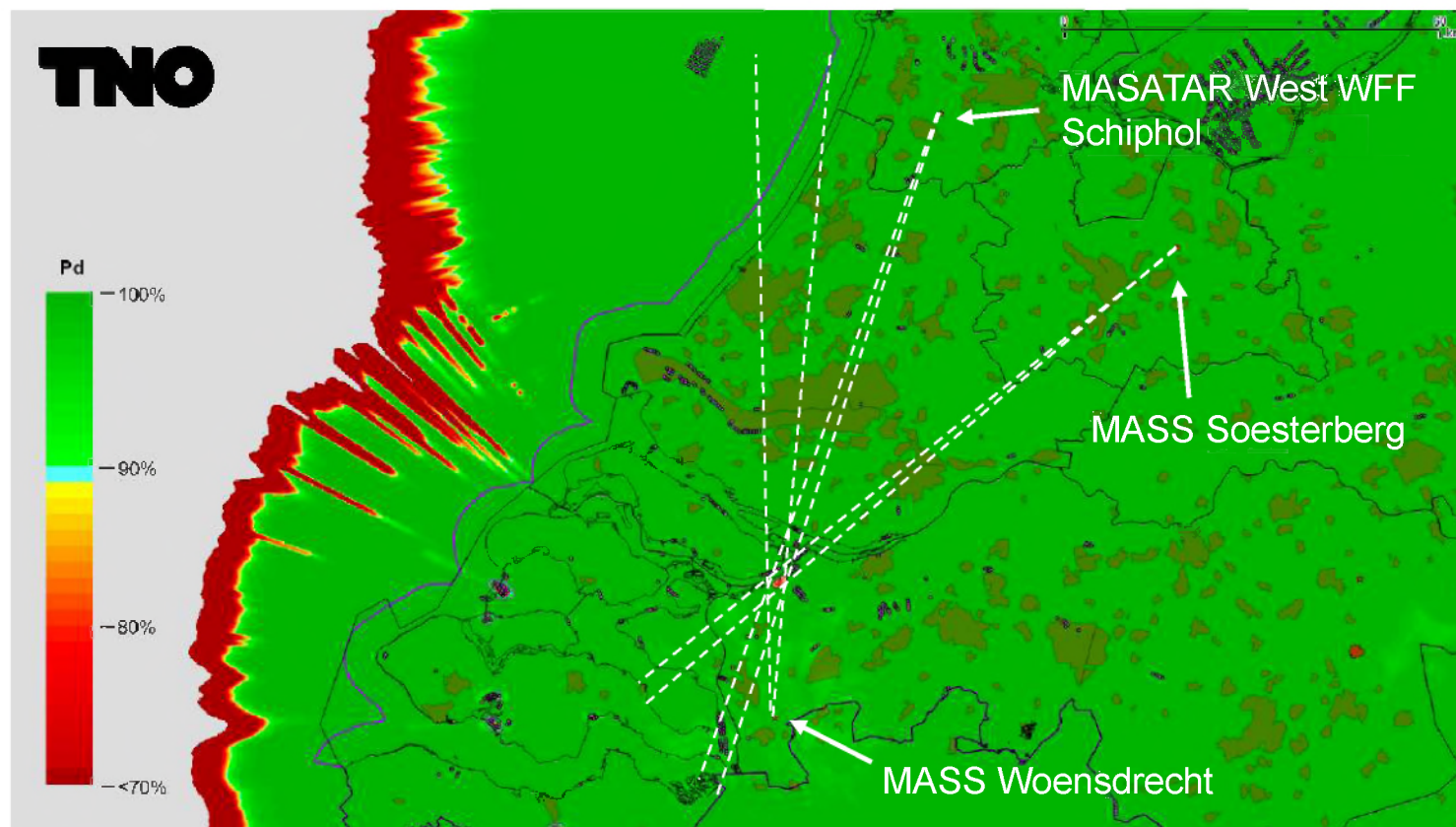
VERLIES BEREIK DOOR SCHADUW PARK

ITERATIE 1: LIJNOPSTELLING

DETECTIEKANS IN SCHADUW WINDPARK OP 1000 VOET MET ALLEEN DE BASELINE 2017 TURBINES



DETECTIEKANS IN SCHADUW WINDPARKEN OP 1000 VOET NA REALISATIE



ITERATIE 2 EN 3: CLUSTEROPSTELLING

- › De schaduw voor iteratie 2 en 3 is hetzelfde als voor iteratie 3 en wordt daarom niet herhaald.

CONSTATERING & CONCLUSIE

CONSTATERINGEN DEKKING VERKEERSLEIDINGSRADARNETWERK

- › Windpark Karolinepolder ligt binnen het 1000 voet normgebied.
 - › Na realisatie van het bouwplan wordt de kleinst berekende detectiekans voor het gebied boven het windpark 98% voor zowel de lijnopstelling als de clusteropstelling.
- › Schaduwwerking op 1000 voet:
 - › De radars van Soesterberg en Schiphol ondersteunen de Woensdrecht radar in het potentiële schaduwgebied van het windpark volledig. Er is dus geen verlies aan maximum bereik voor zowel de lijnopstelling als de clusteropstelling.

CONCLUSIES VOOR HET VERKEERSLEIDINGSRADARNETWERK

- › Na realisatie van het bouwplan wordt er boven en in de nabijheid van het bouwplan nog steeds voldaan aan de thans gehanteerde 2017 norm.
- › Na realisatie van het bouwplan wordt nog steeds voldaan de thans gehanteerde 2017 norm voor het maximum bereik.

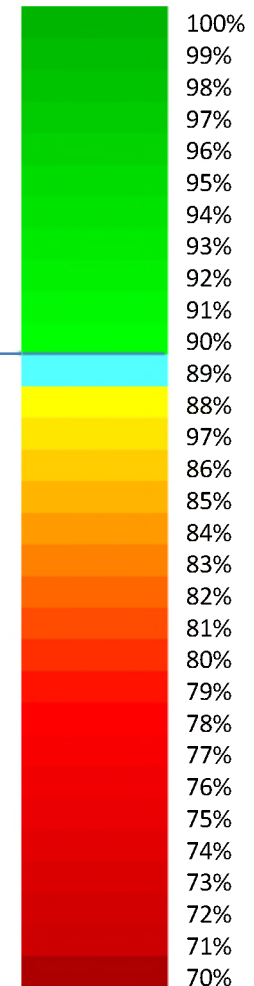
GEVECHTS- LEIDINGSRADAR

NIEUW MILLIGEN & HERWIJNEN

TOEGEPASTE KLEURENCODERING EN VASTE GEGEVENS

- › Door Defensie gehanteerde minimale radardetectiekans is 90%
 - › Groen van 100% t/m 90%
 - › Lichtblauw 89%
 - › Van geel tot diep rood: 88% t/m 70%
 - › Diep rood: <70%
- › Uitgangspunten detectiekansberekening gevechtsleidingsradar:
 - › Radardoorsnede doel: ..* m²
 - › Doelssterkte variatie: Swerling case ..*
 - › False alarm rate: 10⁻⁶
- › Voor informatie over de toegepast rekenmethode:

<http://www.TNO.nl/perseus>



* Gerubriceerde informatie

VERVANGING MPR'S DOOR SMART-L EWC GB

- › De Medium Power Radars (MPR) te Wier en Nieuw Milligen worden vervangen door twee nieuwe SMART-L EWC GB radars.
- › Tegelijkertijd zal rond 2018 de zal de nieuwe radar geplaatst worden bij Herwijnen en zal radarlocatie te Nieuw Milligen daarna worden opgeheven.
- › Met ingang van 1 juli 2016 is de Rarro om die reden aangepast en gelden er rond de nieuwe locatie Herwijnen ook minimale dekkingsnormen.
- › De radars te Wier, Nieuw Milligen en Herwijnen worden op dit moment met het nu nog gebruikte MPR radartype berekend.



CONSTATERINGEN DEKKING GEVECHTSLEIDINGSRADARS

- › In verband met de rubricering van de radardetectiekansdiagrammen van de radars, mogen deze niet worden weergegeven. Daarom staat hier verder alleen de uitslag van de berekeningen vermeld.
- › Voor de normhoogte van 1000 voet boven of in nabijheid van het bouwplan:
 - › Na realisatie van de lijnopstelling wordt er voor de radar te Herwijnen niet aan de norm voldaan. Na realisatie van de clusteropstelling wordt wel aan de norm voldoen, ook wanneer de extra oude turbine behouden blijft.
- › Maximaal verlies aan bereik op 1000 voet:
 - › Na realisatie van het bouwplan wordt er voor de radar te Herwijnen nog steeds aan de norm voldaan.

MOGELIJKE OPLOSSINGEN

- › De lijnopstelling overschrijdt op dit moment de norm voor de gevechtsleidingsradar te Herwijnen. Mogelijke oplossingen:
 - › De norm lijkt te kunnen worden behaald door bepaalde turbines enkele meters te verschuiven.
 - › Verder zal de norm waarschijnlijk ook behaald worden door een realistische turbine toe te passen.

HANDIGE LINKS VOOR ACHTERGRONDINFORMATIE

- › Voor informatie over de toegepast rekenmethode:
 - › <http://www.TNO.nl/perseus>
- › RVO site wind op land:
 - › <http://www.windenergie.nl/62/onderwerpen/milieu-en-omgeving/radar>.
- › Barro in Staatscourant en aanvulling i.v.m. radar te Herwijnen:
 - › <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2012-18324.html>
 - › <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-29608.html>
- › Laagvlieggebieden en -routes Defensie:
 - › <http://www.defensie.nl/onderwerpen/geluidsoverlast/inhoud/geluidhoeveelheid-en-vlieghoogten>
- › Contactadres Defensie (Rijksvastgoed): Contactadres voor toetsing LVNL:
 - › DVD.JBRuimte@mindef.nl cnstoetsing@lvnl.nl

**Windpark Karolinapolder in Steenbergen
in Dinteloord Steenbergen**

Addendum op de ruimtelijke onderbouwing

Opdrachtgever

innogy Windpower Netherlands B.V.

Contactpersoon

Mevrouw A. Struijs

Kenmerk

R068475aa.18B8PBF.pt

Versie

04_001

Datum

18 februari 2019

Auteur

M.I. (Meriël) Huizer MSc

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Maximale tiphoogte.....	4
3	Visualisaties.....	6
4	Obstakelverlichting	7
5	Sociale randvoorwaarden	8
6	Gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie - opschaling.....	9
7	Natuurtoets	10
7.1	Gebiedsbescherming	10
7.2	Soortenbescherming	10
8	Geluid en slagschaduw	12
8.1	Actualisatie onderzoekrapport	12
8.2	Aanvulling.....	12
9	Externe Veiligheid	16
9.1	Rectificatie.....	16
9.2	Aanvullende beoordeling	16
9.3	Conclusie	18

Bijlagen

Bijlage I Visualisaties

1 Inleiding

Ten behoeve van de opschaling van de 4 windturbines aan de Karolinadijk te Dinteloord is op 17 april 2018 door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenbergen een ontwerp-omgevingsvergunning verleend. De ontwerp-omgevingsvergunning en de daarbij behorende stukken, het m.e.r.-beoordelingsbesluit en de ontwerpverklaring van geen bedenkingen hebben van 7 juni tot en met 19 juli 2018 ter inzage gelegen op het gemeentehuis van Steenbergen en op de website www.ruimtelijkeplannen.nl. Een ieder is in deze periode in de gelegenheid gesteld zijn of haar zienswijze naar voren te brengen. Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen is geconstateerd dat het wenselijk is om over een aantal onderwerpen meer duidelijkheid/informatie te geven.

Voor windpark Karolinapolder is een flexibele vergunning aangevraagd met een bandbreedte in afmetingen. Wat betreft de tiphoogte is een minimale tiphoogte van 180 meter en een maximale tiphoogte van 234 meter aangevraagd. Bij vergunningverlening voor 2 oktober 2018 werd in de ontwerp-omgevingsvergunning uitgegaan van een maximale tiphoogte van 210 meter en indien deze termijn niet gehaald zou worden werd uitgegaan van een tiphoogte van maximaal 234 meter. Onder meer naar aanleiding van de zienswijzen is er door de gemeente voor gekozen om de bandbreedte te beperken tot een minimale tiphoogte van 209 meter en een maximale tiphoogte van 215 meter. De gevolgen van deze beperking zijn voor de omgeving op het gebied van landschap, geluid, slagschaduw en externe veiligheid in beeld gebracht.

Onderhavig rapport betreft een addendum op het rapport 'Windpark Karolinapolder nabij Dinteloord gemeente Steenbergen, Ruimtelijke onderbouwing van 10 april 2018 met kenmerk R068475aa.17I50W7.jwi.' en voorziet in de hiervoor genoemde nadere informatie.

2 Maximale tiphoogte

In het ontwerpbesluit is uitgegaan van windturbines met een tiphoogte van minimaal 180 meter, en maximaal 210 meter indien zij voor 2 oktober 2018 zouden worden vergund, en een tiphoogte van maximaal 234 meter indien die termijn niet zou worden gehaald. In afwijking hiervan is er door de gemeente Steenberghe voor gekozen om de tiphoogte te beperken tot een minimale hoogte van 209 meter en een maximale hoogte van 215 meter boven het maaiveld.

Deze beperking van de tiphoogte is mede naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Door de verlaging van de tiphoogte naar 215 meter worden de effecten van het windpark op de omgeving verminderd. Door de beperking van de vergunde marges van 180 meter naar 209 meter hebben omwonenden meer rechtszekerheid over hetgeen is vergund.

Wat betreft de beperking van de tiphoogte tot 215 meter geldt het volgende. Door deze verlaging van ongeveer 20 meter ten opzichte van het ontwerpbesluit worden de milieueffecten, zoals geluid, slagschaduw en externe veiligheid, op de omgeving verminderd. Zie ook de nadere onderbouwing in de hoofdstukken 3, 8 en 9 van onderhavig addendum. Deze milieueffecten en de landschappelijke aanvaardbaarheid zijn mede op basis van de aanvraag en de daarbij horende onderzoeken voor een tiphoogte van 234 meter beoordeeld. Door de verlaging treedt vervolgens een vermindering van de effecten op voor de omgeving ten opzichte van hetgeen is aangevraagd. De windturbines zullen immers vanaf minder locaties te zien zijn en daarom in mindere mate het woon- en leefklimaat van omwonenden aantasten. In onderhavig addendum op de ruimtelijke onderbouwing zijn in hoofdstuk 3 aanvullende visualisaties opgenomen, om inzichtelijk te maken wat de landschappelijke impact van de windturbines zal zijn.

Tegelijkertijd biedt de maximale tiphoogte van 215 meter innogy nog wel voldoende speelruimte om een windturbintype te kunnen realiseren waarbij zowel de opwekking van duurzame energie als het aantal megawatt opgesteld vermogen wordt geoptimaliseerd. Met de maximale tiphoogte van 215 meter zijn nog wel afdoende turbintypes beschikbaar voor een uitvoerbaar project.

Wat betreft de beperking van de minimale tiphoogte van 180 meter tot 209 meter geldt dat dit is ingegeven vanuit de wens om de effecten op de omgeving nader inzichtelijk te maken en de marges te beperken ten behoeve van de rechtszekerheid. Hiermee worden de belangen van de omwonenden gediend doordat de bandbreedte van de mogelijke gevolgen smaller wordt. Tegelijk biedt dit meer rechtszekerheid omtrent hetgeen met de omgevingsvergunning mogelijk wordt gemaakt. Verdere beperking van de minimale tiphoogte is echter niet wenselijk, aangezien daarmee geen turbinesselectie meer plaats zou kunnen vinden. De effecten van de beperking van de minimale tiphoogte tot 209 meter vallen binnen hetgeen is onderzocht in de vergunningsaanvraag en de daarbij horende onderzoeken en zijn ook daaruit af te leiden. De tiphoogte van 209 meter valt immers binnen de bandbreedte van 180 meter tot en met 234 meter.

Voor de volledigheid wordt er op gewezen dat een marge van 209 meter tot en met 215 meter voordelig uitpakt voor de invulling van de sociale randvoorwaarden die tussen de gemeente en initiatiefnemer worden overeengekomen.

Bij de bepaling van de minimale en maximale tiphoogte in het kader van de uitvoerbaarheid van het project speelt ook mee de wijze waarop de windturbines inclusief de fundering worden

gerealiseerd. Voor het bepalen van de bouwhoogte van de windturbines zijn de volgende twee begrippen relevant.

De tiphoogte van een windturbine wordt gemeten vanaf het peil tot aan de uiterste punt van de wiek in de hoogste positie. Waarbij onder peil de gemiddelde hoogte van het aansluitende maaiveld wordt verstaan. Oftewel als de fundering van een windturbine boven het aansluitende maaiveld uitkomt dan heeft dit gevolgen voor de bouwhoogte van een windturbine. Als de fundering bijvoorbeeld 3 meter boven het maaiveld ligt en de uiterste punt van een wiek van een windturbine op 210 meter komt, is er sprake van een tiphoogte van 213 meter. De exacte maatvoering van de fundering is op dit moment nog niet bekend en is afhankelijk van de uiteindelijke turbinekeuze en de samenstelling van de bodem. De Karolinapolder wordt gekenmerkt door kleigrond en in kleigrond is een funderingshoogte van ongeveer 1 tot 3,5 meter gebruikelijk.

Gelet op de noodzaak van een hogere fundering in kleigrond en het feit dat windturbines in bepaalde standaardmaten exclusief fundering beschikbaar zijn op de markt, biedt de in de ontwerp omgevingsvergunning opgenomen maximale tiphoogte van 210 meter boven het maaiveld (als voor oktober 2018 vergunning zou zijn verleend) onvoldoende speling om zowel de opwekking van duurzame energie als het aantal megawatt opgesteld vermogen te optimaliseren bij de uiteindelijke selectie van het te realiseren turbinetype. Een maximale tiphoogte van 215 meter boven het maaiveld biedt deze ruimte wel.

Gelet op de belangen die gemoeid zijn met het opschalen van de windturbines, namelijk een bijdrage leveren aan de nationale, provinciale en regionale doelstellingen van het opwekken van duurzame energie en uitvoering gevend aan de Structuurvisie Gemeente Steenbergen, wordt de landschappelijke impact van windturbines met een tiphoogte van minimaal 209 en maximaal 215 meter aanvaardbaar geacht.

3 Visualisaties

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen is gebleken dat het wenselijk is om de landschappelijke effecten van de opschaling van windpark Karolinapolder middels extra visualisaties inzichtelijk te maken. Deze visualisaties kunnen beschouwd worden als een visuele aanvulling van paragraaf 2.2.3 van de ruimtelijke onderbouwing, waarin de landschappelijke effecten en inpassing van de opschaling van het windpark met name beschreven zijn.

De gemaakte visualisaties zijn afkomstig uit een 3D-model van het plangebied en de omgeving, dat eerder gebruikt is tijdens de twee informatieavonden die ten behoeve van het project zijn georganiseerd. Met dit model kan vanuit iedere willekeurige locatie rondom het plangebied een visualisatie worden gemaakt voor de huidige en toekomstige situatie. Deze flexibiliteit heeft wel tot gevolg dat bestaande bebouwing alleen als een grijs, blokvormig volume wordt weergegeven in de visualisaties. De voetprint en hoogte van deze volumes is correspondeert met die van de bestaande bebouwing, Dit resulteert in enigszins abstracte visualisaties, die echter qua maatvoering van de bebouwing (en andere objecten) één op één corresponderen met de bestaande situatie. Voor de visualisaties wordt verwezen naar bijlage I.

Vanuit 7 verschillende gezichtspunten (gelegen in Dinteloord) worden achtereenvolgens visualisaties van de volgende situaties getoond:

- a. De bestaande situatie c.q. het bestaande windpark;
- b. De toekomstige situatie voor een windpark c.q. windturbines met een tiphoogte van 180 meter;
- c. De toekomstige situatie voor een windpark c.q. windturbines met een tiphoogte van 210 meter;
- d. De toekomstige situatie voor een windpark c.q. windturbines met een tiphoogte van 234 meter:



Figuur 2.1

Overzicht van de verschillende gezichtspunten van waaruit de visualisaties zijn gemaakt.

4 Obstakelverlichting

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft in 2016 informatiebladen gepubliceerd met betrekking tot obstakelverlichting. Deze informatiebladen zijn gebaseerd op internationale voorschriften voor het aanduiden van obstakels voor de luchtvaart. Daarnaast bevatten deze informatiebladen ook maatregelen om mogelijke hinderbeleving van obstakellichten te reduceren. Overheden (I&M, EZ, Defensie) en de windsector hebben afspraken gemaakt om de hinderbeleving van obstakelverlichting te reduceren. In de informatiebladen worden deze methoden beschreven (zoals reductie van lichtintensiteit en het 's nachts toestaan van vast brandende lichten i.p.v. flitsend). Het overleg tussen bovengenoemde partijen over verder beperken van hinder door obstakelverlichting duurt voort en de verwachting is dat er meer mogelijkheden komen om hinder verder te beperken. Het streven is om de voorschriften in de informatiebladen op termijn juridisch te verankeren in de Omgevingswet.

Zoals in de ruimtelijke onderbouwing in paragraaf 2.2.3 is toegelicht worden de windturbines van windpark Karolinapolder uitgerust met vast brandende rode lichten. Voor de locatie van windpark Karolinapolder gelden de volgende eisen m.b.t. obstakelverlichting¹ voor windturbines met een tiphoogte hoger dan 150 meter;

- Voor de daglichtperiode wordt het hoogste vaste punt van de turbines (de gondel) voorzien van een wit flitsend licht.
- Voor de schemer en nachlichtperiode:
 - Wordt het hoogste vaste punt van de turbines voorzien van vastbrandende rode verlichting met een intensiteit van 2000 Cd. De intensiteit van deze verlichting mag gedimd worden tot 30% bij een zichtbaarheid van meer dan 5 km, en tot 10% bij een zichtbaarheid van meer dan 10 km. De zichtbaarheid is afhankelijk van de weersomstandigheden, en wordt gemeten met een daartoe goedgekeurd meetapparaat.
 - In geval van windturbines met een tiphoogte van 150 meter of meer: halverwege de ondersteunende mast (gerekend vanaf de gondel), rode, vastbrandende lichten met een lage lichtintensiteit van minimaal 50 candela.
 - In geval van windturbines met een tiphoogte van 210 meter of meer: op circa op 1/3 en 2/3 hoogte van de ondersteunende mast (gerekend vanaf de gondel) rood vastbrandende lichten met een lage lichtintensiteit van minimaal 50 candela.
- De verspreiding van het licht onder het horizontale vlak mag worden beperkt om hinder op de grond te voorkomen.

De mogelijkheid om geen knipperende rode nachtverlichting te hoeven voeren betekent een flinke verbetering met het oog op hinder. Ervaring bij projecten die uitgevoerd zijn met vastbrandende verlichting is dat er geen klachten uit de omgeving over komen. De mastverlichting heeft een veel lagere intensiteit en wordt over het algemeen niet als hinderlijk ervaren. innogy volgt de ontwikkelingen op het gebied van eisen en mogelijkheden met obstakelverlichting op de voet en neemt ook deel aan overleggen namens de windsector. innogy is voornemens om alle technische verbeteringen op dit punt die economisch haalbaar zijn in de realisatie van het windpark toe te passen.

1 ¹ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2016/11/15/aanduiding-van-windturbines-en-windparken-op-het-nederlandse-vasteland/Aanduiding+van+windturbines+en+windparken+op+het+Nederlandse+vasteland.pdf>

5 Sociale randvoorwaarden

In de ruimtelijke onderbouwing staat o.a. in paragraaf 1.2 en 3.2.3 beschreven dat innogy bereid is één van de vier windturbineposities beschikbaar te stellen ten behoeve van een 'Dorpsmolen'. Daarin kunnen omwonenden, inwoners van de gemeente en andere verbruikers van energie participeren in de exploitatie van de Dorpsmolen en daarmee meedelen in de financiële opbrengsten van deze molen.

Voor deze Dorpsmolen is een externe partij nodig die via een coöperatieve vereniging ongeveer 5000 inwoners van Steenbergen en daarbuiten moest verzamelen om de Dorpsmolen in eigen beheer te kunnen gaan exploiteren. Na succesvolle crowdfunding zou dan een bijdrage voor de energietransitie in Steenbergen/Dinteloord mogelijk zijn. Dit naar letterlijke uitvoering van de motie 'dorpsmolen' van de gemeenteraad van Steenbergen.

In het proces van de nadere uitwerking van de sociale randvoorwaarden is de optie van 'Dorpsmolen' losgelaten en is er door de gemeente en innogy gekozen om te werken met eenmalige en jaarlijkse financiële bijdragen voor diverse doelen. Dit maakt het aanbod van innogy eenvoudiger, de financiële bijdragen zekerder en niet afhankelijk van een derde partij. Het organiseren van een Dorpsmolen kost ook geld. Deze kosten worden nu bespaard en waardoor het aanbod dat nu voorligt in zijn geheel een hoger aanbod in euro's dan het vorige aanbod is. Het mogelijke nadeel van dit aanbod is dat inwoners van Steenbergen en Dinteloord in het bijzonder nu niet kunnen participeren door groene stroom van een dorpsmolen af te nemen en de bijdrage voor de energietransitie niet in 1 keer ter beschikking komt maar jaarlijks in delen.

6 Gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie - opschaling

In de gemeentelijke ruimtelijke structuurvisie, vastgesteld door de gemeenteraad op 31 mei 2012, heeft de gemeente verankerd dat zij bereid is om medewerking te verlenen aan de opschaling van de bestaande windturbines in de Karolinapolder te Dinteloord. In een aantal zienswijzen wordt in twijfel getrokken dat er bij onderhavig plan sprake is van opschaling. In de structuurvisie wordt geen nauwkeurige definitie gegeven. Het woord 'opschaling' moet dan ook naar redelijkheid te worden geïnterpreteerd.

In die structuurvisie staat dat het "bij opschaling van de bestaande windturbines gaat [...] om het vervangen van de bestaande windturbines door windturbines met meer vermogen". Daaruit blijkt dat bepalend is dat de vier betreffende windturbines gesaneerd moeten worden om vier nieuwe windturbines te realiseren. Er blijkt niet uit de structuurvisie dat het bij opschaling noodzakelijk is dat de nieuwe windturbines op exact dezelfde x- en y-coördinaten worden gerealiseerd. Wel moeten de windturbines op ruimtelijk dezelfde locatie worden gebouwd.

Voor een opwaardering naar een tweede generatie turbines biedt de exacte locatie om verschillende redenen onvoldoende mogelijkheden:

- het gebied is aangewezen als waterbergingsgebied (Volkerak), het dijktraject ter plaatse van de huidige windturbines is aangepast;
- de huidige windturbines staan in de beschermingszone van de dijk. Het waterschap verleent voor nieuwe generaties turbines hiervoor op basis van huidig beleid geen toestemming meer;
- de locaties van de huidige windturbines kunnen niet zonder meer gebruikt worden voor de nieuwe windturbines, omdat de bestaande funderingen niet groot en sterk genoeg zijn voor de nieuwe windturbines;
- grotere turbines moeten verder uit elkaar staan waardoor de huidige locaties niet meer geschikt zijn.

De ruimtelijke gevolgen van de locatie op zichzelf veranderen niet, behoudens voor zover dat samenhangt met het opschalen zelf (bijvoorbeeld de hogere windturbines). Qua locatie betreft het alleen een verschuiving van individuele windturbines binnen het gebied dat al als windpark wordt gebruikt.

7 Natuurtoets

In paragraaf 4.8.2 van de ruimtelijke onderbouwing staat beschreven dat er door Bureau Waardenburg een natuuronderzoek wordt uitgevoerd om de consequenties voor natuur (zoals voor heen en weer vliegende vogels en vleermuizen) te bepalen en deze te beoordelen in het kader van de natuurwetgeving. Ten tijde van de vergunningsaanvraag (en het moment waarop de ruimtelijke onderbouwing is geschreven) was dit onderzoek nog niet afgerond. Inmiddels is het benodigde onderzoek op het gebied van flora en fauna wel afgerond en is de natuurtoets opgeleverd.

Voor het volledige onderzoek wordt verwezen naar de 'Natuurtoets Windpark Karolinapolder, Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland' opgesteld door Bureau Waardenburg met datum 22 augustus 2018 en de aanvullende notitie 'Reactie Bureau Waardenburg op aanvullende vragen van ODBN en OMWB' eveneens opgesteld door Bureau Waardenburg met datum 18 januari 2019'.

Onderstaand zijn in het kort de bevindingen van de natuurtoets samengevat.

7.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

De realisatie van Windpark Karolinapolder heeft geen effecten op habitattypen of soorten van Bijlage II waarvoor Natura 2000-gebieden in de omgeving zijn aangewezen. Voor veel soorten broedvogels en niet-broedvogels, waarvoor Natura 2000-gebieden in de omgeving zijn aangewezen, kan het optreden van effecten op voorhand worden uitgesloten omdat deze soorten niet in het plangebied voorkomen. Voor de resterende vogelsoorten uit het Natura 2000-gebied Krammer-Volkerak, Haringvliet en/of Hollands Diep is het totaaleffect van Windpark Karolinapolder verwaarloosbaar klein. Significante verstoringen (inclusief sterfte) kunnen, met inbegrip van cumulatieve effecten, met zekerheid worden uitgesloten. Er is geen reden om een passende beoordeling Wnb (Wet natuurbescherming) uit te voeren.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De windturbines (voet, mast en rotor) liggen buiten het NNN. In de natuurtoets zijn de externe effecten beoordeeld. Het enige mogelijke effect op het NNN betrof het externe effect van aanvaringsslachtoffers op de biotische waarde aalscholver (broedvogel). Deze soort is in de broedtijd slechts incidenteel waargenomen in en over het plangebied en kent hiermee dus geen binding. Een negatief effect op deze biotische waarde is dus uitgesloten. Daarmee zijn negatieve effecten op het NNN van Noord-Brabant uitgesloten.

7.2 Soortenbescherming

Binnen het plangebied komen met uitzondering van vogels en vleermuizen geen beschermde soorten voor die niet onder de vrijstellingsregeling vallen. Effecten op vogels en vleermuizen beperken zich tot eventuele aanvaringsslachtoffers.

Vogels

In de gebruiksfase kan sterfte optreden van zowel vogels op seizoenstrek (met name lijsters en spreeuw, maar ook andere zeer algemene vogelsoorten op seizoenstrek) als ook enkele soorten lokale vogels (bijvoorbeeld kokmeeuw in de winter). Deze sterfte is voorzienbaar en daarom is er voor deze soorten een ontheffing van artikel 3.1 lid 1 van de Wnb aangevraagd. In de onderbouwing bij de ontheffingsaanvraag is nader gespecificeerd voor welke soorten ontheffing nodig is en is per soort het aantal aanvaringsslachtoffers benoemd. Ook is onderbouwd dat deze additionele sterfte de gunstige staat van instandhouding van de betrokken populaties niet aantast. Aangezien voor alle betrokken vogelsoorten geldt dat de additionele sterfte in Windpark Karolinapolder relatief ten opzichte van de landelijke populaties van deze soorten van (zeer) beperkte omvang is, komt de gunstige staat van instandhouding van betrokken populaties met zekerheid niet in het geding.

Vleermuizen

In de aanlegfase van het windpark worden ten aanzien van vleermuizen geen verbodsbepalingen overtreden. In de gebruiksfase van het windpark kan sterfte optreden van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis als gevolg van aanvaringen met de draaiende rotorbladen. Voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger is de additionele sterfte lager dan de 1%-mortaliteitsnorm. Effecten op de gunstige staat van instandhouding zijn bij deze soorten uit te sluiten. Om cumulatieve effecten met sterfte in andere windparken in de omgeving ook uit te sluiten wordt er een stilstandvoorziening getroffen. Wanneer de windturbines uitgerust worden met een stilstandvoorziening dan is voor alle soorten namelijk sprake van een geringe sterfte (gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis) of incidenten (laatvlieger, rosse vleermuis, tweekleurige vleermuis) die niet (wezenlijk) bijdraagt aan cumulatie. Een voorschrift voor stilstandvoorziening wordt opgenomen in de ontheffing Wnb.

Op basis van de natuurtoets wordt geconcludeerd dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn voor beschermde gebieden en diersoorten. Het aspect flora en fauna zorgt niet voor belemmeringen voor dit plan.

8 Geluid en slagschaduw

8.1 Actualisatie onderzoekrapport

In het kader van de vergunningsaanvraag is er door LBP|SIGHT een onderzoek gedaan naar de geluidemissie en slagschaduwuren vanwege het windpark Karolinapolder. Dit onderzoek is als bijlage 5 bij de ruimtelijke onderbouwing gevoegd².

Naar aanleiding van onder meer de zienswijzen is dit onderzoek geactualiseerd³. De volgende wijzigingen zijn in het onderzoek verwerkt:

- 1 Per 12 november 2018 is er een nieuw KNMI profiel beschikbaar gekomen. In de geactualiseerde versie van de dataset van het KNMI zijn hogere ashoogten opgenomen, zodanig dat extrapolatie niet langer noodzakelijk is.
- 2 De procedure voor de opschaling van Windpark Piet de Wit is afgelopen jaar afgerond. Op 27 september 2018 heeft de gemeente Goeree – Overflakkee een omgevingsvergunning verleend om de 12 bestaande windturbines te vervangen door 7 nieuwe windturbines. De 7 turbines, zoals opgenomen in de Voorkeursalternatief boven (meest worst-case) zijn nu opgenomen in de cumulatiestudie.
- 3 De woning aan de Stoofdijk 122 is opgenomen in de resultaten voor geluid.

De conclusie van het onderzoek is ongewijzigd. De impact van geluid en slagschaduw vanwege het beoogde windpark staat een goede ruimtelijke ordening niet in de weg.

8.2 Aanvulling

In het hiervoor genoemde onderzoek naar de geluidemissie en slagschaduwuren vanwege het windpark Karolinapolder is een worst-case turbine onderzocht met een tiphoogte van 234 meter. In hoofdstuk 2 van onderhavig addendum is uitgelegd dat de tiphoogte is beperkt tot minimaal 209 meter en maximaal 215 meter.

Om de verschillen tussen de worst-case turbine met een tiphoogte van 234 meter en turbines met een lagere tiphoogte van circa 180 en circa 210 meter in beeld te brengen zijn de geluid- en slagschaduwcontouren van enkele windturbines in deze categorieën bepaald. Voor de uitgangspunten (o.a. de invoergegevens en rekenmethodiek) die zijn gebruikt voor het bepalen van de contouren wordt verwezen naar het hiervoor genoemde onderzoek met datum 30 januari 2019.

Onderzochte turbines

In tabel 8.1 zijn de onderzochte turbinetypes opgenomen. In de tabel zijn de afmetingen gegeven, alsmede de jaargemiddelde geluidemissie en de opstelling A of B voor deze locatie.

Het betreft potentiële windturbines die op deze locatie gerealiseerd kunnen worden. Deze lijst is niet limitatief.

2 r068475aa.17hf1xp.dv_02_001 Onderzoek geluid en slagschaduw d.d. 10 april 2018

3 r068475aa.17hf1xp.dv_03_001 Onderzoek geluid en slagschaduw d.d. 30 januari 2019

Tabel 8.1

Beschouwde turbines

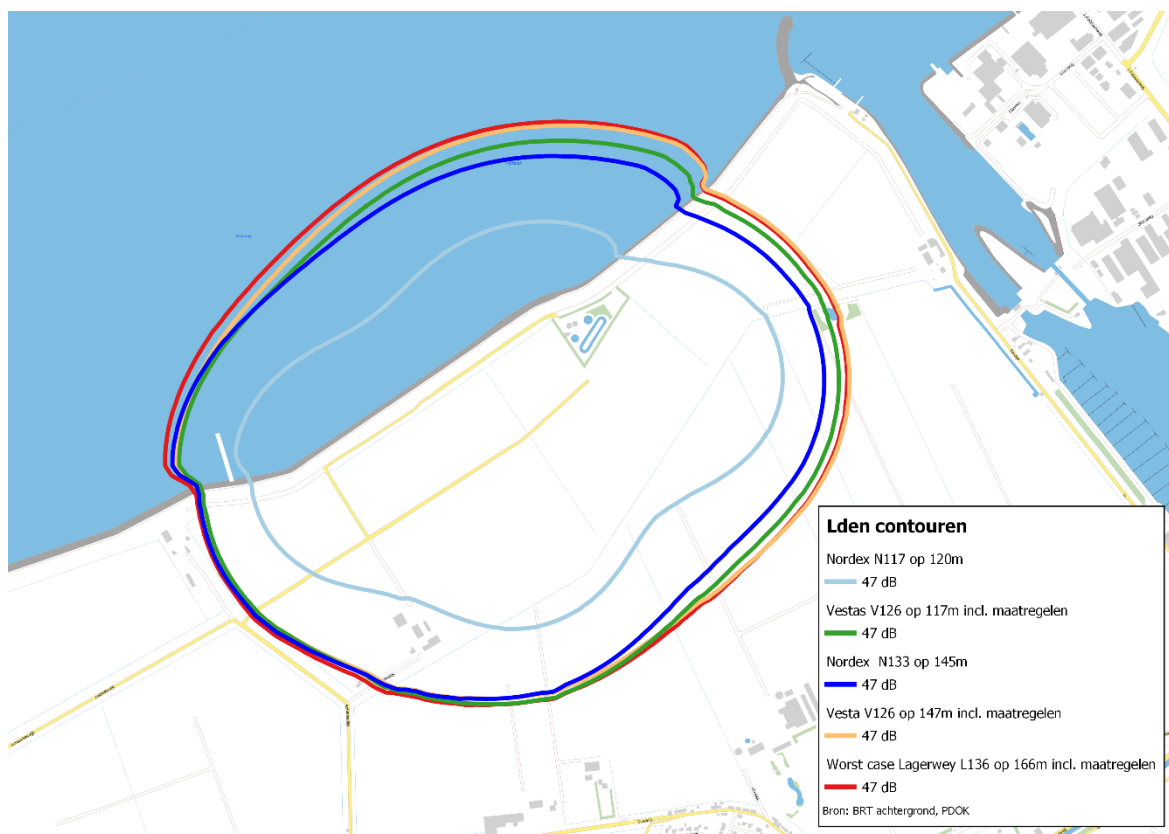
Leverancier	Type	Rotor	Hub height	Tip	MW	Max Lw	Lden	LE dag	LE avond	LE nacht	Opstelling
Nordex	N117	117	120	178,4	3	103,5	107,1	100,1	100,4	100,8	A
Nordex	N133	133	145	211,6	4,8	106,0	109,7	102,5	103,0	103,5	B
Vestas	V126	126	117	180	3,45	107,3	109,9	102,9	103,2	103,6	B
Vestas	V126	126	147	210	3,45	107,3	110,7	103,3	103,9	104,4	B

Resultaten turbinegeluid

In onderstaande figuur 8.1 zijn de L_{den} 47 dB contouren gegeven van de hiervoor genoemde turbines. Hierin is ter vergelijking ook de contour van de worst-case turbine uit de vergunningsaanvraag opgenomen (de Lagerwey L136 met een tiphoogte van 234 meter). Uit de geluidcontouren blijkt dat de twee beschouwde Nordex turbines zonder meer (zonder maatregelen) voldoen aan de grenswaarde van L_{den} 47 dB. Voor de Vestas V126 turbine, op beide beschouwde ashoogtes, zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk om te voldoen aan de grenswaarde van 47 dB L_{den} .

In vergelijking met de eerder beschouwde worst-case turbine uit de vergunningsaanvraag hebben de turbines met een tiphoogte van circa 210 meter een iets gunstigere of vergelijkbare geluidscontour. Van de twee turbines met een tiphoogte van rond de 180 meter heeft de Vestas turbine een iets gunstigere contour dan de worst-case turbine. De Nordex N117 turbine met een tiphoogte van circa 180 meter heeft van de beschouwde turbines de kleinste geluidscontour. Dit is met name te danken aan een lager brongeluid. Hier staat echter tegenover dat deze turbine een lagere opbrengst heeft vanwege het lagere vermogen van 3 MW.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de geluidsimpact van de uiteindelijk te realiseren turbine opnieuw getoetst wordt voordat deze in gebruik genomen mag worden. Er moet door innogy een onderzoek verstrekt worden met hierin opgenomen de berekeningen en de eventueel benodigde te nemen maatregelen waaruit blijkt dat wordt voldaan aan de geldende normen.

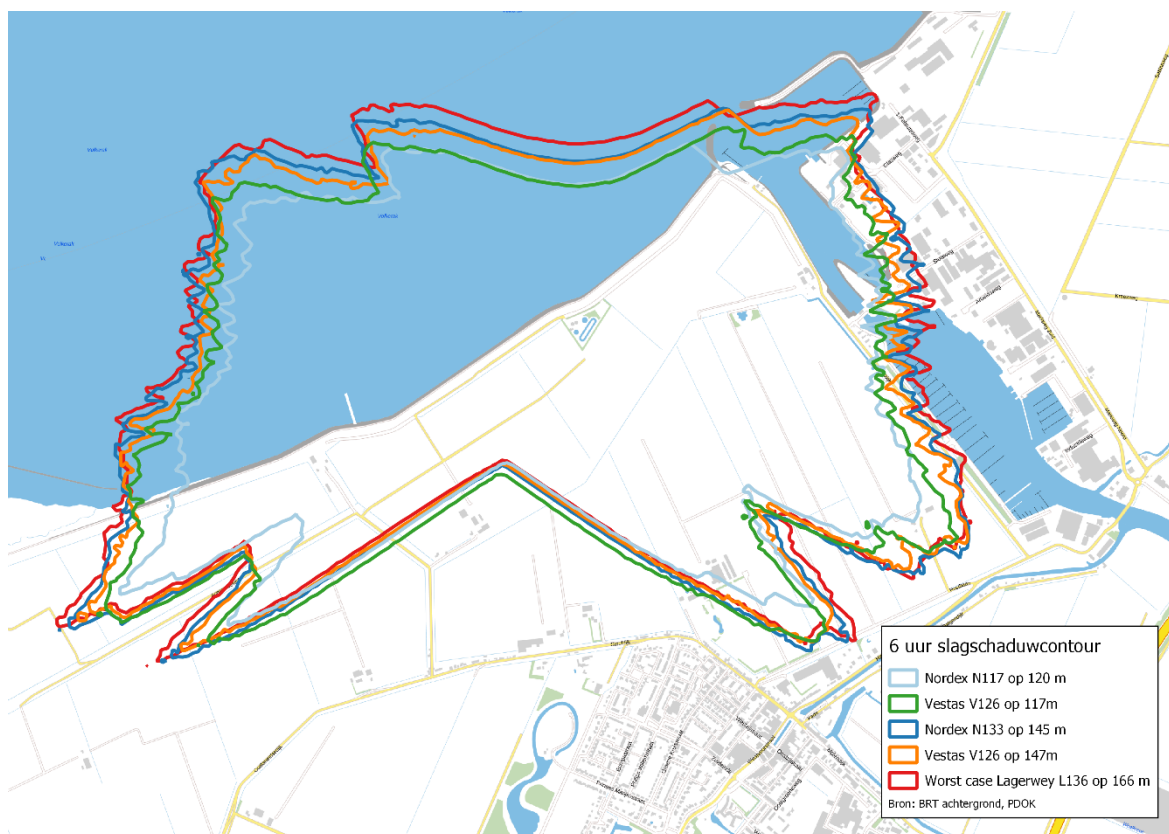


Figuur 8.1

Lden 47 contouren van de beschouwde windturbines

Resultaten slagschaduw

In onderstaande figuur 8.2 is de verwachte 6 uur slagschaduwcontour gegeven van de hiervoor genoemde turbines. Ook is in deze figuur ter vergelijking de slagschaduwcontour van de worst-case turbine uit de vergunningaanvraag (de Lagerwey L136 met een tiphoogte van 234 meter) opgenomen. Hieruit blijkt dat de verschillen tussen de contouren van al deze turbines klein zijn. De turbines met een tip van circa 180 meter hebben de kleinste contour. De contouren van de turbines met een tiphoogte van circa 210 m zijn iets kleiner dan die van de worst case turbine uit de vergunningsaanvraag. Binnen de slagschaduwcontouren van alle varianten zijn dezelfde woningen gelegen. Om te voldoen aan de slagschaduwnorm (maximaal 17 dagen met meer dan 20 minuten slagschaduw) moeten en worden de turbines in alle varianten voorzien van een stilstandvoorziening. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de uiteindelijk te realiseren turbines opnieuw getoetst worden aan de normen voor slagschaduw voordat deze in gebruik genomen mogen worden. Er moet door innogy een onderzoek verstrekt worden met hierin opgenomen de berekeningen en genomen maatregelen waaruit blijkt dat wordt voldaan aan de geldende normen.



Figuur 8.2

6 uur slagschaduwcontour van de beschouwde turbines

9 Externe Veiligheid

9.1 Rectificatie

In de ruimtelijke onderbouwing staat in paragraaf 4.4.2 onder het kopje 'Wegen, personenvervoer' de volgende zin: *De dichtstbijzijnde weg is de Sasdijk, op 100 m afstand gelegen.*

Hier is sprake van een tekstuele fout en in plaats van Sasdijk moet hier de straatnaam Schenkeldijk staan. Dit doet aan de bevindingen ten aanzien van het aspect externe veiligheid en de bruikbaarheid van de inhoud van de ruimtelijke onderbouwing niets af. De conclusies over de beoordeling van de externe veiligheid blijven gelijk.

9.2 Aanvullende beoordeling

In de ruimtelijke onderbouwing is in paragraaf 4.4 de Vestas V136 als maatgevende turbine gehanteerd voor de externe veiligheidsbeoordeling omdat deze turbine de grootste werpafstand heeft van de turbines die gerealiseerd kan worden binnen de in de vergunningsaanvraag aangevraagde bandbreedte. Om de verschillen tussen de in de vergunningsaanvraag onderzochte worst-case turbine en turbines met een lagere tiphoogte van circa 180 en circa 210 meter in beeld te brengen zijn van enkele windturbines de veiligheidsafstanden bepaald. Onderstaande tabel 9.1 toont de specificaties van windturbines met een tiphoogte van circa 180 meter en circa 210 meter en de eerder onderzochte V136.

Tabel 9.1

Specificaties windturbines met tiphoogte van circa 180 meter en circa 210 meter

Type	Ashoogte [m]	Tiphoogte [m]	Rotordiameter [m]	Nominaal toerental [RPM] ⁴
Nordex N117-3.0MW	120	178,4	117	14,1
Nordex N133-4.8MW	145	211,6	133,1	13,9
Vestas V126-3.45MW	117	180	126	13,42
Vestas V126-3.45MW	147	210	126	13,42
Eerder onderzocht				
Vestas V136-3,45/3,6 MW	162	230	136	14

⁴Er is in dit geval uitgegaan van een *worst case* scenario; het maximale toerental van de turbines is gehanteerd: de hoogste waarde van de reeks van toerentallen behorende tot de desbetreffende windturbine (bij hoge windsnelheden).

In Tabel 9.2 zijn de relevante afstanden met betrekking tot veiligheid voor de beschouwde windturbines gegeven. Daarnaast zijn de eerder berekende veiligheidsafstanden van de V136 gegeven.

De werpafstanden zijn berekend volgens de methode beschreven in het Handboek Risicozonering Windturbines (v.3.1, 2014; hierna het Handboek). De PR10⁻⁵-contour is gelijk aan een halve rotordiameter, volgens de vuistregels uit het Handboek. De PR10⁻⁶-contour is, volgens het Handboek, de grootste van: ofwel de nominale werpafstand, ofwel de tiphoogte.

Tabel 9.2

Berekende waarden van veiligheidsafstanden van de windturbines met tiphoogte van circa 180 meter en circa 210 meter.

Turbine	Nominale werpafstand [m]	Maximale werpafstand (bij overtoeren) [m]	PR10 ⁻⁵ -contour [m]	PR10 ⁻⁶ -contour [m]
Nordex N117-3.0MW	184	501	59	184
Nordex N133-4.8MW	228	625	67	228
Vestas V126-3.45MW	188	519	63	188
Vestas V126-3.45MW	204	542	63	210
Eerder onderzocht				
Vestas V136-3,45/3,6 MW	246	668	68	246

In vergelijking met de eerder onderzochte maatgevende turbine V136, nemen de werpafstanden (bij nominaal toerental en overtoeren) van de in deze aanvulling beschouwde, turbines af. Zowel de PR10⁻⁵ - als de PR10⁻⁶-contour zijn ook kleiner dan de afstanden van de worst-case turbine uit de vergunningaanvraag.

De volgende objecten liggen binnen het invloedsgebied van de mogelijke turbines en dienen beoordeeld te worden volgens risicocriteria van het Handboek:

1. Bebouwing
2. Wegen
3. Vaarwegen
4. Dijklichamen en waterkeringen

Het invloedsgebied van de turbines wordt kleiner, maar de objecten die oorspronkelijk zijn meegenomen in de beoordeling van V136 liggen nog in het invloedsgebied.

Ad 1 Bebouwing

De PR10⁻⁵- en PR10⁻⁶-contour zijn beide kleiner voor de turbines met tiphoogte van circa 180 meter en circa 210 meter dan voor de worst case turbine in de vergunningsaanvraag.

De conclusie wijzigt niet ten gevolge van de keuze voor kleinere turbines: binnen de

PR10⁻⁵-contour zijn er geen beperkt kwetsbare objecten gelegen, zoals kleine kantoorgebouwen, winkels of restaurants. Binnen de PR10⁻⁶-contour zijn er bovendien geen kwetsbare objecten gelegen, zoals woningen scholen of ziekenhuis.

Ad 2 Wegen

De conclusie met betrekking tot wegen, personenvervoer en vervoer gevaarlijke stoffen, wijzigt niet. De beschouwde turbines hebben geen invloed op het individueel passanten risico (IPR) en maatschappelijk risico (MR). Met de beschouwde windturbines wordt - net als voor de worst-case turbine uit de vergunningsaanvraag - ruimschoots voldaan aan de normen.

Ad 3 Vaarwegen

Door de plaatsing van de windturbines, zowel de eerder onderzochte als de beschouwde windturbines uit tabel 9.1, wordt er geen noemenswaardige toename van het risico verwacht. Er varen namelijk niet of nauwelijks schepen in het invloedsgebied van de turbines.

Ad 4 Dijklichamen en waterkeringen

Alle turbines zullen buiten de kern- en beschermingszone van de waterkering gebouwd worden. Hierdoor heeft de plaatsing van de windturbines geen negatieve gevolgen voor de waterkerende functie van de waterkering.

9.3 Conclusie

Het aspect externe veiligheid geeft geen belemmeringen bij plaatsing van de onderzochte, windturbines uit Tabel 9.1.

LBP|SIGHT BV



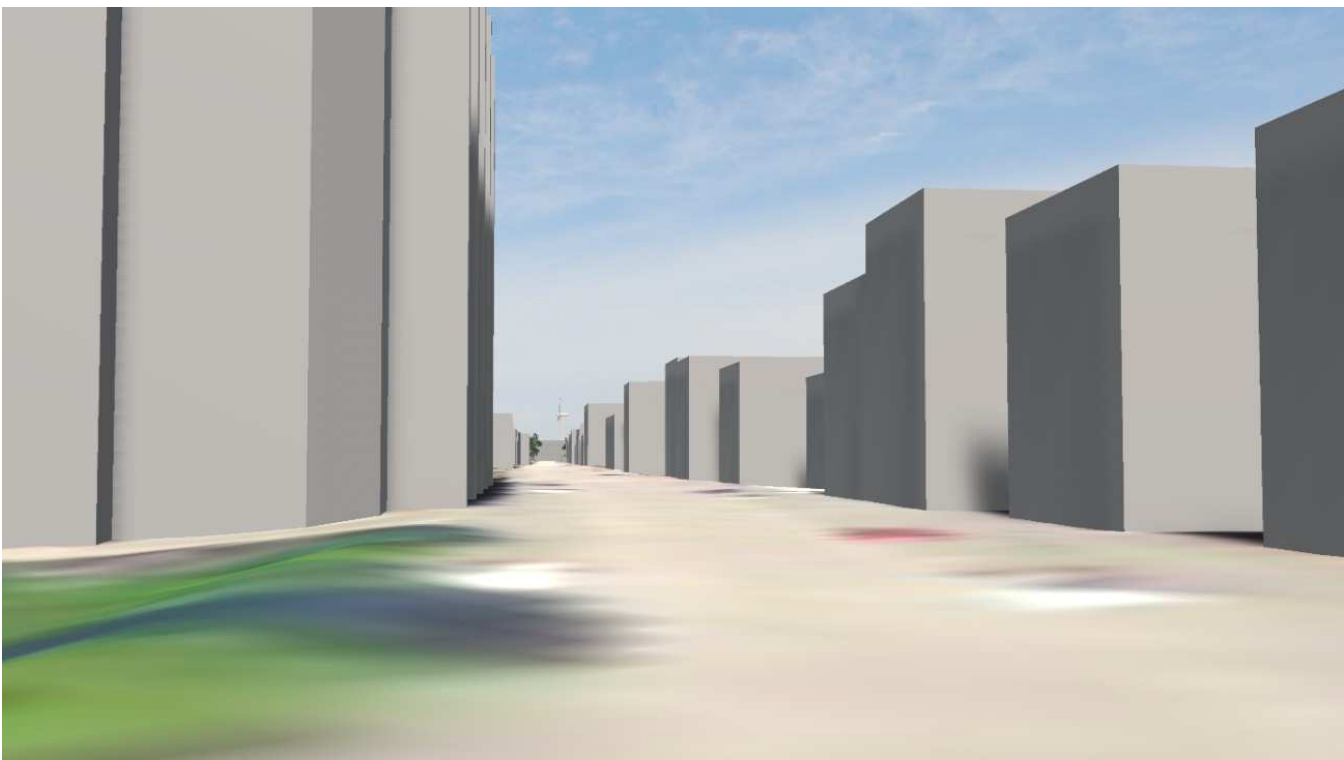
M.I. (Meriël) Huizer MSc

Bijlage I
Visualisaties

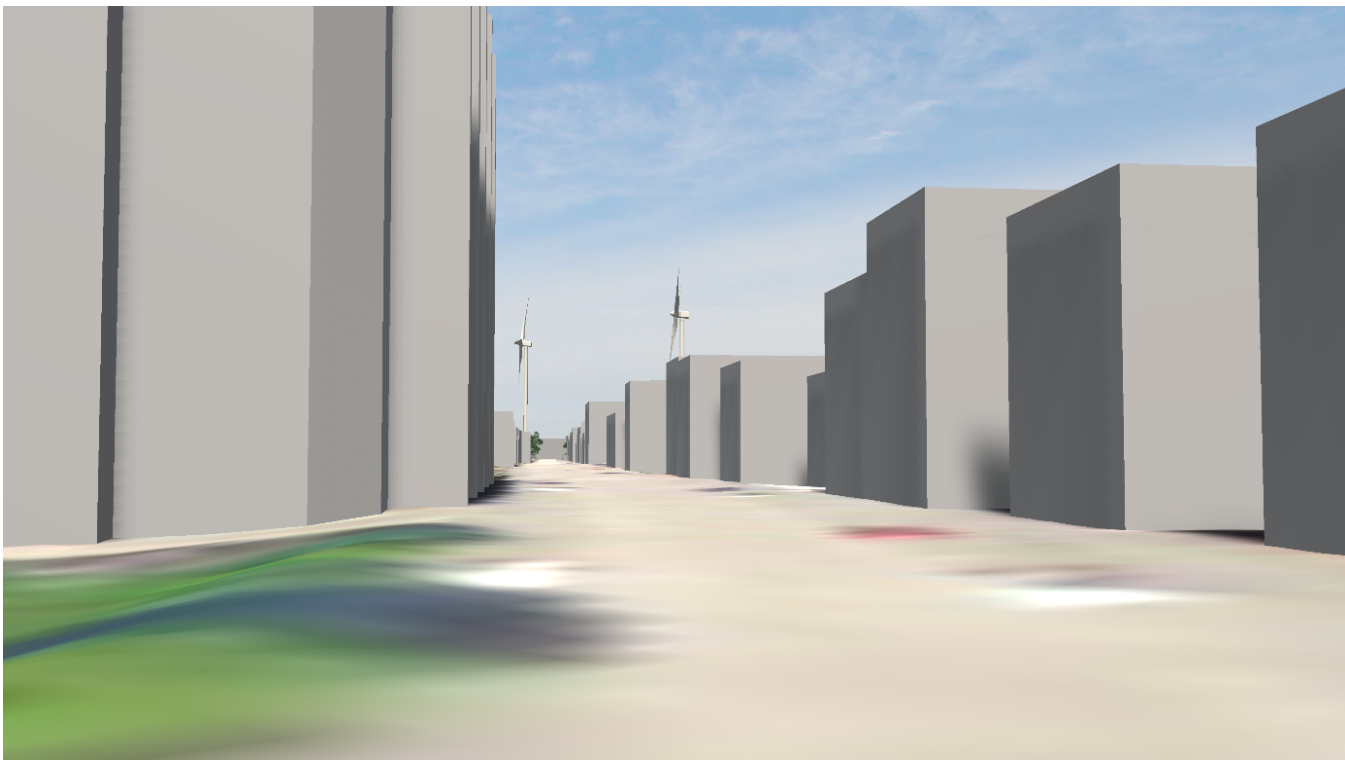
7 gezichtspunten visualisaties



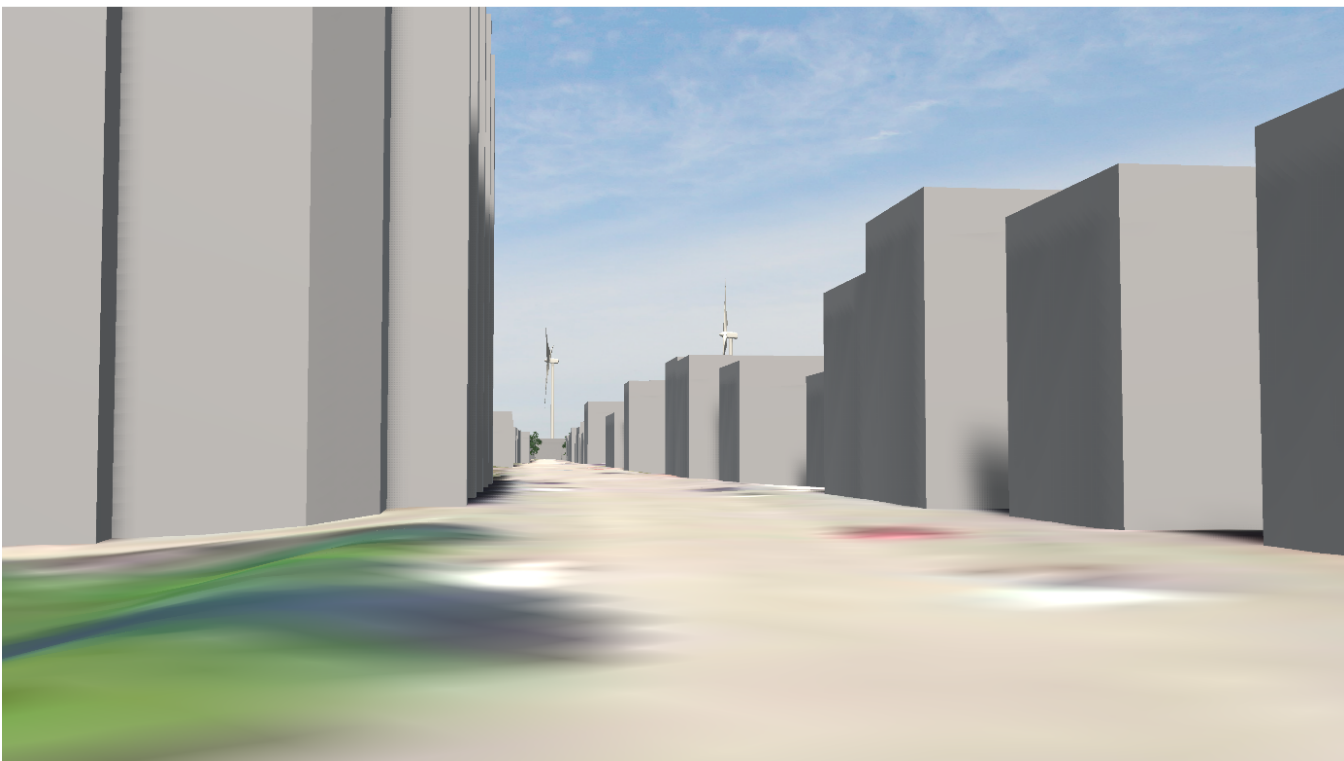
Gezichtspunt 1 (hoek Havenweg en Stoofdijk)



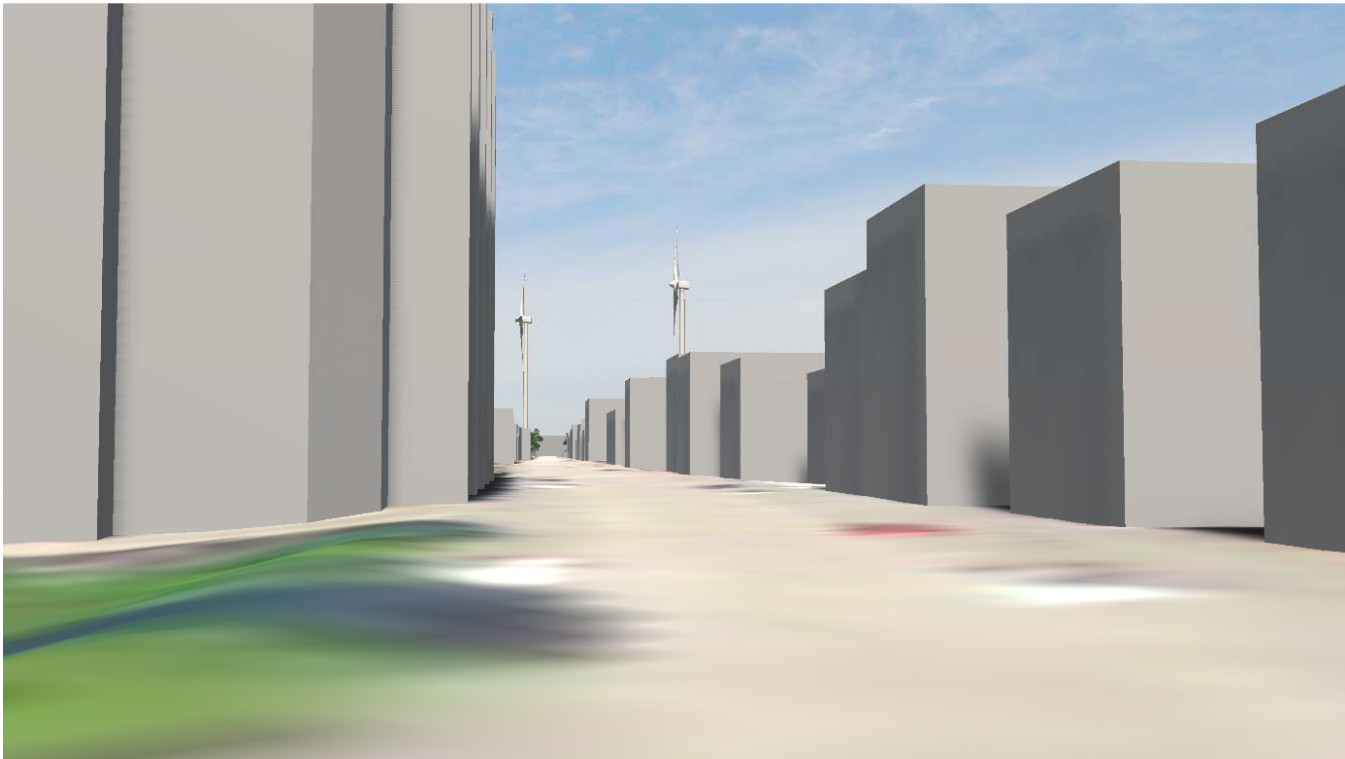
Bestaand windpark



Tiphoogte 210 meter



Tiphoogte 180 meter

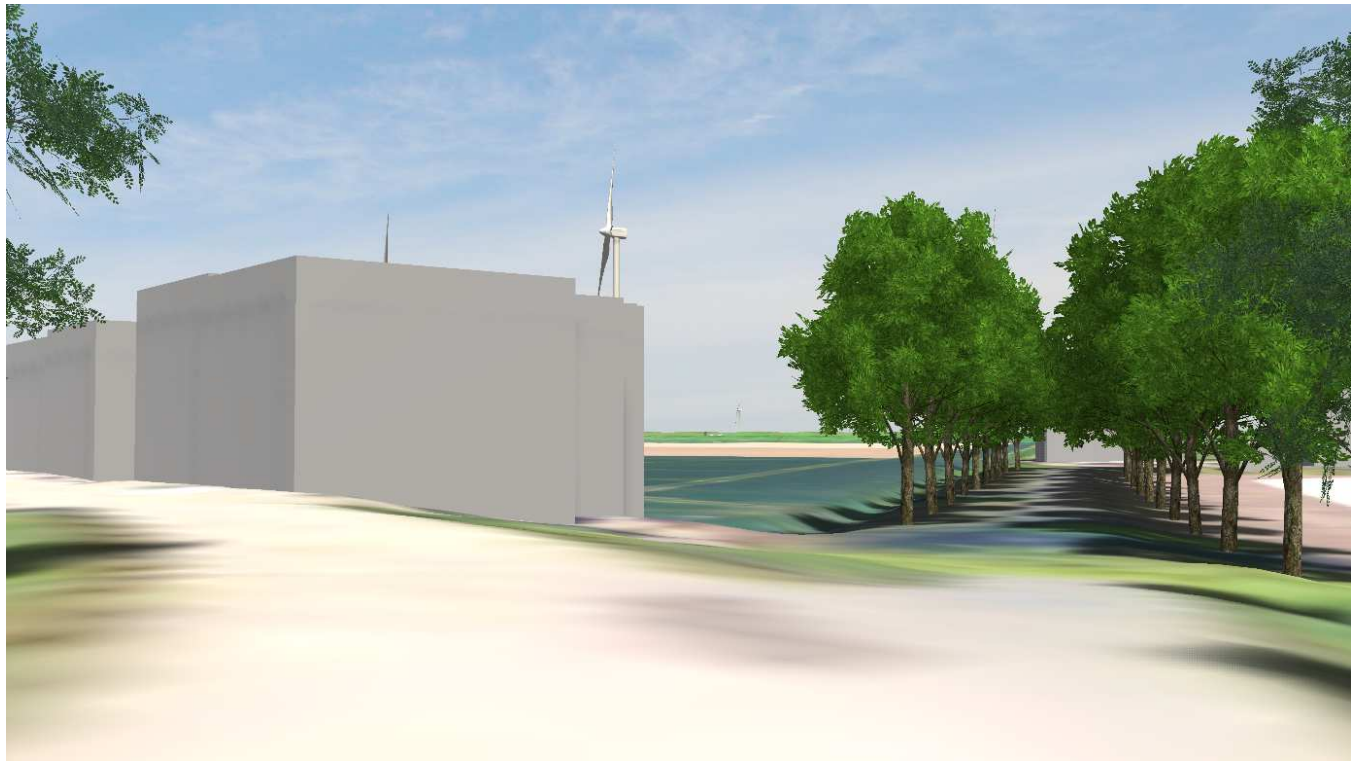


Tiphoogte 234 meter

Gezichtspunt 2 (nabij Stoofdijk 26 en Stoofdijk 64)



Bestaand windpark



Tiphoogte 210 meter



Tiphoogte 180 meter



Tiphoogte 234 meter

Gezichtspunt 3 (nabij Stoofdijk 88)



Bestaand windpark



Tiphoogte 210 meter

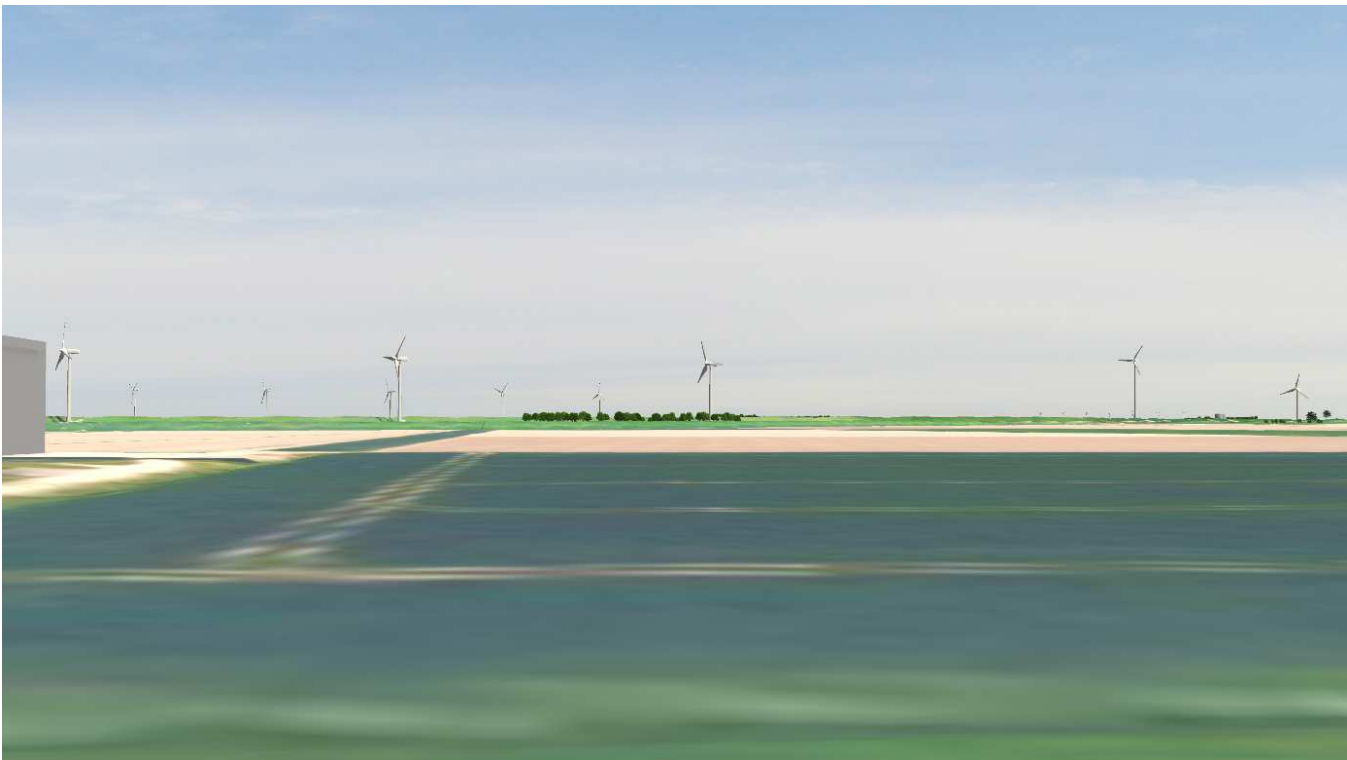


Tiphoogte 180 meter



Tiphoogte 234 meter

Gezichtspunt 4 (nabij oprit Stoofdijk 96)



Bestaand windpark



Tiphoogte 210 meter



Tiphoogte 180 meter



Tiphoogte 234 meter

Gezichtspunt 5 (nabij Stoofdijk 28 en 26)



Bestaand windpark



Tiphoogte 210 meter

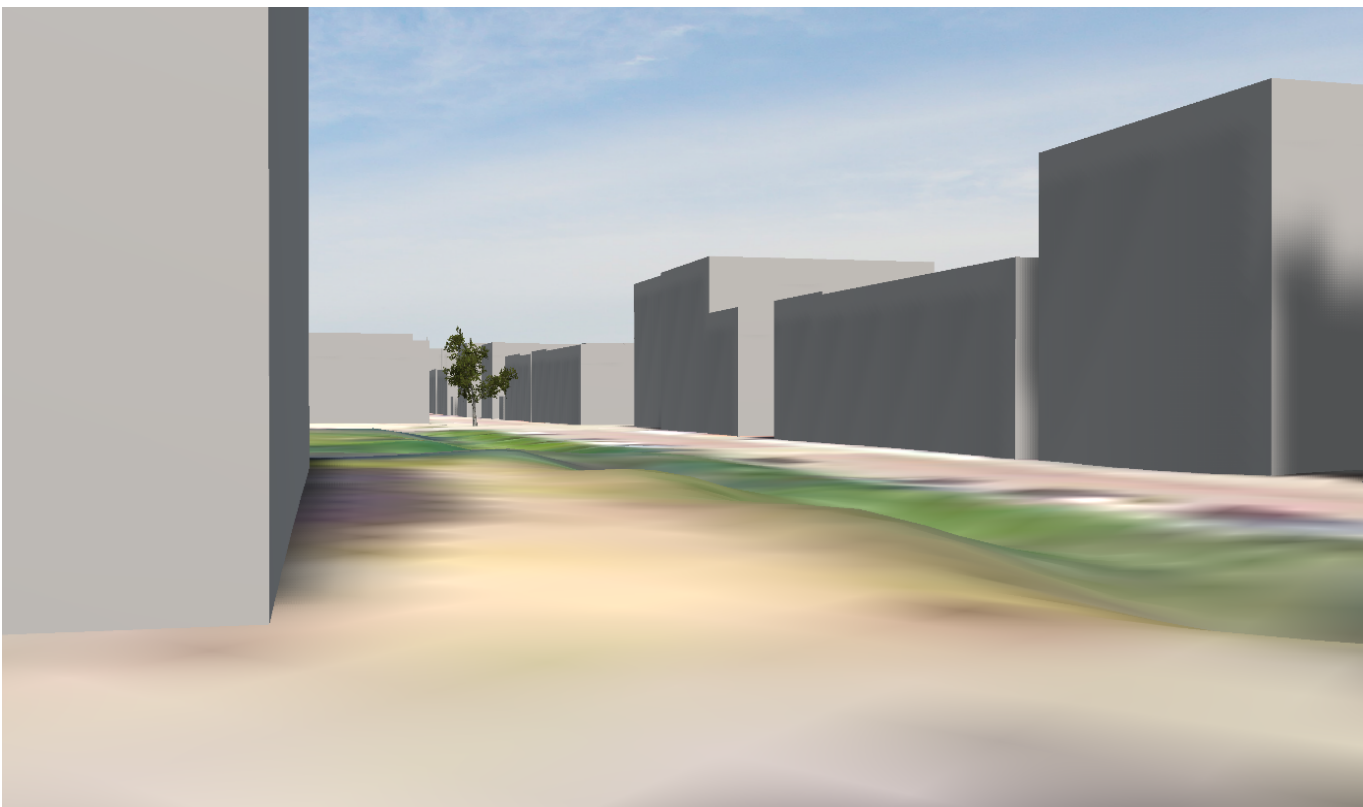


Tiphoogte 180 meter



Tiphoogte 234 meter

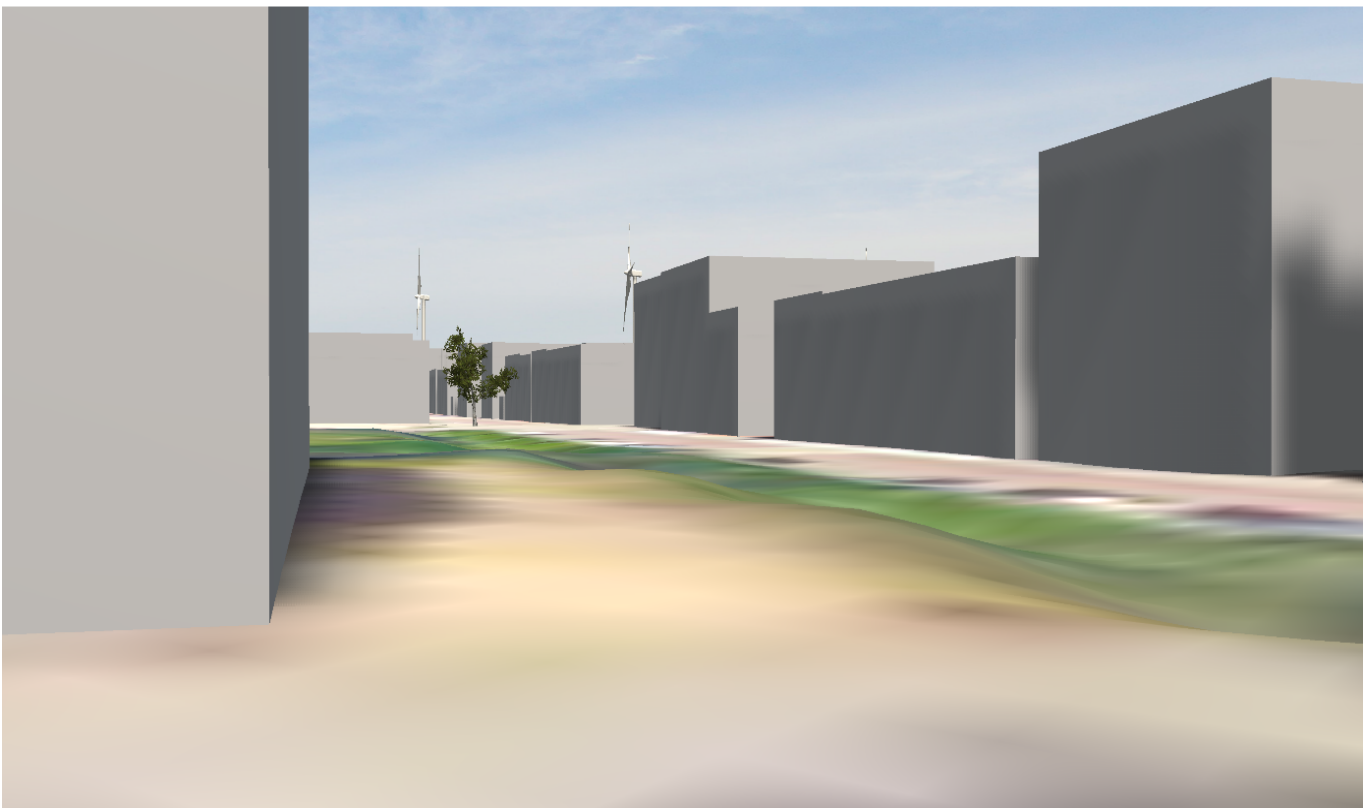
Gezichtspunt 6 (nabij Westvoorstraat 24/ 5 en 3)



Bestaand windpark



Tiphoogte 210 meter

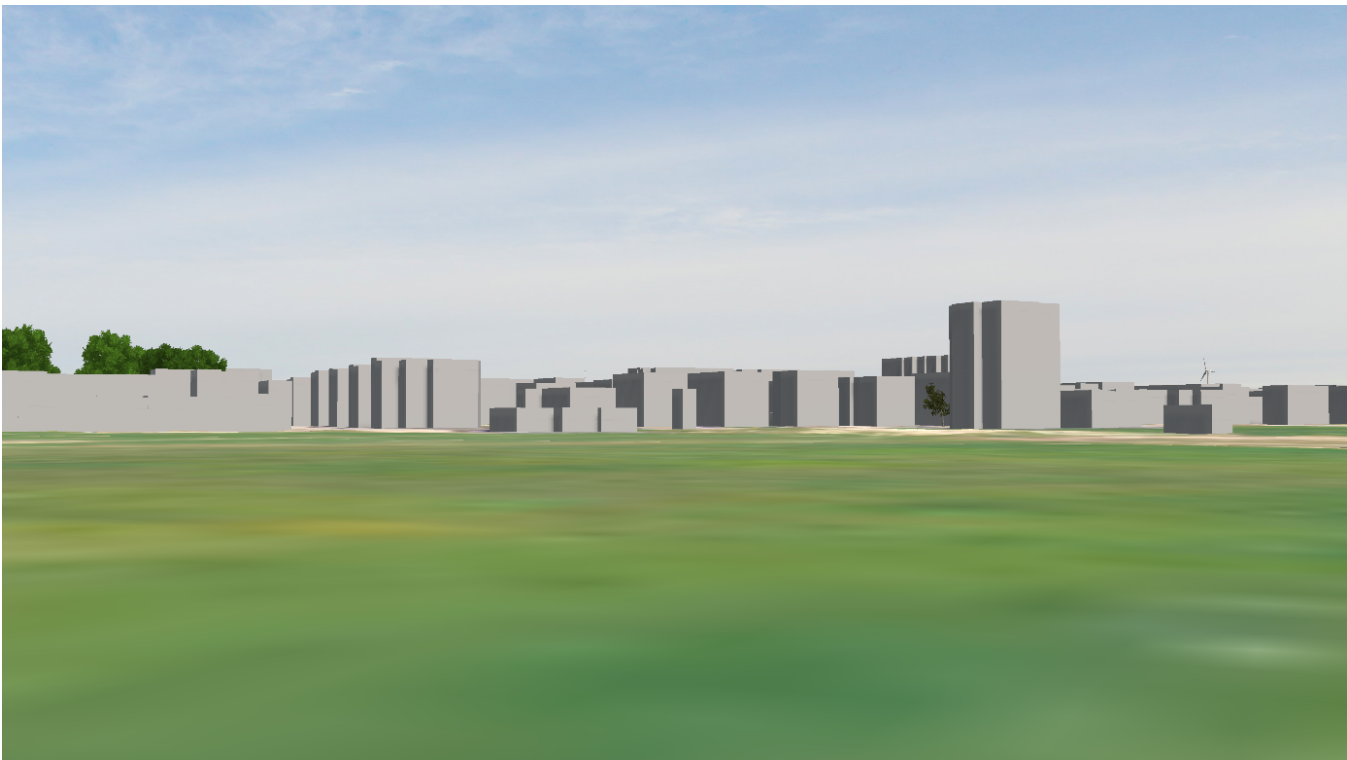


Tiphoogte 180 meter



Tiphoogte 234 meter

Gezichtspunt 7 (achter pand Karel Doormanstraat 8)



Bestaand windpark



Tiphoogte 210 meter



Tiphoogte 180 meter



Tiphoogte 234 meter